

Šventojo Rašto rankraščių ištakos

Parengta pagal
pastoriaus Richard Jordan
pamokų video įrašus
(Grace School of the Bible, Chicago)

Vertė Darius Kundrotas
Iš audio įrašų perrašė Lina Mickienė
Paruošė Agnė Kundrotienė

Pamokos dėstomos remiantis
KJV Biblijos vertimu

Čikaga, Alytus

2010

TURINYS

IŽANGA Šėtono taktika. Galutinis autoritetas	3
1 PAMOKA Gyvasis ir užrašytasis Žodis	9
2 PAMOKA Apreiškimas, įkvėpimas, apšvietimas, išsaugojimas	14
3 PAMOKA Įkvėpimas Dievo Žodyje	21
4 PAMOKA Gyvasis Dievas – Gyvasis Žodis	27
5 PAMOKA Rašto autorių liudijimai apie Dievo Žodžio įkvėpimą.....	36
6 PAMOKA Įkvėpimo prasmė	44
7 PAMOKA Rašto sukomplektavimas	49
8 PAMOKA Išsaugotas Žodis	58
9 PAMOKA ST kopijos	62
10 PAMOKA Tekstų originalai	70
11 PAMOKA ST Dievo žmonės	79
12 PAMOKA ST išsaugojimas.....	89
13 PAMOKA NT išsaugojimas. 1 dalis	91
14 PAMOKA NT išsaugojimas. 2 dalis	97
15 PAMOKA NT pranašai	100
16 PAMOKA Neiškraipyti (daugumos) ir iškraipyti (mažumos) rankraščiai	105
17 PAMOKA Skirtingų tekstų pavyzdžiai	114
18 PAMOKA Rankraščių klasifikacija	123
19 PAMOKA Rankraščiams naudotos medžiagos. Ankstyvieji Biblijų vertimai	128
20 PAMOKA Rankraščių suskirstymas į šeimas	131
21 PAMOKA Dievo Žodžio iškraipytojai. Origenas	134
22 PAMOKA Požiūriai į rankraščių išsaugojimą	143
23 PAMOKA Tekstų klaidos	146
24 PAMOKA Antikinis ir Textus Receptus periodai. Erazmas	149
25 PAMOKA Iškraipto NT teksto leidėjai. XVIII amžius	158
26 PAMOKA Mažumos tekstas ir jo charakteristikos	163
27 PAMOKA Rankraščių kritikų metodai	166
28 PAMOKA Biblijos išsaugojimo principai	170
29 PAMOKA Eilutės, išmestos iš išsaugotojo teksto	174
30 PAMOKA Skirtumai tarp Daugumos teksto ir Textus Receptus	181
31 PAMOKA Dievo Žodžio vertimas į kitas kalbas	187
32 PAMOKA Biblija anglų kalba. KJV Biblijos atsiradimas	190
33 PAMOKA KJV Biblijos vertimo procesas	195
34 PAMOKA Žmonės, prisidėję prie KJV vertimo ir persekioję jį.....	199
35 PAMOKA Nepagrįsti KJV kritikų argumentai	203
PABAIGAI	205

ĮŽANGA

ŠĖTONO TAKTIKA. GALUTINIS AUTORITETAS

Šių pamokų tikslas – remiantis Raštu perteikti, kokios yra Dievo Žodžio, to teksto, kurį Dievas davė, ištakos, ir kaip tas tekstas yra perduotas bei išlaikytas per visą istoriją. Iš kur jis atsirado, kaip jis atsirado, kaip jis pateko iš originalių rankraščių į mūsų rankas. Šių pamokų tikslas – kad galėtumėte teisingai, tinkamai ir visiškai užtikrintai atpažinti Dievo Žodį: kaip Dievas jį per visą istoriją perdavė, išsaugojo, kad mes turėtume jį savo rankose, kur jis yra ir kokia yra Dievo Žodžio svarba. Kad žinodami tą mokslą, perteikiamą pačiame Dievo Žodyje, galėtumėte atpažinti tikrąjį Dievo Žodžio tekstą ir jį apginti.

Visa tai suprasti yra labai svarbu, nes jei nesuprasite šito pagrindinio dalyko, jei tai jums bus nesvarbu, tai ir niekas kitas neturės jokios svarbos jūsų krikščioniškame gyvenime, nes labai svarbu yra žinoti, kas yra Dievo Žodis, kur jis yra, kaip jį atpažinti ir kokia jo reikšmė jūsų gyvenime. Jei šiems dalykams būsite abejingi, būsite abejingi ir viskam kitam.

Pažiūrėkime, kodėl tai yra labai svarbu.

Pradžios knyga, 3, 1-6: „Na, o gyvatė buvo gudresnė už visus lauko žvėris, kuriuos VIEŠPATS Dievas buvo padaręs. Ir ji tarė moteriai: „Ar tikrai Dievas pasakė: ‘Nevalgykite nuo visų sodo medžių?’“ Ir moteris tarė gyvatei: ‘Mes galime valgyti sodo medžių vaisių; bet apie vaisių medžio, kuris yra sodo viduryje, Dievas tarė: „Nevalgykite nuo jo nei nelieskite jo, kad nemirtumėte““. Ir gyvatė tarė moteriai: ‘Jūs tikrai nemirsite; nes Dievas žino, kad tą dieną, kurią valgysite nuo jo, atsivers jūsų akys, ir jūs būsite kaip dievai, pažindami gera ir bloga.’ Ir kai moteris pamatė, kad medis buvo geras maistui ir kad jis malonus akims, ir jog medis geistinas, kad padarytų išmintingu, ji ėmė jo vaisiaus ir valgė, ir taip pat davė savo vyrui, *esančiam* su ja; ir jis valgė“.

Šiose eilutėse galime pamatyti šėtono taktiką, jo metodą ir priėjimą prie žmogaus bei kaip jis visus tuos dalykus yra nukreipęs prieš Dievo Žodį. Šėtonas turi visą savo piktybės politiką, kuri kovoja prieš Dievo Žodį. Šiose perskaitytose eilutėse yra 5 pagrindiniai dalykai, parodantys, kaip šėtonas priešinasi Dievo Žodžiui.

Kaip matome, vyksta dialogas tarp šėtono ir moters, ir per tą jų dialogą, jų diskusiją atsiskleidžia, kaip šėtonas naudoja savo taktiką, kad paneigtų Dievo Žodį, pasipriešintų jam. Įdomu tai, kad kaip šėtonas priešinosi Dievo Žodžiui tuomet, Edeno sode, lygiai taip pat jis priešinasi ir dabar. Niekas nėra pasikeitę. Todėl mums ir yra labai svarbu atpažinti, kokia ta šėtono taktika prieš Dievo Žodį.

Patį pirmąjį dalyką, kurį šėtonas daro, randame pirmoje trečiojo skyriaus eilutėje. Jis užduoda klausimą: „Ar tikrai Dievas taip pasakė?“ Jis priverčia Ievą suabejoti, ar tai tikrai yra Dievo Žodis. T.y., ar tu, Ieva, žinai Dievo Žodį? Ar tu tikra tu? Ar tai, ką tu žinai, yra Dievo Žodis? O gal tai visai ne Dievo Žodis? Gal Dievas ne taip sakė?

Šėtonas abejoja Dievo Žodžiu ir tuo priverčia suabejoti Ievą.

Pažiūrėkime dar kartą į Pr 3, 1: „Na, o gyvatė buvo gudresnė už visus lauko žvėris, kuriuos VIEŠPATS Dievas buvo padaręs. Ir ji tarė moteriai: „Ar tikrai Dievas pasakė: ‘Nevalgykite nuo visų sodo medžių?’“

Šėtonas paklausė, ar Ieva yra tikra, kad Dievas taip pasakė, taip sukeldamas Ievai abejones: ar tai tikrai Dievo Žodis? Visų abejonių, kurios žmonėms kyla dėl Dievo Žodžio, ištakos yra iš šėtono. Šėtonas abejoja Dievo Žodžiu, ir žmonės, kurie abejoja Dievo Žodžiu, daro tą patį, ką ir šėtonas.

Kitas dalykas – 2 eilutė: „Ir moteris tarė gyvatei: ‘Mes galime valgyti sodo medžių vaisių’“. Ar Dievas taip pasakė žmogui? Pažiūrėkite ką Dievas pasakė Pr 2, 16: „Ir VIEŠPATS Dievas įsakė žmogui, tardamas: ‘Nuo kiekvieno sodo medžio gali valgyti dovanai’“. Matote, Dievas pasakė, kad nuo kiekvieno sodo medžio leista valgyti dovanai, t.y. leista laisvai valgyti. O ką atsakė Ieva? Pr 3, 2: „Mes galime valgyti sodo medžių vaisių“. Ieva pamiršo svarbų žodį, kurį Dievas pasakė: valgyti **dovanai**.

Štai ir pirmoji klaida, kurią padarė Ieva: ji išėmė iš teksto vieną žodį – dovanai. Žiūrėkime, kas gi vyksta šiose eilutėse. Pirmiausia yra abejojama Dievo Žodžiu, ar iš tikrųjų Dievas tai pasakė, ar tai – Dievo Žodis. Antra – iš teksto yra išmetami žodžiai – Ieva išmetė vieną žodį – žodį „dovanai“.

Žiūrėkite, kas vyksta toliau, trečioje eilutėje: „...bet apie vaisių medžio, kuris yra sodo viduryje, Dievas tarė: ‘Nevalgykite nuo jo nei nelieskite jo, kad nemirtumėte’“. Ieva sako, kad Dievas sakė neliesi to vaisiaus, kurio negalima valgyti. Dabar pažiūrėkime antrame skyriuje, ką Dievas įsakė žmogui... Ar Dievas įsakė žmogui neliesi to vaisiaus? Neįsakė. Vadinasi Ieva pridėjo prie Dievo Žodžio savąjį žodį, kurio Dievas nebuvo sakęs – „neliesi“.

Taip jau turime tris Dievo Žodžio iškraipymo pakopas:

Pirma – abejojama Dievo Žodžiu.

Antra – išimami žodžiai iš Dievo Žodžio, iš teksto.

Trečia – prie Dievo teksto pridedami žmogaus žodžiai, kurie visiškai neturi nieko bendro su Dievo Žodžiu. Dievas to nesakė.

Jėzus Kristus pasakė, kad žmogus gyvas ne vien duona, bet ir kiekvienu žodžiu, išėinančiu iš Dievo burnos. Kiekvienas Dievo žodis yra svarbus, todėl negalima iš jo nei atimti, nei pridėti, ką Ieva būtent ir padarė. Ji atėmė iš Dievo Žodžio, o paskui dar ir pridėjo.

Pažiūrėkime dar kartą į 3-iąją eilutę: „...bet apie vaisių medžio, kuris yra sodo viduryje, Dievas tarė: ‘Nevalgykite nuo jo nei nelieskite jo, kad nemirtumėte’“. Žiūrėkime, ką Ieva pasakė: „Kad nemirtumėte“. Dabar pažiūrėkime, ką tuo tarpu Dievas sakė Pr 2, 17: „...bet nuo medžio pažinimo gero ir blogo, nuo jo nevalgyk; nes tą dieną, kai nuo jo valgysi, tikrai mirsi“. Kaip matome Dievas nepasakė, kad tą dieną, kai valgysi vaisių, tu galbūt mirsi. Dievas pasakė: „Tikrai mirsi“. Užtikrintai tai bus, o nebus, kad gal mirsite, gal ne, kaip kad Ieva pasakė: „...nelieskite jo, kad nemirtumėte“, kur

konkretumo nebelieka. Skamba taip, tarsi yra galimybė mirti, bet nebūtinai. Ką padarė šiuo atveju Ieva? Ji sušvelnino Dievo Žodį. Padarė jį nebe tokį veiksmingą. Dievas pasakė: „Tikrai mirsite“. Ieva pasakė: „Kad nemirtumėte“ – gal mirsi, gal nemirsi.

Taip turime dar vieną Dievo Žodžio iškraipymo pakopą: Dievo Žodis yra atskiedžiamas. Sušvelninami jo žodžiai, kurie praranda savo ryškumą, tikroviškumą, praranda tai, kas buvo Dievo pasakyta. Ir tai, beje, yra viena pagrindinių Dievo Žodžio kritikų, kritikuojančių Dievo Žodį, taktikų šiandien.

Kai yra abejojama Dievo Žodžiu, atimami žodžiai iš Dievo teksto, pridedami žodžiai prie Dievo teksto, kokių nereikėjo, ir yra sušvelninamas Dievo Žodis, gaunasi nebe tai, ką Dievas pasakė, ir tuomet žiūrėkite, kas atsitinka: Pr 3, 3 Ieva pasakė: „Nevalgykite nuo jo nei nelieskite jo, kad nemirtumėte“. Ketvirtoje eilutėje gyvatė atsakė moteriai: „Jūs tikrai nemirsite“.

Matote, kas įvyko – visiškai paneigiamas Dievo Žodis. Šėtonas visiškai paneigia Dievo Žodį, pasakydamas, kad jie tikrai nemirs. Ir, beje, pastebėkite – šėtonas neatsakė, kad jie galbūt nemirs. Šėtonas pasakė, kad jie tikrai nemirs. Jis užgarantavo: „Jūs tikrai nemirsite“. Dievas pasakė: „Jūs tikrai mirsite“. Šėtonas pasakė: „Jūs tikrai nemirsite“. Paskui dar prideda: Pr 3, 5: „...tą dieną, kurią valgysite nuo jo, atsivers jūsų akys ir jūs būsite kaip dievai, pažindami gera ir bloga“.

Pagrindinis tikslas, dėl ko šėtonas paneigia Dievo Žodį, yra jo siekis, kad žmogus būtų nepriklausomas nuo Dievo, gyventų atskirai, darytu, ką jis nori. Jis nori, kad žmogus mąstytu: „Man nereikia Dievo, aš pats žinau, ką man reikia daryti. Man Dievo Žodis nereikalingas. Aš pats viską išsiaiškinsiu, ko man reikia ir ką man daryti. Mes esame išmintingi žmonės ir patys viską išsiaiškinsime, mums nereikia Dievo Žodžio“. To šėtonas siekia iš kiekvieno tikinčiojo. Ką jis padarė su Ieva, lygiai tą patį daro ir šiandien tikinčiųjų bei netikinčiųjų tarpe. Todėl šiandien labai dažnai galima susidurti su žmogaus filosofija ir teorija, kuri pateisina Dievo Žodžio paneigimą. Visos teorijos, visos filosofijos yra išvystytos tam, kad paneigtų Dievo Žodį ir pasakytų, kad gerai yra paneigti Dievo Žodį. Tikintysis niekada nepaneigs Dievo Žodžio, jeigu jis pirmiau nesuabejos juo: „Ar tai tikrai Dievo Žodis, ar tai tikrai Dievas pasakė?“ ir nepradės išiminėti žodžių iš Dievo Žodžio, pridėdinti ju, sušvelinti to, kas Dievo Žodyje yra pasakyta.

Kaip matome, nuo pat pasaulio pradžios šėtonas turėjo taktiką, kaip paneigti Dievo Žodį ir padaryti, kad Jo Žodis nebūtų galutinis autoritetas. Kaip galima paneigti Dievo Žodžio autoritetą? O gi iškelti šalia Dievo Žodžio autoriteto kitą autoritetą ir padaryti jį lygų Dievo autoritetui. Padėti jį ant vienu svarstyklių. Ir tuomet aiškinkis sau, žmogau, kas yra teišus, kai turi du autoritetus. Tokiu būdu žmogus pats tampa autoritetu.

Taigi – **šėtono taktika** yra prie Dievo Žodžio autoriteto pridėti kitą autoritetą, savąjį autoritetą, ir sunaikinti Dievo Žodžio autoritetą, kad Jo Žodis būtų nebesvarbus, neturėtų reikšmės. Būtent taip, kaip matėme, ir įvyko Pradžios knygos trečiame sky-

riuje. Dievo Žodis tiesiog buvo sunaikintas – paneigtas. Ką Dievas pasakė – nebeteko reikšmės. Šėtonas pasakė: „jūs tikrai nemirsite“. Kai Dievas tuo tarpu pasakė: „jūs tikrai mirsite“. Du autoritetai. Ir abu jie tampa lygiaverčiai, nei vienas nebėra galutinis. Tezė ir antitezė. Sujungus tezę su antiteze, gaunasi sintezė – trečias autoritetas. Paskui ta sintezė vėl išeina į tezę. O jei yra tezė, jai vėl atsiranda antitezė. Toms dviems dar kartą susijungus, vėl gaunasi sintezė, ir taip turime pasaką be galo, ir nebėra galutinio autoriteto, kas vyksta šiandien pasaulyje, ir vyksta tai nuo pat pradžios.

Dievo Žodis yra autoritetas, ir jis yra pagrindas, įvertinantis visus dalykus, pasakantis, kas teisingas, o kas ne. Šėtono tikslas – sunaikinti Dievo Žodžio autoritetą, kad nebūtų to pagrindo, tos vienintelės absoliučios tiesos. Šėtonas nori, kad mes neturėtume Dievo Žodžio savo rankose, to pagrindinio visos visatos autoriteto.

2 Kor 2, 17 apaštalas Paulius rašo: „Nes mes nesame kaip daugelis, kurie iškraipo Dievo žodį, bet kaip iš nuoširdumo, kaip iš Dievo, kalbame Kristuje, Dievo akivaizdoje“. „...kurie iškraipo Dievo žodį“. O kaip gi yra iškraipomas Dievo Žodis? Ar ne taip, kaip ką tik išsiaiškinome? Kai juo yra abejojama, kai iš jo išimami, o paskui pridėjami kiti žodžiai, dar paskui Dievo Žodis yra sušvelninamas, kad nebebūtų toks, kaip Dievas pasakė, ir galiausiai – paneigiamas.

Daugelyje religinių sistemų ir kai kuriose denominacijose netikima, kad Dievo Žodis yra galutinis autoritetas. Nors kai kurios denominacijos ir skelbiasi, kad Dievo Žodis yra galutinis autoritetas, bet tai, kaip jie liudija ir ką daro su Dievo Žodžiu, rodo visiškai priešingai. Tad mūsų tikslas ir yra atpažinti bei žinoti, kur yra Dievo Žodis, ir tvirtai tuo būti įsitikinusiems, nes šėtono tikslas – iškraipyti Dievo tekstą, paneigti, suabejoti juo.

Pažiūrėkime, kas atsitinka, kai yra prarandamas galutinis autoritetas, kokios viso to pasekmės.

Atsiverskime Amoso knygą. Amosas buvo Izraelio pranašas, pranašavęs apie Izraelio likimą. Penktame skyriuje jis sako, kad Izraelio tauta bus ištremta, Dievas atiduos juos pagonims, nes jie neklauso Dievo. Amoso 8, 11: „Štai ateina dienos, – sako Viešpats DIEVAS, – kai aš siūsiu badą į šalį, ne duonos badą ir ne vandens troškulį, bet VIEŠPATIES žodžių girdėjimo *badą*“. Matote, pasakyta, kad Dievas atsiūs ne duonos badą, ne vandens badą, bet Viešpaties žodžių girdėjimo badą. Nebus girdima nei vieno Dievo žodžio – bus Dievo žodžių badas. Matote, pasakyta „žodžiu“ – t.y. pavartota daugiskaita. Tai – Dievo tekstas. Viešpaties žodžiai, surašyti tekste. Tai bus Dievo žodžių badas, kai nebus įmanoma rasti teisingo Dievo Žodžio teksto.

Dvylikta eilutė: „Jie klajos nuo jūros iki jūros ir nuo šiaurės iki rytų, jie lakstys ten ir atgal, ieškodami VIEŠPATIES žodžio, bet jo neras“. Šiame Amoso knygos skyriuje rašoma apie ateities suspaudimą, įvyksiantį Izraelio tautoje, Jeruzalėje, kur tuo metu bus du pagrindiniai dalykai.

Pirma, kaip parašyta 2 Pt 3, bus žmonės, netikintys izraelitai, kurie klaus, kur gi Jo atėjimo ženklai. Viskas, kaip buvo nuo pat pradžios, tebėra. Tad kur Jėzus Kristus?

Ar Jis ateina? Gal Jis neateis? Kada Jis ateina? Kur tie ženklai? Antras klausimas bus: „O kur gi yra Dievo Žodis? Kur gi yra Viešpaties žodžiai?“ Bus sunku surasti tikrąjį tekstą, kuriame surašyti Viešpaties žodžiai. Bus daug Biblijų, bet jos bus iškraipytos – nebus tikrojo Dievo Žodžio. O kai Dievo Žodžio tekstas iškraipytas, tuomet tai – nebe Dievo Žodis. Tai jau nebe Dievo žodžiai, o tik iškraipyti ir surašyti žmogaus žodžiai – šėtono taktikos vaisius.

Galite užėiti šiandien į krikščionišką knygyną ir rasti ten įvairių Biblijų, kurių tekstai skirtingi, ir neaišku, kuris iš tų tekstų yra tikrasis. Tačiau Dievas nedavė žmogui daugiau kaip vieno teksto. Dievas davė vieną vienintelį Savo tekstą. Tačiau per istoriją vyko Dievo Žodžio iškraipymai, ką mes ir matėme Pradžios knygos 3 skyriuje, kai buvo iškraipytas Dievo Žodis, ir ne tik iškraipytas, bet dar ir paneigtas. Ir tai labai aišku žiūrint į skirtingas dabartines Biblijas, kurių knygynuose apstu, tačiau kuriose jau praktiškai nebėra tikrojo Dievo Žodžio teksto – jos yra iškraipytos. Jos nebeturi tų tikslų žodžių, kuriuos Dievas pasakė. Nes, jei nebėra pagrindinio autoriteto, yra įvairiausių Biblijos rūšių, įvairūs tekstai. Ir kas tuomet nuspręs, kur yra tikrasis tekstas, kuriuo tekstu tu turi tikėti? Tuomet žmogus pats nusprendžia, kuriuo tekstu jam tikėti. Ir tai jis padaro remdamasis savo filosofija.

Grįžkime prie Amoso 8 skyriaus. Dievas sako Izraeliui: nenorite mano žodžių? Gerai, tuomet Aš jums atsiųsiu badą, ir jūs nerasite Viešpaties Žodžio. Koks viso to rezultatas? Am 8, 13-14: „Tą dieną alps iš troškulio gražios mergelės ir jaunuoliai. Kurie prisiekia Samarijos nuodėme ir sako: ‘Tavo dievas gyvas, o Danai’ ir: ‘Beer-Šebos būdas gyvas’, tie kris ir niekada nebeatsikels“. Jie visi bus visiškai praryti religinės sistemos nasrų, kuriuose nėra Dievo Žodžio, kur yra tik tradicijos ir iškraipytas Dievo Žodžio tekstas. Jie turės įvairius šūkius, pareiškimus, kaip matome 14 eilutėje: „Tavo dievas gyvas, o Danai“. Tačiau jie neturės Dievo Žodžio šviesos, jie kris ir nebeatsikels.

Mūsų tikslas – nebūti tokiems. Mūsų tikslas – žinoti, kur yra Dievo Žodis, ką jis sako, kaip jį atpažinti ir tvirtai ant jo, kaip ant pamato, stovėti. Nes jeigu jūs neturite galutinio, absoliutaus autoriteto, tokio kaip Dievo Žodis, jei jūs nežinote, kur yra Dievo Žodis, kaip jį atrasti, nesate tikri tuo, tai geriau neskelbkite Dievo Žodžio. Nes jeigu jūs neturite galutinio Dievo Žodžio, vadinasi jūs skelbsite žmonėms ne Dievo Žodį, jie tuomet tikės ne galutiniu Dievo Žodžiu, o iškraipytu Dievo Žodžiu, ir juos Dievas nuteis, nes jie tikėjo iškraipytu Dievo Žodžiu.

Tokioje aplinkoje, tokioje atmosferoje, kur nėra galutinio Dievo Žodžio, galutinio autoriteto, gyvena visos religijos. Jose tėra įvairūs žmogiški filosofiniai išvedžijimai, nuvedantys žmogų į pražūtį. Nes vienintelė vieta, kurioje yra Dievo Žodžio galia, Dievo Žodis – tai tas tikrasis tekstas, kurį Dievas išlaikė per visą istoriją. Tai yra vienintelis autoritetas, skirtas Dievo žmogui. Tai vienintelis autoritetas, galintis išgelbėti žmogų. Jei jūs norite paskelbti Dievo galią kokiam gyvenančiam nusidėjėliui, kuris žūsta, kuriam reikia išgelbėjimo, jei jūs norite paskelbti Dievo Žodžio galią tam, kuris gyvena nuodėmėje ir negali išlipti, jūs turite paskelbti tą Dievo Žodį, tą galutinį autoritetą, kurį Dievas mums išsaugojo. Jums reikia galutinio autoriteto – Dievo Žodžio, o ne kažkokių iškraipytų Biblijos tekstų, kuriuose nebėra Dievo galios.

Pažiūrėkime į Rom 10, 17: „Tikėjimas *ateina* iš klausymo, o klausymas – iš Dievo žodžio“. Kaip matome, pats pagrindinis dalykas jūsų tikėjimui yra Biblijoje, Dievo Žodyje. Jūsų tikėjimas remiasi ir turi remtis vien tik Dievo Žodžiu, nes tikėjimas eina iš Dievo Žodžio. Ar žinote, kas yra autoritetas jūsų gyvenime? Koks pats pagrindinis autoritetas žemėje? Tai – Dievo Žodžio tekstas, Dievo žodžiai, surašyti ant popieriaus.

Biblija – ypatinga knyga. Knyga, kuriai nėra lygių. Nei viena kita knyga negali prilygti jai, nes Biblija yra Dievo Žodis, tai **absoliuti tiesa**. Dievo Žodis gali įtikinti klausytoją, jeigu jis yra nuoširdžiai nusiteikęs Dievui. Tai knyga, galinti paveikti klausytoją. Ji gali jį išgelbėti, jeigu jam reikia Gelbėtojo, nes joje yra Dievo žodžiai, Dievo žodžių galia. Ir jei šėtonas atima iš jūsų rankų šią knygą, jis sunaikina ir jūsų tarnystę. Jūs nieko nebeturite. Jei jūs neturite Dievo Žodžio – to absoliutaus autoriteto, galutinio autoriteto, – jūs krikščioniškame gyvenime nieko neturite. Nes viskas, kas mums iš Dievo – gyvybė ir galia – viskas, ką Dievas mums duoda, yra iš šitos knygos – iš Dievo Žodžio.

Šiandien yra daug žmonių, daug krikščionių vyrų ir moterų, einančių į Biblijos koledžus, Biblijos mokyklas ir tikinčių Biblija, Dievo Žodžiu, tačiau pabaigę tas mokyklas iš jų išsina nebetikėdami praktiškai niekuo, kas parašyta Dievo Žodyje. Jie netiki, kad yra Biblija, yra Dievo Žodis. Jie netiki, kad yra imanoma surasti Dievo Žodį – tą galutinį, neiškraipytą Dievo tekstą. Nes dauguoje tų mokyklų mokymas yra paremtas žmogaus filosofija, ir į viską, o tuo tarpu ir į Dievo Žodį, yra žiūrima iš žmogaus filosofijos taško.

Dievo Žodis yra pats pagrindinis, absoliutus autoritetas visoje visatoje, kito tokio autoriteto nėra. Toliau studijuodami pamatysite, jog visgi yra tas absoliutus galutinis autoritetas, kuris yra išsaugotas Dievo Žodyje, Dievo Žodžio tekste, neiškraipytame tekste, ir jį galima surasti, jį galima turėti savo rankose.

Anglakalbiai turi savo kalboje tą galutinį autoritetą, kuris yra išverstas iš originalaus teksto, iš neiškraipyto Dievo Žodžio teksto. Tai – „King James Version“ Biblija, taip vadinama Karaliaus Jokūbo Biblija. Tai – vienintelė, neiškraipyto teksto Biblija anglų kalba. Lietuvių kalboje iš esamų išleistų Biblijos vertimų kol kas nėra nei vieno, kuris būtų išverstas remiantis vien originaliais rankraščių tekstais. Angliškasis KJV tekstas šiuo metu į lietuvių kalbą yra išverstas, tačiau jam dar reikalingos papildomos korektūros. Todėl laukiami visi, norintys prisidėti prie šio darbo.

Bet sugrįžkime prie Pradžios knygos 3 skyriaus ir prisiminkime penkis dalykus, kuriais siekiama sunaikinti Dievo Žodžio autoritetą.

Pirma – abejojama Dievo Žodžiu.

Antra – išimami žodžiai iš Dievo Žodžio, iš Jo teksto.

Trečia – pridedami žodžiai prie Dievo teksto.

Ketvirta – atskiedžiamas Dievo Žodis, prarandant jo ryškumą, tikslumą.

Penkta – visiškai paneigiamas Dievo Žodis.

Lygiai tokia pati taktika tebėra šiandien, iškraipant surašytąjį Dievo Žodžio tekstą. Todėl ir turime labai daug Biblijų, turinčių skirtingus, iškraipytus tekstus. Taip pat nepamirškite, kaip kad matėme Amoso 8 skyriuje, kad ateityje bus, jog žmonės nežinos, kur yra tikras Dievo Žodis. Nebus įmanoma surasti tikrojo Dievo Žodžio. Viskas bus iškraipyta.

Koks viso to rezultatas? Žmogus, neturintis tikrojo Dievo Žodžio teksto, tiki melu, tiki tradicijomis, tiki religija, bet neturi galutinio autoriteto – neiškraipyto Dievo Žodžio teksto. Taip pat prisiminkite Laiško romiečiams 10, 17, kad tikėjimas ateina iš klausymo, o klausymas – iš Dievo Žodžio. Mūsų pagrindinis tikėjimo autoritetas – Dievo Žodis. Niekas kitas, tik jis. Tie žodžiai, surašyti tekste – tai mūsų tikėjimo pagrindas. Tai inkaras, kuriuo palaikomas mūsų tikėjimas, pamatas, ant kurio mūsų tikėjimas stovi.

1 PAMOKA

GYVASIS IR UŽRAŠYTASIS ŽODIS

Žodis „Biblija“ yra kilęs iš žodžio „te biblio“ – knygos. Biblijoje yra 66 knygos: 39 Senojo testamento ir 27 – Naujojo. Senojo testamento knygų skaičius – 39. $3 \times 9 = 27$. Taip lengviausia prisiminti, kiek yra Naujojo testamento knygų.

Biblijoje yra 1 189 skyriai, 31 102 eilutės, visa Biblija yra surašyta daugiau kaip keturiasdešimties autorių, per daugiau kaip 1 500 metų periodą.

Senasis testamentas surašytas pagrinde hebrajų kalba. Ezros knyga nuo 4, 8 iki 6, 18, taip pat Ezros 7, 12-26, taip pat Jeremijo 10, 11 bei Danieliaus 2, 4-28 – visos šios eilutės surašytos aramėjų, kuri dar kitaip yra vadinama chaldėjų kalba. Aramėjų-chaldėjų kalba yra tarsi hebrajų kalbos dialektas, kuris išsivystė tarp žydų, kai jie gyveno tremtyje tarp chaldėjų. Taip jų kalba palaipsniui pasikeitė. Tuo metu, kai Kristus buvo atėjęs į žemę, buvo trys pagrindinės kalbos. Viena jų buvo hebrajų, kuria buvo kalbama tarp žydų, kita – lotynų, kuria kalbėjo Romos imperijoje, ir trečia kalba – konei – senoji, šnekamoji graikų kalba, kuria kalbėjo visi paprasti žmonės. Kitaip galėtume ją pavadinti dar „vulgaria“ kalba. Tačiau „vulgari“ nereiškia, kad tai – keiksmazodžių kupina kalba, kad ji buvo nepadori. Tik šiandien šio žodžio prasmė yra įgavusi neigiamą reikšmę. Tuo tarpu anksčiau žodis vulgarus turėjo kitokią prasmę, kuri apibūdino kalbą, kaip išplitusią, plačiai vartojamą. Tuo metu konei graikų kalba buvo paplitusi po visą pasaulį kaip diplomatinė kalba, lygiai kaip kad šiandien anglų yra diplomatinė, visame pasaulyje pripažinta kalba, plačiai vartojama bendraujant su kitataučiais. Lygiai tokia pat kalba anuo metu buvo konei graikų kalba, kuria yra surašytas Naujasis testamentas.

Biblija, kurią turite rankose, ji pati nėra Dievas. Jūs galite ją vartyti, plėšyti, aprašinėti, išmesti į šiukšlių kibirą, sumindyti, tačiau Dievui jūs to nepadarysite. Jūs Jo neišmesite į šiukšlių kibirą. Tačiau jūs prie Dievo niekaip nepriartėsite, kaip tik per

ta surašytą Dievo Žodį, kurį turite savo rankose. Arčiau Dievo jūs neprieisite jokių kitų kelių, tik per Dievo Žodį. Norite išgirsti, ką jums Dievas sako, atsiverskite knyga, atsiverskite Jo Žodį, ten Jis kalba. Todėl šita knyga jums ir yra svarbi, nes tai – Dievo žodžiai. Vienintelis būdas, kaip jūs galite sužinoti, ar Kristus gyvena jumoje, kaip Jis gyvena jumoje – įvertindami užrašytą Dievo Žodį.

O dabar sugretinkime du dalykus: gyvąjį Žodį ir užrašytą Žodį.

Kas yra gyvasis Žodis? Jėzus Kristus. Jn 1, 1-2 rašoma: „Pradžioje buvo Žodis, ir Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas. Jis buvo pradžioje pas Dievą“. Toliau, Jn 1, 14 rašoma: „Ir Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų“. Žodis – iš didžiosios raidės. Toks Kristaus titulas – Žodis. Taip pat rašoma ir Apreiškimo knygoje, kad Jėzus Kristus yra Žodis. Tiek gyvasis Žodis, tiek užrašytasis Žodis yra vadinami Dievo Žodžiu.

Pažiūrėkime į Apr 19, 13. Čia kalbama apie Jėzų Kristų: „Ir jis buvo apsirengęs rūbais, pamirkytais kraujuje, ir jo vardas yra vadinamas Dievo Žodžiu“. Taigi Jėzus Kristus yra vadinamas Dievo Žodžiu. Jėzus Kristus – gyvasis Dievo Žodis.

Hbr 4, 12 rašoma: „Nes Dievo žodis gyvas ir galingas, ir aštresnis už bet kokią dviašmenį kalaviją“. Čia kalbama apie užrašytąjį Dievo Žodį. Dievo Žodis yra gyvas ir galingas. Tai – užrašytas Dievo Žodis, kurį jūs turite savo rankose. Taigi gyvas Žodis – tai Jėzus Kristus, užrašytas Žodis – Biblija. Jie abu yra vadinami Dievo Žodžiu. Viso to priežastis – sąsaja tarp gyvojo Dievo Žodžio ir užrašytojo Dievo Žodžio – jie abu yra neatsiejami, neatskiriami vienas nuo kito.

Gyvasis Dievo Žodis turi dvi prigimtis. Jis yra žmogaus Sūnus ir taip pat Jis yra Dievo Sūnus. Taip pat ir užrašytas Dievo Žodis – jis turi dvi prigimtis. Įstatyme parašyta: Mozė įsakė daryti tai ir tai. Bet iš tikrųjų kas įsakė? Ar Mozė? Dievas įsakė. Bet Biblijoje užrašyta: Mozė įsakė tai daryti. Ar Mozė užrašė tas penkias Įstatymo knygas? Dievas užrašė, bet taip pat ir Mozė užrašė – Mozė užrašė Dievo duotus žodžius.

Gyvasis Žodis gali išgelbėti lygiai taip, kaip ir užrašytasis Žodis.

Pasižiūrėkime į Hbr 7, 25: „Todėl jis yra pajėgus ir išgelbėti iki galo tuos, kurie per jį ateina prie Dievo, kadangi jis visada gyvena, kad juos užtartų“. Čia kalbama apie Jėzų Kristų. Jėzus Kristus išgelbėjo žmones.

Pažiūrėkime į Jok 1, 21: „Todėl atmeskite visokį nešvarumą bei piktybės gausumą ir su romumu priimkite įskiepytą žodį, pajėgų išgelbėti jūsų sielas“. Čia parašyta, kad žmogaus sielas gali išgelbėti užrašytas Žodis.

Kaip matome, tiek Jėzus Kristus, tas gyvasis Žodis, gali išgelbėti žmonių sielas, tiek ir užrašytasis Žodis gali tai padaryti. Kaip matome, tiek gyvasis Žodis, tiek užrašytasis Žodis atlieka tą pačią funkciją – **gali išgelbėti žmonių sielas.**

Žiūrėkime toliau: Apd 17, 31: „...nes jis nustatė dieną, kurią teis pasaulį teisumu per *tą* vyrą, kurį yra paskyręs; *apie tą* jis yra visiems garantavęs tuo, kad prikėlė jį iš numirusiųjų“. Iš šios eilutės matyti, kad Dievas paskyrė vieną dieną, kai teis pasaulį per Jėzų Kristų, kurį Jis prikėlė iš numirusiųjų – Dievas teis žmogų per gyvąjį Žodį, per Jėzų Kristų.

Jn 12, 48 rašoma: „Kas mane atmeta ir nepriima mano žodžių, turi tą, kuris jį teisia: žodis, kurį aš kalbėjau, tas jį teis paskutiniąją dieną“. Čia matome, jog užrašytasis Žodis teis žmogų. Taigi tiek gyvasis Žodis, Jėzus Kristus, teis žmogų, tiek ir užrašytasis Žodis **teis žmogų**. Vėl matome, kad jie abu atlieka tą pačią funkciją – teisia pasaulį.

Dar vienas palyginimas: Jn 12, 34: „Tauta jam atsakė: ‘Mes iš įstatymo girdėjome, jog Kristus pasilieka per amžius; ir kaip tu sakai: „Žmogaus Sūnus turi būti iškeltas“? Kas yra šis žmogaus Sūnus?’“ Reiškia, Kristus pasilieka per amžius, Kristus yra amžinas. Gyvasis Žodis, kuris yra Kristus, yra amžinas.

1 Pt 1, 23 skyriuje rašoma: „...būdami vėl gimę ne iš gendančios sėklos, bet iš negendančios, per Dievo Žodį, kuris gyvena ir pasilieka per amžius“. Tiek gyvasis Žodis – Jėzus Kristus gyvas ir pasilieka per amžius, lygiai taip pat ir Dievo Žodis, užrašytasis Žodis, yra **gyvas ir pasilieka per amžius**.

Taip pat gyvąjį Žodį ir užrašytąjį Žodį žmogus gali **priimti**.

Jn 1, 12: „Bet visiems, kurie jį (*Kristų*) priėmė, tiems jis davė galią tapti Dievo sūnumis – tiems, kurie tiki jo vardu“.

1 Tes 2, 13 rašoma: „Dėl šios priežasties mes be paliovos ir dėkojame Dievui, kadangi priėmę Dievo žodį, kurį jūs išgirdote iš mūsų, jūs priėmėte *jį* ne *kaip* žmonių žodį, bet kaip jis iš tiesų yra – Dievo žodį, kuris veiksmingai ir veikia jumyse, kurie tikite“.

Tiek gyvąjį Žodį – Jėzų Kristų žmogus gali priimti, tiek užrašytąjį Žodį žmogus gali priimti.

Taip pat žmogus gali **atmesti** tiek vieną, tiek kitą.

Jn 12, 48 rašoma: „Kas mane atmeta ir nepriima mano žodžių, turi tą, kuris jį teisia“. Reiškia, Jėzų Kristų galima atmesti lygiai taip, kaip ir užrašytąjį Dievo Žodį.

Dar keletas sugretinimų...

Žodis – tai kelias.

Jn 14, 6: „Jėzus jam sako: ‘Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas: nei vienas neateina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane’“. Matome, kad gyvasis Žodis – tai kelias. Ps 119, 33 rašoma „Mokyk mane, o VIEŠPATIE, savo įstatų kelio; ir jo laikysiuos iki galo“. Reiškia, Dievo įstatai yra kelias. Dievo Žodis yra kelias. 34 eilutė: „Duok man supratimą, ir

tavo įstatymą vykdysiu“, reiškia, tas Įstatymas, kuris buvo duotas žydams, yra kelias. Taigi tiek gyvasis Dievo Žodis – Jėzus Kristus, tiek ir užrašytas Žodis yra kelias.

Žodis – tai tiesa.

Jn 17, 17 rašoma: „Pašventink juos savąja tiesa: tavo žodis yra tiesa“. Reiškia, užrašytasis Žodis yra tiesa. Taip pat ir Jėzus Kristus sakė: „Aš esu kelias, tiesa...“

Žodis – tai gyvenimas.

Jono evangelijoje Jėzus Kristus pasakė: „Aš esu gyvenimas“. Fil 2, 16 rašoma: „...laikydami gyvenimo žodžio; kad aš galėčiau džiaugtis Kristaus diena, jog aš nebėgau veltui nei veltui netriūšiau“. Čia užrašytas Žodis yra gyvenimo Žodis. Hbr 4, 12 rašoma: „Dievo žodis gyvas ir galingas“. Tiek Jėzus Kristus yra gyvenimas, tiek užrašytasis Dievo Žodis yra gyvenimas.

Žodis – tai duona.

Jėzus sako Jn 6, 51: „Aš esu gyvoji duona, kuri nužengė iš dangaus“.

Lk 4, 4: „Ir Jėzus atsakė jam, tardamas: ‘Yra parašyta, jog žmogus gyvens ne vien duona, bet kiekvienu Dievo žodžiu’“.

Reiškia, gyvasis Žodis, Jėzus Kristus, yra duona, lygiai kaip ir užrašytas Žodis yra duona.

Žodis – tai šviesa.

Jn 8, 12 rašoma: „Tada Jėzus vėl jiems kalbėjo, sakydamas: ‘Aš esu pasaulio šviesa...’“ Ps 119, 105 rašoma: „Tavo žodis yra žibintas mano kojoms ir šviesa mano takui“. Taigi gyvasis Žodis – Jėzus Kristus yra šviesa ir užrašytasis Žodis yra šviesa.

Dievo Žodis negali būti sulaužytas.

Jn 19, 36 parašyta, jog Jėzaus Kristaus, gyvojo Žodžio „nei vienas kaulas nebus sulaužytas“. Ir taip pat Jėzus Kristus Jn 10, 35 sako, kad Raštas negali būti sulaužytas. Taigi tiek gyvasis Žodis – Jėzus Kristus, tiek užrašytasis Žodis negali būti sulaužyti.

Esame pagimdyti per Žodį.

1 Pt 1, 3 rašoma, jog tikintieji yra pagimdyti per Jėzų Kristų, per Jo prisikėlimą. 1 Kor 4, 15 Paulius rašo: „Nes Evangelija aš pagimdžiau jus Kristuje Jėzuje“. Reiškia, tikintieji yra pagimdyti per Jėzų Kristų, per gyvąjį Žodį ir lygiai taip pat tikintieji pagimdyti per Evangeliją, per užrašytąjį Žodį. 1 Jn 5:18 rašoma, jog mes esame Dievo

pagimdyti. 1 Pt 1, 23 sako, jog esame pagimdyti Dievo Žodžiu. Taigi esame pagimdyti per gyvąjį Žodį – Jėzų Kristų ir per užrašytąjį Žodį.

Esame pašventini per Dievo Žodį.

Hbr 10, 10 parašyta: „Ta valia mes esame pašventinti per Jėzaus Kristaus kūno auką kartą visiems laikams“. Mes esame pašventinti per Jėzaus Kristaus auką. Jn 17, 17 rašoma: „Pašventink juos savo tiesa. Tavo žodis yra tiesa“. Taigi tikintysis pašventinamas tiek per gyvąjį Žodį, t. y. Jėzų Kristų, tiek per užrašytąjį Žodį.

Žodis mus išlaisvina.

Gal 5, 1 eilutėje rašoma: „Todėl tvirtai stovėkite laisvėje, kuria Kristus mus išlaisvino“. Jn 8, 32 rašoma: „Jūs žinosite tiesą, ir tiesa padarys jus laisvus“. Taigi Jėzus Kristus – gyvasis Žodis, mus išlaisvina, kaip rašoma Galatų laiške, lygiai taip pat ir užrašytas Žodis mus išlaisvina.

Tokių pavyzdžių yra visa galybė Biblijoje, visų čia mes neišvardinsime. Bet ką jūs jau greičiausiai pastebėjote, yra tai, kad tiek gyvasis Žodis – Jėzus Kristus, tiek užrašytasis Žodis, kurį jūs turite savo rankose, jie abu yra neatsiejami vienas nuo kito. Dievas mums parūpino Jėzų Kristų per Savo Žodį. Tokiu būdu viskas, kas parašyta Žodyje, yra tai, ką Dievas sako. Visa, ką jūs norite išgirsti iš Dievo, rasite Dievo Žodyje, niekur kitur. Visada tai atsiminkite.

Kitose pamokose pamatysime, kad tai, ką Dievas sako, yra užrašyta ant popieriaus, Biblijoje. Dievas kalba tik per tą užrašytąjį tekstą. Atsiminkite, kad kai jūs susiduriate su užrašytu Dievo Žodžiu, tekstu, jūs susiduriate su pačiu Dievu. Tame užrašytame tekste yra surašyti Dievo įkvėpti žodžiai – tai, ką Dievas sako. Tai jūs surasite tuose įkvėptuose puslapiuose.

Ps 138, 2 rašoma: „Aš garbinsiu link tavo šventos šventyklos ir girsiu tavo vardą už tavo mielaširdystę ir tiesą; nes tu išaukštinau savo Žodį labiau negu visą savo vardą“.

Žinote, kas svarbiausia Dievo akyse? – Jo ištarti žodžiai. Jis juos išaukštino labiau nei Savo vardą. Tad aš linkiu, kad ir jūs turėtumėte tokią pat nuomonę apie Dievo Žodį: jog tai yra pats svarbiausias dalykas, nes ir pačiam Dievui Jo surašyti žodžiai yra visų svarbiausia.

2 PAMOKA

APREIŠKIMAS, ĮKVĖPIMAS, APŠVIETIMAS, IŠSAUGOJIMAS

Šioje pamokoje panagrinėsime keturis terminus: apreiškimą, įkvėpimą, apšvietimą ir išsaugojimą.

1. Apreiškimas

Apreiškimas – terminas, nagrinėjantis, kaip Dievas apreiškė Savo Žodi, Savo mintis, žodžius, planus, Savo valią. Mes, kaip žmonės, neturėtume jokių galimybių, jokio pajėgumo bendrauti su Dievu, jei Jis nebūtų apreiškęs mums viso to. Mes Jo iš viso nepažinotume. Ir juo labiau nežinotume, ką Jis daro, kaip veikia mūsų gyvenimuose.

Tam, kad visa tai sužinotume, Dievas mums viską ir apreiškė. Apreiškimas, kitaip tariant, yra Dievo bendravimo su žmogumi forma. Tai – tie visi žodžiai, kuriuos Dievas, bendraudamas su mumis, nori mums apreikšti.

Apreiškimas ateina žmogui iš Dievo.

Yra trys apreiškimo tipai.

Pirmasis – natūralus. Pagal kūriniją, pagal tai, kas matoma, ir pagal tai, kas yra žmoguje.

Pažvelkime į Rom 1, 18-20: „Dievo rūstybė yra atskleista iš dangaus dėl visokios bedievytės ir neteisumo žmonių, kurie tiesą užgniaužia neteisumu; todėl kad tai, kas gali būti žinoma apie Dievą, juose yra **apreikšta**, nes Dievas tai jiems atskleidė. Kadangi jo neregimi dalykai – jo amžinoji jėga ir Dievytė – yra aiškiai matomi nuo pasaulio sukūrimo, suprantami pagal padarytus dalykus, todėl jie nepateisinami“.

Tai galime pavadinti gamtiniu apreiškimu – kai Dievas Savo apreiškė per kūriniją, per visa tai, ką mes matome savo akimis. Tai – įprasta, natūralu, priimtina kiekvienam žmogui. Kiekvienas žmogus, vaikščiojantis šioje žemėje, pažįsta Jo amžinąją jėgą ir dievybę pagal supančią mus aplinką, pagal gamtą, pagal visa, ką mes matome, pagal visą kūriniją, kurią Dievas sukūrė. Į tai žiūrėdami mes galime suprasti, kokia yra dievytė ir amžinoji Dievo jėga. Visa mus supanti kūrinija liudija, jog yra Kūrėjas, liudija, kad yra Dievas, kuris visa tai sukūrė. Tai žino kiekvienas žmogus. Nei vienas žmogus, besidedantis nežinaš, jog yra Dievas, yra nepateisinamas, nes Dievas pasirūpino, jog žmogus žinotų, kad Jis yra, kad yra visa ko Kūrėjas. Nėra nei vieno žmogaus, kuris nežinotų, kad yra Dievas, nes 20 eilutėje parašyta, kad tokie yra nepateisinami.

Kiekvienas žino, kiekvienas supranta, kad yra Dievas. Tačiau žmonės susigalvoja visokių filosofijų, visokių religijų, savo teorijų, tokių kaip evoliucija ar ateizmas. Žmonės jas susigalvoja tam, kad tik užslėptų Dievo tiesą. Žmonės žino, kad yra Die-

vas, bet jie prisikuria visokių išvedžiojimų, įvairiausių teorijų, filosofijų, paneigiančiu Dievo egzistavimą.

Taip pat Dievas apsieiškia dar ir pačiame žmoguje.

Rom 1, 19 rašoma: „Tai, kas gali būti žinoma apie Dievą, juose yra **apreikšta**, nes Dievas tai jiems atskleidė“. Matote, Dievas į žmogaus vidų idėjo pažinimą, kad žmogus suprastų, jog yra Dievas. Šią pažinimą viduje turi kiekvienas žeme vaikščiojantis žmogus. Nesvarbu, ar jis būtų ateistas, ar tikėtų evoliucija, vis tiek jis tą pažinimą turi, tik neigia jį, bėga nuo jo, bėga nuo Dievo.

Antrasis apreikimo tipas, kuriuo Dievas Save apreiskė, – ypatingas apreiskimas.

Hbr 1, 1: „Dievas, kuris daug kartų ir įvairiais būdais praeityje kalbėjo tėvams per pranašus...“. Kaip matome, Dievas įvairiais laikais kalbėjo pranašams. Jis pasirodė Abraomui, kalbėjo su juo, davė jam visus pažadus, sudarė su juo sandorą. Išėjimo knygos trečiame skyriuje rašoma, kaip Jis pasirodė Mozei degančiame krūme. Dievas kreipėsi į Mozę, kalbėjo jam, apreiskė jam žodžius. Tai – ypatingas Dievo apreiskimas. Dievas pranašams apreiskė, t.y. davė tam tikrus žodžius, kuriuos pranašai kalbėjo žmonėms.

Mt 16, 17: „Ir Jėzus atsakydamas tarė jam: ‘Palaimintas tu esi, Simonai Barjona, nes ne kūnas ir kraujas tau tai **apreiskė**, bet mano Tėvas, kuris yra danguje’“. Taip Dievas davė Petru (Simonui) ypatingą apreiskimą.

Gal 1, 11-12: „Bet aš patvirtinu jums, broliai, kad mano paskelbtoji evangelija nėra pagal žmogų. Nes aš nei gavau ją iš žmogaus, nei buvau jos išmokytas, bet Jėzaus Kristaus **apreiskimu**“. Šiuo atveju Jėzus Kristus apsieiškė Pauliui ir perdavė jam žinią.

Gal 2, 1-2: „Tada, po keturiolikos metų, aš vėl nuėjau aukštyn į Jeruzalę su Barnabu ir taip pat pasiemiau Titą. Ir nuėjau aukštyn per **apreiskimą** ir jiems išdėsciaui tą evangeliją, kurią skelbiu tarp pagonių“. – Jėzus Kristus apsieiškė Pauliui ir davė žinią, kad jis eitu į Jeruzalę.

Ef 3, 3: „**Apreiskimu** jis man atskleidė paslaptį“. – Jėzus Kristus apsieiškė Pauliui ir jam atskleidė paslaptį.

Kaip matome, tai yra ypatingi apreiskimai, kuriuos Dievas asmeniškai kažkuriam žmogui tam tikru metu apreiskė. Toks tad antrasis apreikimo tipas – ypatingas apreiskimas, kuomet Dievas apsieiškia žmogui ir duoda jam tam tikrą informaciją, perduoda jam kažkokią žinią.

Trečiasis apreikimo tipas – užrašytasis apreiskimas, apreiskimas raštu.

Tai – apreiskimas, kurį Dievas paliko užrašytą Biblijos puslapiuose.

Jn 20, 30-31: „Ir daug kitų ženklų iš tiesų darė Jėzus savo mokinių akivaizdoje, kurie nėra surašyti šioje knygoje; bet šitie yra surašyti, kad jūs įtikėtumėte, jog Jėzus

yra Kristus, Dievo Sūnus; ir kad tikėdami jūs turėtumėte gyvenimą per jo vardą“. Tai – užrašytas apreiškimas – Biblijoje surašyti Dievo žodžiai.

2. Įkvėpimas

Įkvėpimas – tai reiškinys, kurio pagalba Dievo apreiškimas per žmogų perkeliamas ant popieriaus. Įkvėpimu žmogus užrašo ant popieriaus Dievo jam įkvėptus žodžius. Dievas davė žmogui raštišką apreiškimą, kuri žmogus turėjo užrašyti – perkelti tuos apreiktus, įkvėptus žodžius ant popieriaus. Taip žmogus Dievo įkvėptus žodžius sudėjo į Raštą.

2 Tim 3, 16 rašoma: „Visas Raštas duotas **Dievo įkvėpimu**“. Visa Biblija yra duota įkvėpimu, Dievo įkvėpimu. Tai, kas yra parašyta ant popieriaus, tai yra įkvėpti Dievo žodžiai, kuriuos žmogus perkėlė ant popieriaus.

3. Apšvietimas

Apšvietimas – tai mokslas, aiškinantis, kaip visa ta informacija, Dievo įkvėpti žodžiai, Biblijos žodžiai, yra imami ir perduodami žmogui, žmogaus sielai. Kaip jūs imate tuos žodžius ir „įsidedate“ į savo sielą? Jūs juos įsisavinate. Tai ir yra apšvietimas.

1 Kor 2, 9-10. 13: „Kaip yra parašyta: ‘Akis nematė, nei ausis negirdėjo, nei į žmogaus širdį neįėjo tai, ką Dievas paruošė tiems, kurie jį myli.’ Bet Dievas mums tai (*tuos dalykus*) apreiškė savo Dvasia, nes Dvasia ištiria visa, netgi Dievo gelmes. [...] Tai mes ir kalbame – ne žodžiais, kuriuos žmogaus išmintis moko, bet kuriuos moko Šventoji Dvasia – **gretindami dvasinius dalykus su dvasiniais**“.

Taigi apšvietimas yra tai, kuomet Šventoji Dvasia ima Biblijoje surašytus žodžius, kurie gali būti sugretinami vieni su kitais, ir juos mums aiškina, moko mus, kad mes tuos dalykus suprastume ir įsisavintume, „susidėtume“ juos sau į sielą. Susikrautume į sielą visa tai, ką Šv. Dvasia mums **apšviečia**, duoda suvokti.

Taip Rašto žodžiai nuo popieriaus „persikelia“ į mūsų sielą.

4. Išsaugojimas

Dievas Savo Žodį per visą istoriją išsaugojo, išlaikė, kad Jo Žodis pasiektų mūsų rankas, kad mums, gyvenantiems XXI amžiuje, būtų galimybė skaityti Jo apreiktą Žodį. Išsaugojimas yra tas procesas, kuomet Dievo Žodis eina iš kartos į kartą per visus laikus.

Biblijoje liudijama, kad Dievas išsaugos Savo žodžius. Tai, ką Jis užrašė ant popieriaus, ką davė žmogui užrašyti, Dievas išsaugos iš kartos į kartą. Tai – Dievo pažadas.

Ps 12, 6-7: „**VIEŠPATIES** žodžiai yra tyri žodžiai, kaip sidabras, išmėgintas žė-

mės krosnyje, septynis kartus išvalytas. Tu juos išlaikysi, o VIEŠPATIE, tu juos (*tuos žodžius, kurie yra užrašyti ant popieriaus*) **išsaugosi** nuo šitos kartos per amžius“.

Tokiu būdu Dievo Žodis pasiekė mus: pirmiausia Dievas apreiškė tam tikrą informaciją žmogui apreiškimu, paskui Dievas pasirūpino, kad tas Jo įkvėptas Žodis būtų užrašytas ant popieriaus, o paskui Dievas pasirūpino, kad tie užrašyti žodžiai pasiektų žmogaus sielą, darytų jai poveikį, apšviestų žmogų. Galiausiai Dievas pasirūpino, kad visi tie žodžiai, surašyti ant popieriaus, t.y. visas Raštas būtų išsaugotas per visą istoriją iš kartos į kartą.

Visi šie keturi terminai: apreiškimas, įkvėpimas, apšvietimas ir išsaugojimas bus dažnai minimi tolimesnėse studijose, todėl gerai įsisavinkite juos, jų reikšmes, kad jų nepainiotumėte. Kad galvodami apie apreiškimą, negalvotumėte apie išsaugojimą, arba galvodami apie įkvėpimą, negalvotumėte apie apšvietimą ir panašiai.

Apreiškimas ir apšvietimas yra tarpusavyje susiję. Lygiai taip ir **įkvėpimas su išsaugojimu** – šiose porose esančių terminų funkcijos labai panašios.

Įkvėpimas yra įmanomas tik per apreiškimą. Jei Dievas neapreikštų, jei nebūtų apreiškimo, nebūtų ir įkvėpimo. Jeigu Dievas neapreikštų Savo Žodžio, nebūtų įkvėpimo todėl, kad Dievo apreikšti žodžiai yra įkvėpti. Neįmanoma turėti Dievo įkvėptų žodžių, jei pirmiau Dievas jų neapreikštų. Apreiškimas pagimdo įkvėpimą.

Lygiai taip pat žodžių išsaugojimas nebūtų įmanomas, jei nebūtų apšvietimo. Jei nebūtų apšvietimo, Dievo Žodis nepasiektų žmogaus sielos, jei tas Dievo Žodis neapsigyventų žmogaus sieloje, neatliktų tam tikro darbo žmogaus sieloje, nebūtų veiksmingas, tuomet nebūtų ir išsaugojimo. Nes per apšvietimą Šv. Dvasia ima tuos žodžius, Dievo įkvėptus žodžius, ir moko žmogų. Apšviečia žmogų, ką jie sako, parodo, išaiškina jų reikšmę. Tuos išaiškintus Šv. Dvasios žodžius žmogus dedasi sau į sielą. Kai žmogus yra išmokytas Šv. Dvasios, tuomet jis yra pajėgus atskirti, kur yra tikrasis Dievo Žodis, kur yra tikri įkvėpti Dievo žodžiai, o kur iškraipytasis tekstas. Žmogus, išmokytas Šv. Dvasios, per Dievo Žodį gali atskirti šiuos dalykus ir išsaugoti tikruosius Dievo žodžius neiškraipytus, atmesdamas Biblijas, kurios turi iškraipytus tekstus.

Kitas dalykas: **apreiškimas ir apšvietimas** turi panašų profilį, panašią kryptį. Jie abu eina iš Dievo žmogui. Apreiškime Dievas apreiškia informaciją žmogui, o apšvietime Dievas Šv. Dvasia suteikia to Žodžio supratimą. Taip Dievas Šv. Dvasia suteikia žmogui informaciją.

Įkvėpimas ir išsaugojimas taip pat susiję vienas su kitu. Jie abu yra susiję su tuo, kaip žmogus užrašo Dievo Žodį ir išsaugo per visą istoriją. Jų abiejų kryptis – iš žmogaus ant popieriaus.

Apreiškimas ir įkvėpimas yra užbaigti procesai. Dievas užbaigė apreikšti Savo žodžius. Nebėra daugiau žodžių, kuriuos Dievas norėtų apreikšti žmogui. Todėl nebėra ir įkvėpimo, nes įkvėpti žodžiai yra iš Dievo. Kadangi Dievas nebeduoda jokių žodžių, nebeapreiskia jų, vadinasi nebėra įkvėpimo, nes visi žodžiai, apreikšti iš Dievo, yra įkvėpti. Kai yra užbaigtas apreiškimas, yra užbaigtas ir įkvėpimas.

Tuo tarpu **apšvietimas ir išsaugojimas**, šie du procesai, tebesitęsia istorijoje, nes Dvasia gyvena tikinčiajame, jo sieloje, ir moko jį per Dievo Žodį. Lygiai taip pat Dievo Žodis yra saugomas per visą istoriją. Yra daromos kopijos, spausdinamas Dievo Žodis, visas tas procesas tebevyksta tam, kad būtų išsaugotas Dievo tekstas. Apšvietimas yra nuolat reikalingas, nes tikintysis mokosi per Dievo Žodį. Dievas Šv. Dvasia gyvena tikinčiajame ir jį moko. Tikintysis vis daugiau ir daugiau pažįsta tiesos, vis labiau bręsta tiesoje. Tas procesas vyksta. Lygiai taip pat ir išsaugojimas. Dievas išsaugo Savąjį Žodį per tikinčiuosius.

Dabar pažvelgkime į teorijas, idėjas, kurias per laiką apie šiuos terminus yra sukūrę ir išvystę žmonės. Pažiūrėkime, kaip jas paneigia Dievo Žodis.

Viena populiariausių žmogaus sugalvotų teorijų apie įkvėpimą yra **natūrali**, sakanti, kad Biblija yra įkvėpta lygiai taip pat, kaip yra įkvėpti Šekspyro sonetai, įvairūs graikų filosofų veikalai, Homero „Odiseja“ ar kiti panašūs kūriniai. Tokiu būdu Biblija tampa lygiavertė Koranui, graikų filosofų knygoms ar Šekspyro kūriniams – visa tai tokiu būdu tampa vienodai įkvėpta. Žodžiu, ši teorija sako, kad Biblija yra žmogaus pasiekimų vaisius. Jie sako, kad tai – ne Dievo, o žmogaus sukurtas raštas. Natūralus požiūris į įkvėpimą – kai žmogus, tarkime išimylėjęs vyras, ima ir pradeda rašyti poemą, eilėraštį, ir jam tai gaunasi natūraliai. Jo širdis įkvėpta, jis išimylėjęs moterį ar merginą ir rašo jai eiles. Lygiai taip pat natūralus požiūris sako, kad žmogus įkvėptas, pagautas kažkokios dvasios paėmė ir surašė tuos žodžius Biblijoje – taip, kaip poetas, įkvėptas jausmo moteriai, paėmė ir užrašė eiles.

Tačiau pažiūrėkime, ką Biblija sako apie tokią teoriją.

2 Pt 1, 21: „nes pranašystė senais laikais neatėjo žmogaus valia (*reiškia, tai ne žmogaus įkvėpimo dėka pranašystė atėjo, ne žmogus, pagautas savo įkvėpimo, savo emocinės būsenos, užrašė pranašystę*), bet šventi Dievo žmonės kalbėjo, kaip jie buvo skatinami Šventosios Dvasios“. Vadinasi, Šv. Dvasia davė jiems žodžius, kuriuos pranašai turėjo kalbėti. Jie nebuvo įkvėpti kažkokio jausmo, pakilimo, bet Šv. Dvasia – Dievas Šv. Dvasia – davė jiems žodžius.

Kita žmogaus teorija yra **dinamiška** teorija. Tai reiškia, kad Dievo Žodyje yra tam tikra idėja, dinaminis įkvėpimas. Ši teorija sako, jog ne žodžiai, kurie yra surašyti eilutėje, yra svarbūs, bet pati idėja, mintis, kurią perteikia tie surašyti žodžiai. Tokiu būdu žodžiai, eilutės, surašyti Biblijoje ant popieriaus, nėra svarbūs. Svarbiausia yra idėja, mintis, žinia, kurią perteikia Dievo Žodis.

Tačiau ką apie tai liudija Dievo Žodis?

Mt 5, 18 – Jėzus kalba: „Nes iš tiesų aš sakau jums: kol dangus ir žemė nepraeis, nei viena raidelė, nei vienas brūkšnelis jokių būdu neišnyks iš įstatymo, kol viskas išsipildys“. Matote, tose penkiose Senojo testamento knygoje, kuriose Mozė surašė Įstatymą, yra svarbi kiekviena surašyta raidelė, kiekvienas brūkšnelis.

Mt 4, 4: „Bet jis atsakydamas tarė: „Yra parašyta: ‘Žmogus gyvens ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, išeinančiu iš Dievo burnos’“. Kiekvienas Dievo žodis yra svarbus. Ką Dievas apreiškė, davęs tuos įkvėptus žodžius, žmogus surašė, ir kiekvienas iš tų surašytų žodžių, kiekvienas brūkšnelis, kiekviena raidelė yra be galo svarbi – Dievas davė būtent juos, tuos žodžius, kuriuos davė. Ne abstrakčias mintis, bet žodžius.

Toliau studijuodami pamatysime, jog visur Rašte bus labai svarbi kiekviena raidė, kiekvienas žodis, suteiksiantis tam tikrą reikšmę konkrečiai eilutei. Jei ta raidė ar žodis būtų pakeisti, ta eilutė visiškai kitaip skambėtų, turėtų visiškai kitą prasmę, mokytų ką kita. Todėl kiekviena raidė, kiekvienas žodis yra svarbūs Dievo Žodyje. Dinaminė teorija moko, jog nėra svarbu, ar Adomas buvo tikra istorinė asmenybė – tai netenka reikšmės, lieka svarbi tik pati idėja, kuri moko apie Adomą. Nėra svarbu, ar buvo potvynis, kurio metu buvo paskandinti žmonės ir Nojus buvo išgelbėtas, įsėdo į arką su visais gyvūnais ir žmonėmis, kuriuos Dievas išgelbėjo, nėra svarbu, ar tas įvykis buvo iš tikrųjų, svarbi pati idėja, svarbu tik tai, ko pamoko visa tas nutikimas. Tačiau tai paneigia Dievo Žodį, padaro jį nebeveiksmingą. Ir tai pamatysime studijuodami toliau.

Trečioji teorija, išvystyta žmonių, yra **dalinio įkvėpimo** teorija. Tai teorija, sakanti, kad Dievo Žodis yra tik dalinai įkvėptas. Kad tam tikri žodžiai Biblijoje yra įkvėpti, o kiti – ne. Šią teoriją puoselėja žmonės, priimančios tik tokias Biblijos vietas, kurios kalba apie meilę, broliškumą, tačiau paneigiantys tokias eilutes, kuriose kalbama apie Dievo teisingumą, apie Dievo teismą. Tačiau 2 Tim 3, 16 aiškiai rašoma: „**Visas** Raštas duotas Dievo įkvėpimu ir naudingas mokslui, pabarimui, pataisymui, teisumo pamokymui“. Visas Raštas yra Dievo įkvėptas. Kiekvienas žodis Rašte (o ne tik tam tikra jų dalis) yra Dievo įkvėptas, kas paneigia žmogaus sugalvotą dalinio įkvėpimo teoriją.

Ketvirtoji žmonių sugalvota teorija apie įkvėpimą yra **dvasinė** teorija, dvasinis įstatymas. Tokia teorija sako, kad Biblija yra sudaryta iš įvairių moralinių standartų, įvairių pamokymų, įvairių dvasinių tiesų, tačiau istoriniai ir moksliniai dalykai Biblijoje nėra tikri, nėra realūs. Kitaip sakant, jei jūs norite sužinoti apie kūrimą, kaip buvo sukurta žemė, tai Biblijoje nerasite nieko, kas būtų apie tai parašyta. Kaip ir neva nerasite Biblijoje jokių mokslinių paaiškinimų – Biblijoje tėra tik dvasinės tiesos, moraliniai standartai ir panašiai. Vadinasi, Biblija nėra tiksli knyga. Vadinasi, Biblijoje nėra jokio mokslinio tikslumo, jokio paaiškinimo apie visa tai. Joje tik etika, moralė ir panašūs kiti dvasiniai dalykai.

Jn 17, 17 Jėzus sako: „Tavo žodis yra tiesa“. Reiškia, visi žodžiai kalba tiesą. Jei Biblijoje parašyta apie istorinius įvykius, apie istoriją, vadinasi, visi istoriniai įvykiai yra tikslūs. Būtent jie vyko ir įvyko tam tikru laiku. Biblija yra tiksli istorinė knyga. Joje rašoma apie istorinius įvykius, atitinkančius tikrovę.

Penktoji teorija – **egzistencinio požiūrio** į įkvėpimą teorija. Tai reiškia, kad Biblijoje yra įkvėptos tik tos dalys, tik tos atkarpos ar citatos, kurios kalba tau asmeniškai, o visa kita nėra įkvėpta, jos tau nekalba, nedaro tau jokio poveikio – tie dalykai nėra įkvėpti. Tik tai yra įkvėpta, kas kalba tau į širdį, o visa kita Biblijoje įkvėpta nėra. Daugelis krikščionių tiki šia teorija. Jie tiki, kad ne visa Biblija yra įkvėpta, o tik tam tikros jiems tuo metu kalbančios dalys. Taip galvojęntys tiki, kad tam tikrą dieną Dievas jiems kalba tik per kokius nors vienus konkrečius žodžius – tik tie žodžiai yra įkvėpti, o visa kita nėra įkvėpta. Tačiau nesvarbu, ką žmogus begalvotų: ar tik tam tikri žodžiai Biblijoje yra įkvėpti, ar ne, ar tik tam tikros eilutės, kurios jam kalba, yra įkvėptos, o kitos neįkvėptos, nes jam nekalba, tarsi jos tylėtų, tiesa yra tokia – visas Dievo Žodis yra įkvėptas. Visas Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu.

Visu šių penkių teorijų, kurias trumpai peržvelgėme, laikosi įvairios denominacijos ir Biblijos mokyklos.

Galiausiai yra dar viena Rašto įkvėpimo teorija – tai teorija, atitinkanti tai, ką sako Biblija. Tai – **visiškai pažodinis** Dievo Žodžio įkvėpimas, kur kiekvienas Dievo Žodis yra įkvėptas – visas Raštas yra įkvėptas pažodžiui. Ne tik tam tikros jo dalys, bet kiekvienas žodis be išimties. Šios teorijos mes laikysimės tolimesnėse studijose. Nes būtent tai ir liudija Dievo Žodis – kad kiekvienas Rašto žodis yra įkvėptas, kad visas Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu, o vadinasi, ir visi žodžiai, kurie jame surašyti.

Mt 24, 35 Jėzus sako: „Dangus ir žemė praeis, bet mano žodžiai („žodžiai“ – *dau-giskaita, vadinasi kiekvienas užrašytas žodis*) nepraeis“. Jėzus nepasakė, kad jo idėjos, mintys, pasakojimai ar kiti kaip nors kitaip jo išreikšti dalykai nepraeis. Jėzus pasakė, kad Jo žodžiai – vadinasi, kiekvienas žodis, kuris užrašytas – nepraeis. Dangus ir žemė praeis, bet žodžiai, surašyti Biblijoje, nepraeis. Kodėl? Todėl, kad jie visi yra Dievo įkvėpti žodžiai. Jie yra be galo svarbūs.

1 Kor 14, 37 Paulius rašo: „Jei kuris mano esąs pranašas ar dvasinis, tas tepripažįsta, kad tai, ką jums rašau, yra Viešpaties įsakymai“. Vadinasi, tai, ką Paulius rašė, visi tie jo laišakai yra Viešpaties įsakymai. Visi žodžiai, kiekvienas žodis, kurį Paulius surašė, – tai Viešpaties įsakymai.

Tačiau labai svarbu yra ne vien žinoti, jog Biblijoje įkvėpimas yra visiškai pažodinis, kad kiekvienas žodis yra įkvėptas, bet ir žinoti, kaip atpažinti, kur yra tie visiškai įkvėpti Dievo žodžiai, žinoti, kaip Dievas išsaugojo tuos įkvėptus žodžius,

visą tą įkvėptą Savo tekstą – šiandien mūsų rankose esantį Raštą – per istoriją, ir kaip mes galime atpažinti, kur yra šitas tekstas, kur yra šitie įkvėpti Dievo žodžiai. Jei neišsiaiškinsite, kur yra tas tikrasis tekstas, kurį Dievas išsaugojo, nežinosite, kur yra tie įkvėpti Dievo žodžiai, nes šiandien yra galybė įvairiausių iškraipytų Biblijų. Jos nėra išverstos iš tikrojo Dievo Žodžio, iš tikrojo teksto, išlaikyto per istoriją. Štai tose Biblijose ne kiekvienas žodis yra įkvėptas Dievo. Todėl, kad juose ne visi žodžiai yra tikslūs. Ten galybė iškraipytų žodžių: jei Dievas pasakė viena, o žmogus paėmė ir iškraipė tą eilutę, pakeitė ten esančius žodžius savais, tai argi tie žodžiai bus Dievo įkvėpti? Jie jau bus iškraipyti, jie jau bus žmogaus žodžiai, jie nebebus Dievo įkvėpti.

Studijuodami toliau pamatysime, jog vienas iš būdų, kaip Dievas išsaugojo Savo įkvėptą Raštą per visą istoriją, yra Dievo Žodžio vertimas į kitas kalbas. Kodėl mes turime lietuvišką Bibliją, kodėl rusai turi rusišką, o prancūzai prancūzišką ar anglai anglišką?

Tiek Senojo testamento originalūs hebraiški rankraščiai, tiek Naujojo testamento graikiški rankraščiai yra išversti į daugybę pasaulio kalbų. Tai irgi tam tikra Dievo Žodžio išsaugojimo per istoriją taktika. Pažodžiui išverstos iš originalių rankraščių Biblijos yra išsaugojusios visišką pažodinį įkvėpimą.

Daugelis Biblijų šiandien yra išverstų iš hebrajų ir graikų tekstų, laikantis dinaminio įkvėpimo teorijos. Taip verčiant yra imami originalų tekstai, iš kurių verčiami ne konkretūs žodžiai, bet tik mintis, kaip jas supranta verčiantysis, taip, kaip jam atrodo, ką sako konkreiti eilutė. Taip prarandami Dievo įkvėpti žodžiai, taip prarandamas mums duotas Visas įkvėptas Raštas...

3 PAMOKA

ĮKVĖPIMAS DIEVO ŽODYJE

Pažiūrėkime, kas apie tai rašoma Biblijoje, ką apie įkvėpimą sako pats Dievo Žodis.

Kodėl mums svarbu, kas rašoma Biblijoje? Todėl, kad mes esame Knygos žmonės. Dievas mus pagimdė per Savo Žodį. Mūsų tikėjimas remiasi Dievo Žodžiu. Mes turime tvirtai stovėti tuose dalykuose, kuriais esame įsitikinę. Turime tvirtai žinoti, kodėl mes tikime Biblija, žinoti, ką ši knyga sako.

2 Tim 3, 16-17: „Visas Raštas duotas Dievo įkvėpimu ir naudingas mokslui, pabarimui, pataisymui, teismo pamokymui, kad Dievo žmogus būtų tobulas, visiškai aprūpintas visiems geriems darbams“. Šiose eilutėse užrašyta pati pagrindinė tiesa, ką Dievas sako apie Savo Žodį. Čia rašoma, kad visas Raštas duotas Dievo įkvėpimu.

Viskas, kas surašyta Rašte, kiekvienas žodis yra duotas Dievo įkvėpimu – visas Raštas yra Dievo įkvėptas.

1 Tim 5, 18: „Nes Raštas (*visi Dievo įkvėpti žodžiai*) sako: ‘Neužrišk nasrų jaučiui, minančiam javus.’ Ir: ‘Darbininkas vertas savo atlygio’“. Šioje eilutėje Pauliaus rašo, jog Raštas taip sako, ir pacituoja Įst 25, 4: „Neužrišk nasrų jaučiui, kai jis mindo javus“. Taip pat Paulius pacituoja Lk 10, 7: „Nes darbininkas yra vertas savo užmokesčio“. Pacitavęs Senąjį ir Naująjį testamentą Paulius sako, jog tai yra Raštas. Tiek Naujasis, tiek Senasis testamentai – tai Dievo įkvėpti žodžiai – įkvėptas Raštas.

Kas yra Raštas? Raštas yra tai, kas surašyta ant popieriaus. Viskas, kas surašyta ant popieriaus – Senasis ir Naujasis testamentai. 2 Laiške Timotiejui rašoma, kad visas Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu. Dievas įkvėpė Raštą – Savo Žodžius, bet ne rašytojus, kurie sarašė Jo padiktuotus žodžius. Visą Raštą sarašė daugiau kaip 40 rašytojų, pradėdant nuo Mozės. Bet ne tie žmonės buvo įkvėpti. Įkvėpti buvo jiems duoti žodžiai.

Pažiūrėkime į 1 Kar 13, 8, kur žmogus pranašauja net nežinodamas, ką jis pranašauja, nesuprasdamas tų dalykų, iš anksto net nenumatydamas, kad jis pranašaus: „O Dievo vyras sakė karaliui: ‘Jei man duotum pusę savo namų, aš neičiau su tavimi nei nevalgyčiau duonos ir negerčiau vandens šitoje vietoje; nes taip mane įpareigojo VIEŠPATIES žodis, sakydamas: „Nevalgyk duonos nei negerk vandens, nei negrįžk tuo pačiu keliu, kuriuo atėjai. Taip jis nuėjo kitu keliu ir negrįžo tuo keliu, kuriuo atėjo į Bet-Elį’“. Dievas pasiuntė Dievo vyrą, kad jis praneštų žodžius iš Dievo. Jis įsakė, vos tik pasakius viską, kas liepta, nei valgyti, nei gerti, nei grįžti tuo keliu, kuriuo atėjęs. Tas vyras taip ir padarė – pasuko atgal namo ne tuo keliu. Tačiau paskui jį sutiko senas pranašas. 14-18 eilutėse sakoma, kad senasis pranašas nujojo paskui tą vyrą „ir rado jį sėdintį po ąžuolu; ir jis tarė jam: ‘Ar tu esi Dievo vyras, kuris atėjai iš Judos?’ Ir jis tarė: ‘Aš.’ Tada jis jam tarė: ‘Eik su manimi į namus ir užvalgyk duonos.’ O jis tarė: ‘Aš negaliu grįžti su tavimi, nei įeiti su tavimi; ir nevalgysiu duonos, nei negersiu vandens su tavimi šitoje vietoje; nes man buvo pasakyta VIEŠPATIES žodžiu: „Tu ten nevalgysi nei duonos nei vandens gersi, nei negrįši, kad eitum tuo keliu, kuriuo atėjai’“. Šis jam tarė: ‘Aš irgi esu pranašas, kaip ir tu; ir angelas man kalbėjo VIEŠPATIES žodžius, sakydamas: „Atvesk jį atgal su savimi į savo namus, kad jis valgytų duonos ir gertų vandens’“. Bet šis jam melavo“.

Tas senas pranašas melavo Dievo vyrui, apgavo jį. Pasakė jam, kad turi kitus žodžius iš Dievo Žodžio, tokius, kokių anas neturi, t.y., jog jis turis ateiti pas jį, išgerti vandens ir kad tai jam sakė Viešpaties angelas, kurį jam atsiuntė Viešpats su šia žinia.

19-25 eilutės sako: „Taigi jis grįžo su juo, valgė duonos jo namuose ir gėrė vandens. Ir jiems sėdint prie stalo atsitiko, jog VIEŠPATIES žodis atėjo pranašui, kuris buvo jį sugražinęs; ir jis sušuko Dievo vyrui, kuris buvo atėjęs iš Judos, sakydamas: ‘Taip sako VIEŠPATS: „Kadangi tu nepaklusai VIEŠPATIES burnai ir nesilaikei įsakymo, kurį VIEŠPATS, tavo Dievas, tau įsakė, bet sugrįžai, valgei duonos ir gėrei van-

dens vietoje, apie kurią VIEŠPATS tau kalbėjo: ‘Nevalgyk duonos ir negerk vandens’; tavo lavonas nepateks į tavo tėvų kapą’’. Jam pavalgius duonos ir atsigėrus įvyko, jog jis pabalnojo jam asilą, būtent pranašui, kurį buvo sugražinęs. Ir jam nuėjus, liūtas jį sutiko kelyje ir nužudė; ir jo lavonas buvo pamestas ant kelio, o asilas stovėjo šalia jo, liūtas irgi stovėjo šalia lavono’’. Tai, kas šioje istorijoje svarbiausia, yra surašyta 20 eilutėje: „Ir jiems sėdint prie stalo atsitiko, jog VIEŠPATIES žodis atėjo pranašui, kuris buvo jį sugražinęs’’.

Vadinasi, jiems tebesėdint Viešpaties Žodis atėjo senajam pranašui, tam, kuris melavo Dievo vyrui. Tas senasis pranašas anksčiau nekalbėjo tiesos, jis melavo, bet štai tam pranašui iš tikrųjų atėjo Viešpaties Žodis. Ir jis apie tai net nežinojo, viso to neplanavo, apie tai net negalvojo. Viešpats idėjo jam žodžius į burną, kad jis kalbėtų tam Dievo vyrui, kuris nepaklausė Viešpaties Žodžio. Senasis pranašas iš anksto net nežinojo, kad tai įvyks, jog Viešpaties Žodis jam kalbės šituos dalykus. Tai įvyko. Dievas jam davė Dievo įkvėptus žodžius kalbėti tam Dievo žmogui. Dievui nėra svarbus pats žmogus, svarbiausia – Dievo įkvėpti žodžiai. Nesvarbu, kieno burna jie pasakyti, svarbiausia, kad tai – Dievo žodžiai. Esmė yra ta, kad ne žmogus yra Dievo įkvėptas, bet Dievas davė įkvėptus žodžius, kuriuos jis turėjo sakyti ar užrašyti. Dievo pranašui tie žodžiai nukrito kaip iš giedro dangaus. Dievas jam davė kalbėti įkvėptus žodžius. Senasis pranašas nebuvo įkvėptas. Bet Dievas jam davė žodžius, ir jis juos kalbėjo – kalbėjo Dievo įkvėptus žodžius.

Dar vienas pavyzdys, kur žmogus kalba net nežinodamas, kad jis pranašauja, jog sako Dievo įkvėptus žodžius; Jn 11, 49-51: „Ir vienas iš jų, vardu Kajafas, tais pačiais metais būdamas aukščiausiuoju kunigu, jiems tarė: ‘Jūs visiškai nieko neišmanote nei neapsvarstote, kad mums yra naudingiau, jog vienas žmogus mirtų už tautą, kad nepražūtų visa tauta.’ Ir tai jis kalbėjo ne iš savęs, bet būdamas tų metų aukščiausiasis kunigas, jis pranašavo, kad Jėzus turi mirti už šią tautą ir ne tik už šią tautą, bet kad jis taip pat turi surinkti į viena Dievo vaikus, kurie buvo plačiai išsklaidyti’’. Kunigas Kajafas nežinojo, jog tai turi įvykti. Jis nežinojo, kas bus, kai Jėzus mirs už savo tautą, kokius dalykus Dievas įgyvendins. Bet jis pranašavo – pranašavo Dievo įkvėptus žodžius – jis sakė tuos dalykus, kuriuos Šventoji Dvasia vadina pranašyste, nes 51 eilutėje rašoma, kad jis „pranašavo’’, jog Jėzus turi mirti už tautą ir ne tik už tautą, bet ir surinkti į viena Dievo vaikus, kurie buvo plačiai išsklaidyti. Matote, Kajafas pranašavo tai, apie ką jis pats nežinojo. Vėlgi esmė yra ta, kad ne žmogus yra įkvėptas sakyti tuos žodžius, bet patys žodžiai yra įkvėpti.

1 Pt 1, 10-11: „Apie tą išgelbėjimą teiravosi ir uoliai tyrinėjo pranašai, kurie pranašavo apie jums ateisiančią malonę; tyrinėdami, kurią arba kokį laiką nurodė juose buvusi Kristaus Dvasia, kai ji iš anksto paliudijo Kristaus kentėjimus ir po jų seksiančią šlovę, kuri seks po to’’. Senojo testamento pranašai pranašavo apie Kristaus atėjimą, apie Kristaus kentėjimus ir šlovę, kuri seks vėliau. Jie visa tai pranašavo, bet nesuprato, ką pranašavo, nes jie tyrinėjo, kurią ar kokį laiką nurodė juose buvusi Kristaus dvasia. Jie tyrinėjo, norėjo išsiaiškinti, ką gi jie čia pranašauja apie Kristaus atėjimą. Jie nesuprato daugelio dalykų, bet vis tiek surašė tuos žodžius. Jie patys nebuvo įkvėpti – jie tik surašė Dievo

duotus įkvėptus žodžius, tai, ką Dievas jiems padiktavo. O paskui jie nagrinėjo Raštą, ką jie surašė, gretino eilutes, dalykus, susijusius su Kristaus atėjimu.

Ar prisimenate istoriją su Balaamu ir Balaku, kai Balakas prašė Balaamo, kad prakeiktų Izraelio tautą? Balaamas sakė: „Gerai, aš prakeiksiu“. Ir kiekvieną kartą, kai jis norėjo prakeikti Izraelio tautą, iš jo burnos vietoj to ėjo palaiminimo žodžiai. Viešpats į jo burną įdėjo palaiminimo žodžius. Balaamas niekaip negalėjo prakeikti Izraelio tautos. Kiekvieną kartą, kai atverdavo burną, eidavo palaiminimas Izraelio tautai, o ne prakeikimas, ir Balaamas nieko negalėjo padaryti. Kiekvieną kartą, kai praverdavo burną, jis kalbėjo ne tai, ką jis pats norėjo kalbėti – iš jo lūpų išeidavo Dievo įkvėpti žodžiai, kuriuos Dievas jam įdėjo į burną. Taigi matome, kad esmė ne žmogus, kuris kalbėjo žodžius, o Dievo įkvėpti žodžiai.

2 Tim 3, 16 sakoma, kad visas Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu, visas Raštas yra Dievo įkvėpti žodžiai. Įkvėpimas yra tuomet, kai Dievas įkvepia žodžius. Dievas atlieka įkvėpimą Savo burna. Dievo įkvėpti žodžiai yra tas pats, kas pasakyti žodžiai iš Dievo burnos. Visas Raštas yra Dievo įkvėptas. Kiekvienas žodis yra išėjęs iš Dievo burnos. Ką sako Raštas, tą patį sako ir Dievas. Kai skaitome Raštą, skaitome žodžius, kurie buvo pasakyti iš Dievo burnos, o paskui užrašyti žmonių.

Ps 33, 6: „VIEŠPATIES žodžiu padaryti dangūs; o jo burnos kvapu – visa jų kariuomenė“. Jis kalbėjo žodžius ir sukūrė tais žodžiais. Jis iškvėpė burna. Burnos kvapas yra Dievo žodžiai. Jis iškvepia, ir išseina žodžiai. Lygiai taip pat, kaip ir mes kalbame. Kai kalbame, mes iškvepiame žodžius. Dievas iškvėpė žodžius, ir viskas atsirado, ką Jis norėjo sukurti. Kai Dievas pasakė: „Tebūna šviesa“, Jis ištarė šiuos žodžius, ir ji atsirado. Kai rašoma, kad visas Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu, t.y. žodžiai yra iškvėpti Dievo kvapu iš burnos, tai yra tas pats, tarsi sakytume, jog visas Raštas yra Dievo pasakyti žodžiai. Ką sako Raštas, kai mes skaitome, lygiai tą patį sako ir Dievas, nes Rašte surašyti Dievo pasakyti, įkvėpti žodžiai. Kai skaitote Raštą, jums kalba Dievas.

Kaip Raštas atsirado? Dievas žmonėms padiktavo įkvėptus žodžius, ir žmonės tuos žodžius užrašė ant popieriaus. Pradžioje Dievas pasiekė žmogų, jo mąstymą, kokius žodžius jis vartojo, kokiose aplinkybėse jis gyveno, kokioje tautybėje, kokie buvo jo nacionaliniai bruožai. Dievas naudojo visus tuos dalykus, kuriuos turėjo žmogus. Dievas davė užrašyti žodžius, atsižvelgdamas į žmogaus vartojamą žodyną. Mozei davė užrašyti žodžius pagal tai, kokį žodyną šis vartojo, kokia buvo jo kalbėsena, kaip plačiai jis žinojo gramatiką ir panašiai. Lygiai taip pat Dievas darė su visais žmonėmis, kurie surašė Raštą. Dievas tai darė atsižvelgdamas į žmogaus kalbinius sugebėjimus, kalbos stilių ir žodyną, ir į tai atsižvelgdamas davė Savo įkvėptus žodžius.

Pagrindinis dalykas: viską, ką sako Raštas, tą sako Dievas. Jei norite sužinoti, ką Dievas sako, atsiverskite Bibliją. Ten ir rasite, ką Dievas sako. Kai susiduriame su Raštu, susiduriame su pačiu Visagaliu Dievu. Jei norite bendrauti su Dievu, jums rei-

čia skaityti Jo knygą – Bibliją. Jei norite bendrauti su Dievu, jums nereikia užsidaryti mažame kambarėlyje, išjungti šviesą ir laukti, kol Viešpats pasirodys ir jums kalbės. Jums tereikia atsisėsti, atsiversti Bibliją ir skaityti. Per ją Dievas ir kalba.

Mk 12, 35: „Ir mokydamas šventykloje Jėzus atsakydamas tarė: ‘Kaipgi raštininkai sako, jog Kristus yra Dovydo Sūnus? Nes pats Dovydas sakė Šventąja Dvasia...’”. Morkus pacituoja psalmę. Tai, ką Dovydas užrašė 121 psalmėje, buvo Šv. Dvasios žodžiai. 36 eilutėje rašoma: „Nes pats Dovydas sakė Šventąja Dvasia...” Toliau cituojama 121 psalmė: „VIEŠPATS tarė mano Viešpačiui: Sėskis mano dešinėje, kol aš padarysiu tavo priešus tavo pakoju”. Kaip matome, ką Dovydas sakė, jis sakė Šventąja Dvasia, Šventosios Dvasios žodžius, kurie užrašyti Biblijoje.

Apd 1, 16 Petras sako: „Vyrai ir broliai, turėjo išsipildyti šis Raštas, kurį **Šventoji Dvasia** anksčiau **kalbėjo** Dovydo burna apie Judą, kuris buvo vadovas tiems, kurie suėmė Jėzų”. Turėjo išsipildyti Raštas. O kas tas Raštas? Tai yra tai, ką Šventoji Dvasia kalbėjo Dovydo burna. Tai, ką Dievas Šventoji Dvasia davė Dovydui pasakyti – tuos įkvėptus žodžius, tai yra Raštą. Ką Dovydas kalbėjo, tai buvo Šventosios Dvasios įkvėpti žodžiai, ir tuos žodžius Dovydas užrašė Biblijoje. Kai Dovydas rašė tuos žodžius, jis rašė Dievo įkvėptus žodžius.

Apd 28, 25: „Ir kai jie tarpusavyje nesutarė, jie išėjo po to, kai Paulius pasakė vieną žodį: ‘Gerai **sakė Šventoji Dvasia per** pranašą Ezaiją mūsų tėvams...’” Toliau, 26-27 eilutėse, Paulius cituoja pranašą Izaiją. O kas kalbėjo tuos šiose eilutėse surašytus žodžius, kurie yra pacituoti iš Izaijo knygos 6 skyriaus? Šventoji Dvasia per pranašą Izaiją. Jis užrašė Dievo įkvėptus žodžius. Jei skaitote Izaiją, skaitote tai, ką Dievas sako. Kai skaitote Izaijo 6 skyrių, jūs nebendruojate su Izaiju, neskaitote jo minčių, bet skaitote Dievo žodžius, tai, ką sako Dievas.

Tai, ką sako Raštas, visa tai yra išėję iš Dievo burnos, Jis iškvėpė tuos žodžius. Todėl skaitydami Raštą susiduriate su pačiu Dievu.

Hbr 3, 7 rašoma: „Todėl **kaip sako Šventoji Dvasia**: ‘Šiandien, jei išgirsite jo balsą, neužkietinkite savo širdžių, kaip per kurstymą gundymo dieną dykumoje, kai jūs tėvai mane gundė, mane mėgino ir matė mano darbus per keturiasdešimt metų...’” ir toliau pacituojama 95 psalmė. Tai, kas parašyta 95 psalmėje, nėra žmogaus sugalvoti žodžiai, bet tai, ką sako Šventoji Dvasia. Tai – ne žmogaus žodžiai, tai Dievo įkvėpti žodžiai. Taip sako Šventoji Dvasia, nesvarbu, kad žmogus juos užrašė. Tas, kuris užrašė Laišką hebrajams, 7 eilutėje rašydamas, ką sako Šventoji Dvasia, pacituoja tai, kas užrašyta 95 psalmėje, kas surašyta Rašte. Tai, kas surašyta Rašte, yra Šventosios Dvasios žodžiai. Viskas, ką Dievas išsakė Savo žodžiais, ir yra Raštas.

Prisiminkime įvykį, kai Jėzus pasiėmė 3 mokinius: Petrą, Joną ir Jokūbą, nusiavedė juos ant kalno ir jiems atsimainė. Štai ką rašo apie šį įvykį Petras savo antrajame laiške, 1 skyriuje, 16 eilutėje: „ Nes mes **nesekėme gudriai sugalvotomis pasakomis**, kai jums davėme pažinti mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus jėgą ir atėjimą, bet buvome jo didybės liudininkai, matę savo akimis. Nes jis iš Dievo Tėvo gavo garbę ir šlovę, kai

iš tobulybės šlovės jam atėjo toks balsas: ‘Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš labai patenkintas’. Ir šita balsa, atėjusi iš dangaus, mes girdėjome būdami su juo šventame kalne“ (2 Pt 1, 16-18). Petras rašo savo laiške, kad visa tai, ką jie matė, nebuvo išgalvotos pasakos. Jie matė savo akimis Jėzų Kristų, kuris prieš juos atsimainė, matė tos būsimos karalystės šlovę, jie girdėjo, ką Tėvas pasakė apie Jėzų Kristų. Jie buvo viso to liudininkai ir gali tai patvirtinti. Petras sako: „Mes visa tai matėme ir galime tai patvirtinti ir paliudyti.

19 eilutė: „Taip pat mes turime **dar patikimesnį pranašystės žodį**“. Ką reiškia „dar patikimesnį pranašystės žodį“? Tai reiškia, kad viską, ką Petras, Jonas ir Jokūbas matė, kai Jėzus Kristus atsimainė kalne, kai matė būsimosios karalystės šlovę, visa tai buvo tik tai, ką jie matė ir ką girdėjo. Tačiau visa tai buvo ne taip patikima, kaip pranašystės žodis, kuris yra patikimesnis. Ką žmogus matė savo akimis, ką patyrė (ir tai buvo tiesa, ką jie matė ir patyrė), visa tai buvo mažesnės vertės, nei užrašyti pranašystės žodžiai. Pats pagrindinis dalykas yra Raštas, tai, kas jame užrašyta – tie Dievo įkvėpti žodžiai.

Kodėl taip yra? Todėl, kad žmogaus patirti dalykai – ką jis matė, ką girdėjo, – nors tai ir buvo tikra, tai nėra tikėjimo pagrindas. Tikėjimo pagrindas yra Dievo duoti surašyti žodžiai ant popieriaus. Tuo ir remiasi žmogaus tikėjimas. Todėl pranašystės žodis ir yra patikimesnis už tai, ką žmogus matė ar patyrė, nors tai buvo ir tiesa.

Toliau 19 eilutėje rašoma: „...gerai darote kreipdami į jį (*į pranašystės žodį*) dėmesį, kaip į šviesą, šviečiančią tamsioje vietoje, kol išauš diena, ir ryto žvaigždė patekės įūsų širdyse; pirmiausia žinodami tai, kad **jokia Rašto pranašystė nėra asmeniškai aiškinama, nes pranašystė senais laikais neatėjo žmogaus valia**“. Tai, ką užrašė pranašai, tai neatėjo žmogaus valia. Jie neužrašė to, ką patys norėjo užrašyti, ką jie troško ar sugalvojo užrašyti, ar išmastė savo išvedžiojimais. Pranašystėje nėra žmogaus ištakų – pranašystė neatėjo iš žmogaus. Lygiai taip pat, kaip ir tas senasis pranašas iš Karaliaus knygos, kuris kalbėjo Viešpaties žodžius, bet net negalvojo, kad jis juos kalbės. Viešpats jam davė tuos žodžius, ir jis juos kalbėjo. Tai buvo ne jo valia. Balaamas irgi norėjo prakeikti Izraelio tautą, bet kiekvieną kartą, kai tik atverdavo burną, jis laimindavo Izraelio tautą. Kodėl? Todėl, kad Viešpats jam įdėjo Savo žodžius. Tai buvo ne jo valios žodžiai. Jo valia buvo prakeikti Izraelio tautą, tačiau Viešpats jam davė Savo žodžius. Ir kai jis tik praverdavo burną, iš jo burnos vietoj pakeikimu išeidavo palaiminimai. Jis kalbėjo prieš savo valią.

2 Pt 1, 21 rašoma: „...nes pranašystė senais laikais neatėjo žmogaus valia (*t.y. ne žmogus tai norėjo daryti*), bet šventi Dievo žmonės kalbėjo, kaip jie buvo skatinami Šventosios Dvasios“. Taigi Dievas, Šventoji Dvasia, skatino pranašus kalbėti tuos žodžius. Šventoji Dvasia jiems davė kalbėti Savo žodžius. Pranašai vėliau tuos žodžius užrašė ant popieriaus. Tokiu būdu Rašte surašyti žodžiai yra Šventosios Dvasios žodžiai, Dievo įkvėpti žodžiai. Žodžiai, kurie išėjo iš Dievo burnos.

1 Kor 2, 12-13 rašoma: „Na, o mes gavome ne pasaulio dvasią, bet dvasią, kuri yra iš Dievo; kad mes pažintume tai, kas mums Dievo duota dovanai. Tai mes ir kalbame – **ne žodžiais, kuriuos žmogaus išmintis moko**, bet kuriuos moko Šventoji Dvasia

– **gretindami dvasinius dalykus su dvasiniais**“. Mes kalbame žodžius, kurių moko Šventoji Dvasia. Paulius sako, kad ką mes mokome, mokome ne savo žodžiais, bet mokome Šventosios Dvasios žodžiais. Jie išeina iš Dievo burnos. Dievas kiekvienam žmogui davė tam tikrą bendravimo šaltinį. Tas šaltinis yra Dievo Žodis, surašytas ant popieriaus. Norėdami bendrauti su Dievu, turime bendrauti su šita knyga. Jei norime girdėti, ką Dievas sako, turime atsiversti Raštą ir skaityti, nes Dievas kalba iš Rašto. Dievo Žodis yra lygiavertis Dievui. Kai skaitote Raštą, tai yra tas pats, lyg atsisėstumėte šalia Dievo ir klausytumėtės to, ką Jis jums kalba. Kai susiduriate su Dievo Žodžiu, susiduriate su Dievu. Ir atvirkščiai – kai susiduriate su Dievu, susiduriate su Dievo Žodžiu.

4 PAMOKA

GYVASIS DIEVAS – GYVASIS ŽODIS

Pirmoje pamokoje buvo minėta, kad yra gyvas Žodis ir užrašytas Žodis. Mes sugretinome šiuos dalykus. Lygiai taip pat yra su Raštu: kai susiduriate su Raštu, jūs susiduriate su gyvu Dievu. Dievas, gyvasis Žodis, yra lygus užrašytam Žodžiui.

Hbr 4, 12: „Nes Dievo žodis gyvas ir galingas, ir aštresnis už bet kokį dviašmenį kalaviją, prasiskverbiantis iki ten, kur atsiskiria siela ir dvasia, ir sąnariai bei kaulų smegenys, ir išvelgiantis mintis bei širdies ketinimus“. Dievo Žodis yra gyvas, jis yra galingas, veiksmingas tikinčiajame, atliekantis jame darbą. Jis duoda gyvybę, gyvenimą. Dievo Žodis yra aštrus, aštresnis už bet kokį dviašmenį kalaviją, jis prasiskverbia iki sielos ir dvasios atskyrimo ir sąnarių bei kaulų smegenų“. Dievo Žodis atskiria sielą nuo dvasios, taip pat sąnarius ir kaulų smegenis, tai yra kūną. Dievo Žodis atskiria žmogaus sielą, dvasią ir kūną. Mes esame sudaryti iš trijų dalykų: sielos, dvasios ir kūno. Mes savo akimis, savo suvokimu negalime šių dalykų atskirti. Mes neturime supratimo, neturime suvokimo, mums tai svetima. Tačiau Dievo Žodis gali atskirti dvasią, sielą ir kūną. Jei Dievo Žodyje nebūtų parašyta apie šiuos tris dalykus – dvasią, sielą ir kūną – kaip apie atskirus dalykus, ir jei nebūtų aprašoma, kaip veikia mūsų dvasia, mūsų siela ir mūsų kūnas, tai mes ir nežinotume viso to. Tik Dievo Žodis gali tai padaryti.

Taip pat Dievo Žodis išvelgia širdies mintis bei ketinimus. Jis išvelgia, įeina gilyn į žmogaus širdį ir viską mato: kas dedasi mūsų širdyje, ką mes galvojame, kokie mūsų ketinimai, kokios mūsų mintys. Kai jūs skaitote Bibliją, Dievo žodžius, Dievo žodžiai skaito jus. Žiūri, kaip jūs reaguojate į tai, kas surašyta Dievo Žodyje, žiūri į jūsų mintis, ketinimus. 13 eilutė: „Ir nėra nei vieno sutvėrimo neaiškaus jo akyse, bet visa yra nuoga ir atidengta akims to, kuriam turėsime atsiskaityti“. Pastebėkite, Dievo Žodis yra galingas ir aštresnis už bet kokį dviašmenį kalaviją.

Apr 19, 11: „Ir mačiau atvirą dangų, ir štai baltas žirgas; ir ant jo sėdintysis buvo vadinamas Ištikimasis ir Tikrasis, ir teismu jis teisia bei kariauja“. Čia kalba apie Jėzų Kristų. 12-13 eil.: „Jo akys kaip ugnies liepsna, ir ant jo galvos daug karūnų; ir jis turėjo užrašytą vardą, kurio niekas nežinojo, tik jis pats. Ir jis buvo apsirengęs rūbais, pamirkytais kraujuje, ir jo vardas yra vadinamas Dievo Žodžiu“. Jėzaus Kristaus vardas yra Dievo Žodis. Kodėl? Todėl, kad tai, kas užrašyta Dievo Žodyje, yra tolygu pačiam Dievui. Dievo Žodis ir pats Dievas yra lygiaverčiai dalykai. 14-15 eil.: „Ir kariuomenės, esančios danguje, sekė paskui jį ant baltų žirgų, apsirengusios plona drobe, balta ir švaria. Ir iš jo (*Jėzaus Kristaus*) burnos eina aštrus kalavijas, kad juo suduotų tautoms“. Ateityje, kai šitie žmonės susidurs su Viešpačiu Jėzumi Kristumi, kai Jis ateis jų teisti, iš Jo burnos išeis aštrus, dviašmenis kalavijas. Kai jie susitiks su Jėzumi Kristumi, bus tas pats, lyg jie susitiktų su Žodžiu, su Dievo Žodžiu, kuris užrašyta Rašte. Tas Dievo Žodis, kuris yra gyvas ir galingas kaip dviašmenis kalavijas, tai tas pats Žodis, kuris išeina iš Jėzaus burnos. Raštas, kurį jūs skaitote, išeina iš Dievo burnos. Tai, ką jūs perskaitote Rašte, tolygu atvejui, jei Dievas atsistotų šalia jūsų ir tartų: „Eik ir daryk tai ir tai“. Kai mes susitinkame su žmonėmis ir kalbame Dievo žodžius, kalbame jiems evangeliją apie išgelbėjimą, tie žmonės, kurie išgirsta mūsų žodžius, jie susiduria ne vien tik su tais žodžiais, kuriuos mes kalbame, bet ir su pačiu Dievu, nes tai – Dievo žodžiai. Esmė ne tame, kad mes kalbame Esmė žodžiuose, kuriuos mes sakome iš Biblijos, nes tai yra Dievo žodžiai. Taip jiems prabyla pats Dievas.

Rom 9, 17: „Nes **Raštas sako faraonui**: ‘Kaip tik šitam tikslui aš tave iškėliau, kad tavyje parodyčiau savo jėgą ir kad mano vardas būtų skelbiamas po visą žemę’“. Šią eilutę Paulius pacitavo iš Pradžios knygos. Bet Pradžios knygoje neparašyta: „Nes Raštas sako faraonui...“, ten rašoma, kad „**Viešpats sako...**“ Reiškia, kad tai, kas parašyta Rašte, yra lygiai tas pats, ką Viešpats sako, nes Rašte yra surašyti Dievo žodžiai.

Gal 3, 8: „Ir **Raštas**, numatydamas iš anksto, kad Dievas išteisins pagonis per tikėjimą, prieš tai paskelbė Abraomui evangeliją sakydamas: ‘Tavyje bus palaimintos visos tautos’“. Paulius sulygina Raštą su Dievu. Nes tai Dievas iš anksto numatė išteisinti pagonis. Kai susiduriame su Raštu, susiduriame su pačiu Dievu. Kitas dalykas: ar Abraomas turėjo Raštą – Bibliją, ar jam buvo skelbiama evangelija, sakanti: „Tavyje bus palaimintos visos tautos“? Ar Abraomas turėjo šitą Raštą? Ne. Mes žinome, kad Abraomas neturėjo Rašto iš Dievo. Jei Abraomas neturėjo Rašto, kuris jam paskelbtų: „Tavyje bus palaimintos visos tautos“, tai kas kalbėjo Abraomui?

Pradžios knygoje kalba Viešpats, kad Abraome bus palaimintos visos tautos. O Paulius Laiško galatams 3 skyriuje sako, kad **Raštas** paskelbė Abraomui Evangeliją, ne **Viešpats**. Pradžios knygoje rašoma, kad Viešpats paskelbė Abraomui: „Tavyje bus palaimintos visos tautos“. **Viešpats** tiesiogiai kalbėjo Abraomui. O Paulius sako, kad **Raštas** paskelbė Abraomui evangeliją, sakydamas: „Tavyje bus palaimintos visos tautos“. Paulius Raštą sulygina su Dievu – Dievas ir Raštas turi lygiai tokį patį autoritetą. Žinote, kokius žodžius Paulius čia parašė? Paulius parašė Dievo įkvėptus žodžius. Visa, ką Paulius rašė, ir tai, ką rašė Laiške galatams, visa tai jam davė užrašyti Dievas. Todėl ne Paulius sulygina Dievą su Raštu, bet pats Dievas, davęs jam tuos žodžius užrašyti. Tai – Dievo liudijimas apie Save ir Raštą, kur Dievas Save sulygina su Raštu.

Kai susiduriate su Dievo Žodžiu, ką bedarytumėte su tuo Raštu, kaip jūs jį bepriimtumėte, jūs tai darote su pačiu Dievu, nes Rašte yra Dievo žodžiai. Tai pats Dievas kalba.

Jei žmogus nori kritikuoti Dievą, ką jis nori kritikuoti? Raštą. Tas, kuris kritikuoja Raštą ir neigia jį, tas kritikuoja ir neigia patį Dievą. Pradžios 3 skyriuje, kai šėtonas priėjo prie levos ir paklausė: „Ar Dievas tai sakė?“ šėtonas priešinosi ne vien Dievui, bet pačiam Dievo Žodžiui.

Prisimenate, kas įvyko Edeno sode? Pradžioje buvo abejojama Dievo Žodžiu, paskui atimama iš Dievo Žodžio, paskui buvo pridedami žodžiai, paskui sušvelninami, kad nebūtų efekto, kad Dievo Žodis būtų neveiksmingas, o paskui – paneigiamas Dievo Žodis. Tai yra šėtono planas – paneigti Dievo Žodį. O kai paneigi Dievo Žodį, paneigi patį Dievą, paneigi tai, ką Jis sako. Šėtono tikslas – įtikinti tikintįjį, kad šis, skaitydamas Dievo Žodį, prarastų pasitikėjimą Dievo Žodžiu, kad tikintysis atsitrauktų nuo Dievo Žodžio, nebestovėtų tikėjime Dievo Žodžiu. Kai žmogus atsitraukia nuo Dievo Žodžio, Dievas nieko nebegali padaryti tikinčiajam, nebegali jo išugdyti, išmokyti, nebegali jo pastatyti, ištobulinti, nes Dievas visą šį procesą tikinčiajame atlieka per Savo Žodį.

Krikščioniškoje tarnystėje pats pagrindinis dalykas nėra statyti kažkokias organizacijas, atrodyti sėkmingu pasaulio akyse, bet imti tą Dievo Žodį, kuris surašytas Biblijoje, ir jį investuoti į tikinčiųjų sielas, žmogaus sielą, kad tas Žodis atliktų darbą, kad Dievas per Savo Žodį atliktų tikinčiajame darbą.

Šiandien yra daug tikinčiųjų, kurie skaito Bibliją ir neįsivaizduoja, kad jie susiduria su pačiu Dievu. Tikintieji sako: „Aš nežinau, kokia yra Dievo valia“. „Aš nežinau, kokia yra Dievo valia mano gyvenime“. „Nežinau, ką Dievas daro mano gyvenime“. „Ką Jis man nori pasakyti“. Tikintieji klausia: „Ką reikia daryti, kad sužinočiau Dievo valią?“ Jie sako: „Reikia klauptis ir melstis, šauktis Viešpaties, kad Jis pasakytų, kokia yra Jo valia“. Bet jie neskaito tos knygos, per kurią Dievas kalba. Kaip sužinoti Dievo valią, jei neskaitysi Jo Žodžio? Jo žodžiuose ir yra kalbama apie Jo valią.

Sužinoti Dievo valią – tai nereiškia griūti ant kelių ir šauktis Viešpaties, kad Jis pasakytų. Norint sužinoti Jo valią, reikia atsiversti Jo Knygą ir skaityti. Ir Dievas kalbės per ją.

Mt 22, 29-31: „Jėzus atsakydamas tarė jiems: **Jūs klystate nežinodami nei Raštų, nei Dievo galios.** Nes prisikėlime jie nei veda, nei teka, bet yra kaip Dievo angelai danguje. Bet kas dėl mirusiųjų prisikėlimo, **argi jūs neskaitėte to, kas jums buvo kalbėta Dievo?**“ Kitaip tariant, Jėzus klausia: „Ar jūs neskaitėte Rašto, tai yra to, kas buvo kalbėta Dievo?“ Vadinasi, Raštas yra tai, ką kalba Dievas. Jėzus Kristus liudija apie Raštą, kalba apie Raštą ir sako, kad tai, kas yra surašyta, Raštas, kurį skaitote, Dievo Žodis, ir yra tai, ką kalba Dievas.

Žmonės sako, kad norėtų išgirsti ką nors iš Dievo, kad Dievas ką nors pasakytų: „Melsiuosi, ir Dievas man pasakys“. Jėzus Kristus tarsi sako: „Norite, kad jums kalbėtų Dievas? Tai yra parašyta Raštuose, jums reikia tik skaityti“. Dievas kalba iš Rašto. Kai skaitote Bibliją, skaitote Dievo žodžius.

Iš 4, 14-15: „Ir užsidegė VIEŠPATIES pyktis prieš Mozę, ir jis tarė: „Ar ne levitas Aaronas tavo brolis? Aš žinau, kad jis gerai moka kalbėti. Ir be to, štai jis išeina tavęs pasitikti; ir tave išvydęs jis džiaugsis savo širdyje. Ir tu kalbėk jam ir dėk žodžius į jo burną; o aš būsiu su tavo burna ir su jo burna ir jus pamokysiu, ką jums daryti“. 28 eilutė: „Mozė pasakė Aaronui visus žodžius VIEŠPATIES, kuris buvo jį pasiuntęs, ir visus ženklus, kuriuos jis buvo jam įsakęs“. 30-31 eilutės: „Ir Aaronas kalbėjo visus žodžius, kuriuos VIEŠPATS buvo kalbėjęs Mozei, ir padarė ženklus tautos akyse. Ir tauta tikėjo; ir kai jie išgirdo, kad VIEŠPATS aplankė Izraelio vaikus ir kad Jis pažvelgė į jų vargą, jie nulenė savo galvas ir pagarbino“. Dievas įdėjo Savo žodžius į Mozės burną ir Aarono burną. Ir ką jie kalbėjo, tai Dievas kalbėjo. Tai, ką sakė Mozė ir Aaronas, buvo Dievo įkvėpti žodžiai. Kai jie kalbėjo Izraelio tautai, Dievas jiems kalbėjo, nes Aaronas ir Mozė kalbėjo Jo žodžius.

Iš 19, 25; 20, 1: „Taigi Mozė nulipo pas tautą ir jiems kalbėjo. Ir Dievas kalbėjo visus tuos žodžius, sakydamas: „Aš *esu* VIEŠPATS, tavo Dievas, kuris tave išvedžiau iš Egipto šalies, iš vergystės namų“. Mozė nulipo pas Izraelio tautą ir kalbėjo jiems. Toliau, 20 skyriuje nesakoma, kad Mozė kalbėjo visus šituos žodžius, bet kad Dievas visa tai kalbėjo. Kai Mozė atvėrė burną kalbėti tautai, Dievo žodžiai išėjo iš jo lūpų, ir Izraelio tauta girdėjo kalbant Dievą, Dievo žodžius, ką Dievas įdėjo į Mozės burną.

Sk 11, 24: „Ir išėjęs Mozė pasakė tautai VIEŠPATIES žodžius, ir surinko septyniasdešimt vyrų iš tautos vyresniųjų ir juos sustatė aplink padangtę“. Ką Mozė kalbėjo Izraelio tautai? Viešpaties žodžius. Dievas davė Mozei žodžius kalbėti, ir Mozė, nuėjęs pas Izraelio tautą, kalbėjo Viešpaties žodžius. Žodžius, kuriuos Viešpats jam įdėjo.

Skaičių knygos 22 skyriuje rašoma apie Balaamą, kuris norėjo prakeikti Izraelio tautą, bet Viešpats jam neleido. Kiek tik jis praverdavo burną norėdamas kalbėti prakeikimą Izraelio tautai, tiek iš jo burnos išeidavo palaiminimo žodžiai, kuriuos Viešpats jam įdėjo. Sk 22, 38: „Ir Balaamas tarė Balakui: ‘Štai, aš atėjau pas tave; ar aš iš viso galiu ką kalbėti? Žodi, kurį Dievas įdės man į burną, tai aš kalbėsiu’“.

Matome žmogų, kuris norėjo prakeikti Izraelio tautą, kuris norėjo pasakyti apie Izraelio tautą pagal savo valią, bet jis negalėjo pasipriešinti Viešpaties valiai. Jis kalbėjo prieš savo valią, ne savo žodžius, bet tuos žodžius, kuriuos Viešpats jam įdėjo. Žodžiai, kuriuos jis kalbėjo Balakui, buvo Viešpaties žodžiai.

2 Sam 23, 1: „Na, o šitie yra paskutiniai Dovydo žodžiai: ‘Sakė Dovydas, Jėsus sūnus, vyras, kuris buvo aukštai iškeltas, Jokūbo Dievo pateptasis, mielas Izraelio psalmininkas tarė: **VIEŠPATIES Dvasia kalbėjo per mane, Jo** (Dievo Šventosios Dva-

sios) **žodis buvo ant mano liežuvio**“ . Dovydas, kuris surašė psalmes, sako, jog Dievo įkvėpti žodžiai buvo ant jo liežuvio, nes Dievo Dvasia kalbėjo per jį, ir visa tai jis surašė ant popieriaus. Jis surašė įkvėptus Dievo žodžius. Kai jūs skaitote ant popieriaus Dovydo žodžius, jūs skaitote Dievo žodžius.

Pažiūrėkime, kaip į tai žiūri pats Viešpats Jėzus Kristus. Kaip Jis vertina situacija su Dovydu.

Mk 12, 36: „Nes pats Dovydas sakė Šventąja Dvasia: ‘VIEŠPATS tarė mano Viešpačiui: Sėskis mano dešinėje, kol aš padarysiu tavo priešus tavo pakoju.’“ Jėzus Kristus sako, kad ką Dovydas kalbėjo ir ką jis užrašė 110 psalmėje, jis tai kalbėjo Šventąja Dvasia. Jis kalbėjo Dievo žodžius. Jėzus Kristus patvirtina, kad Raštas yra įkvėptas. Jis sako jog tai, ką Dovydas sakė, ir tai, ką jis užrašė 110 psalmėje, tai kalbėjo Šventoji Dvasia. Tai yra Dievo įkvėpti žodžiai.

Apd 1, 16 rašoma, ką Petras galvojo apie Dovydo kalbamus žodžius: „Vyrai ir broliai, **turėjo išsipildyti šis Raštas, kurį Šventoji Dvasia anksčiau kalbėjo Dovydo burna** apie Judą, kuris buvo vadovas tiems, kurie suėmė Jėzų“. Ką anksčiau kalbėjo Dvasia Dovydo burna, tai yra Raštas. Raštas yra tai, ką Dievas kalbėjo. Per ką Dievas kalbėjo? Per Dovydo burną. Ką Dovydas užrašė psalmėse, viskas yra Šventosios Dvasios žodžiai. Tai yra Dievo žodžiai, o kitaip tariant – Raštas. Raštas yra tai, ką Dievas ištarė Savo burna. Kai susiduriate su Raštu, susiduriate su tuo, ką Dievas kalba Savo burna.

Apd 28, 25: „Ir kai jie tarpusavyje nesutarė, jie išėjo po to, kai Paulius pasakė vieną žodį: „Gerai sakė **Šventoji Dvasia** per pranašą Ezaiją mūsų tėvams, sakydama (čia cituojama Izaijo knyga): ‘Eik pas šitą tautą ir sakyk: Girdėdami jūs girdėsite ir nesuprasite; ir žiūrėdami jūs žiūrėsite ir nepastebėsite’“ . Tai, ką kalbėjo Šventoji Dvasia, ir tai, kas užrašyta Izaijo knygoje, yra vienas ir tas pats. Izaijas surašė Dievo žodžius. Ką Dievas Šventoji Dvasia kalbėjo, tai yra užrašyta Izaijo knygoje. Kai skaitote Izaijo knygą, skaitote Dievo žodžius, ką Jis kalbėjo.

Apaštalas Petras irgi patvirtina, kad Raštas yra įkvėptas.

Apd 3, 18. 21: „Bet tai, ką Dievas anksčiau buvo skelbęs visų savo pranašų burna, jog Kristus turėsias kentėti, jis šitaip įvykdė. Kurį turi priimti dangus iki visų dalykų atkūrimo laikų, apie kuriuos Dievas kalbėjo visų savo šventųjų pranašų burna nuo pasaulio pradžios“. Ką kalbėjo pranašai, ką jie surašė, visa tai kalbėjo Dievas per jų burną. Viskas, ką jie surašė ant popieriaus, buvo Dievo kalbėti žodžiai. Raštas, visa tai, kas surašyta ant popieriaus, išėjo tiesiai iš Dievo burnos.

Lk 1, 67. 70: „Ir jo tėvas Zacharijas buvo pripildytas Šventosios Dvasios bei pranašavo, sakydamas: [...] ...kaip Jis kalbėjo savo šventųjų pranašų burna, kurie buvo nuo pasaulio pradžios“. Zacharijas, pripildytas Šventosios Dvasios, sako, kad Dievas kalbėjo Savo šventųjų pranašų burna. Reiškia, ką kalbėjo pranašai, tą kalbėjo Dievas. Tai ne pranašai, bet Dievas kalbėjo. Pranašai išsižiojo ir kalbėjo Dievo žodžius. Visa tai, ką užrašė pranašai, jie užrašė Dievo įkvėptus kalbėtus žodžius. Matome, ką Biblija

kalba apie save, ką reiškia Dievo įkvėpti žodžiai, ką reiškia Dievo įkvėpimas. Tai yra tai, ką Dievas kalba Savo lūpomis. Dievo įkvėpti ir per žmones užrašyti žodžiai yra Raštas.

Jer 1, 4-7: „Tada man atėjo VIEŠPATIES žodis, sakydamas: ‘Prieš formuodamas tave pilve, aš pažinau tave; prieš tau išeinant iš iščių, pašventinau tave ir tave paskyriau pranašu tautoms’. Tada aš tariu: ‘Ak, Viešpatie DIEVE! Štai, aš nemoku kalbėti; nes aš tik vaikas’. Bet VIEŠPATS man tarė: ‘Nesakyk: „Aš tik vaikas“; nes tu eisi pas visus, kur tave siųsiu, ir kalbėsi, ką tau įsakysiu“’. Vadinasi, Jeremijas eis, pas ką bus pasiūstas, ir kai jis pravėrs burną kalbėti, iš jo burnos eis Viešpaties žodžiai, nes Jeremijas kalbės tai, ką Viešpats jam lieps kalbėti. Jeremijas nekalbės iš savęs, bet kalbės Viešpaties žodžius.

8-9 eil.: „Nebijok jų veidų; nes aš esu su tavimi, kad tave išgelbėčiau’ – sako VIEŠPATS. Tada VIEŠPATS ištiesė savo ranką ir palietė mano burną. Ir VIEŠPATS man tarė: ‘Štai, aš įdėjau savo žodžius į tavo burną“’.

Kai Jeremijas eis kalbėti tautoms, jis kalbės tai, ką Viešpats įdėjo į jo burną, t. y. Dievo įkvėptus žodžius. Ir kai Jeremijas pravėrė burną kalbėti, jis kalbėjo Dievo įkvėptus žodžius, nes Dievas juos įdėjo į jo lūpas. Vėliau tuos žodžius Jeremijas surašė savo knygoje, Jeremijo pranašystėje. Kai skaitote Jeremijo pranašystę, skaitote žodžius, kuriuos Dievas įdėjo Jeremijui į burną.

Jer 5, 14: „Todėl taip sako VIEŠPATS, kariuomenių Dievas: ‘Kadangi jūs kalbate šitą žodį, štai aš padarysiu savo žodžius tavo burnoje ugnimi, o šitą tautą malkomis, kurias ji sudegins“’. Viešpats įdės žodžius į Jeremijo burną, ir tie žodžiai bus ugnis. Tai bus teismo žodžiai.

Jer 6, 18-19: „Todėl klausykite, tautos, ir žinokite, o susirinkime, kas yra tarp jų. Klausyk, o žeme; štai aš užleisiu nelaimę ant šitos tautos, būtent jų minčių vaisių, nes jie neklausė mano žodžių ir mano įstatymo, bet jį atmetė“. Tai, ką Jeremijas kalbėjo Izraelio tautai ir ši tauta atmetė, Viešpats pasakė, kad jie atmetė Jo žodžius. Jie neatmetė Jeremijo žodžių, jie atmetė Viešpaties žodžius.

Jer 36, 1-4: „Ir ketvirtaisiais Jozijo sūnaus Jehojakimo, Judos karaliaus, metais šitas žodis atėjo Jeremijui iš VIEŠPATIES, sakydamas: ‘Pasiimk knygos ritinį ir įrašyk į jį visus žodžius, kuriuos tau kalbėjau prieš Izraelį, Judą ir prieš visas tautas nuo tos dienos, kai tau kalbėjau, nuo Jozijo dienų iki šios dienos. Gal Judos namai išgirs visa pikta, kurį aš ketinu jiems daryti; kad jie sugrižtų kiekvienas nuo savo pikto kelio; kad aš atleisčiau jų neteisingumą ir jų nuodėmę’. Tada Jeremijas pasišaukė Nerijo sūnų Baruchą; ir Baruchas užrašė iš Jeremijo burnos visus VIEŠPATIES jam kalbėtus žodžius į knygos ritinį“. Raštininkas Baruchas užrašė visus kalbėtus Jeremijo žodžius, kuriuos jis jam padiktavo. Kokius žodžius Jeremijas jam padiktavo, kad jis užrašytų ant popieriaus? Viešpaties kalbėtus žodžius. Tai, kas parašyta Jeremijo knygoje, ką surašė raštininkas Baruchas, yra Viešpaties kalbėti žodžiai.

Jer 36, 6-8: „Todėl eik į VIEŠPATIES namus pasninko dieną ir perskaityk iš ritinio, **kurį užrašė iš mano burnos, VIEŠPATIES žodžius** tautai į ausis; taip pat juos

perskaityk į ausis visai Judai, atėjusiai iš savo miestų. Gal jie pristatys savo maldavimą VIEŠPATIES akivaizdoje, ir kiekvienas sugrįš nuo savo pikto kelio; nes didis yra pyktis ir itūžis, kurį VIEŠPATS paskelbė prieš šitą tautą“. Jeremijas jam padiktavo iš savo lūpų žodžius, ir tai buvo Viešpaties žodžiai. Ir Nerijo sūnus Baruchas padarė visai taip, kaip pranašas Jeremijas jam buvo įsakęs, skaitydamas iš knygos VIEŠPATIES žodžius „VIEŠPATIES namuose“. Tuos žodžius, kuriuos jam Jeremijas padiktavo, jis užrašė. Vėliau tai užrašęs jis nuėjo į Viešpaties namus ir perskaitė tai žydams. Ir tai buvo Viešpaties žodžiai. Tai nebuvo Jeremijo žodžiai, kuriuos jis padiktavo, tai buvo Viešpaties žodžiai, Dievo įkvėpti žodžiai. Kaip 2 Laiške Timotiejui rašoma: „Visas Raštas duotas Dievo įkvėpimu“. Visas Raštas, kiekvienas žodis tiek Senajame, tiek Naujajame testamentuose yra duotas Dievo įkvėpimu.

Ez 3, 10: „Jis man dar tarė: ‘Žmogaus sūnau, visus mano žodžius, kuriuos tau kalbėsiu, priimk į savo širdį ir išgirk ausimis. Eik, nueik pas belaisvius, pas savo tautos vaikus, jiems kalbėk ir sakyk: „Taip sako Viešpats DIEVAS“; ar jie klausys, ar jie susilaukys““. Dievas liepė Ezekeiliui eiti ir kalbėti Izraelio tautai, nesvarbu, ar jie klausysis, ar nesiklausys. Ir tai, ką jis kalbės, yra Dievo žodžiai. Dievas davė Ezekeiliui žodžius, jis nuėjo ir kalbėjo Izraelio tautai.

Apr 1, 10: „Aš buvau Dvasioje Viešpaties dieną ir išgirdau už savęs didį balsą, kaip trimito, sakantį: ‘Aš esu Alfa ir Omega, pirmasis ir paskutinysis’ ir: ‘Ką tu matai, užrašyk į knygą ir nusiųsk ją septynioms bažnyčioms, kurios yra Azijoje: į Efezą ir į Smirną, ir į Pergamą, ir į Tiatyrus, ir į Sardus, ir į Filadelfiją, ir į Laodikėją““ (*Viešpaties diena yra ta, apie kurią kalba pranašystėje, jog ji bus baisi. Čia kalbama apie rūstybės dieną, kai Dievas išlies Savo rūstybę*). Jonas užrašė Dievo žodžius. Kokia tai knyga?

Apr 22, 18-19 Jėzus sako: „Nes aš liudiju kiekvienam, girdinčiam šios knygos pranašystės žodžius: ‘Jei kas prie to pridės, tam Dievas pridės rykščių, surašytų šioje knygoje, ir jei kas atims nuo šios pranašystės knygos žodžių, Dievas atims jo dalį iš gyvenimo knygos ir iš šventojo miesto, ir iš to, kas surašyta šioje knygoje““. Jonas užrašė tuos žodžius, kuriuos Dievas jam davė užrašyti. Jėzus Kristus sako, kad nei vieno žodžio negalima atimti iš šios knygos ir nei vieno žodžio negalima pridėti prie šio teksto.

Apd 22, 12-15: „Ir toks Ananijas, dievobaimingas pagal įstatymą vyras, turintis gerą atsiliepimą iš visų ten gyvenančių žydu, atėjo pas mane, atsistojo ir man tarė: ‘Broli Sauliau, atgaut savo regėjimą!’ Ir tą pačią valandą aš pažiūrėjau į jį aukštyn. Ir jis tarė: ‘Mūsų tėvų Dievas tave išsirinko, kad tu pažintum jo valią ir pamatytum tą Teisuji, ir išgirstum **jo burnos balsą**. Nes **tu būsi jo liudytojas** visiems žmonėms to, ką tu matei ir girdėjai““. Šioje vietoje kalba Paulius, kaip Dievas jam davė užrašyti žodžius. Ką Paulius girdėjo? Kad jis turės liudyti žmonėms. Paulius iš Jėzaus Kristaus burnos gavo žodžius. Jam kalbėjo apsireiškęs Jėzus Kristus.

Gal 1, 11-12: „Bet aš patvirtinu jums, broliai, kad mano paskelbtoji evangelija **nėra pagal žmogų**. Nes aš nei gavau ją iš žmogaus, nei buvau jos išmokytas, bet Jėzaus Kristaus **apreiškimu**“. Jėzus Kristus apsireiškė Pauliui ir kalbėjo jam evangeliją Savo balso žodžiais. Kaip Dievas apsireiškė Mozei ir jam tiesiogiai kalbėjo ant Sina-

jaus kalno, lygiai taip pat Jėzus Kristus apsireiškė Pauliui ir jam kalbėjo. Viską, ką Paulius užrašė savo laiškuose, tai buvo Jėzaus Kristaus kalbėti žodžiai. Viskas, ką Paulius eidamas skelbė, buvo Jėzaus Kristaus žodžiai.

Ką Jėzus Kristus apreiškė Pauliui? Ef 3, 1-4: „Dėl šios priežasties aš, Paulius, Jėzaus Kristaus kalinys dėl jūsų, pagonių, jeigu esate girdėję apie Dievo malonės paslaptį, man duotą dėl jūsų, kaip apreiškimu Jis (*Jėzus Kristus*) man atskleidė paslaptį (kaip aš anksčiau parašiau keletu žodžių, iš kurių, kai skaitote, galite suprasti mano pažinimą Kristaus paslapties)“. Jėzus Kristus apsireiškęs Pauliui atskleidė paslaptį, ir Paulius tuos žodžius užrašė: „...kaip aš anksčiau parašiau keletu žodžių, iš kurių, kai skaitote, galite suprasti mano pažinimą Kristaus paslapties“. Jei norite sužinoti, ką Jėzus Kristus Pauliui pasakė, kokius žodžius jam kalbėjo – Dievo įkvėptus žodžius, atvėręs Savo burną, kuriuos jis užrašė – ką jūs turite daryti? Ką Paulius rašo? „Iš kurių, kai skaitote, galite suprasti mano pažinimą Kristaus paslapties“. Norint suprasti pažinimą Jėzaus Kristaus paslapties, kurią Pauliui apreiškė Jėzus Kristus, reikia skaityti, ką jis parašė. Ką Paulius užrašė savo laiškuose, yra paties Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiai. Kai skaitote Pauliaus laiškus, jūs neskaitytote Pauliaus žodžių, jūs skaitote Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžius tiesiai iš Jo burnos.

Paulius rašo Timotiejui, ką jis turi daryti. 1 Tim 6, 2b-4a: „To mokyk ir ragink. Jei kas moko kitaip ir nesutinka su sveikais žodžiais – mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiais ir mokslu, kuris yra pagal dievotumą; tas yra išdidus, nieko nežinantis...“

Tai, ką Paulius rašė Timotiejui, visus tuos žodžius, Paulius sako, kad Timotiejus juos mokyti ir raginti. Jei kas nesutinka su tais dalykais, su tais sveikais žodžiais, „mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiais ir mokslu“, kuris yra pagal dievotumą, tas nesutinka su pačiu Dievu. Tie žodžiai, kuriuos Paulius rašė, yra Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiai. Tie žodžiai, kuriuos Jėzus Kristus apsireiškęs iš dangaus atskleidė ir kuriuos Paulius surašė, yra skirti mums. Paulius rašo Laiško romiečiams 11 skyriuje, kad jis yra pagonių apaštalas. Tą patį jis rašo ir laiškuose Timotiejui, kad jis yra pagonių apaštalas, mokytojas ir skelbėjas. Jis yra mums skirtas apaštalas. Visi žodžiai, surašyti Pauliaus laiškuose yra skirti mums. Tai mums labai svarbu žinoti ir to laikytis.

2 Kor 13, 3: „...kadangi jūs ieškote įrodymo, jog manyje kalba Kristus, kuris jums nėra silpnas, bet yra galingas jumyse“. Iš šios eilutės matome, kad Pauliujė kalba Kristus. Visi rašytojai, kurie surašė Bibliją, suprato, kad tai, ką jie kalba ir rašo, visa tai Dievas kalba. Jie kalba ir rašo Dievo pasakytus įkvėptus žodžius.

Visas Senasis testamentas yra padalintas į tris dalis:

1. Įstatymas (Tora)
2. Psalmės (Nabin)
3. Pranašai (Ketubin)

Hbr 3, 7-8: „Todėl kaip sako Šventoji Dvasia (*toliau cituojama 95 psalmė*): „Šiandien, jei išgirsite jo balsą, neužkietinkite savo širdžių, kaip per kurstymą gundymo dieną dykumoje...“. Todėl kai skaitote psalmes, skaitote Šventosios Dvasios žodžius, tai, ką sako Šventoji Dvasia, Dievo įkvėptus žodžius. Ką sako **Psalmių** knyga, viena iš žydų knygu dalių, tai yra Dievo įkvėpti žodžiai.

Hbr 9, 8: „Tuo Šventoji Dvasia parodo, kad kelias į visų švenčiausiąją dar nebuvo apreikštas, kol tebestovi pirmoji padangtė“. Visi dalykai, kurie buvo kalbami Įstatyme apie šventyklą ir kitus dalykus, visa, ką kalbėjo **Įstatymas**, t.y. Tora, kurią Mozė surašė, buvo Šventosios Dvasios žodžiai. Tai, ką Mozė užrašė tose penkiose knygos, tai buvo Šventosios Dvasios žodžiai. Šventoji Dvasia kažko mokė, rodė kažką Izraelio tautai per tuos žodžius, kuriuos Mozė užrašė ir kalbėjo.

Hbr 10, 15-16: „Tai mums liudija ir Šventoji Dvasia, nes po to, kai ji buvo sakiusi: Šita yra sandora, kurią aš su jais sudarysiu po anų dienų, – sako Viešpats, – aš įdėsiu savo įstatymus į jų širdis ir įrašysiu juos į jų protus“. Čia cituojamas Jeremijo 31 skyrius. Tai, ką Jeremijas užrašė, tai kalbėjo Šventoji Dvasia. Ką rašė **pranašai**, tai buvo Šventosios Dvasios žodžiai. Visas Senasis testamentas: Įstatymas, Psalmės ir Pranašai, yra Šventosios Dvasios žodžiai.

Pažvelkime į Biblijos vietas, kurios pabrėžia, kaip svarbu yra kreipti dėmesį į kiekvieną žodį.

Jer 15, 16: „Atsiradus tavo **žodžiams**, aš juos valgiau (*Jeremijas maitinasi visais žodžiais, surašytais Izraelio tautai duotame Įstatyme*); ir tavo **žodis** (*Žodis – tai jiems duotas Įstatymas*) man buvo džiaugsmas“. Jeremijas supranta, jog Dievo Žodis (vienaskaita) susideda iš žodžių (daugiskaita), nes: „Atsiradus tavo **žodžiams**, aš juos valgiau; ir tavo **žodis** man buvo džiaugsmas ir mano širdies džiūgavimas“. Kiekvienas žodis Biblijoje labai svarbus, jis nėra šiaip sau, atsitiktinai parašytas.

Hbr 12, 26-27: „Kurio (*Dievo*) balsas anuomet drebino žemę, bet dabar Jis pažadėjo sakydamas: ‘**Dar vieną kartą** aš sudrebinsiu ne tik žemę, bet ir dangų’. Ir šis žodis: ‘Dar vieną kartą’, nurodo pašalinimą to, kas sudrebinama, kaip to, kas padaryta, kad tai, kas nesudrebinama, pasiliktu“. Pabrėžiama frazė „Dar vieną kartą“. Tai – pagrindinis šių eilučių argumentas, parodantis surašytų žodžių svarbą.

Jn 8, 58: „Jėzus jiems tarė: ‘Iš tiesų, iš tiesų sakau aš jums: pirmiau negu buvo Abraomas, Aš Esu“. Jėzus Kristus dviem žodžiais atskleidžia ištisą mokslą – tai, kad Jis yra Jehova – Aš esu. Viskas, kas rašoma Senajame testamente, kur kalba Jehova, ten yra Jėzus Kristus. Atskiri žodžiai Biblijoje yra labai svarbūs. Jei žodžiai „pirmiau negu buvo Abraomas, Aš Esu“ būtų pakeisti, jei būtų pakeista kažkokiu kitokiu išsireiškimu, nebūtų galima suprasti, kad Jėzus Kristus yra Jehova – Aš esu. Šioje eilutėje Jėzus Kristus aiškiai pasako, kad Jis yra Jehova – Viešpats, tas pats, kuris kalba Senajame testamente. Jėzus hebrajiškai reiškia „Jehova Gelbėtojas“.

Jn 10, 34-35: „Jėzus jiems atsakė: ‘Argi nėra parašyta jūsų įstatyme: „Aš tariau: jūs esate **dievai**“? Jeigu jis pavadino **dievais** tuos, kuriems atėjo Dievo žodis, o Raštas

negali būti sulaužytas...“ Jėzus Kristus per vieną vienintelį žodį – „dievai“ nori kažką žydams parodyti, pamokyti juos, kažką jiems įrodyti, ko jie galbūt nepastebėjo. Žodis „dievai“ pakeičia esmę. Kiekvienas žodis Biblijos tekste yra labai svarbus, ir Jėzus tai parodo.

Gal 3, 16: „Na, o Abraomui ir jo **sėklai** buvo duoti pažadai. Jis nesako: ‘Ir **sėkloms**’, kaip daugeliui; bet kaip vienai: ‘Ir tavo sėklai’, kuri yra Kristus“. Šioje eilutėje argumentas vėlgi remiasi vienu žodžiu ir parodo, kad labai svarbu, jog yra vienaskaita, o ne daugiskaita. Visas mokslas remiasi šia eilute, atsižvelgiant į tai, ar žodis yra pavartotas vienaskaitoje – „sėklai“, ar daugiskaitoje – „sėkloms“.

Matome, kad labai svarbu Biblijoje kiekvienas žodis: ar jis vienaskaitoje, ar daugiskaitoje. Svarbi kiekviena frazė. Ir jeigu mes pakeistume bent vieną žodį Dievo Žodyje, mes sulaužytume Raštą. Mes pakeistume Dievo žodžius, tai, ką Dievas nori pasakyti. Todėl verčiant Biblijos tekstą iš vienos kalbos į kitą kalbą, verčiant iš graikų ir hebrajų kalbos, labai svarbus yra kiekvienas žodis.

5 PAMOKA

RAŠTO AUTORIŲ LIUDIJIMAI APIE DIEVO ŽODŽIO ĮKVĖPIMA

Pastudijuokime, ką patys Rašto autoriai liudija apie Rašto įkvėpimą, kaip pats Viešpats Jėzus Kristus liudija ir žiūri į Rašto įkvėpimą, kaip pati Biblija liudija apie Dievo Žodžio įkvėpimą. Pažvelkime, kaip pati Biblija pateikia mokslą apie tai, kaip yra įkvėptas Dievo Raštas.

Labai svarbu suprasti, kad visas Raštas yra parašytas Dievo įkvėpimu, kaip rašoma 2 Laiške Timotiejui. Tai turi būti tikinčiojo pagrindas krikščioniškame jo gyvenime. Kiekvienas žodis, surašytas Šventajame Rašte, yra Dievo įkvėptas. Dievas tuos žodžius iškvėpė, ištarė Savo lūpomis. Mes turime tvirtai stovėti ir žinoti apie Dievo Žodžio įkvėpimą bei ginti šį mokslą.

Pažvelkime, kaip Naujojo testamento autoriai liudija apie Bibliją – Raštą.

2 Pt 1, 21: „Nes pranašystė senais laikais neatėjo žmogaus valia, bet šventi Dievo žmonės kalbėjo, kaip jie buvo skatinami Šventosios Dvasios“. Kaip Naujojo testamento rašytojas apaštalas Petras kalba apie Senąjį testamentą, apie pranašus? Jis sako, kad tai, ką pranašai kalbėjo, juos skatino tai kalbėti Šventoji Dvasia. Visi žodžiai, kuriuos pranašai kalbėjo Senajame testamente, buvo ne jų pačių žodžiai, bet Šventosios Dvasios žodžiai. Ir tą pranašystę, kurią jie kalbėjo, jie užrašė ant popieriaus, į Bibliją. Raštas – tai įkvėpti Dievo Šventosios Dvasios žodžiai. Viskas, ką kalbėjo Dievas, yra surašyta Rašte. Rašte yra Dievo žodžiai. Naujojo testamento

žmonės, kurie jį rašė, žiūrėjo į Senąjį testamentą kaip į Dievo Žodį, kaip į Dievo įkvėptus žodžius.

Apd 1, 16 Petras kreipiasi į Izraelio tautą: „Vyrai ir broliai, turėjo išsipildyti šis Raštas, kurį Šventoji Dvasia anksčiau kalbėjo Dovydo burna“. Petras sako, kad Senasis testamentas, kurį anksčiau kalbėjo Šventoji Dvasia per Dovydą, per Dovydo surašytus rašinius, šiuo atveju per Psalmes, yra Raštas. Senasis testamentas yra Šventosios Dvasios žodžiai. Tai, ką Dovydas kalbėjo ir užrašė, buvo Šventosios Dvasios žodžiai, Dievo įkvėpti žodžiai.

Apd 3, 21 vėl kalba Naujojo testamento rašytojas Petras: „... kuri (Jėzų Kristų) turi priimti dangus iki visų dalykų atkūrimo laikų, apie kuriuos Dievas kalbėjo visu savo šventųjų pranašų burna nuo pasaulio pradžios“.

Tai, ką kalbėjo pranašai, ką jie užrašė Senajame testamente, visa tai kalbėjo Dievas. Jie kalbėjo ne savo, bet Dievo žodžius. Tuos žodžius, kuriuos Dievas idėjo į jų lūpas. Šitaip Petras žiūri į Raštą, į Senąjį testamentą.

Apd 7, 37-38 Lukas rašo: „Šis yra tas Mozė, kuris sakė Izraelio vaikams: ‘Viešpats, jūsų Dievas, jums prikels iš jūsų brolių pranašą, tokį kaip mane; jo klausysite. Jis yra tas, kuris buvo bažnyčioje, dykumoje su angelu, kuris jam kalbėjo Sinajaus kalne ir su mūsų tėvais; jis gavo gyvus išstartus žodžius mums duoti“.

Dievas Mozei davė gyvus išstartus žodžius, kad jis juos perteiktų Izraeliui. Visa, ką Mozė kalbėjo Izraelio tautai, buvo gyvi, išstarti žodžiai. Mozė tuos žodžius užrašė Senajame testamente, penkiose knygose. Mozė užrašė gyvus išstartus Dievo žodžius.

Naujojo testamento rašytojai žiūri į Senąjį testamentą ir sako, kad tai, kas jame surašyta, yra Dievo išstarti, įkvėpti, gyvi žodžiai. Tas pats rašoma ir 2 Laiške Timotiejui, kad visas Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu.

Yra žmonių, kurie tiki, kad Izaijo knyga yra parašyta dviejų autorių. Izaijo knyga yra padalyta į dvi dalis. Pirmoji dalis – 1-39 skyriai, antroji – 40-66 skyriai. Izaijo knygą sudaro 66 skyriai, kaip kad ir Bibliją sudaro 66 knygų. Kaip Izaijo pirma dalis turi 39 skyrius, taip Senąjį testamentą sudaro 39 knygų. Pirmuosiuose 39 skyriuose kalbama apie Izraelio teismą, kaip Dievas teis Izraelio tautą, o nuo 40 skyriaus pasirodo Jonas Krikštytojas, „balsas, šaukiantis dykumoje: paruoškite Viešpaties kelią“. Lygiai taip pat prasideda Naujasis testamentas – Mato evangelijoje pasirodo Jonas Krikštytojas. Izaijo 66 skyrius kalba apie naują dangų ir naują žemę. Tą patį kalba ir Apreiškimo knygų paskutinysis skyrius: apie naują dangų ir naują žemę. Nuo Izaijo knygų 40 iki 66 skyriaus kalbama apie Izraelio tautos atstatymą. Taip, kaip Senajame testamente kalbama apie teismą, o Naujajame – apie atstatymą.

Daugelis teologų ir tikinčiųjų laikosi nuomonės, jog Izaijo knyga yra parašyta dviejų autorių. Pirmuosius 39 skyrius, kurie kalba apie teismą, parašė vienas autorius, o kitus skyrius, pradedant nuo 40 skyriaus iki pabaigos, parašė kitas autorius. Toliau pažiūrėkime, ką pati Biblija liudija, kas parašė visus 66 Izaijo knygų skyrius. Ar du autoriai parašė, ar vienas – pranašas Izaijas.

Jn 12, 37-38: „Bet nors Jis jų akivaizdoje buvo padaręs tiek daug stebuklų, tačiau jie netikėjo į Jį, kad išsipildytų pranašo Ezaijo pasakymas, kurį jis kalbėjo: ‘Viešpatie, kas patikėjo mūsų pranešimu? Ir kam buvo apreikšta Viešpaties ranka?’“ Čia, 38 eilutėje yra pacituota iš Izaijo (graikiškai – Ezaijo) 53 skyriaus. Rašoma, kad Izaijas kalbėjo 53 skyriuje. Vadinasi, Izaijo 53 skyrių parašė Izaijas. Tai paaiškina, kad antrąją Izaijo knygos dalį irgi parašė Izaijas, nes 53 skyrius yra antroje knygos dalyje.

Jn 12, 39-41: „Todėl jie negalėjo tikėti, nes Ezaijas vėl sakė: ‘Jis apakino jų akis ir užkietino jų širdi; kad jie nematytų savo akimis nei nesuprastų savo širdimi ir neatsiverstų, ir aš jų nepagydyčiau’. Šiuos dalykus kalbėjo Ezaijas, kai jis pamatė Jo šlovę ir kalbėjo apie Jį“. Taigi 40 eil. vėl kalba Izaijas. Čia cituojamas Izaijo 6 skyrius. Vadinasi, ir 6 skyrių parašė tas pats Izaijas. Ir 1-39 skyrius, ir 40-66 skyrius parašė Izaijas. Jis parašė visą Izaijo knygą.

Naujajame testamente Senasis testamentas yra cituojamas apie 250-tyje vietų. Kai autoriai cituoja šias eilutes, jie sako, kad tai Rašto žodžiai, tai Šventosios Dvasios kalbėti žodžiai. Naujojo testamento rašytojai aiškiai pripažįsta, kad Senasis testamentas yra Dievo įkvėpti žodžiai. Ne žmogaus, bet Dievo žodžiai. Tai ištare Dievas Savo lūpomis ir tai užrašė Senojo testamento rašytojai ant popieriaus.

Pastudijuokime, kaip **Naujojo testamento autoriai kalba apie save pačius ir apie kitus Naujojo testamento autorius**. Kaip jie žiūri į vienas kito užrašytus raštus, kaip juos vertina.

1 Tim 5, 18: „Nes Raštas sako: ‘Neužrišk nasrų jaučiui, minančiam javus’. Ir: ‘Darbininkas vertas savo atlygio’“. 8 eil. sakoma, jog Raštas taip sako. Toje eilutėje pacituojamas Senasis testamentas, Pakartoto įstatymo 25 skyrius, ir taip pat pacituotas Naujasis testamentas, Luko 10 skyrius. Paulius, rašydamas šią eilutę sako, jog „Raštas sako“. Reiškia, tiek Senasis testamentas, Pakartoto įstatymo knyga, tiek Naujasis testamentas, Luko knyga, yra tai, ką sako Raštas. Tai yra Dievo įkvėpti žodžiai. 2 Laiške Timotiejui rašoma, kad visas Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu.

Naujojo testamento rašytojas apaštalas Paulius žiūri į kitą Naujojo testamento autoriaus knygą, kurią parašė Lukas, ir sako, jog tai yra Raštas. „Nes Raštas (*Luko knyga*) sako: ‘...darbininkas yra vertas savo atlygio’“.

Pažiūrėkime kaip **apaštalas Petras žiūri į Pauliaus užrašytus žodžius**, kaip jis juos vertina.

2 Pt 3, 15-16: „Ir mūsų Viešpaties ilgą kantrybę laikykite išgelbėjimu; kaip ir mūsų mylimas brolis Paulius jums parašė pagal jam duotą išmintį; kaip ir visuose savo laiškuose, kalbėdamas juose apie šituos dalykus; kuriuose yra sunkiai suprantamų dalykų, kuriuos nemokytieji ir svyruojantys iškreipia, kaip ir kitus Raštus savo pačių pražūčiai“. Petras žiūri į Pauliaus laiškus ir sako, kad tai, ką Paulius surašė, yra

Raštai. Nes kiti, kurie skaito Pauliaus laiškus, juos iškreipia, kaip ir kitus Raštus. Pauliaus laišškai irgi yra Raštas. Naujojo testamento rašytojai žinojo ir atpažino, kad tai, ką kiti autoriai rašė, yra Raštas. Jie turėjo galimybę tai atpažinti.

Pažiūrėkime, kaip **Paulius vertina savo paties laiškus**.

1 Tes 4, 8: „Todėl kas niekina, ne žmogų niekina, bet Dievą, kuris mums ir davė savo šventą Dvasią“. Paulius sako, kad tas, kuris niekina, ne žmogų niekina, bet Dievą. Nes tai, ką Paulius rašė, buvo užrašyta per Šventosios Dvasios tarnystę.

1 Tes 4, 15: „Nes tai jums sakome Viešpaties žodžiu“. Ką Paulius rašė laiškuose, jis sako, kad tai yra Viešpaties žodžiai. Ką Paulius rašė, tai yra Viešpaties žodžiai, Dievo įkvėpti žodžiai.

1 Kor 14, 37: „Jei kuris mano esąs pranašas ar dvasinis, tas tepripažįsta, kad tai, ką jums rašau, yra Viešpaties įsakymai“. Paulius sako, kad tai, ką jis rašo, yra Viešpaties įsakymai. Paulius nerašė savo žodžių, jis rašė tai, ką Viešpats jam įsakė užrašyti. Jis užrašė Viešpaties Dievo įkvėptus žodžius. Paulius suprato, kad visa tai, ką jis skelbia, yra Dievo įkvėpti žodžiai, tai yra Raštas. Paulius aiškiai ir užtikrintai žinojo, ką jis daro.

1 Tim 6, 2b-4: „To mokyk ir ragink. Jei kas moko kitaip ir nesutinka su sveikais žodžiais – mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiais ir mokslu, kuris yra pagal dievotumą; tas yra išdidus, nieko nežinantis, bet pakvaišęs dėl klausimų ir svaidymosi žodžiais“. Paulius tarsi sako: „Mokyk tų dalykų, kuriuos užrašiau, Timotiejau, bet tie, kurie nesutiks su tais dalykais, su ‘sveikais žodžiais, Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiais’, tie nesutiks su Viešpaties žodžiais“. Iš Laiško Timotiejui žodžių labai aišku, kad Viešpaties Kristaus žodžiai ėjo iš Jo lūpų. Tie patys Viešpaties Kristaus žodžiai buvo užrašyti Pauliaus laiškuose. Paulius suprato, kad tai, ką jis kalba, rašo, yra ne jo, bet Dievo žodžiai.

2 Kor 13, 3: „Kadangi jūs ieškote įrodymo, jog manyje kalba Kristus, kuris jums nėra silpnas, bet yra galingas jumyse“. Čia Paulius sako, kad „manyje kalba Kristus“. Tai, ką Paulius sako, yra Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiai.

2 Tes 3, 6. 14: „Na, o jums, broliai, įsakome mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu, kad jūs atsitrauktumėte nuo kiekvieno brolio, kuris vaikšto netvarkingai ir ne pagal tradiciją, kurią jis iš mūsų gavo. [...] Ir jei kuris neklauso mūsų žodžio šituo laišku, pasižymėkite tokį ir nebendraukite su juo, kad susigėstų“.

Paulius aiškiai supranta, kad tai, ką jis rašo savo laiškuose, yra Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiai. Tai yra Dievo Žodis, kuriuo reikia tikėti ir juo sekti. Sako: „kas neklauso šito žodžio, atsitraukite nuo tokio brolio“.

Pažiūrėkime, kaip **apaštalas Petras žiūri į savo užrašytus laiškus**. Pažiūrėkime, kaip jis savo laiškus sulygina su Senojo testamento užrašytais Raštais.

2 Pt 3, 1: „Mylimieji, šį antrąjį laišką dabar aš jums rašau; tuose abiejuose žadinu

jūsų tyras mintis priminimu, kad prisimintumėte anksčiau per šventuosius pranašus kalbėtus žodžius ir įsakymą mūsų – Viešpaties ir Gelbėtojo apaštalų, žinodami pirmiausia...“ Petras sako: „prisiminkime šventuosius pranašus, Senojo testamento žodžius, ir ‘įsakymą mūsų’, 12 apaštalų, Viešpaties ir Gelbėtojo apaštalų“. Petras liepia prisiminti Senojo testamento žodžius ir dvylikos apaštalų žodžius. Petras palygina Senojo testamento Raštus su tuo, ką rašo Naujojo testamento apaštalai: Petras, Jonas, Jokūbas, Judas. Visi jie rašė Dievo žodžius, Raštą.

Apaštalas Petras rašo laišką žydams, dvylikai Izraelio giminiu, ir sako, kad jie prisimintų Senąjį testamentą bei gyventų pagal jį, nes lygiai tą patį kalbėjo ir jie, dvylika apaštalų. Dvylika apaštalų, rašydami laiškus, sakė Izraelio tautai gyventi lygiai taip pat, kaip ir rašė Senasis testamentas. Dvylika apaštalų mokė Izraelio tautą pagal Senąjį testamentą, apie tą karalystę, kurią paveldės Izraelio tauta žemėje.

Prie šitų eilučių pasižymėkite Apr 22, 18; 1, 19; 19, 9; 21, 5. Pažiūrėkite į šitas eilutes. Jose kalbama apie Naujojo testamento reikšmę.

Pažiūrėkime, kaip **Viešpats Jėzus Kristus žiūri į Raštą**, kaip Jis jį vertina.

Mt 22, 29-31: „Jėzus atsakydamas tarė jiems: ‘Jūs klystate nežinodami nei Raštų, nei Dievo galios. Nes prisikėlime jie nei veda, nei teka, bet yra kaip Dievo angelai danguje. Bet kas dėl mirusiųjų prisikėlimo, argi jūs neskaitėte to, kas jums buvo kalbėta Dievo?’“ Jėzus Kristus sako: „Argi jūs neskaitėte to?“ Ko neskaitėte? Rašto. Kas buvo duota Izraelio tautai? Jai buvo duotas Dievo Įstatymas, surašytas penkiose Mozės knygose. Jėzus Kristus sako: „Argi jūs neskaitėte to, kas jums buvo kalbėta Dievo?“ Reiškia, ar jūs neskaitėte Rašto, kuriame kalba Dievas? Jėzus Kristus žiūrėjo į Senąjį testamentą ir sakė, kad tai, kas jame surašyta, yra Dievo kalbėti žodžiai. Taip pat Jėzus Kristus pateikia argumentą 32 eilutėje: „Aš Esu Abraomo Dievas ir Izaoko Dievas, ir Jokūbo Dievas. Dievas nėra mirusiųjų Dievas, bet gyvųjų“. Dievas yra „Aš Esu“. „Aš Esu“ **dabar** Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas. „Jis yra ne mirusiųjų, bet gyvųjų Dievas“. Vadinasi, Abraomas, Izaokas ir Jokūbas nėra mirę. Jie yra gyvi. Jėzus Kristus jiems aiškina, kad Jis yra ne mirusiųjų, bet gyvųjų Dievas. Ir jie yra gyvi. Jėzus Kristus čia parodo dviejų žodžių svarbą. 32 eilutėje rašoma: „Aš Esu Abraomo Dievas ir Izaoko Dievas, ir Jokūbo Dievas“. Jėzus Kristus pabrėžia tuos du žodžius – „Aš Esu“. Tai yra esamasis laikas.

Mt 22, 41-46: „Kol fariziejai tebebuvo susirinkę, Jėzus paklausė jų, sakydamas: ‘Ką jūs galvojate apie Kristų? Kieno Jis yra sūnus?’ Jie sako jam: ‘Dovydo Sūnus’. Jis sako jiems: ‘Kaipgi tada Dovydas dvasioje vadina jį Viešpačiu, sakydamas: „Viešpats tarė mano Viešpačiui: Sėskis mano dešinėje, kol padarysiu tavo priešus tavo pakoju“? Tad jeigu Dovydas vadina Jį Viešpačiu, kaipgi Jis yra jo sūnus?’ Ir nei vienas nepajėgė jam nei žodžio atsakyti nei nebedrįso niekas nuo tos dienos jo daugiau klausinėti“.

Jėzus paima vieną žodį – „Viešpats“ ir per tą žodį pateikia argumentą, juo parodydamas, ko fariziejai nesupranta. Viešpats Jėzus Kristus vertino kiekvieną žodį, surašytą Rašte, kiekvienas žodis Jam buvo svarbus, nes kiekvienas žodis kažko moko, perteikia tam tikrą mokslą.

Lk 4, 17-20: „Ir Jam (*Jėzui Kristui*) buvo paduota pranašo Ezaijo knyga. Ir kai Jis atvertė knyga, Jis rado vietą, kur buvo parašyta (*cituojamas Izaijo 61, 1-2*): „Viešpaties Dvasia yra ant manęs, nes jis patepė mane skelbti evangeliją vargšams; jis pasiuntė mane gydyti tų, sudaužytomis širdimis, skelbti belaisviams išvadavimą ir akliams praregėjimą, išlaisvinti sumuštuosius, skelbti priimtinus Viešpaties metus. Ir užvertęs knyga jis atidavė ją patarnautojui ir atsisėdo. Ir visų sinagogoje esančiųjų akys buvo išmeigtos į jį“. Jei skaitydami Luko 4, 18-19 atsiversite Izaijo 61, 1-2, pamatysite, kad Jėzus Kristus, pacitavęs Izaijo 61 skyriaus pirmąją eilutę ir antrosios eilutės pirmąją pusę, sustojo ties viduriu ir užvertė knyga. Jis nebaigė cituoti antrosios eilutės. Kodėl Jis taip pasielgė? Kodėl Jėzus Kristus, cituodamas Izaijo 61, 1-2 eilutes, neužbaigė cituoti antrosios eilutės?

Pažiūrėkime, kas rašoma Iz 61, 2: „...skelbti priimtinus VIEŠPATIES metus ir mūsų Dievo keršto dieną“. Ar matote, kodėl Jėzus Kristus perskaitė pirmąją eilutės dalį – „skelbti priimtinus VIEŠPATIES metus“ – ir nebeskaitė toliau, kur rašoma: „... ir mūsų Dievo keršto dieną“. Kodėl Jis neperskaitė antros eilutės dalies? Pirmoji eilutės dalis – „skelbti priimtinus VIEŠPATIES metus“ – yra pirmasis Jėzaus Kristaus atėjimas, o antroji dalis – „ir mūsų Dievo keršto dieną“ – yra antrasis Jėzaus Kristaus atėjimas, kai Jis ateis išlieti Savo rūstybės. Jėzus Kristus Lk 4, 21 sako: „Šią dieną šis Raštas (*Jo pacituotos Izaijo knygos eilutės*) išsipildė jūsų ausyse“. Ką Jėzus Kristus buvo atėjęs padaryti, tai išsipildė. Jis atėjo skelbti priimtinus Viešpaties metus. Jėzus Kristus žinojo, ties kuria Rašto vieta sustoti, kurios Rašto dalies Jis atėjo išpildyti. Jis neatėjo išpildyti, kas parašyta Izaijo 61, 2 eilutės antrojoje dalyje – „Dievo keršto dieną“. Jis neatėjo kerštauti. Jis atėjo pas pražuvusias Izraelio namų avis, jų gelbėti, „paskelbti priimtinus Viešpaties metus“, kad jie atsiverstų, apsigalvotų. Jėzus Kristus žinojo, ką Jis atėjęs į žemę turėjo daryti. Žinojo, kad dar neatėjo laikas išlieti Dievo rūstybę. Jis tai padarys atėjęs antrą kartą į žemę. Todėl skaitydamas tas eilutes Jis sustojo, nes žinojo, kad tam dar neatėjo laikas.

Jėzus Kristus žinojo, kad Izaijo 61, 2 eilutėje visi žodžiai yra nepaprastai svarbūs, todėl sustojo viduryje citatos. Jis žinojo, kada reikia sustoti, nes Jis neatėjo išpildyti 2 eilutės antros dalies, t.y. kerštauti, bet atėjo „paskelbti priimtinus Viešpaties metus“. Jis žinojo, kaip teisingai padalinti Dievo Žodį. Jis žinojo laiko svarbą, kada ką reikia daryti. Kiekvienas žodis Rašte yra labai svarbus, ir Jėzus Kristus tai pademonstruoja, cituodamas Izaijo 61 skyrių.

Mato 4 skyriuje, kai Jėzus Kristus buvo gundomas šėtono, į visus jo gundymus Jis atsakydavo: „Kaip yra parašyta“. Jėzus Kristus jam citavo Raštą. Jėzus Kristus vaikščiojo tikėjimu, tikėdamas Raštu, visais Dievo įkvėptais žodžiais. Jis žinojo, kad dvasinė jėga yra Dievo Žodyje, kai tikintysis vaikšto tikėdamas Dievo Žodžiu. Jėzus Kristus ne tik tikėjo Dievo Žodžiu, jo galia, bet Jis atėjo išpildyti Rašto, išpildyti tai, ką sako Dievo įkvėpti žodžiai.

Mt 26, 24: „Žmogaus Sūnus eina, kaip apie jį yra parašyta“.

Jėzus Kristus tarsi sako: „Aš esu Žmogaus Sūnus ir einu atlikti to, kas apie mane buvo parašyta, pranašauta“. Jėzus Kristus atėjo išpildyti tai, ką sako Raštas, Dievo įkvėpti žodžiai.

Mt 26, 54: „Bet kaip tad išsipildytų Raštai...“ Jėzus Kristus atėjo išpildyti Raštus, kuriuose apie Jį buvo pranašauta.

Mt 27, 46: „Ir apie devintą valandą Jėzus šaukė garsiu balsu, sakydamas: „Eli, Eli, lama sabachtani?“ tai reiškia: „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl tu mane apleidai?“ Jėzus Kristus kabėdamas ant kryžiaus cituoja 22 psalmę. Cituoja ir išpildo tai, kas parašyta toje psalmėje.

Mt 5, 17-18: „Nemanykite, jog Aš atėjau sunaikinti įstatymo ar pranašų: Aš atėjau ne sunaikinti, bet įvykdyti. Nes iš tiesų Aš sakau jums: kol dangus ir žemė nepraeis, nei viena raidelė, nei vienas brūkšnelis jokių būdu neišnyks iš įstatymo, kol viskas išsipildys“. Jėzus Kristus buvo atėjęs įvykdyti, kas buvo surašyta Įstatyme ir Pranašuose.

Jn 19, 23-24. 28. 33-37: „Tada kareiviai, nukryžiuodami Jėzų, paėmė jo drabužius ir padarė keturias dalis, kiekvienam kareiviui po dalį; ir taip pat jo marškinius, na, o marškiniai buvo be siūlės, nuo viršaus ištisai austi. Todėl jie tarpusavyje tarė: ‘Nepelšykime jų, bet meskime dėl jų burta, kieno jie bus’, kad išsipildytų Raštas, kuris sako: ‘Jie tarpusavyje dalijosi mano drabužius ir dėl mano apdaro metė burta’. Dėl to kareiviai šitai darė. [...] Po šito, žinodamas, kad jau visi dalykai atlikti, kad išsipildytų Raštas, Jėzus sako: ‘Aš trokštu’. [...] Bet kai jie atėjo prie Jėzaus ir pamatė, kad Jis jau nebegyvas, jie nelaužė Jo kojų, bet vienas iš kareivių ietimi perdūrė Jo šoną, ir tuojau pat išbėgo kraujas bei vanduo. Ir tas, kuris tai matė, liudija, ir jo liudijimas yra teisingas, ir jis žino, jog jis sako tiesą, kad jūs tikėtumėte. Nes šitai buvo atlikta, kad išsipildytų Raštas: ‘Nei vienas Jo kaulas nebus sulaužytas’. Ir vėl, kitas Raštas sako: ‘Jie žiūrės į tą, kurį jie perdūrė’“.

Viskas, ko Jėzus atėjo daryti, ir viskas, kas su Juo atsitiko, įvyko dėl to, kad būtų išpildytas Raštas, tai, kas buvo apie Jį išpranašauta. Jėzus Kristus Savo žemiškoje tarnystėje niekada neabejojo Raštu, bet tvirtino, jog tai yra Raštas ir jis yra Dievo įkvėptas. Jis niekada neabejojo Senojo testamento autoriais ir tikėjo, kad tai, ką jie surašė, yra Raštas, Dievo įkvėpti žodžiai.

Teologai yra išvystę filosofiją, kuri sako, kad visos penkios Įstatymo knygos, kurias Mozė užrašė, nėra užrašytos Mozės. Tas penkias knygas surašė penki autoriai.

Pažvelkime, kaip pats **Jėzus Kristus žiūri į Senąjį testamentą**, kas parašė tas penkias Įstatymo knygas.

Jn 5, 45-47: „Nemanykite, jog aš jus kaltinsiu Tėvui; yra vienas, kuris jus kaltina – Mozė, kuriuo jūs tikite. Nes jei jūs būtumėte tikėję Moze, jūs tikėtumėte manimi; nes jis parašė apie mane. Bet jei jūs netikite jo rašymais, kaip jūs tikėsite mano žodžiais?“ Matome, ką Jėzus Kristus sako. Izraelio tautai buvo duotas Įstatymas. Kas jiems tą Įstatymą parašė? Mozė. „Yra vienas, kuris jus kaltina – Mozė (*ne penki rašytojai jus kaltina, bet Mozė*), kuriuo jūs tikite. Nes jei jūs būtumėte tikėję Moze, jūs tikėtumėte manimi; nes jis parašė apie mane“.

47 eil.: „Bet jei jūs netikite jo rašymais, kaip jūs tikėsite mano žodžiais?“ Viskas, kas parašyta tose penkiose knygose: Pradžios, Išėjimo, Kunigų, Skaičių ir Pakartoto Įstatymo knygose, viskas yra parašyta Mozės. Visos tos penkios knygos vadinasi Mozės Įstatymu. Jėzus Kristus sako, jog visa tai parašė Mozė. Ne penki skirtingi rašytojai, bet vienas – Mozė. Jėzus Kristus tiki Raštų tikrumu, jog viskas, kas parašyta Raštuose, yra tiesa, tai yra tikra. Jėzus Kristus Mato 19, 4-5 eilutėse kalbama apie Adomą ir Ievą. Mato 24 Jis kalba apie Noją, apie įvykį, kuris įvyko Nojaus dienomis, apie tvaną. Luko 14 skyriuje Jis kalba apie Sodomą ir Gomorą, apie tai, kas buvo parašyta Pradžios knygoje. Mato 12 skyriuje Jėzus kalba apie degantį krūmą, kuris pasirodė Mozei. Jono 6 skyriuje Jėzus Kristus kalba apie maną, kuria buvo maitinama Izraelio tauta. Dievas juos maitino mana dykumoje. Jono 3, 14 kalba apie gyvatę, kurią Mozė iškėlė dykumoje, kaip rašoma Senajame testamente. Mato 12 skyriuje Jis kalba apie pranašą Joną, kuris buvo banginio prarytas. Mato 27 skyriuje Jėzus Kristus kalba apie Danielių, apie jo surašytus raštus ir t.t. Jėzus Kristus patvirtina, kad tai, kas užrašyta Raštuose, yra tikra tiesa. Tai yra tikri įvykiai, tikri asmenys.

Paskutinis svarbus dalykas: kai Jėzus Kristus vaikščiojo žeme, Naujasis testamentas dar nebuvo surašytas. Nei Petras dar nebuvo parašęs savo laišku, nei Jonas, nei Jokūbas, nei Paulius, nei Judas; nebuvo surašyti nei Apaštalų darbai, nei Mato, Morkaus, Luko, Jono evangelijos. Viskas, ką anuo metu jie turėjo, buvo vien Senasis testamentas. Jėzus Kristus Jono 16 skyriuje išpranašauja, jog tai, kas bus surašyta vėliau, bus surašyta Šventosios Dvasios žodžiais, tai yra, kad po Jėzaus Kristaus mirties ir prisikėlimo bus surašytos Naujojo testamento knygos.

Jn 16, 12-15: „Aš dar daug dalykų jums turiu pasakyti, bet jūs dabar negalite jų pakelti. Tačiau atėjusi ji, tiesos Dvasia, ves jus į visą tiesą, nes kalbės ne iš savęs; bet kalbės tai, ką girdės, ir paskelbs jums ateisiančius dalykus. Ji pašlovins mane, nes Ji ims iš mano, ir tai jums apsakys. Visi dalykai, kuriuos turi mano Tėvas, yra mano, todėl aš sakiau, kad Ji ims iš mano, ir tai jums paskelbs“. Jėzus Kristus pasakė, kad Šventoji Dvasia kalbės apie Jėzų Kristų, šlovins Jį ir kalbės apie ateisiančius dalykus, apie tai, kas bus ateityje. Jėzus Kristus patvirtina tai, kas bus parašyta – Naujojo testamento tikrumą ir autentiškumą. Tikrumą – kas bus parašyta, bus tiesa; ką Šventoji Dvasia kalbės, tai bus tiesa. Autentiškumą – tai, kas bus kalbėta, bus Šventosios Dvasios žodžiai. Visi tie dalykai, kuriuos apaštalai girdės, visi jie bus Šventosios Dvasios, Dievo įkvėpti žodžiai.

Jn 14, 26: „Bet Guodėjas, kuris yra Šventoji Dvasia, kurią Tėvas atsiųs mano vardu, ji mokys jus visko ir primins jums viską, ką esu jums sakęs“. Kai Matas, Morkus, Lukas ir Jonas rašė evangelijas, jie užrašė tai, ką Šventoji Dvasia jiems priminė, tuos dalykus, kuriuos kalbėjo Jėzus Kristus. Kai Jėzus Kristus sakė šiuos žodžius Jono 14, 26, ši Jono evangelija dar nebuvo parašyta, čia dar tik buvo kalbami Jėzaus Kristaus žodžiai. Bet Jis sako, kad atsiųs jiems Šventąją Dvasią, kuri primins jiems tai, ką Jis sako“. Vadinasi, kai Jonas rašė šią evangeliją, jis užrašė tuos žodžius, kuriuos jam priminė Šventoji Dvasia. Jis užrašė tuos Jėzaus Kristaus žodžius, kuriuos jam Šventoji Dvasia davė užrašyti, Dievo įkvėptus žodžius. Pagal Jono 16, 13, kur rašoma, kad

„Šventoji Dvasia parodys jums ateinančius dalykus“ reikštu, jog visa tai, ką Jonas Apreiškime surašė apie ateisiančius dalykus, tai jam „parodė“ Dvasia.

Apr 1, 19, Jėzus Kristus sako Jonui: „Užrašyk, ką matei ir kas yra, ir kas bus po to“. Jonas parašė, kaip Jėzus Kristus jam pasirodė, dalykus, kuriuos jis matė, kurie yra, ir dalykus, kurie bus vėliau, ateityje. Jis ir rašė būtent tai, ką Šventoji Dvasia parodė apie ateisiančius dalykus. Jonas užrašė Dievo Šventosios Dvasios žodžius.

Jėzus Kristus niekada neuždavinėjo klausimų dėl Senojo testamento, niekada juo neabejojo, Jis visą laiką jį citavo vaikščiodamas žeme, ką paskui surašė Matas, Morkus, Lukas ir Jonas. Jėzus Kristus citavo Senąjį testamentą, patvirtindamas, kad tai yra Dievo Žodis, Dievo įkvėpti žodžiai, ir parodė, kad kiekvienas žodis yra svarbus.

Pirma – Jėzus Kristus niekada neabejojo Raštu.

Antra – Jėzus Kristus visada citavo Senąjį testamentą – Raštą tam, kad jį patvirtintų.

Trečia – Jėzus Kristus patvirtino Senąjį testamentą, kad jis yra įkvėptas, kad kiekvienas Dievo Žodis yra įkvėptas ir kiekvienas Dievo Žodis yra svarbus.

6 PAMOKA

ĮKVĖPIMO PRASMĖ

Mt 4, 4: „Bet jis atsakydamas tarė: ‘Yra parašyta: Žmogus gyvens ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, išeinančiu iš Dievo burnos’“. Ši citata puikiausiai apibrėžia, kas yra įkvėpti Dievo žodžiai. Tai yra žodžiai, kurie išeina iš Dievo burnos. Žmogus gyvas ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, išeinančiu iš Dievo burnos. Raštas, kuris yra surašytas, yra žodžiai, išeinantys iš Dievo burnos. Tai – Dievo įkvėpti žodžiai. Tai tas pats, jei Dievas stovėtų prieš jus ir kalbėtų.

Pažiūrėkime atidžiau, kokia yra įkvėpimo prasmė. Panagrinėkime keletą dalykų.

Pirma – nors ir visas Raštas yra įkvėptas, tačiau ne visi dalykai surašyti Rašte yra vienodai svarbūs. Viskas, kas surašyta Rašte, yra Dievo įkvėpta, kiekvienas žodis yra įkvėptas, tačiau ne viskas yra vienodai reikšminga. Vieni dalykai yra svarbesni, o kiti nėra tokie svarbūs. Pavyzdžiui: Teisėjų knyga jums nėra tokia svarbi, kaip Jono laišakai. Arba, Apreiškimas Joniui nėra toks svarbus, kaip Laiškas efeziečiams. Viskas, ką mums rašė apaštalas Paulius, mums yra svarbiausia. Visi kiti dalykai nėra mums tiek reikšmingi, kiek Pauliaus laišakai. Jėzus Kristus pasiuntė jį mums būti apaštalu su žinia, skirta mums, pagonims. Mums būtina teisingai padalinti Tiesos Žodį, kad Biblija būtų mums naudinga. Kad skaitydami Bibliją žinotume, kuri informacija yra skirta tiesiogiai mums, mūsų dvasiniam brendimui.

Antra – įkvėpimas neatlieka savo vaidmens verčiant tekstą iš graikų ar hebrajų kalbos į kokią kitą kalbą. Kitaip sakant, Dievas neįkvepia vertėju, verčiančių tekstą. Tačiau išverstas tekstas išsaugo Rašto įkvėpimą. Pavyzdžiui, yra išversti žodžiai iš graikų ir hebrajų kalbos. Tai yra tie patys Dievo įkvėpti žodžiai tik kita kalba.

Trečia – įkvėpimas neleidžia jokios neteisingos informacijos. Tačiau įkvėpimas kartais Biblijoje parodo kai kurių asmenų melą. Nors Biblijoje ir parašyta, bet tai nereiškia, kad tai yra teisinga. Tai įvyko, tik tai yra neteisinga. Tiesa yra ta, kad viskas, kas parašyta, tai ir įvyko, nes Biblijoje daug kas parašyta. Pavyzdžiui, Pradžios knygos 3 skyriuje šėtonas kalba melą. Šėtonas sakė: „Jūs nemirsite“. Ar tai tiesa? Ne, tai melas, bet Biblijoje tai parašyta. Biblijoje yra tiesiog užfiksuotas melavimo atvejis. Viskas, kas buvo užfiksuota, tai yra tiesa, tai įvyko, tačiau nebūtinai tai, kas įvyko, buvo teisinga. Kai šėtonas pasakė: „Jūs nemirsite“, tai buvo melas. Ar Biblija meluoja, ar asmuo, kuris tai pasakė, yra melagis? Šėtonas yra melagis, o Biblija užfiksavo, kad visa tai įvyko, tai buvo istorinis įvykis. Kitas pavyzdys – Job 42, 7: „Ir po to, kai VIEŠPATS iškalbėjo šituos žodžius Jobui, VIEŠPATS tarė temaniui Elifazui: ‘Mano rūstybė užsidegė prieš tave ir prieš abu tavo draugus, nes jūs nekalbėjote apie mane to, kas teisinga, kaip mano tarnas Jobas’“.

Jobo knygoje yra surašyta, ką tie draugai kalbėjo. Bet jie kalbėjo neteisingus žodžius. Ar Biblija melas? Ne. Paprasčiausiai Biblijoje surašyta, ką melagingai kalbėjo tie žmonės. Biblijoje užrašyta tiesa apie melą.

Ketvirtas dalykas – ne visi rašytojai, kurie surašė Bibliją, turėjo apšvietimą, t.y. ne visi Biblijos rašytojai, kurie surašė Bibliją, žinojo, ką jie rašė. Ne visi suprato, ką jie rašė. Kai kurie neturėjo supratimo, ką jie rašo, jie nebuvo apšviesti.

1 Pt 1, 10: „Apie tą išgelbėjimą teiravosi ir uoliai tyrinėjo pranašai, kurie pranašavo apie jums ateisiančią malonę. Tyrinėdami, kurią arba kokį laiką nurodė juose buvusi Kristaus Dvasia, kai ji iš anksto paliudijo Kristaus kentėjimus ir po jų seksiančią šlovę“. Visi pranašai, kurie rašė Senąjį testamentą, pranašystes, viską surašė, bet jie nuolat teiravosi ir uoliai tyrinėjo, ką jie surašė. Jie norėjo suvokti, suprasti, ką jie parašė. Jiems nebuvo apšviesta apie tai, ką jie pranašauja, ką rašo. Jie nesuvokė visų dalykų prasmės, nors jie juos surašė.

Dan 7, 1. 28: „Pirmaisiais Babilono karaliaus Belšacaro metais Danielius sapnavo ir matė savo galvos regėjimus savo lovoje; paskui jis užrašė sapną ir papasakojo tų dalykų visumą. [...] Čia baigiasi tas dalykas. Man, Danieliui, mano apmąstymai kėlė didelį nerimą, ir mano veidas ant manęs pasikeitė; bet tą dalyką laikiau savo širdyje“. Danielius nesuprato, ką jis rašė, to regėjimo jis nesuvokė. 15-16 eil.: „Aš, Danielius, sielvartavau savo dvasioje, savo kūno viduje, ir mano galvos regėjimai kėlė man nerimą. Aš priėjau prie vieno iš šalia stovinčių ir jo paklausiau viso to tiesą. Taigi jis man pasakė ir davė man žinoti tų dalykų aiškinimą“. Danielius matė faktus, matė sapną, viską, kaip vyko, visus vaizdus, visus simbolius, tačiau jis nesuprato jų reikšmės. Jų reikšmė buvo paslėpta nuo jo, jis nesuvokė tų dalykų.

Dan 8, 1. 27: „Trečiaisiais karaliaus Belšacaro karaliavimo metais man, Danieliui, pasirodė regėjimas po ano, kuris man pirma buvo pasirodęs. Ir aš, Danielius, nusilpau ir sirgau kelias dienas; paskui aš atsikėliau ir tvarkiau karaliaus reikalus; aš nustebau dėl regėjimo, bet niekas jo nesuprato“. Danielius nesuprato to regėjimo, kurį jis matė, nors Gabrielius buvo atėjęs paaiškinti jam tą regėjimą. Ir nors jis paaiškino visų dalykų, kuriuos Danielius matė, reikšmę, bet Danielius vis tiek liko nesupratęs, ką tas sapnas reiškia.

Biblijos autoriai, kurie surašė Bibliją, nors jie ir rašė įkvėptus Dievo žodžius, tačiau jie nesuprato, ką jie rašė. Jie tai rašė kaip diktantą.

Penkta – įkvėpimas nedraudžia rašytojui atlikti tam tikros paieškos, kuri padėtų jam surašyti Dievo Žodį. Geras pavyzdys – daktaras Lukas, kuris surašė Luko evangeliją. Jis asmeniškai atliko didžiulę paiešką, rašydamas šią knygą.

Lk 1, 1: „Kadangi daugelis apsiėmė sutvarkyti paskelbimą tų dalykų, kurie neabejotinai įtikėti tarp mūsų, kaip perdavė juos mums tie, kurie nuo pradžios buvo liudininkai ir žodžio tarnautojai; atrodė pravartu ir man, turinčiam visų dalykų, nuo pat pirmojo, tobulą supratimą, nuosekliai surašyti tau, didžiai gerbiamas Teofili, kad žinotumei tikrumą tų dalykų, kurių buvai išmokytas“. Prieš rašydamas evangeliją, Lukas apklausinėjo tuos „žodžio tarnautojus“, kurie akimis buvo matę tuos dalykus. Jis kalbėjosi su Jėzaus Kristaus mokiniais, kurie visa tai matė, kurie buvo susidūrę su Jėzumi. Jis atliko labai gerą tų dalykų tyrimą, viską išsiaiškino ir tuomet surašė į evangeliją. Luko evangelijoje keliose vietose pastebėsite, kad jis aprašo istorinius asmenis, istorinius įvykius. Jis labai tiksliai aprašo istorinę informaciją. Nors Lukas pats atliko labai daug darbo, viską tyrinėjo, viską išsiaiškino iš kitų liudininkų, tačiau tai, ką jis surašė, buvo Dievo įkvėpti žodžiai. Taigi įkvėpimas nedraudžia rašytojui atlikti tam tikrą paiešką, tam tikrą tyrinėjimą.

Šešta – įkvėpimas nedraudžia rašytojui pasinaudoti įvairiais šaltiniais, susijusiais su Biblija.

Apd 17, 28 (*Čia Paulius kreipiasi į graikus*): „...nes Jame (Dieve) mes gyvename ir judame, ir turime savo būti; kaip ir kai kurie iš jūsų pačių poetų yra pasakę: 'Nes mes irgi esame Jo palikuonys'“. Nors tai, ką sakė poetai, nebuvo įkvėpti Dievo žodžiai, tačiau tai yra užregistruota Rašte, tai jau tampa Dievo pasakyta, jo įkvėpta.

1 Krn 29, 29: „Na, o karaliaus Dovydo veiksmai, pirmieji ir paskutiniai, štai jie surašyti regėtojo Samuelio knygoje, pranašo Natano knygoje ir regėtojo Gado knygoje“. Tai, kas užrašyta šioje Kronikų knygoje, visa tai yra kitose knygose, kituose užrašuose, ir šitos knygos, šie užrašai, be jokios abejonės buvo žinomi visai Izraelio tautai. Nes kitaip nebūtų šioje eilutėje parašyta, kad tie dalykai yra žinomi: Gado knyga, Samuelio, Natano knygos. Rašant tai, kas buvo užrašyta 1 Kronikų knygoje, buvo pasinaudota kita literatūra, kitais užrašais, kurie yra žinomi ir lengvai prieinami Izraelio tautai.

2 Krn 9, 29: „Na, o kiti Saliamono veiksmai, pirmieji ir paskutiniai, argi jie nėra užrašyti pranašo Natano knygoje, šilojiečio Ahijos pranašystėje ir regėtojo Idojo regėjimuose prieš Nebato sūnų Jeroboamą?“ Viskas apie Saliamoną yra surašyta ir kitose knygoose, kurių visai nėra Biblijoje, jos yra istoriniuose veikaluose, pranašystėse. Visa tai buvo prieinama Izraelio tautai, prieinama žmonėms viešai, bibliotekose. Kas surašė Kronikų knygą, tas ir naudojo šitomis knygomis, turėjo priėjimą prie tų istorinių knygų.

Tie, kurie surašė Dievo Žodį, kurie rašė Dievo įkvėptus žodžius, jie laisvai galėjo naudotis įvairiomis istorinėmis knygomis.

2 Krn 12, 15: „Na, o Roboamo veiksmai, pirmieji ir paskutiniai, argi jie nėra užrašyti pranašo Šemajo ir regėtojo Idojo knygoje apie genealogijas? Ir nuolat buvo karai tarp Roboamo ir Jeroboamo“. 2 Krn 13, 22: „O kiti Abijos veiksmai, jo keliai ir jo pasakymai yra surašyti pranašo Idojo apsakyme“.

2 Krn 20, 34: „Na, o kiti Juozapato veiksmai, pirmieji ir paskutiniai, štai jie yra užrašyti knygoje Hananio sūnaus Jehuvo, kuris yra paminėtas Izraelio karalių knygoje“. Tie rašytojai, kurie surašė Kronikų knygą, naudojo kitomis istorinėmis knygomis, kurios nėra įkvėptos. Naudodamiesi tomis neįkvėptomis istorinėmis knygomis, jie surašė Dievo įkvėptus žodžius.

Anuo laiku Izraelio tauta turėjo viešą laikymo knygų sistemą, kaip kad mes turime bibliotekas. Jomis galėjo naudotis visi, tuo pačiu ir tie, kurie rašė Bibliją, kurie rašė Dievo žodžius. Jie pasinaudojo tomis istorinėmis knygomis. Kai jie iš tų knygų perrašė tam tikrą informaciją, surašė ją ant popieriaus, į Raštą, tai jau buvo Dievo įkvėpti žodžiai. Dievas Šventoji Dvasia juos paveikė, juos vedė, kad jie surašytų įkvėptus Dievo žodžius, nors jie ir naudojo kitais rašytiniais dokumentais, kurie nebuvo įkvėpti. Lygiai taip pat, kaip Biblijoje buvo užrašytas šėtono melas. Juk melas nėra tiesa, bet Biblijoje jis yra užregistruotas, yra surašyti šėtono žodžiai, jo melo programa, visi jo planai, visi jo melagingi dalykai. Visa tai yra užregistruota Biblijoje, ir tai yra įkvėpti Dievo žodžiai, Dievo tiesa apie melą. Rašytojas, kuris surašė Kronikų knygą, paminėjo, kokias knygas jie turėjo, kokių pranašų veikalais naudojo. Taigi Izraelio tauta galėjo eiti ir patikrinti, ar iš tikrųjų ta informacija, surašyta Biblijoje, yra teisinga. Ar iš tikrųjų Kronikų knygos rašytojas panaudojo teisingą informaciją, tą informaciją, kuri yra prieinama visiems Izraelio žmonėms.

Taip pat pasižiūrėkite į šias Rašto vietas: 2 Krn 24, 27; 26, 22; 27, 7; 32, 32. Šiose eilutėse pamatysite lygiai tą patį, ką kalba Rašto vietos, kurias mes peržiūrėjome Kronikų knygoje.

Septinta – įkvėpimas neužvaldo to žmogaus, kuris rašo Raštą. Įkvėpimas – tai ne žmogaus, bet Dievo žodžių įkvėpimas. Įkvėpimas yra susijęs su įkvėptais žodžiais, bet ne su žmogumi. Dievas neįkvepia žmogaus, bet įkvepia Savo žodžius.

Aštunta – įkvėpimas nereiškia visų detalių vienodumo, aprašant vieną ir tą patį įvykį. Pavyzdys – keturios Evangelijos: Mato, Morkaus, Luko ir Jono. Keturi rašytojai

aprašo tą patį istorinį įvykį, apie tą patį istorinį žmogų, bet jie tai aprašo skirtingai. Visi keturi rašytojai – Matas, Morkus, Lukas ir Jonas – surašė tą pačią Evangeliją apie Jėzų Kristų, visus tuos istorinius įvykius, visą tą laikotarpį. Tai, ką jie surašė, buvo vienodai įkvėptas Dievo Žodis, tačiau jie apie tai rašė iš skirtingų pusių. Visos evangelijos pristato Jėzų Kristų skirtingai. Mato evangelija Kristų pristato kaip karalių, Luko evangelija Kristų pristato kaip žmogų, žmogaus Sūnų. Morkaus evangelija – kaip tarną, o Jono evangelija Kristų pristato kaip Dievą. Kiekviena iš tų knygų aprašo Kristų skirtingomis detalėmis, skirtingais bruožais.

Viskas, ką Dievas mums norėjo pasakyti, yra užrašyta Biblijoje. Visa kita, kas už Biblijos ribų, nėra reikalinga. Ko Dievas neužrašė Biblijoje, mums nėra reikalinga. Yra daug dalykų, kurie nėra užrašyti Biblijoje. Jono evangelijoje rašoma, kad jeigu reikėtų užrašyti viską, ką Jėzus Kristus padarė, visą informaciją, jos nesutalpintų viso pasaulio knygos. Dievas užrašė tik tam tikrą informaciją, kuri mums reikalinga.

Devinta – įkvėpimas yra užbaigtas. Dievo įkvėpti žodžiai jau yra išsakyti, todėl nebėra įkvėpimo.

Kol 1, 25 apaštalas Paulius rašo: „Kurios (*bažnyčios*) tarnautoju aš tapau pagal Dievo paskirstymą, kuris man yra duotas dėl jūsų, kad išpildyčiau Dievo žodį“. Reikia, Dievo Žodis yra išpildytas. Paulius buvo pats paskutinis rašytojas, kuris parašė Dievo Žodį. Po jo niekas neberašė. Jis išpildė, užbaigė Dievo Žodį.

2 Tim 3, 16 Paulius rašo: „**Visas Raštas duotas** Dievo įkvėpimu“. Vadinasi, yra duotas visas Raštas ir jis yra Dievo įkvėptas. Jau nebėra daugiau, kas būtų duota iš Dievo, viskas jau yra surašyta, įkvėpimo nebėra. Visą, ką Dievas norėjo įkvėpti, visus Savo žodžius, Jis juos jau pasakė. Ir tai yra užrašyta knygoje – Rašte. Visas įkvėpimas yra Rašte, niekur kitur. Šiandien nebėra nei Dievo įkvėpimo, nei apreiškimo, jie užbaigti. Jis neapreiškia jokių žodžių, nes viską, ką Jis norėjo apreiškėti, Jis jau išsakė. Ir įkvėpimo nėra, nes visi įkvėpti žodžiai jau surašyti Rašte. Labai pavojingi charizmatiniai judėjimai, kur bažnyčiose susirenka tikintieji ir sako, neva „man pasirodė Jėzus Kristus, su manimi kalbėjosi, man sakė tą ir aną“. Jie tiki, kad Dievo Žodis neužbaigtas, Dievas dar kažką sako. Dar ne visas Raštas yra duotas. Dar Dievas pasirodo ir vis kalba. Ir tai yra labai pavojinga. Tačiau 2 Timotiejaus laiške labai aiškiai parašyta, kad **visas** Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu. Nieko nebėra, kas nebūtų duota iš Dievo. Nei vieno įkvėpto Dievo žodžio nėra, kuris nebūtų užrašytas Biblijoje. Visi įkvėpti Dievo žodžiai jau yra surašyti Rašte. Dievas daugiau nebekalba. Raštas yra užbaigtas. Visą, ką Dievas norėjo pasakyti, Jis jau pasakė. Visas Raštas yra teisingas, tai yra Dievo tiesa. Jis yra nesikeičiantis, absoliuti tiesa, ir jis yra efektyvus, veiksmingas, galingas, gyvas.

7 PAMOKA

RAŠTO SUKOMPLEKTAVIMAS

Prieš nagrinėdami Rašto sukomplektavimą, trumpai prisiminkme keturias pagrindines sąvokas, susijusias su Rašto atsiradimu.

Pirma – **apreiškimas**. Tai – žodžių turinys, kurį Dievas atskleidžia žmonėms. Apreiškimas yra iš Dievo į žmogų. Jei Dievas nieko neapreikštų apie Save, žmogus nieko nežinotų apie Dievą ir vaikščiotų tamsybėje, neturėdamas šviesos iš Dievo.

Antra – Rašto **įkvėpimas**. Įkvėpimo nebūtų, jei nebūtų apreiškimo. Visi įkvėpti Dievo žodžiai, kuriuos Jis kalba, yra gauti per apreiškimą. Viskas, ką Dievas apreiškė, yra Jo įkvėpti žodžiai. Visas procesas, kuris tęsėsi daugiau kaip 1500 metų, kai Dievas apreiškinėjo Savo įkvėptus žodžius, jau pasibaigė, nes Raštas jau yra surašytas. Visi Dievo apreiškiami, įkvėpti žodžiai, kuriuos Jis kalbėjo Savo burna, jau yra užrašyti Rašte. Šie du procesai – apreiškimas ir įkvėpimas – jau yra užsibaigę. Šiandien nebėra apreiškimo ir įkvėpimo.

Apšvietimas. Dievas Šventoji Dvasia moko, kad mes suprastume šiuos žodžius, kad jie mums būtų apčiuopiami, aiškūs, kad žinotume, kaip jie pritaikomi, žinotume jų esmę, prasmę, pažindami Dievą iš Rašto. Šventoji Dvasia kalba mums per Raštą. Ką Dievas mums nori pasakyti per Savo įkvėptus žodžius? Kai mes juos skaitome, juos nagrinėjame, įsisaviname savo protu, Šventoji Dvasia ima tuos žodžius ir tarsi į lentynas sudeda mūsų sieloje, duoda mums supratimą.

Kai Dievas Šventoji Dvasia ima tuos žodžius ir įdeda į mūsų sielą, tuomet vyksta **išsaugojimo** procesas. Dievo Žodis tuomet yra išsaugomas per visą istoriją, žmonės turi tą Žodį savo sielose. Ir tas Žodis mūsų sielose skatina jį išsaugoti per visą istoriją iš kartos į kartą. Apšvietimas ir Dievo Žodžio išsaugojimas – tai du procesai, kurie vis dar vyksta. Apšvietimo ir išsaugojimo procesą atlieka Šventoji Dvasia, gyvenanti tikinčiajame. Šventoji Dvasia tai daro per tikinčiuosius.

Panagrinėkime, ką sako Biblija apie tai, kad **Raštas jau yra užbaigtas**, kad visos jo **knygos yra sudėtos į vieną knygą**. Pažiūrėkime, kaip šis procesas vyko per istoriją. Kaip buvo suformuotos visos Senojo testamento knygos, kaip jos buvo sudėtos į vieną knygą tuo laiku, kai Jėzus dar vaikščiojo žemėje.

Lk 24, 44-45: „Ir jis (Jėzus) tarė jiems: ‘Šitie yra žodžiai, kuriuos aš jums kalbėjau, kol dar buvau su jumis, kad turi išsipildyti visa, kas surašyta apie mane Mozės įstatyme, pranašuose ir psalmėse’. Tada jis atvėrė jiems supratimą, kad jie galėtų suprasti Raštus...“ Jėzus sako: „Aš noriu, kad jūs suprastumėte apie mane, kas parašyta Mozės įstatyme, pranašuose ir psalmėse“. Ir tada Jis jiems atvėrė supratimą,

kad jie suprastų Raštus. Kai Jis sako Įstatyme, Pranašuose ir Psalmėse, Jis kalba apie Raštą, visą žydų Raštą – Senąjį testamentą, kuris susideda iš Įstatymo, Pranašų ir Psalmių.

Šiek tiek apie žydų Bibliją.

Žydų Biblijoje, tai yra Senajame testamente, yra 24 atskiros knygos.

Pirmos penkios Mozės knygos sudaro **Pirmąją** žydų knygą – Torą. Tai Pradžios knyga, Išėjimo knyga, Kunigų knyga, Skaičių knyga ir Pakartoto įstatymo knyga. Visos šios penkios knygos sudaro vieną knygą – Torą, kas lietuviškai reiškia Įstatymas.

Antroji žydų knyga yra Pranašai, žydiškai – Nabim. Į jos sudėtį įeina Jozuės knyga, Teisėjų knyga, Samuelio knyga (pas žydus abi mūsų Biblijoje esančios Samuelio knygos yra sujungtos į vieną ir vadinasi Samuelio knyga), Karalių knyga, Izaijo knyga, Jeremijo knyga, Ezekielio knyga ir taip pat knyga, pavadinta Dvylika. Dvylika – tai 12 pranašų knygų, pradedant nuo Ozėjo ir užbaigiant Malachiju, paskutiniu juo pranašu Senajame testamente. Žydų knygoje, Senajame testamente, knygų yra mažiau todėl, kad mes turime dvylika pranašų kaip atskiras knygas, o žydų Senajame testamente jie sudėti į vieną knygą, kurioje surašyti visų 12 pranašų raštai. Visų tų knygų turinys yra tas pats, tik dėl detalesnio padalinimo mes turime daugiau knygų. Mūsų Senajame testamente yra 39 knygos, o pas žydus – tik 24.

Trečioji knyga yra Psalmės, žydiškai – Ketubim. Šios knygos pirmoji knyga yra Psalmės, po to eina Patarlės, Jobo knyga, Saliamono giesmės, Rūtos knyga, Raudų knyga, Ekleziasto knyga, Esteros knyga, Danieliaus knyga, Ezros – Nehemijo knygos (pas juos abi šios knygos sudaro vieną knygą) ir paskutinioji žydų Biblijos knyga – Kronikų knyga (pas mus yra pirma ir antra, pas juos – tik viena). Visos šios išvardintos knygos tokia tvarka ir yra surašytos žydų Biblijoje. Paskutinė knyga žydų Biblijoje yra Kronikų knyga.

Pastebėkime, ką Jėzus sako Lk 24, 44-45: „Ir jis tarė jiems: ‘Šitie yra žodžiai, kuriuos aš jums kalbėjau, kol dar buvau su jumis, kad turi išsipildyti visa, kas surašyta apie mane Mozės įstatyme (*Toroje*), pranašuose (*Nabime*) ir psalmėse (*Ketubime*)’“. Mozė yra nuo Pradžios iki Pakartoto įstatymo, Pranašai – nuo Izaijo iki Dvylikos pranašų, ir Psalmės – nuo Psalmės knygos iki Kronikų knygos. Psalmių knyga yra pati pirmoji šioje dalyje. Visas tas knygų rinkinys vadinasi Psalmėmis. Taip Jėzus padalija žydų Bibliją į tris dalis. Jis sako: „turi išsipildyti visa, kas surašyta apie mane Mozės įstatyme, pranašuose ir psalmėse“.

Toks yra Senojo testamento **kanonas**. Žydų Biblijoje nėra Apokrifinių raštų. Kas yra **apokrifai**? Tai yra knygos, kurias katalikai pridėjo prie Biblijos. Jie paskelbė, kad tie, kurie nepriima tų pridėtų knygų, yra prakeikti. Jei jūs netikite, kad apokrifai irgi yra Dievo Raštas, kaip ir Jėzus Kristus iš tiesų netikėjo, tuomet jūs esate prakeikti.

Knygos, kurios yra papildomai įdėtos į katalikų Bibliją:

Pirmoji Ezdro knyga
 Antroji Ezdro knyga
 Tobito knyga
 Juditos knyga
 Pirmoji Makabėjų knyga
 Antroji Makabėjų knyga
 Koheleto knyga
 Išminties knyga
 Cerasido knyga
 Esteros knygai pridėti skyriai, kurių nėra Senajame testamente
 Barucho knyga
 Suzanos giesmė
 Trijų vaikų giesmė
 Baalio ir Slibino pasaka (kitai dar vadinama Danielis ir Baalis)
 Monaso malda

Visos šios išvardytos knygos yra pridėtos tik katalikų. Jie patys tai liudija. Pateiksime vieną pastraipą iš vienos katalikų Biblijos paraštės. Čia kalbama apie tas pridėtas knygas: „Jie randami tik graikiškoje Septuagintoje, bet turbūt buvo parašyti hebrajų ir aramėjų kalba. Nei vienas, nei kitas pasakojimas nepriklauso žydų Šventojo Rašto kanonui“. Reiškia, viso to nebuvo Senajame testamente, žydų Biblijoje, kuri buvo Dievo duota. Katalikų bendrija ją visuomet laikė įkvėpta knyga. Tik katalikai laiko apokrifinius raštus įkvėptais. Tačiau Dievas jų nelaiko tokiais. Iš tų visų pridėtų knygų yra dvi svarbios knygos. Tai istorinės knygos: Pirmoji ir antroji Makabėjų knyga. Tai istorinis veikalas apie Izraelio tautos istoriją, kuri tęsiasi nuo Senojo testamento pabaigos iki Naujojo testamento pradžios. Tačiau jos tik istorinės knygos, jos nėra Dievo įkvėptos knygos. Katalikai sako, kad tie, kurie nepripažįsta visų šių knygų kaip Dievo įkvėptų, tie yra prakeikti. Tačiau tokiu būdu jie prakeikia ir Jėzų Kristų, nes Jėzus Kristus šių knygų neištraukė į Senąjį testamentą. Jėzus Kristus išvardijo žydų Biblijos sudėtį:

Įstatymas – 5 Mozės knygos;

Pranašai – nuo Izaijo iki Malachijo;

Psalmės – nuo Psalmių knygos iki Kronikų knygos.

Tose knygose, žydų Biblijoje, Senajame testamente, kuri Jėzus Kristus pripažįsta ir viešai išvardina Luko evangelijoje, nėra apokrifų. Patys katalikai pripažįsta, kad jie pridėjo šias knygas prie Biblijos. Katalikų lūpomis tariant, žydų Biblijoje nėra apokrifų. Šį faktą liudija ir Jėzus Kristus Lk 24, 44: yra Įstatymas – Tora, Pranašai – Nabimas ir Psalmės – Ketubimas. Taigi apokrifų ča nėra.

Kieno žodžiai svarbesni – ar Jėzaus Kristaus, kuris liudija, kad yra tik tos trys dalys žydų Biblijoje, ar katalikų, kurie sako, kad reikia tikėti apokrifais, kuriuos jie pridėjo. Kas yra teisus – ar Jėzus Kristus, kuris yra Dievas, ar žmonės, katalikai?

Jėzus Kristus viešai tvirtina, kad žydu Biblija susideda tik iš 3 dalių, kad žydu kanone nėra apokrifų. Žydu kanonas yra mūsų Senasis testamentas. Panašų tvirtinimą Jėzus Kristus išsako Lk 11, 50-51: „Kad iš šios kartos būtų išreikalautas visų pranašų kraujas, kuris buvo pralietas nuo pasaulio įkūrimo; nuo Abelio kraujo iki Zacharijo kraujo, kuris žuvo tarp aukuro ir šventyklos; iš tiesų sakau aš jums: bus jo išreikalauta iš šios kartos“. Jėzus Kristus paminėjo, kad būtų išreikalautas kraujas, kuris buvo pralietas nuo pasaulio sukūrimo; nuo Abelio kraujo iki Zacharijo kraujo. Abelis yra paminėtas Pradžios knygoje, pačioje pirmoje žydu Biblijos knygoje, o Zacharijas – 2 Kronikų knygoje, kuri yra pati paskutinė žydu Biblijos knyga.

2 Krn 24, 20-21: „Ir VIEŠPATIES Dvasia atėjo ant kunigo Jehojados sūnaus Zacharijo, kuris atsistojęs aukščiau tautos jiems tarė: ‘Taip sako Dievas: „Kodėl jūs nusižengiate VIEŠPATIES įsakymams, kad jums nesisektų? Kadangi jūs palikote VIEŠPATĮ, jis irgi jus paliko“’. O jie susimokė prieš jį ir, karaliui įsakius, užmušė jį akmenimis VIEŠPATIES namų kieme“. Zacharijas buvo užmuštas tarp aukuro ir šventyklos.

2 Krn 24, 22: „Taip karalius Joašas neatsiminė gerumo, kurį jam buvo padaręs jo tėvas Jehojada, bet nužudė jo sūnų. Ir jis mirdamas tarė: ‘VIEŠPATS į tai pažiūrės ir to pareikalaus“’. Parašyta, kad Viešpats mato ir atlygins. Už ką? Už tą kraują. Jėzus Kristus sako: „Nuo Abelio kraujo iki Zacharijo kraujo, kuris žuvo tarp aukuro ir šventyklos; iš tiesų sakau aš jums: bus jo išreikalauta iš šios kartos“. Už tą kraują bus atlyginta. Taip sako Zacharijas mirdamas: „VIEŠPATS į tai pažiūrės ir to pareikalaus“. Jėzus sako, kad bus išreikalautas visų pranašų kraujas nuo Pradžios knygos iki Kronikų knygos.

Visos žydu Biblijos knygos, visas Senasis testamentas, buvo suformuotas ir sudėtas į vieną knygą tuo laiku, kai Kristus vaikščiojo žemėje, nes Jis viešai tvirtino, jog tai yra žydu knygos, žydu Biblija. Tuo laiku, kai Kristus buvo atėjęs į žemę, žydai jau turėjo sukomplektuotą Senąjį testamentą, kurį šiandien mes turime Biblijose.

Apokrifų, kuriuos bando pridėti Romos katalikai, įtraukimas į Raštą prieštarauja Jėzaus Kristaus tvirtinimams. Tikinčiųjų tikėjimas turi remtis tuo, kas surašyta Biblijoje, ką sako Dievo žodžiai, surašyti šioje knygoje. Jėzus Kristus Luko knygoje sako, kad Senasis testamentas tais laikais jau buvo sukomplektuotas ir jame nebuvo apokrifų.

Dabar – apie tai, kad įkvėpimas jau baigėsi, nes užsibaigė Dievo apreiškimas. Dievas jau apreiškė visus žodžius. Žodžiai jau surašyti Rašte, ir nebėra nei įkvėpimo, nei apreiškimo. Šis procesas jau užsibaigė. Todėl norint sužinoti Jo įkvėptus žodžius, kuriuos Jis apreiškė, reikia skaityti Bibliją. Ten kalba Dievas.

Iš 4, 12: „Taigi dabar eik, o aš būsiu su tavo burna ir tave pamokysiu, ką tau sakyti“. Čia Dievas kalba Mozei. Jis tarsi sako: „Eik, ir Aš tau duosiu žodžius tavo lūpoms. Tu kalbėsi tai, ką Aš tau duosiu kalbėti, visus mano įkvėptus žodžius. Aš tau sakysiu, ką tu turėsi kalbėti“. Ir tai, ką Mozė kalbės, bus tai, ką Dievas nori, kad jis kal-

bėtų. Vėliau matome, kad Mozė nenorėjo eiti vienas, norėjo, kad ir brolis eitų kartu.

15 eilutėje Dievas kreipiasi į Mozę: „Ir tu kalbėk jam ir dėk žodžius į jo (*brolio Aarono*) burną; o Aš būsiu su tavo burna ir su jo burna ir jus pamokysiu, ką jums daryti“. Dievas sako, kad Aaronas bus kalbėtojas. Kad Jis įdės į Mozės lūpas žodžius, o jis juos perduos į Aarono lūpas, ir taip tas kalbės. Ir tie žodžiai, kuriuos jis kalbės, bus Dievo žodžiai. Ir Aaronas, kalbėdamas tuos žodžius, kuriuos jam Mozė perdavė iš savo lūpų, buvo vadinamas Mozės pranašu.

Iš 7, 1: „Štai aš tave padariau dievu faraonui; o tavo brolis Aaronas bus tavo pranašas“. Pranašas yra tas, kuris kalba Dievo žodžius.

2 Sam 23, 2: „VIEŠPATIES Dvasia kalbėjo per mane, jo žodis buvo ant mano liežuvio“. Kaip Viešpats kalbėjo per žmogų? Kai Dievo žodžiai buvo ant žmogaus liežuvio. Žmogus atvėrė burną kalbėti ir kalbėjo ne savo, bet Dievo įkvėptus žodžius.

Ez 2, 1-6: „Ir jis man tarė: ‘Žmogaus sūnau, stokis ant savo kojų, ir aš tau kalbėsiu’. Jam prakalbus į mane, dvasia įėjo į mane ir pastatė mane ant mano kojų, ir aš girdėjau jį, kalbantį man, jis man tarė: ‘Žmogaus sūnau, aš tave siunčiu pas Izraelio vaikus, pas maištaujančią tautą, kurie maištavo prieš mane; jie ir jų tėvai nusižengė prieš mane iki pat šios dienos. Nes jie išlūs vaikai ir kietaširdžiai. Pas juos aš tave siunčiu; ir tu jiems sakyk: „Taip sako VIEŠPATS“. Ar jie paklausys, ar jie susilaikys (nes jie yra maištaujantys namai), tačiau žinos, kad pranašas buvo tarp jų. O tu, žmogaus sūnau, nebijok jų ir nebijok jų žodžių“. Dievas liepia eiti pas Izraelio tautą perspėdamas, kad jie neklausys jo, nes yra neklusnūs, tačiau, kai jie girdės jį kalbant, jie žinos, kad pranašas buvo tarp jų. Nes kai jis praversi burną ir sakys Dievo žodžius, jie supras, kad tai pranašas kalba jiems.

Pranašas yra tas, kuris kalba Dievo žodžius, kai Dievas įdeda jam į burną juos kalbėti. Kai žydai klausydavosi pranašo, jie žinojo, kad tai Dievas kalba jiems.

Mt 10, 18-20: „Ir dėl manęs jus vedžios valdytojų ir karalių akivaizdon dėl liudijimo prieš juos ir pagonis. Bet kai jie jus įduos, nesirūpinkite, kaip ar ką jūs kalbėsite, nes tą valandą jums bus duota, ką jūs turėsite kalbėti. Nes tai ne jūs, kas kalba, bet jūsų Tėvo Dvasia, kuri kalba jumyse“. Jie kalbės lygiai taip pat, kaip pranašai kalbėjo Senajame testamente. Dievas įdės į jų lūpas Savo žodžius.

Lk 21, 14-15: „Taigi dėkitės į širdis iš anksto negalvoti, ką jums reikės atsakyti, nes aš jums duosiu burną ir išmintį, kuriai nebus pajėgus prieštarauti ir priešintis nei vienas jūsų priešininkas“. Kaip Dievas sakė Mozei, kad Jis duos Mozei žodžius į burną, kuriuos jis turės kalbėti, lygiai taip pat ir čia Jėzus Kristus sako Savo mokiniams, kad Jis duos jiems burną ir išmintį kalbėti Dievo žodžius. Reiškia, kai jie atvers burną, jie kalbės ne savo, bet Šventosios Dvasios žodžius.

Kai Naujajame testamente šie mokiniai kalbėjo, kai Jėzus Kristus įdėjo žodžius į jų burną, jie kalbėjo Šventosios Dvasios žodžius. Visa tai įvyko Apaštalų darbų 2 skyriuje, kai per Sekminių dieną jie gavo Šventąją Dvasią ir kalbėjo kalbomis bei pranašavo. Jie kalbėjo tuos žodžius, kuriuos Dievas jiems įdėjo į jų burną. Tai nebuvo tas pats,

ką dabar kai kurie tikintieji daro sakydami, jog jie kalba kalbomis. Kai per Sekmines mokiniai kalbėjo kalbomis, tai Dievas įdėjo į jų burną žodžius, kuriuos jie turėjo kalbėti. Jie gavo apreiškimą iš Dievo, ką jie turi kalbėti. Lygiai taip pat ir žmonės, kurie surašė Raštą, jie taip pat gavo Dievo įkvėptus žodžius ir juos surašė. Tik pranašai gavo Dievo įkvėptus žodžius į burną, kad jie kalbėtų, o tiems, kurie rašė Bibliją, buvo duoti Dievo įkvėpti žodžiai, kad jie tuos žodžius užrašytų. Kaip vyko Mozei, Aaronui ir pranašams Senajame testamente, kai Dievas įdėdavo žodžius į jų lūpas, lygiai toks pats fenomenas įvyko Apaštalų darbų 2 skyriuje per Sekminių dieną.

Apd 2, 1: „Ir kai išsipildė Sekminių diena, jie visi vieningai buvo vienoje vietoje. Ir staiga iš dangaus atėjo garsas kaip besiveržiančio galingo vėjo ir pripildė visą namą, kur jie sėdėjo. Ir ant jų pasirodė pasidaliję tarsi ugnies liežuviai, ir jie sėdosi ant kiekvieno iš jų. Ir jie visi buvo pripildyti Šventosios Dvasios ir pradėjo kalbėti kitomis kalbomis, kaip Dvasia jiems davė prabilti“. Dievas į jų burnas įdėjo Savo įkvėptus žodžius. Jėzus Kristus jiems sakė: „Nesirūpinkite, ką jūs turėsite kalbėti, ne jūs kalbėsite, bet Dvasia kalbės“. Lygiai taip pat kalbėjo ir Senojo testamento pranašai, kurie eidavo ir kalbėdavo žodžius, sakydami: „Taip sako Viešpats“. Jie kalbėdavo tuos žodžius, kuriuos Viešpats buvo įdėjęs į jų burnas.

2 Pt 1, 21: „Nes pranašystė senais laikais neatėjo žmogaus valia, bet šventi Dievo žmonės kalbėjo, kaip jie buvo skatinami Šventosios Dvasios“. Panašiai ir Apaštalų darbų 2 skyriuje jie prabilo, kaip Dievo Dvasia davė jiems prabilti.

Apd 4, 31: „Ir kai jie pasimeldė, sudrebėjo vieta, kur jie buvo susirinkę; ir jie visi buvo pripildyti Šventosios Dvasios ir drąsiai kalbėjo Dievo žodį“. Kai Dvasia davė jiems prabilti, jie kalbėjo Dievo įkvėptus žodžius, taip pat, kaip Senajame testamente pranašavo pranašai. Jie kalbėjo iš Dievo gautą apreiškimą, ką Dievas jiems apreiškė. Jie vis pridėjo naujus žodžius, gautus iš Dievo. Tie žodžiai vėliau buvo surašyti į knygą, Raštą, kurį mes dabar turime. Priežastis, kodėl Dievas įdėdavo į jų lūpas, kad jie kalbėtų, yra ta, kad tuo laiku žmonės dar neturėjo visos Biblijos, kaip mes šiandien turime. Todėl jie kalbėjo savo lūpomis Dievo įkvėptus žodžius. Taip pat ir Senajame testamente Mozė ir Aaronas kalbėjo žodžius, kuriuos Dievas įdėjo į jų lūpas. Jie ėjo ir kalbėjo Izraelio tautai. Kodėl? Nes Mozė dar nebuvo užrašęs tų žodžių ant popieriaus. Dievas įdėdavo į jų lūpas apreiškimą, kad jie pranašautų Izraelio tautai Dievo įkvėptus žodžius. Naujajame testamente, kai tie žmonės kalbėjo kalbomis, tai prilygo pranašavimui.

Kalbėjimas kalbomis ir pranašavimas yra vienas ir tas pats. Tik kai kalbi kalbomis, pranašauji kitomis, kitaip tariant, užsienio kalbomis. Kalbi užsienio kalba tai, ką sako Dievas. Dievas įdėdavo jiems į burną užsienio kalbos žodžius. Taip buvo ir Sekminių dieną, kai jų klausėsi įvairių tautų žmonės. O kaip užsieniečiams gali perduoti žodžius, žinodamas tik vieną kalbą? Jiems buvo duota dovana kalbėti kitomis, užsienio kalbomis. Tie Jėzaus Kristaus mokiniai, kurie buvo galilėjiečiai, nežinojo kitų kalbų, todėl Dievas, Šventoji Dvasia, įdėjo jiems į lūpas užsienietiškas kalbas, kad jie kalbėtų ir pranašautų tomis kitomis kalbomis, ką Dievas nori pasakyti.

1 Kor 13, 8: „Geraširdiškumas niekada nesibaigia, bet ar tai būtų pranašystės (*pranašystės dovanos*), jos pasibaigs; ar tai būtų kalbos (*kalbų dovanos*), jos liausis; ar tai

būtų pažinimas (*pažinimo dovana; apie tai kalbama 1 Kor 12*), jis pranyks“. Paulius čia rašo, kad visos tos dovanos, kurias naudojo tikintieji, kai Dievas įdėdavo į jų burnas Savo žodžius kalbėti, pasibaigs. Ir kada tai įvyks? Paulius sako, kad tuo metu jie turėjo tas dovanas: pranašavo, kalbėjo kitomis kalbomis, teikė vieni kitiems pažinimą turėdami pažinimo dovaną, iš Dievo gaudami apreiškimą. Bet taip pat jis rašo, kad ateis toks momentas, kai visa tai pasibaigs.

9 eil.: „Nes mes **žinome iš dalies ir pranašaujame iš dalies**“. Tai, ką kalbėjo tas dovanas turėdami tikintieji – pranašystes, kalbas, pažinimą – jie naudojo tik kaip dalinį pažinimą iš Dievo.

10 eil.: „Bet kai ateis tai, kas tobula, tada tai, kas **iš dalies** (*tos dalinės dovanos – plg. su 9 eilute*), bus panaikinta“. Paulius sako, kad dabar mes žinome iš dalies, pranašaujame iš dalies, kalbame kalbomis iš dalies, visą tą informaciją perduodame tik iš dalies, bet kai ateis tai, kas tobula, tada tas dalinis pažinimas bus panaikintas.

Kas gi tas „tobula“, kas ateis, kas panaikins tą dalinį pažinimą? Šiose eilutėse kalbama apie pažinimą, todėl tai, kas tobula, yra tobulas, pilnas pažinimas, užbaigtas Dievo Žodis. Kai bus tobulas, užbaigtas pažinimas, tuomet nebereikės dalinio pažinimo. Kai Dievas apreišk visus Savo įkvėptus žodžius, nebereikės to, kas sakoma iš dalies.

Paulius rašo Kol 1, 25: „Kurios (*bažnyčios*) tarnautoju aš tapau pagal Dievo paskirstymą, kuris man yra duotas dėl jūsų, kad **išpildyčiau** Dievo žodį“. Pauliui buvo duota tarnystė, kad jis išpildytų Dievo Žodį, užbaigtų jį. Paulius pateikia iliustraciją 1 Kor 13, kad kai ateis tobulas pažinimas, dalinis bus panaikintas. 1 Kor 13, 11: „Kai buvau vaikas, kalbėjau kaip vaikas (*turėjau dovanas: pranašystės, kalbos, kurios davė dalinį pažinimą, buvau kaip vaikas*), supratau kaip vaikas, maščiau kaip vaikas, bet kai tapau vyru, atmečiau vaikiškus dalykus“. Kai Paulius tapo vyru, subrendo, turėjo pilną pažinimą, atmetė tai, kas vaikiška, – tą dalinį pažinimą, visas tas dovanas, kurios teikė dalinį pažinimą.

12 eil.: „Nes dabar matome per stiklą, neaiškiai (*nežinome tiksliai*); bet tada (*kai bus tobulas pažinimas*) – veidas į veidą; dabar žinau **iš dalies**; bet tada pažinsiu kaip ir esu pažintas“. Apaštalas Paulius sako, kad jie tuo metu žinojo iš dalies, buvo vaikai, turėjo neaiškų pažinimą, matė kaip per stiklą, neturėjo viso apreiškimo iš Dievo, bet atėjus visam pažinimui, tobulam pažinimui, žiūrėsime į tą stiklą ir matysime aiškiai, turėsime visą pažinimą. Šiame 13 skyriuje Paulius sako, kad ateis laikas, kai ateis tobulas pažinimas, ir tada bus užbaigtas Dievo Žodis. Kai Dievo Žodis bus užbaigtas, kai bus duotas visas apreiškimas, tuomet visi tie dalykai, kurie duoda dalinį pažinimą, visos tos dvasinės dovanos, bus panaikintos, viso to nebereikės, nes turėsime visą pažinimą, visą apreiškimą iš Dievo. Tada mums nebereikės naujo apreiškimo, papildomo apreiškimo, dalinio apreiškimo, nes Dievas bus jau viską apreiškęs, bus davęs visą Savo Raštą.

Šiandien mums nereikia nei pranašystės, nei kalbos, nei pažinimo dovanų, kad sužinotume, ką Dievas kalba, nes mes turime viską surašyta ant popieriaus Rašte.

Dievas visus žodžius apreiškė, pasakė visus Savo įkvėptus žodžius, kuriuos norėjo pasakyti, ir jie yra surašyti Biblijoje. Mums nebereikia jokių dvasinių dovanų, kurios mums duotų dalinį pažinimą, nes mes turime visą pažinimą, visą Dievo Raštą. Šiandien mums nereikia, kad žmogus atsistotų ir sakytų: „Taip sako Viešpats“ ir pradėtų kalbėti papildomus žodžius, kurių nėra Biblijoje. Tarsi būtų kokie papildomi žodžiai iš Dievo. Mums to jau nebereikia. Paulius rašo 1 Timotiejaus laiške, kad visas Raštas yra duotas. Dievas šiandien jau nebekalba per žmonių lūpas, nebeduoda naujesnių apreiškimų, nes visą Savo apreiškimą davė rašytojams, kad jį surašytų.

Kai korintiečiams buvo duotos tos dvasinės dovanos, ka jie kalbėdavo bažnyčiai Dievo žodžius, jie neturėjo viso Rašto, kurį mes dabar turime. Paulius buvo tik pradėjęs rašyti savo laiškus, todėl jie neturėjo viso Dievo apreiškimo, surašyto ant popieriaus.

Kai kurie denominaciniai šiandieniniai judėjimai yra pavojingi, nes jie moko, kad Dievas tebekalba. Jie atsistoja bažnyčioje ir pareiškia: „Taip sako Viešpats“ ir išvardina dalykus, ką jų manymu, sako Dievas. Jų manymu, Dievas kasdien vis dar kažką pasako, apreiškia, vis dar duoda Savo įkvėptus žodžius. Tačiau jei Dievas duoda apreiškimus, kalba žmonių lūpomis, tai Raštas nėra užbaigtas. Jie paneigia Rašto užbaigtumą, nes sako, kad Dievas vis dar tebekalba. Tai yra šėtono taktika. Šėtono tikslas – padaryti taip, kad Dievo Žodis, kuris yra surašytas, nebūtų galutinis autoritetas. Kad tikintysis nepasikliautų vien tik Dievo Raštu, kad reikėtų dar kažko antgamtiško. Tačiau mes iš Dievo Žodžio aiškiai matome, kad Dievo Raštas yra užbaigtas. Dievas daugiau nebekalba, Jo apreiškimai jau užbaigti. Jau yra surašyti visi įkvėpti Dievo žodžiai. Šiandien nebėra nei apreiškimo, nei įkvėpimo, nes viskas jau surašyta ant popieriaus Biblijoje.

Sužinojome keletą dalykų:

Pirma, kad Senasis testamentas buvo užbaigtas ir sukomplektuotas tuo laiku, kai Kristus vaikščiojo žemėje.

Antra, kad apreiškimas jau yra užbaigtas. Viską, kad Dievas norėjo apreikšti, jau yra surašyta Rašte. Šiandien niekas negali pridėti prie Dievo Žodžio, niekas neturi Dievo apreiškimo todėl, kad 2 Timotiejaus laiške parašyta, jog **visas** Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu, visi įkvėpti Dievo žodžiai jau yra surašyti. Viskas jau yra atlikta. Norite sužinoti, ką kalba Dievas? Atsiverskite Bibliją, ir jūs išgirsite, ką Jis kalba. Skaičiuokite Jo žodžius.

Trečia, mes žinome, kad Dievo Žodis yra užbaigtas, ir dabar yra vykdomas Dievo Žodžio išsaugojimas. Remdamiesi Biblija pamatysime, kaip Dievo Žodis yra išsaugotas per visą istoriją. Dievas ne tik pasirūpino, kad būtų užrašytas visas Raštas, bet ir tuo, kad Jo užrašytas Žodis būtų išsaugotas per visą žmonijos istoriją iš kartos į kartą. Šiandien Dievo Žodis yra mūsų tikėjimo pagrindas. Visas Dievo Žodis yra duotas ir išsaugotas, kad juo remtųsi mūsų tikėjimas.

Toliau sužinosime, kaip Dievas išipareigojo, pasižadėjo ir padarė, kad Jo Žodis būtų išsaugotas per visą istoriją, kad mes turėtume Jį savo rankose.

Penkios svarbios priežastys, kodėl buvo svarbu, jog Viešpaties duotas apreiškimas būtų užrašytas.

1. Dievas nori išsaugoti Savo apreiškimą per visą istoriją.

Ar įsivaizduojate, kaip būtų pavojinga, jei Dievo Žodis per istoriją būtų buvęs saugomas iš lūpų į lūpas, nebūtų užrašytas ant popieriaus? Taip nutinka, kai sklinda kažkokie gandai. Vienas žmogus pasako vienam, kitas žmogus pasako kitam, kitas dar kitam, ir taip žinia keliauja iš lūpų į lūpas. O vėliau ratas apsisuka, ir tai pasiekia pirmąjį žmogų, gandas sugrižta pas jį, bet jis išgirsta nebe tokį pasakojimą, koks buvo pasakytas pradžioje. Tai mes vadiname „sugedusiu telefonu“. Dievo tikslas – kad Jo apreiškimas būtų išsaugotas, kad visi žodžiai būtų tokie pat, kokius Jis juos pasakė, todėl Jis ir norėjo, kad Jo apreiškimo žodžiai būtų užrašyti ant popieriaus. Tokiu būdu Dievas pasirūpino, kad Jo Žodis būtų išsaugotas.

2. Visas Dievo apreiškimas yra sutrauktas į vieną knygą, kurią mes turime savo rankose.

Mums nereikia įvairiuose šaltiniuose ieškoti Laiško romiečiams, Petro parašytų laiškų, dar kažkur – Izaijo parašytos knygos. Viską turime vienoje knygoje. Būtų neįmanoma surasti liudininkų, kurie galėtų patvirtinti, ką kalbėjo Izaijas, ką kalbėjo Paulius, ką kalbėjo Petras, jei reiktų važinėti po visą pasaulį ir ieškoti liudininkų. Todėl Dievas pasirūpino, kad visas Jo apreiškimas būtų surašytas į vieną knygą – Bibliją, kuri yra sukomplektuota. Kad viską turėtume savo rankose, atsiverstume ir skaitytume, ką Dievas kalbėjo.

3. Raštas yra nepriklausomas nei nuo klausytojo, nei nuo rašytojo.

Jeremijo 36 skyriuje Jeremijas buvo kalėjime, jis buvo gavęs pranašystę iš Dievo, kurią užrašė. Tuos užrašytus Dievo žodžius jis padavė savo raštininkui ir pasakė, kad šis eitų ir kalbėtų Izraelio žmonėms. Jis ėjo ir kalbėjo. Vadinasi tai, ką užrašė Jeremijas, nepriklausė nuo jo. Jis sėdėjo kalėjime, tačiau Dievo Žodis pasiekė tikslą – Izraelio ausys išgirdo Dievo Žodį. Tiksliau, Jeremijas pasakė, o raštininkas užrašė ir perskaitė Izraelio tautai.

Panašiai ir apaštalas Paulius rašo Timotiejui, kad jis yra kalinys, sėdi kalėjime, tačiau Dievo Žodis nėra supančiojamas ir surakinamas. Nors Paulius ir sėdėjo kalėjime, tačiau jo laišškai plito po visas bažnyčias. Tikintieji tuo pasirūpino, išnešiojo jo laiškus. Paulius rašė savo laiškus, kiti tikintieji atėjo jo aplankyti į kalėjimą ir, paėmę jo laiškus, išdalindavo kitoms bažnyčioms, kad kiti tikintieji tuos laiškus skaitytų. Taip Dievo Žodis tarsi turėjo kojas ir pasiekė kitus tikinčiuosius, nors Paulius, kuris juos rašė, sėdėjo kalėjime. Dievo Raštas, surašytas ant popieriaus, nepriklausė nuo Pauliaus.

4. Jo Žodis yra paslankus. Jis keliauja per visą istoriją nesustabdomai.

5. Kai Raštas yra ant popieriaus, kiekvienas žmogus tampa atsakingas prieš Dievą, prieš Jo Žodį. Lk 16, 29 rašoma: „Abraomas jam sako: ‘Jie turi Mozę ir pranašus; tegul jų klauso’“. Žydai turi Mozę ir Pranašus – visą tuo metu buvusį Raštą, tad tegul jų klauso, tegul klauso to, kas surašyta Biblijoje. Jie buvo įpareigoti klausyti to, kas surašyta Rašte. Taigi teismo dieną nei vienas prieš Dievą atsistojęs negalės sakyti: „Man vienas sakė tą, kitas aną, nežinojau, kuriuo tikėti“. Nei vienas žmogus nepateisina. Kiekvienas žmogus bus įpareigotas, nes jie turėjo surašytą Dievo Žodį.

8 PAMOKA

IŠSAUGOTAS ŽODIS

Dievas parašė Savo Raštą ne tam, kad jį prarastu, bet kad išsaugotu per visą istoriją, kad mes šiandien turėtume jį savo rankose.

Keturi požiūriai į Bibliją.

Romos katalikų požiūris. Jie sako, kad „šventoji motina bažnyčia“ nusprendžia, kas yra Raštuose. Ji nusprendžia, kur yra tikrasis Raštas. Taip pat tradicijos, kurių jie laikosi, nusprendžia, ką sako Biblija. Jie tiki, jog nesvarbu, ką sako Raštas, bet svarbiausia, ką jie sako, ką jie tvirtina, nes jiems yra duota išaiškinti Raštą. Ir ką tik jie pasako, tai ir yra teisinga.

Liberalų požiūris. Jie tiki, kad Biblija pilna mitų, visokių pasakų ir klaidų, kad joje yra visko.

Neoortodoksų požiūris. Jie sako, kad Biblija yra aukščiau istorijos, kažkas nesuvokiama. Kad ji nesusijusi su istorija, neturi istorinio tikslumo. Jie sako, kad Adomas gal buvo istorinė asmenybė, o gal ir nebuvo; kad Nojus galbūt buvo istorinė asmenybė, o gal ir nebuvo, ir tas potvynis gal ir įvyko, o gal ir ne. Jiems svarbiausia yra tai, kokia moralė perduodama per pasakojimą. O istorinės asmenybės ar buvo, ar nebuvo, nėra svarbu. Jie ima pasakojimą iš Biblijos ir vertina tik tai, ko tas pasakojimas moko. Tačiau jie nevertina nei to laiko istorijos, nei įvykių, nei asmenų. Visa tai yra aukščiau istorijos ir, ko gero, išgalvota. Svarbiausia yra pasakojimo moralė.

Konservatorių-fundamentalistų požiūris. Fundamentalistai laikosi tokio požiūrio, kad nesvarbu, ar Biblijos iškraipytos, ar neiškraipytos, jose yra fundamentalioji tiesa. Nesvarbu, ar žodžiai pakeisti, ar nepakeisti, ar pridėti, ar išimti, vis tiek tiesa yra.

Visi šie keturi požiūriai turi vieną bendrą bruožą – jie sutinka vienu atžvilgiu. Jie visi tiki, kad mes neturime tikrojo Dievo Žodžio. Jie sako, kad neįmanoma turėti tikrojo, išlaikyto, originalaus Dievo Žodžio, kurį parašė Dievas. Jie sako, kad Biblijoje yra tik dalis Dievo Žodžio, ne visa Biblija yra Dievo Žodis. Jie diskutuoja, kiek žodžių iš Biblijos reikia išmesti. Liberalai išmeta daug žodžių, daug citatų. Konservatoriai-fundamentalistai išima vieną kitą žodį.

Yra dar vienas požiūris į Raštą. Tai – **Biblijos tikinčiųjų požiūris**. Šito požiūrio laikomės mes. Biblijos tikinčiųjų požiūris yra toks, kad mes turime savo rankose įkvėptą Dievo Raštą, kaip parašyta 2 Timotiejaus laiške. Dievas per visą istoriją pasirūpino, kad Jo Žodis būtų išsaugotas, ir mes tai turėtume savo rankose neatsižvelgdami į tai, kad yra Biblijų, kurios yra iškraipytos. Dievas yra išsaugojęs Savo Bibliją, neiškraipytą Dievo Žodį. Dievo išlaikytas, išsaugotas tikrasis tekstas, išverstas į anglų kalbą, yra King James versijoje (tolimesnėse pamokose pamatysime, kodėl). Jis yra išverstas ir į kitas kalbas iš hebrajų ir graikų kalbų. Lietuvių kalboje Dievo Žodis yra išsaugomas išverčiant neiškraipytą tekstą į lietuvių kalbą. Dievas išsaugo lietuviams neiškraipytą Dievo Žodį. Lietuviai paskatinti Dievo Žodžio, motyvuojami Dievo Žodžio, žinodami, kad reikia turėti tikrąjį tekstą, ima ir išverčia tikrąjį, neiškraipytą tekstą, į lietuvių kalbą.

Praeitose pamokose mokėmės, kad Dievas įkvepia Savo žodžius. Jis iškvepia juos Savo burna. Visas Raštas yra Dievo pasakyti žodžiai, ir jie yra užrašyti ant popieriaus – Rašte.

2 Tim 3, 16: „Visas Raštas duotas Dievo įkvėpimu ir naudingas mokslui, pabairimui, pataisymui, teisumo pamokymui“. Pažiūrėkime, kas kalbama apie Raštą prieš tai esančioje 15 eilutėje: „...nuo vaikystės esi pažinęs šventuosius Raštus, kurie pajėgūs padaryti tave išmintingu išgelbėjimui per tikėjimą, kuris Kristuje Jėzuje“. Čia Paulius rašo Timotiejui. Timotiejus nuo vaikystės pažino Šventus Raštus. Jis juos tyrinėjo. Tai parodo, kad jo tėvai turėjo Šventojo Rašto kopijas savo namuose ir mokė Timotiejų, kol jis dar buvo vaikas. Reiškia, visos tos Rašto kopijos, kurias turėjo Timotiejaus tėvai, buvo Dievo įkvėpti žodžiai, nes 16 eilutėje skaitome, kad „visas Raštas duotas Dievo įkvėpimu“.

Šiose 15-16 eilutėse labai aiškiai parodoma, jog Dievo Žodžio įkvėpimas ir išsaugojimas eina išvien. Dievas įkvėpė žodžius, tie žodžiai buvo užrašyti ant popieriaus, o paskui tie žodžiai buvo išversti į kitas kalbas, padauginti, buvo daromos kopijos. Be Dievo Žodžio išsaugojimo nebūtų imanoma turėti Dievo įkvėpto Žodžio. Dievas pasirūpino, kad Jo įkvėpti žodžiai būtų išsaugoti, būtų surašyti ant popieriaus, būtų padarytos kopijos ir išverstos į kitas kalbas.

Netrukus pasižiūrėsime į eilutes, kurios moko, kaip Dievas išsaugojo Savo Žodį per visą istoriją. Dievas pažadėjo išsaugoti Savo Žodį per visą istoriją ir Jis tai padarys. Jis padarys, kad žmonės neliks be Rašto. Nepamirškime šėtono plano, jog jis nori su-

naikinti Dievo Žodį, Jo autoritetą, iškraipyti Dievo Žodį, paneigti Dievo Žodį. Pirmoje pamokoje nagrinėjome, kokia yra šėtono taktika. Šiandien yra daug iškraipytų Dievo Žodžio tekstų. Tai yra šėtono vaisius, nes jis siekia iškraipyti Dievo Žodį.

Būtina, jog patys žinotumėme iš Dievo Žodžio (mūsų tikėjimas remiasi Dievo Žodžiu), kad Jis pažadėjo išsaugoti Savąjį Žodį. Mums svarbu žinoti, ką Dievas pasakė, kaip Jis išsaugos Savąjį Žodį ir kaip Jis tai įvykdo, kaip parašyta Biblijoje. Mums neturi būti svarbu, ką žmonės sako apie tai, kaip reikia išsaugoti Dievo Žodį. Nesvarbu, ką sako Teologijos institutai, Biblijos mokyklos, įvairios grupės vertėjų, kurie tyrinėja Raštus, rankraščius ir daro sprendimus, ką reikia išversti, ko nereikia, ką reikia išsaugoti, ko nereikia. Mums nesvarbios žmogaus teorijos. Mums svarbu, ką pats Dievo Žodis sako, kaip Jis išsaugojo Savo Žodį per istoriją. Mums svarbu tai žinoti ir to laikytis, nes aplinkui yra daug klaidingų nuomonių. Mums būtina remtis Dievo Žodžiu, kad žinotumėme, kaip Dievas išsaugojo Savo Žodį, kaip Jis pasirūpino išsaugoti Dievo Žodį ir kur yra tikras tekstas.

Ps 12, 6-7: „VIEŠPATIES žodžiai yra tyri žodžiai, kaip sidabras, išmėgintas žemės krosnyje, septynis kartus išvalytas. Tu juos išlaikysi, o VIEŠPATIE, tu juos išsaugosi nuo šitos kartos per amžius“.

Dievo žodžiai yra tyri žodžiai, juose nėra jokių iškraipymų. Jie yra įkvėpti Dievo žodžiai, be klaidų. Ir tuos žodžius Viešpats išsaugos per amžius, iš kartos į kartą. Mums reikia žinoti, kur yra išsaugotas Dievo tekstas ir kas nusprendžia, kur yra tikrasis Dievo Žodis. Psalmėje parašyta, kad Dievas išlaikys Savo žodžius ir išsaugos juos nuo šios kartos per amžius, pasirūpins, kad tai būtų padaryta ir kad žmonės turėtų savo rankose Jo įkvėptus žodžius.

Ps 33, 11: „VIEŠPATIES patarimas stovi per amžius, jo širdies mintys – per kartų kartas“. Dievas visus Savo sumanymus, visas Savo mintis, kurios yra užrašytos Rašte, išsaugo per kartų kartas.

Ps 119, 89: „Per amžius, o VIEŠPATIE, tavo žodis įtvirtintas danguje“. Dievas nepraras Savo Žodžio. Jis išliks istorijos tarpsniuose, nebus užverstas istorijos dulkėmis. Dievas Savo Žodį yra įtvirtinęs amžiams.

Ps 119, 152: „Tavo liudijimus nuo seno aš žinau, jog tu amžiams juos pastatei“. Dievas neužrašė Savo liudijimo, Savo žodžių, Savo minčių, kad jos kažkur pradingtų, paskęstų istorijoje, būtų nupūstos vėjo. Jis pasirūpino, kad tai išliktų per amžius.

Ps 119, 160: „Tavo žodis teisingas nuo pradžios; ir kiekvienas tavo teismus sprendimas išlieka per amžius“.

Pažiūrėkime, ką Jėzus Kristus sako, **kaip Dievo Žodis bus išsaugomas per visą istoriją.**

Mt 5, 18: „Nes iš tiesų aš sakau jums: kol dangus ir žemė nepraeis, nei viena raidelė, nei vienas brūkšnelis jokiū būdu neišnyks iš Įstatymo, kol viskas išsipildys“. Jėzus sako, kad kol dangus ir žemė nepraeis, Senasis testamentas, tai yra Įstatymas,

neišnyks. Viskas išsipildys. Jis dar neišsipildė. Tik ateityje išsipildys. Reiškia, visas Senasis testamentas, visas Įstatymas, bus išlaikytas iki ateinančio amžiaus, kol viskas išsipildys, kas parašyta Įstatyme. Taigi Dievas išsaugos Savo Žodį per amžius. Jis išsaugos jį, kol viskas išsipildys. Jėzus sako, kad nei vienas brūkšnelis, nei viena raidelė neišnyks. Vadinasi, kiekvienas brūkšnelis, kiekviena raidelė yra svarbi ir bus išsaugota. Dievas išsaugos visus Savo žodžius, kuriuos Jis pasakė – nei vienas nebus iškraipytas, nei vienas nedings, viskas bus išsaugota. Tikrasis, neiškraipytas tekstas bus išsaugotas.

Lk 16, 17: „Ir lengviau yra dangui ir žemei praeiti, negu vienam įstatymo brūkšneliui iškristi“. Matome, kad lengviau dangui ir žemei praeiti (Dievas sunaikins seną dangų ir žemę), nei prapulti nors vienam brūkšneliui, surašytam Įstatyme, nes niekas neprapuls. Matome, kaip Dievas vertina Savo Žodį. Kiekvieną brūkšnelį vertina daugiau nei dangų ir žemę, kuriuos Jis sukūrė. Jis Savo Žodį vertina aukščiau visko. Ir Jis išsaugos jį per istoriją.

Lk 21, 33: „Dangus ir žemė praeis, bet mano žodžiai nepraeis“. Taigi dangus ir žemė praeis, bet Dievo žodžiai nepraeis. Žodžiai, kurie surašyti ant popieriaus, nepraeis. Tie, kuriuos Dievas išsakė – Jo įkvėpti žodžiai.

1 Pt 1, 23-25: „Būdami vėl gimę ne iš gendančios sėklos, bet iš negendančios, per Dievo Žodį, kuris gyvena ir pasilieka per amžius. Nes: 'Kiekvienas kūnas – kaip žolė, ir visa žmogaus šlovė – kaip žolės žiedas. Žolė sudžiūsta, ir jos žiedas nukrenta, bet Viešpaties žodis pasilieka per amžius'. Ir šitas yra žodis, kuris jums paskelbtas per Evangeliją“. Petras sako: aš jums skelbiu Evangeliją, ir tas Žodis, Evangelija, tęsis per visą amžinybę. Visas Dievo Žodis bus išlaikytas per amžius.

Iz 40, 8: „Žolė sudžiūna, gėlė nuvysta, bet mūsų Dievo žodis išsilaikys per amžius“. Kaip matome, viskas išnyksta, nieko nėra ant tvirto pagrindo, tačiau Dievo Žodis išlieka per amžius. Jis niekur nedings, viskas, ką Jis pasakė, bus išlaikyta per amžius.

Iz 30, 8: „Dabar eik, užrašyk tai plokštėje jų akivaizdoje ir įrašyk tai knygoje, kad tai būtų ateinančiam laikui per amžių amžius“. Matome, kad Dievas sako: „Eik ir mano žodžius užrašyk knygoje, kad jie išliktų per amžius“. Dievas nori išsaugoti Savo žodžius, kurie yra užrašyti knygoje, per amžius.

Pažiūrėkime pavyzdį, kaip tai buvo padaryta, kaip **Raštas buvo išsaugotas per istoriją**.

Iz 59, 20: „Atpirkėjas ateis į Sioną ir pas tuos, kurie nusigręžia nuo nusižengimo Jokūbe', – sako VIEŠPATS“. Ar žinote, kur ši citata yra minima Naujajame testamente? Rom 11, 26. Kai apaštalas Paulius rašė savo laiškus, jis citavo per visą istoriją išsaugotą Iz 59 skyriaus 20 eilutę. Izaijas rašė pranašystę apie ateitį, Dievo pranašaujamus žodžius. Jis rašė apie Jėzų Kristų, dvylika apaštalų ir Joną Krikštytoją. Jis rašė, ką Dievas jam diktavo rašyti. Skaitant Izaijo knygą matome, kad jis rašo pranašystes apie antrąją Kristaus atėjimą, apie teismą, apie karalystę, įkurtą žemėje, kai Jėzus Kristus ateis

antrą kartą ir ją įkurs. Visus tuos ateities dalykus Izaijas rašo savo pranašystėje, savo knygoje. Iz 59, 20-21 eilutėse Izaijas rašo apie antrąjį Jėzaus Kristaus atėjimą, kai Jis įkurs karalystę, sudarys naują sandorą su Izraelio tauta. Visa tai Paulius citavo Laiško romiečiams 11 skyriuje. Tai, ką rašė Izaijas, buvo išsaugota iki apaštalo Pauliaus laišku.

Iz 59, 20-21: „Atpirkėjas ateis į Sioną ir pas tuos, kurie nusigręžia nuo nusižengimo Jokūbe, – sako VIEŠPATS. – O dėl manęs, tai yra mano sandora su jais, – sako VIEŠPATS. – Mano dvasia, kuri yra ant tavęs, ir mano žodžiai, kuriuos idėjau tau į burną, neatstos nuo tavo burnos, nei nuo tavo sėklos burnos, nei nuo tavo sėklos sėklos burnos nuo dabar ir per amžius“, – sako VIEŠPATS“. Šiose eilutėse rašoma, jog Dievo Žodis tęsis per amžių amžius. Apie tai rašė Izaijas Senajame testamente, ir visa tai tęsis per amžių amžius, ateityje. Dievas tarsi sako Izaijui: „Aš idėsiu savo žodžius į tavo burną, ir tie žodžiai nepaliks tavęs ir tavo vaikų, ir visa tai eis per kartų kartas, per amžius“. Dievas išsaugos Savo Žodį. Tai, kas užrašyta Rašte, bus išsaugota per amžius amžius.

Iz 29, 18. Čia rašoma apie ateinančius laikus, kai bus įkurta karalystė žemėje, kai Dievas visus pažadus atkurs Izraelio tautai: „Ir tą dieną (*ateities dieną*) kurčiai girdės knygos žodžius ir aklujų akys matys iš miglotumo ir tamsos“. Ateityje kurtieji išgirs knygos žodžius, Dievo žodžius, kas parašyta Biblijoje. Vadinasi, tai bus išsaugota iki tų ateinančių laikų. Dievas Savo Raštą išsaugos per amžius. Ateityje žmonės tai skaitys, girdės tuos žodžius. Matome, kad Dievas Savo Žodyje moko, liudija, jog Jis Savo Žodį išsaugos per kartų kartas. Žmonės jį skaitys. Kaip dabar skaito, taip ir ateityje skaitys. Dievo surašytas Žodis bus išsaugotas per visą istoriją. Dievas tuo pasirūpins.

9 PAMOKA

ST KOPIJOS

149-oje Psalmėje yra aprašoma pranašystė apie ateities karalystę žemėje, kurioje karaliaus Jėzus Kristus. Čia aprašoma, kaip Jėzus Kristus ateis antrą kartą ir įvykdys Savo teismą.

Ps 149, 1-2. 6-9: „Girkite VIEŠPATĮ. Giedokite VIEŠPAČIUI naują giesmę, jo gyrių šventųjų susirinkime. Izraelis tesidžiaugia savo kūrėju; Siono vaikai tebūna džiaugsmingi dėl savo Karaliaus. Dievo aukštėjimai tebūna jų burnoje ir dviašmenis kalavijas jų rankoje; kad vykdytų kerštą pagonims, nubaustų tautas; kad surištų jų karalius pančiais ir jų kilminguosius geležinėmis grandinėmis; kad jiems įvykdytų teismą, apie kurį **rašyta**“. Matote, kad įvykdytų sprendimą, apie kurį yra parašyta. Iš 9 eil. matome, kad Dievas įvykdys teismą, įvykdys sprendimą, kuris yra užrašytas Įstatyme. Visi Senojo testamento pranašai pranašavo apie šiuos dalykus, kuriuos užrašė ant popieriaus ir kuriuos šiandien galime skaityti. Dievas atėjęs į žemę įvykdys tai,

kas buvo parašyta per pranašus. Tuo laiku, kai Dievas įkurs karalystę žemėje, šventieji turės dviašmenius kalavijus, kuriais atkeršys pagonims ir Izraelio tautai, ir jie darys tai, kas jiems buvo parašyta. Taigi, kad galėtų įvykdyti kerštą karalystėje, jie turi turėti užrašytą Bibliją, kad paskaitytų ir žinotų, ką reikia daryti. Dievo Žodis bus išsaugotas, išlaikytas per visą istoriją. Dievas išsaugos Savo Žodį, ir Biblijoje yra aiškiai aprašytas būdas, kaip Jis tai padarys.

Pažiūrėkime į procesą, kaip Dievas išsaugojo Savo Žodį. Luko evangelijos vietoje aiškiai pamatėme, kad anuo metu buvo suformuotas Senojo testamento kanonas. Jėzus Kristus pateikia viešą pareiškimą. Lk 11, 49-51: „Todėl ir Dievo išmintis sakė: ‘Aš siūsiu jiems pranašų bei apaštalų, ir vienus iš jų jie užmuš bei persekios, kad iš šios kartos būtų išreikalautas visų pranašų kraujas, kuris buvo pralietas nuo pasaulio įkūrimo; nuo Abelio kraujo iki Zacharijo kraujo, kuris žuvo tarp aukuro ir šventyklos’; iš tiesų sakau aš jums: bus jo išreikalauta iš šios kartos“. Jėzus Kristus sako, kad bus išreikalautas šitų pranašų kraujas. Išreikalautas iš tų, kurie žudė pranašus. Kraujas bus išreikalautas nuo Abelio iki Zacharijo kraujo. Apie Abelį yra rašoma Pradžios knygoje. Tai pati pirmoji žydų knyga, kurią parašė Mozė. Apie Zachariją rašoma 2 Kronikų knygoje. Jis buvo nužudytas tarp aukuro ir šventyklos. Jėzus Kristus sako, kad bus išreikalautas visų pranašų kraujas, pradedant nuo Pradžios knygos iki 2 Kronikų knygos.

Žydų Senasis testamentas prasideda Pradžios knyga, kaip ir mūsų turimas, bet baigiasi 2 Kronikų knyga. Kai Jėzus Kristus buvo žemėje, vienintelis užrašytas Dievo Žodis buvo Senasis testamentas. Naujasis testamentas dar nebuvo užrašytas. Tuo metu visas Senojo testamento kanonas buvo surašytas į knygą. Ir žmonės turėjo tai savo rankose. Lk 24, 44: „Ir Jis tarė jiems: ‘Šitie yra žodžiai, kuriuos Aš jums kalbėjau, kol dar buvau su jumis, kad turi išsipildyti visa, kas surašyta apie mane Mozės įstatyme, pranašuose ir psalmėse’“.

Jn 10, 34: „Jėzus jiems atsakė: ‘Argi nėra parašyta jūsų įstatyme: „Aš tariau: jūs esate dievai“? Jeigu jis pavadino dievais tuos, kuriems atėjo Dievo žodis, o Raštas negali būti sulaužytas’“. Jėzus Kristus žiūri į Dievo Žodį, parašytą ant popieriaus, ir sako, jog Dievo Raštas negali būti sulaužytas. Jei Raštas kažką sako, būtent taip ir yra. Svarbu paminėti, kad anuo metu žmonės neturėjo originalo. Originalą parašė Mozė ir pranašai bei kiti autoriai. Mozė parašė tik penkias knygas ir parašė po vieną egzempliorių. Jis neparašė 100 ar 1000 egzempliorių – tik vieną vienintelį egzempliorių. Taip pat ir pranašai. O žydai pasidarė originalų kopijas. Kai žydai skaitydavo Senąjį testamentą, jie skaitydavo kopijas, o ne patį originalą. Jėzus Kristus, skaitydamas ST kopiją, sako, kad tai yra Raštas, ir jis negali būti sulaužytas. Jėzus Kristus sako, kad tos kopijos, kurias turi žydai, yra Dievo Žodis, Raštas, ir jis negali būti sulaužytas.

Čia Jėzus kalba žydams Mt 22, 31: „Bet kas dėl mirusiųjų prisikėlimo, argi jūs neskaitėte to, kas jums buvo kalbėta Dievo, sakant...“ Tie žydai, su kuriais Jėzus Kristus kalbėjo, jie neturėjo originalo. Žydų buvo daug – tūkstančiai, milijonai. Jie nesidalino viena knyga, parašytu originalu, bet jie turėjo kopijas. Senasis testamentas buvo

padaugintas, buvo daromos jo kopijos. Ir Jėzus Kristus sako, jog tos kopijos buvo tai, kas buvo kalbėta Dievo. Tie žodžiai, kurie buvo nukopijuoti nuo originalo, yra Dievo žodžiai. Per tas kopijas kalba Dievas Savo žodžius. Jėzus Kristus žiūri į padaugintas kopijas kaip į Dievo žodžius. Taigi Jėzus žydams tarsi sako: „Kai skaitote tas kopijas, kurias turite, visa tai yra Dievo žodžiai, tai yra Dievo surašyti ir pasakyti žodžiai“. Tai pasako, jog Dievo tikslas – kad Jo Žodis, originalas, kurį Jis davė surašyti daugiau nei 40 rašytojų, turi būti nukopijuotas. Dievo tikslas – kad Jo Žodis būtų platinamas, kad būtų daromos kopijos, ir žmonės turėtų daugybę egzempliorių. Kad kiekvienas žmogus žemėje turėtų savo Bibliją. Anuo metu žydams buvo skirtas Įstatymas, skirtas Senasis testamentas. Visi žydai turėjo turėti Dievo Žodį. Kiekviena šeima turėjo turėti Dievo Žodį – Bibliją. Dievo tikslas buvo, kad tikintieji padaugintų Dievo Žodį, darytų kopijas, jas platintų, kad visiems užtektų, kad visi namuose galėtų skaityti Dievo žodžius.

Kaip Dievas išsaugo Savąjį Žodį per visą istoriją? **Dievas Savo Žodį išsaugo per kopijas.** Mes šiandien irgi turime Biblijas. Mes neturime Dievo Žodžio originalų. Mes turime kopijas, padarytas iš originalo. Dievo tikslas nėra išsaugoti tik tą originalą, kuri Jis davė surašyti Mozei ir kitiems pranašams bei apaštalams. Dievo tikslas nėra, kad būtų vienas vienintelis originalas. Jis nori, kad tas originalas būtų padaugintas, kad būtų daroma vis daugiau ir daugiau kopijų. Ir kad tas tekstas būtų verčiamas į įvairias kalbas ir kad Jo Žodis būtų dauginamas įvairiomis kalbomis. Kad įvairių pasaulio tautų žmonės, kalbantys įvairiomis kalbomis, turėtų jiems išsaugotą Dievo Žodį gimtąja kalba. Dievo tikslas – išsaugoti originalą per kopijas, per kopijų aibę. Kaip originaliame tekste visas Raštas yra įkvėptas, kiekvienas žodis yra įkvėptas, lygiai taip pat ir padarytos kopijos, ir išversti žodžiai į įvairias kalbas yra tie patys įkvėpti Dievo žodžiai.

Dievo įkvėpti žodžiai išsaugomi istorijos tekmeje per padarytas kopijas. Kaip Dievas Mozei davė surašyti Savo įkvėptus žodžius, taip ir mes tuos pačius Dievo įkvėptus žodžius skaitome lietuvių kalba, tarsi Dievas mums kalbėtų lietuviškai. Kaip Dievas davė apaštalui Pauliui įkvėptus žodžius, tuos pačius žodžius mes skaitome lietuviškai. Tai yra tokie patys Dievo įkvėpti žodžiai, tik išversti į lietuvių kalbą, kad suprastume, ką Dievas mums kalba. Mes negalime suprasti hebrajiškai ar graikiškai, mes nemokame. Šiandien sunku surasti žmogų, kuris tobulai mokėtų kalbėti hebrajiškai ar graikiškai. Nei vienas iš mūsų nemokame gerai šių senųjų kalbų. Originalus tekstas, kurį Dievas surašė per žmones, nėra pagrindinis dalykas. Jis buvo svarbus kai buvo daromos kopijos. Šiandien nebėra svarbu turėti originalą. Jo ir nebėra. Yra likę tik fragmentai. Nei karto istorijoje nebuvo, kad visas Dievo originalus tekstas būtų sukomplektuotas ir surištas į vieną Bibliją, nes Dievo originalas buvo surašytas per kelis tūkstančius metų. Pirmasis rašė Mozė, o užbaigė rašyti apaštalas Paulius. Kai Paulius rašė savo laiškus, Mozės ranka parašyto teksto jau nebebuvo. Jis jau buvo išnykęs, susidėvėjęs. O kas buvo išlikę iš Mozės užrašyto teksto? Buvo padarytos kopijos. Visas Senasis testamentas buvo padaugintas kopijomis. Senojo testamento originalo jau nebebuvo Pauliaus laikais, o juo labiau dabar. Jei Dievas būtų norėjęs išsaugoti tik

originalą, vieną Bibliją visame pasaulyje, nuo Pradžios knygos iki Apreiškimo, Jis tai būtų ir padaręs. Jis būtų pasirūpinęs, kad visas originalas būtų išsaugotas. Bet Dievas pasirūpino, kad būtų padarytos kopijos, kad būtų padauginta milijonai originalių rankraščių kopijų. Toks yra Dievo tikslas. Be to, Dievas žino ir žmogaus prigimtį. Jei būtų išsaugotas Dievo Žodžio originalas, būtų atsiradusi religija, kuri būtų pasiėmusi tą originalą ir laikytų stiklinėje dėžėje, kad žmonės galėtų prieiti ir pasižiūrėti, galėtų garbinti kaip kokią stabą. Žmogus daro stabus ir po to juos garbina. Jei Dievas būtų išsaugojęs savo originalų tekstą, tai šiandien jis būtų kur nors Vatikane, už stiklo, ir žmonės mokėtų kokius 5 ar 10 dolerių, idant galėtų į jį pasižiūrėti. Dievas žino žmogaus savybes, kad jis iš visko padaro stabus. Dievas pasirūpino, kad Jo originalas nebūtų išsaugotas, bet kad būtų daromos originalo kopijos. Tai ir vyko per visą istoriją. Originalo nebėra, bet yra padarytos jo kopijos. Lygiai toks pat tekstas, žodis į žodį, tik yra nukopijuotas ir padaugintas.

Jei būtų tik viena Biblija, originalas, kiek galėtų žmonių skaityti tą Bibliją? Ar būtų įmanoma, jei nebūtų padarytos kopijos? Dievo tokia prigimtis – Jis nori, kad visi žmonės skaitytų Jo Žodį. Biblijoje pilna pavyzdžių, eilučių, kurios liudija, kad Dievas nori, jog žmonės skaitytų Jo Žodį. Dievo tikslas yra toks, kad Jo Žodis būtų padaugintas, kad būtų šimtai tūkstančių, milijonai kopijų žmonėms skaityti. Ir kad tas Žodis, kurį žmonės skaito, gyventų tikinčiųjų sielose.

2 Kar 18, 4 (čia kalba apie karalių Chezekiją): „Jis pašalino aukštumas, sudaužė atvaizdus, iškirto giraites, sudaužė į gabalus **varinę gyvatę, kurią buvo padaręs Mozė**“. Prieš šimtus metų Mozė buvo padaręs varinę gyvatę, kurią Dievas buvo davęs jam padaryti. Ir Izraelio tauta ją vis tebeturėjo. Ir ką Izraelio tauta padarė su ta varine gyvate, kurią Mozė buvo padaręs prieš tuos šimtus metų? Jie padarė iš jos stabą. Todėl Chezekijas ją sudaužė, nes jie pasidarė stabmeldžiais, lenkėsi tai gyvatei. Toliau rašoma: „Nes iki tų dienų Izraelio vaikai tebedegino jai (*varinei gyvatei*) smilkalus; ir vadino ją Nehuštanu“. Taigi kelis šimtus metų po Mozės, po to laiko, kai Mozė buvo padaręs tą gyvatę, žydai tebeturėjo ją karaliaus Chezekijo laikais ir padarė iš jos stabą. Jie lenkėsi tam stabui. Smilkė tai gyvatei įvairius smilkalus. Jie pasidarė stabmeldžiais.

Lygiai tas pats būtų buvę ir su originaliu tekstu. Dievas apdraudė žmones, kad jie iš originalaus teksto nepadarytu stabo, kaip Izraelio tauta buvo padariusi stabą iš tos gyvatės. Dievo tikslas yra padauginti, padaryti originalaus teksto kopijas. Kad Jo Žodis būtų išplatintas po visą pasaulį šimtais tūkstančių, milijonais kopijų.

Šiandien yra kritikų, mokslininkų, kurie yra išvystę filosofiją, sakydami, kad geriausias tekstas yra randamas seniausiuose rankraščiuose: kuo senesnis rankraštis, tuo jis artimesnis originaliam tekstui. Tačiau tai – netiesa. Nebūtinai seniausias rankraštis yra geriausias. Gali būti senas rankraštis, pats seniausias, bet jis gali būti iškraipytas.

Kitas požiūris, susijęs su rankraščių išsaugojimu: yra daugybė, tūkstančiai padarytų kopijų, ir šitos kopijos turi lygiai tokį pat tekstą, kaip ir originalai. Per šitoki

tekstą Dievas išsaugojo Savo Žodį. Štai šitoks požiūris sutinka su Dievo planu išsaugoti Savąjį Žodį per kopijas. Per šimtus tūkstančių, per milijonus padarytų kopijų.

Yra du požiūriai, kurių laikosi žmonės:

1. Kad Dievo Žodis yra išsaugotas pačiuose seniausiuose rankraščiuose.
2. Kad Dievo Žodis yra išsaugotas per daugybę kopijų.

Pastarasis požiūris teisingas, nes jis sutinka su Dievo tikslu išsaugoti Savo Žodį per daugumos tekstą, per daugybę rankraščių ir per iš jų daromas kopijas. Dievas niekuomet nebuvo planavęs išsaugoti Savo Žodį per vieną originalą, kad būtų parašyta viena Biblija, ir viskas. Dievo tikslas buvo, kad tas originalas, kuris buvo surašytas, būtų padaugintas.

Pažiūrėkime, ką apie tai sako pats Dievo Žodis, ir pamatysime, kas atsitiko su originaliu tekstu. Pamatysime, koks Dievo požiūris yra į originalų rankraštį, kuriame buvo parašyti Dievo duoti žodžiai.

Iš 31, 18: „Ir Jis davė Mozei, baigęs su juo kalbėtis ant Sinajaus kalno, dvi liudijimo plokštes, akmens plokštes, parašytas Dievo pirštu“. Mozė iš Dievo gavo Jo paties pirštu užrašytas akmenines plokštes. Gavo originalą iš Dievo, originalius rankraščius, surašytus ant akmens. Luko evangelijoje rašoma, kad Dievo pirštas – tai Šventoji Dvasia. Dievas Šventoji Dvasia surašė ant akmeninių plokščių. Mozė turėjo originalius rankraščius, gautus tiesiai iš Dievo. Jis nusileido nuo kalno ir su tomis plokštėmis ėjo pas Izraelio tautą. Kai Mozė atėjo į Izraelio stovyklą, jis pamatė, kad jie pasidarė auksinį veršį.

Iš 32, 15: „Ir atsigręžęs Mozė lipo žemyn nuo kalno, ir jo rankoje buvo dvi liudijimo plokštės; plokštės buvo prirašytos abiejose jų pusėse; vienoje ir kitoje pusėje jos buvo prirašytos“. Pačius pirmuosius žodžius užrašė pats Dievas. Jų netgi Mozė neužrašė. Mozė gavo plokštes, kurias pats Dievas surašė. Čia buvo originalų originalas. Tačiau kas gi vyko toliau?

17-19 eil.: „Ir Jozuė, išgirdęs tautos triukšmą, kai jie šūkavo, tarė Mozei: ‘Kovos triukšmas stovykloje’. O jis tarė: ‘Tai ne nugalėjusiųjų šauksmo balsas ir ne nugalėtųjų šauksmo balsas; bet dainuojančiųjų garsą aš girdžiu’. Ir įvyko, kai tik jis priartėjo prie stovyklos, jis išvydo veršį ir šokius; ir Mozė užsidegė pykčiu, ir išmetė iš savo rankų plokštes, ir jas sudaužė kalno apačioje“. Kas įvyko? Gal niekada apie tai nesusimąstėte. Mozė gavo iš Dievo patį unikaliausią originalų originalą, paties Dievo surašytą. Ir ką jis padarė? Jis paėmė ir sunaikino tai nei vienam žmogui dar jo neperskaičius. Jis sunaikino tai, ką Dievas buvo užrašęs Savo pirštu. Jei skaitysite toliau likusį skyrių ir kitus skyrius, pamatysite, kad Dievas nei trupučio nesupyko ant Mozės, kad jis taip padarė. Mozė turėjo paties Dievo surašytą originalą ir jį sunaikino, ir Dievas jo nenubaudė. Jei Dievo tikslas būtų išsaugoti Savo originalų tekstą, tai Jis būtų jį išsaugojęs, būtų viską padaręs, kad tik tos plokštės išliktų, nebūtų sunaikintos. Jis stebuklingu

būdu būtų padaręs, kad jos nesudužtų. Jis galėjo tai padaryti. Dievui nieko nėra neįmanomo. Jei Jis iš nieko sukūrė dangų ir žemę, tai juo labiau Jam būtų nei kiek nesunkiau išsaugoti tas plokštes, kad jos nesudužtų. Bet Jis to nepadarė. Ne toks buvo Dievo tikslas. Dievo tikslas nėra išsaugoti originalą.

Psalmėse rašoma: „Aš išsaugosiu savo žodį per amžius“. Ir jei Dievo tikslas būtų buvęs išsaugoti per amžius, per kartų kartas originalą, tai Dievas būtų arba išsaugojęs tas plokštes, kad jos nesudužtų, arba Jis būtų nubaudęs Mozę, jog jis sudaužė tuos originalius Dievo rankraščius, surašytus ant akmenų.

Ką gi Dievas padarė toliau?

Iš 34, 1: „Ir VIEŠPATS tarė Mozei: 'Išsikirsk dvi akmenų plokštes, panašias į pirmąsias; ir aš įrašysiu į šias plokštes žodžius, kurie buvo pirmosiose plokštėse, kurias tu sudaužėi'“. Taigi Dievas tarsi sakytų Mozei: „Nepergyvenk dėl tų sudaužytų plokščių, išsitašyk kitas plokštes, ir Aš jose užrašysiu savo žodžius“. Ir tai bus kaip kopija originalo, kuri Mozė sudaužė.

Iš 34, 27-28: „Ir VIEŠPATS tarė Mozei: 'Užrašyk šituos žodžius; nes pagal šitų žodžių turinį aš sudariau sandorą su tavimi ir Izraeliu'. Ir jis ten išbuvo su VIEŠPAČIU keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų; jis nei duonos nevalgė, nei vandens negėrė. Ir jis užrašė į plokštes sandoros žodžius, dešimt įsakymų“. Dievas davė Mozėi užrašyti žodžius, tuos, kurie buvo surašyti originaliose plokštėse, kuriose Dievas Savo pirštu užrašė. Dabar Dievas jam padiktavo žodžius, kad Mozė užrašytų juos savo rankomis. Mozė užrašė Dievo Žodžio kopiją.

Jer 36, 1-4: „Ir ketvirtaisiais Jozijo sūnaus Jehojakimo, Judos karaliaus, metais šitas žodis atėjo Jeremijui iš VIEŠPATIES, sakydamas: 'Pasiimk knygos ritinį ir įrašyk į jį visus žodžius, kuriuos tau kalbėjau prieš Izraelį, Judą ir prieš visas tautas nuo tos dienos, kai tau kalbėjau, nuo Jozijo dienų iki šios dienos. Gal Judos namai išgirs visa pikta, kurią aš ketinu jiems daryti; kad jie sugrižtų kiekvienas nuo savo pikto kelio; kad aš atleisčiau jų neteisingumą ir jų nuodėmę'. Tada Jeremijas pasišaukė Nerijo sūnų Baruchą; ir Baruchas užrašė iš Jeremijo burnos visus VIEŠPATIES jam kalbėtus žodžius į knygos ritinį“. Jeremijas pasišaukė raštininką Baruchą ir jam padiktavo Dievo pasakytus žodžius. Baruchas tuos žodžius užrašė į ritinį, lygiai taip pat, kaip Dievas padiktavo žodžius Mozei. Taip Jeremijas Dievo duotus žodžius padiktavo Baruchui, ir jis užrašė Viešpaties duotus žodžius. Taip ant popieriaus buvo užrašytas Dievo Žodis – Raštas, originalus tekstas.

5-6 eil.: „Ir Jeremijas įsakė Baruchui, sakydamas: 'Aš uždarytas; aš negaliu eiti į VIEŠPATIES namus; todėl eik į VIEŠPATIES namus pasninko dieną ir perskaityk iš ritinio, kurią užrašėi iš mano burnos, VIEŠPATIES žodžius tautai į ausis; taip pat juos perskaityk į ausis visai Judai, atėjusiai iš savo miestų'“. Iš šios vietos matome kitą priežastį, kodėl Dievas duoda užrašyti Savo Žodį ant popieriaus – kad Jo Žodis būtų paslankus. Jeremijas sėdėjo kalėjime, todėl Jeremijas padiktavo tuos žodžius raštininkui Baruchui, kad jis nueitų ir paskaitytų juos Izraelio tautai. Taip Dievo Žodis iškeliavo pas Izraelio tautą, kad ši tauta išgirstų, ką Dievas jiems sako. Panašiai ir apaštalas Paulius savo gyvenimo pabaigoje buvo uždarytas į kalėjimą ir parašė Laiš-

kus efeziečiams, kolosiečiams, filipiečiams, tačiau šitie laišškai nukeliavo į tikinčiųjų rankas, nors pats Paulius sėdėjo kalėjime. Kiti tikintieji paėmė tai, ką Paulius užrašė, ir išnešiojo po bažnyčias, pasirūpino, kad tai pasiektų tikinčiųjų rankas. Viena iš priežasčių, kodėl Dievas nori, kad Jo Žodis būtų užrašytas ant popieriaus, yra ta, kad jis būtų paslankus. Kad jį galima būtų nešiotis, dauginti, kad visi žmonės turėtų jį savo rankose ir galėtų jį skaityti. Dievas nori, kad Jo Žodis būtų skaitomas, girdimas visų žmonių. Kad visi žmonės išgirstų Jo Žodį, galėtų skaityti Jo Žodį. Kad priėjimą prie Dievo Žodžio turėtų ne išskirtiniai profesoriai, ne vien kokie kilmingieji, karaliai, bet visi žmonės. Dievas suinteresuotas, kad visi žmonės Jo Žodį išgirstų. Dievas bendrauja su pačiu prasčiausiu žmogumi, su eiliniu žmogumi. Dėl šios priežasties ir Naujasis testamentas buvo parašytas *konei* graikų kalba. O *konei* graikų kalba buvo gatvinė kalba, panašiai kaip kad mes turime žargoninę kalbą. Anuo metu buvo ir klasikinė graikų kalba, kuri buvo vartojama aukštuomenės sluoksniuose, aukštosiose mokyklose, tačiau *konei* graikų kalba buvo prasčiokų kalba, gatvės žmonių kalba, vartojama paprastų žmonių. Būtent ta paprasta kalba ir buvo surašytas Naujasis testamentas. Dievas suinteresuotas žmonių dauguma, o ne mažuma. Mažuma yra kilmingieji, profesoriai, kurie vaikšto iškelę galvas. Dievo tikslas yra pasiekti paprastų žmonių širdis, kad visi turėtų priėjimą prie Dievo Žodžio. Todėl Dievo Žodis yra surašytas paprastų žmonių kalba.

Grįžkime prie Jer 36, 6-8 eilutės: „‘Todėl eik į VIEŠPATIES namus pasninko dieną ir perskaityk iš ritinio, kurį užrašėi iš mano burnos, VIEŠPATIES žodžius tautai į ausis; taip pat juos perskaityk į ausis visai Judai, atėjusiai iš savo miestų. Gal jie pristatys savo maldavimą VIEŠPATIES akivaizdoje ir kiekvienas sugrįš nuo savo pikto kelio; nes didis yra pyktis ir itūžis, kurį VIEŠPATS paskelbė prieš šią tautą’. Ir Nerijo sūnus Baruchas padarė visai taip, kaip pranašas Jeremijas jam buvo įsakęs, skaitydamas iš knygos VIEŠPATIES žodžius VIEŠPATIES namuose“. Baruchas užrašė visus žodžius, kuriuos jam padiktavo Jeremijas. Jeremijas Viešpaties žodžius gavo iš Dievo, Baruchas juos užrašė, ir Jeremijo įsakymu nuėjo bei perskaitė šventykloje visiems žydams: kilmingiems, nekilmingiems, visokio plauko žydams, kad jie išgirstų, ką Dievas nori pasakyti. Baruchas užrašė Dievo Žodį ant popieriaus, ir taip gimė užrašytas originalas.

11-18 eil.: „Kai Šafano sūnaus Gemarijo sūnus Mikajas išgirdo visus VIEŠPATIES žodžius iš knygos (*tuos, kuriuos perskaitė Baruchas*), jis nuėjo žemyn į karaliaus namus, į raštininko kambarį; ir štai, ten sėdėjo visi kunigaikščiai: raštininkas Elišama, Šemajo sūnus Delajas, Achboro sūnus Elnatanas, Šafano sūnus Gemarijas, Hananijo sūnus Zedekijas ir visi kunigaikščiai. Tada Mikajas jiems pranešė visus žodžius, kuriuos jis buvo girdėjęs, kai Baruchas skaitė knygą visai tautai į ausis. Todėl visi kunigaikščiai pas Baruchą siuntė Kušio sūnaus Šelemijo sūnaus Netanijo sūnų Jehudį, sakydami: ‘Pasiimk į ranką ritinį, iš kurio skaitei tautai į ausis, ir ateik’. Taigi Nerijo sūnus Baruchas pasiėmė į ranką ritinį ir atėjo pas juos. Ir jie tarė jam: ‘Na, sėskis ir jį perskaityk mums į ausis’. Taigi Baruchas jį perskaitė jiems į ausis. Na o išgirdę visus žodžius, jie išsigando vienas prieš kitą ir sakė Baruchui: ‘Mes tikrai pranešime karaliui apie visus šituos žodžius’. Ir jie paklausė Baruchą, sakydami: ‘Na, pasakyk mums, kaip tu užrašėi visus šituos žodžius iš jo burnos?’ Tada Baruchas jiems atsakė: ‘Jis savo burna

man tarė visus šituos žodžius, o aš juos užrašiau į knygą rašalu““. Jie klausė Barucho, kaip jis užrašė tuos žodžius į ritinį iš Jeremijo lūpų. Baruchas atsakė, kad Jeremijas jam padiktavo, ir jis užrašė. Žmonės sakė, kad jie privalo visus šiuos žodžius pranešti karaliui.

21-24 eil.: „Taigi karalius pasiuntė Jehudį atnešti ritinį; ir jis paėmė jį iš raštininko Elišamos kambario. Ir Jehudis jį skaitė į ausis karaliui ir visiems kunigaikščiams, stovintiems šalia karaliaus. Na, o karalius sėdėjo žiemos namuose devintą mėnesį; o priešais jį židinyje degė ugnis. Ir kai tik Jehudis perskaitydavo tris ar keturis lapus, jis juos nupjaukdavo raštininko peiliu ir numesdavo į ugnį židinyje, kol visas ritinys buvo prarytas židinio ugnyje. Tačiau jie neišsigando ir neperplėšė savo drabužių – nei karalius, nei kas iš jo tarnų, girdėjusių visus šituos žodžius“. Tauta girdėjo tuos žodžius, kuriuos skaitė jiems Baruchas, Jeremijo žodžius, Viešpaties duotus žodžius. Jie girdėjo tuos žodžius šventykloje ir išsigando, o štai karalius ir visi jo tarnai neišsigando ir nepersiplėšė savo rūbų. Ką padarė Judos karalius? Jis paėmė ir sudegino tą ritinį, sunaikino originalius rankraščius, kuriuos Jeremijas buvo padiktavęs Baruchui užrašyti. Jis paėmė ir sunaikino Dievo Žodžio originalą. Karalius ėmė tuos rankraščius į ugnį, galvodamas, kad jis sunaikina Dievo Žodį. Jis sąmoningai žinojo, kad sudegina Dievo Žodį, jog naikina originalius rankraščius. Jei Dievo tikslas būtų išsaugoti originalų rankraštį, Dievas nebūtų leidęs šitam sukčiui sudeginti to ritinio. Jis būtų stebuklingai jį išsaugojęs. Tai ne vienintelis atvejis, kai buvo sunaikintas originalus Dievo duotas užrašyti tekstas. Per visą istoriją yra sunaikinti visi originalūs rankraščiai. Jų nebėra. Šiandien jūs nerasite nei vieno originalaus teksto lapo. Jis jau yra išdilęs, sunykęs per visą istoriją arba sudegintas. Kodėl Dievas leido sunaikinti Savo originalų tekstą? Priežastis paprasta – Dievo tikslas nėra išsaugoti Savo originalų tekstą. Dievo tikslas – kad Jo originalus tekstas būtų išplatintas, būtų padarytos originalaus teksto kopijos. Tūkstančiai, šimtai tūkstančių, milijonai kopijų.

25-26 eil.: „Nors ir Elnatanas, Delajas ir Gemarijas maldavo karalių nedeginti ritinio, bet jis jų neklausė. Bet karalius įsakė Hamelecho sūnui Jerachmeeliui, Azrielio sūnui Serajui ir Abdeelio sūnui Šelemijui suimti raštininką Baruchą ir pranašą Jeremiją; bet VIEŠPATS juos paslėpė“. Viešpats paslėpė Baruchą ir Jeremiją. Jei Dievas būtų norėjęs išsaugoti originalų rankraštį, tai Jam būtų buvę lengviau jį paslėpti nei paslėpti Jeremiją ir Baruchą. Bet Dievas turi kitą tikslą.

27-28 eil.: „Karaliui sudeginus ritinį ir žodžius, kuriuos Baruchas užrašė iš Jeremijo burnos, Jeremijui atėjo VIEŠPATIES žodis, sakydamas: ‘Vėl pasiimk kitą ritinį ir užrašyk į jį visus ankstesnius žodžius, kurie buvo pirmajame ritinyje, kuri sudegino Judos karalius Jehojakimas““. Matome, kad Dievas išsaugos Savo Žodį net tuomet, kai Jo originalus tekstas bus sunaikintas. Jo originalas, patys pirmieji žodžiai, kuriuos Jis davė užrašyti Jeremijui, buvo sunaikintas. Dievo tikslas yra išsaugoti Savo Žodį per kopijas. Dievui planai nesugriuvo, kai Jo originalus tekstas buvo sunaikintas. Dievas įsakė Jeremijui, kad jis padarytų kopijas viso to, kas buvo užrašyta originale.

32 eil.: „Tada Jeremijas paėmė kitą ritinį ir jį padavė raštininkui Baruchui, Nerijo sūnui, kuris iš Jeremijo burnos į jį užrašė visus žodžius knygos, kurią Judos karalius Jehojakimas buvo sudeginęs ugnyje; ir prie jų dar buvo pridėta daug panašių žodžių““.

Jeremijas jam padiktavo tuos pačius žodžius, kurie buvo originaliame tekste, kuris buvo sudegintas, ir dar kitų Dievo žodžių pridėjo. Dievo tikslas nėra išsaugoti originalų rankraštį, bet Jo tikslas yra padaryti kopijas iš originalaus rankraščio, kad jų būtų padauginta, ir žmonės galėtų skaityti Dievo žodžius. Nes originalų kopijos yra tas pats, kas ir originalūs rankraščiai. Tose kopijose yra lygiai tie patys žodžiai. Dievo tikslas yra išplatinti Jo žodžius tūkstančiuose, šimtuose tūkstančių, milijonuose kopijų, kad žmonės turėtų tai savo gimtąja kalba ir galėtų skaityti.

10 PAMOKA

TEKSTŲ ORIGINALAI

Pagrindinis Dievo tikslas nėra išsaugoti originalą. Jo tikslas – išsaugoti Savąjį Žodį per kopijas, per aibę kopijų, kurios būtų padaugintos, išplatintos, kad žmonės turėtų jas savo rankose. Kopijos, padarytos iš originalo, yra lygiai tokios pat kaip ir pats originalas, jose yra tie patys žodžiai. Toks yra Dievo požiūris ir planas išsaugant Savo Žodį.

Žmogaus gi filosofija sako, kad Dievo Žodis randamas tiks seniausiuose rankraščiuose. Neva tie, kurie yra patys seniausi, tie yra ir patys artimiausi originalui. Tačiau rankraščių istorija parodo, kad Dievo neiškraipytas tekstas, tūkstančiai padarytų kopijų, yra žymiai naujesnės nei patys seniausi rankraščiai. Vien dėl to, kad yra seni rankraščiai, nereiškia, jog jie yra artimiausi originalui. Ne rankraščių amžiuje esmė, bet jų skaičiuje. Iš Dievo Žodžio buvo daromos kopijos, ir jų buvo daroma tūkstančiai, ir Dievas išsaugojo Savo tekstą per daugumą rankraščių, kurie buvo platinami, naikinamos senos kopijos, daromos naujos. Kai tos susidėvėdavo, vėl buvo naikinamos ir daromos naujos kopijos. Todėl Dievo originalaus neiškraipyto teksto kopijų buvo didžiulis kiekis – tūkstančiai rankraščių. O kiti buvo senesni rankraščiai, daug senesni, tačiau jie buvo iškraipyti, ir jų buvo tik keletas, nes tų rankraščių tikintieji nedaugino – juos atmetė kaip netikusius. Taigi žmogaus filosofija laikosi seniausių rankraščių, pačių seniausių, nesvarbu, jog jie yra iškraipyti.

Žmonės sako: jūs nežinote, kur yra Dievo Žodis, jei neturite seniausių Dievo rankraščių. Tai yra visiškas nesupratimas ir nežinojimas, jog Dievo tikslas nėra išsaugoti Dievo Žodį per senus rankraščius, kurių yra tik keletas visame pasaulyje. Tie rankraščiai kažkur užslėpti olose arba jūros dugne į butelį įkišti. Bet Dievas išsaugojo Savąjį tekstą ne kažkur paslėptą oloje ar butelyje, bet per Biblijos tikinčiųjų rankas, per aibę rankraščių, per tūkstančius, šimtus tūkstančių egzempliorių, kurie nėra seni. Jie buvo dauginami ir atnaujinami, todėl ir nepaseno. Senesnės kopijos buvo suplėšomos, o išlaikomos naujesnės, todėl rankraščiai nespėjo pasenti. Kaip ir jūs: tarkime, nusiperkate Bibliją, ji jums susidėvi, išmetate ją lauk ir nusiperkate kitą Bibliją, kuri nėra susidėvėjusi. Lygiai tokiu pat būdu buvo išsaugomi rankraščiai, kopijos, nurašytos nuo originalių rankraščių.

Iš 34, 1. 27-28: „Ir VIEŠPATS tarė Mozei: ‘Išsikirsk dvi akmens plokštes, panašias į pirmąsias; ir aš įrašysiu į šias plokštes žodžius, kurie buvo pirmosiose plokštėse, kurias tu sudaužei’. [...] Ir VIEŠPATS tarė Mozei: ‘Užrašyk šituos žodžius; nes pagal šitų žodžių turinį aš sudariau sandorą su tavimi ir Izraeliu’. Ir jis ten išbuvo su VIEŠPAČIU keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų; jis nei duonos nevalgė, nei vandens negėrė. Ir jis užrašė į plokštes sandoros žodžius, dešimt įsakymų“. Tuomet Mozė, gavęs šituos įsakymus, užrašytus plokštėse, nusileido nuo kalno ir atėjo pas Izraelio tautą. Mozė šitas plokštes išsaugojo.

Iš 10, 1-5: „Anuo metu VIEŠPATS man tarė: ‘Išsikalk dvi akmens plokštes, tokias kaip pirmosios, ir užlipk pas mane į kalną, ir pasidirbk medinę skrynią. Ir aš užrašysiu ant plokščių žodžius, kurie buvo pirmosiose plokštėse, kurias tu sudaužei, ir įdėk jas į skrynią’. Ir aš padariau iš šitimo medžio skrynią ir iškalčiau dvi akmenines plokštes, tokias kaip pirmosios, ir užlipau į kalną, turėdamas savo rankoje abi plokštes. Ir jis užrašė ant plokščių pagal pirmąjį užrašymą, dešimt įsakymų, kuriuos VIEŠPATS susirinkimo dieną jums kalbėjo kalne iš ugnies vidaus; ir VIEŠPATS man davė juos. Ir atsukęs aš nulipau nuo kalno ir įdėjau plokštes į skrynią, kurią buvau padaręs; ir ten jos tebėra, kaip man VIEŠPATS įsakė“. Mozė išsaugojo Dievo Žodį, tas plokštes, kurias Dievas surašė. Originalią plokštę Mozė sudaužė, tad Dievas padarė kopiją. Ir Mozė tą kopiją įdėjo į skrynią, kaip Viešpats įsakė. Ir taip Dievo Žodis buvo išsaugotas kopijoje. Ta skrynia su kopijomis buvo išsaugota levitų – Iš 31, 9: „Ir Mozė parašė šitą įstatymą ir įteikė jį kunigams“.

Koks Mozės Įstatymas? Tai penkios Mozės knygos: Pradžios knyga, Išėjimo knyga, Kunigų knyga, Pakartoto įstatymo knyga ir Skaičių knyga. Tai yra vadinama Įstatymu – Tora. Mozė surašė šias penkias knygas, šitą Įstatymą, „ir įteikė jį kunigams, Levio sūnums, kurie neša VIEŠPATIES Sandoros skrynią, ir visiems Izraelio vyresniesiems“. 24 -26 eil.: „Kai Mozė buvo baigęs rašyti į knygą šito įstatymo žodžius (*matote, Mozė užrašė visą Įstatymą ant popieriaus*), kol jie buvo užbaigti, Mozė įsakė levitams, kurie neša VIEŠPATIES Sandoros skrynią, sakydamas: ‘Paimkite šitą įstatymo knygą ir ją padėkite šalia VIEŠPATIES, savo Dievo, Sandoros skrynios’“. Sandoros skrynia dar kitaip yra vadinama Liudijimo skrynia, kurioje buvo Įstatymas, ir tas Įstatymas liudijo prieš Izraelio tautą. Įstatymas parodė Izraelio tautai, kad žmogus yra nusidėjęs, todėl ta skrynia ir vadinosi Liudijimo skrynia. Mozė parašė Įstatymo originalą ir padėjo jį į skrynią. Levitai nešiojosi originalą, tas penkias Mozės parašytas knygas toje Sandoros-Liudijimo skrynioje, nes ten buvo Dievo Žodžio liudijimas. Tačiau tai nebuvo vienintelė knyga. Ten tik buvo originalus tekstas, kurį surašė Mozė. Po to buvo daromos šito originalo kopijos. Dėžėje buvo originalas, kad pagal jį būtų galima patikrinti, ar gerai nuo jo nurašytos kopijos. Iš to originalaus teksto buvo nurašomos rankraščių kopijos. Jos buvo platinamos tarp Izraelio žmonių, kad kiekviena šeima turėtų bent vieną Bibliją, vieną Įstatymo knygos egzempliorių, kurį surašė Mozė.

Pažiūrėkime kaip tai vyko.

Iš 17, 14-18: „Kai būsi atėjęs į šalį, kurią VIEŠPATS, tavo Dievas, tau duoda, ją užimsi, joje apsigyvensi ir sakysi: ‘Pastatysiu sau karalių man vadovauti, kaip visos tautos, esančios aplink mane’; taip pasistatyk karalių, kurį VIEŠPATS, tavo Dievas, išrinks:

pasistatyk karaliumi vieną iš savo brolių; negali pasistatyti svetimšalio, kuris nėra tavo brolis. Bet jis tenedaugina sau žirgų ir teneveda tautos atgal į Egiptą tuo tikslu, kad padaugintų žirgų; kadangi VIEŠPATS yra jums pasakęs: 'Jūs nuo šiol nebegrižkite tuo keliu'. Taip pat jis tenedaugina sau žmonų, kad nenukryptų jo širdis; ir labai tenedaugina sau sidabro bei aukso. Ir bus, kad, kai jis sėdės savo karalystės soste, jis turi nusirašyti į knygą šito įstatymo kopiją iš to, kuris yra kunigų levitų akivaizdoje". Matome, kad karalius, kuris sėdės soste, turės paimti Įstatymo knygą, kurią Mozė surašė ir kuri buvo laikoma toje Sandoros-Liudijimo skrynioje, ir iš jos turės nusirašyti sau kopiją.

19-20 eil.: „Ir ji turi būti pas jį, ir jis turi ją skaityti per visas savo gyvenimo dienas; kad jis išmoktų bijoti VIEŠPATIES, savo Dievo, laikytis visų šito įstatymo žodžių ir šitų įsakų, kad juos vykdytų; kad jo širdis nepasikeltų virš jo brolių, ir kad jis nenukryptų nuo to įsakymo nei į dešinę, nei į kairę; tuo tikslu, kad jis prailgintų savo dienas savo karalystėje, jis ir jo vaikai Izraelio tarpe“. Vėlgi matome, kad Dievo tikslas nėra išsaugoti Savo Žodį per vieną originalą, kuri surašė Mozė, bet kad tas Mozės parašytas Įstatymas, tie žodžiai, surašyti originaliame rankraštyje, kuris buvo saugomas Skrynioje, būtų išplatintas, iš jo būtų daromos kopijos. Kad žmonės, o šiuo atveju Izraelio karalius, turėtų savo namuose savąją kopiją, taip, kaip mes turime savąsias Biblijas namuose. Mums nereikia eiti pas kaimynus ir prašyti, kad duotų paskaityti Raštą. Mums to nereikia, mes nueiname ir nusiperkame Dievo Žodį knygyne. Šiuo atveju Izraelio karalius turi turėti savąją kopiją, kad jam nereikėtų vaikščioti prie tos skrynios, atsidarinėti ją, išsiiminti tą originalą, paskaityti ir vėl padėti, o kitą dieną vėl ateiti, atsidaryti, paskaityti ir padėti. Šito jam daryti nereikia – Dievas įsakė jam pasidaryti originalo kopiją, kad turėtų savąją knygą, tokią pat, kaip originalas, su tokiu pačiu tekstu.

2 Kar 11, 12: „Ir jis išvedė karaliaus sūnų, uždėjo jam karūną ir padavė jam liudijimą; ir jie padarė jį karaliumi“. Matome, kad jie jam įteikė liudijimą – Įstatymą, tą, kuris buvo nešiojamas Liudijimo skrynioje. Jie padarė kopiją ir įteikė karaliui. Dievas buvo įsakęs, kad tas, kuris sėdės karaliaus soste, būtinai turi turėti Mozės Įstatymo kopiją.

Kokiu tikslu turėjo būti duota kopija karaliui? Grižkime prie Įst 17, 19: „Ir ji turi būti pas jį, ir jis turi ją skaityti per visas savo gyvenimo dienas; kad jis išmoktų bijoti VIEŠPATIES, savo Dievo, laikytis visų šito įstatymo žodžių ir šitų įsakų, kad juos vykdytų; kad jo širdis nepasikeltų virš jo brolių, ir kad jis nenukryptų nuo to įsakymo nei į dešinę, nei į kairę; tuo tikslu, kad jis prailgintų savo dienas savo karalystėje, jis ir jo vaikai Izraelio tarpe“. Dievo tikslas yra išsaugoti Savo Žodį tam, kad būtų daromos jo kopijos, ir kad žmonės, o šiuo atveju – karalius, skaitytų Dievo Žodį, turėtų jį savo namuose, studijuotų jį, dėtusi į savo širdį ir gyventų pagal tą Dievo Žodį. Dievo tikslas – išsaugoti Savo Žodį ne tam, kad jis stovėtų lentynose ar skrynioje, bet tam, kad jis būtų išplatintas tarp žmonių, ir žmonės gyventų Dievo Žodžiu. Jėzus sakė, kad žmogus gyvas ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Jo burnos. Dievo tikslas yra išsaugoti Savo Žodį, kad žmonės jį skaitytų ir juo gyventų, o ne kad Dievo Žodis būtų kur nors paslėptas butelyje, niekieno neatrastas, arba būtų padėtas kažkur muziejuje, kad žmonės į jį pasižiūrėtų, ir to pakaktų.

Kaip matome, Dievui pats svarbiausias dalykas išsaugoti Savo žodžius per kopijas. Jei Dievas būtų norėjęs išsaugoti tą originalų tekstą, kurį Mozė parašė, Jis būtų išakęs, kad kiekvienas karalius, kuris ateis į sostą, ateitų prie tos skrynios, atsidarytų ją, pasiimtų tą originalą, kurį surašė Mozė, ir jį turėtų namuose, o vėliau ta knyga vėl būtų padėta į skryniją. Kai ateitų kitas karalius, vėl pasiimtų ją, ir taip toliau ta knyga keliautų per visą istoriją. Tačiau ką Dievas išakė? Kad būtų padarytos kopijos. Kad karaliai turėtų savo namuose pasidare kopijas. Ir tos kopijos, kurias darė karaliai ir turėjo savo namuose, jos turėjo tą patį tekstą, tuos pačius Mozės parašytus žodžius. Jos nei kiek nesiskyrė savo tekstu ir savo turiniu. Dievas buvo išakęs pasidaryti kopiją ir skaityti tą kopiją. Ir Dievas ją vadina Įstatymu – taip pat, kaip ir originalą, kuri parašė Mozė. Mozės parašytas Įstatymas ir to Įstatymo kopija vadinosi lygiai taip pat – Įstatymu, nes kopijoje buvo surašyti tie patys žodžiai, kaip ir originale. Viskas buvo nukopijuota žodis į žodį. Nebuvo prarastas nei vienas žodis, visi žodžiai buvo perkelti į kitą kopiją.

Mes suprantame, kaip galima padaryti kopiją. Galime paimti lapą su tekstu ir jį persirašyti jį ant tuščio lapo, ir taip turėsime tokį patį tekstą. Lygiai taip buvo daromos originalų kopijos. Kopijų turinys atitiko originalų tekstą, nes buvo nurašomi visi žodžiai, žodis į žodį. Kai Dievas išakė karaliams pasidaryti po kopiją, Jis išakė laikytis toje kopijoje surašytų žodžių, išmokti bijotis Viešpaties savo Dievo ir laikytis žodžių bei paliepiamų, kurie surašyti toje kopijoje, nes parašyta: „Laikytis visu šito įstatymo žodžių ir šitų įsakų“. Vadinasi, kopija, padaryta nuo originalaus teksto, vadinosi Įstatymu, nes joje buvo toks pats tekstas, kaip Mozės originaliame surašytame Įstatyme. Ir ne tik karalius turėjo pasidare kopijas, bet ir Izraelio tauta.

Ist 6, 4-10: „Klausyk, o Izraeli: ‘VIEŠPATS, mūsų Dievas, yra vienas VIEŠPATS; ir tu mylėk VIEŠPATĮ, savo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela ir visomis savo jėgomis. Ir šitie žodžiai, kuriuos aš tau šią dieną išakau, tebūna tavo širdyje; ir uoliai mokyk jų savo vaikus ir apie juos kalbėk, sėdėdamas savo namuose ir eidamas keliu, atsiguldamas ir atsikeldamas. Ir pririšk juos kaip ženklą sau prie rankos, ir jie turės būti kaip galvaraištis tarp tavo akių. Ir užrašyk juos ant savo namo durų staktų ir ant savo vartų. Ir kai VIEŠPATS, tavo Dievas, bus tave įvedęs į šalį, kurią jis prisiekė tavo tėvams, Abraomui, Izaokui ir Jokūbui, tau duoti didelius ir gražius miestus, kurių tu nestatei‘“. Izraelio žmonėms buvo išakyta turėti pasidarius Dievo Žodžio kopijas, kad turėtų ant staktų prisikabinę savo namuose Mozės Įstatymo žodžius. Kad jie turėtų namuose Mozės surašyto Įstatymo kopiją, savąjį egzempliorių, kad galėtų mokyti savo vaikus, kad patys mokytusi, studijuotų tą Įstatymą ir gyventų pagal jį. Galbūt Izraelio šeimose kiekvienas asmuo neturėjo po savąją kopiją. Tačiau atskira šeima turėjo turėti savąją kopiją, nes Dievas buvo išakęs laikytis Įstatymo. Jie turėjo studijuoti kiekvieną dieną tai, kas parašyta Įstatyme, kad Dievas galėtų mokyti savo vaikus.

Psalmę 119 užrašė Izraelio karalius Dovydas. Pažiūrėkime, ką jis rašo apie Dievo duotą Įstatymą, kopiją, kurią jis turėjo.

Ps 19, 7-11: „VIEŠPATIES įstatymas tobulas, keičiantis sielą; VIEŠPATIES liudijimas patikimas, padarantis paikuosius išmintingais. VIEŠPATIES įstatai teisingi,

džiuginantys širdį; VIEŠPATIES įsakymas tyras, apšviečiantis akis. VIEŠPATIES baimė švari, pasiliekanti per amžius; VIEŠPATIES sprendimai teisingi ir visiškai teisūs. Jie geistini labiau už auksą, už daug gyno aukso; jie saldesni už medų, už medaus kori. Be to, tavo tarnas jais išpėjamas: jų besilaikant yra didelis atpildas“. Kodėl Dovydas rašė šituos žodžius apie Įstatymą, koks jis nuostabus, tobulina žmogaus sielą? Iš kur jis turėjo tokią informaciją, tokias žinias apie Dievo Įstatymą? Jis turėjo pasidareš kopiją. Turėjo savo namuose Mozės Įstatymo kopiją. Ir jis ją skaitė kiekvieną dieną. Ir čia jis kreipiasi tais žodžiais, kurie buvo Įstatymo knygoje. Jis neturėjo originalo, kuri surašė Mozė, tačiau jis turėjo pasidareš kopiją. Žiūrėkime, kaip tą kopiją jis vadina: „VIEŠPATIES įstatai teisingi, džiuginantys širdį; VIEŠPATIES įsakymas tyras, apšviečiantis akis. VIEŠPATIES baimė švari, pasiliekanti per amžius; VIEŠPATIES sprendimai teisingi ir visiškai teisūs“. Tą kopiją, kurią jis turėjo nusirašęs nuo Mozės Įstatymo, jis vadino teisinga, tyra, gryna. Tai įrodo, kad tos padarytos kopijos nei kiek nesiskyrė nuo originalo, jose nebuvo klaidų ar iškreipimų.

Ps 119, 96: „Mačiau viso tobulumo galą; bet tavo įsakymas be galo platus. Kaip aš myliu tavo įstatymą! Jis visą dieną mano apmąstymas. Savo įsakymais mane padarei išmintingesnį už mano priešus; nes jie visados yra su manimi. Turiu daugiau supratimo už visus savo mokytojus; nes tavo liudijimai – mano apmąstymas. Aš suprantu daugiau už senius, nes laikausi tavo prisakymų. Nuo kiekvieno pikto kelio sulaikiau savo kojas, kad laikyčiausi tavo žodžio. Nuo tavo sprendimų neatsitraukiau; nes tu mokei mane. Kokie saldūs mano skoniui tavo žodžiai, taip, saldesni už medų mano burnai! Per tavo prisakymus įgyju supratimą; todėl neapkenčiu jokio apgaulingo kelio. Tavo žodis yra žibintas mano kojoms ir šviesa mano takui“. Kopijos, kurios buvo padarytos, niekuo nesiskyrė nuo originalo. Jos buvo ir yra lygiai tokios pat teisingos ir byloja lygiai tą patį, ką ir Mozės ranka surašyti rankraščiai.

Pat 25, 1: „Šitos irgi yra Saliamono patarlės, kurias nukopijavo Judos karaliaus Chezekijo vyrai“. Reiškia, šitie žmonės turėjo kopijas, kurias nusirašė nuo Saliamono ranka parašytų Patarlių, ir jas idėjo į Biblijos tekstą. Saliamonas parašė originalius rankraščius, Patarles, o Chezekijo vyrai paėmė ir padarė jų kopijas. Nukopijavo jas žodis į žodį, ir visa tai buvo įtraukta į žydų Biblijos Senojo testamento kanoną.

Dan 9, 1-2: „Pirmaisiais metais Ahasvero sūnaus Darijaus, iš medų sėklos, kuris buvo paskirtas chaldėjų karalystės karaliumi; pirmisiais jo karaliavimo metais aš, Danielius, supratau pagal knygas metų skaičių, apie kuri VIEŠPATIES žodis atėjo pranašui Jeremijui, kad jis išpildytų septyniasdešimt metų Jeruzalės apleidime“. Danielius suprato pagal knygas metų skaičių. Pagal kokias knygas? Pagal Įstatymo knygas, pagal tas, kurias surašė Mozė. Danielius neturėjo originalių rankraščių, kuriuos surašė Mozė. Tie rankraščiai buvo Sandoros-Liudijimo skrynioje, kurią turėjo levitai. Tačiau Danielius turėjo originalų kopijas. Danielius turėjo ne tik Įstatymo knygą, jis taip pat turėjo Jeremijo knygos kopiją. Nes jis rašo, kad sužinojo Viešpaties Žodį, kuris buvo duotas pranašui Jeremijui, kad Jeruzalė bus apleista septyniasdešimt metų. Vadinas, jis skaitė Jeremijo pranašystės kopiją. Jeremijas buvo surašęs pranašystę ant popieriaus, į Bibliją, o Danielius buvo pasidareš tos knygos kopiją. Danielius turėjo ne tik Jeremijo knygos kopiją, jis turėjo ir kitą knygą.

11 eil. Danielius meldžiasi Dievui: „Taip, visas Izraelis nusižengė tavo įstatymui, pasitraukdami, kad nepaklustų tavo balsui, todėl ant mūsų išlietas prakeikimas ir priesaika, užrašyta Dievo tarno Mozės Įstatyme, nes mes prieš jį nusidėjome“. Matome, kad Danielius savo namuose turėjo Mozės Įstatymo kopiją, kurią jis kiekvieną dieną skaitė. Iš to Įstatymo jis išmanė, kas dėjosi su Izraelio tauta, ir ką Dievas darė tuo metu. Vadinas, Danielius turėjo visas penkias surašytas Mozės knygas nuo Pradžios knygos iki Pakartoto Įstatymo knygos ir taip pat turėjo Jeremijo pranašystės kopija.

Dan 10, 18-21: „Tada vėl atėjo ir mane palietė tas, kuris atrodė kaip žmogus, ir jis sustiprino mane, tardamas: ‘Nebijok, o didžiai mylimas žmogau; ramybė tau, būk stiprus, taip, būk stiprus’. Ir kai jis man pakalbėjo, aš buvau sustiprintas ir tariau: ‘Tekalba mano viešpats; nes tu mane sustiprinai’. Tada jis tarė: ‘Ar žinai, kodėl atėjau pas tave? O dabar grįšiu kovoti su Persijos kunigaikščiu; ir kai būsiu išėjęs, štai ateis Graikijos kunigaikštis. Bet aš tau paskelbsiu tai, kas užrašyta tiesos Rašte; ir nėra nei vieno, kuris laikytųsi su manimi šiuose dalykuose, išskyrus Mykolą, jūsų kunigaikštį’“. Angelas Gabrielius buvo atėjęs paskelbti Danieliui apreiškimo pagal tai, „kas parašyta tiesos Rašte“. Vadinas, angelas Gabrielius žinojo, kad Danielius turi Raštą – Mozės Įstatymą, kurią jis skaitė ir pagal kurią jis meldėsi, žinodamas, ką Dievas tuo metu darė, ir kas vyksta su Izraelio tauta. Ir angelas Gabrielius tą kopiją, kurią turėjo Danielius, vadina tiesos Raštu. Jis sako, kad toje kopijoje nėra nei vienos klaidelės. Vadinas, visos kopijos, kurios buvo daromos iš originalaus teksto, jos niekuo nesiskyrė nuo originalaus teksto. Buvo tiesiog padarytos ir padaugintos kopijos, kad visi žmonės turėtų, kaip šiuo atveju Danielius turėjo, savo namuose Mozės Įstatymo kopiją.

Dievas nori išsaugoti Savo Žodį per kopijas, ir Jis išsaugo tokias kopijas, kuriose nėra klaidų. Todėl Gabrielius tą kopiją ir vadina „tiesos Raštu“. Reiškia, visi ten surašyti žodžiai yra tiesa, nėra nei vienos klaidos, tai atitinka originalą.

Zch 1, 1-2. 5-6: „Aštuntąjį mėnesį, antraisiais Darijaus metais, VIEŠPATIES žodis atėjo pranašui Zacharijui, Idojo sūnaus Berechijos sūnui, sakydamas: ‘VIEŠPATS buvo labai supykęs ant jūsų tėvų. Jūsų tėvai – kur jie yra? Ir pranašai – ar jie amžinai gyvena? Bet mano žodžiai ir mano įstatai, kuriuos buvau įsakęs savo tarnams pranašams, argi jie nenutvėrė jūsų tėvų? Ir jie sugrįžo ir sakė: Kaip kariuomenių VIEŠPATS sumanė mums daryti pagal mūsų kelius ir pagal mūsų darbus, taip jis ir pasielgė su mumis’“. Matome, kad tėvai ir pranašai yra numirę, karta iš kartos miršta, tačiau Dievo žodžiai ir nuostatai – jie pasilieka, jie „nutveria“ jų tėvus. Žmonės, kurie gyvena per visą istoriją, jie turėjo Dievo žodžius ir nuostatus. Jie turėjo pasidaryti kopijas iš originalių tekstų. Ir tos padarytos kopijos yra lygiai tokios pat autoritetingos, kaip ir originalūs rankraščiai, nes tose kopijose buvo nurašyti žodžiai nuo originalių rankraščių.

Mt 24, 15 Jėzus kalba mokiniams: „Todėl kai pamatysite per pranašą Danielių kalbėtą suniokojimo bjaurybę, stovinčią šventoje vietoje (kas skaito, tegul supranta)...“ Čia Jėzus pasakoja Savo mokiniams tai, kas buvo parašyta Danieliaus knygoje, kas buvo parašyta prieš kelis šimtus metų. Ir jis pasakoja, kad visa tai bus Suspaudimo laikais, ateityje. Žmonės, kurie gyvena tais laikais, matys visus šiuos dalykus, kurie buvo parašyti Danieliaus prieš daug daug metų. Tuomet 15 eilutėje rašoma:

„...kas skaito, tegul supranta“. Vadinasi, žmonės, kurie ateityje gyvens Suspaudimo laikais, skaitys tai, kas buvo parašyta Danieliaus knygoje – jie turės Danieliaus knygą ir ją skaitys. Jie matys, kas parašyta toje knygoje ir palygins su tuo, kas dedasi Suspaudimo laiku, kai matys Antikristą ir jo valdžią. Knyga, kurią parašė Danielius, bus išsaugota kelis tūkstančius metų, kad žmonės ateityje galėtų skaityti, ką jis parašė. Tačiau Danieliaus parašyto originalaus rankraščio seniai jau nebėra. Tai ką gi skaitys tie žmonės už kelių tūkstančių metų? Jie skaitys Danieliaus rankraščių kopiją, kaip ir mes šiandien turime mūsų Senajame testamente Danieliaus parašyto originalo kopiją. Mes neturime originalaus, Danieliaus ranka surašyto rankraščio, mes turime tik kopijas, o mūsų atveju jos yra išverstos į lietuvių kalbą. Lygiai tas pats bus ir ateityje, kai jie skaitys Danieliaus pranašystę, kaip Jėzus Kristus sako, kad jie skaitys ir supras visus dalykus, kurie vyks Suspaudimo laikais. Ką Jėzus Kristus sako Mato 24 skyriuje? Kad Dievas išsaugos Danieliaus parašytą knygą. Ir tą knygą žmonės skaitys, nes Kristus sako: „Kas skaito, tegul supranta“. Vadinasi, Jėzus Kristus pažadėjo, kad Dievo Žodis bus išsaugotas per kopijas, kurias žmonės turės savo rankose, ir galės skaityti.

Lk 4, 17-18. 21 (čia kalbama apie Jėzų): „Ir jam buvo paduota pranašo Ezaijo knyga. Ir kai jis atvertė knygą, jis rado vietą, kur buvo parašyta: ‘Viešpaties Dvasia yra ant manęs, nes jis patepė mane skelbti evangeliją vargšams’. [...] Ir jis pradėjo jiems sakyti: ‘Šią dieną šis Raštas išsipildė jūsų ausyse’“. Jėzui Kristui buvo atnešta Izaijo (NT – Ezaijo) knyga, ir Jis sako, jog tai yra Raštas, ir jis išsipildė jų ausyse. Tačiau Jėzui Kristui nebuvo atnešti originalūs Izaijo surašyti rankraščiai. Jam buvo atnešta Izaijo parašytų rankraščių kopija. Jis turėjo kopiją, bet ne pačius originalus. Patys originalai buvo pas pranašą Izaiją, kurių jau nebebuvo, tačiau buvo padarytos kopijos ir išsaugotos per istoriją. Išsaugotos taip, kad Jėzui Kristui buvo atnešta viena kopija, ir Jis ją skaitė. Ir tą kopiją Jėzus Kristus vadina Raštu. „Šią dieną šis Raštas“ – nesakoma, kad „šią dieną ši kopija“, bet: „Šią dieną šis Raštas išsipildė jūsų ausyse“. Tą kopiją, kurią Jis skaitė, Jis vadino Raštu. Jėzus ne tik tą kopiją pavadino Raštu, bet pasakė, kad tai išsipildė jų ausyse. Ta kopija, kurią Jis skaitė, buvo tikras Dievo Žodis, Dievo įkvėpti užrašyti žodžiai, kurie išsipildė.

Matome, kad Dievo tikslas nėra išsaugoti originalą. Originalas svarbus, nes ten surašyti Dievo įkvėpti žodžiai, tačiau Jo tikslas – kad iš originalo būtų padarytos kopijos, tūkstančiai kopijų, jog žmonės galėtų skaityti. Kad jiems nereikėtų ieškoti originalų, kurie kažkur randasi ir nežinia, kur juos rasti.

Izaijo knygos kopiją turėjo ne tik Jėzus Kristus – buvo mažiausiai dar viena kopija, paminėta Apaštalų darbų knygoje. Čia tik pavyzdys, nes jų buvo žymiai daugiau. Dievo Žodyje pateikiamas pavyzdys, kad Izaijo knyga buvo kopijuojama, ir žmonės ją turėjo.

Apd 8, 26-28: „Ir Viešpaties angelas kalbėjo Pilypui, sakydamas: ‘Kelkis ir eik pietų link, į kelią, kuris eina žemyn iš Jeruzalės į Gazą, kuri yra dykuma’. Ir jis atsikėlė ir nuėjo; ir štai vyras iš Etiopijos, didelės valdžios eunuchas, pavaldus etiopų karalienei Kandakei, kuris turėjo valdžią visam jos turtui ir buvo atėjęs į Jeruzalę pagarbinti, buvo begrižtas ir sėdėdamas savo vežime skaitė pranašą Ezaiją“. Etiopas buvo pagonis, jis nebuvo žydas. Bet jis greičiausiai buvo prozelitas, kadangi buvo atvykęs į

Jeruzalę pagarbinti. Kaip ir žydai, jis ėjo į Jeruzalės šventyklą pagarbinti, kaip Dievas buvo jiems įsakęs. Taigi pagonis važiavo iš Jeruzalės ir skaitė pranašą Izaiją. Jis neturėjo originalaus teksto, kuri parašė pranašas Izaijas, jo jau nebebuvo, tačiau jis turėjo iš Izaijo originalių rankraščių padarytą kopiją.

29-32 eil.: „Tada Dvasia tarė Pilypui: ‘Eik artyn ir prisijunk prie šito vežimo’. Ir Pilypas nubėgo ten ir išgirdo jį skaitant pranašą Ezaiją, ir tarė: ‘Ar supranti, ką skaitai?’ Ir jis tarė: ‘Kaip aš galiu; nebent kas nors mane pamokytų’. Ir jis prašė Pilypo, kad jis įliptų ir atsisėstų su juo. Rašto vieta, kurią jis skaitė, buvo ši: ‘Jis buvo vedamas kaip avis skerdimui; ir kaip avinėlis, nebylus prieš savo kirpėją, taip jis neatvėrė savo burnos’“. Taigi etiopas turėjo Izaijo knygos kopiją. Pažiūrėkime, kaip tą kopiją vadina Dievas. 32 eil.: „Rašto vieta, kurią jis skaitė, buvo ši...“ Reiškia Izaijo knygos kopija, kurią skaitė etiopas, yra vadinama Raštu. Kas parašė Apaštalų darbų knygą? Lukas. Kieno žodžius jis užrašė? Dievo įkvėptus žodžius. Visas Raštas yra duotas Dievo įkvėpimu. Lukas surašė Šventosios Dvasios įkvėptus žodžius. Ir 32 eilutėje Izaijo knygos kopija, kurią turėjo eunuchas, vadinama Raštu. 32 eilutėje parašyta: „Rašto vieta, kurią jis skaitė, buvo ši“. Vadinasi, tas etiopas savo rankose turėjo Raštą, Dievo Žodį. Jis neturėjo originalaus Izaijo rankraščio, jis turėjo jo kopiją, kurią Dievas vadina Šventuoju Raštu. O Raštas, žinome, – tai Dievo žodžiai, žodžiai, kuriuos Dievas taria Savo burna. Šitie žodžiai yra užrašyti ant popieriaus. Taigi toje kopijoje, kurią skaitė eunuchas, yra surašyti Dievo įkvėpti žodžiai.

35-38 eil.: „Tada Pilypas atvėręs savo burną pradėjo nuo to paties Rašto ir paskelbė jam Jėzų. Ir jiems bekeliaujant keliu, jie atkeliavo prie kažkokio vandens, ir eunuchas tarė: ‘Žiūrėk, vanduo; kas man trukdo būti pakrikštytam?’ Ir Pilypas tarė: ‘Jei tiki visa širdimi, gali’. Ir jis atsakydamas tarė: ‘Aš tikiu, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus’. Ir jis įsakė vežimui sustoti, ir jie abu, Pilypas ir eunuchas, nusileido į vandenį; ir jis pakrikštijo jį’“. 37 eil. eunuchas pasakė: „Aš tikiu, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus“. Eunuchas buvo motyvuojamas tikėti, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus, jis buvo motyvuojamas to Rašto, Izaijo rankraščio kopijos, to, ką jis skaitė, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus. Taigi tikėjimas eina iš klausymo, klausymas – iš Dievo Žodžio (Rom 10, 17). Eunuchas skaitė Izaijo knygos kopiją, kuri yra vadinama Dievo Žodžiu. Jo tikėjimas rėmėsi Dievo Žodžiu, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus. Izaijo knygos kopija paskatino eunucho širdį tikėti Dievo Žodžiu, tikėti tuo, kas yra Jėzus Kristus. Reiškia, ta kopija, kurią jis skaitė, buvo tikras Dievo Žodis.

Apd 15, 21: „Nes Mozė nuo senų laikų turi kiekviename mieste tų, kurie skelbia jį, skaitomą sinagogose kiekvieną sabato dieną“. Kaip matome, kiekvienoje sinagogoje buvo mažiausiai po vieną Mozės Įstatymo kopiją. Dievo Žodžio kopijos buvo paplitusios po visą teritoriją. Kiekviename mieste, kiekvienoje sinagogoje žmonės turėjo Mozės Įstatymą. Turėjo kopijas, pasidarytas iš Mozės Įstatymo. Ir tos kopijos yra vadinamos Raštais – Mozės Įstatymu. Jos yra lygiai taip pat autoritetingos, kaip ir Mozės surašyti rankraščiai. Nes tose kopijose buvo nurašyti visi Mozės žodžiai, žodis į žodį.

Apd 17, 2: „Ir Paulius pagal savo paprotį įėjo pas juos ir tris sabato dienas samprotavo su jais iš Raštų“. Paulius, kaip matome, irgi turėjo Senojo testamento kopijas, lygiai taip pat, kaip ir žydai turėjo Senojo testamento kopijas. Jis kartu su jais sampro-

tavo iš Rašto. Jis nerodė jiems nieko naujo, nes jie turėjo tokius pat Raštus. Kadangi žydai turėjo tuos pačius Raštus, Senojo testamento kopijas, tai Paulius, atsivertęs savo paties kopija, galėjo su jais kalbėtis apie tai, kas parašyta tose Rašto kopijose.

Apd 18, 24: „Ir vienas žydas, vardu Apolas, gimęs Aleksandrijoje, iškalbingas vyras ir galingas Raštuose, atėjo į Efezą“. Vyras, gyvenęs Aleksandrijoje, Afrikoje, irgi turėjo su savimi Raštą. Jis turėjo Rašto kopiją. Jis neturėjo originalaus teksto, originalių rankraščių, bet jis turėjo tų originalių rankraščių padarytas kopijas, kaip kad mes turime Bibliją.

Mūsų Biblija yra rankraščių kopijos. Ir jos yra išverstos į lietuvių kalbą. Tai gi visur žmonės turėjo Dievo Žodžio kopijas. Tos kopijos buvo vadinamos Raštais. Kopijos, kurios buvo padarytos ir išplatintos po visą pasaulį, nei kiek nesiskiria nuo originalaus teksto. Jos buvo nukopijuotos nuo originalų žodis į žodį.

2 Tim 3, 14-15: „Bet tu pasilik tame, ko išmokai ir kuo esi įsitikinęs, žinodamas, iš ko išmokai; ir kad nuo vaikystės esi pažinęs šventuosius Raštus, kurie pajėgūs padaryti tave išmintingu išgelbėjimui per tikėjimą, kuris yra Kristuje Jėzuje“. Timotiejus nuo vaikystės yra pažinęs šventuosius Raštus. Jo tėvai turėjo šventus Raštus namuose. Ar Timotiejus, jo tėvai turėjo originalius rankraščius? Nieko panašaus. Jis turėjo Senojo testamento kopijas. Paulius čia nerašo, kad tu, Timotiejau, esi pažinęs šventųjų Raštų kopijas. Jis sako: „Tu nuo vaikystės esi pažinęs šventuosius Raštus“. Tas kopijas, kurias turėjo Timotiejus, jo tėvai, Paulius vadina šventaisiais Raštais. Todėl, kad tose kopijose buvo surašyti tie patys žodžiai, kurie buvo originaliame tekste. Žiūrėkime, ką toliau Paulius rašo apie Dievo Žodžio kopijas.

16-17 eil.: „Visas Raštas duotas Dievo įkvėpimu ir naudingas mokslui, pabarinimui, pataisymui, teisumo pamokymui, kad Dievo žmogus būtų tobulas, visiškai ap rūpintas visiems geriems darbams“. Mes neturime Dievo originalių Raštų, surašytų Mozės ranka, Pauliaus ranka ir kitų rašytojų. Mes turime rankraščių kopijas. Ir jos yra vadinamos šventuoju Raštu. Ir jose yra Dievo įkvėpti žodžiai. Tai gi kaip Dievo originaliuose rankraščiuose yra surašyti Dievo įkvėpti žodžiai, lygiai taip pat ir kopijose yra perkelti Dievo įkvėpti žodžiai.

Koks yra Dievo išsaugojimo procesas? Kaip Dievas išsaugojo Savo Žodį per visą istoriją? Dievas išsaugojo visą Savo Žodį per kopijas, kai buvo daromos Dievo originalių rankraščių kopijos, jos platinamos, kad žmonės jas turėtų savo rankose, kad kiekvienas savo namuose turėtų Dievo Žodį. Kopijos yra lygiavertės Dievo originaliems surašytiems rankraščiams, nes kopijose yra surašyti lygiai tie patys žodžiai. Dievo tikslas nėra išsaugoti originalo, Jo tikslas – kad iš jo būtų daroma daugybė kopijų, kurias žmonės skaitytu, dėtusi į savo širdis. Kadangi kopijos turi tuos pačius žodžius, kurias surašyti originaliame tekste, tai tos kopijos yra taip pat autoritetingos, kaip ir originalus tekstas. Jose yra tas pats Dievo įkvėptų žodžių turinys.

11 PAMOKA

ST DIEVO ŽMONĖS

Dievas per visą istoriją turėjo tam tikrą grupę žmonių, kuriuos Jis naudojo Savo Žodžio išsaugojimui. Kalbant apie Senąjį testamentą, kuris anksčiau buvo žydu Biblija, prisiminkime Rom 3, 1: „Kokią tada pranašumą turi žydas? Arba kokia nauda iš apipjaustymo? Visokeriopa: svarbiausia tai, kad jiems buvo patikėti Dievo ištarti žodžiai“. Matome, kad Senajame testamente, senais laikais, prieš Kristų, Dievas buvo išsirinkęs vieną grupę žmonių, Izraelio tautą, kuriems Jis patikėjo Savąjį Žodį. Izraelio tauta buvo tarsi Dievo įrankis, per kurį Dievas išsaugojo Senąjį testamentą per visą istoriją. Jis juos pasirinko, kad būtų padarytos ir išplatintos Dievo Žodžio kopijos. Pažiūrėkime į Senąjį testamentą, kaip Dievas naudojo žmones šiam tikslui.

Ankstesnėse pamokose studijavome, kaip Dievas buvo davęs Mozėi Įstatymo plokštes, tačiau Mozė tas plokštes sunaikino. Tada Dievas ėmėsi iniciatyvos, kad būtų padarytos kopijos. Dievas įsakė Mozėi pasidaryti plokštes ir ant jų pačiam surašyti Dievo žodžius, įsakymus, tuos pačius, kurie buvo užrašyti originaliose plokštėse Dievo pirštu. Pastebėkime svarbų dalyką, kad Dievas yra iniciatorius, kad išsaugotų Savąjį Žodį. Dievas nepalieka Savojo Žodžio istorijos tėkmėje. Dievas nepaliko Savo Žodžio likimo valiai, Jis parūpino grupę žmonių, kad jie Jo Žodį kopijuotų ir daugintų.

Įst 31, 24-26: „Prisiečiau; ir aš būsiu su tavimi“. Ir įvyko, kad, kai Mozė buvo baigęs rašyti į knygą šito įstatymo žodžius, kol jie buvo užbaigti, Mozė įsakė levitams, kurie neša VIEŠPATIES Sandoros skrynią, sakydamas: „Paimkite šitą įstatymo knygą ir ją padėkite šalia VIEŠPATIES, savo Dievo, Sandoros skrynios“. Mozė Dievo įsakymu paėmė ir užrašė visus Įstatymo žodžius į Knygą, kurią paskui perdavė levitams, kurie padėjo ją į Sandoros-Liudijimo skrynią. Levitai, kunigai, buvo įpareigoti išsaugoti šią Knygą, kurią Mozė buvo jiems davęs. Dievas parūpino grupę žmonių, būtent levitus, kurie buvo įpareigoti saugoti Dievo Žodį. Dievas buvo įsakęs Mozėi, kad jis į tą skrynią padėtų Dievo Įstatymą, Dievo užrašytus žodžius.

Įst 10, 1-2: „Anuo metu VIEŠPATS man tarė: ‘Išsikalk dvi akmens plokštes, tokias kaip pirmosios, ir užlipk pas mane į kalną, ir pasidirbk medinę skrynią. Ir aš užrašysiu ant plokščių žodžius, kurie buvo pirmosiose plokštėse, kurias tu sudaužei, ir įdėk jas į skrynią“. Tai buvo ne Mozės iniciatyva pasidaryti medinę dėžę, Liudijimo skrynią, ir į ją įdėti Dievo surašytus žodžius. Tai buvo Dievo iniciatyva, Dievo tikslas, Dievo planas, kad Mozė taip padarytų. Dievas yra suinteresuotas išsaugoti Savąjį Žodį.

Mozė pasidarė plokštes, nusinešė pas Viešpatį, ir Viešpats užrašė tuos žodžius. Taip pat Mozė padarė medinę skrynią, kaip Viešpats buvo įsakęs.

Įst 10, 5. 8-9: „Įdėjau plokštes į skrynią, kurią buvau padaręs; ir ten jos tebėra, kaip man VIEŠPATS įsakė. [...] Anuo metu VIEŠPATS išskyrė Levio gentį, kad nešiotų VIEŠPATIES Sandoros skrynią, kad stovėtų VIEŠPATIES akivaizdoje jam tarnauti ir laimintų jo vardu iki šios dienos. Todėl Levis neturi dalies nei paveldo su savo broliais: VIEŠPATS yra jo paveldas, kaip VIEŠPATS, tavo Dievas, jam pažadėjo“. Viešpats išsirinko kunigus, kad jie pasirūpintų Jo Žodžiu, kad jį išsaugotų. Dievas parūpino sau didžiulę grupę žmonių, visą giminę. Levio giminė buvo kunigai, kurie turėjo pasirūpinti Dievo Žodžiu, išsaugoti jį per visą istoriją. Senasis testamentas turėjo būti išsaugomas per Levio giminę. Dievas įpareigojo Levio giminę ne tik išsaugoti Dievo Žodį, bet ir jį išplatinti, daryti kopijas ir mokyti Dievo Žodžio. Jie turėjo mokyti žmones Įstatymo.

Įst 31, 9-13. 19: „Ir Mozė parašė šią įstatymą ir įteikė jį kunigams, Levio sūnums, kurie neša VIEŠPATIES Sandoros skrynią, ir visiems Izraelio vyresniesiems. Ir Mozė jiems įsakė, sakydamas: ‘Kiekvieniems septyneriems metams baigiantis, atleidimo metų iškilmėse, per Padangčių šventę, visam Izraeliui atėjus pasirodyti VIEŠPATIES, tavo Dievo, akivaizdoje, vietoje, kurią jis išsirinks, tu turi skaityti šią įstatymą viso Izraelio priešakyje, jiems girdint. Surink tautą, vyrus, moteris bei vaikus ir savo ateivius, esančius tavo vietovėse, kad jie girdėtų ir kad jie išmoktų, ir bijotų VIEŠPATIES, jūsų Dievo, ir laikytųsi vykdydami visus šito įstatymo žodžius; ir kad jų vaikai, kurie nėra nieko pažinę, išgirstų ir išmoktų bijoti VIEŠPATIES, jūsų Dievo, tol, kol jūs gyvenate žemėje, į kurią jūs einate per Jordaną jos užimti. [...] Todėl dabar parašyk sau šią giesmę ir jos mokyk Izraelio vaikus: įdėk ją į jų burnas, kad šita giesmė man būtų liudijimas prieš Izraelio vaikus“. Dievo tikslas – kad Jo Žodis būtų išplatintas, kad žmonės turėtų jį, galėtų skaityti savo namuose, mokytų savo vaikus ir patys mokytusi. Mokytusi bijotis Viešpaties ir vykdytų visus Jo įsakymus. Levitai turėjo iš Dievo įpareigojimą išsaugoti originalų tekstą, padaryti iš jo kopijas, jas išplatinti tarp žmonių ir mokyti Dievo Žodžio.

Tačiau pasižiūrėkime, kas istorijos eigoje buvo nutikę.

2 Krn 15, 3: „Na, o ilgą laiką Izraelis buvo be tikrojo Dievo, be kunigo, kuris mokytų, ir be įstatymo“. Matome, kad žydai buvo be pamokančio kunigo. Kunigus Dievas buvo atskyręs Izraelio tautai, kad jie mokytų Dievo Žodžio. Tokia buvo kunigų pareiga. Tačiau, kaip matome iš eilučių, kunigai nevykdė savo pareigos, pamiršo Dievo mokslą ir nemokė tautos. Iš tų eilučių matyti, ko jie nedarė ir ką jie turėjo daryti. Jie turėjo mokyti Izraelio tautą Dievo Žodžio, Įstatymo.

Mal 2, 4-7: „Ir jūs žinosite, kad aš jums siunčiau šią įsakymą, kad mano sandora būtų su Leviu, – sako kariuomenių VIEŠPATS. – Mano sandora buvo su juo gyvenimo ir ramybės sandora; ir jam daviau ją dėl baimės, kuria jis bijojo manęs ir buvo išsigandęs prieš mano vardą. Tiesos įstatymas buvo jo burnoje, ir neteisybės nerasta jo lūpose; jis vaikščiojo su manimi ramybėje ir teisingume, ir daugelį nukreipė nuo neteisybės. Nes kunigo lūpos turėtų saugoti pažinimą, o jie turi ieškoti įstatymo iš jo burnos; nes jis yra kariuomenių VIEŠPATIES pasiuntinys“. Iš šių eilučių matome,

kokia yra kunigo levito paskirtis, kokias pareigas Dievas jam suteikė. Kunigas turėjo skelbti Įstatymą, mokyti pažinimo iš Įstatymo. Kunigai turėjo studijuoti Dievo Žodį, Įstatymą, suprasti, suvokti, įsisavinti jį ir mokyti Izraelio tautą. Bet kas atsitiko su Izraelio kunigais? Jie nevykdė savo pareigos. 8 eil.: „Bet jūs pasitraukėte nuo to kelio; jūs daugelį suklypdėte įstatymu; jūs iškraipėte Levio sandorą, – sako kariuomeniu VIEŠPATS“.

Mch 3, 8-11: „Bet tikrai aš esu pilnas jėgos per VIEŠPATIES dvasią, teismo ir galios, kad paskelbčiau Jokūbui jo nusižengimą ir Izraeliui jo nuodėmę. Klausykite tai, meldžiu jus, jūs Jokūbo namų galvos ir Izraelio namų kunigaikščiai, kurie bjauritės teismu ir iškreipiate visą bešališkumą. Jie stato Sioną krauju ir Jeruzalę neteisybe. Jos galvos teisia už apdovanojimą, jos kunigai moko už atlyginimą ir jos pranašai pranašauja už pinigus; tačiau jie pasiremia VIEŠPAČIU ir sako: ‘Argi VIEŠPATS nėra tarp mūsų? Nelaimė neištiks mūsų’“. Ar jums visa tai nepanašu į vieną religiją, kuri šiandien išgalėjusi pasaulyje? Jie ima atlyginimus, pinigus iš žmonių, turi reputaciją pasaulio akyse ir sako: „Argi Viešpats nėra tarp mūsų? Nelaimė mūsų neužklups“. Senajame testamente buvo kunigai, pranašai, kurie viską darė už pinigus ir iškraipė Dievo tiesą. Jie laikėsi savo sugalvotų tradicijų ir sakė: „Argi Viešpats nėra tarp mūsų?“ Jūs turbūt ir šiandien žinote tam tikrą religiją, kurios kunigai taip kalba.

12 eil.: „Todėl dėl jūsų Sionas bus ariamas kaip laukas, Jeruzalė taps krūvomis, o namų kalnas – miško aukštuma“. Izraelio kunigai pasidarė šėtono pavaldiniais. Jie atstovavo šėtonui, vykdė tai, ką šėtonas norėjo vykdyti. Jie iškraipė Dievo Žodį, paneigė Dievo Žodį, pamynė jį po kojomis, apsikrovė tradicijomis, ir dėl to visa Izraelio tauta nukrypo, sugedo, ir už tai Dievas baus Izraelio tautą, kaip rašoma šiose eilutėse. Kaip matome, teisėjai teisia už pinigus, kunigai moko už pinigus, ir pranašai pranašauja už pinigus. Jie nedaro tai Viešpačiui, jie tai daro savo paties naudai ir iškraipo Dievo Žodį.

Jer 36, 12a: „Jis nuėjo žemyn į karaliaus namus, į raštininko kambarį“. Ką Izraelio raštininkas daro karaliaus rūmuose? Raštininkas buvo paskirtas Dievo tam, kad rašytų, kopijuotų Dievo Žodį ir jį platintų. O ką jis čia daro? Jis atsėdęs šiltoje vietoje maudosi piniguose. Jo vieta buvo šventykloje, o ne karaliaus rūmuose. Taigi Izraelio tautos kunigai ir raštininkai buvo iškrypę, nukrypę nuo Dievo tikslo.

Tuomet kyla klausimas: ar procesas išsaugoti Dievo Žodį per Levio giminę nuėjo niekais? Ne, jokių būdu!

Buvo ir ištikima izraelitų grupė.

Mch 1, 1: „VIEŠPATIES žodis, atėjęs Michėjui morešetui, kurį jis matė apie Samariją ir Jeruzalę, Judos karalių Jotamo, Ahazo ir Chezekijo dienomis“. Chezekijas buvo didis karalius ir dievotas žmogus. Jis laikėsi Dievo Žodžio. Jis turėjo ištikimus raštininkus, kurie darė Dievo Žodžio kopijas ir jas platino.

Iz 36, 22: „Tada Hilkijo sūnus Eljakimas, namų viršininkas, ir raštininkas Šebna bei metraštininkas Joachas, Asafo sūnus, atėjo pas Chezekiją su perplėštais drabužiais

ir jam pasakė Rabšakės žodžius“. Chezekijas turėjo šiuos raštininkus: Šebną, Jachą ir Asafo sūnų. Jie visi buvo geri, ištikimi raštininkai. Žiūrėkime, ką jie darė.

Iz 37, 1-2: „Ir kai karalius Chezekijas tai išgirdo, jis perplėšė savo drabužius, apsigaubė ašutine ir nuėjo į VIEŠPATIES namus. Ir jis siuntė namų viršininką Eljaki-mą, raštininką Šebną ir vyresnius kunigus, apsigaubusius ašutinėmis, pas pranašą Izaiją, Amoco sūnų“. Karaliaus Chezekijo laikais pranašas Izaijas pranašavo. Šalia Izaijo buvo dievoti žmonės, dievoti vyrai, Chezekijo raštininkai.

Pat 25, 1: „Šitos irgi yra Saliamono patarlės, kurias nukopijavo Judos karaliaus Chezekijo vyrai“. Karalius Chezekijas turėjo ištikimus vyrus, raštininkus, kurie kopijavo Dievo Žodį, platino jį, kad žmonės turėtų savo rankose Dievo Žodžio kopijas. Chezekijas buvo dievotas karalius, dievotai gyveno ir turėjo dievotus, ištikimus raštininkus, ištikimus karaliui ir Dievo Žodžiui. Svarbiausia – Dievo Žodžiui. Na, o Jeremijo knygoje skaitėme apie raštininką, kuris gyveno karaliaus rūmuose, ir tas karalius pasižymėjo tuo, kad sudegino Dievo Žodį, imetė jį į židinį. O karaliaus Chezekijo tikslas buvo, kad Dievo Žodis būtų išplatintas ir klestėtų. Visiškai kitoks karalius, gyvenęs dievotai ir turėjęs dievotus, ištikimus raštininkus, kurie atliko savo pareigą – kopijavo ir platino Dievo Žodį.

Matome, kad net tuomet, kai visi kunigai yra atkritę, netikintys, ištvirkę, iškrypę, net tokiu laikotarpiu yra grupelė tikinčių, ištikimų Dievui žmonių, kurie pasirūpina, kad Dievo Žodis būtų kopijuojamas ir platinamas.

Karalius Dovydas irgi turėjo savo raštininką.

2 Sam 8, 15-17: „Ir Dovydas karaliavo visam Izraeliui; ir Dovydas vykdė teis-mą ir teisingumą visai savo tautai. Ir Cerujos sūnus Joabas vadovavo kariuomenei; o Ahiludo sūnus Juozapatas buvo metraštininkas; Ahitubo sūnus Cadokas ir Abjataro sūnus Ahimelechas buvo kunigai; o Seraja buvo raštininkas“. Matome, kad Dovydas turėjo savo raštininką Serają. Jis buvo Dievui ištikimas raštininkas. Dovydas gyveno pagal Dievo Žodį, vykdė teisingumą, tai, ko Dievo Įstatymas mokė. Ir jo vyrai, kurie buvo su juo, tame tarpe ir raštininkas, kurį jis turėjo, taip pat gyveno dievotai.

1 Kar 4, 3 skaitome, kad Dovydo sūnus Saliamonas taip pat turėjo raštininkų: „Šišos sūnūs Elihorefas ir Ahija – raštininkai“. Karaliai turėjo raštininkus. Raštininkai buvo Dievo idėja. Jų pareiga buvo kopijuoti Dievo Žodį, perrašinėti jį ir platinti, kad žmonės, norintys turėti Biblijos kopiją, galėtų ją išsigyti iš raštininko.

2 Krn 29, 30a: „Be to, karalius Chezekijas ir kunigaikščiai įsakė levitams giedoti gyrių VIEŠPAČIUI Dovydo ir regėtojo Asafo žodžiais“. O kokie buvo Dovydo žodžiai? Surašytos psalmės. Dovydas surašė psalmes. O kas tie Asafo žodžiai? Jis taip pat parašė psalmių. Psalmės buvo rašytos kelių autorių, tame tarpe Dovydo ir Asafo. Karalius Chezekijas ir kunigaikščiai liepė kunigams šlovinti Viešpatį psalmėmis – Dievo Žodžiu, kuris buvo surašytas. Jie savo giesmėse naudojo Psalmių knygos žodžius. 30b: „Ir jie džiaugsmingai giedojo gyrių ir nulenkę galvas garbino“. Buvo giedamos giesmės, naudojantis Psalmių knyga. Kai kunigai giedojo psalmes, tokiu būdu buvo

išsaugomas Dievo Žodis. Ne tik buvo daromos kopijos ir jos platinamos, bet taip pat buvo giedama. Dievo Žodis buvo išsaugomas per giedojimą.

Jer 8, 4-8a: „Be to, tu jiems sakyk: Taip sako VIEŠPATS: Ar jie kris ir neatsikels? Ar nusigręš ir nesugrįš? Tai kodėl šita Jeruzalės tauta atsimeta nuolatiniu atsimetimu? Jie tvirtai laikosi apgavystės, jie atsisako sugrįžti. Aš klausiausi ir išgirdau, bet jie kalbėjo neteisingai; niekas neapsigalvojo dėl savo nedorybės, sakydamas: ‘Ką aš padariau?’ Kiekvienas nususukęs į savo bėgimą, kaip žirgas skubantis į mūšį. Taip, gandras danguje žino savo paskirtus laikus; purplelis, gervė ir kregždė laikosi savo sugrįžimo meto; bet mano tauta nežino VIEŠPATIES sprendimų. Kaip gi jūs sakote: ‘Mes išmintingi ir VIEŠPATIES įstatymas su mumis’? Štai iš tikrųjų jis pavertė ją nieku“. Dievas tarsi sako: „Jei sakotės esate išmintingi, kodėl jūs neapsigalvojate, kodėl neatsigręžiate į mane? Netgi paukščiai ir tie atsigręžia, žino savo laiką ir sugrįžta. Tačiau Izraelio tauta nežino Viešpaties nuostato, bet dedasi išmintingi...“ Jei Izraelio tauta būtų žinojusi, kas parašyta Pakartoto įstatymo knygos 28-31 skyriuose, kad Dievas teis Izraelio tautą, jei jie neklausys Dievo Žodžio, kokie bus Dievo teismo ženklai, tuomet jie būtų žinoję, kas vyksta, ir būtų atsigręžę, būtų apsigalvoję. Tačiau jie to nepadarė. Izraelio tauta turėjo Dievo Žodį, bet jie nekrepė į tai dėmesio.

Jer 8, 8b: „Štai iš tikrųjų jis pavertė ją nieku, raštininkų plunksna yra niekas“. Tai, ką parašė raštininkai savo plunksna, jie padarė beverčiu. 9 eil.: „Išmintingieji sugėdinti, jie nerimauja ir yra pagauti; štai jie atmetė VIEŠPATIES žodį; ir kokia juose išmintis?“ Jie atmetė Dievo Žodį, tai, kas buvo surašyta ir išplatinta. Raštininkai rašė plunksna Dievo Žodį, jie kopijavo iš originalių rankraščių.

Pažvelkime į pavyzdinę raštininką Ezrą.

Ezra buvo raštininkas, jis kartu su Zarabubolu grįžo iš Babilono tremties. Ez 7, 6. 10-12a. 21. 27-28: „Šitas Ezra atėjo aukštyn iš Babilono; jis buvo raštininkas, pasirusęs Mozės įstatyme, kurį buvo davęs VIEŠPATS, Izraelio Dievas; ir karalius suteikė jam viską, ko jis prašė, pagal VIEŠPATIES, jo Dievo, ranką ant jo. [...] Nes Ezra buvo paruošęs savo širdį ieškoti VIEŠPATIES įstatymo, jį vykdyti ir mokyti Izraelyje įstatu bei sprendimų. Na, o šita yra kopija laiško, kurį karalius Artakserksas padavė kunigui Ezrai – raštininkui, būtent VIEŠPATIES įsakymų ir jo įsakų Izraeliui žodžių raštininkui: ‘Artakserksas, karalių karalius, kunigui Ezrai, dangaus Dievo įstatymo raštininkui... [...] Ir aš – karalius Artakserksas išleidžiu įsaką visiems išdininkams, esantiems anapus upės, kad, ko tik kunigas Ezra, dangaus Dievo įstatymo raštininkas, iš jūsų reikalautų, tai turės būti skubiai padaryta. [...] Tebūna palaimintas VIEŠPATS, mūsų tėvų Dievas, kuris idėjo tokį dalyką į karaliaus širdį, kad gražintų VIEŠPATIES namus, esančius Jeruzalėje; ir kuris suteikė man gailėstingumą karaliaus, jo patarėjų ir visų galingų karaliaus kunigaikščių akivaizdoje. Ir aš buvau sustiprintas, kai VIEŠPATIES, mano Dievo, ranka buvo ant manęs, ir surinkau iš Izraelio vyriausiuosius, kad eitų su manimi aukštyn“. Ezra buvo padrasintas, sustiprintas Viešpaties rankos, kad jis eitų ir darytų tą darbą, kurį Viešpats jam buvo paskyręs atlikti. Visagalis Dievas turėjo Savo

raštininkus, kad per juos išsaugotų Savąjį Žodį, kad Jo Žodis būtų surašytas, nukopijuotas ir išplatintas. Ir tas darbas buvo atliktas. Dievas pasirūpino, kad būtų ištikimų vyrų grupė, ištikimų raštininkų grupė, kurie imtų ir darytų tą darbą. Dievas sukūrė ištisą sistemą, ir toje sistemoje turėjo Savo žmones – raštininkus, ištikimus Jo Žodžiui, kad jie atliktų tą darbą – Dievo Žodžio išsaugojimo procesą per visą istoriją.

Ką Dievas buvo suplanavęs padaryti, Jis turėjo galios ir įvykdyti. Jis pasirūpino, kad Jo plano vykdymo procese būtų ištikimų žmonių, kurie pasirūpintų Dievo Žodžio išsaugojimo programa. Senajame testamente Dievas paskyrė grupę žmonių, Izraelio tautą, kad per ją Dievas išsaugotų Savąjį Žodį. Šios žmonių grupės dėka mes šiandien turime Senąjį testamentą. Ta grupė žmonių Izraelio tautoje buvo Levio giminė, kuriu pareiga buvo kopijuoti Dievo Žodį ir jį išplatinti.

Naujajame testamente tas procesas nepasikeitė, tačiau Naujajame testamente pasikeitė žmonių grupė. Šiandien nebėra Izraelio tautos kaip Dievo tautos, ji puolusi (Rom 11, 11). Nebėra Levio giminės, kuri būtų įpareigota išsaugoti Dievo Žodį. Šiandien yra visiškai kita grupė žmonių, kuri apsiėmusi išsaugoti Dievo Žodį. Nors yra kita grupė žmonių, paskirta išsaugoti Dievo Žodį, tačiau Dievo Žodžio išsaugojimo procesas išlieka toks pat. Tiesa yra tame, kad Dievo Žodis bus išsaugotas per tikinčiųjų rankas ir bus skelbiamas visame pasaulyje.

12 PAMOKA

ST IŠSAUGOJIMAS

Pasigilinkime į tai, kaip Dievo Žodis buvo išsaugomas ir kaip buvo formuojama Biblija. Pamatysime, kaip ji buvo dauginama nuo pat Mozės laikų. Mozė parašė Penkiaknygę, vėliau rašė Jozuė, Samuelis ir kiti. Raštas po truputį vis pilnėjo. Istorijoje buvo laikas, kai Senasis testamentas nebuvo užbaigtas. Pažiūrėkime į Dievo Žodį, kaip Biblija vis storėjo, vis prisidėjo Raštų, kol žingsnis po žingsnio ji tapo visu Senuoju testamentu.

Iš 17, 14 kalbama apie pačius pirmuosius šios Knygos, Biblijos, žingsnius, kai ji buvo pradėta rašyti: „Ir VIEŠPATS tarė Mozei: ‘Įrašyk tai į knygą atminimui ir pakartok tai Jozuei į ausis, nes aš visiškai išdildysiu Amaleko atminimą iš po dangaus’“. Šioje vietoje matome patį pirmąjį atvejį, kai Mozė pradėjo rašyti Bibliją. Tai buvo atliekama Viešpaties įsakymu. Viešpats buvo iniciatorius, kad Jo Žodis būtų užrašytas ant popieriaus. Mozė rašė knygą, kurią Dievas jam liepė rašyti.

Iš 17, 1-6: „Ir visas Izraelio vaikų susirinkimas keliavo iš Sino dykumos savo keliavimus, VIEŠPATIES įsakymu, ir stovyklavo Refidime; o ten nebuvo tautai vandens atsigerti. Todėl tauta susibarė su Moze ir tarė: ‘Duok mums vandens, kad gertume’. Ir

Možė jiems tarė: 'Ko baratės su manimi? Kam gundote VIEŠPATĮ?' Ir tauta ten troško vandens; ir tauta murmėjo prieš Možė ir tarė: 'Kodėl tu atvedei mus aukštyne iš Egipto, kad numarintum troškuliu mus, mūsų vaikus ir mūsų galvijus?' Ir Možė šaukėsi VIEŠPATIES, tardamas: 'Ką man daryti šitai tautai? Dar kiek, ir jie mane užmuš akmenimis'. Ir VIEŠPATS tarė Mozei: 'Eik tautos priešakin ir paimk su savimi iš Izraelio vyresniųjų; ir pasiimk į ranką savo lazda, kuria sudavei į upe, ir eik. Štai aš ten stovėsiu priešais tave ant uolos, Horebe; ir tu suduosi į uolą, ir iš jos ištekės vanduo, kad tauta galėtų gerti'. Ir Možė taip padarė Izraelio vyresniųjų akys. Možė trenkė lazda per uolą ir iš jos pasipylė vanduo. Ką Biblijoje simbolizuoja vanduo? Šventąją Dvasią. Kai vanduo ištekėjo, izraelitai gėrė to vandens. Kas tuomet įvyko?

Iš 17, 8: „Tada atėjo Amalekas ir kariavo su Izraeliu Refidime“. Amalekas Biblijoje yra kūniškumo simbolis. Mes žinome iš Biblijos, kad kūnas visuomet kovoja prieš Dvasią. Biblijoje galima matyti, kaip Amalekas kovoja su Izraelio tauta. Biblijoje yra vietų, kuriose aprašoma, kaip ta kova vyko. Praktiškai tai yra taip, kaip ir kūnas kovoja su Dvasia. Perskaičius šį skyrių, galima pamatyti, kaip Izraelio tauta kovoja su Amaleku. Vienas iš ginklų kovoje su kūniškumu yra malda. Kol Možė laikė iškėles savo rankas ir meldėsi, per tą laiką Izraelio tauta laimėjo kovą prieš Amaleką, o kai tik jo rankos nusileisdavo, Izraelio tauta pralaimėdavo kovą prieš Amaleką. Kai Možės rankos pavargo, jos pradėjo svirti, tuomet Aaronas ir Hūras pasodino jį ant akmens ir laikė jo rankas, kad jos būtų iškeltos. Možė meldėsi, ir tuomet Izraelio tauta laimėjo. Vienas iš ginklų prieš kūniškumą yra malda, o kitas – kalavijas. Iš 17, 13: „Ir Jozuė sumušė Amaleką ir jo tautą kalavijo ašmenimis“. Kas yra kalavijas? Laiške efeziečiams rašoma, kad Dievo Žodis yra Dvasios kalavijas. Yra du ginklai, pritaikyti kovoti su kūniškumu – tai malda ir Dievo Žodis. Izraelio tauta pradėjo kovoti su Amaleku tuomet, kai Izraelio tautai pasirodė vanduo.

Taip ir mes neturėjome kovos su kūniškumu, kol mes netapome išgelbėti. Kai Šventoji Dvasia atgimdė mūsų dvasią, tuomet ir mūsų kūniškumas pradėjo kovoti prieš Dvasią, atsirado vidinis konfliktas – kūno ir dvasios kova. Mūsų kūniškumas nori daryti viena, o Dvasia sako daryti kita. Pagrindinis mūsų išgelbėjimo ženklas – tai konfliktas tarp naujos prigimties, naujo žmogaus, gyvenačio Dvasioje, ir tarp senojo žmogaus, mūsų nuodėmingosios prigimties. Šis konfliktas vyks iki pat mūsų kūno mirties.

Išėjimo knygos 17 skyriuje skaitome, kad buvo pradėta rašyti Knyga. Možė pradėjo rašyti Knygą – Dievo Raštą. Iš 24, 3-4. 7: „Ir Možė atėjęs pranešė tautai visus VIEŠPATIES žodžius ir visus nuosprendžius; ir visa tauta atsakė vienu balsu ir tarė: 'Visus žodžius, kuriuos VIEŠPATS kalbėjo, mes vykdysime'. Ir Možė užrašė visus VIEŠPATIES žodžius ir anksti rytą atsikėles pastatė aukurą kalvos papėdėje ir dvylika stulpų pagal dvylika Izraelio genčių. [...] Ir jis paėmė sandoros knygą ir, tautai klausantis, perskaitė; ir jie tarė: 'Visa, ką VIEŠPATS kalbėjo, mes darysime ir būsime paklusnūs'“. Možė rašo Knygą. Užvedama Knyga, kurią mes vadiname Biblija. Čia matome pačius pirmuosius Biblijos atsiradimo žingsnius.

Iš 34, 27: „Ir VIEŠPATS tarė Mozei: **‘Užrašyk šituos žodžius; nes pagal šitų žodžių turinį aš sudariau sandorą su tavimi ir Izraeliu’**“. Dievas įsakė Mozei, kad jis užrašytų Jo žodžius, ir Mozė taip padarė.

Sk 33, 1-3: „Šitos yra kelionės Izraelio vaikų, kurie, Mozės ir Aarono rankai vadovaujant, savo kariuomenėmis išėjo iš Egipto šalies. Ir Mozė užrašė jų išvykimus pagal jų keliones VIEŠPATIES įsakymu; ir šitos yra jų kelionės pagal jų išvykimus“.

Ist 31, 24-26: „Ir įvyko, kad, kai **Mozė buvo baigęs rašyti** į knygą šito įstatymo žodžius, kol jie buvo užbaigti, Mozė įsakė levitams, kurie neša VIEŠPATIES Sandoros skrynį, sakydamas: ‘Paimkite šitą įstatymo knygą ir ją padėkite šalia VIEŠPATIES, savo Dievo, Sandoros skrynios, kad ten ji būtų liudijimas prieš tave’“. Šiose eilutėse rašoma, kad Mozė užbaigė Įstatymo knygą, užbaigė Penkiaknygę, kurią sudarė Pradžios knyga, Išėjimo knyga, Kunigų knyga, Skaičių knyga ir Pakartoto Įstatymo knyga. Jis užbaigė rašyti šias penkias knygas ir padavė kunigams, liepdamas padėti į Sandoros skrynį. Studijuodami ankstesnėse pamokose matėme, kad šitą Knygą, Mozės surašytą Įstatymą, raštininkai imdavo ir padarydavo iš jos kopijas, kad ją turėtų ir karalius, ir kiti Izraelio žmonės. Ši Knyga, hebrajiškai Tora, vadinama Įstatymu, buvo kopijuojama, kad ne tik Sandoros skrynioje būtų vienas egzempliorius, bet kad ji būtų dauginama ir platinama Izraelio tautoje.

Kai Mozė surašė visas šias penkias knygas, tuomet ši Knyga perėjo į Jozuės rankas. Jozuė buvo sekantis rašytojas, kuris turėjo pratęsti šią Knygą.

Joz 1, 1-2. 8: „Na, o VIEŠPATIES tarnui Mozei mirus, įvyko, kad VIEŠPATS kalbėjo Nūno sūnui Jozuei, Mozės tarnui, sakydamas: ‘Mano tarnas Mozė yra miręs; taigi dabar kelkis, eik per šitą Jordaną, tu ir visa šita tauta į šalį, kurią aš duodu jiems – Izraelio vaikams. [...] Tenepasitraukia šita įstatymo knyga nuo tavo burnos; bet mąstyk apie ją dieną bei naktį, kad laikytumeisi darydamas pagal viską, kas joje parašyta; nes tada duosi savo keliui suklestėti ir tada tau gerai seksis’“. Jozuė turėjo visą Mozės surašytą Įstatymą, ir jis turėjo jo laikytis – Viešpats jam įsakė.

Joz 8, 30-35: „Tada Jozuė pastatė aukurą VIEŠPAČIUI, Izraelio Dievui, Ebalio kalne, kaip VIEŠPATIES tarnas Mozė įsakė Izraelio vaikams, kaip yra parašyta Mozės įstatymo knygoje, aukurą iš sveikų akmenų, virš kurių niekas nebuvo pakėles jokios geležies; ir jie aukojo ant jo deginamasias aukas VIEŠPAČIUI ir aukojo taikos aukas. Ir ten jis (*Jozuė*) užrašė ant akmenų Mozės įstatymo kopiją, kurią jis užrašė Izraelio vaikų akivaizdoje. Ir visas Izraelis, jų vyresnieji, pareigūnai ir jų teisėjai stovėjo šiame ir kitame skrynios šone priešais kunigus levitus, nešančius VIEŠPATIES Sandoros skrynį, kaip ateivis, taip ir tarp jų gimęs: pusė jų priešais Gerizimo kalną ir pusė jų priešais Ebalio kalną; kaip VIEŠPATIES tarnas Mozė buvo anksčiau įsakęs, kad jie laimintų Izraelio tautą. O po to jis perskaitė visus Įstatymo žodžius, palaiminimus ir prakeikimus pagal visa tai, kas parašyta Įstatymo knygoje. Iš viso to, ką Mozė įsakė, nebuvo nei vieno žodžio, kurio Jozuė nebūtų perskaitęs akivaizdoje viso Izraelio susirinkimo su moterimis, mažyliais bei ateiviais, bendraujančiais tarp jų“.

Jozuė ant akmenų užrašė visas Įstatymo knygas, viską, ką buvo užrašęs Mozė Penkiaknygėje. Ir visa tai jis paskelbė Izraelio tautai.

Joz 23, 6-7a: „Todėl būkite labai drąsūs, kad laikytumėtės ir vykdytumėte viską, kas parašyta Mozės įstatymo knygoje, kad nenukryptumėte nuo to nei į dešinę, nei į kairę; kad neateitumėte tarp šitų tautų, tu, likusių tarp jūsų“. Jozuė įsako Izraelio tautai vykdyti viską, kas surašyta Mozės Įstatymo knygoje. Jis nesako jiems vykdyti viską, kas surašyta penkiose knygose, jis tai įvardija kaip vieną knygą. Vadinasi, tai yra vienuma – viena knyga, kuri susideda iš penkių Mozės Įstatymo knygų: Pradžios knygos, Išėjimo knygos, Kunigų knygos, Skaičių knygos ir Pakartoto Įstatymo knygos. Jos visos turi bendrą pavadinimą – Mozės Įstatymo knyga.

Mes šiandien irgi turime Knygą – Bibliją, kuri susideda iš 66 knygų. Mes nesinešiojame atskirai 66 knygų, tik vieną – Bibliją. Anuo metu Izraelio tauta irgi turėjo vieną knygą, kuri susidėjo iš penkių Mozės Įstatymo knygų.

Joz 24, 25-27: „Taip tą dieną Jozuė sudarė su tauta sandorą ir jai išstatė įsaką ir potvarkį Šecheme. Ir **Jozuė įrašė šituos žodžius į Dievo įstatymo knygą**, paėmė didžiulį akmenį ir jį ten pastatė po ažuolu, esančiu prie VIEŠPATIES šventovės. Ir Jozuė tarė visai tautai: ‘Štai šis akmuo bus mums liudytojas; nes jis girdėjo visus VIEŠPATIES žodžius, kuriuos jis mums kalbėjo; todėl jis bus jums liudytojas, kad neišsigintumėte savo Dievo’“. Jozuė taip pat įrašė žodžius į Dievo Knygą. Mozė pirma parašė Penkia-knygę, o Jozuė toliau tęsė tą darbą. Taip palaipsniui buvo rašomas ir komplektuojamas Dievo Žodis. Po Mozės toliau Rašto rašymą perėmė Jozuė, parašęs mūsų Biblijoje esančią Jozuės knygą. Po Jozuės rašė kitas rašytojas, po to dar kitas, ir taip Senasis testamentas vis augo ir augo, buvo surašytas ir sukomplektuotas. Knyga ėjo iš vieno žmogaus rankų į to, kuris turėjo toliau rašyti. Nebuvo taip, tarsi Senasis testamentas buvo parašytas, paskui kažkur išsimėtė tarp žmonių, o vėliau atsirado kažkoks žmogus, kuris surinko išsibarsčiusias knygas ir jas sukomplektavo. Šitaip interpretuoja žmonės, daugelis mokslininkų galvoja, kad Biblija buvo taip sukomplektuota. Tačiau buvo visiškai ne taip. Mozė parašė Įstatymo knygą, o vėliau jis tą Knygą perdavė Jozuei, kuris ją pratęsė ir toliau perdavė kitam rašytojui. Jozuė nesakė: „Aš imu ir rašau savąją knygą“. Ne. Jis paėmė Mozės Įstatymo knygą ir prie jos įrašė jam duotus Dievo žodžius. Jis pratęsė Įstatymo knygą. Jis nerašė savo knygos atskirai, bet prie Mozės knygos pridėjo Jozuės knygą, taip pratęsdamas bendrą Knygą, kurią mes vadiname Biblija. Be jokių abejonių, anuo metu buvo daug kopijų, nes raštininkai imdavo Dievo Žodį, jį kopijuodavo ir platindavo. Tačiau ta Knyga, originalas, buvo viena Knyga, ji nebuvo išsibarsčiusi po visą pasaulį. Ji buvo komplektuojama, ji vis storėjo ir storėjo, rašytojai vis rašydavo ir rašydavo prie jos žodžius, gautus iš Dievo.

1 Sam 10, 25: „Tada Samuelis išdėstė tautai karalystės būdą ir surašė tai į knygą ir padėjo tai VIEŠPATIES akivaizdoje. Ir Samuelis paleido visą tautą, kiekvieną į savo namus“. Kokią knygą Samuelis padėjo priešais Viešpatį? Lygiai tokia pačia, kurią Mozė buvo padėjęs priešais Viešpatį į Sandoros-Liudijimo skrynią, kurią nešiojo levitai, kunigai. Samuelis padarė lygiai tą patį, ką padarė Jozuė. Mozė pabaigė rašyti tą Knygą, padėjo į skrynią, o kai Jozuės laikas atėjo rašyti, jis paėmė tą Knygą, ištraukė

iš Sandoros skrynios ir toliau pratęsė Raštą. Lygiai tą patį darė ir Samuelis. Jis paėmė ir pridėjo prie tos knygos tuos žodžius, kuriuos Viešpats jam liepė užrašyti. Taip atsirado Samuelio knyga. Taip Dievo knyga vis storėjo ir storėjo, vis daugiau ir daugiau buvo pridėta, prirašyta prie tos Knygos. Bet tai buvo vienas rinkinys, bendra Knyga, Viešpaties knyga, Dievo Žodis.

Negalvokite, kad Dievas surašė Savo Knygą ir ją paliko likimo valiai. Dievas surašė Savo Knygą ir pasirūpino, kad ji būtų išsaugota per visą istoriją: vienas rašytojas parašė, kitas rašytojas pratęsė. Ir taip per istoriją buvo surašyta visa Knyga. Ir ne tik tai, bet dar buvo daromos tos Knygos kopijos ir platinamos. Ir visu tuo pasirūpino Dievas.

2 Krn 32, 32: „Na, o kiti Chezekijo veiksmai ir jo gerumas, štai jie surašyti pranašo Izaijo, Amoco sūnaus, regėjime bei Judos ir Izraelio karalių knygoje“. Iš šios eilutės matoma, kad prie pagrindinės Knygos buvo pridėta Izaijo knyga ir Karalių knygos.

Jer 36, 1-2: „Ir ketvirtaisiais Jozijo sūnaus Jehojakimo, Judos karaliaus, metais šitas žodis atėjo Jeremijui iš VIEŠPATIES, sakydamas: ‘Pasiimk knygos ritinį ir įrašyk į jį visus žodžius, kuriuos tau kalbėjau prieš Izraelį, Judą ir prieš visas tautas nuo tos dienos, kai tau kalbėjau, nuo Jozijo dienu iki šios dienos’“. Matome, kaip Viešpats įsako Jeremijui užrašyti pranašystės žodžius į Knygą. Viešpats pridėda prie Savo Knygos dar kitą knyga, Jeremijo knyga, ir Viešpats taip daro per visą istoriją, kol buvo sukomplektuota visa Knyga. Dievas išsakė visus žodžius, kurie turėjo būti surašyti Knygoje – Biblijoje, kurią šiandien mes turime savo rankose. Ta knyga, kurią užrašė Jeremijas, buvo pridėta prie Dievo Knygos, Dievo Žodžio.

Dan 9, 1-2: „Pirmaisiais metais Ahasvero sūnaus Darijaus, iš medų sėklos, kuris buvo paskirtas chaldėjų karalystės karaliumi; pirmisiais jo karaliavimo metais aš, Danielius, supratau pagal knygas metų skaičių, apie kuri VIEŠPATIES žodis atėjo pranašui Jeremijui, kad jis išpildytų septyniasdešimt metų Jeruzalės apleidime“. Danielius turėjo Jeremijo knyga. Apie tuos septyniasdešimt tremties metų buvo parašyta Jeremijo 25 ir 29 skyriuose. Danielius turėjo visą Viešpaties Žodį, visą Knygą. Bevartydamas ir bestudijuodamas knygas, jis atsivertė Jeremijo knyga, ją perskaitė ir pamatė, ką Jeremijas išpranašavo apie Izraelio tautą. Danielius pagal Jeremijo knyga suprato, kad Izraelio tautai atėjo laikas eiti atgal iš tremties, ir tuomet Danielius meldėsi Dievui už Izraelio tautą ir gavo regėjimus, kas vyks su Izraelio tauta ateityje. Pastebėkime dar kitą svarbų dalyką: „Pirmaisiais jo karaliavimo metais aš, Danielius, **supratau pagal knygas** (daugiskaita) metų skaičių, apie kuri VIEŠPATIES žodis atėjo pranašui Jeremijui“. Apie 70 metų Izraelio tremtį Danielius perskaitė ne tik Jeremijo knygoje. Jis sako, kad pagal knygas suprato metų skaičių. Vadinasi, Danielius skaitė dar ir kitas Rašto knygas, kurios jam suteikė išminties, ir išaiškino apie Izraelio tautos tremtį.

Dan 9, 11: „Taip, visas Izraelis nusižengė tavo įstatymui, pasitraukdami, kad nepaklustų tavo balsui; todėl ant mūsų išlietas prakeikimas ir priesaika, užrašyta Dievo tarno Mozės įstatyme, nes mes prieš jį nusidėjome“. Ar matote, kaip Danielius išsiaiškino apie 70 metų tremtį į Babiloną? Jis tai išsiaiškino ne tik iš Jeremijo knygos, bet ir iš kitų knygų, kurios buvo surašytos Mozės Įstatyme. Mozė rašė apie tai savo Pen-

kiaknygėje. Danielius anuo metu turėjo visas Biblijos knygas, kurios anuo metu buvo prieinamos tik Izraeliui, kurios buvo surašytos ir padarytos jų kopijos. Jis turėjo ano meto Izraelio tautos Bibliją. Vadinasi, ši Knyga vis storėjo, vis daugiau prie jos buvo pridedama Rašto knygų. Vienas rašytojas pabaigdavo rašyti, kitas pradėdavo. Mozė užbaigė rašyti, rašė Jozuė, prisidėjo Jozuės knyga, o po jo rašė dar kitas rašytojas, prisidėjo dar viena knyga, ir taip buvo suformuota visa Knyga, kurią mes turime savo rankose. Taip pat ji buvo platinama, kad žmonės turėtų ją savo rankose. Ir pranašas Danielius, būdamas Babilono tremtyje, turėjo Raštų kopiją.

Esteros knyga buvo parašyta apie 480 m. pr. Kr. Ji buvo parašyta daug vėliau, nei įvyko Izraelio tautos ištrėmimas. Izraelio tauta buvo ištrėmta apie 600 m. pr. Kr.

Est 3, 8: „Ir Hamanas tarė karaliui Ahasverui: ‘Yra viena tauta (*kalbama apie Izraelio tautą*), išsisklaidžiusi ir išsibarsčiusi tarp tautų visose tavo karalystės provincijose; ir jų įstatymai skiriasi nuo visų tautų įstatymų; ir karaliaus įstatymų jie nesilaiko; todėl karaliui nenaudinga juos pakešti’“. Ši citata labai įdomi. Hamanas buvo pagonis, karalius Ahasveras taip pat buvo pagonis. Hamanas sakė, kad Izraelio tautos įstatymai skiriasi nuo pagonių tautų įstatymų. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad Hamanas žinojo Izraelio tautos įstatymus. Vadinasi, jis turėjo Dievo knygą, jis turėjo Izraelio tautos Raštą. Be jokių abejonių, kad ne vien Hamanas, bet ir kiti pagonys turėjo Rašto kopijas, nes jie irgi žinojo, kad Izraelio tautos įstatymai skiriasi nuo kitų tautų įstatymų. Dievo Žodyje matomas liudijimas, kad Senasis testamentas buvo išplatintas po visą pasaulį, kad buvo daromos jo kopijos, net pagonys turėjo žydų Rašto kopijas.

Pažiūrėkime į Jeremijo knygą. Čia kalbama apie Izraelio tautos ištrėmimą į Babiloną. Jer 39, 6-9. 11-14: „Tada Babilono karalius nužudė Zedekijo sūnus Ribloje jo akyse; taip pat Babilono karalius nužudė ir visus Judos kilminguosius. Be to, jis išlupo Zedekijui akis ir jį sukaustė grandinėmis, kad jį išgabentų į Babiloną. Ir chaldėjai sudegino karaliaus namus ir tautos namus ugnimi ir nugriovė Jeruzalės sienas. Tada Nebuzar-Adanas, sargybos vadas, išvedė nelaisvėn į Babiloną likutį tautos, išlikusios mieste, ir perbėgėlius, kurie buvo perbėgę pas jį, kartu su tautos likučiu, kurie buvo pasilikę. [...] Na, o Babilono karalius Nebukadrecaras įpareigojo sargybos vadą Nebuzar-Adaną dėl Jeremijo, sakydamas: ‘Paimk jį ir gerai jį prižiūrėk, ir nedaryk jam žalos; bet padaryk jam, kaip jis tau sakys’. Taigi sargybos vadas Nebuzar-Adanas pasiuntė, ir Nebušazbanas, Rab-Saris, Nergal-Šareceras, Rab-Magas ir visi Babilono karaliaus kunigaikščiai pasiuntė ir išvedė Jeremiją iš kalėjimo kiemo, ir jį pavedė Šafano sūnaus Ahikamo sūnui Gedalijui, kad jis nuvestų jį namo; taip jis gyveno tautos tarpe“. Babilono karalius Nebukadrecaras pasirūpino išsaugoti pranašą Jeremiją, suteikė jam globą.

Jer 40, 1-4: „Žodis, kuris atėjo Jeremijui iš VIEŠPATIES po to, kai sargybos vadas Nebuzar-Adanas jį paleido iš Ramos, kai jį paėmė sukaustyta grandinėse tarp visų Jeruzalės ir Judos belaisvių, kurie buvo išvedami nelaisvėn į Babiloną. Ir sargybos vadas (*jis buvo pagonis iš Babilono*), paėmęs Jeremiją, jam tarė: ‘VIEŠPATS, tavo Dievas,

paskelbė šią nelaimę šitai vietai. Na, o VIEŠPATS ją atvedė ir įvykdė tai, kaip buvo kalbėjęs; nes jūs nusidėjote prieš VIEŠPATĮ ir nepaklusote jo balsui, todėl tas dalykas ištiko jus. O dabar, štai šią dieną aš išlaisvinu nuo grandinių, esančių ant tavo rankų. Jei tau atrodo gerai eiti su manimi į Babiloną, eik; ir aš gerai tave prižiūrėsiu; bet jei tau atrodo negerai eiti su manimi į Babiloną, susilaikyk; štai visa šalis tavo priešakyje; kur tau atrodo gerai ir tinkama eiti, ten ir eik“.

Matome, kad pagonis, sargybos viršininkas iš Babilono, turėjo Dievo Žodį ir paskaitęs suprato, kad Dievas Izraelio tautai padarė taip, kaip buvo kalbėjęs Įstatyme, nes Izraelio tauta nusikalto Viešpačiui, neklausė Jo. „Šiandien taip ir įvyko, ką Viešpats buvo pasakęs“. Dievo Žodis buvo taip paplitęs, buvo padaryta tiek daug kopijų, kad net pagonys skaitė Dievo Žodį ir suprato, kas atsitiko Izraelio tautai ir kodėl. Dievas buvo išpranašavęs Mozės Įstatyme ir buvo perspėjęs Izraelio tautą, kad jiems tai atsitiks, jei jie neklausys Dievo.

2 Krn 17, 1-2. 6-9: „Ir jo sūnus Juozapatas karaliavo jo vietoje ir sustiprėjo prieš Izraelį. Ir jis pastatė kariuomenės būrius visuose aptvertuose Judos miestuose ir pastatė įgulas Judos šalyje bei Efraimo miestuose, kuriuos buvo paėmęs jo tėvas Asa. [...] Ir jo širdis buvo išaukštinta VIEŠPATIES keliuose (*nereiškia, kad jis išaukštino save, bet Viešpats jį išaukštino Dievo Žodžiu ir Savo išmintimi*); jis dar pašalino iš Judos aukštumas ir giraites (*sunaikino visus pagonių stabus*). Taip pat trečiaisiais savo karaliavimo metais jis siuntė pas savo kunigaikščius, būtent pas Ben-Hailą, Obadiją, Zachariją, Netanelį ir Michają, kad mokytų Judos miestuose. Su jais jis siuntė levitus, būtent Šemają, Netaniją, Zebadiją, Asaelį, Šemiramotą, Jehonataną, Adoniją, Tobiją ir Tob-Adoniją, levitus; ir su jais kunigus Elišamą ir Jehoramą. Ir jie mokė Judoje, turėdami su savimi VIEŠPATIES įstatymo knygą, ir jie ėjo aplinkui per visus Judos miestus ir mokė liaudį“. Ką karalius Juozapatas padarė? Jis įkūrė Biblijos mokyklas, kuriose buvo mokoma Biblija – Dievo Žodis, Dievo Įstatymas. Jis siuntė savo žmones, kilminguosius, kad jie mokytųsi ir mokytų. Ir šie jo pasiūsti žmonės visuose Judos miestuose mokė Viešpaties Įstatymo knygos. Visoje Judos žemėje buvo įkurtos Biblijos mokyklos ir buvo mokoma Dievo Žodžio. Pažiūrėkime, kokius tai davė vaisius.

2 Krn 17, 10-11: „Ir VIEŠPATIES baimė apėmė visas šalių karalystes, esančias aplink Judą, taip, kad jos nekariavo prieš Juozapatą. Taip pat kai kurie iš filistinų atnešė Juozapatui dovanų ir duoklės sidabrą; o arabai jam atgabeno kaimenių: septynis tūkstančius septynis šimtus avinų ir septynis tūkstančius septynis šimtus ožių“. Kas įvyko? Žmonės pradėjo mokyti Dievo Žodžio, ir juos apėmė Viešpaties baimė. Jie pradėjo gyventi pagal tai, ko moko Dievo Žodis. Jie pradėjo šlovinti Dievą, garbinti Jį ir gyventi pagal Jo Žodį.

2 Krn 17, 12-13: „Ir Juozapatas pasidarė nepaprastai didis; jis pastatė Judoje tvirtovių ir sandėlių miestų. Jis turėjo daug darbų Judos miestuose; karo vyrų, narsiu galiūnų buvo Jeruzalėje“. Kitoje vietoje rašoma, kad tuo metu jo armiją sudarė vienas milijonas šeši šimtai tūkstančių karių. Nei vienas nenorėtų kariauti su tokia armija. Matome, kad kai žmonės gyveno pagal Dievo Žodį, Dievas juos laimino. Tokią san-

dorą buvo sudaręs Dievas su Izraelio tauta, kad jei jie gyvens pagal Jo Žodį, tuomet Dievas juos laimins. Ką daro Dievo Žodis, kai tikintieji Dievo Žodį skleidžia visuomenėje? Žodis daro žmones dvasiškai stiprius. Tuomet žmonės yra pasiruošę eiti ir kovoti Viešpaties kovą. Izraelio situacijoje kovos buvo fizinės, kariuomenės kariaudavo prieš kariuomenes. Kai Izraelio tauta gyvendavo pagal Dievą, jie laimėdavo kovas, jie būdavo stiprūs, Viešpats sunaikindavo Izraelio priešus. Pagrindinis dalykas šiame 2 Kronikų 17 skyriuje yra tas, kad Izraelio tauta turėjo Dievo Žodį, ir žmonės buvo jo mokomi. Ir rezultatas buvo stulbinantis. Dievo Žodis atliko savo darbą žmonių tarpe, pakeitė juos.

13 PAMOKA

NT IŠSAUGOJIMAS. 1 DALIS

Senajame testamente Dievas buvo išsirinkęs Izraelio tautą ir per ją išsaugojo Savąjį Žodį. Ta grupė žmonių buvo levitų giminė, kuriems Dievas patikėjo išsaugoti Žodį per visą istoriją, kad iš originalių rankraščių būtų daromos kopijos ir platinamos tarp žmonių. Ankstesnėse pamokose studijavome, kad ne tik Izraelio tauta turėjo Dievo Žodį, bet ir pagonys. Daugelis iš pagonių tautų žinojo, ką Dievas sako ir kokie yra Dievo įsakymai.

Rom 3, 1: „Kokį tada pranašumą turi žydas? Arba kokia nauda iš apipjaustymo? Visokeriopa: svarbiausia tai, kad jiems buvo patikėti Dievo ištarti žodžiai“. Praeityje, Senojo testamento laikais, Dievas buvo išsirinkęs tautą, kuriai patikėjo Savąjį Žodį. Viena iš priežasčių, kodėl Dievas buvo išsirinkęs Izraelio tautą, buvo ta, kad jie išsaugotų Jo Žodį per visą istoriją, kad iš originalaus teksto būtų daromos kopijos ir platinamos, kad žmonės turėtų jį savo rankose.

Kaip Dievas išsaugojo Savo Žodį Naujojo testamento laikais? Šiandien yra unikali situacija. Praeityje Dievas išsaugojo Savąjį Žodį per Izraelio tautą, tačiau Izraelio tauta nupuolė, kaip rašo Paulius Laiško romiečiams 11 skyriuje. Taigi šiandien nėra Dievo išrinktos tautos, kuri galėtų išsaugoti Jo Žodį per visą istoriją. Nėra tautos, kuri pasirūpintų, kad Dievo Žodis būtų surašytas ir iš to surašyto Žodžio būtų daromos ir platinamos kopijos. Šito nebėra. Izraelio tauta nebėra ta tauta, kuri turėtų atlikti šitą pareigą, kaip Senojo testamento laikais. Įvyko pasikeitimai. Kas atsitiko su Dievo planu išsaugoti Savąjį Žodį? Kas atsitiko su tuo procesu, kurį Jis naudoja Savo Žodžio išsaugojimui? Ar ta visa sistema subyrėjo? Kaip šiandien Dievas išsaugo Savąjį Žodį? Nupuolus Izraeliui, per kurį Dievas norėjo išsaugoti Savąjį Žodį, pasikeitė grupė žmonių. Dievas šiandien Savąjį Žodį išsaugo ne per Izraelio tautą, nes ji yra puolusi, Dievas ją atidėjo į šoną. Tačiau Dievo Žodžio išsaugojimo procesas yra išlikęs lygiai toks pats.

Kaip Dievas anksčiau išsaugojo Savo Žodį? Pirma – jis buvo rašomas. Vėliau iš originaliųjų rankraščių buvo daromos kopijos, ir tos kopijos buvo platinamos tarp žmonių. Šiandien, Naujojo testamento laikais, tas procesas išlieka. Apaštalai surašė Dievo Žodį ir iš jų surašytų originaliųjų rankraščių buvo daromos kopijos ir platinamos po visą pasaulį.

Tačiau kai mes susiduriame su Naujuoju testamentu, iškyla tokia problema, kurios nebuvo Senajame testamente. Po Naujojo testamento knygų toliau nėra jokio Rašto, iš kurio būtų galima nustatyti, kad Naujasis testamentas buvo išsaugotas. Mes matome Naujojo testamento eilutėse, kaip Senasis testamentas buvo išsaugotas. Pamename iš praėjusių pamokų tas eilutes, kuriose užrašyta, jog žmonės, kurie gyveno Naujojo testamento laikais, turėjo Senojo testamento kopijas. Kai Jėzus citavo Senąjį testamentą, Jam buvo atnešta Izaijo knyga. Vėliau Jėzus Kristus kalbėjo apie Suspaudimo laikus, kad ateityje žmonės skaitys Danieliaus knygą. Paskui Apaštalų darbų knygoje eunuchas skaitė Izaijo knygą. Ir tokių pavyzdžių yra daug. Iš šių pavyzdžių matome, kad Naujasis testamentas liudija, jog tikintieji skaitė Senąjį testamentą. Vadinasi, Senasis testamentas buvo išsaugotas per visą istoriją, ir Naujojo testamento laikais gyvenantys žmonės turėjo Senąjį testamentą. Tačiau po to, kai buvo surašytas Naujasis testamentas, nebėra jokių Raštų, kurie demonstruotų, paliudytų, kad Naujasis testamentas buvo išsaugotas istorijoje.

Mūsų tikslas – suprasti Dievo Žodžio išsaugojimo mokslą, išdėstyti Biblijoje, kaip Dievas išsaugojo Savąjį Žodį. Mes turime žinoti ir suprasti, koks yra procesas, kaip Dievas išsaugo Savąjį Žodį. Mes žiūrėjome Senojo testamento eilutes, kurios puikiai pademonstruoja šį procesą. Dievas ne tik pažadėjo išsaugoti Savąjį Žodį, bet ir pasirinko grupę žmonių, kurie išsaugotų Raštą, kad jis būtų surašytas ir iš jo būtų daromos kopijos. Turime suprasti, kaip Dievo Žodis pateko į mūsų rankas nuo senų laikų. Kai prieiname prie Naujojo testamento, mums jau nebereikia, kad kas nors parodytų, kaip Dievas nori išsaugoti Savąjį Žodį ir kaip Jis visa tai daro. Mes matėme tai iš Senojo testamento, ir mūsų tikėjimas remiasi tais faktais, kurie išdėstyti Senojo testamento eilutėse.

Kaip Dievas galėjo išsaugoti Savąjį Žodį Senojo testamento laikais, lygiai taip pat Dievas gali ir nori išsaugoti Savąjį Žodį Naujojo testamento laikais. Kaip šiandien Dievas išsaugo Savąjį Žodį? Kaip Jis išsaugojo Naująjį testamentą ir kaip Jis buvo sukomplektuotas? Kaip buvo sukomplektuotas Naujojo testamento kanonas į vieną knygą?

Mokslininkai, įvairūs teologai, vadovaudamiesi žmogiškąja išmintimi, sako, kad Naujasis testamentas buvo sukomplektuotas Bažnyčios tėvų, pradedant nuo antrojo šimtmečio ir baigiant ketvirtuoju šimtmečiu po Kristaus. Jie sako, kad Naujasis testamentas buvo surašytas apaštalų, o vėliau, praėjus keliems šimtams metų, „geri dėdės“ vaikščiojo po įvairias vietas, kur Raštai buvo apaštalų surašyti, ir surinko juos į vieną vietą ir tokiu būdu sukomplektavo Naująjį testamentą. Šitokia yra žmogiškoji išmintis. Žmogaus filosofija išpopuliarino Naujojo testamento išsaugojimo sistemą, kuri susideda iš trijų istorijos etapų.

Pirmasis etapas – Naujajį testamentą surašė apaštalai. Tai buvo padaryta iki 170 mūsų eros metų.

Antrasis etapas – nuo 170 iki 220 mūsų eros metų buvo išleista literatūra, kurioje buvo diskutuojama, kur yra Naujasis testamentas, kokios knygos jį sudaro, kuri knyga turi būti įtraukta į Naujojo testamento kanoną, o kuri neturi būti įtraukta. Tarp teologų vyko diskusijos, kokios knygos įeina į Naujajį testamentą. Apie visa tai diskutavo Bažnyčių tėvai.

Trečiasis etapas – nuo 220 iki 400 mūsų eros metų. Per tą periodą Bažnyčios tėvai išsprendė klausimą, kokios knygos įeis į Naujajį testamentą, o kokios neįeis. Jie buvo pilnai susiformavę vaizdą, iš kokių knygų susideda Naujasis testamentas.

Tačiau Bažnyčios tėvai neištraukė į Naujajį testamentą Apreiškimo knygos, 1 ir 2 Petro laišku, Laiško hebrajams ir kitų laišku. Visi šie trys etapai įvyko istorijoje ir per šiuos tris etapus buvo noras sužinoti, koks yra Naujasis testamentas, iš ko jis susideda, ką mes priimsime į Naujojo testamento knygas ir ko nepriimsime. Tačiau visa tai buvo ir yra žmogiškoji išmintis.

Žmogaus išmintis sako, kad Dievas parašė Savąjį Žodį ir kažkur paliko istorijos valioje, numetė kažkur dykumoje ant smėlio, o žmogaus pareiga – eiti ir surasti tą Žodį. Atstatyti Dievo Žodį. Surasti senus rankraščius olose, urvuose. Neva viena knyga yra viename žemės krašte, kita kitame, trečia dar kažkur, ketvirta irgi nežinia kur. Tokia yra žmogaus filosofija apie Naujojo testamento suformavimą. Laikomasi nuomonės, kad tik žmogus gali išsiaiškinti, kur yra Naujojo testamento knygos, ir kokios knygos gali įeiti į Naujajį testamentą.

Žmogaus filosofija byloja, kad Paulius parašė laiškus, laikė juos pas save, vėliau Petras parašė laiškus, vėliau Jonas, Jokūbas ir kiti. Tie laišškai buvo išsimėtę, išsibarstę po plačią teritoriją. Vėliau, po kelių šimtmečių, atsirado „protingi vyrai“, Bažnyčios tėvai, kurie ėmė ir surinko šituos laiškus bei sukomplektavo visą Naujajį testamentą ir nutarė, kuris laiškas turi įeiti į Naujajį testamentą, o kuris neturi... Visa tai yra žmogaus filosofija, žmogaus išmintis. Tačiau Dievo Žodyje matėme, jog tai, ką liudija Dievo Žodis, yra priešinga žmogaus nuomonei. Dievo Žodyje matėme, kad Dievas pats pasirūpino, kad Jo Žodis būtų parašytas, kad būtų daromos jo kopijos, kad būtų sukomplektuotas pačių rašytojų, kurie rašė Dievo Žodį, kad jis nebūtų išmėtytas tai pas vieną, tai pas kitą rašytoją, bet kad Žodis būtų vienoje vietoje, kad jis būtų komplektuojamas tuo pačiu laiku, kai jis buvo rašomas. Dievas pasirūpino, kad Jo Žodis būtų rašomas ir tuo pat metu komplektuojamas. Ir vėliau jis būtų nukopijuotas ir išplatintas po visą pasaulį. Taip Dievas išsaugojo Savo Žodį, ir mes matėme tą puikų liudijimą, kurį pateikė Raštai. Ir tai visiškai priešinga žmogaus filosofijai. Tačiau mūsų tikėjimas turi remtis ne tuo, ką žmogus sako, ne tuo, ką mokslininkai ar teologai sako, ne tuo, ką teologijos institutų profesoriai sako, bet tuo, ką sako Dievo Žodis. Raštas kalba apie tai, kaip Dievas išsaugojo Savąjį Žodį, kaip Dievas pasirūpino, kad Jo Žodis būtų išsaugotas, ir mes turėtume jį savo rankose. Raštas kalba, kaip Dievas pasirūpino, kad Jo Žodis būtų sukomplektuotas pačių rašytojų, o ne iš kažkur atsiradusių žmonių, kurie ėmėsi ir surinko tas knygas į vieną.

Pažiūrėkime į Naująjį testamentą ir pamatysime, kad per tą laikotarpį, kai apaštalai ir kiti šventieji rašė Naująjį testamentą, Dievo Žodis buvo jų pačių surašytas ir sukomplektuotas į vieną knygą, į vieną Naująjį testamentą. Jis nebuvo kažkur išbarsytas po įvairius žemės kampelius. Visą tą procesą pamatysime Dievo Žodyje. Taip pat pamatysime, kad iš tų Naujojo testamento rašytų rankraščių buvo padarytos kopijos ir išplatintos, kad žmonės turėtų savo rankose Naująjį testamentą, kuri ir mes šandien turime. Pamatysime, kad šios padarytos kopijos, nurašytos nuo apaštalų surašytų laiškų, lygiai tokios pat autoritetingos kaip ir apaštalų ranka parašyti laiškai. Jos yra lygiai taip pat pripažintos Raštais, kaip ir apaštalų surašyti originalūs rankraščiai. Dievo Žodis buvo sukomplektuotas apaštalų ir kitų vyrų, kurie surašė Naująjį testamentą. Jų rankraščiai buvo sukomplektuoti į vieną knygą, buvo daromos jų kopijos ir platinamos. Visa tai įvyko apaštalų laikais, kol jie dar buvo gyvi, o ne po kelių šimtų metų, kai atsirado įvairios religinės tarybos, kurios susėdę bandydavo nuspręsti, koks bus Naujasis testamentas, kurias knygas reikėtų įtraukti, o kurių ne. Tačiau ne žmonių, o Dievo tikslas yra išsaugoti ir sukomplektuoti Savąjį Žodį, ir Dievas tuo pasirūpino. Jei Dievas galėjo įsiterpti į žmonių istoriją, į žmonių gyvenimus ir padaryti, kad jie surašytų Jo Žodžius į vieną knygą, tai Dievas įsiterpė į žmonių gyvenimus, kad Jo Žodis būtų ir sukomplektuotas į vieną knygą bei būtų išsaugotas per visą istoriją. Dievas tai padarė.

Mes puikiai matėme, kaip Senasis testamentas buvo išsaugotas. Lygiai taip pat ir Naujasis testamentas yra išsaugotas per visą istoriją. Dievas pasirūpino žmonėmis, kurie tai darė, ir visa tai buvo atlikta, kol buvo gyvi apaštalai. Nieko nuostabaus, kai Naujajame testamente matome parašyta, kad tikintieji turėjo Naujojo testamento autorių surašytų originalų kopijas ir jas vadino Raštais. Tos išplatintos kopijos buvo vadinamos Raštais lygiai kaip ir originaliai parašyti rankraščiai.

Pažiūrėkime, kaip tikintieji vadino Pauliaus surašytus laiškus ir iš jo laiškų padarytas kopijas.

2 Pt 3, 15-16: „Ir mūsų Viešpaties ilgą kantrybę laikykite išgelbėjimu; kaip ir mūsų mylimas brolis Paulius jums parašė pagal jam duotą išmintį kaip ir visuose savo laiškuose, kalbėdamas juose apie šitai; kuriuose yra sunkiai suprantamų dalykų, kuriuos nemokytieji ir svyruojantys iškreipia, kaip ir kitus Raštus, savo pačių pražūčiai“. Petras kalba apie Pauliaus laiškus, kad jo surašyti laiškai yra Raštai. Nes kiti, kurie skaito jo Raštus, juos „iškreipia, kaip ir kitus Raštus, savo pačių pražūčiai“. Petras turėjo Pauliaus laiškus, nes jis kalba apie tuos dalykus, kurie buvo surašyti Pauliaus laiškuose. Akivaizdžiai matyti, kad jis studijavo jo laiškus, nes jis kalba apie tą išmintį, kuri buvo duota Pauliui. Bet Paulius nerašė laiškų Petrui, jūs nerasite nei vieno Pauliaus laiško, skirto Petrui. Paulius rašė pagonių bažnyčioms. Tačiau Petras turėjo toms bažnyčioms rašytų laiškų kopijas. Jis jas studijavo. Lygiai taip pat ir žydai, kuriems Petras rašė tą antrąjį laišką. Jis rašydamas kalba jiems, kad Paulius jiems parašė pagal jam duotą išmintį. Petras turėjo Pauliaus laiškų padarytas kopijas, kurias vadina Raštais. Paulius rašė savo laiškus pagonių bažnyčioms, iš jų buvo padarytos kopijos, ir Petras jas įsigijo. Ir ne tik Petras įsigijo Pauliaus surašytų laiškų kopijas, bet ir kiti žydu

tikintieji, kuriems Petras rašė laiškus. Visi jie turėjo Pauliaus laiškų kopijas, jas skaitė, studijavo ir paskui kalbėjo apie tai, kas jose parašyta. Naujojo testamento rašytoju laišakai, rankraščiai, buvo surašyti, surinkti į vieną vietą, buvo kopijuojami ir platinami tarp tikinčiųjų. Jie nebuvo išsimėte, bet buvo sukomplektuoti į vieną knygą – Naujajį testamentą. Tada buvo daromos kopijos ir platinamos tarp tikinčiųjų. Tuo metu visi surašyti rankraščiai buvo pripažįstami kaip Dievo Žodis. Tos kopijos, kurios buvo išplatintos, kurias turėjo Petras ir kiti žydų tikintieji, buvo vadinamos Raštais. Petras ir kiti žydai turėjo Pauliaus parašytų originalų kopijas, o ne pačius originalus, nes originalus Paulius rašė pagonių bažnyčioms. Petras pasidarė kopijas arba jam padarė, ir jis jas turėjo. Jis tas kopijas vadino Raštais.

Kitas pavyzdys. Timotiejus buvo pastorius ir Paulius jam rašė asmeninį laišką kaip pastoriumi. Paulius rašė Timotiejui, kaip turi veikti vietinė bažnyčia, kokia vietinės bažnyčios paskirtis, kokia turi būti joje tvarka ir kokie turi būti vietinės bažnyčios lyderiai, kaip jie turi būti paskiriami būti lyderiais. Koks turi būti jų elgesys ir ką jie turi daryti vietinėje bažnyčioje. Paulius rašo Timotiejui, kaip jis, kaip pastorius turi elgtis bažnyčioje, ką jis turi daryti, koks yra jo darbas.

1 Tim 4, 13-16: „Kol ateisiu, užsiimk skaitymu, raginimu, mokslu. Neapleisk dovanos, esančios tavyje, kuri tau buvo duota per pranašystę su vyresniųjų rankų uždėjimu. Mąstyk apie tai; atsiduok tam visiškai; kad tavo pažanga būtų matoma visiems. Žiūrėk savęs ir mokslo; pasilik tame, nes tai darydamas išgelbėsi save ir tuos, kurie tavęs klausosi“. Atkreipkime dėmesį į 13 eilutę: „Kol ateisiu, užsiimk skaitymu, raginimu, mokslu“. Ką Paulius ragina Timotiejų skaityti? Iš ko jis turi duoti paraginimus tikintiesiems? Iš kur jis turi pasisemti mokslo, kad mokytų tikinčiuosius? Timotiejus turėjo skaityti Raštus. Iš Raštų jis galėjo paraginti žmones. Iš Raštų jis sėmėsi mokslo, kurį paskui perteikė klausytojams. Paulius ragina Timotiejų skaityti Raštus ir vėliau, gavus iš jų išminties, paraginti tikinčiuosius, perteikti mokslą, kurį išmoko iš Raštų. Faktas tas, kad Paulius tikėjosi, jog Timotiejus turi Raštą savo rankose, kurį jis gali skaityti, mokytis iš jo ir mokyti kitus. Paulius sako: „...apmąstyk šituos dalykus, atsiduok jiems visiškai. Žiūrėk savęs ir mokslo“. „Žiūrėk savęs“ reiškia, kad skaitytum Dievo Žodį. „Ir mokslo“ – žiūrėk, kad mokytum Dievo Žodžio, ką Dievo Žodis sako, kad tas mokslas būtų sveikas, kaip Paulius rašo savo laiškuose. Paulius žinojo, kad Timotiejus turi Šventuosius Raštus – Bibliją. Ir ne tik Timotiejus turėjo Šventąjį Raštą, bet taip pat ir žmonės, kuriuos mokė Timotiejus.

1 Tim 5, 17: „Vyresnieji, kurie gerai valdo, tebūna laikomi vertais dvigubos pagarbos, ypač triūsiantys žodyje ir moksle“. Ką reiškia triūsti Žodyje? Tai reiškia studijuoti Bibliją. Skaityti ją, analizuoti, studijuoti, kaip tos eilutės paaiškina viena kita, ieškoti atsakymų Rašte. Tai yra triūsti Žodyje. „Ir moksle“ – turi skelbti tai, ko išmoka. Paulius sako, kad tie vyresnieji, kurie triūšia Žodyje, kurie studijuoja, kurie yra atsidavę visą savo gyvenimą Dievo Žodžio studijavimui ir perteikimui kitiems žmonėms to, ką išstudijavo, ką gavo iš Dievo Žodžio išminties, visi tokie turi būti dvigubai gerbiami. Kaip matome, šie vyresnieji triūsė Žodyje bei moksle ir mokė to Žodžio dar prieš tai, kai Paulius parašė Timotiejui laišką.

Taigi tikintieji turėjo Rašto kopijas, nors jie ir neturėjo Timotiejui parašytų laiškų, bet jie turėjo kitus Raštus, kitus laiškus ir visą likusią Bibliją. Jie turėjo viską, kas prieš tai dar buvo parašyta. Jie tai studijavo ir skelbė. Ir Paulius rašo: pastebėk tokius vyrus, nes jie verti dvigubos garbės. Jie yra atsidavę šitam dalykui.

Toliau, 18 eil.: „Nes Raštas sako: ‘Neužrišk nasrų jaučiui, minančiam javus’. Ir: ‘Darbininkas vertas savo atlygio’“. Šioje eilutėje yra pacituota Senojo testamento citata ir pacituota iš Naujojo testamento. Viena citata pacituota iš Pakartoto Įstatymo 25, 4, o kita – iš Luko 10, 7. Paulius tiek Naujajį, tiek Senąjį testamentą vadina Raštu. Taigi tie žmonės, kuriems Paulius rašė, ir kiti tikintieji, su kuriais jis bendravo, turėjo Raštą. Ir tame Rašte buvo ir Senasis, ir Naujasis testamentas. Paulius pacitavo tai, kas jiems jau buvo žinoma, ką jie galėjo atsivertę paskaityti. Tikintieji turėjo tiek Senąjį testamentą, tiek Naujojo testamento dalį, kuri jau buvo parašyta anuo metu. Tik jie neturėjo originalių rankraščių. Jie turėjo pasidare kopijas. Laiške Timotiejui pacituota Luko knyga. O Lukas parašė vieninteliam žmogui – Teofiliiui.

Apd 1, 1: „Pirmąjį veikalą buvau sudaręs, o Teofiliau, apie viską, ką Jėzus pradėjo daryti ir mokyti“. Pirmasis veikalas, kurį Lukas buvo parašęs Teofiliiui, buvo Luko knyga, t.y. Luko evangelija. Antrasis veikalas buvo Apaštalų darbai. Lukas parašė dvi knygas Teofiliiui. Lk 1, 1-3: „Kadangi daugelis apsiėmę sutvarkyti paskelbimą to, kas neabejotinai įtikėta tarp mūsų, kaip perdavė juos mums tie, kurie nuo pradžios buvo liudininkai ir žodžio tarnautojai, atrodė pravartu ir man, turinčiam visko nuo pat pradžios tobulą supratimą, nuosekliai surašyti tau, didžiai gerbiamas Teofiliau“. Lukas parašė Teofiliiui dvi knygas: Evangeliją pagal Luką ir Apaštalų darbus. Originalūs Luko parašyti rankraščiai nukeliavo pas Teofiliių. Kai Paulius rašė Timotiejui laišką, jis pacitavo Raštą, kuris sako „neužrišk nasrų jaučiui, kuris mina javus“ ir „darbininkas vertas savo atlygio“. Jis pacitavo Senąjį testamentą ir Luko knygą. Paulius pacitavo Luko parašytą knygą, kuri buvo pas Teofiliių. Teofiliius turėjo Luko ranka parašytą originalą. Na, o Paulius neturėjo Luko knygos originalo, nes tai buvo pas Teofiliių. Taigi Paulius, Laiške Timotiejui cituodamas Luką, neturėjo Luko knygos originalo, o turėjo Luko knygos kopiją. Lygiai taip pat ir kiti tikintieji, kuriems Paulius rašė, tame tarpe ir Timotiejus, turėjo Luko knygos originalo kopijas. Paulius pacitavo iš Luko knygos kopijos, žinodamas, kad Timotiejus ir kiti tikintieji turi jos kopijas, ir kad jie gali atsiversti ir paskaityti, ką Paulius jiems cituoja 1 Laiške Timotiejui. Luko knygos originalo rankraštį turėjo tik Teofilis, niekas kitas. Anuo metu Dievo Žodis buvo rašomas, komplektuojamas ir iš jo buvo daromos kopijos, kad kiti tikintieji turėtų, ką skaityti, kad jie turėtų savo rankose Dievo Žodį.

Pastebėkime vieną dalyką. Visas tas kopijas, kurias jie turėjo, ir Luko kopiją, kurią galėjo atsivertę skaityti, Paulius vadina Raštu. Vadinasi, originalų kopijose yra lygiai tokie pat Dievo įkvėpti žodžiai, nes jos vadinamos Raštu.

14 PAMOKA

NT IŠSAUGOJIMAS. 2 DALIS

2 Tim 2, 15: „Studijuok, kad pasirodytum išmėgintu Dievui, darbininku, neturinčiu ko gėdytis, teisingai padalijančiu tiesos žodį“. Tam, kad teisingai padalytum Tiesos Žodį, reikia turėti visą Raštą. Šitos eilutės įrodo, kad tiek Timotiejus, tiek kiti tikintieji turėjo Raštą. Turėjo Rašto kopijas savo rankose. Dievo Žodį reikėjo teisingai padalyti. Atskirti, kur yra Pranašystės programa, kur yra Paslapties programa. Kur yra mokslas, skirtas Izraelio tautai, o kur yra mokslas, skirtas Kristaus Kūno bažnyčiai, pagonių bažnyčioms. Bet buvo žmonių, kurie to nepadarė.

2 Tim 1, 15 rašoma: „Tu tai žinai, kad nuo manęs nusigrėžė visi, esantys Azijoje; iš kurių yra Figelas ir Hermogenas“. Azijos pagrindinis miestas buvo Efezas. Paulius parašė Laišką efeziečiams. Efeziečiai buvo Azijos tikintieji. Paulius rašo, kad visi, kurie buvo Azijoje, paliko jį, nusigrėžė nuo jo ir nuo jo mokslo – nuo to, ką Paulius skelbė. Jie nepadalino teisingai Dievo Žodžio. Todėl Paulius ir perspėja Timotiejų, ragina jį: „Studijuok, kad pasirodytum išmėgintu Dievui, darbininku, neturinčiu ko gėdytis, teisingai padalijančiu Tiesos Žodį“. Dievo Žodį reikėjo teisingai padalyti, atskirti Izraelio tautai skirtą mokslą nuo mokslo, skirto Kristaus Kūno bažnyčiai. Kitu atveju žmogus atkrenta nuo Pauliaus mokslo, pradeda maišyti visus dalykus, suplakti viską į viena, tarsi visas Dievo Žodis kalbėtų apie vieną ir tą patį, neatskiriant skirtingu dalyku.

2 Tim 4, 1-2: „Todėl aš tave įpareigoju akivaizdoje Dievo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus, kuris teis gyvus ir mirusius savo pasirodyme ir savo karalystėje: skelbk žodį; stovėk čia pat laiku ir nelaiku; bark, peik, ragink su visa ilga kantrybe ir mokslu“. Paulius ragina Timotiejų skelbti Žodį. Kad skelbtų Žodį, Timotiejus turėjo turėti Raštą. Laiškuose Timotiejui Paulius rašo, kad jo raštai yra sveikas mokslas, sveikų žodžių pavidalas. 2 Tim 1, 13 Paulius ragina Timotiejų laikytis šito sveiko mokslo ir jį skelbti: „Tvirtai laikykis pavidalo sveikų žodžių, kuriuos girdėjai iš manęs tikėjime ir meilėje, kurie yra Kristuje Jėzuje“.

Paulius parašė sveiką mokslą. Jo laiškuose pristatomas sveikų žodžių pavidalas, kuris šiandien turi būti skelbiamas mums. Tai yra skirta mums. Jis pritaikytas mūsų sielų statydinimui, Kristaus mumyse suformavimui, kaip Paulius rašo galatams. Paulius ragina Timotiejų, kad jis viso to laikytųsi, skelbtų tą Žodį.

Paulius kreipiasi į Efezo bažnyčios vyresnius Apd 20, 28: „Todėl žiūrėkite savęs ir visos kaimenės, kuriai Šventoji Dvasia paskyrė jus prižiūrėtojais, ganyti Dievo bažnyčia, kurią jis nusipirko savo krauju“. Po to jis duoda jiems nurodymus Apd 20, 32 eil.: „O dabar, broliai, aš pavedu jus Dievui ir jo malonės žodžiui, kuris yra pajėgus jus pastatyti ir duoti jums paveldą tarp visų tų, kurie yra pašvęstieji“. Paulius paveda tikinčiuosius jo parašytai malonės evangelijai, tam sveikam mokslui. Jis paveda juos malonės žodžiui, kuris yra pajėgus pastatyti tikinčiuosius.

Apd 20, 24: „Bet niekas iš tų manęs neveikia, ir nebranginu aš savo gyvybės, kad aš galėčiau užbaigti savo bėgimą su džiaugsmu ir tarnystę, kurią aš gavau iš Viešpaties Jėzaus liudyti Dievo malonės evangeliją“. Būtent šitai malonės evangelijai, kurią jis gavo iš Viešpaties, Paulius ir paveda efeziečių bažnyčios vyresnius. Jis paveda tikinčiuosius parašytam žodžiui, malonės evangelijai, kurią jis gavo iš Viešpaties Jėzaus.

Paulius rašo Ef 3, 1: „Dėl šios priežasties aš, Paulius, Jėzaus Kristaus kalinys dėl jūsų, pagonių, jei esate girdėję apie malonės paskirstymą, man duotą dėl jūsų“. Kai Paulius sako efeziečiams, kad jis paveda juos Dievo malonės žodžiui, tai jis sako, kad paveda tam žodžiui, kuris yra užrašytas, tam malonės paskirstymui.

Ef 3, 4 jis rašo: „Iš kurių, kai skaitote, galite suprasti mano pažinimą Kristaus paslapties“. Vadinasi, tai yra parašyta, ir yra padarytos tų Raštų kopijos, iš kurių jie gali skaityti. Jau anuo metu tikintieji turėjo Pauliaus laiškų kopijas, kad galėtų jas skaityti namuose. Paulius rašo Kol 3, 16: „Tegul Kristaus žodis turtingai gyvena jumyse visa išmintimi“. Kristaus žodis, kuris turi turtingai gyventi tikinčiuosiuose, yra tas žodis, kurį Kristus iš dangaus šlovės apreiškė Pauliui, o jis tai užrašė.

Kol 2, 6-7: „Todėl, kaip priėmėte Kristų Jėzų – Viešpatį, taip ir vaikščiokite jame: išaknyti ir pastatyti jame, ir sutvirtinti tikėjime, kaip buvote išmokyti, tame perteke dėkojimo. Saugokitės, kad kas jūsų neapiplėštų per filosofiją ir tuščią apgaulę, pagal žmonių tradicijas, pagal pasaulio pradmenis, o ne pagal Kristų“. Tam, kad tikintieji būtų buvę išmokyti, jie turėjo turėti Pauliaus laiškus, kad išmoktų to mokslo ir tvirtai stovėtų tikėjime. Kolosiečiai buvo išmokyti Pauliaus evangelijos. Epafras buvo kolosiečių bažnyčios pastorius ir juos mokė Paulius mokslo. Namuose jie galėjo atsiversti Pauliaus laiškus ir juos skaityti, peržiūrėti, ko Epafras juos mokė.

Koks Dievo Žodžio išsaugojimo procesas buvo Senajame testamente, toks jis liko ir Naujojo testamento laikais.

1 Tes 5, 27: „Įpareigoju jus Viešpačiu, kad šis laiškas būtų skaitomas visiems šventiesiems broliams“. Laiškas tesalonikiečiams buvo vienas iš pirmųjų laiškų, kuriuos parašė Paulius. Jis rašo, kad Laiškas tesalonikiečiams „būtų skaitomas visiems šventiesiems broliams“. Paulius nesako, kad šis jo ranka parašytas laiškas keliautų iš vienos bažnyčios į kitą. Neįmanoma visiems tikintiesiems vienu metu skaityti vieną, Pauliaus ranka parašytą Laišką tesalonikiečiams, ar ne? Paulius rašo, kad tas laiškas būtų skaitomas, bet tai nereiškia, kad jo parašytas originalus rankraštis turi keliauti iš rankų į rankas. Paprasčiausiai turėjo būti daromos jo laiškų kopijos. Tai mes matėme Rašto eilutėse, kurios liudija, kad buvo daromos kopijos. Tikintieji turėjo originalių Senojo ir Naujojo testamento rankraščių kopijas. Tame tarpe ir Pauliaus laiškų kopijas. Paulius įpareigojo tesalonikiečius, kad jiems parašytas laiškas būtų skaitomas visu tikinčiuju, kad būtų daromos jo kopijos.

Gal 1, 1: „Paulius, apaštalas (ne nuo žmonių, nei per žmogų, bet per Jėzų Kristų ir Dievą Tėvą, kuris prikėlė jį iš numirusiųjų) ir visi su manimi esantys broliai,

Galatijos bažnyčioms (*daugiskaita*)“. Vadinasi, Galatijoje buvo ne viena bažnyčia, o mažiausiai dvi. Tas laiškas, kurį Paulius parašė galatams, cirkuliavo po visas tas bažnyčias. Paulius šį laišką parašė visoms bažnyčioms, esančioms Galatijoje. O kaip vienu metu tą patį laišką galėjo skaityti visos Galatijos bažnyčios? Reikėjo padaryti šito Pauliaus parašyto laiško kopijas, kad visi jį turėtų ir galėtų skaityti, kaip ir mes šandien. Mes neiname pas kaimyną, kad jis mums duotų Laišką galatams, mes turime tai savo namuose. Taip ir Galatijos bažnyčios tikintieji savo namuose turėjo pasidare Pauliaus parašyto Laiško galatams kopijas. Paulius tikėjosi, kad tikintieji darys kopijas ir jas platins.

Kol 4, 15: „Sveikinkite brolius, esančius Laodikėje, ir Nimfą bei bažnyčia, esančią jo namuose. Ir kai šis laiškas bus perskaitytas pas jus (*Kolose*), padarykite, kad jis būtų skaitomas ir laodikėjiečių bažnyčioje; ir kad jūs taip pat skaitytumėte laišką iš Laodikėjos“. Paulius liepė, kad šis laiškas, kurį jis parašė kolosiečiams, būtų perskaitytas ir Laodikėje. Taigi turėjo būti daromos šio laiško kopijos. Šis Laiškas kolosiečiams turėjo būti nurašytas, t.y., padaryta jo kopija ir nusiųsta į Laodikėją. Taip pat ir kolosiečiai turėjo skaityti laišką, esantį Laodikėje. Vadinasi, laodikiečiai turėjo kitą Pauliaus parašytą laišką. Turėjo būti daromi to laiško nuorašai, kopijos, „kad jūs (*kolosiečiai*) taip pat skaitytumėte laišką iš Laodikėjos“. Paulius tikėjosi, kad bus daromos jo laiškų kopijos ir platinamos tarp tikinčiųjų, kad jie galėtų juos skaityti.

1 Kor 5, 9: „Rašiau jums laiške nebendrauti su paleistuviais, tačiau apskritai ne su visais šio pasaulio paleistuviais...“ Tai yra Pirmasis laiškas korintiečiams. Tačiau Paulius jiems rašydamas patį pirmąjį laišką, rašo: „Rašiau jums laiške (*vadinasi, prieš tai Paulius rašė jems*) nebendrauti su paleistuviais“. Prieš pirmąjį ir antrąjį Laišką korintiečiams Paulius jiems anksčiau rašė bent vieną laišką ir davė jiems nurodymus: „Rašiau jums laiške...“ Tačiau tai, ką jis anksčiau rašė korintiečiams, nebuvo įtraukta į Dievo Žodį. Tai nebuvo įkvėpti Dievo žodžiai. Matomai, panašiai yra ir su laišku laodikiečiams, kuris turėjo būti perskaitytas pas kolosiečius. Tačiau didelė tikimybė, kad laodikiečiai turėjo laiškus, kuriuos Paulius surašė kitoms bažnyčioms, kurių kolosiečiai dar neturėjo.

Apaštalų gyvenimo laiku, kai jie dar buvo gyvi, Dievas buvo išrinkęs grupę žmonių, kurių pareiga ir darbas buvo nustatyti, kur yra Dievo Žodis, jį sukomplektuoti ir padaryti kopijas. Jų pareiga buvo nustatyti, ką parašė Paulius, ką parašė Jonas, ką parašė Petras. Kur yra Petro laiškai, kur yra Jono laiškai ir t. t. Jie turėjo atpažinti, kur yra Dievo Žodis. Dievas pasirūpino, kad būtų tokia grupė žmonių, kad jie atliktų šį darbą. Ir visas šis darbas buvo atlikinėjamas, kol buvo gyvi apaštalai: Petras, Jonas, Jokūbas, Paulius ir visi kiti, kurie surašė Naująjį testamentą.

Pastebėkime, kai Paulius rašė laiškus, kur keliavo jo laiškai, į kokią vietovę? Į Aziją, dabartinę Turkiją, į šiaurinę Palestiną, kur šandien yra Libanas, į Italiją, Romą, Graikiją, ir kt. Taigi apaštalo ranka parašytų rankraščių kopijų reikėjo ieškoti tose vietose, į kurias Paulius rašė laiškus. Pauliaus laiškų kopijos nebuvo kažkur Afrikoje,

Egipte ar dar kur nors, bet buvo šiaurinėje pusėje, aplink Viduržemio jūrą. Taigi tam, kad surastume tikruosius rankraščius, nukopijuotus nuo originalių Raštų, jų reikėtų ieškoti aplink Viduržemio jūrą. Ten, kur Paulius juos rašė, jie buvo siuntinėjami, ir iš jų buvo daromos kopijos. Tose srityse reikėtų ieškoti originalaus teksto. O iškraipytasis tekstas randamas Afrikoje, Egipte. Būtent iš to iškraipyto teksto gimė įvairios Biblijų versijos, kurios skiriasi nuo originalaus, neiškraipyto, teksto.

15 PAMOKA

NT PRANAŠAI

Pažiūrėkime, kokią grupę žmonių Dievas buvo išsirinkęs Naujojo testamento laikais, kad jie atpažintų Dievo Žodį, Jį išsaugotų, padarytų kopijas ir išplatintų jį tarp tikinčiųjų.

Rom 16, 25-26: „Na, o tam, kuris turi galią jus įtvirtinti pagal mano evangeliją ir Jėzaus Kristaus skelbimą pagal apreiškimą paslapties, kuri buvo nutylėta nuo pasaulio pradžios, bet dabar atskleista ir **pranašų Raštais** pagal amžinojo Dievo įsakymą apreiškta visoms tautoms tikėjimo klusnumui“. Pranašų Raštais buvo duota žinoti tai, kas apreiškta apaštalui Pauliui. Apie kokius pranašus Paulius rašo sakydamas „pranašų Raštai“? Ar tai Senojo ar Naujojo testamento pranašai?

Paulius buvo Naujojo testamento apaštalas. Ir tai, ką jis surašė, pranašai „apreiškė visoms tautoms“. Akivaizdu, kad tai – Naujojo testamento pranašai. Senojo testamento pranašai negalėjo žinoti to, ką Paulius rašo, nes visa tai, ką Paulius rašo, yra atskleista dabar – Naujojo testamento laikais. Todėl tai yra Naujojo testamento pranašai. Pažiūrėkime į Raštą, kokie tie Naujojo testamento pranašai.

Ef 4, 8. 11-12: „Todėl jis sako: ‘Kai jis pakilo į aukštybę, jis nuvedė nelaisvėn nelaisvę ir davė žmonėms dovanų. [...] Ir jis davė kai kuriuos apaštalais; kai kuriuos pranašais; kai kuriuos evangelistais; kai kuriuos pastoriais bei mokytojais; šventųjų tobulinimui, tarnystės darbui, Kristaus kūno statydinimui’“. Iš 8 eilutės, kur rašoma „kai jis pakilo į aukštybę“, labai aiškiai matyti, kad Jėzus Kristus buvo nukryžiuotas, prisikėlė iš numirusiųjų ir pakilo į aukštybę, ir tada davė žmonėms dovanų. 11 eilutėje rašoma, kad davė apaštalų dovanas, pranašų dovanas, evangelistų ir mokytojų.

Apaštalų darbų 9 skyriuje Jėzus Kristus iš dangaus šlovės išgelbėjo Saulių, paskelbė jį apaštalu Pauliumi ir suteikė jam informaciją, kuri anksčiau niekuomet nebuvo skelbiama, niekada nebuvo pranašaujama, Dievas anksčiau tai laikė paslapyje, bet dabar atskleista, kaip Paulius rašo. Ir ši informacija dabar yra atskleista visiems žmonėms pranašų Raštais. Tų pačių pranašų, kuriuos Jėzus Kristus paskyrė Naujaja-

me testamente, kai „Jis pakilo aukštyn ir davė žmonėms dovanų“. Jis davė apaštalus, davė pranašus ir kt.

Visi gerai pamename Mato-Jono knygoje aprašomą Jėzaus žemiškąją tarnystę. Pamename, kaip dvylika mokinių buvo paskirti būti dvylika apaštalu. Tai buvo apaštalai, kuriuos Jėzus paskyrė dar būdamas žemėje. Tačiau Laiške efeziečiams rašoma apie kitas apaštalu ir pranašų duotas dovanas. Jos buvo duotos daug vėliau, kai Kristus jau buvo prisikėles ir pakilęs aukštyn. Kristus iš dangaus davė apaštalu, pranašų ir kitas dovanas Kristaus Kūno bažnyčiai. Čia nekalba apie dvylika apaštalu, kurie buvo paskirti Izraelio tautai žemėje. Dvylika apaštalu Jėzus paskyrė dar būdamas žemėje, kai dar nebuvo nukryžiuotas. O Laiške efeziečiams rašoma, kad apaštalu ir pranašų dovanos yra duotos po Kristaus prisikėlimo, kai Jis pakilo aukščiau visų kunigaikštysčių, valdžių ir viešpatysčių. Keturių evangelijų aprašomo laikotarpio metu buvo paskirti apaštalai, bet tai ne tas pats laikotarpis, kuris aprašomas Laiške efeziečiams. Keturių evangelijų laikotarpiu Kristus buvo žemėje, kai paskyrė apaštalus. Na, o Kristaus Kūnui buvo duodami apaštalai ir pranašai po Kristaus pakilimo į aukštybes (Ef 4, 8. 11-12). Rom 1, 5 Paulius rašo, kad jis yra paskirtas būti apaštalu per prisikėlusįjį Kristų, per galingąjį Dievo Sūnų, paskelbtą prisikėlimo dvasia. Paulius buvo vienintelis apaštalas, paskirtas po Viešpaties Jėzaus Kristaus prisikėlimo. Visi kiti dvylika apaštalu buvo paskirti, kai Jėzus Kristus buvo žemėje. Lygiai taip pat ir pranašai. Laiške efeziečiams minimi ne Senojo testamento pranašai, bet pranašai, kurie buvo skirti Kristaus Kūno bažnyčiai.

Ef 2, 19-20: „Todėl dabar jūs nebesate ateiviai ir svetimšaliai, bet bendrapiliečiai su šventaisiais ir Dievo namiškiai; ir esate pastatyti ant apaštalu ir pranašų pamato, pačiam Jėzui Kristui esant kertiniu akmeniu“. Mes esame pastatyti ant apaštalu ir pranašų pamato. Apaštalai ir pranašai yra pamatinės dovanos, duotos skelbti mokslą – Dievo Žodį. 1 Kor 3 Paulius sako: „Aš padėjau pamatą, o kitas ant jo stato. Niekas negali dėti kito pamato, kurį aš pastačiau, kuris yra Kristus“. Paulius padėjo pamatą. Koks tas pamatas? Pažinimas, duotas iš Jėzaus Kristaus, tie žodžiai, kuriuos jis surašė laiškuose. Tai yra pamatas, kurį padėjo Paulius. Apaštalu ir pranašų dovanos yra pamatinės dovanos. Jos yra pamatas, pateikiantis visą mokslą, duotą iš Dievo, ant kurio statosi visas Kristaus Kūnas.

Kai Dievas davė apaštalu ir pranašų dovanas, pranašai darė daug dalykų Kristaus Kūne – bažnyčioje. Ir viena iš jų pareigų buvo kalbėti už Dievą. Senajame testamente pranašas ateidavo pas Izraelio tautą ir sakydavo: „Šitaip sako Viešpats“. Lygiai taip pat ir Naujojo testamento pranašų dovanos buvo duotos, kad pranašas kalbėtų tai, ką sakė Dievas.

Iš 4, 15: „Ir tu kalbėk jam (*Viešpats kreipiasi į Mozę*) ir įdėk žodžius į jo burną; o aš būsiu su tavo burna ir su jo burna ir jus pamokysiu, ką jums daryti. Ir jis bus tavo kalbėtojas tautai; ir jis tau bus vietoj burnos, o tu jam būsi vietoj Dievo“. Aaronas buvo Mozės kalbėtojas. Jis kalbėjo Mozės žodžius. O kokius žodžius Mozė davė jam kalbėti? Dievo žodžius. Aaronas kalbėjo Dievo žodžius, jis buvo kalbėtojas ir sakė tai, ką

sako Viešpats. Iš 7, 1: „Ir VIEŠPATS tarė Mozei: ‘Štai aš tave padariau dievu faraonui; o tavo brolis Aaronas bus tavo pranašas’“. Ketvirtame skyriuje Dievas sakė, kad Aaronas bus „tavo kalbėtojas“, kalbės į tautą. O čia sako, kad Aaronas bus „tavo pranašas“. Sulyginus eilutę su eilute gaunasi, kad „pranašas“ yra „kalbėtojas“, tas, kuris kalba Dievo žodžius.

Viena iš pranašo funkcijų Biblijoje yra atpažinti, ką sako Viešpats, žinoti, kur yra Dievo žodžiai. Pranašas turi atpažinti, koks yra Dievo Žodis, skirtas žmonėms. Visoje Biblijoje matyti, jog viena iš pranašo funkcijų yra atpažinti tai, ką sako Viešpats: ar tai Dievo Žodis, ar tai ne Dievo Žodis, ar tai Dievas kalba, ar ne.

Sk 23, 12: „Ir jis atsakydamas tarė: ‘Argi neturiu būti atidus kalbėti tai, ką VIEŠPATS deda man į burną?’“ Čia kalbėjo Balaamas. Jis kalbėjo Viešpaties žodžius. Viešpats idėjo į jo burną žodžius, kad jis kalbėtų Balakui. Balakas prašė Balaamo, kad šis prakeiktų Izraelio tautą. Balaamas atėjo tai padaryti, tačiau kai tik jis praverdavo savo burną, iš jos išeidavo Dievo žodžiai. Ir Dievas per jį kalbėjo laimindamas Izraelio tautą, bet nekeikdamas. Balaamas klausia, argi jis neturi kalbėti to, ką Viešpats deda jam į burną? Jis negali kitko kalbėti, kaip tik tai, ką Viešpats įdeda į jo lūpas.

Pranašas, Dievo kalbėtojas, kuris kalba už Dievą, kalba tai, ką Dievas įdeda į jo lūpas. Jis kalba Viešpaties žodžius. Jis sako: „Taip kalba Viešpats“.

Ez 3, 17: „...Žmogaus sūnau, aš tave paskyriau sargybiniu Izraelio namams; todėl išgirsk žodį iš mano burnos ir duok jiems išpėjimą nuo manęs“. Pranašas, išgirdęs žinią, turėjo atpažinti, ar tai yra Dievo Žodis, ir pranešti tai žmonėms, pasakyti, ką sako Viešpats.

Jer 15, 19: „Todėl taip sako VIEŠPATS: ‘Jei sugrįši, tada aš tave vėl priimsiu, ir tu stovėsi mano akivaizdoje; ir jei tu išimsi tai, kas brangu, nuo to, kas bjauru, tu būsi kaip mano burna’“. Pranašas turėjo būti Dievo lūpos, Dievo burna, ir kalbėti Dievo duotus žodžius.

2 Krn 36, 12: „Ir jis darė tai, kas buvo pikta VIEŠPATIES, jo Dievo, akyse, ir nenusižemino prieš pranašą Jeremiją, kalbantį iš VIEŠPATIES burnos“. Pranašas – kalbėtojas už Viešpatį, jis praveria burną, ir iš jo išeina Viešpaties žodžiai.

Tokia buvo viena iš pranašo funkcijų – atpažinti tai, ką sako Viešpats. Jis žiūri į Dievo Žodį ir sako: „Taip sako Viešpats“.

1 Kor 14, 26. 29-32: „Tad kaipgi, broliai? Kai jūs susirenkate, kiekvienas iš jūsų turi psalmę, turi mokslą, turi kalbą, turi apreiškimą, turi aiškinimą. Viskas tebūna daroma statydinimui. [...] Pranašai tekalba du arba trys, o kiti tegul vertina. Jei kas apreiškiamas kitam, šalia sėdinčiajam, pirmasis tenutyla. Nes jūs visi galite pranašauti vienas po kito, kad visi pasimokytų ir visi būtų paguosti. Pranašų dvasios yra pavaldžios pranašams“. Dievas buvo davęs pranašų dovanas, ir tie tikintieji, kuriems jos buvo duotos, atverdavo burną ir kalbėdavo tai, ką sako Viešpats. Viešpats jiems duodavo tiesioginį apreiškimą. Jie praverdavo burną ir kalbėdavo Dievo žodžius. Jėzus Kristus Savo Kūno bažnyčiai buvo davęs apaštalus, pranašus, mokytojus, evan-

gelistus, pastorius. Apaštalas Paulius buvo pagrindinis apaštalas. Tačiau buvo ir kiti apaštalai šalia Pauliaus. Bet jie buvo antraeiliai apaštalai. Apd 14, 14 aiškiai matyti, jog Barnabas buvo apaštalas. Tačiau jis buvo antraeilis apaštalas, jis negavo apreiškimo iš Jėzaus Kristaus. Apaštalas Paulius buvo pagrindinis apaštalas, kuris gavo apreiškimą iš Jėzaus Kristaus. Antraeiliai apaštalai tą informaciją gaudavo iš Pauliaus ir eidavo bei skelbdavo kitiems. Timotiejus, Silas yra atpažinti Raštuose kaip apaštalai. Bet jie irgi buvo antraeiliai apaštalai. Paulius buvo vienintelis pagrindinis apaštalas, pagonių apaštalas, kaip parašyta Rom 11, 13. Apaštalas Naujajame testamente buvo arba tas, kuris rašė laiškus, Dievo Žodį, arba tas, kuris imdavo tą užrašytą Dievo Žodį ir skelbdavo kitoms bažnyčioms. Žodis „apaštalas“ reiškia „siųstasis“.

Pranašai būdavo vyrai, paskirti vietinėse bažnyčiose. Jų tikslas būdavo atpažinti, kur yra Dievo Žodis. Atpažinti, ar tai, ką Paulius užrašė, yra Viešpaties Žodis, o atpažinus padaryti Dievo Žodžio kopijas. Paulius rašė laiškus, bet ne visi jo parašyti laišškai buvo įtraukti į Dievo Žodį. Pavyzdžiui, 1 Laiške korintiečiams rašoma, kad jis anksčiau buvo rašęs laiškus korintiečiams. Tačiau Dievo Žodyje yra tik Pirmasis laiškas korintiečiams ir Antrasis laiškas korintiečiams, o anksčiau parašyti laišškai korintiečiams nėra įtraukti į Dievo Žodžio sąrašą, vadinasi, tai nebuvo Dievo įkvėpti žodžiai. Todėl pranašų darbas buvo, gavus šūsnį laiškų, padaryti jų kopijas, ar tai būtų rašyta Pauliaus, ar kitų. Taip pat, juos paėmus atskirti, kurie iš jų yra Dievo Žodis, o kurie nėra. Jie turėjo atskirti, kuris Pauliaus laiškas turi būti įtrauktas į Naująjį testamentą, o kuris ne. Dievas suteikė jiems galią tai padaryti. Jis davė jiems tokią dovaną, kad jie galėtų atpažinti, kur yra Dievo Žodis.

Apaštalų laikais, kol dar buvo gyvas apaštalas Paulius, buvo tokių klaidžiamokslų, kurie rašydavo laiškus ir juos pristatydavo kaip Pauliaus, tačiau tai nebūdavo Pauliaus laišškai.

2 Tes 2, 2: „Na, o mes maldaujame jus, broliai, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus atėjimu ir mūsų susirinkimu pas jį, kad jūs nebūtumėte greitai sukrėsti prote ar sutrikdyti nei dvasia, nei žodžiu, nei laišku, tarsi nuo mūsų, esą Kristaus diena jau čia pat“. Anuo metu buvo žmonių, kurie parašydavo laiškus ir sakydavo, jog tai Pauliaus laišškai. Todėl vietinėms Kristaus Kūno bažnyčioms būdavo duodamos pranašų dovanos, ir tie pranašai, gavę laiškus iš įvairių vietų, iš įvairių bažnyčių, paimdavo juos ir atpažindavo, kurie yra Pauliaus parašyti laišškai, o kurie nėra. Jie galėdavo atskirti, kur yra Dievo Žodis, o kur yra šiaip sau laiškas. Evangelistai, mokytojai ir pastoriai, kurie buvo gavę tas dovanas, imdavo Dievo Žodį ir skelbdavo, mokydavo jį. Tačiau apaštalo Pauliaus ir pranašų tikslas buvo atpažinti, kur yra Dievo Žodis.

Apaštalas Paulius gavo apreiškimą iš Jėzaus Kristaus ir jį surašė. Tuo metu pranašams irgi būdavo suteikiami apreiškimai. Ir viena iš pranašų dovanų, kaip rašoma Laiške korintiečiams, buvo atpažinti, kur yra Dievo Žodis. Kai atpažindavo, jie atidėdavo į šoną tuos laiškus, kurie nebuvo Dievo įkvėpti. O iš originalių rankraščių padarydavo kopijas bei išplatindavo jas bažnyčiose, kad tikintieji galėtų skaityti.

1 Kor 12, 28: „Ir kai kuriuos Dievas paskyrė bažnyčioje: pirma – apaštalais, antra – pranašais, trečia – mokytojais“. Kiekvienoje bažnyčioje Dievas paskirdavo pranašą.

1 Kor 14, 36: „Ką? Ar iš jūsų atėjo Dievo žodis? Arba ar pas jus vienus jis atėjo?“ Kas tai yra „Dievo Žodis“? Dievo Žodis – tai užrašytas Raštas, rankraštis. Paulius ir klausia korintiečių, ar tik pas juos rankraščiai atėjo, ar tik iš jų jie išėjo. Originalių rankraščių kopijos cirkuliavo bažnyčiose.

Pažiūrėkime labai svarbią 37 eil.: „Jei kuris mano esąs **pranašas** ar dvasinis, **tas tepripažįsta**, kad tai, ką jums rašau, yra Viešpaties įsakymai“. Kokia buvo pranašo, paskirto korintiečių bažnyčiai, pareiga? Jis turėjo pripažinti, kad tai, ką Paulius rašo, yra Viešpaties įsakymai, Dievo Žodis. Jis turėjo atpažinti, kur yra Pauliaus laišakai. Viena iš pranašo funkcijų buvo atpažinti, kuris iš parašytų rankraščių yra Dievo Žodis.

Rom 16, 26: „Bet dabar atskleista ir pranašų Raštais pagal amžinojo Dievo įsakymą apreikšta visoms tautoms tikėjimo klusnumui“. „Pranašų Raštai“ yra tie, kuriuos pranašai padaugino. Pranašai ėmė rankraščius, iš jų darė kopijas ir jas daugino. „Pranašų Raštai“ ir yra tos kopijos. Jos buvo platinamos, kad visos tautos paklustų tikėjimui. Viena iš pranašų funkcijų buvo atpažinti ir surinkti Naujojo testamento knygas nuo Mato evangelijos iki Apreiškimo knygos, visas knygas surinkti į vieną, padaryti kopijas ir jas išplatinti tikintiesiems.

2 Petro 3 skyriuje skaitėme, kad Petras turėjo visus Pauliaus laiškus. Jis neturėjo originalių rankraščių. Originalūs rankraščiai buvo parašyti Pauliaus ranka pagonių bažnyčioms. Na, o Petras turėjo tų originalų kopijas. Pranašai padarydavo kopijas ir jas išplatindavo. Ir vieną iš tų padarytų kopijų gavo apaštalas Petras. Jis ją turėjo kaip savo nuosavą Bibliją. Matėme, kaip 1 Laiške Timotiejui Paulius pacituoja Pakartoto Įstatymo knygą ir toje pačioje eilutėje pacituoja Luko knygą ir sako, kad tai sako Raštas. Kristaus Kūno bažnyčia turėjo Senąjį testamentą ir Luko knygą. Taip pat jie turėjo kitas Naujojo testamento knygas, kurios anuo metu buvo surašytos ir išplatintos.

O kas buvo iniciatorius, kad taip būtų daroma?

Rom 16, 26: „Bet dabar atskleista ir pranašų Raštais pagal amžinojo Dievo įsakymą apreikšta visoms tautoms tikėjimo klusnumui“. Kas įsakė tai padaryti? Amžinasis Dievas įsakė, kad būtų padarytos originalių rankraščių kopijos ir išplatintos „visoms tautoms tikėjimo klusnumui“.

Norėtusi paklausti: koks Dievo išsaugojimo procesas yra dabar, kai nėra apaštalų ir pranašų, juk jie išmirę? Kas šiandien turi išsaugoti Dievo Žodį? Kas šiandien turi imtis šio labai svarbaus darbo?

1 Tim 3, 15: „Bet jei ilgai užtruksiu, kad žinotum, kaip turi elgtis Dievo namuose, kurie yra gyvojo Dievo bažnyčia, tiesos stulpas ir pagrindas“. Čia kalbama apie Dievo namus, vietinę bažnyčią, gyvojo Dievo bažnyčią – Kristaus Kūną. Kristaus Kūno bažnyčia šiandien yra tiesos stulpas ir pagrindas. Jei kas šiandien nori sužinoti, kur

yra tiesa, kur ją rasti, ką šiandien kalba Dievas, tai viso to reikia ieškoti Kristaus Kūno bažnyčioje. Viena iš vietinės bažnyčios funkcijų yra mokyti Dievo Žodžio ir jį platinti. Mes, kaip tikintieji, turime privilegiją ir galimybę kalbėti tiesiogiai į Dievą. Senajame testamente Izraelio tauta turėjo priėjimą prie Dievo per kunigus. Kunigai buvo paskirti Dievo kalbėtojais ir apreiškimo gavėjais. Izraelio tauta turėjo eiti prie Dievo per kunigų tarnystę. Tačiau mes šiandien turime tiesioginį priėjimą prie Dievo per Jėzų Kristų, viena Dvasia, kaip rašoma Laiške efeziečiams. Šiandien tiesos skelbimas ir Dievo Žodžio platinimas yra Kristaus Kūno rankose. Šiandien mes žemėje esame tiesos stulpas ir pagrindas.

Šiandien Dievo Žodžio išsaugojimas yra per autoritetinę Bibliją, išverstą iš originalių rankraščių, neiškraipytų rankraščių kopijų, kurios buvo atpažintos pranašų. Dievo Žodis šiandien yra išsaugomas ne per kažkokią bažnyčią, o per autoritetinę Bibliją. Ne per katalikų bažnyčią, kurie sako, kad jie vieninteliai gali pasakyti, kur yra teisingas Dievo Žodis. Šiandien galutinis autoritetas yra Dievo Žodis, ne bažnyčia, nesvarbu, kokia tai bažnyčia bebūtų. Pats Dievo Žodis pasako, kur yra tiesa. Kai Kristaus Kūno bažnyčia studijuoja Dievo Žodį, gilinasi į Raštą, atpažįsta, kur yra neiškraipytas Dievo Žodis, tuomet per visą istoriją yra išsaugomas tikrasis neiškraipytas Dievo tekstas.

Tolimesnėse pamokose pamatysime, kaip yra atpažįstamas ir atskiriamas neiškraipytas Dievo Žodis nuo iškraipytų rankraščių. Šiandienos tikinčiųjų tikslas – skelbti Dievo Žodį ir jį išsaugoti per visą istoriją. Šiandien Dievo procesas yra išsaugoti Savo Žodį per tikinčiuosius, kurie skaito, studijuoja Dievo Žodį, gilinasi į jį ir išsaugo jį per visą istoriją. Tačiau daug kur yra chaosas, nes yra visokiausių Biblijų, kurios skiriasi tekstu ir yra iškraipytos. Tai atsitiko todėl, kad Dievo Žodis yra spausdinamas už vietinės bažnyčios ribų. Mat yra tam tikros organizacijos, institutai, kurie išleidžia Biblijas, bet jų nestudijuoja. Jie išspausdina tai, ką jie patys nori Biblijoje matyti.

16 PAMOKA

NEIŠKRAIPYTI (DAUGUMOS) IR IŠKRAIPYTI (MAŽUMOS) RANKRAŠČIAI

Mūsų tikslas – būti tvirtai įsitikinusiems tuo, ką sako Biblija. Kad žinotume, kas yra rašoma Dievo Žodyje apie šituos dalykus. Kad turėtume tvirtą nuomonę, paremtą Dievo Žodžiu. Mūsų, kaip tikinčiųjų, pagrindinis tikslas yra paremti savo tikėjimą tomis eilutėmis, kurias mes studijavome Biblijoje. Kad eilutės kalbėtų į mūsų širdis, nes tik Dievo Žodis gali paveikti mūsų gyvenimą, mūsų įsitikinimus. Mūsų įsitikinimai turi būti paremti Dievo Žodžiu, o ne žmogaus filosofija. Mūsų tikslas, kaip tikinčiųjų, yra tikėti tuo, ką sako Dievo Žodis. Dalykai, susiję su Dievo Žodžio įkvėpimu ir išsaugojimu, yra labai svarbūs.

Pasaulyje vyrauja įvairios filosofijos. Įvairiose bažnyčiose, teologijos institutuose, Biblijos mokyklose vyrauja žmogaus filosofija, kuri neturi nieko bendro su Dievo Žodžiu. Tačiau mes turime tvirtai stovėti tame, ką sako Dievas Savo Žodyje. Mūsų nusiteikimas Biblijos atžvilgiu turi būti kaip tikinčiojo, o ne kaip kritiko. Mes nesame Biblijos kritikai, mes – Biblijos tikintieji. Šiandieniniai Biblijos vertėjai, įvairūs mokslininkai, kurie neatsiejamai susiję su Raštais, rankraščių analizavimu, kritika, atrinkimu ir visais kitais dalykais, yra pajėgūs surinkti informaciją, bet nežino, kaip tą surinktą informaciją interpretuoti. Jie nežino, kaip atsirinkti, kas yra kas. Todėl jie vadovaujasi žmogaus filosofija, savo išmintimi, panašiai, kaip ir psichologai. Psichologai mato žmogaus problemas, mato faktus, bet nežino, kas yra žmogaus viduje, jie nenutuokia ir nežino, nuo kurio galo pradėti. Jie mato, kad žmogus blogai elgiasi, bet negali paaiškinti, kodėl jis tai daro. Raštas aiškiai sako, kad žmogus taip elgiasi todėl, kad yra nusidėjėlis, jis yra nuodėmingas. Psichologai negali paaiškinti, negali interpretuoti, kodėl žmogus taip daro, nes jie nesiremia Dievo Žodžiu, o tik žmogaus filosofija. Lygiai taip pat šiandieniniai mokslininkai, kai kurie vertėjai ir Biblijos kritikai remiasi žmogaus filosofija. Jie negali interpretuoti ir suvokti Raštų prigimties. Jie nemato, kokie Raštai yra tikri, neiškraipyti, išsaugoti per visą istoriją, o kurie yra iškraipyti. Jie negali to atskirti, nes neturėdami tvirto pagrindo remiasi savo nuožiūra.

Kaip matėme, Senojo testamento kanoną įvardijo Kristus Luko evangelijoje, pasakydamas, kad yra Mozė, Pranašai ir Psalmės, visos tos knygos, kurios yra Senajame testamente. Jis detalčiai išdėstė, kokios knygos įeina į Senąjį testamentą. Tuo metu jos jau buvo sukomplektuotos, visi žydai jas turėjo.

To meto išlaikytas Senasis testamentas, žydu Biblija, dabartinis Senasis testamentas, yra vadinamas **Mazoretiniu tekstu**. Tai – neiškraipytas Senojo testamento tekstas, Dievo išsaugotas per visą istoriją. Jo žodžiai yra tokie patys, kuriuos sakė Dievas. Šio teksto tikrumas ir autoritetingumas buvo pripažintas, kol Kristus vaikščiojo žemėje. Jau anuo metu visi žydai turėjo Senąjį testamentą savo rankose, ir Jėzus Kristus tai viešai paskelbė, išvardindamas visas tris dalis, iš kurių susideda žydu Biblija: Įstatymas, Pranašai ir Psalmės. Mes matėme Naujajame testamente eilutes, kuriose įrodoma Senojo testamento autentiškumas. Jėzus Kristus skaitė Izaijo knygą, Jis turėjo jos kopiją. Tą kopiją jis vadino Raštu. Apaštalų darbų 8 skyriuje rašoma, kad eunuchas skaitė pranašą Izaiją. Eilutėse rašoma, jog jis skaitė Raštą. Tai buvo Raštas. Jis neskaitė originalaus Izaijo ranka parašyto rankraščio, bet jis skaitė jo kopiją. Visas Senasis testamentas Jėzaus Kristaus žemiškos tarnystės laikotarpiu jau buvo sukomplektuotas.

Na, o kaip dėl Naujojo testamento? Mes neturime vėlesnių Raštų, kurie paliudytų, kad Naujasis testamentas irgi buvo sukomplektuotas, kaip tai padarė Jėzus Kristus. Yra tik Rašto eilutės apie tai, kaip tas procesas vyko, kaip Raštas buvo rašomas ir platinamas tarp tikinčiųjų. Tikintieji Naujojo testamento knygas vadino Raštais. Petras Pauliaus laiškus vadino Raštais. Kai Paulius citavo eilutes iš Luko knygos, jis sakė: „Taip sako Raštas“. Bet nėra tokio viešo pareiškimo, kokį Jėzus pasakė apie Se-

nąjį testamentą Luko evangelijoje. Nėra Rašte parašyta, kurios knygos sudaro Naujajį testamentą. Ką tuomet mums daryti? Mes turime vaikščioti tikėjimu, tikėdami tuo procesu, kurį matėme išdėstyta Senajame testamente apie Rašto surašymą, sukomplektavimą į vieną knygą ir padauginimą per kopijas. Vienintelis būdas, kaip mes galime išsiaiškinti, kur yra Naujasis testamentas, kokios knygos į jį įeina, yra pilnai suvokti Rašto išsaugojimo procesą, atskleista Senajame testamente. Senajame testamente matėme, kad Dievas pažadėjo išsaugoti Savo Žodį. Matėme eilutes, kaip Jis per istoriją jį išsaugo. Jėzus Kristus sakė, kad ateityje žmonės skaitys Danieliaus knygą. Vadinasi, Danieliaus knyga bus išsaugota kaip ir visas Raštas. Žinodami, kaip Dievas išsaugos Savo Raštą, galime išsiaiškinti, kur yra šiandieninis išsaugotas Dievo Žodis ir kaip jį atpažinti.

Pirmiausia mes žinome, kad Dievo tikslas – išsaugoti Savo Žodį per daugybę kopijų. Taip pat Dievas pasirinko grupę žmonių, kurių pareiga buvo išsaugoti Dievo Žodį, padaryti jo kopijas ir jį išplatinti. Iš praėjusių pamokų matėme, kad dar apaštalams esant gyviems Dievo Žodis buvo surašytas ir sukomplektuotas. Buvo žmonių grupė, kurių pareiga buvo atpažinti, kur yra Dievo Žodis, surinkti į vieną vietą, daryti kopijas ir platinti tarp tikinčiųjų. Matėme šį procesą, kuris aiškiai parodytas Rašto eilutėse. Dievo Žodis buvo išplatintas tarp tikinčiųjų, kurie studijavo Bibliją ir mokė to kitus. Per tokią grupę žmonių Dievo Žodis yra išsaugomas per visą istoriją.

Pažiūrėkime į Antrą Petro laišką ir Amoso knygą. Iš šių knygos eilučių pamatysime vieną svarbų dalyką. Prieš antrąjį Kristaus atėjimą, Suspaudimo laikais bus du svarbūs dalykai, susiję su Dievo Žodžiu.

Pirmas svarbus dalykas yra aprašytas 2 Pt 3, 3-4: „Žinodami pirmiausia tai, kad paskutinėmis dienomis ateis pašaipūnai, vaikščiojantys pagal savo pačių geismus ir sakantys: ‘Kur yra jo atėjimo pažadas? Nes nuo to laiko, kai užmigo tėvai, visa pasilieka, kaip buvo nuo sukūrimo pradžios’“. Suspaudimo laikais Izraelio tikintieji eis ir skelbs Karalystės evangeliją apie Kristaus atėjimą, o netikintieji pašaipūnai sakys: „Kur gi tas Jo atėjimas, kodėl Jis neateina, nes viskas, kas buvo nuo sukūrimo pradžios, taip ir tebėra, niekas nepasikeitė. Kur gi Jo atėjimas?“

Antras dalykas, kuris vyks Suspaudimo laikais prieš pat Kristaus atėjimą, yra aprašomas Am 8, 11-12: „Štai ateina dienos, – sako Viešpats DIEVAS, – kai aš siųsiu badą į šalį, ne duonos badą ir ne vandens troškulį, bet VIEŠPATIES žodžių girdėjimo badą. Jie klajos nuo jūros iki jūros ir nuo šiaurės iki rytų, jie lakstys ten ir atgal, ieškodami VIEŠPATIES žodžio, bet jo neras“. Prieš pat Kristaus atėjimą, Suspaudimo laikais, bus tokia situacija, kad Dievo Žodis, Bibliją, bus tarsi įrašyta į Raudonąją knygą. Žmonės jos neras. Nežinos, kur yra Dievo Žodis, neiškraipytas Dievo Žodžio tekstas. Žinoma, bus iškraipytas Dievo Žodžio tekstas, bet Dievas nekalba apie jį. Dievas Savo Žodyje kalba apie Jo išsaugotą tekstą, Jis nekalba apie iškraipytas biblijas, kurias žmonės iškraipė. Jis kalba apie išsaugotą tekstą, kuriame nėra klaidų. Jo žmonės nebegalės rasti.

2 Kor 2, 17: „Nes mes nesame kaip daugelis, kurie iškraipo Dievo žodį, bet kaip iš nuoširdumo, kaip iš Dievo, kalbame Kristuje, Dievo akivaizdoje“. Matome, kad ir Pauliaus laikais buvo daugelis, kurie iškraipė Dievo Žodį. Iškraipyti Dievo Žodį – tai iškraipyti Dievo Žodžio tekstą, kol jis dar nebuvo pasiekęs skaitytojų. Prisiminkime pačioje pradžioje, kaip šėtonas suvedžiojo Ievą, kaip buvo iškraipytas Dievo Žodis ir kaip galų gale jis buvo paneigtas. Per visą istoriją vyksta Dievo Žodžio iškraipymo procesas. Kaip šėtonas pradžioje iškraipė Dievo Žodį, paneigė jį, lygiai tas pats procesas vyksta per visą istoriją iki dabar, iki šių dienų, ir tai vyks toliau.

Yra dar kita pusė, susijusi su Dievo Žodžiu.

2 Kor 4, 2: „Bet, atsisakę slaptų nedorybių, nevaikščiodami gudrumė nei neklas-
todami Dievo žodžio“. Klastoti Dievo Žodį reiškia naudoti jį savam tikslui. Skelbti Dievo Žodį, kad pasiektum savąjį tikslą, kažką išgautum iš žmonių, ieškodamas sau naudos, kaltindamas juos. Arba interpretuoti Dievo Žodį pagal savo mąstymą, tai yra apgaulingai naudoti Dievo Žodį. Na, o Dievo Žodžio iškraipymas – tai paimti tekstą, kuris yra surašytas ant popieriaus, ir jį iškraipyti, pakeisti žodžius. Apaštalo Pauliaus laikais tai darė daug žmonių. Jis rašo: „mes nesame kaip **daugelis**, kurie iškraipo Dievo Žodį“. Anuo laiku buvo daug žmonių, kurie kraipė Dievo Žodį. Lygiai tas pats vyksta ir šiandien. Toliau studijuodami pamatysime, kaip Dievo Žodis buvo iškraipomas per visą istoriją. Panagrinėsime, kokie žmonės tai darė, kokie buvo jų metodai. Pamatysime visus šiuos dalykus, kurie nesunkiai randami įvairiuose istoriniuose veikaluose ir tikinčiųjų užrašuose.

Pats Dievo Žodis aiškiai liudija, kad žmonės iškraipys Raštą, išmes iš Dievo Žodžio eilutes, pridės savuosius žodžius. Biblija aiškiai apie tai rašo, ir mes pažiūrėsime į šias eilutes, kurios puikiai tai atskleidžia. Visoje Biblijoje yra trys perspėjimai, kad Dievo Žodžio negalima pakeisti. Negalima išimti jokių žodžių ir jokių pridėti. Tie perspėjimai yra surašyti trijose Biblijos vietose: Biblijos pradžioje, viduryje ir gale. Tai tarsi užtvirtina ir parodo žmogui, kad Dievo Žodžio iškraipyti negalima, nes visa tai turės pasekmes.

Ist 4, 2 kalba Mozė: „Nieko **nepridėkite** prie žodžio, kurį aš jums įsakau, nei nieko **neatimkite** iš jo, kad jūs laikytumėtės VIEŠPATIES, jūsų Dievo, įsakymų, kuriuos aš jums įsakau“. Labai aišku, dėl ko Mozė perspėja Izraelio tautą. Mozė perspėja nieko neatimti iš Įstatymo, kurį Mozė buvo surašęs Izraelio tautai, ir nieko prie jo nepridėti. Mozė įsakė, kad jie nekeistų jo užrašyto Dievo Žodžio teksto, kad jo neiškraipytų.

Pat 30, 5-6: „Kiekvienas Dievo žodis yra tyras; jis yra skydas tiems, kurie juo pasitiki. **Nepridėk** prie jo žodžių, kad jis tavęs nepapeiktų ir nebūtum aptiktas melagiu“. Matome, jog Dievas perspėja žmogų, kad jis nieko nepridėtų prie Jo Žodžio. Prie tų žodžių, kurie yra užrašyti ant popieriaus.

Apr 22, 18-19: „Nes aš liudiju kiekvienam, girdinčiam šios knygos pranašystės žodžius: „Jei kas prie to pridės, tam Dievas pridės rykščių, surašytų šioje knygoje; ir jei kas atims nuo šios pranašystės knygos žodžių, Dievas atims jo dalį iš gyvenimo knygos ir iš šventojo miesto, ir iš to, kas surašyta šioje knygoje“.

Ką Jėzus Kristus perspėja tikinčiuosius nedaryti? Jis sako: neatimkite nei vieno žodžio iš Dievo Žodžio teksto ir nepridėkite nei vieno žodžio prie teksto.

Studijuodami Rašto rankraščių ištakas, turime pastebėti vieną svarbų dalyką: kad žmonės nepridėtų prie Dievo Žodžio ir kad neatimtų iš Dievo Žodžio teksto nei vieno žodžio. Studijuodami toliau, pamatysime ir atpažinsime, kokie žmonės tai darė ir kokie žmonės to nedarė. Pagal tai atpažinsime, kur yra tikrasis Dievo Žodžio tekstas ir kur yra iškraipytasis tekstas. Pamatysime, kaip istorijoje yra tarsi nubrėžta linija, per kurią Dievas išsaugojo Savo Žodį. Pamatysime, kaip buvo išsaugotas tikrasis tekstas ir kaip atsirado netikrasis tekstas.

Istorija yra pasidalijusi į keletą periodų:

Periodas po Kristaus nukryžiuavimo iki 500 m.

Periodas nuo 500 m iki 1000 m.

Periodas nuo 1000 m. iki 1500 m.

Periodas nuo 1500 m. iki 2000 m.

Periodas nuo 500 m. iki 1500 m. yra vadinamas Tamsybės periodu. Tai buvo viduramžių laikai. Tais laikais buvo tamsos amžius, žmonės gyveno tamsoje visame pasaulyje.

Po 1500 m. prasidėjo reformacija, atgimimas. Į visą pasaulį išiskverbė švietimas, Dievo Žodžio teksto ieškojimas. Tikrasis neiškraipytas Dievo Žodžio tekstas buvo išsaugotas per visą istoriją. Naujasis testamentas buvo išsaugotas nuo pat Kristaus nukryžiuavimo iki šių dienų. Ir toliau bus išsaugomas.

Po Kristaus nukryžiuavimo, kai apaštalai pradėjo rašyti laiškus, Dievo Žodis buvo renkamas į vieną vietą, komplektuojamas, kopijuojamas ir platinamas tarp tikinčiųjų. Dievo Žodis buvo platinamas per tikinčiųjų rankas. Tikintieji buvo atsakingi už Dievo Žodžio išsaugojimą. Tie, kurie studijavo Dievo Žodį ir jį skelbė. Tas tikrasis, neiškraipytas Dievo Žodžio tekstas lotyniškai yra vadinamas **Textus Receptus**. Lietuviškai tai vadinamasis **Priimtas Tekstas**. Tą išsaugotąjį tekstą buvo priimta vadinti Textus Receptus 1600 metais. Šis Textus Receptus buvo plačiai naudojamas tarp tikinčiųjų. Patys pirmieji originalūs rankraščiai, kuriuos rašė apaštalai ir kiti, surašiusieji visą Naująjį testamentą, buvo nukopijuoti ir padauginti. Naujojo testamento tekstas parašytas *konei* graikų kalba, t. y. gatvine, plačiai vartojama paprastoje liaudyje graikų kalba. Naujojo testamento originalo kopijos taip pat buvo daromos ta pačia graikų kalba. Tačiau ne visi mokėjo kalbėti graikiškai. Kas tuomet turėjo vyksti? Graikiškas tekstas buvo pradėtas versti į įvairias kalbas.

Rankraščiai pirmiausia buvo išversti į sirų kalbą, vėliau buvo išversta į egiptiečių kalbą (ji buvo vadinama *koptik*). Paskui Biblija buvo išversta į lotynų kalbą Italijoje

(anuo metu Romos imperijos valstybinė kalba buvo lotynų). Visa tai buvo pradėta versti I a. pradžioje, kai dar buvo gyvi apaštalai. O vėliau buvo pradėta versti ir į kitas kalbas. Tokiu būdu per visą istoriją Raštas buvo platinamas įvairiose tautose, jų gimtąja kalba.

1522 m. originalių rankraščių kopijos buvo išverstos į **vokiečių** kalbą. Gimė dar viena Biblija – vokiečių kalba, kurią išvertė Martynas Liuteris, garsus Vokietijos reformatorius.

1525 m. **Viljamas Tyndeilas** (William Tyndale), Anglijos tikintysis, išvertė rankraščių kopijas į **anglų** kalbą. Taip gimė pirmoji Biblija anglų kalba. Po Tyndeilo Biblija į anglų kalbą išvertė Koverdeilas. Paskui buvo išversta į anglų kalbą Didžioji angliškoji Biblija, po to – Ženevos Biblija, o paskui – Vyskupų Biblija. Na, o galiausiai, 1611 metais buvo išversta ir sukomplektuota Karaliaus Jokūbo versijos (King James Version) Biblija. Ši Karaliaus Jokūbo versija yra Dievo išsaugotas, neiškraipytas tekstas, išverstas į anglų kalbą. Visos tos angliškosios Biblijos buvo pradėtos versti tikinčiųjų, kai jie pradėjo atpažinti, kur yra tikrasis Dievo tekstas, jį analizuoti, rinkti į vieną vietą. Atsirado įvairios versijos. Vienas išvertė, kitas išvertė, ir paskui galiausiai gimė King James versija. Ji buvo galutinė anglų kalbos versija. King James versija yra išversta iš išsaugoto, neiškraipyto Dievo Žodžio teksto. Tai yra pats gryniausias, pats švariausias tekstas, išverstas į anglų kalbą.

Ši KJV Biblija taip pat yra išversta ir į Lietuvių kalbą.

1382 m. **Džonas Viklifas** (John Wyclif) išvertė patį pirmąjį tekstą į anglų kalbą iš lotynų kalbos. Po jo mirties katalikai iškasė jo kaulus ir juos sudegino, nes buvo labai supykę, kad jis išvertė Bibliją į gimtąją anglų kalbą. Studijuodami dokumentinę medžiagą vėliau pamatysime, kad katalikybė persekiojo tikinčiuosius ir degino tuos, kurie turėjo namuose Bibliją arba ją vertė į gimtąsias kalbas. Viljamas Tyndeilas, kuris 1525 metais išvertė graikišką tekstą į anglų kalbą, buvo nekenčiamas ir persekiojamas Anglijoje. Jis turėjo slapstytis, bėgti į kitas šalis, kad galėtų pratęsti Dievo Žodžio vertimą į anglų kalbą. Galų gale jis buvo išduotas draugo į katalikų rankas, kurie jį suėmė ir sudegino. Kodėl katalikai, religingi žmonės, jo nekenė? Todėl, kad jis vertė Bibliją į savo gimtąją kalbą tam, kad žmonės galėtų ją skaityti. Religija nekenčia Dievo Žodžio ir tų žmonių, kurie jį verčia į kitas kalbas, platina jį ir skelbia.

Per visus reformacijos metus vyko Biblijos teksto atpažinimas ir jo išgryninimas. Atsirado įvairios Biblijų versijos anglų ir vokiečių kalbomis, kurios buvo anksčiau paminėtos. 1611 metais į anglų kalbą buvo išverstas Textus Receptus tekstas, kuris laikomas pačiu gryniausiu, švariausiu tekstu. Taip buvo sukomplektuota pati tobuliausia Biblija, nes buvo išversta iš pačių gryniausių rankraščių, kurie buvo išsaugoti per visą istoriją ir neiškraipyti. Apie King James Bibliją bus plačiau kalbama tolimesnėse pamokose.

Ką šiandien daro Dievas? Jis neberagina žmonių, šiuo atveju – anglų kalba kalbančių žmonių, kad jie toliau verstų tekstą, nes Biblija anglų kalba jau yra užbaigta. Užbaigtas tas gryniausias, neiškraipytas Biblijos tekstas. Ką šiandien daro anglakalbė bažnyčia? Šiandien ji saugo šį tekstą per visą istoriją, kad tas tekstas eitų iš tikinčiųjų rankų į rankas, iš kartos į kartą, kad tikintieji turėtų tą išsaugotą, neiškraipytą Dievo Žodį, išversta į anglų kalbą. Lygiai toks pats procesas vyksta ir Lietuvos tikinčiųjų tarpe, kai yra verčiamas neiškraipytas Biblijos tekstas. Tos paminėtos angliškosios Biblijos, 1500-1611 metų periode buvo išverstos iš tų išsaugotų per visą istoriją, neiškraipytų originalių rankraščių kopijų. Vertėjai naudojo originalių rankraščių 900-1500 metų kopijas. Norisi paklausti, kodėl šie vertėjai nenaudojo senesnių rankraščių, senesnių nei 900-1500 metai?

Originalių rankraščių kopijos buvo 900-1500 metų laikotarpio kopijos. Kodėl jų nebuvo senesnių? Priežastis ta, kad pradėdant nuo apaštalu laikų, kai jie dar buvo gyvi, buvo daromos originalių rankraščių kopijos ir platinamos tarp tikinčiųjų. Tačiau po kiek laiko tos kopijos susidėvėjo, pradėjo trupėti, nusitrynė raidės, nes tikintieji jas skaitė ir studijavo. Ką tuomet darė tikintieji? Jie ėmė senas kopijas ir perrašinėjo jas ant naujų popieriaus lapų. Paimdavo seną kopiją ir ją perrašydavo, kol dar nebuvo visai susitrynusi. Senąją kopiją jie sunaikindavo, kad jos nebūtų, o naują kopiją išsaugodavo. Šitoks rankraščių „atnaujinimo“ procesas vyko per visą istoriją. Todėl XVI amžiaus vertėjai vertė į anglų ir kitas kalbas iš palyginti jaunų rankraščių, nes seni buvo susidėvėję ir sunaikinti.

1450 m. Johanas Gutenbergas išrado spaudos presą. Prieš tai žmonės nespausdindavo Rašto, o perrašinėdavo ranka. Taigi anksčiau, kai susidėvėdavo rankraščiai, tuos susidėvėjusius rankraščius sunaikindavo, o naujas kopijas paleisdavo į apyvartą tarp tikinčiųjų. Toks buvo Dievo neiškraipyto teksto išsaugojimo procesas.

Bet atsirado kitos pakraipos Biblijos. 1880 m. pasirodė iškraipytos Biblijos versija. Ji buvo išversta iš iškraipyto graikiškojo teksto, nes, kaip minėjome, jau apaštalo Pauliaus laikais buvo kraipomas Dievo Žodis. Prisiminkime Laišką korintiečiams, kuriame Paulius sako, kad „mes nesame kaip daugelis, kurie kraipo Dievo Žodį“. Po 1880 metų viena po kitos kaip grybai pradėjo dygti kitos, iškraipytos Biblijos anglų kalba. Iškraipytos Biblijos anglų kalba buvo išverstos iš IV-V a. iškraipytųjų rankraščių, kurių buvo labai nedaug. Originalių rankraščių kopijų tekstas buvo labai plačiai paplitęs, buvo tūkstančiai jo kopijų, todėl jis dar buvo vadinamas **Daugumos tekstu**. Na, o iškraipytųjų rankraščių buvo labai nedaug, todėl jų tekstas buvo vadinamas **Mažumos tekstu**. Ir iš to Mažumos teksto buvo išverstos Biblijos anglų kalba. Daugumos teksto, neiškraipytojo teksto, rankraščių yra 99 procentai, o Mažumos teksto, iškraipytojo teksto, rankraščių yra vos 1 procentas. Kodėl toks didelis skirtumas? Todėl, kad Mažumos teksto rankraščius tikintieji atmetė, nes jie buvo iškraipyti. Tikintieji jų neperrašinėjo ir neplatino. Todėl jų išliko labai mažai. Na, o Daugumos teksto rankraščiai buvo masiškai kopijuojami ir platinami, nes jie buvo neiškraipyti rankraščiai, pripažinti tikinčiųjų. Todėl Daugumos teksto rankraščių buvo palyginus labai daug.

Mūsų tikslas – pamatyti, kad Karaliaus Jokūbo ir kitos angliškos Biblijos, kurios buvo pradėtos versti nuo 1500 metų pradžios, skiriasi savo tekstu nuo tų Biblijų, kurios buvo pradėtos versti po 1880 m. Jų tekstai skiriasi. Jų tekstai skiriasi todėl, kad vienos Biblijos buvo verčiamos iš originalių rankraščių kopijų, t.y., iš Daugumos teksto, o kitos – iš iškraipytų rankraščių, t.y., iš Mažumos teksto. Prisiminkime, kaip Dievas nori išsaugoti Savo tekstą? Per daugybę išplatintų originalių rankraščių kopijų, darant kopijas ir jas platinant. Karaliaus Jokūbo versija buvo išversta būtent iš šitų neiškraipytų, išplatintų rankraščių. Na, o iškraipytos Biblijos, pradedant 1880 metais, buvo išverstos iš Mažumos teksto, nedidelio kiekio rankraščių, kurių buvo labai nedaug, kurie skyrėsi nuo Daugumos rankraščių savo tekstu.

Iškraipytas graikiškas tekstas, Mažumos tekstas, buvo parašytas klasikine graikų kalba, o neiškraipytas tekstas, Daugumo tekstas, buvo parašytas *konei* graikų kalba, gatvine, plačiai vartojama graikų kalba, kuria kalbėjo paprasti žmonės. Iškraipytas tekstas, parašytas klasikine graikų kalba, išbuvo šimtmečius Vatikane. Tačiau Dievas taip nesaugo Savo Žodžio, Jis nelaiko Savo Žodžio paslėpto nuo žmogaus akių religinėse lentynose. Dievas padarė, kad Jo Žodis būtų platinamas ir keliautų iš rankų į rankas. Būtent tas neiškraipytasis tekstas, parašytas *konei* graikų kalba, ir buvo platinamas per tikinčiųjų rankas. Buvo daroma daug kopijų, ir jos platinamos. Tikintieji jas turėjo savo rankose. Taip pat tie rankraščiai buvo verčiami į kitas kalbas. KJV Biblija buvo išversta iš tokių, Dievo išsaugotų, plačiai paplitusių rankraščių. Na, o iškraipytasis tekstas, kuris buvo parašytas klasikine graikų kalba, buvo labai nepopuliarus, niekas jo neskaitė ir neplatino. Jis po to „nusėdo“ Vatikane, niekas jo nenaudojo. Tikintieji buvo atmetę šį tekstą, nes žinojo, kad jis yra iškraipytas. Būtent iš to iškraipytojo teksto 1880 metais buvo pradėtos versti iškraipytos Biblijos.

Taigi yra du skirtingi Biblijos tekstai. Dvi skirtingos rankraščių kryptys. Viena kryptis eina Dievo norima linkme, kita rankraščių linija eina šėtono norima linkme.

Naujojo testamento kanonas buvo sudarytas dar esant gyviems apaštalams. Tai įvyko apie šimtuosius mūsų eros metus, I amžiuje. Kai Naujasis testamentas buvo surašytas, buvo daromos kopijos ir sparčiai dauginamos tarp tikinčiųjų. Buvo padaryta begalė kopijų, kurios išliko per visą istoriją, pradedant apaštalų laikais. Naujojo testamento kanono suformavimas nebuvo paliktas Bažnyčios tėvams ir įvairioms bažnyčioms ar kažkokioms organizacijoms. Naujojo testamento kanonas buvo suformuotas dar esant gyviems apaštalams. Naujasis testamentas buvo kopijuojamas, plačiai žinomas ir išplatintas tarp tikinčiųjų. Rankraščių kopijų buvo daroma labai daug, todėl jas buvo pradėta vadinti **Daugumos tekstu**. Jos vienos su kita tarpusavyje sutikdavo daugiau kaip 99 % žodžių tikslumu (netikslumai atsirado dėl to, kad anuo metu rankraščius kopijuodavo rankomis, todėl rašybos klaidos buvo neišvengiamos).

Visi sirų, etiopų, arabų, senosios lotynų, paskui – IX-XV a. italų, prancūzų, vokiečių, olandų, ispanų, čekų, slavų pirmųjų šimtmečių Rašto vertėjai, o paskui Liuteris,

dar vėliau Tyndeilas, Koverdeilas ir kiti, tokie kaip Didžiosios Biblijos, Ženevos Biblijos, Vyskupų Biblijos ir paskui King James versijos vertėjai, vertė iš daugumos teksto. Jie vertė iš neiškraipytojo, Textus Receptus teksto, Dievo išsaugoto per visą istoriją. Tie vertėjai, kurie vertė Biblijas į anglų kalbą, o Liuteris į vokiečių kalbą, naudojo tą tikrąjį tekstą. Iškraipytajį tekstą, kurio buvo labai mažas kiekis, jie atmetė. Jie žinojo, kad Dievo Žodis yra išsaugotas per daugumos tekstą. Daugumos rankraščiai sutiko vieni su kitais teksto žodžiais. Pasitaikydavo viena kita klaida, kurias padarydavo netyčia kopijuojant, perrašinėjant rankraščius vienus nuo kitų. Tačiau šių klaidų buvo labai mažai.

Neiškraipytosios Biblijos buvo išverstos iš šių Daugumos teksto rankraščių, kurie yra datuojami 900-1500 metais. Tie rankraščiai yra vadinami **Vėlesniaisiais**. Priežastis, kodėl jie buvo vėlesnieji, yra ta, kad tikintieji, kurie kopijuodavo iš originaliųjų rankraščių, po kiek laiko susidėvėjusias kopijas nurašydavo ant naujų lapų, o tas susidėvėjusias sunaikindavo. Šitoks perrašinėjimo procesas tęsėsi per visą istoriją. Vis naujesnės kopijos plito tarp tikinčiųjų, o senesnės, susidėvėjusios, būdavo sunaikinamos. Todėl vertėjai, kurie vertė iš daugumos teksto, vertė iš vėlesniųjų rankraščių, nes senųjų jau nebebuvo. Na, o buvo ir kiti, Mažumos teksto rankraščiai, kurie buvo daug senesni – IV-V amžiaus, tačiau jie buvo iškraipyti. Jų niekas nenaudojo, neskaitė, tad jie ir nesusidėvėjo. Niekas iš jų nedarė kopijų, jie gulėjo ir dulkėjo.

1880 metais, kai vertėjai pradėjo naudoti iškraipytajį tekstą, atsirado nauja filosofija, naujas požiūris, naujas rankraščių teksto vertinimas. Šio naujai atsiradusio požiūrio pradininkai buvo du anglikonai: Vestkotas (B. F. Westcott) ir Hortas (F. J. A. Hort). Jie pareiškė, kad Textus Receptus, daugumos tekstas, yra iškraipytas tekstas. Vestkotas ir Hortas sakė, kad reikia grįžti prie tų keleto seniausiųjų rankraščių (kaip mes žinome, tie seniausieji rankraščiai buvo atmesti ir dulkėjo, niekas jų neskaitė). Jie priėjo išvados, kad Daugumos rankraščiai yra blogi, nes nėra seni, todėl reikia grįžti prie pačių seniausiųjų – IV-V amžiaus rankraščių, mat jie yra arčiausiai originalo. Tačiau Vestkotas ir Hortas stipriai klydo. Jie nežinojo Dievo Žodžio išsaugojimo per daugumą rankraščių, per Daugumos tekstą, proceso. Jie laikėsi savosios, žmogiškosios išminties. To pasekoje 1880 metais gimė naujos, iškraipytos Biblijos, išverstos iš iškraipytojo teksto. Šie du rankraščių teksto kritikai, Vestkotas ir Hortas, susidūrė su dilema, kuris yra tikrasis tekstas: ar IV-V a. Mažumos tekstas, kurį sudaro tik 1 proc. visų rankraščių, ar 900-1500 m. Daugumos tekstas, kurį sudaro 99 proc. rankraščių.

Mažumos tekstas buvo rastas Egipte. Viena iš priežasčių, kodėl šis mažumos tekstas išsilaikė iki XIX amžiaus, buvo ta, kad Egipte yra labai sausas klimatas ir ten labai gerai viskas išsilaiko. Jei paimtume vieną rankraštį ir padėtume Egipto smėlynuose, o kitą padėtume Graikijoje, tai Egipte rankraštis išsilaikytų 2000 metų, o Graikijoje – tik kelis šimtmečius. Egipte ir Graikijoje skirtingas klimatas. IV-V amžiaus Mažumos, iškraipyti rankraščiai, kurių buvo tik 1 procentas, buvo atrasti Egipte. Na, o Daugumos, neiškraipyti rankraščiai, kurių buvo 99 procentai, buvo platinami Sirijoje. Daugumos rankraščiai dar yra vadinami **Sirų** arba **Antiocho** tekstu. Jie buvo paplitę Antioche, Sirijoje, Turkijoje. Visa ši teritorija anksčiau buvo vadinama Bizantijos imperija. Bizantijos teritorijos sostinė buvo Konstantinopolis. Daugumos tekstas, rastas toje teritorijoje, vadinamas bizantišku tekstu.

Pagalvokime, kur buvo parašytas Naujasis testamentas? Kur Paulius rašė? Jis buvo Graikijoje, Romoje, Italijoje, Sirijoje ir Turkijoje, kas anksčiau vadinosi Azija. Apaštalo Pauliaus rašyti laišakai ir paplito toje teritorijoje. Tad norint surasti Pauliaus rašytų rankraščių kopijas, kur mums reikėtų jų ieškoti? Logiška, kad toje teritorijoje, kur jo laišakai buvo išplatinti.

17 PAMOKA

SKIRTINGŲ TEKSTŲ PAVYZDŽIAI

Mūsų, gyvenančių XXI amžiuje, pareiga yra pažiūrėti ir nustatyti, kur yra tas Žodis, kurį Dievas išsaugojo per visą istoriją. Kaip mums jį atpažinti, kur jį atrasti? Mes galime tai padaryti remdamiesi tikėjimu. Tai nėra spėliojimai, tai yra tikėjimas faktais, kuriuos Dievas pateikia Savo Žodyje. Tikėdami tuo, ką Dievas sako Savo Žodyje, kad Jis išsaugos Savo Žodį per daugumą kopijų, matydami, kaip Dievas išsaugo Savo Žodį ir per kokią grupę žmonių Jis tai daro, suprasdami šį procesą, mes galime atpažinti, kur yra tikrasis Dievo Žodis.

Dievo Žodžio iškraipymas yra tuomet, kai išmetami žodžiai iš teksto arba kai jie pridedami prie jo. Pažiūrėkime į nedidelę dalį pavyzdžių, kuriuos galime rasti skirtinguose tekstuose, kad pamatytume, jog yra du skirtingi tekstai. Pamatysime, kad tai – ne vertėjų klaidos. Vertimai visur geri, bet išversta yra iš skirtingų graikiškų tekstų, todėl vieni Biblijų tekstai skiriasi nuo kitų. Pamatysime, kad tie skirtumai yra labai svarbūs ir labai rimti. Jie daro didžiulę įtaką tikinčiųjų gyvenime. Labai svarbu, kokią Bibliją tikintysis skaito. Ar jis skaito išsaugotą Dievo Žodį, kuris yra neiškraipytas, ar iškraipytą tekstą. Nuo to priklausys tikinčiojo gyvenimas. Vėliau pažiūrėsime, kaip galima atskirti, kur yra tikrasis tekstas.

II amžiuje visas pasaulis liovėsi kalbėti graikiškai. Tačiau visa ta teritorija, Bizantijos imperija, kurioje buvo platinami apaštalo Paulius laišakai, kalbėjo graikiškai. Kitur žmonės nekalbėjo graikiškai. Todėl tik šioje teritorijoje šis graikiškasis tekstas buvo išplatintas ir išsaugotas. Kur pirmiausia tikintieji buvo pradėti vadinti krikščionimis? Antioche (Apd 11, 26). Šis graikiškas Naujojo testamento daugumos tekstas ir vadinamas **Bizantijos** arba **Antiocho** tekstu.

Kitas, II-IV amžiaus, Mažumos tekstas, buvo rastas Egipte. Apaštalas Paulius nerašė laiškų į Egiptą. Egipte nebuvo platinamas daugumos tekstas. Egiptas Biblijoje simbolizuoja pasaulį. Net dvasinė išmintis gali pasakyti, kur randasi tikrasis rankraščių tekstas. Ne Afrikoje, o pačioje krikščionybės sostinėje, kur Paulius rašė laiškus.

Pažiūrėkime į šių dviejų skirtingų rankraščių tekstus.

Mt 1, 25 (iškraipytas tekstas): „Jam negyvenus su ja kaip vyrui, ji pagimdė **sūnų**, kuri jį pavadino Jėzumi“. Matome, parašyta, kad Marija pagimdė sūnų, kuri jį pavadino Jėzumi.

Dabar paskaitykime kaip skamba Karaliaus Jokūbo versijos tekstas, išverstas iš tikrojo, neiškraipytojo teksto:

Mt 1, 25: „Ir jos nepažinojo, kol ji nepagimdė savo **pirmagimio sūnaus**; ir jis pavadino jį vardu JĖZUS“.

Ar matote, kaip tikrajame, neiškraipytame tekste parašyta? Ką Marija pagimdė? Savo pirmagimį sūnų. Iškraipytame tekste neparašyta „pirmagimį sūnų“. Iškraipytasis tekstas išmeta žodį „pirmagimis“. Taigi viena Biblija buvo išversta iš vieno graikiško teksto (Naujasis testamentas buvo parašytas graikų kalba), kuris buvo iškraipytas, o kita Biblija buvo išversta iš kito graikų teksto, kuris nebuvo iškraipytas.

Mt 6, 13 (iškraipytas tekstas): „Ir neleisk mūsų gundyti, bet gelbėk mus nuo pikto“.

Mt 6, 13 (neiškraipytas tekstas): „Ir nevesk mūsų į pagundą, bet išvaduok mus nuo pikto; **nes tavo yra karalystė ir galia, ir šlovė per amžius. Amen**“.

Matome, kad iškraipytasis tekstas nukirpo pusę eilutės. Trijose vietose skaitėme: Pakartoto Įstatymo, Patarlėse ir Apreiškimo paskutiniame skyriuje, kad buvo parašyta, jog negalima nieko atimti iš Dievo Žodžio nei pridėti. O čia yra atimti žodžiai. Pusė eilutės paimta ir išmesta lauk.

Mt 17, 21 – iškraipytame tekste šitos eilutės iš viso nėra.

Pažiūrėkime kaip ji skamba neiškraipytame tekste. Mt 17, 21: „Tačiau šita veislė kitaip neišeina, kaip tik malda ir pasninkavimu“.

Mt 23, 14 – iškraipytame tekste šios eilutės taip pat nėra.

Neiškraipytame tekste Mt 23, 14: „Vargas jums, raštininkai ir fariziejai, veidmainiai! Nes jūs suryjate našlių namus ir apsimesdami kalbate ilgą malda; todėl jūs gaušite didesnę pasmerkimą“.

Mt 24, 26 (iškraipytame tekste): „Tačiau tos dienos ir valandos niekas nežino, nei dangaus angelai, **nei Sūnus, vien tik Tėvas**“.

Mt 24, 26 (neiškraipytame tekste): „Bet tos dienos ar valandos nežino niekas, nei dangaus angelai, bet **vien tik mano Tėvas**“.

Iškraipytame tekste yra pridėti žodžiai „nei Sūnus“. Jie pridėjo savo žodžius. Žmogus ištaisė ir pridėjo savo tekstą.

Apd 18, 7 (iškraipytame tekste): „Ir pasitraukę iš ten persikėlė į vieno dievobaimingo vyro, **Tito, vardu Justas**, namus, buvusius šalia sinagogos.

Apd 18, 7 (neiškraipytame tekste): „Ir jis iš ten išėjo bei įėjo į namus vieno vyro, **vardu Justas**, kuris garbino Dievą, kurio namas buvo sujungtas su sinagoga“.

Neiškraipytame tekste sako „Justas“, o iškraipytame – „Titas, vardu Justas“. Pridėtas žodis „Titas“.

Apd 8, 37 iškraipytame tekste šios eilutės nėra.

Apd 8, 37 (neiškraipytame tekste): „Ir Pilypas tarė: ‘Jei tiki visa širdimi, gali’. Ir jis atsakydamas tarė: ‘Aš tikiu, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus’“.

Apd 9, 5-6 (iškraipytame tekste): „Jis klausė: ‘Kas tu esi, Viešpatie?’ Šis atsakė: ‘Aš esu Jėzus, kurį tu persekioji. Kelkis, eik į miestą, tenai tau bus pasakyta, ką tu turi daryti’.

Apd 9, 5-6 (neiškraipytame tekste): „Ir jis tarė: ‘Kas tu esi, Viešpatie?’ Ir Viešpats tarė: ‘Aš esu Jėzus, kurį tu persekioji; **sunku tau spyriotis prieš dyglius’**. Ir jis **drebdamas bei apstulbęs tarė: ‘Viešpatie, ką tu nori, kad aš padaryčiau?’** Ir Viešpats jam tarė: ‘Kelkis ir eik į miestą, ir tau bus pasakyta, ką turi daryti’“.

Matome, kad iškraipytame tekste yra išmesta dalis eilutės.

Hbr 3, 16 (iškraipytame tekste): „Kas gi buvo tie, kurie išgirdę maištavo? Ar ne visi Mozės išvestieji iš Egipto?“

Hbr 3, 16 (neiškraipytame tekste): „Nes kai kurie išgirdę kurstė, tačiau **ne visi, kurie išėjo iš Egipto per Možę**“.

Iškraipytame tekste sakoma, kad visi Mozės išvestieji maištavo prieš Dievą. O Textus Receptus tekste sakoma, kad ne visi Mozės išvestieji kurstė Dievą, ne visi prieš Jį maištavo. Senasis testamentas patvirtina Textus Receptus ir liudija, kad iš tiesų ne visi Mozės išvesti izraelitai maištavo prieš Dievą, buvo ir tikinčiųjų, kurie nemaištavo ir nekurstė Dievo (Sk 14, 24. 30-32. 38).

Rom 1, 8 (iškraipytame tekste): „Taigi dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje“.

Rom 1, 8 (neiškraipytame tekste): „Todėl dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje, **kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią**“.

Iškraipytame tekste nukąsta pusė eilutės.

Apd 4, 25 (iškraipytame tekste): „Tu esi taręs **per Šventąją Dvasią** savo tarno Dovydo lūpomis“.

Apd 4, 25 (neiškraipytame tekste): „Kuris savo tarno Dovydo burna tarei“.

Iškraipytame tekste pridėti žodžiai „Šventąją Dvasią“. Neiškraipytame, išsaugotame tekste šių žodžių nėra. Prie teksto yra pridėti žodžiai.

Mk 1, 1 (iškraipytas tekstas): „Jėzaus Kristaus, Gerosios naujienos pradžia, pranašo **Izaijo parašyta**“.

Mk 1, 1 (neiškraipytas tekstas): „Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, evangelijos pradžia; kaip yra **parašyta pranašuose**“.

Pastebėkime, kad Textus Receptus, Daugumos, tekste rašoma: „parašyta pranašuose“. Tuo tarpu Mažumos tekste parašyta: „pranašo Izaijo parašyta“. Tai skirtingi žodžiai: Izaijas ir pranašai. Ar tai svarbu? Žiūrėkime, kas parašyta toliau einančiose eilutėse:

Mk 1, 2-3 (neiškraipytas tekstas): „Štai aš siunčiu pirma tavo veido savo pasiuntinį, kuris paruoš tavo kelią pirma tavęs“. Dykumoje šaukiančiojo balsas: „Paruoškite Viešpaties kelią, ištiesinkite jo takus“.

Neiškraipytasis, Daugumos tekstas, sako: „...kaip yra parašyta pranašuose“. Toliau pacituojamas Malachijas ir Izaijas. Iškraipytame tekste sakoma: „...kaip parašyta pranašo Izaijo“. Toliau pacituojamas Malachijas ir Izaijas. Kuris tekstas klaidingas? Ar tas, kuriame parašyta „pranašuose“, ir pacituojami du pranašai, ar tas, kuriame parašyta „pranašas Izaijas“, o pacituojami irgi du pranašai? Ar Izaijas gali būti Malachijas ir Izaijas? Be abejo, Izaijas negali būti ir pranašas Izaijas, ir pranašas Malachijas. Todėl teisingame tekste ir rašoma: „...kaip yra parašyta pranašuose“, ir toliau pacituojami abu pranašai: Izaijas ir Malachijas. Vadinasi, iškraipytame tekste tos eilutės yra neteisingos, jos nėra įkvėptos. Dievas negali meluoti ir sakyti, kad Izaijas yra du: Malachijas ir kartu Izaijas. Dievas yra tiesa. Jėzus Kristus pasakė: „Tavo Žodis yra tiesa“. Taigi šitos eilutės nėra Dievo žodžiai.

Daugumos tekstas teisingai rašo: „...kaip yra parašyta pranašuose“, ir pacituojamas Izaijas ir Malachijas. Čia nėra melo. Rašoma, kad yra parašyta pranašuose, ir pacituojami du pranašai. Iškraipytame tekste nėra žodinio įkvėpimo, žodžiai nėra svarbūs, svarbiausia yra mintis. Tačiau, kai mokėmės apie įkvėpimo mokslą, matėme, kad Biblijoje kiekvienas Dievo žodis yra įkvėptas ir labai svarbus. Ne mintis, ne idėja, bet kiekvienas žodis.

Lk 2, 33 (iškraipytas tekstas): „Kūdikio **tėvas** ir motina stebėjosi tuo, kas buvo apie jį kalbama“.

Lk 2, 33 (neiškraipytas tekstas): „Ir **Juozapas** bei jo motina stebėjosi tuo, kas buvo kalbama apie jį“.

Iškraipytame tekste sakoma „tėvas“, o neiškraipytame – „Juozapas“. Klausimas: ar tai yra tokia didelė reikšmė? Taip, nes taip yra sumenkinamas Jėzaus Kristaus nekaltas prasidejimas, Jo gimimas iš Šventosios Dvasios. Iškraipytame tekste sakoma, kad Jėzaus Kristaus tėvas buvo Juozapas. Ar Juozapas buvo Jėzaus Kristaus tėvas? Jokiū būdu. Jėzaus Kristaus tėvas buvo Dievas, Šventoji Dvasia. Jėzus Kristus prasidėjo iš Šventosios Dvasios. Todėl neiškraipytame tekste sakoma: „Ir Juozapas bei jo motina stebėjosi tuo“.

Žiūrėkime, ką sako Lk 2, 48 (neiškraipytas tekstas): „Ir kai jie pamatė jį, jie nustebė; ir jo motina jam tarė: ‘Sūnau, kodėl tu taip su mumis pasielgei? Štai tavo tėvas ir aš sielvartaudami ieškojome tavęs’“. Šioje eilutėje Marija vadina Juozapą Jėzaus Kristaus tėvu. Tačiau pažiūrėkime, ką Jėzus į tai atsako: „Ir jis jiems tarė: ‘Kaipgi yra, kad jūs manęs ieškojote. Ar nežinote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?’“ Ką Jėzus Kristus pasakė Savo motinai? Jis ją sudraudė. Papeikė ją. Jis pasakė, kad jo Tėvas (iš didžiosios raidės) yra Dievas, o ne Juozapas.

Taigi Dievas Šventoji Dvasia, kuri surašė Dievo Žodį, nesako, kad Juozapas buvo Jėzaus Kristaus tėvas. Tik iškraipytose Biblijose rašoma, kad „kūdikio tėvas ir motina stebėjosi“. Neiškraipytas, Daugumos, tekstas sako: „Juozapas ir jo motina stebėjosi tuo“. Matome, kaip iškraipytas tekstas yra neteisingas. Ir tai reikšminga. Iškraipytame tekste paneigiamas Jėzaus Kristaus gimimas iš Šventosios Dvasios, nes rašoma, kad Juozapas buvo Jėzaus Kristaus tėvas.

Sugretinkime Mato 5 skyrių su Morkaus evangelija ir pamatysime, kad čia yra rimtesnė klaida.

Mt 5, 22 (iškraipytas tekstas): „Bet aš jums sakau (*čia kreipiasi Jėzus*): kas pyksta ant savo brolio, turi atsakyti teisme“.

Mt 5, 22 (neiškraipytas tekstas): „Bet aš jums sakau: kas **be priežasties pyksta** ant savo brolio, tam gresia teismas“.

Iškraipytame tekste yra išmesti du žodžiai – „be priežasties“. Iš šalies pasižiūrėjus atrodo, kas čia tokio. Ne tokia jau ir baisi klaida, kad nėra tų dviejų žodžių, ar ne? Bet palyginkime iškraipytą tekstą su Morkaus evangelija.

Mk 3, 5: „Ir jis, **su pykčiu** juos apžvelgęs, nuliūdęs dėl jų širdžių kietumo, sako žmogui: ‘Ištiesk savo ranką’“.

Iškraipytasis tekstas sako, kad Jėzus Kristus sakė: „Kas pyksta ant savo brolio, tam gresia teismas“. Mk 3, 5 rašoma, kad Jėzus Kristus piktai visus apžvelgia. Jis buvo supykęs ant žmonių dėl jų širdies kietumo. Pagal iškraipytąjį tekstą Mt 5 skyriuje negalima pykti ant brolio, nes kas pyksta ant brolio, tas yra smerktinas, tam gresia teismas. Pykti ant brolio yra nuodėmė. Jei Kristus pasakė, kad pykti ant brolio yra nuodėmė ir kad už tai gresia teismas, tai Jėzus Kristus pykdamas pats Save pasmerkė Savo elgesiu. Jis pasakė, kad negalima to daryti, o pats tai padarė. Jis Save pasmerkė Savo paties žodžiais. Pagal iškraipytąjį tekstą Jėzus Kristus yra nuodėmingas ir turės už Savo pyktį atsakyti teisme.

Na, o neiškraipytame tekste Jėzus Kristus sakė: „kas **be priežasties** pyksta ant savo brolio, tam gresia teismas“. Ar matote skirtumą? Jėzus Kristus buvo supykęs su priežastimi. Jo pykčio priežastis buvo ta, kad tie žmonės buvo kietaširdžiai.

Pamatėme dar vieną skirtumą tarp iškraipyto ir neiškraipyto teksto, ir šis skirtumas yra esminis ir labai svarbus. Iškraipytasis tekstas pasmerkė Jėzų Kristu, nes Jis supyko.

Taip pat tarp kai kurių religinių denominacijų vyrauja nuomonė, kad Jėzus Kristus nebuvo iš amžinybės, kaip Dievas, Jį Dievas pagimdė. Jis buvo pagimdytas Dievas.

Jn 1, 18 (iškraipytas tekstas): „Dievo niekas niekada nėra matęs, tik tai viengimis **sūnus – Dievas**. Dievo prieglobstyje esantis mums jį atskleidė“. Pagal iškraipytąjį tekstą Dievo viengimis Sūnus – Dievas. Pagimdytas Dievas. Dievas Tėvas pagimdė viengimį sūnų Dievą. Šis tekstas sako, jog Dievo Sūnus buvo Dievo Tėvo pagimdytas.

Jn 1, 18 (neiškraipytas tekstas): „Niekas niekada nėra matęs Dievo; viengimis **Sūnus**, kuris yra Tėvo prieglobstyje, tas jį apreiškė“. Matome, kad čia yra „viengimis Sūnus, kuris yra Tėvo prieglobstyje“. Čia nesakoma „viengimis Sūnus – Dievas, kuris yra Tėvo prieglobstyje“.

Rom 14, 10 (iškraipytas tekstas): „Tai kaipgi tu smerki savo brolių arba kodėl niekini savo brolių, juk visi turėsime stoti prieš **Dievo** teismą“.

Rom 14, 10 (neiškraipytas tekstas): „Bet kodėl tu teisi savo brolių? Arba kodėl tu niekini savo brolių? Nes mes visi stosime prieš **Kristaus** teismo krėsę“.

Iškraipytasis tekstas sako: „...turėsime stoti prieš Dievo teismą“. O neiškraipytasis, daugumos tekstas sako: „...mes visi stosime prieš Kristaus teismo krėsę“. Tolimesnėje eilutėje rašoma: „Nes yra parašyta: ‘Kaip aš gyvas, – sako Viešpats (*Jehova*), – man nusilenks kiekvienas kelis, ir kiekvienas liežuvis išpažins Dievui““. Teisingame tekste yra parašyta, kad „visi stosime prieš Kristaus teismo krėsę, nes yra parašyta: ‘Kaip aš gyvas, – sako Viešpats (*Jehova*)““.

Pagal teisingąjį tekstą, Jėzus Kristus yra Viešpats – Senojo testamento Jehova. Iškraipytame tekste vietoje „Kristaus“ yra įdėtas „Dievas“. Pagal iškraipytąjį tekstą Jėzus Kristus nėra Viešpats – Senojo testamento Jehova – Dievas. Viešpats Naujajame testamente reiškia Jehova.

Ef 3, 9 (iškraipytas tekstas): „Ir atskleisti visiems, kaip turi išsipildyti šita paslaptis, nuo amžių uždengta **Dieve** visų dalykų **Kūrėjuje**“. Pagal šią eilutę visų dalykų Kūrėjas yra Dievas.

Ef 3, 9 (neiškraipytas tekstas): „Ir kad visi pamatytų, kokia yra bendrystė pa-

slapties, kuri nuo pasaulio pradžios buvo paslėpta Dieve, kuris visa **sukūrė per Jėzų Kristų**“. Daugumos tekste rašoma, kad visi dalykai sukurti per Jėzų Kristų. Jėzus Kristus visa sukūrė, kaip rašoma ir Jn 1, 1-3. 14.

Kol 1, 14 (iškraipytas tekstas): „O jame mes turime atpirkimą, nuodėmių atleidimą“.

Kol 1, 14 (neiškraipytas tekstas): „Kuriame turime atpirkimą **per jo kraują**, nuodėmių atleidimą“. Iškraipytame tekste nėra žodžiu „per jo kraują“. Iškraipytame tekste atpirkimas yra ne per Jėzaus Kristaus kraują.

1 Tim 3, 16 (iškraipytas tekstas): „Ir kaip visi sutinka, didi yra maldingumo paslaptis. **Jis** apsirėškė kūne, buvo Dvasios paliudytas“.

1 Tim 3, 16 (neiškraipytas tekstas): „Ir neginčijamai didelė yra dievotumo paslaptis: **Dievas** buvo apreikštas kūne, išteisintas Dvasioje“.

Pagal iškraipytą tekstą neaišku, kas tas „jis“. Jis gali būti daug kas. Neiškraipytame tekste aiškiai pasakyta: „Dievas apsirėškė kūne“. Be jokių abejonių.

1 Jn 5, 7 (iškraipytas tekstas): „Mat yra trys liudytojai: Dvasia, Vanduo ir Kraujas. Iš jų trys sutaria“.

1 Jn 5, 7 (neiškraipytas tekstas): „Nes yra trys, liudijantys danguje: **Tėvas, Žodis, ir Šventoji Dvasia**, ir šitie trys yra viena. Ir yra trys, liudijantys žemėje: Dvasia ir vanduo, ir kraujas, ir šitie trys sutaria kaip viena“.

Neiškraipytame tekste aiškiai mokoma trejybės mokslo, kad yra trejybė. Būtent: Tėvas, Žodis (Jėzus Kristus) ir Šventoji Dvasia. Aiškiai pareikšta, jog yra Trejybė. Viešas pareiškimas. Iškraipytame tekste to nėra. Išmesta Trejybė.

2 Tim 2, 15 (iškraipytas tekstas): „Uoliai stenkis pasirodyti Dievui tinkamu darbininku, neturinčiu ko gėdytis, **tiksliai perteikiančiu** tiesos žodį“.

2 Tim 2, 15 (neiškraipytas tekstas): „Studijuok, kad pasirodytum išmėgintu Dievui, darbininku, neturinčiu ko gėdytis, **teisingai padalijančiu** tiesos žodį“.

Ar yra skirtumas tarp „tiksliai perteikiančiu tiesos žodį“ ir tarp „teisingai padalijančiu tiesos žodį“? Skiriasi žodžiai, tiesa? Teisingai padalinti Tiesos Žodį reiškia teisingai padalinti jį į dvi dalis. Graikiškai šis išsireiškimas pažodžiui reiškia „tiesiai pjauti“. Kai tiesiai pjauni, tai pjauni per pusę. Ir tai, ką pjauni, pasidalina į dvi dalis. Tai ir reiškia teisingai padalyti Tiesos Žodį – padalinti jį į dvi dalis. 2 Tim 2, 15 yra pati tiksliausia eilutė, pasakanti, kad reikia Dievo Žodį teisingai padalinti, atskirti tiesą nuo tiesos. Viena tiesa turi būti vienoje pusėje, kita – kitoje pusėje. Taip ir yra Raštuose. Pauliaus tarnystė skiriasi nuo tos, kuri buvo paskirta Petru ir kitiems apaštalams.

Paulius skelbė paslaptį, o Petras ir kiti apaštalai skelbė pranašystę. Paulius skelbė tai, kas **buvo laikoma paslapyje nuo pasaulio pradžios**, kas nebuvo skelbiama anksčiau prieš Paulių. O Petras ir kiti skelbė tai, kas buvo **pranašauta nuo pasaulio pradžios**. Petras, Jonas, Jokūbas rašė **Izraelio tautai**, o Paulius rašė **pagonims – Kristaus Kūnui**. Jėzus skelbė Mato, Morkaus, Luko Jono evangelijose, kad reikia laikytis Įstatymo, tą patį skelbė ir Petras, Jonas, Jokūbas. Na, o Paulius rašo, kad mes nesame Įstatymo valdžioje, bet Malonės valdžioje. Tai – visiškai skirtingi dalykai. Paulius skelbė malonę, o Petras, Jonas, Jokūbas ir Jėzus skelbė Įstatymą, nes Izraelio tautai buvo duotas Įstatymas, ir jie buvo Izraelio tarnautojai. Laike galatams rašoma, kad Paulius skelbė Neapipjaustymo evangeliją, o Petras, Jonas ir Jokūbas skelbė Apipjaustymo evangeliją. Tai buvo dvi skirtingos evangelijos. Taigi vien Biblijos kontekstas parodo, kad reikia teisingai padalinti Tiesos Žodį. Reikia atskirti Pauliaus tarnystę nuo kitų apaštalų tarnystės, nes jos yra skirtingos.

Gal 2, 7 (iškraipytas tekstas): „Atvirkščiai, pamatę, jog man patikėta skelbti evangeliją neapipjaustytiems, kaip Petru apipjaustytiems“.

Gal 2, 7 (neiškraipytas tekstas): „Bet priešingai, kai jie pamatė, kad man buvo patikėta neapipjaustymo evangelija, kaip Petru apipjaustymo“.

Daugumos tekste sakoma, kad Paulius skelbė Neapipjaustymo evangeliją, o Petras skelbė Apipjaustymo evangeliją. Dvi skirtingos evangelijos, kurias skelbė Paulius ir Petras. Jų evangelijos skiriasi viena nuo kitos. O Mažumos tekste sakoma, kad Pauliui buvo patikėta skelbti evangeliją neapipjaustytiems, kaip Petru – apipjaustytiems. Pagal iškraipytajį tekstą Paulius ir Petras skelbė vieną ir tą pačią evangeliją, tik Paulius ėjo pas neapipjaustytuosius, o Petras – pas apipjaustytuosius.

1 Kor 9, 16 (iškraipytas tekstas): „Kada skelbiu evangeliją, tai neturiu pagrindo girtis, nes tai mano būtina prievolė ir vargas man, jei neskelbčiau evangelijos, jei tai daryčiau savo valia, gaučiau atlygį, bet kadangi darau ne savo valia, tai atlieku man patikėtą tarnybą“.

1 Kor 9, 16 (neiškraipytas tekstas): „Nes kad skelbiu evangeliją, aš neturiu kuo pasigirti, nes būtinybė guli ant manęs; taip, vargas man, jei neskelbčiau evangelijos! Nes jei tai darau noriai, turiu atlygį, bet jei prieš savo valią, tai man yra patikėtas **evangelijos paskirstymas**“.

Turbūt esate girdėję žodį „paskirstymas“. Paskirstymas – tai kai yra kažkas paskirstoma. Biblijoje šis žodis vartojamas kalbant apie tai, kad Dievas tam tikrais laikotarpiais paskirstė tam tikrą informaciją. Pauliui buvo patikėtas **evangelijos paskirstymas**. Tai anksčiau nebuvo skelbiama (1 Kor 2, 7-8). Tai Dievas dabar paskirsto per Paulių. Nei viename iškraipytame tekste nėra žodžio paskirstymas. Daugumos tekste šis žodis yra rašoma net keliose vietose.

Nei vienas iš vertėjų, vertusių iškraipytajį, mažumos tekstą, netikėjo, kad Paulius buvo atskirtas apaštalas. Nei vienas iš jų netikėjo, kad Izraelis skiriasi nuo Kris-

taus Kūno, kad reikia teisingai padalinti Dievo Žodį, kad mes nesame Izraelis, bet Kristaus Kūnas, ir kad Kristaus Kūnas nėra Izraelio tauta. Nei vienas iš jų netikėjo apaštalo Pauliaus išskirtine tarnyste. Nei vienas iš jų netikėjo, kad apaštalui Pauliui buvo patikėta Paslapties žinia, kuri anksčiau niekad nebuvo skelbiama, kaip Paulius rašo savo laiškuose. Nei vienas iš jų netikėjo, kad Paulius skelbia visiškai kitą evangeliją, todėl versdami jiems nesuprantamas vietas, dažnai pritaikydavo tekstą savo teologijai.

Vertėjai, kurie vertė gerai, daugumos tekstą, irgi nežinojo apaštalo Pauliaus išskirtinės tarnystės ir jo skelbiamos paslapties. Tačiau jie buvo ištikimi Dievo Žodžiui, nors ir nežinojo teisingo Žodžio padalijimo ir kitų tiesų. Tie vertėjai, kurie Daugumos tekstą vertė į anglų kalbą, prarado savo gyvybes, kad išsaugotų Dievo Žodį ir tiesą, kurią jie skelbė. Jie išliejo savo kraują, kad tik išsaugotų tiesą – neiškraipytąjį tekstą – per visą istoriją.

Apd 3, 19-21 (iškraipytame tekste): „Tad atgailaukite ir atsiverskite, kad būtų išdildytos jūsų nuodėmės, **kad** nuo Viešpaties veido ateitų paguodos metas ir jis atsiųstų jums skirtąjį Mesiją Jėzų. Jį turi priimti dangus iki visų dalykų atnaujinimo meto“.

Apd 3, 19-21 (neiškraipytame tekste): „Todėl apsigalvokite ir atsiverskite, kad būtų išdildytos jūsų nuodėmės, **kai** nuo Viešpaties veido ateis atgailos laikai; ir jis atsiųs Jėzų Kristų, kuris anksčiau jums buvo paskelbtas“.

Neiškraipytame tekste šioje eilutėje nurodomas laikas. Kada bus išdildytos nuodėmės? Kai nuo Viešpaties veido ateis atgailos laikai. Izraelio tautai, į kurią čia kreipiasi Petras, nuodėmės bus atleistos tada, kai ateis atgailos laikai. Kai Viešpats atsiųs Jėzų Kristų, kuris anksčiau jiems buvo paskelbtas. Kai Jėzus Kristus antrą kartą ateis į žemę, tada Izraelio tautai bus atleistos nuodėmės. Tačiau iškraipytame tekste šito nėra. Mažumos tekste nenurodomas laikas, kada bus atleistos Izraelio nuodėmės. Rom 11 skyriuje apaštalas Paulius rašo, kad Izraeliui bus atleistos visos nuodėmės, kai Dievas su jais sudarys naują sandorą, kai ateis į Sioną Gelbėtojas.

Daugumos tekste eilutės visuomet liudija viena apie kitą. Iškraipytame tekste to nėra. Viskas iškraipyta, iškarpyta, sunarpliota, kad būtų sunku atrasti tiesą.

18 PAMOKA

RANKRAŠČIŲ KLASIFIKACIJA

Mums, ieškantiems, kur yra tikrasis Naujojo testamento tekstas, neiškraipytasis, daugumos tekstas, reikia žinoti, kur jo ieškoti, kaip jis atpažįstamas. Kaip vertėjai atkūrė tekstą? Kuo jie naudojami? Kokiomis priemonėmis? Kokius rankraščius jie turėjo?

I. Didžiosiomis raidėmis parašyti rankraščiai. Tokių rankraščių yra rasti 44 egzemplioriai. Iš šių, didžiosiomis raidėmis parašytų rankraščių, yra 3 svarbiausieji rankraščiai.

1. Vatikanus (Vaticanus) rankraštis. Iš tų trijų, didžiosiomis raidėmis parašytų rankraščių, jis buvo pats svarbiausias. Vatikanus rankraštį simbolizuoja raidė **B**. Visur Biblijoje yra pažymėta, kokie rankraščiai yra panaudoti verčiant tekstą. Kiekvienas rankraštis turi savąsias raides. Mokslininkai jas nustatė patogumo dėlei. Visi rankraščiai yra klasifikuoti, kad nereikėtų rašyti viso rankraščio pavadinimo. Šitas Vatikanus rankraštis (**B**). Šis rankraštis, parašytas ant veleno, buvo parašytas 350-370 m. ir atrastas Vatikane 1481 m. Velenas yra labai plona, minkšta gyvūno oda. Vatikanus rankraštis yra parašytas trimis kolonomis, ne dviejomis, kaip mūsų Biblijos. Tai yra visas Naujasis ir Senasis testamentas. Ir ne tik tai. Šituose rankraščiuose dar yra ir Apokrifai, kuriuos katalikai pripažįsta kaip Dievo Žodį. Bet mes žinome, kad Apokrifai nėra Dievo Žodis. Taip pat Vatikanus Naujajame testamente yra parašytas Barnabo laiškas. Be to, šituose rankraščiuose nėra įtraukta nemaža dalis Dievo Žodžio. Yra išmesta daug eilučių. Nėra apaštalo Pauliaus laišku, kuriuos jis parašė Timotiejui, Titui, Filemonui. Taip pat tuose rankraščiuose nėra Apreiškimo knygos. Hebrajų laiškas šituose rankraščiuose pasibaigia 9 skyriumi, 15 eilute.

2. Sinaticus (Sinaticus) rankraštis. Jį surado K. Tišendorfas (Constantin Von Tischendorf). Tyrinėdamas jis priėjo išvados, kad tie du rankraščiai – Vatikanus ir Sinaticus – yra parašyti vieno ir to paties žmogaus. Sinaticus rankraštis taip pat parašytas didžiosiomis raidėmis. Jo sutrumpinimo simbolis yra hebrajiška raidė – א („alef“). Sinaticus rankraštis buvo parašytas maždaug tuo pat metu, kaip ir Vatikanus rankraštis – 350-370 m. Tai – IV a. rankraštis. 1800 m. K. Tišendorfas šį rankraštį rado Šv. Katerinos vienuolyne, esančio Sinajaus pusiasalyje ant Sinajaus kalno. Todėl jis ir vadinasi Sinaticus. Jis atrado šiuos rankraščius vienuolyno šiukšlių dėžėje, tarp kitų raštų, kurie buvo paruošti išmetimui. Šituose rankraščiuose taip pat yra Barnabo laiškas Naujajame testamente, o tai nėra Dievo įkvėpti žodžiai.

3. Aleksandrinus (Alexandrinus) rankraštis. Jis taip pat yra parašytas didžiosiomis raidėmis. Jį simbolizuoja raidė **A**. Šis rankraštis buvo parašytas 400 m. Tai yra V a. rankraštis.

4. Efrem Rescriptus kodeksas. Šį rankraštį simbolizuoja raidė **C**.

5. Bazar kantrabricenus kodeksas. Jį simbolizuoja raidė **D**.

Kai kritikai, mokslininkai, vertėjai kalba apie pačius geriausius rankraščius, jie dažniausiai kalba apie šiuos tris rankraščius: Vaticanus (**B**), Sinaticus (**κ**) ir Alexandrinus (**A**), nes jie yra patys seniausi. Tai yra IV-V a. rankraščiai. Jie yra gerai išsilaike Egipto smėlynuose, nes tikintieji jų neskaitė, jie buvo atmesti kaip iškraipyti.

Visi šie, didžiosiomis raidėmis parašyti rankraščiai, yra iškraipytieji rankraščiai. Tai nėra Dievo išsaugoti rankraščiai. Yra dar kitų iškraipytų rankraščių, parašytų didžiosiomis raidėmis, bet mes paminėjome pačius pagrindinius, kurie yra plačiai naudojami Biblijos vertėjų ir mokslininkų.

II. Mažosiomis raidėmis parašyti rankraščiai

Tai rankraščiai, parašyti kursyvu, mažosiomis raidėmis. Šitie rankraščiai yra neiškraipytieji, Daugumos teksto rankraščiai. Tai yra visiškai atskira grupė rankraščių, kuri nėra susijusi su didžiosiomis raidėmis parašytais rankraščiais. Tie rankraščiai buvo perrašyti 900-1500 m. Jie naujesni, vėlesni rankraščiai. Kaip anksčiau minėjome, jie buvo naujesni todėl, kad iš senesnių buvo daromos kopijos, platinamos, o senesni, susidėvėję, būdavo sunaikinami. Kursyvu parašytų rankraščių buvo dauguma, labai daug rankraščių. Tai buvo Dievo išsaugotas daugumos tekstas, kurį skaitė ir platino tikintieji nuo pirmųjų šimtmečių. Tikintieji jį išsaugojo. Didžiosiomis raidėmis parašytų rankraščių buvo 44 egzemplioriai, o mažosiomis raidėmis, kursyvu parašytų rankraščių, buvo apie 5200. Jie buvo parašyti IX-XVI a.

Tuo metu, kai buvo rašomas Naujasis testamentas, Graikijoje buvo dvi kalbos. Viena kalba buvo antikinė kalba, tai yra klasikinė graikų kalba, labai išsilavinusių žmonių kalba, tačiau ne šia akademine kalba, kuri buvo paplitusi institutuose ir aukštuose visuomenės sluoksniuose, buvo parašytas Naujasis testamentas. Klasikinė graikų kalba skiriasi nuo *konei* graikų kalbos. *Konei* kalboje yra daug svetimų žodžių. Panašiai, kaip ir šnekamojoje lietuvių kalboje apstu svetimybų – rusišku, lenkišku, angliškų ir kitokių žodžių. Į šnekamąją kalbą įsivelia daug kitų kalbų žodžių, nes mes bendraujame su kitataučiais žmonėmis, ir taip mūsų kalba prisipildo žargono, svetimybų. Lygiai tas pats buvo su *konei* graikų kalba. Ji buvo vartojama gatvėse, turguose, įvairiuose susibūrimuose ir kitur, kur šnekamoji kalba pasipildo svetimybų. *Konei* kalboje buvo persų, sirų, lotynų ir hebrajų kalbos žodžių. Bet kokia pasaulio šnekamoji kalba, kuri yra plačiai vartojama žmonių, nėra tyra, nėra klasikinė kalba. Institutuose, mokyklose, valstybinėse įstaigose dažniausiai vartojama taisyklinga kalba, tačiau plačiai vartojamoji „gatvinė“ kalba nėra taisyklinga, joje pilna netaisyklingų konstrukcijų, visokių svetimybų. Tokia buvo ir *konei* graikų kalba, kuria buvo parašytas Naujasis testamentas.

Adolfas Daismanas, tyrinėjęs įvairią I a. rašytinę medžiagą, tai, kas buvo rašoma I a. graikų kalba, sulygino tą kalbą su kursyvu parašytais Rašto rankraščiais ir priėjo išvados, kad visi tie rankraščiai yra parašyti *konei* graikų kalba. Taigi daugumos teksto rankraščiai buvo parašyti ta pačia *konei* kraikų kalba, kuri buvo vartojama I amžiuje.

Visi Naujojo testamento rašytojai rašė *konei* graikų kalba. Tie rankraščiai buvo kopijuojami ir platinami. Nuo skaitymo susitrynę rankraščiai buvo perrašinėjami ant naujų lapų ir sunaikinami, kad išliktų tik nauji. Po to ir tie susidėvėdavo. Vėl būdavo padaromos naujos kopijos, o susidėvėję rankraščiai sunaikinami. Šitoks procesas tęsėsi iki IX-XVI amžiaus. Tokiu būdu Naujojo testamento I amžiaus originalūs rankraščiai kopijų pavidalu atkeliavo iki XVI amžiaus.

Didžiosiomis raidėmis parašyti rankraščiai, mažumos tekstas, buvo parašyti klasikine graikų kalba. Klasikinės graikų kalbos stilius buvo vartojamas I-III a. pr. Kr. Šie mažumos rankraščiai, kaip minėta, yra IV-V a.

III. Papirusų fragmentai.

Papirusų lakštai, ant kurių buvo rašoma, buvo padaryti iš papiruso augalo. Papirusai buvo naudojami iki III a. Na, o III a. atsirado ir buvo pradėtas naudoti popierius iš Kinijos. Dauguma papirusų buvo atrasta Egipte. Egipte jie geriausiai išsilaikė, ten sausas klimatas, todėl jų ten daugiausia buvo atrasta. Papirusai simbolizuojami P raidėmis: P1, P2, P3 ir t.t. Jų skaičius yra išaugęs iki P81. Daugelis papirusų yra II-III a. ir sutampa su vėlesniais, IX-XVI a. daugumos teksto rankraščiais, išlaikytais per visą istoriją. Papirusai nėra pilnas Naujas testamentas, o tik jo fragmentai, atskiros dalys. Kai kurie papirusai neturi nieko bendro su Biblija. Tiesiog tai yra kažkokia rašytinė medžiaga.

IV. Lekcijų įrašai.

Tai bažnytinės knygelės, kuriose buvo surašyta visa tarnavimo eiga bei įvairios citatos iš Biblijos, giesmės, kurių turinyje gali rasti įvairių Biblijos eilučių. Tokios lekcijos buvo svarbios verčiant Naująjį testamentą, nes iš to buvo galima matyti, kokia kalba buvo vartojama, kaip viskas tuo metu vyko bažnyčiose. Viso yra atrasti 2143 lekcijų įrašai.

V. Anksčiausieji Biblijų vertimai.

Tai yra anksčiausi padaryti Rašto vertimai į kitas kalbas. Jie buvo atlikti antrame šimtmetyje. Buvo padarytos pačios pirmosios Biblijos versijos, verčiant iš *konei* graikų kalbos į kitas kalbas. Šį darbą atlikinėjo misionieriai, keliaavę į įvairias šalis, skelbdami evangeliją.

VI. Bažnyčios tėvų citatos, kitaip vadinamos patristikos citatomis.

Jos buvo svarbios vertėjų akyse. Anuomet Bažnyčios tėvai rašė įvairias knygas, brošiūras ir panašius dalykus, susijusius su Žodžio skleidimu. Kuo tos knygos ir brošiūros buvo svarbios? Tuo, kad jose buvo cituojamas Dievo Žodis. Verčiant Biblija

buvo labai svarbu pamatyti, kaip skambėjo Rašto eilutė, kurią cituodavo Bažnyčios tėvai. Taip pat buvo galima matyti, koks tikėjimas buvo svarbus anuo metu.

Bažnyčios tėvų buvo keturios grupės. Kiekviena jų turėjo savo frazes, savo išsireiškimus, savo kodinius žodžius, kurie turėjo savo reikšmes. Kai jūs ateinate pas daktarą, jis jus apžiūri ir jums nustato diagnozę. Dažniausiai diagnozė būna parašyta lotynų kalba, įvairiomis, nesuprantamomis frazėmis. Panašias frazes naudodavo ir Bažnyčių tėvai. Tų frazių tikslas buvo išlaikyti atskiros tėvų grupės savitumą. Visi tėvai, kurie naudojo tas pačias kodines frazes, priklausė tai pačiai grupei. Jei šiandien kalbėsime apie teologus, mokslų daktarus, Biblijos institutų profesorius ir panašiai, vienintelis dalykas, ko jie nekenčia – kai žmonės paima ir padaro suprantama tai, apie ką rašo. Jie nekenčia, kai viskas tampa suprantama eilinio žmogaus protui. Jiems labiau patinka, kai viskas yra sunarpliota, sudėtinga, kai naudojamos sudėtingos mokslinės frazės ir įmantrūs išsireiškimai, kuriems suprasti reikia būti profesoriumi. Tačiau mums, tikintiesiems, svarbiausia užduotis – išstudijuoti Dievo Žodį, imti Dievo Žodyje surašytas tiesas ir padaryti jas paprastas ir suprantamas paprastam žmogui, o ne daryti viską kuo sudėtingiau, kad žmonės nesuprastų. Teologai ir profesoriai ima paprastus dalykus ir padaro juos sudėtingus, sunkiai suvokiamus, kad žmonės, norėdami tai suprasti, kreiptųsi pas juos idant gautų atsakymą.

Šių pamokų tikslas – paimti sudėtingus ir komplikuočius dalykus ir padaryti juos paprastus, kad galėtume suvokti. Lygiai taip pat buvo ir su Bažnyčios tėvais. Vieni viską supaprastindavo, kad būtų suprantama visiems, o kiti viską supainiodavo, kad žmonės patys neišsiaiškintų, bet kreiptųsi į juos.

1. Aleksandrijos tėvai (aleksandriečiai).

Aleksandriečiams atstovavo **Klemensas Aleksandrietis** (~150-215 m.) ir **Origenas** (185-254 m.). Šie abu buvo Dievo Žodžio iškraipymo iniciatoriai ir pradininkai. Jie iškraipė įvairius rankraščius ir jų vertimus, tas ankstesniasias sirų, lotynų versijas. Origenas buvo Dievo Žodžio iškraipimų tėvas.

Aleksandrijos tėvai pasižymėjo nukrypimu nuo Dievo Žodžio. Jie studijavo Dievo Žodį alegoriniu metodu. Jie sakė, kad Rašto žodžiai neturi tiesioginės prasmės, juos reikia studijuoti alegoriškai, ieškoti paslėptos minties. Tai, kas Rašte parašyta, reiškia kažką kita, žodžiai turi kitą prasmę. Toks požiūris į Raštą yra labai klaidingas, nes tuomet Dievo Žodis nebeturi prasmės, nes surašyti žodžiai pasidaro bereikšmiai, nesvarbūs. Jei Dievas parašė žodžius, kad žmogus juos skaitytų, suprastų ir žinotų, ką Jis nori pasakyti, tai studijuojant alegoriškai Dievo Žodis nebeturi jokios prasmės.

Aleksandrijos tėvai buvo Afrikoje. Aleksandrija yra Egipto miestas Afrikoje. Pagrindinis visų tokių dalykų pradininkas, tėvas, buvo **Origenas**, Dievo Žodžio iškraipytojas. Pas aleksandriečius vyravo graikų filosofija, žmogaus išmintis, Dievo surašyti žodžiai buvo antraeiliai.

2. Vakarų tėvai (vakariečiai).

Tai **Aramėjas, Tertulianas** (~150-222 m.), **Sipjenas, Jeronimas** (Euzebijus Hieronimas Sofronijus; 347-420 m.), **Augustinas** (354-430 m.)

Vakarų tėvai sekė tradicijomis. Jie įsteigė religinę anarchiją. Jų atstovai šiandien yra Romos katalikai.

3. Kapadokijos tėvai.

Bazilijus iš Cezarėjos, Grigalius iš Nazijanžo ir Grigalius iš Nysos.

4. Sirijos tėvai (sirai).

Sirų tėvai, kitaip dar vadinami Antiocho tėvais. Terminai sirai ir antiochai buvo vartojami pakaitomis. Nes Antiochas buvo Sirijos miestas.

Tai – **Ignacijus, Polikarpas, Liucijus, Teodoras, Chrizostomas ir Diadoras.**

Sirijos bažnyčios tėvai, kitaip vadinami Antiocho tėvais, buvo Biblijos tikintieji. Tai – vienintelė iš trijų tėvų grupių, kurią atstovavo tikri tikintieji, Biblijos tikintieji, studijuojantys ir skelbiantys Raštą. Jie aiškino Bibliją pažodžiui: surašyti žodžiai turi tiesioginę reikšmę. Sirijos tėvai išvertė originalius rankraščius ir jų kopijas iš graikų kalbos į sirų ir kitas kalbas (sirų Pešita, senoji lotynų Biblija ir kiti vertimai). Vėliau Aleksandrijos tėvai paėmė jų išverstas Biblijas ir iškrapė. Taip atsirado iškraipyta Pešita, Lotynų Vulgata ir kitos iškraipytos biblijos.

Iš šių keturių grupių buvo trys, kurios atstovavo atskiras Raštų grupes: Aleksandrijos tėvai, Vakarų tėvai ir Sirijos arba Antiocho tėvai.

Visa inteligentija, aukšto laipsnio žmonės, buvo Aleksandrijoje. Tai buvo profesorai, teologai ir kiti. Jie krapė Dievo Žodį ir įvedė alegorinį Biblijos studijavimo metodą, teigiantį, kad Rašto žodžiai neturi reikšmės. Na, o Vakarų tėvai buvo Romos katalikai ir kiti panašūs į juos, kurie tikrai laikėsi tradicijų. Sirijos tėvų grupė buvo Biblijos tikintieji, kurie tikėjo Biblija, darė originalo rankraščių kopijas ir jas platino, vertė jas į įvairias kalbas, kad žmonės galėtų skaityti Raštą savo gimtąja kalba. Žiūrint į Bažnyčios tėvų citatas, galima atpažinti, ką cituodavo Aleksandrijos tėvai, ką cituodavo Vakarų tėvai, ką cituodavo Kapadokijos tėvai ir ką cituodavo Sirijos tėvai, Antiocho tėvai. Buvo galima pamatyti, kuo jie tikėjo ir koku tekstu naudojosi. Ar neiškraipytu, Dievo išsaugotu, tekstu, ar iškraipytu tekstu.

VII. Bažnytinės apeigos.

Tai yra ankstyvųjų pastorių skelbimai, pamokslai. Ypač daug yra išlikę Chrizostomo pamokslų. Jis buvo garsus Dievo skelbėjas iš Sirų tėvų grupės. Yra išlikę daug jo

knygų ir pamokslų. Į Bažnyčios tėvų ir ankstyvųjų pastorių skelbimus, jų pamokslus, užrašytus knygoje, reikia žiūrėti atsargiai. Kodėl? Todėl, kad žmonių tarpe vyrauja nuomonė: jei Bažnyčios tėvas ar ankstyvųjų laikų pastorius yra parašęs knygą, ir jos yra išlikusios iki šių dienų, vadinasi tos knygos yra labai svarbios, elitinės, pavyzdinės. Tačiau taip nėra. Ne visos tėvų surašytos knygos atspindėjo Rašto mokslą.

VIII. Mokslo žmonių spėliojimai.

Šita grupė yra mažiausiai patikima. Kas yra mokslo žmonių spėliojimai? Tik spėliojimai. Tai nėra tikra. Tai gali būti tiesa, bet tai gali būti ir melas. Vietoj to, kad surastų tvirtą įrodymą, jie tiesiog spėliodavo. Jei vertime būdavo neaiškumų – ar turi būti tas žodis, ar jo neturi būti – jie tiesiog spėliodavo naudodamiesi savo žmoniškąja išmintimi. Šitas šaltinis buvo kuo mažiausiai patikimas.

19 PAMOKA

RANKRAŠČIAMS NAUDOTOS MEDŽIAGOS. ANKSTYVIEJI BIBLIJŲ VERTIMAI

Rankraščiams naudotos medžiagos.

Kristaus laikais, kai Jis vaikščiojo žemėje, ir vėliau, pirmame šimtmetyje, kai buvo gyvi apaštalai, žmonės, be abejo, neturėjo tokio popieriaus, kokį mes turime šiandien. Buvo naudojamos kitos medžiagos, ant kurių jie rašydavo. Jie naudojo akmenines ir molines plokštes. Taip pat jie turėjo popieriaus pirmtaką – papirusą, kuris buvo padarytas iš papiruso augalo. Dar buvo naudojamas medis ir, galiausiai, velenas – gyvūnų oda.

Jer 36, 23: „Ir kai tik Jehudis **perskaitydavo tris ar keturis lapus**, jis juos nupjau-davo raštininko peiliu ir numesdavo į ugnį židinyje, kol visas ritinys buvo prarytas židinio ugnyje“. Jeremijo knyga buvo parašyta ant ritinio. Žinome, kaip atrodo ritinys. Raštininkai pasidarydavo peiliukus iš plunksnos, kad padarę klaidą galėtų išpjauti kokią raidę. O ką Jehudis padarė? Jis paėmė raštininko peilį ir iš to ritinio išpjovė visą lapą. Kai perskaitė toliau, išpjovė kitą lapą su surašytais skyriais.

2 Tim 4, 13: „Ateidamas atsinešk apsiaustą, kurį palikau Troadoje pas Karpą, ir **knygas, ypač pergamentus**“. Matome, kad Paulius turėjo knygas, tokias, kaip turime mes. Tai nebuvo ritiniai, bet atskirai susiūti lapai – knygos. Knyga yra labai patogus dalykas. Gali pasižiūrėti pirmą puslapį, gali pasižiūrėti per vidurį, gali pasižiūrėti paskutinį puslapį. Nereikia vynioti ritinio pirmyn ir atgal. Knyga yra daug patogesnė. Be

jokios abejonės, tikintieji išrado knygas. Jie studijuoja Šventąjį Raštą. O kai studijuojį Šventąjį Raštą, nori pasižiūrėti pradžia, viduri, galą, kad galėtum sugretinti eilutes. Jei turėtum ritinį, sugaištum daugiau laiko ir būtų labai nepatogu. Todėl Paulius ir prašo Timotiejaus, kad šis atneštų „knygas, ypač pergamentus“. Kas yra pergamentai? Tai popierius. Jis buvo padarytas iš papiruso augalo. Papirusas buvo panašiai kaip dabar laikraščių popierius – pats pigiausias popierius.

Ankstyvieji Biblijų vertimai.

1. Sirų Biblija. Šis vertimas atsirado netoli Antiocho. Antiochas buvo Sirijos miestas. Manoma, kad iš graikų kalbos rankraščių į sirų kalbą Biblija buvo išversta pirmajame šimtmetyje, apie 90-100 m. Didelė tikimybė, kad sirų Biblija buvo išversta tiesiogiai iš originalių rankraščių. Ne iš originalų kopijų, bet kol dar buvo originalūs rankraščiai, kuriuos rašė Paulius, Petras, Jokūbas ir kiti Naujojo testamento rašytojai. Sirų vertimas buvo paplitęs po visą teritoriją, kur Paulius rašė laiškus. Antioche, Azijoje, ten kur Efezas, Kolosas, ir kitose teritorijose, kur Paulius keliavo ir skelbė evangeliją.

Viena iš sirų Biblijos versijų buvo **Pešita**. Toks buvo šios Biblijos versijos pavadinimas. Pešita, išvertus į lietuvių kalbą, reiškia „paprastoji“. Ji buvo parašyta paprasta sirų kalba. Kai buvo parašyta Pešita, ją sudarė lygiai tiek pat knygų, kiek yra dabartinėje mūsų Biblijoje – 66 knygos. Visas Senasis testamentas ir Naujasis testamentas. Pešita buvo išversta misionierių, kurie darbavosi Ninevėje. Ninevė buvo Sirijos miestas. Jie keliavo į Ninevės miestą ir originalius rankraščius išvertė į sirų kalbą.

III a. vid. sirų Pešita buvo iškraipyta. Ją iškraipė vyskupas, vardu Rubula. Šis vyskupas iškraipė sirų Bibliją 411-435 m. Jis išmetė iš teksto 2 Petro laišką, 2 Jono ir 3 Jono laiškus, Judo laišką ir Apreiškimo knygą. Iškraipymui Rubula naudojo iškraipytus graikų kalbos rankraščius. Taip atsirado antra Pešita, iškraipytoji. Pirmoji Pešita buvo neiškraipytasis tekstas, išverstas iš originalaus teksto, o antroji Pešita jau buvo iškraipyta, išversta iš iškraipyto teksto.

Šiandien mes turime įvairių Biblijos versijų, kurios skiriasi tekstu. Lygiai tas pats buvo ir anais laikais, kai buvo kraipomas Dievo Žodis. Geroji sirų Pešita buvo naudojama verčiant Biblijas į kitas kalbas.

Isidėmėkite du vardus – **Origeną** ir **Jusibijų** (apie juos išsamiau bus kalbama tolimesnėse pamokose). Jusibijus buvo Cezarėjos vyskupas. Šitie du vyrai buvo pagrindiniai rankraščių kraipytojai.

2. Diateseronas. Tai taip pat buvo vertimas į sirų kalbą. Ją parašė Tatijatanas 110-175 metais. Katalikai jį vadino eretiku, nes jis negėrė svaiginančių gėrimų (kai šiaandien girdite žodį eretikas, gerai įsiklausykite, nes galbūt jis yra mūsų brolis, kadangi

religija visus žmones, kurie tiki Dievo Žodžiu, vadina eretikais. Pats žodis „eretikas“ reiškia „nuklydęs nuo tiesos“, „atskalūnas“. Tačiau iš tiesų tai gali būti toks žmogus, kuris gyvena pagal Dievo Žodį. Nes dažniausiai eretikais vadina tuos žmones, kurie gyvena pagal Dievo Žodį). Tatijatanas sirų kalba parašė Rašto versiją, kuri buvo vadinama Diateseronu. Ji atitinka neiškraipytą Dievo tekstą. Ji atitinka Textus Receptus versiją, neiškraipytą, Dievo išsaugotą tekstą. Ji buvo išversta iš neiškraipytųjų rankraščių, kurie buvo parašyti kursyvu, mažosiomis raidėmis.

Senoji sirų Biblija. Šis sirų vertimas yra senesnis už sirų Pešitą. Jis atsirado 90 metais, kai dar buvo gyvi apaštalai. Senasis sirų vertimas taip pat atitiko neiškraipytąjį tekstą, ji buvo išversta iš originaliųjų rankraščių, kuriuos buvo surašę apaštalai ir kiti, rašiusieji Naujajį testamentą.

Vertimas į lotynų kalbą. Jų buvo du: **Senoji lotynų versija** ir **Lotynų Vulgata**. Jos abi skiriasi viena nuo kitos. Senoji lotynų versija buvo išversta iš originalaus, neiškraipytojo teksto. Ji atitiko originalius rankraščius, buvo išversta žodis į žodį. O lotynų Vulgata buvo išversta iš iškraipytojo graikiško teksto. Senasis lotynų vertimas yra II a. Tai – bizantiško teksto vertimas. Ši Senoji lotynų versija taip pat buvo išversta misionierių Antioche, Sirijoje. Misionieriai, keliaudami skelbti evangeliją, Senąjį lotynų vertimą nugabeno į Afriką. Taip jis buvo išplatintas. Buvo daromos jos kopijos, ir ji paplito tarp afrikiečių. Tai įvyko 190 metais. Tokią informaciją skelbia **Tertulianas**. Lotynų kalba buvo kalbama Romoje, Italijoje. Vėliau Senasis lotynų vertimas buvo išsaugotas tikinčiųjų rankomis. Jie buvo persekiojami dėl to, kad jie tikėjo Pauliaus žinia. Jie tikėjo, ką Paulius skelbė. Jie tikėjo, kad jis buvo išskirtinis apaštalas, skelbė paslapties informaciją, kas anksčiau nebuvo skelbiama. Ir dėl to buvo persekiojami.

382 metais Jaronimas, kurį išsirinko Damasko popiežius, iškrapė šitą Senąjį lotynų vertimą. Tokiu būdu gimė lotynų Vulgata. Vulgata – tai oficiali Romos katalikų Biblija lotynų kalba.

Koptikų vertimas, egiptiečių kalba.

Gotų Biblija. Ją išvertė Ulfilas. Ši pavardė išvertus reiškia „mažasis vilkas“. Šis vertimas buvo atliktas 340 metais. Ulfilas buvo misionierius. Jis keliavo pas gotus ir ten išvystė gotų kalbą, gotų gramatiką, išvertė į gotų kalbą Bibliją. Ši Biblija tuo metu buvo plačiai naudojama. Jis išvertė į gotų kalbą naudodamasis neiškraipytuoju tekstu. Ne tik graikiškuoju, bet ir hebrajiškuoju – jis išvertė visą Bibliją.

Armėnų V a. vertimas. Išversta į armėnų kalbą iš bizantiško, gerojo, neiškraipytojo teksto, tikinčiųjų išsaugoto per visą istoriją.

897 metais atsirado vertimas į **gruzinių** kalbą. Taip pat versta iš Textus receptus rankraščių.

IV-VI a. atsirado **etiopų** versija. Vertimas iš neiškraipytojo, bizantiškojo – Textus Receptus – išsaugotojo teksto.

VII a. atsirado **arabų** vertimas iš sirų Pešitos, išverstos iš neiškraipytųjų rankraščių.

IX a. atsirado **slovėnų** vertimas. Į slovėnų kalbą Raštą vertė misionieriai.

XIV a. pasirodė **persų** vertimas.

Visi vertimai į kitas kalbas, kurie buvo atlikti 100-400 metais, pradedant vertimu į sirų kalbą, yra priskiriami **Tunelio periodo** vertimams. Tokį vardą šis periodas įgijo todėl, kad tuo metu vyko persekiojimai. Katalikai persekiojo tikinčiuosius, kurie vertė ir skelbė Dievo Žodį. Vėliau, po 400 metų, šiuos Raštus buvo pradėta kraipyti. Religiniai žmonės, kurie netikėjo Dievo Žodžiu, jas iškraipė, ir taip atsirado iškraipytu bibliju.

20 PAMOKA

RANKRAŠČIŲ SUSKIRSTYMAS Į ŠEIMAS.

Rankraščių suskirstymo į šeimas teoriją sukūrė **Johanas Griesbachas** (Johann Jacob Griesbach, 1744-1812). Jis išleido trejus rankraščių leidinius. Jis buvo tas, kuris visiškai nukrypo nuo teisingo, išsaugotojo Dievo Žodžio teksto, pasirinkdamas iškraipytąjį tekstą kaip tikrąjį tekstą. Jo manymu iškraipytasis tekstas buvo tas, kuriuo reikia sekti. Jis sugalvojo teoriją, kad rankraščiai turi būti suskirstyti į šeimas. Šis metodas praktiškai nebuvo naudojamas jokių vertėjų. J. Griesbachas sakė, kad yra naujas metodas, kuriuo remiantis reikia žiūrėti į rankraščius bei atskirti juos surūšiuojant į šeimas. Jis sakė, kad yra keturios rankraščių šeimos, keturios genealogijos.

Pirma šeima buvo **Aleksandrijos** rankraščių šeima, antra – **Vakarų** rankraščių šeima, trečia – **Cezarėjos** rankraščių šeima ir ketvirta – **Sirijos** rankraščių šeima. Galime pastebėti, kad visos tos šeimos atitinka kiekvieną Bažnyčios tėvų grupę: Aleksandrijos, Vakarų, Cezarėjos (pavadinimas pakeistas iš Kapadokijos) ir Sirijos. Griesbacho filosofija buvo tokia, kad visų keturių grupių ištakos yra vienuose rankraščiuose, kad visos tos grupės yra iš vieno šaltinio, tik jos buvo išsidėsčiusios atskirose teritorijose. Jis sakė, kad visos rankraščių grupės sutinka viena su kita. Rankraščiuose surašyti žodžiai sutinka vieni su kitais, nėra jokių skirtumų, visi tekstai vienodi.

Tačiau nei vienas iš vertėjų ir mokslo žmonių nenaudojo šio rankraščių suskaldymo į šeimas metodo. Niekas į juos nekreipė dėmesio. Tai tiesiog buvo vieno žmogaus išvystyta nevykusi filosofija, neturėjusi jokio pagrindo, kad galėtų būti patvirtinta ir turėtų kažkokių įrodymų. Šitas žmogus nežiūrėjo konkrečiai į rankraščius. Jis tiesiog spėliojo, tai jo asmeninė filosofija, kaip ir Darvino evoliucija. Rankraščių kritikai Vestkotas ir Hortas šeimų teoriją vadino genealoginiu metodu. Šitos šeimos dar kitaip buvo vadinamos tipais. **Aleksandrijos** rankraščių tipą, kitaip vadinamą egiptiečių, atstovavo A, B ir κ rankraščiai. (A – Aleksandrijos, B – Vatikanus ir κ – Sinaticus rankraščiai.) Tie visi rankraščiai buvo parašyti didžiosiomis raidėmis. Tai buvo IV-V a. rankraščiai. Taip pat buvo **Vakarų** rankraščių tipas. Jie nėra svarbūs. Paskui **Cezarėjos** rankraščių tipas, dar kitaip vadinamas Palestinos. Ir **Sirų** rankraščių tipas, dar kitaip vadinamas Antiocho (bizantiškas tekstas). Kaip jau buvo minėta, Bizantijos imperija buvo ta teritorija, kur anksčiau keliavo apaštalas Paulius ir skelbė evangeliją. Toje teritorijoje plito Dievo Žodis. Čia buvo rašomi originalūs rankraščiai, daromos jų kopijos ir platinamos tarp tikinčiųjų. Yra žinoma, kad šis tekstas buvo parašytas kursyvu, mažosiomis raidėmis, ir tai buvo daugumos tekstas, neiškraipytais tekstas. Dar kitaip vadinama Textus Receptus tekstas. Griesbachas, naudodamasis filosofiniais išvedžiojimais, ir išvystė tuos rankraščių tipus, rankraščių šeimas, priderindamas jas prie Bažnyčios tėvų. Kadangi Bažnyčios tėvai buvo pasidalinę teritorijomis Aleksandrijoje, Vakaruose, Kapadokijoje ir Sirijoje, pagal tuos teritorinius pasidalinimus jis paėmė ir padalijo rankraščius į šeimas, atitikusias tas teritorijas, kuriose buvo Bažnyčių tėvai. Jo nuomone, Aleksandrijos tipo rankraščiai buvo patys geriausi, nes jie buvo seniausi. Tačiau tai buvo iškraipyti IV-V a. rankraščiai. O Sirų, t.y., Bizantiškas tekstas jo manymu buvo iškraipytas, blogas tekstas. Kur yra Griesbacho problema? Kur yra jo klaida, kad jis sakė, jog senieji rankraščiai yra patys geriausi, o tie naujesni – patys blogiausi? Klaida tame, kad senieji rankraščiai buvo mažumos tekstas, jų buvo tik 44 rankraščiai. Na, o sirų teksto buvo 5200 rankraščių. Dievo Žodyje matėme, kad Jo tikslas yra išsaugoti Savo Žodį per daugumą kopijų. Kad jis būtų kopijuojamas, platinamas ir žinomas tarp tikinčiųjų, o ne kad gulėtų smėlynuose niekieno neskaitomas. Dievo tikslas – kad Jo Žodis būtų platinamas ir gyventų tikinčiųjų širdyse. Jei būtų išsaugotos visos kopijos nuo pat pirmojo šimtmečio, tai nebūtų įmanoma jų suskaičiuoti. Jų yra likę 5200 rankraščių, nes senesni būdavo perrašomi ant naujo popieriaus, o po to sunaikinami. Todėl iki šių dienų yra išlikę tik vėlesnės IX-XVI a. kopijos. Didžiausia Griesbacho klaida buvo ta, kad jis nežinojo šitų dalykų. Jis nežinojo, kaip Dievas išsaugo Savo Žodį, per kokius rankraščius yra išsaugotas Dievo Žodis.

Daugumos tekstas buvo Sirijos, Antiochno, bizantiškas tekstas. Ir tai yra išsaugotas Dievo Žodis per visą istoriją. Tai yra daugumos rankraščiai. Griesbachas išvystė tokią rankraščių klasifikaciją, kad atitrauktų žmones nuo daugumos teksto. Sakykime, yra viena rankraščių grupė – daugumos tekstas, 5200 rankraščių. Taip pat yra kita rankraščių grupė – mažumos rankraščiai, kurie neatitinka daugumos rankraščių, juose yra klaidų. Ką reikia daryti, kad žmonės tikėtų mažumos rankraščiais? Reikia sukurti naują teoriją. Jis sugalvojo klasifikacijos indeksus. Daugumos tekstui jis sugalvojo vieną klasifikacijos indeksą, mažumos tekstui jis sugalvojo kitą klasifikacijos indeksą. Kiekviena iš tų dviejų suklasifikuotų grupių turi tik po vieną balsą, kiekviena

grupę atstovauja tik vienas pavadinimas. Daugumos teksto, nors ir yra tūkstančiai rankraščių, nėra daug pavadinimų, yra tik vienas pavadinimas – Sirų teksto tipas. Aleksandriečių, mažumos tekstas, nors tik yra keli rankraščiai, tačiau jo tipas yra – Aleksandriečių rankraščių tipas. Tokiu būdu gaunasi, kad daugumos tekstas turi vieną balsą ir mažumos tekstas turi vieną balsą. Nesvarbu, kad jie žymiai skiriasi rankraščių kiekiu, tačiau jie turi tik po vieną balsą. Tokiu klasifikavimu jie tampa lygiaverčiai. Jei pasitarime reikia nuspręsti, kuris tekstas yra geresnis: Aleksandriečių tipo tekstas ar Sirų tipo tekstas, kurie abu turi tik po vieną balsą, laimės tas, už kurį bus nubalsuota. Griesbachas išvystė tokią sistemą, kurioje leidžiama kiekvienai rankraščių grupei turėti tik po vieną balsą, nesvarbu kiek joje yra rankraščių. Taigi, tokia sistema padėjo atkreipti žmonių dėmesį į iškraipyta, mažumos tekstą. Daugumos tekstas, kuris buvo išsaugotas per visą istoriją, buvo apleistas. Jis buvo laikomas prastesniu ir blogesniu tekstu, nors tai buvo Dievo išsaugotas tekstas. Iš Dievo Žodžio mes žinome, kaip Dievas išsaugo Savąjį Žodį. Ar Dievas nori išsaugoti Savo Žodį per keletą rankraščių, kurie guli Afrikoje, Egipto smėlynuose, ar per rankraščių kopijų dauginimą, kad tikintieji galėtų jį turėti savo rankose, juo gyventi, skaityti jį ir studijuoti, ir taip plisti Dievo Žodis? Mes žinome, kokiu metodu Dievas išsaugo Savąjį Žodį ir kaip atpažinti Dievo išsaugotąjį tekstą. Mes žinome, kad išsaugotas Dievo Žodis yra tūkstančiuose kopijų, daugumos tekstas, o ne mažumos, kurio niekas neskaitė, tikintieji jį atmetė ir jis gulėjo palaidotas Afrikos smėlynuose ar Vatikano bibliotekose.

Aleksandriečių ir Vakarų tipo rankraščiai buvo rankraščių iškraipyti tekstai. Aleksandriečių tipo rankraščiuose buvo trumpesni raštai, mažiau žodžių rankraščiuose. Vakarų tipo rankraščiuose buvo daugiau žodžių. Vakarų tipo rankraščiai yra tie, kuriuose buvo pridėta prie Dievo Žodžio. Vakarų tekstą atstovauja oficiali katalikų Biblija. Kaip jau minėjome, Vakarų tėvai gyveno pagal tradicijas. Pas juos buvo religinė hierarchija. Na, o Aleksandriečių tekste buvo išmestos Dievo Žodžio eilutės. Tokio tipo tekstai buvo tokie, apie kuriuos Dievas perspėja, kad iš Dievo Žodžio negalima nei atimti, nei pridėti. Aleksandriečių tekstas kilo iš Aleksandrijos miesto, kuris yra Egipte. Aleksandrija gavo vardą iš Graikijos karaliaus Aleksandro Didžiojo. Danieliaus pranašystėje karalius Aleksandras iš Graikijos buvo antikristo simbolis. Būtų keista eiti ir ieškoti tikrų rankraščių Aleksandrijoje. Kur reikia ieškoti tikrojo teksto? Sirijoje, Antioche, Graikijoje. Toje teritorijoje, kuri vėliau buvo vadinama Bizantijos imperija. Naujasis testamentas buvo rašomas ir platinamas toje teritorijoje. Tikrų rankraščių reikia ieškoti ten, kur jie buvo platinami.

Vakarų tekstą atstovavo Roma. Romoje šiandien yra Romos katalikų religija. Kas daugiausia pridėda prie Dievo Žodžio, jei ne Romos katalikai? Naujojo testamento aktyvumo centras buvo Antiochas. Ten tikintieji buvo pradėti vadinti krikščionimis. Iš ten apaštalas Paulius siuntinėjo tikinčiuosius kurti bažnyčias. Toje teritorijoje buvo platinamas Dievo Žodis. Todėl ten yra randamas tikrasis tekstas.

Į šituos rankraščių teksto tipus pažiūrėjome iš Dievo Žodžio požiūriu, pritaikydami dvasinį supratimą. Pirmame laiške korintiečiams parašyta, kad dvasinis žmogus vertina visus dalykus, bet niekas negali vertinti apie jį. Žmogus, kuris yra išugdytas

Dievo Žodžio, gali vertinti tokius dalykus, supratimas apie šituos dalykus yra išdėstytas Dievo Žodyje. Mums nereikia bijoti visus šiuos dalykus vertinti taip, kaip vertina Dievo Žodis. Niekas negali taip suteikti išminties, kaip tik Dievo Žodis. Žmogus, gavęs Dievo išmintį iš Jo Žodžio, gali vertinti visus dalykus.

Trumpesnis rankraščių tekstas yra Aleksandriečių tipo tekstas. Ilgesnis tekstas yra Vakarų tipo tekstas. Standartinis tekstas, toks, kokį Dievas išsaugojo per visą istoriją, yra Sirų, Antiocho arba dar kitaip vadinamas Bizantiškas tekstas.

Kritikai, profesoriai ir mokslininkai buvo išvystę tokią teoriją, kuri vadinosi **sujungimo** teorija. Ji byloja, kad buvo paimtas originalus tekstas ir iš jo išsivystė Aleksandriečių tekstas ir Vakarų tekstas – gerasis tekstas. Vėliau, po kokio šimtmečio atsirado sirai, kurie paėmė Aleksandriečių ir Vakarų tekstus, sujungė juos į vieną, ir taip gavosi sirų tekstas. Tokios filosofijos laikosi mokslininkai. Šią sujungimo teoriją sugalvojo Vestkotas ir Hortas.

Vėliau buvo žmogus vardu **Borganas**. Jis sakė, kad originalus tekstas buvo Sirų tekstas, Antiocho tekstas.

21 PAMOKA

DIEVO ŽODŽIO IŠKRAIPYTOJAI. ORIGENAS

Krikščionių bažnyčios istorijoje buvo trys pagrindiniai periodai, kai buvo iškraipomas Dievo Žodis. Trys pagrindiniai žmonės, kurie tai darė, buvo **Augustinas**, **Jusivijus** ir **Origenas**. Įsidėmėkite šiuos vadus. Tai buvo trys žymiausi Dievo Žodžio iškraipymo pradininkai, tėvai, gyvenę IV amžiuje.

Augustinas iškraipė teologiją. Jis buvo teologas. Augustinas tikėjo, jog tam, kad žmogus būtų išgelbėtas, jis turi būti išrinktasis, kuris turi būti apšlakstytas vandeniui. Taip pat jis tikėjo kūdikių krikštu. Jis tikėjo, kad jei taip nebus padaryta, vaikas eis į pragarą. Jis tikėjo, kad antrasis Jėzaus Kristaus atėjimas susideda iš mažų dalelių. Tos mažos dalelės yra Romos katalikų bažnyčios mišios. Su kiekvienomis mišiomis Kristus tarsi padeda po vieną žingsnį. Kiekvienos mišios tarsi papildomas žingsnis, priartinantis Jo atėjimą. Ir taip tęsis iki Jo atėjimo. Augustinas iškraipė teologiją ir turėjo daug pasekėjų. Kitas iš tų trijų – **Jusivijus** – iškraipė istoriją. **Origenas** iškraipė Dievo Žodį. Jis buvo Dievo Žodžio iškraipytojas. Jis taisydamas iškraipė rankraščius ir senąsias Biblijas. Jo iškraipytus tekstus XIX a. perėmė Vestkotas ir Hortas. Taip gimė daug įvairių iškraipytų Biblijų versijų.

Origenas (Origen Adamantius, ~181–254)

Origenas gimė apie 181 m. Aleksandrijoje, Egipte. Jis buvo labai išsilavinęs, baigęs daug institutų. Buvo labai pasidavęs į graikų filosofiją. Vienintelis dalykas, kurį jis labai vertino, buvo išsilavinimas. Išsilavinimas ir žmogaus filosofija, jo nuomone, buvo pats pagrindinis dalykas, ko žmogui reikia. Nes tik toks žmogus gali suprasti Dievo Žodį. Origenas priklausė mokslininkų draugijai. Nesvarbu, kuo jis tikėjo, visiems kitiems tai neturėjo jokios reikšmės. Draugija vertino ne jo įsitikinimus, bet jo titulus. Būdamas aštuoniolikos, jis buvo išrinktas būti mokyklos, susijusios su katekizmo mokymu, prezidentu. Darydamas sprendimus ir vertindamas įvairius dalykus, Origenas vadovavosi graikų filosofija. Jis dievino graikų filosofiją. Graikų filosofija jam buvo pats pagrindinis dalykas, atsakymas į visus klausimus. Visas jo mąstymas buvo užkerėtas graikų filosofijos. Jis viską vertino graikų filosofijos požiūriu. Jei Biblija sutikdavo su graikų filosofija, tuomet ir Origenas sutikdavo su Biblija. Bet jei graikų filosofija nesutikdavo su Biblija, tuomet ir Origenas nesutikdavo su Biblija. Jam graikų filosofija buvo daug svarbesnė. Lygiai tokios pat filosofijos šiandien laikosi teologijos institutai, universitetai ir įvairios Biblijos mokyklos, kur svarbiausia yra graikų filosofija. Biblija aiškinama per graikų filosofijos prizmę. Būtent tokie žmonės, filosofai ir rašo Bažnyčios istorijos knygas. Bažnyčios istorijos knygose Biblijos tikintiesiems nėra vietos. Tie žmonės, kurie rašė Bažnyčios istoriją, nerašė apie Biblijos tikinčiuosius, tokius kaip mes. Tokie kaip mes neturi vietos jų knygose. Mes esame visiškai nereikšmingi žmonės. Origenas laikėsi neoplutonizmo filosofijos. Plutonas buvo graikų filosofas. Origeno požiūris į išgelbėjimą ir Dievą buvo toks, kaip į tai žiūrėjo Plutonas.

Žmogus, pavardė Šaftas, parašė istorinę knygą, kurioje rašė apie Origeną, kad jo tikėjimas visiškai neatitiko krikščioniškam tikėjimui.

Origeno tikėjimas

1. Pradžios knygos primi trys skyriai, pasak Origeno, nebuvo tikra istorija. Jis galvojo, kad tai yra mitai, filosofija. Jis netikėjo tiesiogine kūrinija, netikėjo, kad Adomas ir Ieva buvo tiesioginiai Dievo kūriniai, tikros asmenybės, netikėjo, kad buvo Adomo ir Ievos nuopuolis.

2. Origenas tikėjo, kad kūdikiai turi būti pakrikštyti vandeniu, nes kitaip jie eis į pragara.

3. Jis neigė fizinį prisikėlimą, kad žmonės prisikels.

4. Jis tikėjo sielos reinkarnacija. Kas yra reinkarnacija? Kai žmogus miršta, ir jo siela keliauja į kitą kūną. Ir taip gyvena karta iš kartos. Žmogaus siela gyvena antrą, trečią, dešimtą, dvidešimtą gyvenimus.

5. Jis tikėjo išankstiniu sielos egzistavimu prieš gimimą. Prieš žmogaus gimimą siela jau egzistuoja. Netgi Jėzaus Kristaus siela egzistavo prieš Jam gimstant.

6. Jis tikėjo amžina Dievo Sūnaus regeneracija, amžinu atgimimu. Jėzus Kristus nebuvo Dievas, bet Dievas Tėvas jį pagimdė. Jis anksčiau neegzistavo, bet buvo pagimdytas.

7. Jis tikėjo skaistykla, kaip ir katalikai.

8. Jis tikėjo, kad vienintelė svarbi vieta Biblijoje yra keturios – Mato, Morkaus, Luko ir Jono – evangelijos. Visa kita, kas parašyta Biblijoje, kam nebuvo svarbu, neturėjo jokios reikšmės.

Štai pavyzdys, kaip Origenas aiškino Bibliją.

Mt 13, 44: „Vėlgi, dangaus karalystė priligsta lauke paslėptam lobiui; kurį žmogus atradęs paslepia ir iš džiaugsmo dėl jo eina ir parduoda viską, ką jis turi, ir nusiperka tą lauką“.

Kas yra laukas šitoje eilutėje? Pagal Origeną tai reiškia Raštą. O kas iš tikrųjų yra laukas šitoje eilutėje? Jėzus pats paaiškina 38 eilutėje, kas yra laukas. Laukas yra pasaulis. Origenas viską aiškino pagal save. Kas sakė, kad laukas yra pasaulis? Jėzus Kristus 38 eilutėje pasakė, kad laukas yra pasaulis. Kai reikia aiškinti Bibliją, Origenas sako, kad Jėzus Kristus nežino, ką Jis kalba, Jis nesupranta. Origenas aiškino Bibliją alegoriniu metodu, perkeltine prasme. Origeno manymu, Rašto Žodžiai reiškia visai ką kitą, todėl juos reikia aiškinti ieškant gilesnės reikšmės.

Origenas buvo iškreipto mąstymo. Žmogaus filosofija iškreipė jo mąstymą. Štai kaip jis aiškino Mt 19, 12: „Nes yra eunuchų, kurie tokie gimė iš savo motinos iščių; ir yra eunuchų, kurie žmonių padaryti eunuchais; ir yra eunuchų, kurie padarė save eunuchais dėl dangaus karalystės. Tas, kas pajėgia tai priimti, tepriima“. Origenas, remdamasis šita citata, pats save iškastravo.

Štai dar keli Origeno mąstymo fragmentai. Mt 10, 9-10: „Nesiimkite į savo pinigines nei aukso, nei sidabro, nei vario, nei kelionmaišio savo kelionei, nei kelionmaišio savo kelionei, nei dviejų marškinių, nei batų, nei lazdos; nes darbininkas vertas savo maisto“. Origenas, norėdamas gyventi pagal šią eilutę, atsisakė nešioti batus, vaikščiojo basas. Maždaug galite įsivaizduoti, koks tai buvo žmogus. Jis netikėjo prisikėlimu, netikėjo išgelbėjimu, kaip kalba Biblija, netikėjo kitais svarbiais dalykais, susijusiais su Dievu, Dievo prigimtimi. Tačiau tokias eilutes kaip ši, jis vertino pažodžiui ir tuo pačiu darė didžiausias kvailystes.

Mt 19, 16: „Ir štai vienas atėjo ir tarė jam: ‘Gerasis Mokytojau, ką gero turiu daryti, kad aš turėčiau amžiną gyvenimą?’ Ir jis jam tarė: ‘Kodėl tu mane vadini geru? Nėra nei vieno gero, bet tik vienas, tai yra Dievas; bet jei tu nori įeiti į gyvenimą, laikykis įsakymų’“. Ir Origenas, iškraipydamas Dievo Žodį, tą išsireiškimą „Kodėl tu mane vadini geru?“, iškeitė į kitą išsireiškimą – „kodėl tu manęs klausai dėl gėrio?“ Priežastis, kodėl Origenas tai iškraipė, yra ta, kad jis norėjo tai prilginti graikų filosofijai, kuri skelbė amžinąjį gėrį, viską galintį gėrį – lygiai tokia pati dvasia, skelbianti, kad gėris yra pasaulyje, kad gėris nugali blogį, šiandien vyrauja pasaulyje. Origeno idėja buvo tokia, kad žmogus priėjo prie Jėzaus ir Jo paklausė, koks gi yra tas gėris pasaulyje. Bet koks žydas žinojo, kas yra gėris. Jie žinojo visą filosofiją apie gėrį, nes apie tai buvo parašyta ir Jobo, ir Psalmių, ir kitose Senojo testamento knygose. Todėl žydui būtų visiškai kvaila ateiti prie Jėzaus ir klausinėti, kas yra gėris. Bet Origenas šią eilutę iš-

kraipė, nes labai garbino graikų filosofiją. Origenas buvo išmokytas graikų filosofijos Aleksandrijoje. Jo mokytojas buvo Klemencas. Klemencas sakė, kad Plutono filosofija yra lygiai taip pat įkvėpta kaip ir Biblija. Origenas tikėjo Plutono filosofija lygiai taip pat, lyg tai būtų pasakęs Mozė, Paulius ar Petras.

Šiandien įvairiuose teologiniuose Biblijos institutuose laikomasi panašios nuomonės. Pastoriai, kurie ruošiami tokiuose institutuose, yra mokomi šių dalykų. Kai klausotės pastorių, atkreipkite didžiulį dėmesį į tai, ką jie kalba. Nepamirškite Kol 2, 8: „Saugokitės, kad kas jūsų neapiplėštų per filosofiją ir tuščią apgaulę, pagal žmonių tradicijas, pagal pasaulio pradmenis, o ne pagal Kristų“. Taip buvo atsitikę su Origenu.

Klemencas Aleksandrijoje perėmė prieš tai ten buvusią pagonių mokyklą į savo rankas. Po Klemenco šią mokyklą perėmė Origenas. Ši mokykla skelbėsi esanti krikščionių mokykla, nors jos mokytojai nesivadovavo Biblija. Nebuvo svarbu, ko ten mokoma, bet svarbu, kad ji vadinosi krikščioniška mokykla. Šitai yra ir šiandien. Į mus, tikinčius Jėzumi Kristumi, kaip savo Gelbėtoju, tikinčius, kad Jo kraujas mus atpirko iš nuodėmių, kad tik per Jo kraują mes esame išgelbėti, žiūrima kaip į kvailius. Apie mus sakoma: „Aj, šitie žmonės nieko nežino, jie neišsilavinę. Viskas, ką jie žino, tėra Biblija“. Tokių žmonių požiūriu, Biblija yra tokia pati knyga, kaip ir graikų filosofinės knygos. Jos taip pat įkvėptos Dievo.

Pagal Origeno tikėjimą, pagal tai, kuo jis tikėjo, peršasi išvada, kad jis nebuvo išgelbėtas žmogus. Žmonės sakytu: „Kaip taip gali būti?“ Lygiai taip pat, kaip gali būti, kad Romos popiežius yra neišgelbėtas žmogus. Jis yra neišgelbėtas žmogus, nors ir yra Romos popiežius. Jis tik religijos lyderis, bet netiki, kad tik Jėzaus Kristaus kraujas gali atpirkti jo nuodėmes ir atverti duris į dangų.

Origenas didžiausią savo gyvenimo dalį praleido dviejose vietose – Aleksandrijoje (Egipte) ir Cezarėjoje (Palestinos žemėje). Po Origeno apsilankymo abiejuose šiuose miestuose atsirado iškraipyti rankraščiai.

Prisiminkime sirų Pešitą, kuri buvo viena iš anksčiausiai išverstų Biblijų į sirų kalbą. Origenas apsilankė toje vietovėje, kur sirų Pešita buvo išversta iš graikų kalbos. Po jo apsilankymo toje teritorijoje atsirado iškraipyta sirų Pešitos versija.

Origenas yra knygos, pavadintos **Heksapala**, kūrėjas. Heksapala susideda iš šešių skirtingų Biblijos versijų. Kiekviena šios knygos puslapyje yra šeši stulpeliai. Kiekviena stulpelyje yra skirtinga Biblijose versija. **Penktame** Heksapalos stulpelyje yra Vatikanus versija. Heksapalos Senojo testamento penktąjį stulpelį mokslininkai vadina **Septuaginta**. Tai yra Senasis testamentas, parašytas klasikine graikų kalba, kurią vartojo filosofai ir įvairūs poetai; tai buvo visiškai ne biblinė kalba. Mes žinome, kad Senasis testamentas yra parašytas hebrajų kalba. Tačiau Septuaginta, Senasis testamentas, yra išverstas iš hebrajų kalbos į graikų kalbą pirmaisiais amžiais po Kristaus prisikėlimo. Į Septuagintos sudėtį įėjo Apokrifai – istorinės knygos, kurios, kaip žinome, nėra Dievo Žodžio dalis.

Pirmajame stulpelyje buvo hebrajų kalba parašytas Senasis testamentas – originalas, parašytas hebrajų kalba. Pirmojo stulpelio hebrajų tekstas, Senojo testamento tekstas, buvo tekstas, kuris tuo metu buvo rastas Afrikoje. Tai buvo tų laikų tekstas.

Antrajame stulpelyje buvo graikų kalba parašytas Senasis testamentas. Neišverstas, bet transliteruotas, perkeltas į graikų kalbą. Taip kaip mes kad skaitydami angliškai „John“, užrašytume lietuviškai: „Džonas“. Nėra išversta kaip Jonas, bet sulietuvinta. Senojo testamento transliteracija, kai yra sugraikinti žodžiai, yra hebrajiškų žodžių skambesys graikų raidėmis. Kaip mes kad, vietoj rusiško *xopouuo* užrašytume lietuviškomis raidėmis „chorošo“, jo neišversdami. Lygiai taip pat buvo padaryta su hebrajų tekstu, kai jis buvo transliteruotas graikiškomis raidėmis.

Keturi likę stulpeliai yra vertimai.

Trečiasis stulpelis – Akvilo versija. Jo veiklos metai buvo 95-137 m. Jis buvo žydas, paskui atsivertė į krikščionišką tikėjimą ir tikėjo tik keturiomis Evangelijomis: Mato, Morkaus, Luko ir Jono. Tiksliau – viena Karalystės evangelija, parašyta keturių autorių. Tačiau bažnyčia jį atmetė, nes jis atsisakė palikti astrologiją. Jis buvo astrologas. Tada jis vėl grįžo į judaizmą, nes krikščionys jį atmetė. Savo karjerą užbaigė darydamas įvairius stabus žydams, kad tie juos garbintų.

Iz 7, 14: „Todėl pats VIEŠPATS duos jums ženklą: štai mergelė pastos ir pagimdys sūnų ir pramins jį Emanuelio vardu“. Akvila, versdamas Senąjį testamentą, šioje eilutėje parašė, kad ne mergelė taps nėščia, bet jauna moteris. Tačiau mes žinome kitose Biblijos vietose, kaip Mt 1, 23 rašoma: „Štai mergelė bus nėščia ir pagimdys sūnų, ir jie vadins jį vardu Emanuelis“. Tai ne jauna moteris, bet mergelė. Yra skirtumas tarp jaunos moters ir mergelės, tiesa? Mergelė – tai nekalta, niekada neturėjusi lytinių santykių su vyru, mergina. Akvila buvo tas žmogus, kuris bažnyčiai davė mintį, kad Jėzaus Kristaus tėvas buvo kažkoks vokietis, blondinas, vardu Panteras. Reiškia, Jėzus Kristus nebuvo gimęs iš nekalto prasidėjimo, ne Šv. Dvasia Jį pradėjo, o kažkoks vokietis. Sutikite, tai – visiška nesąmonė...

Ketvirtame Heksapalos stulpelyje yra Simako versija. Simakas tikėjo tik Mato, Morkaus, Luko ir Jono evangelijomis.

Penktame stulpelyje – Origeno versija, tai yra Septuaginta. Origeno viso gyvenimo tikslas buvo išversti į graikų kalbą visą hebrajų kalba Mozės ir kitų hebrajų pranašų parašytą Senąjį testamentą. Jis tą ir padarė. Penktasis Heksapalos stulpelis yra Origeno Septuaginta. Žodis Septuaginta reiškia skaičių 70. Tai yra graikiškas Senasis testamentas.

Šeštame stulpelyje buvo Teodocijaus versija. Jis taip pat tikėjo tik Mato, Morkaus, Luko ir Jono evangelijomis. Tokie žmonės vadinami ebijanitais.

Zch 12, 10: „Ir ant Dovydo namų bei Jeruzalės gyventojų išliesiu malonės ir maldavimų dvasią; ir jie žvelgs į mane, kurią jie perdūrė, ir apraudos, kaip aprauda vienintelį sūnų“. Čia kalba Jehova Dievas ir sako, jog Jeruzalės gyventojai apraudos Jį – tą, kurią perdūrė. Jehova sako, kad Jį perdūrė. O kada Jehova buvo perdurtas? Kas buvo perdurtas? Jono evangelijoje rašoma, kad Jėzus Kristus buvo perdurtas, kai

kareivis Jį perdūrė ietimi jam mirus, ir išbėgo vanduo su krauju. Ir toje vietoje Jono evangelijoje parašyta, kad kareiviui perdūrus Jo šoną, išsipildė tie žodžiai, užrašyti Zacharijo, kad jie žvelgs į tą, kurią jie perdūrė. Apr 1, 7 apie Jėzų Kristų sakoma: „Štai jis ateina su debesimis; ir regės jį kiekviena akis, taip pat ir tie, kurie jį perdūrė“. Taigi Jėzų Kristų perdūrė. Zacharijo 12 skyriuje Jehova Dievas sako: „Mane perdūrė“. Taigi Senojo testamento Jehova yra Naujojo testamento Jėzus Kristus. Tas pats asmuo. Tik Senajame testamente jis buvo vadinamas Jehova, o Naujajame – Jėzus Kristus. Teodocijus Zacharijo 12, 10: „ir jie žvelgs į mane“ žodį „mane“ pakeitė žodžiu „jį“. Ir tada parašyta: „jie žvelgs į jį, kurią jie perdūrė“. Jis padarė, kad Senajame testamente Jehova kalba ne apie Save, Jehovą, kurią jie perdūrė, o apie Jėzų Kristų. Teodocijus padarė taip, kad Jėzus Kristus nebūtų Senojo testamento Jehova. Jis sumenkino visa tai. Iškreipė visą mokslą, kurią skelbė Biblija, kad Senojo testamento Jehova yra Jėzus Kristus.

Ir mokslininkai, ir Biblijos kritikai yra įsitikinę, kad Senasis testamentas į graikų kalbą yra išverstas 200-250 m. prieš Kristų. Tačiau tai netiesa.

Puikiai prisimename, kai Jėzus Kristus Luko evangelijoje viešai pareiškė, kokia yra Senojo testamento Biblija. Tai yra Įstatymas, Pranašai ir Psalmės. Viskas yra surašyta hebrajų kalba Senajame testamente, žydu Biblijoje. Jėzus Kristus paskelbė, kad toks yra Dievo Žodis. Anuo metu Senasis testamentas buvo plačiai naudojamas tarp žydu. Jėzus Kristus nekalbėjo apie jokią Septuagintą.

Vienas žmogus, vardu Šaftas, istorikas, yra parašęs daug istorinių veikalų apie žmones. Rašydamas apie Origeną jis pailiustravo Heksapalos sudėtį. Jos sudėtyje, ties stulpeliu Origenas, yra parašyta Septuaginta. Lietuviškomis raidėmis tai būtų LXX, tai yra Septuagintos sutrumpinimas. Šaftas sako, kad Septuaginta randama tik Origeno Heksapaloje, niekur kitur. Septuagintos pradininkas yra Origenas ir neįmanoma, jog ji būtų buvusi prieš Jėzų Kristų.

Kitose istorinėse knygos, kurios parašytos kritiku, Biblijos vertėju, yra parašyta, jog Septuaginta buvo randama tik rankraščiuose, pažymėtuose raide A (Aleksandrijos rankraščiuose), B raide pažymėtuose rankraščiuose (Vatikano rankraščiuose) ir x raide pažymėtuose rankraščiuose (Sinatikus rankraščiuose). Tai buvo IV-V a. trijų rūšių rankraščiai su iškraipytais tekstais. Iš jų buvo išverstos iškraipytos Biblijos. Biblijos kritikai, kurie tyrinėjo Raštus, sako, jog Septuaginta yra Vatikano rankraštis, kuris pažymėtas raide B. O Vatikano rankraštis yra IV–V a. po Kristaus. Jokių būdu Septuaginta nebuvo išversta iš hebrajų kalbos į graikų 200-250 m. prieš Kristų. Tai yra neįmanoma. Septuaginta yra IV-V a. rankraštis. Tai yra iškraipytasis Dievo Žodžio tekstas. Vatikano rankraštis yra tiesiogiai nukopijuotas iš Origeno Heksapalos, penkto stulpelio, kuriame yra surašyta Septuaginta.

Kodėl Septuaginta pažymėta LXX? Tai – romėniška numeracija, kuri reiškia septyniasdešimt. Štai viena versija, iš kur kilo toks pavadinimas.

Vienas žmogus, vardu Rastijas, tariamai buvo parašęs laišką. Tačiau visi mokslininkai, Biblijos kritikai, kurie tyrinėjo šį laišką, visi kaip vienas pripažino, kad tas

laiškas buvo išgalvotas ir nėra istoriškai įrodomas. Tame išgalvotame laiške yra tokia istorija: Buvo Egipto faraonas Filadelfijus. Jis pateikė žydams prašymą, kad pas jį iš Izraelio į Egiptą, Aleksandriją, atvažiuotų 72 vertėjai izraelitai. Po šešis iš kiekvienos Izraelio giminės. Ir atvažiaavę išverstų hebrajišką Bibliją, Senąjį testamentą, į graikų kalbą. Kad Egipto faraonas turėtų graikišką tekstą savo bibliotekoje. Tie 72 vertėjai iš Izraelio nuvyko ir atliko tą vertimą. Ir stebuklingai greitai, per 72 dienas, šis vertimas buvo padarytas. Būtent toks pasakojimas yra šiame laiške. Bet, kaip anksčiau minėjome, įrodyta, kad toks laiškas neegzistavo. Tai buvo tik pasaka. Taip gavosi Septuaginta, išversta Biblija į graikų kalbą. Septuaginta – skaičius 70. Bet kodėl 70? Juk turėjo būti 72 vertėjai, išvertę Bibliją per 72 dienas. Priežastis, kodėl pavadinta Septuaginta, skaičiumi 70, yra Skaičių 11, 16: „Ir VIEŠPATS tarė Mozei: „Surink man septyniasdešimt vyrų iš Izraelio vyresniųjų, kuriuos tu žinai, kad jie yra tautos vyresnieji ir jos pareigūnai; ir juos nuvesk prie susirinkimo padangtės, kad jie ten atsistotų su tavimi“. Reiškia, Mozė turėjo 70 vyrų, izraelitų, vyresniųjų, kurie jam padėjo sprendžiant įvairias problemas. Kad jam vienam nereikėtų visko daryti, jis apmokė tuos septyniasdešimt vyrų, kurie gavo iš Mozės autoritetą daryti reikiamus darbus. Tuo išgalvotu laišku bandoma pateikti tokį pasakojimą ir priderinti prie Mozės, kuris buvo išrinkęs 70 vyrų. Šią pasaką jie bando patvirtinti tariamu Dievo valios reiškiniu, įvykiu. Kad tai įvyko pagal Dievo valią. Buvo 72 žmonės, kurie išvertė Bibliją į graikų kalbą per 72 dienas.

Tačiau yra dar viena problema. Tuo metu, kai laiškas buvo parašytas, ir Izraelio karalius išsikvietė po 6 vyrus iš Izraelio giminės, tai negalėjo įvykti, nes Izraelio tauta buvo pasklidusi po visą žemę. Tuo metu nebuvo įmanoma jų surinkti. Nebuvo įmanoma atsekti žydų genealogijos. Jie visi buvo susimaišę, išsiskirstę. Nebūtų buvę įmanoma surasti net po tuos 6 žmones iš skirtingų Izraelio giminių, kad jie atvyktų į Egiptą.

Be to...

Ar pamenate kaip Dievas išsaugojo Savo Žodį Senojo testamento laikais? Kaip jis buvo išsirinkęs vienintelę gentį iš Izraelio tautos? Būtent Levio gentį. Tik Levio giminė buvo Dievo paskirta perrašinėti Senąjį testamentą iš originalo, kad darytų kopijas, jas daugintų tarp žmonių ir skelbtų. Dievas buvo pasirinkęs tik vieną giminę. Kodėl staiga Dievui būtų prirėkę paimti iš kiekvienos giminės po 6 vyrus, kad jie verstų Bibliją į graikų kalbą? Tai visiškai neatitinka Dievo sugalvoto plano, kaip Jis nori išsaugoti Savąjį Žodį. Visiškai neatitinka Dievo valios, kurią Jis yra atskleidęs Rašte.

Kai žmonės sako, kad Septuaginta buvo išversta 72 vyrų prieš Kristaus gimimą, tai tėra mitas. Nėra jokių įrodymų, kurie galėtų tai patvirtinti. Yra tik priešingi įrodymai, kurie patvirtina, kad Septuaginta atsirado po Kristaus, antrame šimtmete, kai Origenas pradėjo kraipyti Dievo Žodžio tekstą. Tuomet ir gimė Septuaginta. Tai iškraipytasis tekstas.

Hbr 1, 6: „Ir vėl, įvesdamas pirmagimį į pasaulį, jis sako: ‘Ir tegarbina jį visi Dievo angelai’“. Ši eilutė yra Septuagintos Pakartoto įstatymo 32, 43: „Džiaukitės jūs ir

Dievo angelai. Ir tegarbina jį visi Dievo angelai“. Paskaitykime, kas rašoma tikrajame tekste, Įst 32, 43: „Džiaukitės, o jūs tautos, su jo tauta; nes jis atkeršys už savo tarnų kraują.“ Niekur neparašyta apie angelus, kad jie turėtų džiaugtis. Žinote, ką Origenas padarė? Jis prieš save turėjo Naujojo testamento tekstą. Paėmė eilutes iš jo ir perkėlė į Senąjį testamentą. Taip gavosi Septuaginta. Vadinasi, Septuaginta buvo parašyta tuomet, kai buvo parašytas visas Naujasis testamentas. Tam, kad parašytų Septuagintą, Origenas turėjo turėti prieš savo akis Naująjį testamentą. Jis imdavo iš Naujojo testamento eilutes ir jas įkeldavo į Senąjį testamentą. Ir taip padarė savo versiją. Kitaip sakant, iškraipė Dievo Žodį. Tai dar kartą įrodo, jog Septuaginta buvo parašyta jau po to, kai buvo parašytas visas Naujasis testamentas. Tai įrodo, kad Septuaginta buvo parašyta tada, kai gyveno Origenas, antrame šimtmetyje.

Pr 47, 31: „Ir jis tarė (*čia kalba Jokūbas prieš savo mirtį*): ‘Prisiek man’. Ir jis jam prisiekė. Ir Izraelis (*Jokūbas*) nusilenkė ant lovos galvūgalio“. Jokūbas palaimino savo sūnaus Juozapo abu vaikus: Efraimą ir Manasą. Jis nusilenkė ant lovos galvūgalio. O Septuagintoje ta pati eilutė skamba taip, jog Izraelis nusilenkė ant savo lazdos galo. Tačiau didžiulis skirtumas yra tarp lovos galvūgalio ir lazdos galo, ar ne? Iš kur tokia idėja Septuagintoje, kad ant lazdos galo? Hebrajų tekste, Senajame testamente yra lovos galvūgalis. Citatą, kad Jokūbas nusilenkė „ant lazdos galo“ Septuagintos autorius paėmė iš Naujojo testamento. Ši citata Naujajame testamente yra Hbr 11, 21: „Per tikėjimą Jokūbas mirdamas palaimino abu Juozapo sūnus ir pagarbino, atsirėmęs į savo lazdos viršugalį“. Ką padarė Septuagintos autorius? Jis sako: „Štai matote, Jokūbas nusilenkė ant lazdos galo“. Tokiu būdu jis paėmė šią citatą ir perkėlė į Senąjį testamentą. Tačiau Hebrajų knygos 11 skyriuje kalba eina ne apie tą eilutę, kuri parašyta Pradžios knygos 47 skyriuje, kad Izraelis nusilenkė ant lovos galvūgalio, bet apie Pr 48, 12: „Ir Juozapas atitraukė juos nuo savo tarpkojo ir nusilenkė veidu į žemę“. Septuagintos rašytojas nieko nepadeda, bet tik sumaišo, pakeičia žodžius.

Pr 11, 12: „Ir Arfaksadas pragyveno trisdešimt penkerius metus ir pagimdė Salą“. Tačiau Septuagintoje ši eilutė skamba visiškai kitaip. Septuagintoje dar yra pridėta iš Naujojo testamento, iš Luko 3, 35: „Kuris buvo sūnus Serucho, kuris buvo sūnus Ragaujo, kuris buvo sūnus Faleko, kuris buvo sūnus Ebero, kuris buvo sūnus Salos kuris buvo sūnus Kainano, kuris buvo sūnus Arfaksado“. Origenas paėmė ir pridėjo Pradžios knygos 11 skyriuje Kainaną. Pradžios knygoje Kainano nėra. Dievas išėmė Kainaną iš Pradžios knygos 11 skyriaus. O Naujajame testamente, Luko evangelijoje, Kainanas yra. Origenas, galvodamas, kad hebrajų tekste yra klaida, paėmė iš Naujojo testamento ir pridėjo Kainaną į Senojo testamento tekstą.

Apd 7, 14: „Tada Juozapas pasiuntė ir pasikvietė savo tėvą Jokūbą bei visą savo giminę, septyniasdešimt penkias sielas“. Matome, kad Jokūbas iš Izraelio atsivežė septyniasdešimt penkias sielas.

Pr 46, 20: „Ir Juozapui Egipto šalyje gimė Manasas ir Efraimas, kuriuos jam pagimdė Ono kunigo Poti-Feros duktė Asenata“. Šitaip 20 eilutė užsibaigia hebrajiškame tekste. Tačiau Septuagintoje dar yra pridėta žodžių, yra išvardinti Manaso ir Efraimo

vaikai – iš viso penki žmonės. Septuagintos autorius šioje eilutėje pridėjo dar penkis žmones. Jis juos paėmė iš Pirmosios kronikų knygos, kurioje yra išvardinti Manaso ir Efraimo vaikai. Kodėl Origenas taip padarė? Todėl, kad jis norėjo, jog Pradžios knygoje 46 skyriuje išėjusių žmonių skaičius atitiktų tą patį skaičių, kuris yra parašytas Apaštalų darbuose 7 skyriuje 14 eilutėje. Origenas norėjo, kad ir Pradžios 46 skyriuje taip pat būtų parašyta, jog išėjo septyniasdešimt penkios sielos. Tačiau originaliame tekste Pr 46, 27 parašyta: „...ir Juozapo sūnų, kurie jam gimė Egipte, buvo dvi sielos; iš viso Jokūbo namų sielų, atvykusių į Egiptą, buvo septyniasdešimt“. Origenas perskaitė Apaštalų darbų knygos eilutę, kur parašyta, kad atėjo septyniasdešimt penkios sielos, ir sulygino ją su Pr 46, 27, kur parašyta, kad buvo septyniasdešimt sielų. Jo nuomone, reikėjo ištaisyti Pradžios knygą. Prie Pr 46, 20 jis pridėjo žodžius, paminėdamas, kad Manasui ir Efraimui gimė penki vaikai. Į šią eilutę tuos penkis vaikus jis pridėjo paėmęs iš Pirmosios kronikų knygos. Origenas siekė suvienodinti Apd 7, 14 su Pr 46, 27, kad jos sakytų tą patį – „septyniasdešimt penkios sielos“. Jis to pasiekė pasinaudodamas Kronikų knyga. Origenas paėmė iš Kronikų knygos penkis žmones ir įtraukė juos į Pradžios knygos 46-ojo skyriaus tekstą. Padaręs tokį dalyką, Origenas, ko gero, jautėsi didvyriu ir kad tokiu būdu jis padėjo Dievui... Tarsi Dievas pamiršo Pr 46, 20 paminėti penkis Efraimo ir Manaso vaikus.

Tačiau yra dalykų, kuriuos galima išsiaiškinti nepridėjus ir neatėmus iš originalaus teksto. Vienas iš tų būdų yra Dievo Žodžio studijavimas, o ne bandymas pridėti prie teksto, jei matai, kad eilutės kalba kitaip: viena eilutė sako septyniasdešimt penki, kita – septyniasdešimt. Reikia studijuoti Dievo Žodį ir išsiaiškinti, kodėl toje eilutėje kitaip parašyta.

Kodėl Pradžios knygoje paminėta septyniasdešimt, o Apaštalų darbų knygoje – septyniasdešimt penkios sielos? Todėl, kad Pradžios knygoje yra išimtos keturios Jokūbo žmonos ir taip pat duktė Dina, kuri yra paminėta Pr 46, 15 eilutėje. Šiuos penkis žmones atėmus gaunasi septyniasdešimt sielų.

Taip pat yra daug kitų eilučių, kurios parodo, kad Origenas imdavo iš Naujojo testamento eilutes ir užrašydavo jas į Senąjį testamentą, norėdamas ištaisyti tekstą pagal tai, kaip jam atrodė geriau.

Septuaginta nebuvo parašyta 200-300 m. prieš Kristų, nes aiškiai matyti, kad yra paimitos eilutės iš Naujojo testamento ir įrašytos į Senąjį testamentą. Tai įrodo, kad rašant Septuagintą jau buvo parašytas visas Naujasis testamentas. O Naujasis testamentas buvo baigtas rašyti tik ~100 m. po Jėzaus Kristaus prisikėlimo.

22 PAMOKA

POŽIŪRIAI Į RANKRAŠČIŲ IŠSAUGOJIMA

Natūralus požiūris. Daugelis Biblijos kritikų laikosi tokios teorijos, jog Dievas Savo Raštą paliko likimo valiai. Kol atkeliavo iki mūsų dienu, jis prarado nemažai teksto – trūksta tai vieno, tai kito lapo. Su Raštu atsitiko taip, kaip nutinka su visais senais daiktais. Tokio požiūrio laikosi įvairūs Biblijos vertėjai, įvairūs Biblijos kritikai, įvairūs profesoriai ir tokie žmonės, kurie 1800 metais pradėjo versti Biblijas iš iškraiptyto teksto. Jie grįžo prie IV-V a. rankraščių, sakydami, jog šie rankraščiai yra patys artimiausi originalams, nes yra labai seni ir gali atkurti Dievo Žodžio tekstą. Tačiau šitie IV-V a. rankraščiai šimtmečius gulėjo smėlynuose niekieno neskaitomi. Vėliau juos atradę mokslininkai ir vertėjai sako, kad tai yra tekstas, išsaugotas per visą istoriją. Tačiau mes mokėmės, kad Dievo tikslas nėra išsaugoti Savo Žodį keliuose rankraščiuose, gulinčiuose smėlynuose. Dievo tikslas – išsaugoti Savo Žodį per kopijas, kurios buvo daromos iš originalių rankraščių ir plito po visą pasaulį. Jų buvo tūkstančiai, jos negulėjo kažkur smėlynuose, bet plito tikinčiųjų tarpe. Jos buvo aktyviai skaitomos ir platinamos nuo apaštalu laikų. Tikintieji jas daugino, studijavo, skaitė, tos kopijos susidėvėdavo, tuomet jie padarydavo naujas kopijas, o senas sunaikindavo. Ir taip išlikdavo vis naujesnės ir naujesnės kopijos, jos nepaseno. Todėl šiandien mes turime tuos išsaugotus rankraščius, kurie yra sąlyginai nauji – IX-XV amžiaus. Jie naujesni už IV-V amžiaus rankraščius, kurie niekieno neskaitomi išgulėjo smėlynuose.

Biblijos kritikų pasaulyje yra penki pagrindiniai Biblijos teksto kritikai-mokslininkai: **Alanas, Metskeris, Blackas, Vulgrenas, Alakatas**.

Jie sako, kad Bibliją reikia palikti kritikų rankose, nes Dievas išsaugo Savo tekstą tik per kritikus. Pasak jų, Dievas paliko Bibliją jų rankose, kad jie ja pasirūpintų ir pasakytų, kur tikrasis tekstas, o kur netikrasis. Jie netiki, kad rankraščių tekstas turi būti išsaugotas per kopijų daugumą, o ne per mažumą.

Antgamtinio išsaugojimo požiūris. Yra kelios antgamtinio išsaugojimo požiūrio stovyklos.

Vienos stovyklos požiūriu, visi rankraščiai, kokie tik yra, IV-V a. ir IX-XV a., visi yra geri. Nėra blogo teksto. Todėl nėra jokio reikalo gilintis, kur yra tikrasis tekstas. Nereikia ginti nei vieno teksto, nes visuose tekstuose yra mums reikalingos tiesos. Svarbiausia, kad tekste yra įdiegtas mokslas. Žodžiai nėra svarbūs, nėra svarbus pažodinis vertimas iš teisingo teksto. Tai neturi reikšmės. Svarbiausia, kad visuose tekstuose yra Dievo atskleistas mokslas, moralės pamokos ir panašiai. Šitokio požiūrio laikosi dauguma pastorių, dauguma Biblijos mokyklų, krikščionių fundamentalistų. Jie sako, kad žodžiai Biblijos tekste nėra svarbūs, svarbiausia, kad juose yra perteikiama mintis.

Tačiau Jėzus pasakė, kad žmogus yra gyvas ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, išeinančiu iš Dievo burnos. Vadinas, kiekvienas Biblijoje užrašytas Dievo žodis yra svarbus. Taip pat Jėzus pasakė, kad Įstatymas nepradings, kol neišsipildys kiekviena raidelė, kiekvienas brūkšnelis. Reiškia, viskas turi išsipildyti, kiekvienas brūkšnelis svarbus Rašto tekste. Kas Dievo Žodžio tekste yra svarbu? Raštas yra Dievo įkvėptas, kiekvienas žodis yra įkvėptas. Kas tuomet yra svarbu tekste – ar žodžiai, ar mintys? Mes jau žinome, kad svarbiausia tekste yra kiekvienas Dievo žodis. Apaštalas Paulius rašo Timotiejui, jog tai, ką iš jo jis girdėjo, tai turi perduoti ištikimiesiems žmonėms, kurie ir kitus galėtų pamokyti. Mums reikia stovėti tiesoje, ginti tiesą, kad ji nebūtų iškraipyta, skelbti kitiems, kad ir kiti tą patį mokytu, kad tiesa keliautų iš kartos į kartą. Kitu atveju tiesa bus pamiršta ir paminta po kojomis.

Kita stovykla, ginanti antgamtinį požiūrį, laikosi tokios nuomonės, kad Dievo Žodžio tekstas yra antgamtiškai išsaugotas viename rankraštyje. Tai reiškia, kad Dievas išsaugojo Savo Raštą bent viename rankraštyje. Labai nedaug tokių, kurie laikosi tokios teorijos. Tokios teorijos laikosi **Teodoras Zeinas**. Jo manymu, visais laikais buvo ir yra bent vienas rankraštis, kuriame yra visi teisingi Dievo žodžiai. Tačiau dėl šio požiūrio iškyla du klausimai. Pirmasis klausimas – kuris yra tas vienintelis teisingas Dievo išsaugotas rankraštis, kuriame yra teisingas tekstas? Kaip jį atpažinti, atskirti? Tai neįmanoma. Kitas klausimas – kodėl tik viename rankraštyje? Argi Dievo tikslas nebuvo išsaugoti Savo Žodį per tūkstančius rankraščių? Mes matėme Dievo Žodyje šį procesą, kurį Dievas vykdo per visą istoriją. Jis neišsaugojo vos vieno teksto, vieno rankraščio, tik vieno egzemplioriaus. Jis išsaugojo tūkstančius egzempliorių. Šis požiūris labai keistas, neturintis jokio metodo, pagal kurį būtų galima sužinoti, kur gi yra tikrasis tekstas.

Trečios stovyklos požiūris. Tai antgamtinis Daugumos teksto išsaugojimas per bažnyčios vyskupus. Šitokio požiūrio laikėsi **Džonas Burgonas** (John William Burgon). Jo nuomone, Daugumos tekstas, gerasis Dievo Žodžio tekstas, buvo išsaugotas per anglikonų bažnyčios vyskupus. Tokio požiūrio laikėsi ir **Skrivneris** (F. H. A. Scrivener) bei **Edvardas Mileris** (Edward Miller). Jie laikėsi tokios teorijos, kad Dievo Žodžio tekstas turėjo būti išsaugotas per hierarchiją, per anglikonų bažnyčios lyderius. Todėl jie didžiulę reikšmę teikė Bažnyčios tėvų citatoms. Pradininku, Bažnyčios pirmuju tėvu, citatoms jie suteikė tokią pat reikšmę, kaip ir Dievo Žodžiui. Burgonas žinojo, kad Dievas išsaugojo Savo tekstą per daugumą kopijų, per tūkstančius kopijų, bet šitos kopijos turi būti vyskupų rankose. Šioje teorijoje yra labai stipriai garbinamas žmogus.

Tačiau mes žinome, kad rankraščiai yra išsaugomi ne per lyderius, ne per mažą grupelę, bet per visus tikinčiuosius, kurie tiki, studijuoja, skelbia Dievo Žodį.

Ketvirtos stovyklos požiūris. Tai antgamtiškas Dievo Žodžio teksto išsaugojimas viename įkvėptame Biblijos vertime. Čia turima mintyje autoritetingoji versija,

Karaliaus Jokūbo (King James) versija. Tokio požiūrio laikosi daktaras **Peteris Rakmanas** (Peter Ruckman). Jis sako, kad Karaliaus Jokūbo versija yra įkvėpta ir svarbesnė už pačius originalius rankraščius. Tačiau tai visiškai neatitinka tiesos. Argi vertimas į kitą kalbą, pats jo procesas, yra įkvėptas? Ne. Kas yra įkvėpta? Įkvėpti yra Dievo žodžiai, užrašyti tekste. Kai daromas vertimas, tekstas yra išverčiamas į kitą kalbą, yra išverčiami Dievo įkvėpti žodžiai. Pats vertimo procesas nėra įkvėptas. Ne pats vertimas yra įkvėptas, bet per vertimo procesą yra išsaugomi įkvėpti Dievo žodžiai. Kaip įkvėpti Dievo žodžiai gali būti išsaugoti lietuvių kalboje? Kai Dievo įkvėptų žodžių tekstas yra išverčiamas į lietuvių kalbą. Tuomet mes turime įkvėptus Dievo žodžius lietuvių kalba. Pats daktaras Rakmanas nesilaikė tokios idėjos. Daugelis jį apšmeižė. Pati Karaliaus Jokūbo versija nėra įkvėpta, bet žodžiai, kurie išversti į anglų kalbą, yra įkvėpti, nes jie yra išversti iš įkvėpto Dievo Žodžio teksto. Vertimas į kitą kalbą – tai Dievo Žodžio išsaugojimo procesas.

Senasis testamentas yra parašytas hebrajų kalba, Naujasis testamentas – graikų kalba. Bet Dievo Žodis nėra apribotas vien tik hebrajų ar graikų kalbos. Mes nemokam nei hebrajiškai, nei graikiškai. Jei norėtume paskaityti originalų Dievo Žodį, mums reiktų išmokti hebrajų ir graikų kalbas. Bet Dievo tikslas nėra išsaugoti Savo Žodį vien hebrajų ir graikų kalbose. Dievo tikslas – išsaugoti Savo Žodį įvairiomis kalbomis, kuriomis kalba kiti žmonės, kad kiti žmonės turėtų Dievo Žodį savo gimtąja kalba. Todėl Dievo įkvėpti žodžiai buvo verčiami į kitas kalbas, ir taip vyko Dievo Žodžio išsaugojimo procesas.

Prisiminkime, kaip pirmajame šimtmetyje, kol dar buvo gyvi apaštalai, Dievo Žodis, hebrajiškas ir graikiškas tekstai, buvo išversti į sirų kalbą. Prisiminkime, kai žiūrėjome į pačius pirmuosius sirų vertimus. Buvo senasis sirų vertimas ir sirų Pešita. Jie buvo išversti iš originalių rankraščių, kurie buvo parašyti hebrajų ir graikų kalbomis. Taip Dievo Žodis buvo išsaugotas sirams jų gimtąja sirų kalba. Jie skaitė tokius pačius žodžius, kurie buvo užrašyti hebrajų ir graikų tekste, tik savo gimtąja sirų kalba. Lygiai taip pat Dievo įkvėpti žodžiai yra išsaugomi ir lietuvių kalba, kai Dievo įkvėpti žodžiai yra išverčiami į lietuvių kalbą. Karaliaus Jokūbo Biblijoje yra Dievo įkvėpti žodžiai, išversti į anglų kalbą.

Penktos stovyklos požiūris. Antgamtinis Dievo Žodžio teksto išsaugojimas per Biblija tikinčius ir ją skelbiančius žmones. Tas tekstas, kurį šiandien turime, yra išsaugotas per tikinčiuosius, kurie tiki ir skelbia Bibliją. Tai atitinka tą požiūrį, kurį mes randame Dievo Žodyje – kad Dievas išsaugo Savo Žodį per kopijų gausą. Šiame procese visais laikais dalyvauja tikintieji, kurie tiki ir skelbia Bibliją. Ši teorija visiškai atitinka Biblijos skelbiama mokslą apie Dievo Žodžio išsaugojimą per visą istoriją. Mes tą neiškraipytajį tekstą, išsaugotą per istoriją, vadiname Priimtuuju tekstu (Textus Receptus). Tai tekstas, kurį tikintieji atpažino kaip Dievo išsaugotąjį tekstą ir priima kaip esanti be klaidų.

Dievas Savo Žodį išsaugo ne per išorinę bažnyčią, ne per katalikų ar kitas religines denominacijas, ne per vyskupų organizaciją, ne per Biblijos kritikus. Dievas

neišsaugo Savo Žodžio per netikinčiuosius, Jis jį išsaugo per tikinčiuosius, kurie tiki Biblija, ją studijuoja, skelbia ją ir platina, verčia į įvairias kalbas, kad žmonės galėtų skaityti Jo Žodį gimtąja kalba.

Iš visų šių šešių teorijų tik dvi yra vyraujančios. Pirmą jų – tai natūralus Dievo Žodžio išsaugojimas. Kai Dievo Žodis išsaugomas kaip paprasta knyga, kaip visos kitos knygos. Žmogus pasirūpina, kad Dievo Žodis būtų išsaugotas, ne Dievas. Žmogus suranda Dievo Žodį ir rūpinasi jo išsaugojimu.

Kita vyraujanti teorija – kad Dievo Žodis išsaugomas per tikinčiuosius, kurie tiki ir skelbia Dievo Žodį. Šios teorijos laikomės mes, kurie tikime, skelbiame ir platiname Dievo Žodį. Tokį pat požiūrį skelbia Raštas.

Šiandien mes esame Dievo Žodžio liudytojai, Dievo liudytojai. Matėme, kaip Dievas pažadėjo, kad Jis išsaugos Savo Žodį per istoriją, matėme tai Dievo Žodyje ir tai liudijame. Nes visa tai matome savo akimis, kaip visa tai vyksta. Išsaugotą tekstą mes vadiname Priimtuuju tekstu (Textus Receptus). Šis tekstas yra išverstas į įvairias kalbas. Anglų kalboje tai – Karaliaus Jokūbo (King James) Biblija.

23 PAMOKA

TEKSTŲ KLAIDOS

Priimtųjų rankraščių (Textus Receptus) tarpe yra nežymių teksto skirtumų. Šiandien yra aibė Priimtųjų rankraščių – jų yra užregistruota apie 5200 kopijų. Kai kurie rankraščiai labai mažai skiriasi vienas nuo kito. Šioje pamokoje panagrinėsime šiuos skirtumus ir pažiūrėsime, kodėl jie atsirado rankraščiuose. Dėl kokių priežasčių atsirado tie skirtumai? Kaip atpažinti, kuris rankraštis yra teisingas?

Sakykime, mes turime vienodas, to paties vertėjo Biblijas savo rankose. Jei mes atsiverstume ir sugretintume jų tekstus, pamatytume, kad jos visos vienodos, nes jos yra atspausdintos iš to paties teksto. Tokių Biblijų tiražas, sakykime, yra 5000 egzempliorių. Visos jos bus vienodos, nes jos yra išspausdintos, nukopijuotos nuo to paties teksto. Spaustuvė nepaprastai palengvina žmogaus darbą: nesvarbu ką ir kiek egzempliorių bespausdintumei, visi jie bus identiški, nesiskirs nei viena raide. Tačiau prieš du tūkstančius, prieš tūkstantį metų žmonės neturėjo spausdinimo mašinų. Žmonės darydavo kopijas ranka. Jie imdavo originalų rankraštį ir iš jo plunksna viską perrašydavo, taip pasidarydami teksto kopiją. Visi 5200 graikiški Naujojo testamento rankraščiai yra parašyti ranka. Kadangi kopijos buvo perrašinėjamos ranka, todėl neišvengiamai buvo padaroma klaidų. Kai kur trūksta raidės, žodžio, kai kur ne taip

parašyta, kai kur ta pati eilutė dubliuojasi. Tarkime, susirenka klasė žmonių, apie 30, ir mokytojas visiems išdalina 50 lapų tekstą, kad jį perrašytų ranka. Jie parsineša tą 50 lapų tekstą į namus ir jį perrašo. Paskui vėl visi susirenka į klasę ir mokytojas patikrina lapus. Ir garantuotai kiekvienas bus padaręs kokią nors klaidą. Tačiau nei vienas iš tų 30 žmonių nepadarys tos pačios klaidos. Lygiai tas pats buvo ir su rankraščiais. Tūkstančius kopijų darė ne vienas, bet daug tikinčiųjų. Ir kažkuris iš jų įveldavo kokią nors klaidą, netyčine, bet tai vis tiek buvo klaida.

Netyčinės klaidos.

Regėjimo klaidos dėl nuovargio. Taip atsitinka, kai žmogus rašo valandą, dvi valandas, ir jo akys pavargsta. Jis parašo ant lapo eilutę, pasižiūri į rankraštį, nuo kurio kopijavo, vėl pasižiūri į lapą, vėl rašo eilutę, ir taip žiūrėdamas daugelį kartų nuo vieno lapo į kitą, jis padaro kokią nors klaidą. Pažiūri ne į tą eilutę ir nurašo ne tą eilutę ar ne toje vietoje, kur reikėtų. Ypač lengva padaryti klaidų gretimose eilutėse, kurios vienodai pasibaigia. Didžiulė tikimybė, kad galima nukopijuoti tą pačią eilutę du kartus. Taip gali nutikti bet kuriam žmogui. Galbūt jums patiems teko sėdėti prie kompiuterio ir perrašinėti nuo lapų kokius nors ilgus tekstus. Taip jums berašant ir bežiūrint tai į ekraną, tai į lapą, tai į ekraną, tai vėl į lapą, akys ima ir pameta eilutę, nuo kurios rašėte, ir taip jūs imate ir praleidžiate ką nors. Taip gali nutikti kiekvienam.

Regėjimo klaidos dėl ditografijos. Tai yra, kai du kartus parašai tą pačią eilutę. Kritikai dažniausiai tokio pobūdžio klaidos pavyzdį iliustruoja Rom 8, 1: „Todėl dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje, kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią.“ Pažiūrėkime į Rom 8, 4: „Kad įstatymo teisumas išsipildytų mumyse, vaikštančiuose ne pagal kūną, bet pagal Dvasią“. Matome, kad pirmos ir ketvirtos eilučių pabaigos yra vienodos: „...kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią“. Kritikai sako, jog tu, kurie kopijavo, akys pavargo bežiūrint į eilutes. Todėl, berašant pirmąją eilutę, jų akys netyčia nušoko ant ketvirtos eilutės. Tokiu būdu ketvirtos eilutės pabaiga ėmė ir nukopijavo į pirmos eilutės pabaigą. Taip sako kritikai. Jie sako, kad Rom 8, 1 tokios pabaigos neturėtų būti: „...kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią“. Tačiau tai nėra perrašinėtojų klaida. Laiško romiečiams 8 skyriaus 1 eilutė taip ir turi skambėti. Biblijoje, Pauliaus laiškuose, yra pilna vietų, kuriose rašoma, kad tie, kurie vaikšto pagal kūną, bet ne pagal Dvasią, yra smerktini. Jų tarnystė yra smerktina. Taigi čia, pirmoje eilutėje, labai teisingai rašoma, kad nėra pasmerkimo tiems, kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią. Pirmoje eilutėje nėra pridėti žodžiai, jie nėra nukopijuoti nuo ketvirtos eilutės.

Taip pat kartais klaida būna padaroma sumaišant raides, nes jos yra panašios. Viena raidė parašoma kitaip, ir atrodo kaip kita raidė.

Klausos problemų sukeltos klaidos – netinkamai išgirstas žodis. Pvz., mes turime žodį „kartu“. Jis turi dvi prasmes. Kartus gali būti vanduo, gali būti kartu burnoje – šis žodis gali nusakyti skonį. Kita šio žodžio reikšmė – drauge, visi kartu. Lygiai tokių pat žodžių yra ir graikų kalboje. Tarkime, frazė „buvo kartu“ – ar koks nors maistas buvo kartus, ar kas nors buvo kartu, drauge? Skamba vienodai, tačiau prasmės skirtingos.

Graikų kalboje būna, kad žodžiai skamba vienodai, bet rašomi skirtingai. Galėjo būti taip, kad išgirstas žodis buvo netinkamai įvertintas ir užrašytas klaidingai.

Atminties problemų sukeltos klaidos. Sakinį lengva išgirsti, tačiau ne visada mes visus žodžius prisimename, dažnai išimename tik mintį, kurią galime užrašyti, bet ne visus žodžius. Taip nutikdavo ir su tais, kurie perrašinėjo Bibliją. Arba būna, kad žodžiai sukeičiami vietomis. Kai darydavo kopijas, būdavo ir taip, kad vienas diktudavo, o kiti rašydavo. Arba žmogus, kuris kopijuodavo, perskaitydavo citatą, ir rašantysis mintyse tą citatą laikydavo, bet žodžių tvarką jau būdavo praradęs, todėl ant popieriaus kitaip sudėliodavo žodžių tvarką. Tie žmonės, kurie kopijuodavo, išlavindavo savo atmintį, kad gerai išmintų citatas iš Biblijos, nes jie rašydavo ir kopijuodavo išties Bibliją. Jie ištreniuodavo savo smegenis taip, kad skaitydami citatą nežiūrėdavo į kiekvieną žodį, norėdami ją parašyti, bet tą citatą išmindavo ir, nukreipę savo akis į tuščią popieriaus lapą, ją visą užrašydavo. Tačiau, nors citata būdavo mintyse, per klaidą pasitaikydavo sumaišyti žodžių tvarką arba praleisti kokį žodį. Žmogus dažniausiai prisimena citatą, išivaizduodamas jos prasmę. Jis neprisimena kiekvieno žodžio, koks žodis eina po kurio, bet žino tos citatos prasmę ir mintį. Būtent taip nukopijuodavo ir netyčia padarydavo klaidų.

Tyčinės klaidos

Tai buvo klaidos, kurios buvo daromos sąmoningai. Tokios klaidos susijusios su iškraipytais rankraščiais. Iškraipyti rankraščiai būtent ir atsirado, kai buvo imamas Dievo tekstas ir specialiai iškraipomas: išmetamos eilutės, pridedami savi žodžiai, sąmoningai pakeičiami eilučių žodžiai. Tai darė žmonės, kurie norėjo iškraipyti Dievo Žodį. Jie tai darė su tikslu pakeisti eilutės prasmę, pakeisti žodžius. Tai buvo daroma teologiniais sumetimais. Žmonės, kurie versdavo rankraščius į kitas kalbas, paskaitydavo rankraštį, jiems nepatikdavo tame rankraštyje parašyta eilutė, ta eilutė neatitikdavo jų teologinių įsitikinimų, ir tada jie panaikindavo tą eilutę, išmesdavo lauk ar pakeisdavo ją pagal savąjį supratimą. Žmogus atmeta Bibliją, kadangi jos eilutės priešinasi žmogui, jo požiūriui. Todėl ir būdavo daromi iškraipymai.

Vienas iš pavyzdžių yra Viešpaties malda Mato evangelijoje, kuri skamba taip: „Ir nevesk mūsų į pagundą, bet išvaduok mus nuo pikto, nes tavo yra karalystė ir jėga, ir šlovė per amžius. Amen“. Iškraipytuose tekstuose nėra pabaigos: „nes tavo yra karalystė ir jėga, ir šlovė per amžius. Amen“. Tik neiškraipytuose tekstuose ji yra.

Ką jie padarė? Jie atsivertė Luko evangeliją, o ten tokios pabaigos nėra. Taigi norėdami suvienodinti su Luko malda, jie paėmė ir išbraukė iš Mato evangelijos šią maldos pabaigą, kad ji atitiktų Luko evangelijoje parašytą maldą. Kad jos būtų vienos. Taip buvo padaryta tyčinė klaida. Šitas klaidas darė tie, kurie norėjo iškraipyti Dievo Žodį. Toks buvo Origenas, kuris iškraipė rankraščius, o vėliau Biblijų versijas. Tai buvo tyčiniai iškraipymai, tyčinės klaidos. Būdavo pakeičiamas tekstas, pakeičiamos citatos, išmetamos citatos iš Biblijos, pridedami savi žodžiai. Būdavo paimama iš vienos Biblijos vietos citata ir pridedama kitoje vietoje, norint suvienodinti eilutes ar suvienodinti kokią nors mintį, kad atitiktų to žmogaus teologinį variantą. Šitos klaidos yra pavojingos, nes jos pakeičia prasmę, Dievo Žodžio tikslą.

Tarp 5200 išsaugotų gerųjų rankraščių, Daugumos teksto rankraščių, kuriuos Dievas išsaugojo per tikinčiųjų rankas, buvo rankraščių, kurie turėjo netyčinių klaidų. Visa tai atsitiko todėl, kad visos kopijos buvo daromos ranka. Juk žmogus pavargsta, nusilpsta regėjimas, klausia, pavargsta ranka. Todėl klaidos buvo neišvengiamos. Anuo metu juk nebuvo spaudos mašinų.

Tačiau: tarkime, mes turime 5200 kopijų. Kaip atpažinti, jog citatoje yra klaida? Labai paprastai. Tas 5200 kopijų darė daug žmonių, ne vienas žmogus. Ir kiekvienas žmogus, kuris darė kopiją, padarė kažkokią klaidą, tačiau nei vienas nepadarė tos pačios klaidos. Kai surinkdavo tūkstančius kopijų, ir norėdavo iš tų 5200 kopijų išgauti vieną teisingą kopiją, jie jas sugretindavo. Tarkim, jei reikėjo sugretinti Lk 1, 1, buvo atverčiama visų turimų 5200 rankraščių Luko knygos 1 skyriaus 1 eilutė. Tarp visų rankraščių viename buvo įvelta klaida, tačiau likusieji 5199 rankraščiai šioje Luko eikutėje buvo identiški. Taigi šioje Luko eilutėje jie pasirinkdavo tuos 5199 identiškų rankraščių. Taip buvo daroma su visomis Rašto eilutėmis. Kai viename ar kitame rankraštyje atsirasdavo klaida, pasirinkdavo kitų 5198 ar 5197 rankraščių eilutes, kurios būdavo identišškai vienodos. Tokiu principu buvo suformuotas vienas teisingas, be klaidų, tekstas. Klaidingos eilutės nenukopijuodavo, bet kopijuodavo teisingą eilutę. Būtent taip 1611 metais buvo išversta ir Karaliaus Jokūbo versija iš hebrajų ir graikų kalbų. Vertėjai turėjo tūkstančius rankraščių ir pagal juos atsirinko, kur yra įveltos klaidos. Vertėjai išversdavo tą citatą, kuri būdavo be klaidų. Taip buvo išversta visa KJV Biblija. Buvo verčiamos visos teisingosios eilutės, kai tūkstančiai rankraščių nusverdavo vieną ar kitą neteisingą eilutę. Šitokiu būdu buvo labai lengva atrasti klaidas. Buvo lengva atpažinti, kur yra įvelta klaida. Juk vienas rankraštis klysta vienoje vietoje, o kiti tūkstančiai rankraščių toje pačioje vietoje vieni su kitais sutinka.

24 PAMOKA

ANTIKNIS IR TEXTUS RECEPTUS PERIODAI. ERAZMAS

Žinome, jog buvo dviejų tipų tekstai: iškraipytas ir neiškraipytas. Reikėjo atpažinti, kuris tekstas yra teisingas. Yra išigalėję du požiūriai, kaip Dievo tekstas atkeliavo iki mūsų dienu. Tas laikotarpis, per kurį buvo išsaugotas Dievo Žodis iki mūsų dienu, yra padalintas į du periodus: antikinį ir Priimtojo teksto (Textus Receptus) periodą.

Antikinis periodas – tai tas periodas, kai rankraščiai buvo kopijuojami ranka. O **Priimtojo teksto** (Textus Receptus) periodas yra tas, kai XV a. viduryje Johanas Gutenbergas išrado spaudos presą. Tuomet atsirado pirmieji spausdinti rankraščiai. Kadangi rankraščiai buvo pradėti spausdinti, tai išspausdinus iš vieno teksto, visi kiti tekstai, nesvarbu kokių tiražu būdavo spausdinama, buvo identiški, žodis į žodį. Nebuvo jokių klaidų

Antikinis periodas.

Labai nuodugniai šio periodo nestudijuosime, nes matėme Dievo Žodyje, kaip originalūs rankraščiai, kol dar buvo gyvi apaštalai, buvo surašyti ir buvo daromos kopijos. Taip buvo sudarytas visas Naujojo testamento kanonas. Visi tikintieji turėjo pasidare kopijas. Dievo Žodis buvo paplitęs po tą teritoriją, kur buvo tikinčiųjų bažnyčios. Dievo Žodžio tekstas plito per tikinčiųjų rankas. Buvo daromos kopijos, tikintieji jas studijavo, ir jos buvo verčiamos į kitas kalbas. Apaštalų laikų tikintieji labai atsargiai elgėsi su Dievo Žodžiu, labai jį prižiūrėjo, saugojo jį. Jie kopijavo Dievo Žodį, platino jį, nes žinojo iš Senojo testamento teksto, kad Dievo Žodis turi būti kopijuojamas ir platinamas.

Yra kelios priežastys, kodėl jie taip atsakingai elgėsi su Dievo Žodžiu. Viena iš jų buvo ta, kad apaštalai juos perspėjo, jog bus netikrų, klaidingų mokytojų, kurie kraipys Dievo Žodį.

Apd 20, 28-32: „Todėl žiūrėkite savęs ir visos kaimenės, kuriai Šventoji Dvasia paskyrė jus prižiūrėtojais, ganyti Dievo bažnyčią, kurią jis nusipirko savo krauju. Nes aš žinau tai, kad po mano išėjimo tarp jūsų eis smarkūs vilkai, nesigailintys kaimenės. Taip pat ir iš jūsų pakils vyrai, kalbantys iškreiptus dalykus, kad patrauktų mokinius paskui save. Todėl budėkite ir prisiminkite, kad per tris metus aš nepalioviau išpėinėti kiekvieno naktį ir dieną su ašaromis. O dabar, broliai, aš pavedu jus Dievui ir jo malonės žodžiui, kuris yra pajėgus jus pastatyti ir duoti jums paveldą tarp visų tu, kurie yra pašvęstieji“.

2 Pt 2, 1-3: „Bet buvo tautoje taip pat netikrų pranašų, kaip ir tarp jūsų bus netikrų mokytojų, kurie slapta įves smerkiamų erezijų, netgi išsigindami juos nupirkusio Viešpaties, ir užsitrauks greitą pražūtį. Ir daugelis seks jų pražūtingais keliais; per juos bus piktžodžiaujama tiesos keliui. Ir per godumą apsimestiniais žodžiais jie prekiaus jums; jų teismas jau seniai neužtrunka ir jų pasmerkimas nesnaudžia“.

Jud 3-4: „Mylimieji, kai visu stropumu stengiausi jums rašyti apie bendrą išgelbėjimą, buvo reikalinga man jums parašyti ir jus paraginti, kad uoliai kovotumėte už tikėjimą, kuris buvo vieną kartą duotas šventiesiems. Nes vogčiomis įslinko kai kurie žmonės, kurie nuo seno buvo paskirti šitam pasmerkimui, bedieviai, paverčiantys mūsų Dievo malonę į gašlumą ir neigiantys vienintelį Viešpatį Dievą ir mūsų Viešpatį Jėzų Kristų“.

Antikos laikų tikintieji žinojo, kad bus žmonių, kurie neteisingai skelbs Dievo Žodį, kurie bus melagingi mokytojai; tačiau taip pat bus ir kitokių.

2 Kor 2, 17 (Čia Paulius rašo korintiečiams): „Nes mes nesame kaip daugelis, kurie iškraipo Dievo žodį“. Vadinasi, Pauliaus laikais daug žmonių iškraipydavo Dievo Žodį. Ką reiškia iškraipyti Dievo Žodį? Tai reiškia iškraipyti tekstą, kol jis dar nebuvo skaitytas, paimti rankraštį ir jį iškraipyti. Rankraštį, kuris paskui bus skaitomas žmonių. Paulius perspėja tikinčiuosius, kad yra daug žmonių, kurie iškraipo tekstą. Apaštalai aiškiai perspėjo tikinčiuosius apie šituos dalykus, kad tokie dalykai yra ir

bus. Bus mokytojai, kurie skelbs ne tą mokslą, neteisingai skelbs Dievo Žodį, klaidins tikinčiuosius, ir taip pat bus tokie, kurie iškraipys tekstą.

Apr 22, 18-19: „Nes aš liudiju kiekvienam, girdinčiam šios knygos pranašystės žodžius: 'Jei kas prie to pridės, tam Dievas pridės ryškų, surašytą šioje knygoje; ir jei kas atims nuo šios pranašystės knygos žodžių, Dievas atims jo dalį iš gyvenimo knygos ir iš šventojo miesto, ir iš to, kas surašyta šioje knygoje'“. Apreiškime parašyta, kad prie Dievo Žodžio teksto negalima nei pridėti, nei iš jo atimti. Kodėl tikintieji yra dėl šito dalyko perspėjami? Perspėjami todėl, kad yra tokių žmonių, kurie tai daro. Šitie perspėjimai tikintiesiems išėjo į naudą. Jie stengėsi išsaugoti tą tekstą, jį platinti, kad jis išsilaikytų tyras ir jo būtų daugybė kopijų. Ankstyvieji krikščionys aktyviai bendravo vieni su kitais ir, atsiradus problemai, jie bendromis jėgomis ją pašalindavo.

Tikintysis, vardu **Polikarpas**, rašė, kad tas, kuris iškraipo Dievo Žodį, yra iš še-tono sėklos. Tikintieji buvo labai griežtai nusiteikę prieš tuos žmones, kurie iškraipo Dievo Žodį. Ir buvo labai atidūs bei atsargūs visuose savo keliuose. Jie ėmėsi visu priemonių, kad išsaugotų Dievo tekstą tyra. Jie darė teksto kopijas, tūkstančius kopijų, kad šis tyras, išsaugotas be klaidų Žodis keliautų per visą istoriją, būtų platinamas ir dauginamas.

Tuo metu buvo duodamos pranašų dovanos. Naujojo testamento pranašai atpa-žindavo, kur yra Dievo Žodis, jie buvo labai atsargūs su Dievo Žodžiu, darydavo iš jo kopijas, atidžiai stebėdavo, kad šios kopijos neturėtų nei vieno pridėto žodžio, nei vieno išmesto žodžio, kad jos būtų tikslios, tokios, kad atitiktų Dievo Žodį. Kad tame tekste būtų visi Dievo įkvėpti žodžiai.

Kaip jie tai darydavo? Buvo atidžiai nukopijuojama iš originalaus teksto ir puslapio kampe buvo užrašomas nukopijuotų žodžių skaičius. Tada suskaičiuodavo ori-ginalo žodžius. Jei originalo ir kopijos žodžių skaičius neatitikdavo, jie subraukydavo tą kopijos puslapį ir kopijuodavo iš naujo. Taigi, kai būdavo atliekama tokia procedū-ra, sunku būdavo įvelti kokią nors klaidą. Žinoma, ne visi laikėsi tokios tvarkos. Ne visi suskaičiuodavo žodžius ir sugretindavo su originalu, kad viskas atitiktų. Tačiau buvo krikščionių, kurie labai kruopščiai darydavo kopijas.

Tokie krikščionys buvo labai atsargūs, budrūs, kad išsaugotų Dievo Žodį be klaidų. Taip pat jie turėjo originalius rankraščius. Anuo metu jie galėdavo į juos pa-sižiūrėti ir pasitikrinti. Jei iškildavo kokių nors klausimų dėl padarytos kopijos, jie galėdavo pasižiūrėti ir palyginti kopiją su originaliu tekstu.

Sakykime, bažnyčioje du krikščionys laiko savo rankose skirtingas Biblijas. Vie-nas turi Bibliją, kurioje viena eilutė sako viena, kitas turi Bibliją, kurioje ta pati eilutė sako kita. Ką jie darydavo? Jie nueidavo į bažnyčią pas tuos tikinčiuosius, kurie turė-jo originalų tekstą, sakykime, originalų Laišką efeziečiams, parašytą Pauliaus ranka. Jei jie norėdavo sužinoti, kaip parašyta originaliame Laiške efeziečiams, jie turėda-vo galimybę nueiti pas efeziečius, atsiversti Pauliaus parašytą laišką ir pasitikrinti savo Biblijose, ar jos sutinka su originalo tekstu. Ankstyvieji krikščionys turėjo tokią galimybę. Tai padėjo jiems išvengti klaidų darant kopijas. Jie ne tik buvo atsargūs darydami kopijas, kad nieko nebūtų pridėta ar atimta, jie ne tik turėjo originalius ran-

kraščių tekstus, iš kurių galėdavo pasitikrinti, bet jie dar ir platindavo tas kopijas. Jie darydavo kopijas ir jas išplatindavo tarp tikinčiųjų. Dievo Žodis plito tikinčiųjų tarpe. Taip atsirado tradicinis tikinčiųjų tekstas, kuris vadinamas Daugumos tekstu, Priimtuju tekstu (*Textus Receptus*). Buvo daroma tūkstančiai kopijų, jos buvo daromos be klaidų, jos atitiko originalų tekstą. Jei netyčia atsirasdavo vienas rankraštis, turintis klaidų, tai jie turėdavo daugybę kitų rankraščių, kuriuos atsiversdavo ir sutikrindavo. Kraštutiniu atveju, jei tuo metu neturėdavo pakankamai rankraščių kopijų, pagal kurias galėtų pasitikrinti, jie visada galėdavo susitikrinti su originaliais rankraščiais.

Būdavo tokių žmonių, kurie atsinešdavo pas tikinčiuosius iškraipytą rankraštį ir sakydavo: „Štai, mano tekstas kitoks, jūsų tekstas yra klaidingas, o mano yra geras“. Ką tikintieji darydavo? Jie paimdavo ir atsinešdavo originalų rankraštį ir parodydavo, kad to žmogaus tekstas yra iškraipytas. Tikintieji turėjo gerą užnugarį – originalius rankraščius, kuriuos, reikalui esant, galėdavo išsitraukti ir parodyti, sulyginti su kitomis kopijomis. Ar tos kopijos atitinka originalų tekstą, ar jos yra su klaidomis.

Didžiausia žala Dievo Žodžiui buvo padaryta III amžiuje. Tuo metu buvo labiausiai iškraipytas Dievo Žodis. Tai – pats ryškiausias periodas, kuriame buvo iškraipytas Dievo Žodis. Tačiau tradicinis, neiškraipytasis, patvirtintas Dievo Žodžio tekstas, buvo labai paplitęs, buvo padaryta tūkstančiai kopijų, jos buvo platinamos tarp tikinčiųjų. Todėl iškraipytasis tekstas, kurio kopijų buvo labai nedaug, tikinčiųjų buvo atmetamas. Jie turėjo gausybę gero teksto kopijų, kurias galėdavo atsiversti ir palyginti su iškraipytoju tekstu. Iškraipytojo, Mažumos teksto rankraščių buvo labai mažai. Bažnyčia jo nepriėmė. Jis nebuvo populiarus, nebuvo tradicinis tikinčiųjų tekstas.

Tuo periodu, apie 200 m., Origenas iškraipė Dievo Žodį. Tačiau jis nebuvo pajėgus kažką pakeisti, nes tikintieji atmetė jį ir buvo priimtas tradicinis, plačiai išsaugotas Dievo Žodžio tekstas. Iškraipytasis tekstas buvo atmestas ir pragulėjo šimtmečius Egipto smėlynuose, kuriuos vėliau, XIX a. pradžioje, atrado Biblijos kritikai bei vertėjai ir išvertė į kitas kalbas. Taip iš šitų rankraščių atsirado iškraipytų Biblijų versijos.

Taip bendrais bruožais atrodo antikinis periodas, per kurį buvo išsaugomas Dievo Žodis.

Priimtojo teksto (*Textus Receptus*) 1400 metų periodas.

1454 m. vokiečių išradėjas Johanas Gutenbergas išrado spaudos presą. Atsirado nauja era žmonijos istorijoje – šis laikotarpis dar kitaip vadinamas Reformacijos arba Renesanso laikotarpiu. Šis laikotarpis atsirado po ilgo tamsybės laikotarpio, trukusio tūkstantį metų. Renesansas atnešė pasauliui švietimą, mokslą. Atgimė žmogaus siekimas mokytis, šviestis. Būtent šiame Renesanso laikotarpyje buvo išspausdintas Priimtasis tekstas (*Textus Receptus*), Daugumos tekstas. Anksčiau Daugumos tekstas, Priimtasis tekstas (*Textus Receptus*) nebuvo išspausdintas, nes kaip jau buvo minėta, viskas anksčiau buvo perrašinėjama rankiniu būdu. *Textus Receptus* – tai tekstas, kurį bažnyčia priėmė kaip Dievo Žodžio tekstą ir plačiai jį naudojo kaip Dievo išsaugotą

per kartas. Textus Receptus sutrumpintai – TR. Textus Receptus tai yra Daugumos teksto spausdinta forma.

Priimtojo daugumos teksto leidėjai (XV amžius).

Pirmąjį graikiškąjį tekstą spaustuvėje išleido **Erazmas** (Erasmus Desiderius Roterodamus, 1469-1536). Erazmas buvo labai svarbi ir dominuojanti figūra Renesanso epochoje, kuomet vyko atgimimas. Šis žmogus labai daug padarė. Jo nuopelnai buvo milžiniški ir neįkainojami visiems pasaulio tikintiesiems. Erazmas oficialiai buvo katalikas, tačiau savo pažiūromis ir tikėjimu jis buvo protestantas, Biblijos tikintysis. Jis buvo didis reformatorius. Jis norėjo, kad reformacija vyktų tiek žmonių tarpe, tiek bažnyčioje.

Erazmas. Biografijos fragmentai ir karjera.

Erazmas buvo našlaitis. Jis per prievartą buvo nuvarytas į katalikybę. XV amžiuje buvo įprasta gaudyti tokius našlaičius kaip Erazmas, juos įbauginti ir įkinkyti į katalikybės pančius. Taip Erazmas buvo priverstas būti kunigu. Jis buvo priverstas sakyti priesaikos žodžius tarsi surištas grandinėmis.

Erazmas stebėjo religijos veiklą ir negalėjo pakęsti vienuolių veidmainystės bei katalikybės skelbiamo iškreipto mokslo. Būdamas be galo žingeidus ir ištroškęs mokslo, Erazmas sutiko oficialiai nešioti kataliko vardą, nes, būdamas šios religijos nariu, jis turėjo pasakiškas galimybes laisvai ir nemokamai gauti išsilavinimą bei naudotis gausybe bibliotekų, kuriose buvo begalė gerų knygų.

Būdamas trisdešimt penkerių metų, jis knaisiojosi vieno vienuolyno bibliotekoje ir aptiko mažiausiai trijų graikiškų NT rankraščių **Lorenco Valos** anotacijas. Lorencas Vala nurodė į daugybę Lotynų Vulgatos klaidų. Tada Erazmas nusprendė atiduoti didžiąją savo karjeros dalį tam, kad pratęstų ir toliau vystytų Valos pradėtą metodą. Taigi Erazmas „šukavo“ Europą ir Angliją, tikrindamas bibliotekas ir ieškodamas rankraščių. Jis praleisdavo laiką didžiosiose bibliotekose rydamas visas knygas, kokias tik galėjo rasti. Išnaršęs vieno miesto bibliotekas ir knygų lentynas, jis traukdavo į kitą miestą. yra rašoma, kad jis reikalaudavo tiek daug rankraščių, kad jam reikėdavo dviejų asistentų, kurie padėtų juos pergabenti. Jam prireikė laiko tuos rankraščius suklasifikuoti.

Savo labai ankstyvoje karjeroje Erazmas rašo savo draugui: „Aš gretinu graikiškus rankraščius. Aš nusprendžiau pašvęsti save neištirtiems Laiškams, kurių esu užsidegęs imtis“. Erazmas keliavo į Veneciją, kur buvo gimtąja graikų kalba kalbančių graikų kalbos mokytojų. Vienoje savo poemoje jis atskleidė, kodėl jis keliavo į Italiją: „Kaip bitė čiulpia kiekvieną knygą, kad išmokčiau graikų ir lotynų, aš perėjau sausumą ir jūrą... Atmetant visa kita į šoną, tavo garbė, tavo šlovė, tavo mokslas yra tai, kad Kristus būtų tavo Vedlys...“

1505 metais, būdamas trisdešimt devynerių metų, Erazmas rašo savo draugui: „Aš sėsiu prie Šventų Raštų iš visos širdies ir pašvęsiu jiems likusį savo gyvenimą...“

Visus šiuos trejus metus aš rimtai darbavau vienas prie graikų kalbos“. Sulaukęs keturiasdešimties metų, jis buvo pats autoritetingiausias visame pasaulyje graikų kalbos ir graikų NT žinovas. Dėl tokių jo sugebėjimų, jis buvo pasamdytas mokytį graikų kalbos Kembridžo (Cambridge) Universitete Anglijoje. Jau tuo metu jis buvo atmetęs daugybę kvietimų profesoriauti Europoje. Pagrindinis dalykas Erazmo galvoje buvo graikiško NT sudarymas, nors iki jo išspausdinimo dar buvo likę aštuoni metai. Dėstydamas Kembridžo Universitete, Erazmas keturis metus tyrinėjo graikiškus rankraščius. Jis rašė savo draugui: „Sugretinęs ir sutikrinęs graikiškus ir kitus senus rankraščius, aš ištaisiau visą Naująjį testamentą ir anotavau virš tūkstančio ištraukų“. Taigi didžioji NT leidinio dalis jau buvo paruošta jam dar esant Anglijoje. Dvylika metų jis darbavosi vienas prie graikiško NT teksto, kurio paruošimas užėmė daugybę metų. Erazmo surinktų rankraščių kolekcija buvo tokia didelė ir vertinga, kad net buvo iš jo atimta prie muitinės, jam iš Anglijos išvykstant į Europos žemyną, kur 1514 metais jis ketino užbaigti graikiškąjį Naująjį Testamentą. Jis užprotestavo, sakydamas: „Jie pavogė mano gyvenimo triūsą“. Po kelių dienų rankraščiai buvo jam sugražinti.

Mokslininkas **Kenetas Klarkas** (Kenneth W. Clark), kuris daugiau nei bet kas kitas tyrinėjo graikiškus rankraščius, pripažino: „Mes nepriskiriame Erazmui Priimtojo teksto (Textus Receptus) sukūrimo, bet jo perkėlimą iš ranka rašytų rankraščių teksto, kuris jau buvo plačiai priimtas, į spausdintinę formą, kuria šis tekstas galės gyvuoti keletą amžių“.

Erazmas nesukūrė naujų rankraščių, jis tiesiog sugretino visus ranka parašytus graikiškus rankraščius, atmetė iškraipytus rankraščius ir iš gerų rankraščių sudarė vieną bendrą tekstą, kurį išspausdino masiniu tiražu. Erazmas buvo pats pirmasis, išspausdinęs graikiškus Textus Receptus rankraščius, kurie iki tol buvo perrašinėjami ranka. Šiandien suskaičiuojama virš 5200 graikiškų NT rankraščių. KJV Biblijos skeptikai ir kritikai ignoruoja tą faktą, kad daugiau kaip 99 procentai šių graikiškų rankraščių atitinka KJV tekstą. Tik mažiau nei 1 procentas visų žinomų graikiškų rankraščių atitinka iškraipytą Biblijų tekstą. Erazmas savo laiku ištyrė ir sugretino daugiau kaip 5200 graikiškų ranka rašytų rankraščių ir, juos visus sugretinęs, atmetė 44 iškraipytus rankraščius (Vaticanus, Sinaticus ir kt.), atitinkančius katalikų Vulgatą.

Erazmo graikiškas NT tekstas buvo pagrįstas tokiu tvirtu pagrindu, kad net liberalioji Encyclopedia Britannica (1910) pripažino: „Erazmo graikiškas tekstas atskleidė tai, kad Vulgata (kurios tekstas aptinkamas iškraipytose Biblijose) yra ne tik netiesioginių šaltinių dokumentas, bet ir daugelyje vietų klaidingas dokumentas“.

Erazmo tikėjimas

Erazmas bjaurėjosi katalikų teologija ir gyvenimu. Jis sakė, kad katalikiškos ceremonijos daugiau panašios į Judaizmą negu į Krikščionybę. Erazmas sakė, kad žmogaus išgelbėjimui nereikia jokių sakramentų, jokių išoriškų darbų. Tikinčiojo tikėjimas remiasi tik Viešpačiu Jėzumi Kristumi, kuris pašalina visas nuodėmes, prikaldamas

jas prie kryžiaus. Erazmas sakė: „Mes esame užsitikrinę pergalę, nugalėjusią mirtį, kūniškumą, pasaulį ir šėtoną. Kristus prikėlė mūsų nuodėmes ant kryžiaus, krauju užantspaudavo mūsų atpirkimą, kuris buvo patvirtintas pranašų, apaštalų, kankinių ir visuotinės šventųjų bažnyčios liudijimais. Jis pridėjo Dvasios antspaudą, kad mūsų pasitikėjimas nesvyruotu... Ką mes maži kirminai patys padarytume? Kristus yra mūsų išsteisinimas. Kristus yra mūsų pergalė, Kristus yra mūsų viltis ir amžinasis saugumas“.

Kadangi Dvasia, o ne katalikiškasis vandens krikštas pakrikštija tikintįjį į Kristaus Kūną (1 Kor 12, 13), Erazmas rašė: „Mūsų viltis yra Dieve, kuris mums viską duoda per Savo Sūnų Jėzų, kurio mirtimi esame atpirkti, į kurio kūną mes krikštu esame įsodinti, ikelti, kad būtume mirę pasaulio geismams ir gyventume pagal Jo mokymą ir pavyzdį, su kantrumu pakęsdami nelaimės ir laukdami atpildo užmokesčio, neabejotinai paruošto visiems dievotiesiems, Kristui ateinant“.

Iš Erazmo liudijimo akivaizdu, kad jis turėjo tvirtus krikščioniško gyvenimo pagrindus: jis tikėjo atpirkimu ir išsteisinimu vien per Kristaus auką ant kryžiaus; jis tikėjo dvasiniu krikštu, išlaisvinusiu mus iš nuodėmės vergijos (1 Kor 12, 13; Rom 6 skyrius); jis tikėjo, kad įtikėjęs Kristumi, žmogus yra užantspauduotas Šventąja Dvasia ir yra amžinai saugus, niekada neprarasias amžino saugumo (Ef 1, 13-14).

Erazmas gerbė Martyną Liuterį, tačiau jis nesutiko su kai kuriais Liuterio ir Kalvino nebiblijiniais mokymais. Liuteris ir Kalvinas mokė, kad žmogus neturi pasirinkimo laisvės, nes Dievas iš anksto išsirinko, kurie žmonės eis į pragarą, o kurie eis į dangų. Kad ir labai stengtusi, žmogus negali priimti Kristaus kaip savo Gelbėtojo, nes jis yra iš anksto išrinktas praleisti amžinybę pragare. Erazmas tikėjo Raštu, kuris sakė: „Kas nori, teateina...“ Erazmas parašė „De libero arbitrio“ veikalą, kuriame išdėstė apie žmogaus pasirinkimo laisvę, Biblijos mokslą, teigiantį, kad žmogus ne marionetė, o Dievas ne tironas, verčiantis žmones nusidėti ir neleidžiantis kai kuriems žmonėms būti išgelbėtiems. Taip pat Erazmui nepatiko, kad Liuteris toleruoja įvairias religines statulas ir atvaizdus. Jis nesutiko su kūdikių krikštijimu. Erazmas nesutiko su katalikais ir Liuteriu, kad komunija kažkokiu tai būdu yra Kristaus kūnas. Jis sakė, kad komunija – tai ne kažkoks stebuklas, o paprasčiausiai simbolis. Dėl šių teologinių skirtumų Erazmas neprisijungė prie liuteronų. Jis sakė: „Man būtų malonu būti kankiniu dėl Kristaus, bet aš negaliu būti kankiniu dėl Liuterio“.

Akivaizdu, kad Erazmas visiškai nebuvo katalikas, koku jį bando padaryti kai kurie kritikai tam, kad jį nuvertintų ir apšmeižtų. Jis buvo stiprus Biblijos tikintysis. Daugelis buvo užmušti, išpažinusių panašų į Erazmo tikėjimą.

Erazmo išleistas graikiškas NT tekstas

1516 m. Erazmas išleido pirmąjį spausdintąjį graikiškąjį tekstą. Jis išleido penkis skirtingus Naujojo testamento leidimus. Pirmasis leidimas buvo atspausdintas 1516 m. Graikiškojo teksto sudarymui jis naudojo penkis rankraščius. Visi penki rankraščiai buvo rašyti ranka. **Vienas** iš jų buvo II a. rankraštis. Tame rankraštyje buvo keturios evangelijos nuo Mato iki Jono, Apaštalų darbai ir laiškai. **Antras** rankraštis, kuri

jis turėjo, buvo V a. rankraštis, visų keturių evangelijų nuo Mato iki Jono. **Trečias** rankraštis, kurį jis turėjo, buvo XII-XIV a. rankraštis, kuriame buvo Apaštalų darbu knyga ir laiškai. **Ketvirtas** rankraštis, kurį jis turėjo, buvo XV a. rankraštis, kuriame buvo Apaštalų darbai ir laiškai. **Penktas** rankraštis, kurį jis turėjo, buvo XII a. rankraštis. Jame buvo vien tik Apreiškimo knyga.

Šituos penkis rankraščius jis naudojo sudarydamas vieną graikišką NT tekstą. Kai jis iš visų penkių rankraščių suformavo vieną tekstą, jis tą tekstą išspausdino. Norėtuši štai ko paklausti. Jei Dievas išsaugojo Savo Žodį per tūkstančius rankraščių, kodėl gi Erazmas naudojo tik penkis rankraščius? Juk jis turėjo priėjimą prie kitų rankraščių...

Erazmas buvo labai gerai žinomas ir gerbiamas žmogus. Jis turėjo galimybę patekti į bet kurią pasaulio biblioteką. Jis galėjo patekti taip pat ir į Vatikano biblioteką, į kurią retas kuris galėdavo patekti. Tai buvo labai slapta biblioteka. Erazmas turėjo priėjimą prie daug didesnio rankraščių ir bibliotekų skaičiaus, nei šiandien turi vertėjai.

Taigi Erazmas turėjo labai platų rankraščių pasirinkimą. Jis surinko kelis tūkstančius rankraščių, juos sulygino, sutikrino ir iš visų jų išsirinko penkis rankraščius, kuriuose nebuvo klaidų. Dievo Žodis buvo jam labai svarbus. Jis siekė atstatyti Dievo Žodžio tekstą, išsirinkdamas jį iš tūkstančių rankraščių, kurie jam buvo prieinami anuo metu. Priežastis, kodėl Erazmas naudojo tik penkis rankraščius, buvo ta, kad iš visų rankraščių jis išsirinko tuos penkis, kuriuose absoliučiai nebuvo klaidų. Tie penki rankraščiai atstojo kitus kelis tūkstančius rankraščių, jų teksto žodžiai atitiko, jie buvo identiški. Todėl jam nereikėjo naudoti kelių tūkstančių rankraščių – jis išsirinko pačius tiksliausius, kuriuos ir naudojo.

Erazmas buvo labai pažangus žmogus. Jis nuolat lankydavosi bibliotekose. Jis buvo labai išprusęs ir išsilavinęs žmogus. Visoje Europoje jis leido knygas, kuriuose barė tamsybės žmones, religiją. Jis kėlė švietimą, kėlė žmonių ūpą studijuoti Dievo Žodį. Jis buvo revoliucionierius gerąją prasme. Erazmas buvo nuodugniai susipažinęs su Dievo Žodžio rankraščiais. Jis buvo nuodugniai susipažinęs tiek su Dievo išsaugotuoju Daugumos tekstu, kuris buvo plačiai paplitęs, tiek su iškraipytuoju Mažumos tekstu. Kai Erazmas rinkosi rankraščius, iš kurių jis norėjo sukomplektuoti ir išspausdinti vieną graikiškąjį tekstą, jis rinkosi geruosius, Daugumos teksto rankraščius. Na, o atpažinęs iškraipytąjį tekstą, jis jį atmetė. Erazmas darė lygiai taip pat, kaip darė pirmieji krikščionys. Jie turėjo Daugumos tekstą, daugybę neiškraipytų rankraščių kopijų. Atsiradus iškraipytiems rankraščiams, tikintieji sugretindavo juos su neiškraipytais rankraščiais ir atmesdavo. Lygiai tą patį padarė ir Erazmas. Erazmas užaugo Roterdame, Olandijoje. Jis augo tarp tikinčių draugų. Anuo metu tikintieji turėjo teisingąjį tekstą. Erazmas pradėjo gilintis į Dievo Žodį, turėdamas teisingą, o ne iškraipytą tekstą.

Erazmas išleido penkis Naujojo testamento leidimus graikų kalba. Pirmasis graikiškasis leidimas pasirodė 1516 m. Prieš tai, 1504 m. jis iš graikų kalbos šį tekstą išvertė į lotynų kalbą. Antrasis leidimas buvo išleistas 1519 m., trečiasis leidimas – 1522 m., ketvirtasis – 1527 m. ir penktasis – 1535 m. Trečiasis leidimas yra svarbus tuo, kad jame Erazmas įtraukė 1 Jono laiško 5, 7 eilutę. Šioje eilutėje kalbama apie Trejybę,

kad yra trys liudininkai danguje: Tėvas, Žodis ir Šventoji Dvasia. Šios eilutės nebuvo iškraipytuose tekstuose. Sekančiuose leidimuose – ketvirtame ir penktame – taip pat buvo įtraukta ši eilutė.

Nors Erazmas buvo katalikas, tačiau mirė būdamas protestantu.

Erazmas ir humanizmas

Erazmas buvo humanistas. Humanistas tais laikais buvo tas, kuris kėlė mokslą, švietimą. Kėlė žmones iš tamsybės, kad žmonės negyventų tamsybėje, religinėje vergovėje. Humanizmas buvo paplitęs tarp katalikų ir reformatorių, protestantų.

Šiandien, XXI a., kai mes išgirstame žodį humanistas, išivaizduojame, kad tai toks žmogus, kuris garbina kitą žmogų, bet atmeta Dievą bei viską, kas susiję su Juo ir Jo tiesa. Tačiau XVI a. pradžioje, Erazmo laikais, humanizmas turėjo visiškai kitokią atspalvį. Anuo metu humanizmas reiškė humanitarinių mokslų studijavimą: gramatiką, literatūrą, kalbas, istoriją, meną ir prie viso to teologiją – Raštą, visa, kas susiję su Dievo Žodžiu.

XX-XXI a. humanizmas visiškai degradavo. Šiandien humanizmas yra tai, kas vadinama pasaulietišku humanizmu, kai vyrauja ateizmas: nėra Dievo, nėra Dievo Žodžio.

Humanizmo istorija padalinta į tris laikotarpius.

1. Pirmasis laikotarpis – XVI a. humanizmas. Šiam humanizmo laikotarpiui priklausė Erazmas. Anuo metu kilo didžiulis troškimas, didžiulis noras studijuoti klasiškinis žmonių raštus ir Šv. Rašto rankraščius. Renesanso epochoje atgimė švietimas, noras mokytis, noras pažinti, išlikti iš tamsybės, kurioje žmonės gyveno nuo 500 iki 1500 m. Tūkstantį metų žmonija gyveno tamsybėje. Todėl išaušus Reformacijai, atsirado didžiulis troškimas studijuoti žmonių parašytą klasiką, biblijinę klasiką, filosofiją, menų klasiką ir panašiai. Studijuoti viską, kas susiję su klasika, kas buvo anksčiau žmonių rašoma. Erazmas buvo tokiam judėjimui. Jis buvo vos ne šio judėjimo lyderis. Jis atmetė katalikų religinį požiūrį į visus dalykus. Jo noras buvo daugiau studijuoti ir pažinti, kas buvo anksčiau rašoma Biblijos rankraščiuose. Erazmas keliavo po visą Europą, po bibliotekas ir rinko rankraščius, kad turėtų gausią rankraščių kolekciją. Taip pat jis rinko graikų filosofiją, domėjosi viskuo, kas buvo klasika, tame tarpe ir bibrine klasika, originaliais rankraščiais, kurie buvo išsaugoti per istoriją.

Reformacijos laikotarpiu vyravo atgimimas. Atsirado galimybės skaityti, gilintis į tai, kas buvo anksčiau parašyta, o ne vien tik į bažnytines tradicijas, kurios buvo nusibodusios, tuščios ir klaidinančios žmones. Reformacija buvo judėjimas, kurio tikslas buvo grįžti prie klasikos. Palikti visas Romos katalikų bažnyčios tradicijas ir grįžti prie to, kas buvo anksčiau parašyta graikų filosofų knygose ir Biblijos rankraščiuose.

2. Po kelių šimtmečių humanizmas pasikeitė, pradėjo vystytis toks humanizmas, kuriame ant pjedestalo buvo užkeltas žmogus. Vyravo filosofija, jog nėra Dievo, nėra Dievo Žodžio.

3. XX a. atsirado pasaulietiškas humanizmas, tai yra ateizmas, bedievystė – nėra Dievo. Šiame amžiuje mokoma, kad viskas: žemė, pasaulis – viskas, kas atsirado, yra evoliucijos vaisius. Nors pasaulis eina žemyn, vis labiau ir labiau smunka moralė, nebėra Dievo pažinimo, tačiau šiandienos filosofija yra tokia, kad mes, žmonės, esame visos visatos centras. Mes, žmonės, galime išspręsti visas problemas, viską ištaisyti. Mes vystomės, vis labiau ir labiau tobulėjame, pasiekiamo vis aukštesnius išsivystymo lygius, vis gerėjame. Vis labiau vystosi švietimas, žmogus darosi visagalis. Dievo nėra, nėra Dievo Žodžio.

Kiti graikiško NT teksto leidėjai

Vienas jų buvo vardu **Stefanas** (Stephans). Jis išleido keturis Naujojo testamento leidimus. Pirmasis leidimas išėjo 1546 m., antrasis leidimas – 1549 m., trečiąjį jis išleido 1550 m. ir ketvirtasis jo leidimas pasirodė 1551 metais. 1550 m. leidimas buvo naudojamas verčiant Karaliaus Jokūbo versiją. Tai buvo Priimtasis daugumos tekstas. 1551 m. leidimas svarbus tuo, kad tai pirmasis leidimas, kuriame pasirodė sunumeruotos Biblijos eilutės. Iki tol Rašto eilutės nebuvo sunumeruotos.

Kitas graikiško NT leidėjas buvo **Teodoras Byza** (Theodore Beza). Byza išleido dešimt Naujojo testamento leidimų 1565-1611 m. Jo leidimai taip pat buvo Priimtojo teksto (Textus Receptus) rankraščiai.

Kiti labai svarbūs leidėjai buvo broliai **Elzevirai** (Elzeuir). 1624-1678 m. jie išspausdino septynis Naujojo testamento leidimus. Šie broliai svarbūs tuo, kad 1633 m. išleido naują Naujojo testamento leidimą, kurio išangoje buvo oficialiai įvardintas Priimtasis tekstas (Textus Receptus). Jis buvo pristatytas kaip išsaugotasis Dievo Žodžio tekstas.

Visų šių išvardintų leidėjų tekstai labai mažai kuo skyrėsi. Jie visi spausdino Priimtąjį tekstą (Textus Receptus), išsaugotąjį Dievo Žodžio tekstą.

25 PAMOKA

IŠKRAIPYTO NT TEKSTO LEIDĖJAI (XVIII AMŽIUS)

Po XV amžiaus išvardintų leidėjų, vėliau, XVIII amžiuje buvo išleistos kitų leidėjų Biblijos, atitolusios nuo išsaugotojo, Priimtojo teksto. Buvo pradėtos leisti Biblijos iš iškraipytojo teksto.

1745-1812 m. gyvenęs **Johanas Griesbachas** (Johann Jacob Griesbach), buvo su-skirstęs rankraščius į keturias grupes. Jis išleido savąjį teksto versiją ir visiškai atmetė Priimtąjį tekstą (Textus Receptus).

Taip pat paminėtinas **Karlas Lakmanas** (Karl Lachmann, 1793-1851). Jis taip pat atsisakė Priimtojo teksto ir naudojo iškraipytąjį tekstą, leisdamas NT tekstą.

Vėliau buvo **Konstantinas Tišendorfas** (Constantin von Tischendorf, 1815-1874), kuris Šv. Katerinos vienuolyne atrado Sinaticus rankraščius. Visą savo gyvenimą jis siekė, kad šis rankraštis būtų pripažintas kaip geriausias, koku Tišendorfas jį laikė. Tačiau tai tebuvo iškraipytas rankraštis, kaip ir kiti Mažumos rankraščiai.

Taip pat buvo **Brukas Vestkotas** (Brooke Foss Westcott, 1825-1901) ir **Fentonas Hortas** (Fenton John Anthony Hort, 1828-1892). Jie naudojosi J. Griesbacho, K. Lakmano ir K. Tišendorfo versijomis, kad išleistų savąją versiją. B. Vestkotas ir F. Hortas 1881 m. išleido iškraipytąją Bibliją į anglų kalbą. Jie išvertė į anglų k. iškraipytąjį tekstą. Nuo tada pradėjo plisti iškraipytosios Biblijos.

Taip pat buvo **Eberhartas Nestlas** (Eberhard Nestle, 1851-1913). Jo tekstas buvo gana populiariai naudojamas. Jis taip pat vertė iš iškraipyto teksto. Paskui buvo jungtinė Biblijos asociacija 1960 m., kurios pagrindinis lyderis buvo **Hortas Alenas**. Jis buvo pats aršiausias Biblijos kritikas, gyvenęs XX a. Jis gyveno Vokietijoje ir buvo atsakingas už kiekvieną rankraštį, kad atpažintų ir pasakytų, koks yra vienas ar kitas rankraštis.

Vėliau buvo išleistas Vestkoto ir Horto tekstas, sujungtas kartu su Nestlo tekstu. Šis iškraipytas tekstas yra populiarus ir šiandien.

To meto išimtis buvo **Frederikas Skrivneris** (Frederick Henry Ambrose Scrivener, 1813-1891), kuris pripažino Priimtąjį tekstą (Textus Receptus) ir jį naudojo. Jis sukaupė į vieną vietą ir sukvalifikavo visus rankraščius. Jis atliko nuostabu darbą.

1982 m. Chadžis ir Chorstadas išleido Priimtojo teksto (Textus Receptus) Bibliją. Nors ir buvo truputį nukrypimų, tačiau tai buvo žingsnis atstatyti Priimtąjį tekstą (Textus Receptus).

Katalikybės pasipriešinimas Daugumos teksto leidimui ir skelbimui

XVI-XVII a., kai Erazmas, broliai Elzevirai, Byza, Stefanas ir kiti išleido Priimtojo teksto (Textus Receptus) Biblijas, atsirado opozicija, kurios siekis buvo pasipriešinti geram Priimtąjam tekstui (Textus Receptus). Tai buvo Romos katalikų bažnyčia.

XV a. pabaigoje pasibaigė tamsybės laikai ir pradėjo plisti Renesansas, Reformacija, švietimas, J. Gutenbergo dėka atsirado spaustuvės. Reformacijos laikotarpiu Biblijos tikintieji skelbė Dievo Žodį, mokė Dievo Žodžio, priešinosi tradicinei katalikų bažnyčiai ir jos skelbiamam mokslui. Taip atsirado protestantų judėjimas. Buvo skelbiama Bibliją, plito Biblijos skelbimo judėjimas. Prieš tai Biblijos tikinčiųjų buvo labai mažos grupelės, išsimėčiusios po visą Europą. Tačiau iškilus Reformacijai, atsirado vis daugiau ir daugiau tikinčiųjų, skelbiančių Bibliją. Taip pat valdžioje atsirado daugiau tikinčiųjų. Reformatoriai, protestantai, skelbiantys Bibliją, atmetė katalikų išleistą Bibliją, lotyniškąją Vulgatą, kuri tamsybės laikotarpiu, V-XV a. valdė pasaulį. Tamsybės laikais lotynų Vulgata buvo standartinė, oficiali Bibliją.

Prisiminkime Jusivijų, Origeną ir Jeronimą – tris pagrindinius vyrus, kurie pagimdė lotynų Vulgatą. Tamsybės laikais katalikų bažnyčia valdė visą pasaulį. Jie buvo valdžioje, jie laikė „po padu“ visus žmones. Žmonės buvo religijos vergovėje. Tačiau tikintieji, išsimėtę po pasaulį, buvo atmetę lotynų Vulgatą. Jie turėjo Priimtąjį tekstą (Textus Receptus). Jie turėjo gerąjį, neiškraipytąjį Dievo Žodį. Reformacijos laikais, XV a., kai Erazmas išspausdino graikiškąjį Priimtąjį tekstą (Textus Receptus), tas tekstas plito ir išpopuliarėjo tikinčiųjų tarpe.

1525 m. anglas **Viljamas Tyndeilas** (William Tindale) į anglų kalbą išvertė Erazmo graikiškąjį Priimtąjį tekstą. Tyndeilas buvo labai gabus žmogus ir laisvai kalbėjo septyniomis kalbomis. V. Tyndeilas taip pat skelbė Bibliją, todėl jam priešinosi Romos katalikai bei jį persekiojo. V. Tyndeilas viešai paskelbė savo motyvus, kodėl jis nori išversti Bibliją į anglų kalbą. Jis sakė, kad darys viską, jog paprastas žmogus, ariantis plūgu, turėtų savo rankose Bibliją, skaitytų ją ir žinotų daugiau nei religingasis katalikas. V. Tyndeilas siekė, kad kiekvienas žmogus, kas jis bebūtų, turėtų savo namuose Bibliją, kurią galėtų skaityti, ir žinotų, ką Dievas sako. Katalikams jis kalbėjo, kad paprasti žmonės, skaitydami Bibliją, žinos daugiau ir tikės daugiau, nei tradicijomis sekantys katalikai, neskaitantys ir netikintys Bibliją. V. Tyndeilas iš Erazmo graikiškojo teksto į anglų kalbą išvertė visą Naująjį testamentą ir nepilnai Senąjį testamentą. Bet po jo mirties jo sekėjai pabaigė išversti ir Senąjį testamentą. Šiuo V. Tyndeilo vertimu rėmėsi ir Karaliaus Jokūbo (King James) Biblijos vertėjai. Taip pat Martynas Liuteris Priimtąjį tekstą (Textus Receptus) išvertė į vokiečių kalbą, nors pastebėtina, kad versdamas Liuteris nevengė savų interpretacijų. Martynas Liuteris buvo labai aktyvus ir energingas reformatorius. Jis taip pat turėjo priėjimą prie įvairiausių rankraščių. Jis pasirinko geruosius Dievo išsaugotus rankraščius. Erazmas, V. Tyndeilas, M. Liuteris ir kiti žmonės darė tai, ką ir mes šiandien darome. Mes šiandien irgi norime atpažinti, kur yra tikrasis Dievo tekstas. Reformacijos laikotarpiu, po M. Liuterio vertimo, Textus Receptus tekstas buvo išverstas dar į daugumą trisdešimt pasaulio kalbų. Textus Receptus buvo išverstas ir į lietuvių kalbą. XVI a. pradžioje Jonas Brekūnas išvertė M. Liuterio vokiškąją Bibliją į lietuvių kalbą. Tuo metu lietuvių kalba nebuvo tokia, kokia yra dabartinė. Joje buvo labai daug prūsiškų žodžių.

Taigi Reformacijos laikotarpiu, XVI a. pradėjo atsirasti Biblijų įvairiomis pasaulio kalbomis, išverstų iš Priimtojo teksto (Textus Receptus). Kai įvairių kalbų žmonės turėjo Priimtojo teksto (Textus Receptus) Biblijas, jos pradėjo plisti tikinčiųjų tarpe. Dėl to pradėjo šiauštis Romos katalikai. Tai juos labai supykė, kadangi žmonės pradėjo skaityti Bibliją, ją studijuoti, ją tikėti ir ją skelbti. Katalikai sušaukė Tarybą. Vienoje iš Tarybų katalikai pasakė, kad jei žmonės savo gimtąja kalba pradės skaityti Bibliją, tai išeis tik į blogą, bet ne į gera. Katalikai ėmėsi priemonių ir išleido tokius nuostatus:

Pirma: žmonės galės skaityti Bibliją, jei leis vyskupas.

Antra: šitokį leidimą jie turėjo turėti raštišku pavidalu.

Trečia: žmonės galės skaityti tik katalikiškąją versiją – Lotynų Vulgatą, kurią atmetė tikintieji.

Jeronimo lotyniškoji Vulgata yra oficiali katalikų Biblija. Ją turime ir lietuvių kalba. Šioje Biblijoje prie Dievo Žodžio yra pridėtos įvairios knygos, be to, yra daugybė iškraipymų, nes ji buvo išversta iš iškraipytojo teksto. Katalikų Taryba oficialiai pasmerkė tuos, kurie naudoja Priimtąjį tekstą (Textus Receptus). Kai Priimtasis tekstas (Textus Receptus) buvo verčiamas į kitas kalbas ir kitų kalbų žmonės pradėjo skaityti šio teksto Biblijas, tuomet į šį procesą sureagavo katalikai. Katalikų reakcija ir pasipriešinimas Priimtajam tekstui (Textus Receptus) pasireiškė trimis svarbiais įvykiais.

Jėzuitai

Vienas iš svarbiausių įvykių buvo **Ignaco Lojolos** (Injigo Lopess de Onjass i Lojola, 1491-1556) jėzuitų judėjimo įkūrimas. Jėzuitai buvo karingi pedagogai. Jų tikslas buvo siekti, kad Biblijos tikintieji eitų su jais į kompromisus intelektualiam lygyje. Jėzuitai norėjo įrodyti, kad intelektualumas, išsilavinimas yra aukštesni dalykai nei „kvailų“ tikinčiųjų pasitikėjimas Biblija. Ar žinote, kas šiandien valdo pasaulį? Katalikai. Katalikybė politikoje, katalikybė ekonomikoje, katalikybė televizijoje, katalikybė įvairiose informacijos sferose. Visur, kur tik koks prezidentas kur nors išvyksta ar vyksta koks svarbus įvykis, arba vyksta kokio nors naujai pastatyto pastato ar paminklo įkurtuvės, visur pamatysite ilgomis sutanomis apsirengusius kunigus, tviskančius auksu ir viską žegnojančius, laiminančius (beje, žodis „žegnoti“ – tai senosios lietuvių kalbos žodis „laiminti“). Visas pasaulis lenkiasi katalikybei. Jėzuitai – patys pagrindiniai katalikų kurjeriai, karingi pedagogai, karingai peršantys katalikybę. Jėzuitų tikslas buvo užkariauti visus universitetus ir institutus. Užkerėti juos katalikybės principais, viskuo, ką skelbia katalikybė. XVI a. pradžioje dauguma pasaulio institutų ir universitetų buvo užkariauti jėzuitų. Jie užėmė valdomąsias ir pedagogų pozicijas. Profesoriai, mokytojai, valdytojai pagrįdė buvo jėzuitai. Visiems studentams ir aplinkiniams jie piršo katalikybės teorijas. Taigi vienas iš žingsnių, padarytų Reformacijos laikais, priešinant Biblijos tikintiesiems, buvo jėzuitų judėjimo įkūrimas.

Ypatingoji Taryba

Antras įvykis, kuriuo buvo siekiama pasipriešinti Biblijos skelbėjams ir Priimtojo teksto (Textus Receptus) plitimui, buvo Ypatingoji taryba, 1554-1563 m. įkurta katalikų. Šios Tarybos įkūrimo priežastis – pasipriešinti Reformacijai, sustabdyti ją. Buvo siekiama sustabdyti Priimtojo teksto plitimą, sustabdyti Biblijos tikinčiųjų judėjimą. Kokia buvo pagrindinė Ypatingosios tarybos tema? Apie ką jie daugiausiai kalbėjosi? Koks buvo pats pagrindinis rūpestis? Jie iškėlė klausimą: Kokį tekstą reikia išleisti? Koks tekstas turi būti šiandien? To pasekoje jie išleido viešus nuostatus.

Pirmasis nuostatas skelbė, kad žmogus, kuris tikės, jog Biblijoje yra pakankamai informacijos, pakankamai žinių apie išgelbėjimą, ir pakanka vien tuo tikėti, kad būtum išgelbėtas, toks žmogus bus prakeiktas. Tokius žmones katalikų bažnyčia prakeikia. Jie smerkė Biblijos tikinčiuosius, kurie tiki, kad žmogus gali būti išgelbėtas malone per tikėjimą. Taryba pareiškė, kad Biblijoje nėra žinios apie išgelbėjimą, o žmo-

gus, kuris norės iškelti Dievo Žodį aukščiau katalikų bažnyčios doktrinų ir tradicijų, bus prakeiktas.

Antrasis nuostatas. Žmogus, kuris pripažįsta, kad Dievo Žodyje nėra Apokrifų, kuriuos įtraukė katalikai, bus prakeiktas. Jei žmogus tiki, kad Biblijoje yra tik 66 knygos, tuomet jis prakeiktas. Toks yra oficialus Romos katalikų pareiškimas. Taryba smerkė Priimtąjį tekstą (Textus Receptus), nes jame nebuvo Apokrifų – pridėtinių raštų.

Trečiasis nuostatas. Taryba pareiškė, kad prakeiktas bus kiekvienas žmogus, kuris sako, jog reikia Bibliją skaityti savo gimtąja kalba ir kad Vulgata yra iškraipytas tekstas. Romos katalikai viešai prakeikė Priimtąjį tekstą (Textus Receptus) ir palaimino iškraipytąjį tekstą, kuris yra oficiali katalikų Biblija – lotynų Vulgata. Jie tvirtino, kad Apokrifai, tos pridėtinės katalikų knygos, taip pat yra įkvėptas Dievo Žodis. Tuo jie sako, kad lotynų Vulgata yra teisingas Dievo Žodžio tekstas. Jie viešai pareiškė, kad Priimtasis tekstas (Textus Receptus) yra pavojingas tekstas.

Ketvirtas nuostatas. Žmogus, kuris tiki, kad Biblija gali būti skaitoma ir suprantama be Romos katalikų bažnyčios pagalbos, yra prakeiktas. Tokiu nuostatu katalikai viešai pareiškė, kad jų tradicijos yra lygios Raštui. Romos katalikai sako, kad nei vienas žmogus, atskirai nuo katalikų kunigų, negali skaityti ir suprasti Biblijos. Kas nori suprasti Bibliją, turi eiti pas kunigus, kad jie išaiškintų Raštą, nes jiems vieniems yra duotas Biblijos supratimas.

Štai taip „skambėjo varpai“ iš Ypatingojo susirinkimo, kurių buvo sušaukę ir įkūrę katalikai kovai prieš Priimtąjį tekstą (Textus Receptus) ir tikinčiuosius, kurie skelbė Bibliją.

Šiandien turime tą patį, kas buvo daroma ir XV-XVI amžiuje. Puikus pavyzdys yra tai, kad šiandien yra pilna įvairiausių Biblijų, išverstų iš iškraipytojo teksto. Jos nukrito iš dangaus. Kažkas jas spausdina. Kažkas patvirtina, duoda leidimą jas spausdinti. Kažkas patvirtina ir pareiškia, jog tas iškraipytasis tekstas yra gerasis tekstas. Šiandien iškraipytasis tekstas yra pripažintas kaip gerasis tekstas.

Paskutinis dalykas, kurių katalikų judėjimas padarė XVI amžiuje, buvo tai, kad **1582 m. jėzuitai Prancūzijoje išleido Bibliją**. Tai buvo **lotynų Vulgata**, išversta ir išleista anglų kalba, kad anglų kalba kalbantys tikintieji ją skaitytų. Katalikai norėjo išstumti Priimtojo teksto (Textus Receptus) Bibliją. Todėl jie priešpastatė savąją Bibliją. Jie viešai paskelbė, kad tas, kuris skaitys Priimtojo teksto (Textus Receptus) Biblijas – Tyndeilo ar Ženevos Biblijas (Tai buvo labai gera Biblija), – bus prakeiktas. Katalikų įbauginti žmonės pradėjo skaityti katalikų Bibliją. Taip pat katalikų Biblija buvo išversta į prancūzų ir italų kalbas. Prancūzai ir italai turėjo Priimtojo teksto (Textus Receptus) Biblijas. Todėl katalikai tam, kad pasirpriešintų Priimtąjam tekstui (Textus Receptus), išleido savąją katalikų Bibliją prancūzų ir italų kalbomis. Kaip rašoma istoriniuose šaltiniuose, katalikai darė žmonėms spaudimą – prakeikė visus, kurie skaito Priimtąjį tekstą. Todėl įbauginti žmonės ėmė katalikiškąją Bibliją. Tačiau Biblijos tikintieji atmetė katalikiškąją Bibliją ir laikėsi Priimtojo teksto (Textus Receptus). Dėl to jie buvo aktyviai persekiojami, kankinami ir žudomi.

Reformacijos laikais Priimtas tekstas (Textus Receptus) buvo spausdinamas ir verčiamas į įvairias kalbas, pradedant anglų ir vokiečių. Jis plito po visą Europą. Tikintieji turėjo Priimtojo teksto (Textus Receptus) Biblijas, skaitė jas, studijavo ir skelbė. Ir tuomet katalikų Motina Bažnyčia pradėjo tam priešintis. Jos pirmasis smūgis buvo nukreiptas į Priimtojo teksto (Textus Receptus) autoriteto sunaikinimą. Sunaikinus Priimtąjį tekstą, sunaikinamas ir skelbimas, mokslas, kuris buvo skelbiamas iš Priimtojo teksto (Textus Receptus).

Labai svarbu suvokti, kad jei šiandien savo rankose neturime Dievo išsaugotojo teksto, Priimtojo teksto (Textus Receptus), kuris yra neiškraipytas, tuomet mes neturime to mokslo, kurį Dievas idėjo savo Žodyje. Kai susirenka fundamentalistai, pastoriai ir kiti tikintieji, neturintys tikrojo Žodžio, jie ginčijasi dėl įvairių teologinių klausimų, nes turi skirtingas Biblijas su skirtingais tekstais. Taip prarandamas pasitikėjimas Biblija, nes Biblijų tekstai skirtingi, nebeaišku, kuris tekstas sako tiesą. Dievo Žodis praranda savo vertę. Žinote, kas tuomet įvyksta? Kritimas. Bažnyčia smunka. Bažnyčioje nėra skelbiamas tas mokslas, kuris turėtų būti skelbiamas. Visais laikais ir visokiomis priemonėmis šito siekė ir siekia katalikybė.

26 PAMOKA

MAŽUMOS TEKSTAS IR JO CHARAKTERISTIKOS

Praėjusiose pamokose peržiūrėjome išsaugotojo Dievo Žodžio teksto istoriją. Ne vien tik išsaugotojo, bet ir iškraipytojo teksto istoriją. Susipažinome su Dievo sukurtu procesu, per kurį Jis išsaugojo Savo žodžių tekstą. Nagrinėjome šėtono tikslą ir procesą, kaip jis siekia iškraipyti Dievo Žodį. Prisimename apaštalo Pauliaus žodžius 2 Korintiečiams 2, 17: „Nes mes nesame kaip daugelis, kurie iškraipo Dievo Žodį“. Remiantis įvairiais istoriniais šaltiniais, artimiau susipažinome su konkrečiais žmonėmis, kurie iškraipė Dievo žodį. Dievo žodžio iškraipymas prasidėjo apaštalu laikais. Paulius rašo korintiečiams, perspėdamas apie tai tikinčiuosius. Taip pat Jonas, rašydamas Apreiškimo knyga, perspėja tikinčiuosius, kad nei vienas nei pridėtų ką nors prie Dievo Žodžio, nei iš jo atimtų. Patys apaštalai anuo metu perspėjo tikinčiuosius, kad jie atkreiptų dėmesį, kad jie būtų budrūs, jog išsaugotų Dievo Žodį neiškraipyta.

Tam, kad būtų sunaikinti rankraščiai, Dievo Žodis, reikia jį iškraipyti. Kai Dievo Žodis iškraipytas, jis nebeturi vertės. Tai jau nebėra Dievo ištarti žodžiai. Juose nebėra Dievo galios.

Tačiau neįmanoma sunaikinti Dievo Rašto, kad jis nebeegzistuotų žemėje. Kodėl? Todėl, kad Dievas pažadėjo, jog Jis išsaugos Savąjį tekstą per visą istoriją ir parūpino išsaugojimo procesą. Šėtono tikslas – ne sunaikinti Dievo Žodį, bet jį iškraipyti. Šėtono tikslas sukurti savąjį – iškraipytąjį tekstą. Nagrinėjome, kaip buvo išleistas iš-

kraipytasis tekstas, kad nukreiptų žmonių dėmesį nuo gerojo teksto, kad Priimtasis tekstas (Textus Receptus) prarastų paklausą.

Tie, kurie išleido iškraipytąjį tekstą, ir tie, kurie išleido Priimtąjį tekstą (Textus Receptus), turėjo savas metodikas. Pažvelkime į iškraipytojo, Mažumos teksto, metodiką.

Mažumos teksto charakteristika.

Atkuriantys Mažumos tekstą, naudojami natūraliu metodu, laikėsi natūralaus požiūrio į Dievo Žodį. Pagal natūralųjį metodą Dievo Žodis yra išsaugojamas lygiai taip pat, kaip ir kitos knygos. Biblija yra žmogaus rankose. Jei žmogus ją pasirūpins, ją išsaugos, tuomet Dievo Žodis bus išsaugotas, o jei ne – jis išnyks. Viskas priklauso nuo žmogaus. Jei žmogus pasirūpins, tuomet Raštas bus išsaugotas, jei ne – jis pražus. Tie, kurie atstatinėjo iškraipytąjį tekstą, visiškai atmetė Šv. Dvasios darbą, kad Šv. Dvasia išsaugo tekstą per istoriją. Šv. Dvasia veikia per Dievo Žodį, moko juos Žodžio išsaugojimo proceso, atskleisto Rašte. Tuomet tikintieji pasirūpina, kad Dievo žodis nebūtų iškraipytas ir kad jis būtų platinamas.

Mažumos teksto kūrėjai darė viską, kad tik sunaikintų Priimtąjį tekstą (Textus Receptus). Pagrindinis jų tikslas – daryti viską, kad Priimtasis tekstas prarastų autoritetą, populiarumą.

Biblijos kritikų požiūriu, pirmiausia reikia surinkti rankraščius ir iš jų išrinkti, kuris yra tikrasis tekstas.

Tikinčiųjų požiūris kitoks. Mes iš anksto žinome, kad Dievas išsaugos Savąjį Žodį. Mes tai žinome iš Dievo Žodžio. Mes žinome, kad Dievo Žodis buvo išsaugotas per kopijų gausą. Dievo Žodžio tekstas randamas Daugumos tekste, daugybėje rankraščių, atitinkančių vienas kitą teksto žodžiais. Mes pajėgūs surasti Dievo Žodžio tekstą, nes mes žinome, kur jo ieškoti, kaip jį atpažinti. Mes žinome metodiką, per kurią Dievas išsaugo savąjį tekstą.

Tie, kurie atkūrė iškraipytąjį, Mažumos tekstą, laikėsi tokių taisyklių:

1. Senesnis tekstas yra geresnis už naujesnį. IV-V a. tekstai yra daug priimtinesni ir tikresni už IX–XVI a. tekstus. Kuo senesnis rankraštis, tuo jis yra geresnis, tuo artimesnis originalui.

Nagrindėdami rankraščių istoriją mes sužinojome, kad Dievas išsaugojo Savąjį tekstą per Daugumos rankraščius. Tie rankraščiai būdavo kopijuojami, vėliau pasenę būdavo sunaikinami, būdavo padaromos naujesnės kopijos. Paskui ir naujesnės pasendavo, jos būdavo sunaikinamos ir vėl būdavo daromos naujos kopijos. Todėl Dievo išsaugoto teksto rankraščiai nepaseno, jie yra naujesni, IX–XV a. rankraščiai. Išsaugotasis tekstas yra vėlesniuose IX–XV a. rankraščiuose.

2. Kuo tekstas yra sudėtingesnis, kuo sunkiau skaitomas, tuo jis yra geresnis. Trumpesnis tekstas yra priimtinesnis už ilgąjį tekstą. Jie laikosi tokios pozicijos todėl,

kad nori išmesti eilutes, „nukasti eilučių galūnes“, išmesti iš teksto žodžius. Todėl jiems ir patinka jų pačių susigalvota taisyklė.

3. Rankraščiai, kuriuose yra mokslas, yra mažiau priimtini. Rankraščiai, kuriuose yra skelbiamas mokslas, nėra reikalingi. Tačiau Dievo Žodis ir yra mokslas. Dievo Žodyje pilna eilučių, kurios tai liudija.

Tokių taisyklių ir metodų buvo laikomasi, kad galima būtų atsikratyti Priimtojo teksto (Textus Receptus), kad šis prarastų autoritetą ir užleistą vietą iškraipytajam Mažumos tekstui. Tai vyko XVII–XVIII amžiuose. Vėliau, XIX a., buvo laikomasi B. Vestkoto ir F. Horto požiūrio, priėjimo prie Biblijos teksto, kaip reikia atstatyti Dievo Žodžio tekstą.

B. Vestkotas buvo konservatyvus anglikonų bažnyčios vyskupas. Jis buvo parašęs daug Naujojo testamento knygų komentarų, kritinių komentarų. F. Hortas buvo Kembridžo universiteto profesorius. B. Vestkotas ir F. Hortas veikė kartu. F. Hortas visuose dalykuose vadovavosi protu. Jis buvo idėjų šaltinis atkuriant tekstą. O B. Vestkotas buvo garsus savo populiarumu. Jis turėjo vardą, garbę tarp žmonių. F. Hortas buvo iniciatyvesnis nei B. Vestkotas. Jis daugiau prisidėjo prie iškraipytojo teksto atstatymo. Jie išvystė naują graikiškąjį tekstą. B. Vestkoto ir F. Horto idėja buvo pakeisti Daugumos tekstą iškraipytoju tekstu. B. Vestkoto ir F. Horto išleistas tekstas, Mažumos tekstas, buvo oficialiai pripažintas religinių bažnyčių, organizacijų, teologijos universitetų ir kolegijų. Jis buvo pripažintas kaip oficialus tekstas. Visa tai įvyko 1881 m. Nuo to laiko iki dabar, šis iškraipytasis tekstas, Mažumos tekstas, yra populiariausias ir priimtinausias tekstas tarp krikščionių.

Atstatydami iškraipytąjį tekstą, B. Vestkotas ir F. Hortas laikėsi trijų principų:

1. F. Hortas sudėliojo rankraščius į gimines, į keturias grupes. Lygiai tą patį padarė ir J. Griesbachas. Jis taip pat suskirstė rankraščius į keturias šeimas. Kokie yra kriterijai, pagal kuriuos rankraščiai sugrupuojami į keturias grupes? Pagrindinis kriterijus yra tas, kad rankraščiai yra skirtingi. Yra skirtingi tekstai. F. Hortas suskirstė rankraščius į keturis pagrindinius teksto tipus:

Pirmiausia yra **siriškas** rankraščių tipas. Tai lengvai suprantamas tekstas, paprasta kalba.

Antra grupė yra **vakarietiškas** tekstas. Tai tekstas, kuris turėjo daugiau žodžių tekste. Šiame tekste papildomai pridėta eilučių ir knygų (Apokrifų).

Trečias tekstas yra **aleksandrietiškas** tekstas. Tai tekstas, kuris buvo naudojamas šiaurinėje Afrikoje. Tai klasikinis tekstas.

Ketvirtas tekstas, kaip F. Hortas vadina, – neutralus tekstas. Tai **Vatikano** rankraštis. B. Vestkotas ir F. Hortas laikėsi tokios nuomonės, kad šis tekstas yra originalus Dievo Žodžio tekstas.

2. Sujungimo teorija. Šios teorijos principas yra toks, kai paimami du rankraščiai, jie sujungiami, ir taip gaunamas vienas rankraštis. B. Vestkotas ir F. Hortas pateikė klasikinį pavyzdį apie sujungimo teoriją. Luko 24, 53: „Ir nuolat buvo šventykloje, girdami ir laimindami Dievą. Amen“. Vakarietiškas tekstas sako: „Ir nuolat buvo šventykloje girdami Dievą. Amen“. Nėra žodžio „laimindami“. O neutralus, Vatikano tekstas, sako: „Ir nuolat buvo šventykloje laimindami Dievą. Amen“. Nėra žodžio „girdami“. Šiuose abiejuose tekstuose trūksta žodžių, todėl sujungus šiuos abu tekstus gavosi: „Ir nuolat buvo šventykloje, girdami ir laimindami Dievą. Amen“.

B. Vestkotas ir F. Hortas sako, kad siriškas tekstas taip ir buvo sukomplektuotas: buvo sujungtas vakarietiškas tekstas su Vatikano tekstu. Jame yra tiek Vatikano teksto žodžių, tiek vakarietiško teksto žodžių. B. Vestkotas ir F. Hortas sako, kad ši sujungimo teorija įvyko II-III a., kai tam tikra taryba priėmė šią sujungimo teoriją. Tai įvyko Antioche. Pagrindinė tos tarybos galva buvo Liucijus. B. Vestkotas ir F. Hortas sako, kad Priimtasis tekstas (Textus Receptus) nėra išsaugotasis be jokių klaidų tekstas, bet yra sujungtas iš dviejų tekstų. Tačiau mes žinome, kad Priimtasis tekstas (Textus Receptus) visai ne taip atsirado. Jis nebuvo padarytas iš dviejų skirtingų iškraipytų tekstų, jis buvo išsaugotas tikinčiųjų rankomis per daugumą kopijų. Tikintieji atmetė iškraipytus vakarietiškąjį ir Vatikano tekstus.

27 PAMOKA

RANKRAŠČIŲ KRITIKŲ METODAI

Yra trys laikotarpiai, kuriuose buvo naudojamas Biblijos kritikų metodas.

Pirmas laikotarpis – XVI a. Kai įvairiomis kalbomis buvo platinamas Priimtasis tekstas (Textus Receptus), atsirado opozicija. Ši opozicija turėjo vienintelį tikslą – sumenkinti Daugumos tekstą ir išpopuliarinti iškraipytąjį Mažumos tekstą.

Antras laikotarpis – XIX a. pradžioje. Šiame laikotarpyje B. Vestkotas ir F. Hortas atpažino ir sugrupavo rankraščius į keturias šeimas.

Vestkotas ir Hortas laikėsi požiūrio, kad Priimtasis tekstas (Textus Receptus), kitaip dar vadinamas biznatiškuoju, atsirado sujungus Vatikano rankraščius su vakarietiškais. Tačiau tai reikštų, kad Priimtasis tekstas (Textus Receptus) nebuvo originalus tekstas, jo nebuvo nuo pradžių: jei nebūtų buvę Vatikano teksto ir vakarietiško teksto, nebūtų buvę ir Priimtojo teksto (Textus Receptus). Tačiau mes žinome, kad buvo atvirkščiai. Priimtasis tekstas (Textus Receptus) buvo iškraipytas, ir tokiu būdu atsirado vakarietiškas, Vatikano, aleksandrietiškas bei kiti iškraipytieji tekstai. Jei nebūtų buvę Priimtojo teksto (Textus Receptus), nebūtų buvę ką iškraipyti ir nebūtų buvę visų kitų tekstų. Vestkotas ir Hortas laikėsi tokio požiūrio, kad iš dviejų ar kelių tekstų buvo padarytas Priimtasis tekstas (Textus Receptus). Tokios prielaidos jie laikėsi todėl, kad Priimtasis tekstas (Textus Receptus) buvo vėlesniuose, IX-XV a., rankraščiuose. Kaip žinia, tai atsitiko todėl,

kad nuo pat I a. buvo daromos rankraščių kopijos. Po kiek laiko, po ilgesnio naudojimo, jos susidėvėdavo, pasendavo. Tada tas susidėvėjęs sunaikindavo, būdavo daromos naujos kopijos. Šitoks procesas vyko per visą istoriją. Todėl senesnės kopijos neišsilaikė iki vėlesnių amžių. Dievo išsaugotasis tekstas per tikinčiųjų rankas buvo išsaugotas ir yra palyginti jaunas – IX-XV a. tekstas.

Tuo tarpu iškraipytieji IV-V a. rankraščiai išgulėjo smėlynuose ir išsilaikė iki mūsų dienų. Tikintieji jų nenaudojo, juos atmetė. Todėl jie nesusidėvėjo ir paslėpti labai ilgai išsilaikė. Taigi Vestkotas ir Hortas sakė, kadangi tie IV-V a. rankraščiai buvo patys seniausi, vadinasi ir artimiausi originalui. Pasak jų, IX-XV a. Daugumos teksto rankraščiai yra vėlesni. Vadinasi, jie buvo sujungti iš senesnių, IV-V a. Vatikano, vakarietiško, aleksandrietiško ir kitų senų rankraščių. Vadovaudamiesi tokia logika, Vestkotas ir Hortas priėjo išvados, kad vėlesnieji rankraščiai buvo sukomplektuoti iš senesniųjų. Tačiau jie neįvertino, kad šie IX-XV a. rankraščiai buvo tikinčiųjų išsaugoti per visą istoriją. Jie buvo visiškai atskiri nuo IV-V a. rankraščių, jie skyrėsi savo tekstu. IV-V a. rankraščiai buvo iškraipyti ir atmesti tikinčiųjų.

Vestkotas ir Hortas išvystė labai gudrią idėją. Jie suskirstė rankraščius į keturias šeimas:

1. Priimtasis tekstas (Textus Receptus) arba kitaip tariant siriškas, bizantiškas tekstas.
2. Vakarietiškas tekstas.
3. Aleksandrietiškas tekstas
4. Vatikano tekstas.

Priimtojo teksto (Textus Receptus) yra suskaičiuota penki tūkstančiai du šimtai rankraščių. Na, o Aleksandrietiško, Vakarietiško ir Vatikano tekstų, bendrai paėmus, jų yra 44 rankraščiai. Nesvarbu, kiek vienoje šeimoje yra rankraščių, kiekvienai šeimai buvo skiriama po vieną balsą. Priimtojo teksto (Textus Receptus) buvo penki tūkstančiai du šimtai rankraščių, tačiau jam buvo skiriamas tik vienas balsas. Vatikano rankraščiams, nors jų buvo tik keli, – taip pat buvo skiriamas vienas balsas. Vakarietiškiems rankraščiams, nors jų buvo nedaug, taip pat – vienas balsas. Aleksandrietiškiems rankraščiams, nors jų buvo tik keli, – vienas balsas. Iškraipytųjų rankraščių buvo tik keletas, o Siriško teksto – penki tūkstančiai du šimtai rankraščių, sutinkančių vienas su kitu teksto žodžiais, tačiau nesutinkančių su Vakarietišku, Aleksandrietišku ir Vatikano tekstais. Rankraščių kiekiu ir liudijimu Priimtasis tekstas (Textus Receptus) pranoko iškraipytąjį tekstą. Nors jis ir turėjo penkis tūkstančius du šimtus rankraščių kopijų, tačiau jam buvo skiriamas tik vienas balsas, nes jis atstovavo tik vienai šeimai. Vestkoto ir Horto pagrindinis teiginys buvo tas, kad reikia pasverti kiekvieno rankraščio liudijimą, bet ne suskaičiuoti liudijančių rankraščių kiekį. Jie tai sakė todėl, kad norėjo sunaikinti Priimtąjį tekstą, kad tie penki tūkstančiai du šimtai liudininkų gautų tik vieną balsą, nes jie priklausė vienai sirų šeimai. Vakarietiškas tekstas turi vieną balsą, Aleksandrietiškas

tekstas – vieną balsą ir Vatikano tekstas turi vieną balsą. Taigi Priimtas tekstas turėjo vieną balsą prieš tris balsus. Kuri šeima tokiu atveju laimi balsavimą? Kuris tekstas laimės? Ar tas, kuris turi vienos šeimos balsą, ar tas, kuris turi trijų šeimų balsus? Už kuri buvo nubalsuota? Be abejo, už Priimtąjį tekstą (Textus Receptus) nubalsuota nebuvo. Buvo pasirinktos tos trys šeimos, kurioms priklausė senesnieji rankraščiai.

Vestkotas ir Hortas sakė, kad įrodymai turi būti pasveriami, bet neskaičiuojami. Tačiau iš tikrųjų įrodymai turi būti ir pasveriami, ir paskaičiuojami. Darant vertimus, kopijas, koks tekstas yra svarbiausias? Ar tas, kuris turi penkis tūkstančius du šimtus balsų, ar tas, kuris turi keturiasdešimt kelis balsus? Žinoma kad tas, kuris turi penkis tūkstančius du šimtus balsų, nes tai yra Daugumos, plačiai tikinčiųjų vartojamas, tekstas. Šie kritikai – Vestkotas ir Hortas – nenorėjo skaičiuoti tekstu, nes Priimtojo teksto buvo penki tūkstančiai du šimtai rankraščių. Vetskotas ir Hortas būtų pralaimėję. Vestkoto ir Horto tikslas buvo sunaikinti gerojo teksto įtaką tikintiesiems, kad jis prarastų populiarumą. Todėl jis buvo sumenkintas iki vieno balso.

Vestkotas ir Hortas sukūrė sujungimo teoriją – sujungus kelių rankraščių tipus gaunasi vienas rankraščių tipas. Naujajame testamente yra 8000 eilučių. Jei Siriškas tekstas (Priimtas tekstas) buvo gautas iš Vakarietiško ir Vatikano tekstu, tai reikėjo įrodyti. Kaip galvojate, kiek Vestkotas ir Hortas turėjo įrodymų? Iš 8000 eilučių jie turėjo tik aštuonias eilutes. Ar gali pasitvirtinti tokia teorija, kad Siriškas tekstas atsirado sujungus du tekstus: Vakarietišką ir Vatikano? Ne. Tai tik Vestkoto ir Horto fantazija. Štai eilutės, kurios „patvirtino“ šią teoriją.

Mk 6, 33; Mk 8, 26; Mk 9, 38. 49; Lk 9, 10; Lk 11, 54; Lk 12, 18 ir Lk 24, 53. Pagal kitas NT eilutes neįmanoma to įrodyti. Tokia teorija yra klaidinga. Tai tiesiog žmogaus sukurta teorija tam, kad būtų sunaikintas Priimtas tekstas (Textus Receptus).

Štai tokių teorijų laikėsi Biblijos kritikai, kurie atkūrė ir išaukštino Mažumos tekstą. Jie atmetė Daugumos tekstą, Priimtąjį tekstą, ir sakė, kad Mažumos tekstas yra geriausias.

Pažiūrėkime **kokios metodikos laikėsi tie, kurie atkūrė išsaugotąjį, Priimtąjį tekstą** (Textus Receptus), kitaip vadinamą Daugumos tekstu.

Per visą istoriją tikintieji skaitė Bibliją, ją studijavo ir skelbė. Daugumos tekstas buvo tikinčiųjų tekstas aštuoniolika šimtmečių. Ši tikinčiųjų Priimtąjį tekstą sudarė tiek rankraščių, tiek įvairių Biblijos vertimų visuma.

Dalykai, kurių laikėsi tikintieji, nustatinėdami, **kur yra tikrasis tekstas:**

1. Buvo svarbus rankraščių skaičius.

Tikintieji atrinkinėjo pagal skaičių, kur yra tikrieji rankraščiai. Jie įvertino, kiek yra rankraščių, sutampančių teksto žodžiais. Buvo atrinkinėjami tūkstančiai rankraščių, kurių tekstai liudijo vieną ir tą patį. Nustatinėjant tikrąjį tekstą labai svarbu žiū-

rėti į rankraščių, sutampančių teksto žodžiais, skaičių. Būtent Daugumos tekstas, kuri liudija tūkstančiai rankraščių, ir yra Dievo išsaugotasis tekstas per visą istoriją. Be to, turėjo būti ne tik Daugumos tekstas, bet turėjo būti rankraščiai iš skirtingų vietų, kad jie būtų nepriklausomi vienas nuo kito. Kad nebūtų šimtas rankraščių, nukopijuotų nuo vieno rankraščio. Tai turėjo būti rankraščiai iš skirtingų vietų ir taip pat vertimai įvairiomis kalbomis. Nepaisant to, kad buvo įvairių rankraščių iš įvairių vietovių ir įvairių vertimų, jų visų tekstai turėjo sutapti žodžių tikslumu. Kai tūkstančiai rankraščių ir taip pat vertimų sutapdavo teksto žodžiais, tikintieji galėjo būti garantuoti, kad tai yra Dievo išsaugotasis tekstas.

Mažumos teksto šalininkai, kurie norėjo iškelti Mažumos tekstą, niekada nebuvo garantuoti, kad jie turi Dievo Žodį, nes jie atmetė tūkstančius rankraščių, sutampančių savo tekstais. O jei atmeti tūkstančius liudininkų, kurie liudija vieną ir tą patį, nesi garantuotas, ar turi Dievo Žodį.

2. Rankraščių ir įvairių vertimų senumas.

Rankraštis turėjo būti senas. Visi rankraščiai buvo seni. Nesvarbu, ar tai būtų II-V a. iškraipytieji rankraščiai, ar IX-XV a. neiškraipytieji rankraščiai. Kaip nustatyti rankraščių amžių? Arba mes iš tam tikrų šaltinių žinome, kad tai senas rankraštis, arba turime turėti tūkstančius naujesnių rankraščių kopijų, kurios įrodo, kad jos buvo nurašytos nuo senųjų rankraščių. Iš kur atsirado tie tūkstančiai naujesnių rankraščių kopijų? Jos buvo nukopijuotos nuo senesniųjų. Faktas tas, kad vien tik rankraščių amžius nėra rodiklis. Yra IV-V a. senesnieji rankraščiai, tačiau jie yra iškraipyti. Jei rankraščių tikrumą nulemtų amžius, tai tie IV-V a. rankraščiai turėtų būti Dievo išsaugotas Žodis. Tačiau yra visiškai ne taip. Tie rankraščiai buvo iškraipytieji ir tikinčiųjų atmeti. Na, o buvo daromos kopijos iš gerojo teksto, ir jos plito. Jų atsirado tūkstančiai, nes senos buvo vis naikinamos, vietoj jų iki pat XV a. buvo daromos naujos. Taigi vien tik pagal amžių negalima nustatinėti rankraščių tikrumo. Klaidos būtų neišvengiamos.

3. Įrodymų įvairovė.

Labai svarbi vertimų, ir originalių rankraščių kopijų įvairovė. Rankraščiai turėjo būti iš įvairių šaltinių. Jie turėjo skirtis kalba, kopijos turėjo būti padarytos skirtingais amžiais, taip pat turėjo būti kitų įrodymų, jog tie tūkstančiai rankraščių yra nepriklausomi vienas nuo kito, kad jie – iš skirtingų šaltinių: tiek rankraščiai, tiek vertimai. Tačiau vienas dalykas, kuris juos turėjo jungti – nesvarbu, kad jie buvo iš skirtingų šaltinių ir parašyti skirtingomis kalbomis, – visi jie turėjo atitikti teksto žodžiais. Tai buvo labai svarbus dalykas, kuris rodė, kad tai – tikrasis Dievo Žodis, išsaugotas per visą istoriją. Tekstų įvairumas buvo labai svarbus. Iš įvairių vietovių, iš skirtingų laikotarpių, skirtingos rūšies tekstai, ar tai būtų rankraščiai, ar tai būtų Biblijos vertimai, ar tai būtų bažnyčios Tėvų citatos, kuriose yra Rašto eilučių... Šie tekstai, tiek rankraščiai, tiek vertimai, tiek papirusai ir kt. raštai, atėję iš skirtingų šaltinių, tačiau atitikę vienas kitą savo žodžiais, buvo labai svarbūs liudytojai.

4. Nenutrūkstamumas, nuoseklumas.

Tas pats išsaugotas tekstas turėjo tęstis per istoriją. Negalėjo kažkur istorijoje imti ir dingti tekstas ar jo dalys, kažkur pasimesti, o paskui vėl atsirasti.

5. Rankraščių liudijimo svarumas.

Jei rankraščiai per istoriją eina nenutrūkstamai ir yra teisingi, be klaidų, reiškia jie yra svarūs ir svarbūs rankraščiai.

6. Rankraščių tekstų sutapimas.

Kai palyginamos rankraščių eilutės, jos turi atitikti tekstą žodis į žodį.

Jei iš tūkstančių rankraščių atsiranda vienas kitas rankraštis, kuriame nuolat trūksta kažkokios eilutės vienoje ar kitoje vietoje, vadinasi jame kažkas pakeista. Jis iškraipytas, nes kiti tūkstančiai rankraščių paliudija, kad šitas rankraštis neatitinka reikalaujamo standarto, nustatyto kitų tūkstančių rankraščių, sutampančių teksto žodžiais.

7. Vidinis apsvarstymas.

Turi būti susirenkama ir visi tekstai turi būti apsvarstomi.

Šitų septynių principų laikėsi tikintieji, kurie atkūrė išsaugotąjį tekstą, kurie vertė tekstus, rankraščius, kurie darė kopijas, kurie jas spausdino ir platino. Visa tai yra surašyta istoriniuose veikaluose istorikų ir teologų.

28 PAMOKA

BIBLIJOS IŠSAUGOJIMO PRINCIPAI

Praėjusiose pamokose mokėmės apie Rašto įkvėpimą ir Rašto išsaugojimą. Mūsų tikėjimas gali drąsiai remtis tuo mokslu, nes Dievas įkvėpė Savo Žodį ir Dievas jį išsaugojo. Tai nėra aklas tikėjimas. Tai tikėjimas faktais, kuriuos Dievas pateikia Savajame Žodyje. Mūsų tikėjimas neturi remtis žmogaus logika ar filosofija. Mūsų tikėjimas turi remtis tuo, kas tikra. Būtent – Dievo Žodžiu, tuo, ką sako Dievo Žodis.

Matėme, kaip Dievas Šv. Dvasia vadovavo šiam procesui – teksto rašymui, teksto formavimui, komplektavimui ir platinimui. Visas Rašto išsaugojimo procesas vyko per istoriją nenutrūkstamai. Mes matėme Dievo Žodyje, kad šėtono politika, šėtono kėsni yra iškraipyti Dievo Žodį. Dievo Žodžio neįmanoma sunaikinti, nes Dievas pasakė, kad Jis išsaugos Savąjį Žodį per visą istoriją iš kartų į kartas. Todėl šėtono tikslas – jį

iškraipyti. Kai Dievo Žodis yra iškraipytas, sumažėja jo galia, tekstas praranda galią. Juk Dievo Žodis yra gyvas ir galingas, kaip rašoma Laiške hebrajams. Kai nebėra tyro Dievo Žodžio, nebėra ir Dievo galios, Dievo jėgos, Dievo gyvybės. Prisiminkime, kaip Paulius rašė savo laiške, kad yra daugelis, iškraipančių Dievo Žodį. Todėl vien remtis rankraščių senumu yra nelogiška.

Vien dėl to, kad rankraščiai yra seni, nereiškia, jog jie yra geri ir artimi originalui. Jau Pauliaus laikais, I a., buvo iškraipomi Raštai. Vadinasi **jau I a. atsirado iškraipyti rankraščiai**. Tai buvo seni rankraščiai. Nors jie ir seni, tačiau iškraipyti. Nors jie ir seni, tačiau nebūtinai artimi originalui. Todėl tam, kad nustatytume, ar rankraščiai yra artimi originalui, ar jie atitinka tikrąjį tekstą, neužtenka žinoti, kad tie rankraščiai yra seni, nes tarp jų jau yra ir iškraipytieji rankraščiai.

Praeitose pamokose matėme, jog per visą istoriją buvo nenutrūkstamai išsaugotas neiškraipytas Dievo tekstas, vadinamas Priimtuuju teksto (Textus Receptus). Jis plito, buvo daroma vis daugiau ir daugiau jo kopijų. Taip pat mokėmės, kad lygiagrečiai su Priimtuuju tekstu (Textus Receptus) pasirodydavo ir iškraipytais tekstas. Taip pat tyrinėjome, kokios metodikos laikėsi atkurdami Dievo žodžio tekstą Biblijos kritikai ir tie, kurie tikėjo Dievo Žodžiu, kurie priėmė neiškraipytajį Priimtąjį tekstą (Textus Receptus).

Prisiminkime du pagrindinius priėjimus prie Dievo Žodžio.

Natūralusis požiūris. Biblija yra kaip ir visos kitos knygos – paprasta, eilinė knyga, kuri gali būti išsaugoma, jei žmogus pasirūpins ja. Jei žmogus išsaugos ją per istoriją, išlaikys, tuomet ji bus išsaugota, jei ne – tuomet ji išnyks.

Antgamtinis požiūris. Biblija buvo išsaugota antgamtiniu būdu. Dievas ją išsaugojo. Dievas Rašte pažadėjo, kad išsaugos Savąjį Žodį, kad Jis išsaugos jį per tikinčiųjų rankas, kuriems Jis pavedė tai padaryti. Dievas pasirūpino, kad Jo Žodis būtų surašytas ir sukomplektuotas, kad tikintieji darytų jo kopijas, daugintų ir jas platintų. Dievas pasirūpino, kad visi turėtų po Dievo Žodžio kopiją. Mūsų požiūris į Bibliją neturi būti kaip į eilinę, paprastą knygą. Mūsų požiūris į Bibliją turėtų būti toks, tarsi mes prieitume prie Dievo, prie Jo Žodžio. Tai – Dievo įkvėpti, per istoriją išsaugoti žodžiai. Tai nepaprasta knyga, tai – Dievo knyga.

Mūsų požiūris į Bibliją neturi būti grįstas žmogaus logika, žmogaus filosofija. Mes į Bibliją turime žiūrėti kaip tikintieji. Prieidami prie Dievo Žodžio ir nustatydami, kur yra tikrasis Dievo Žodis, mes turime vadovautis tikėjimo principais. Principais, kurie remiasi tikėjimu apie tai, ko moko Dievo Žodis apie jo įkvėpimą ir išsaugojimą.

Septyni Biblijos išsaugojimo principai.

Tai principai, kurių mes, kaip tikintieji, turėtume laikytis.

1. Dievo tikslas – išsaugoti Savo Žodį per Daugumos tekstą, per daugybę rankraščių kopijų. Dievas siekia, kad Jo tekstas būtų platinamas, būtų daromos kopijos,

jis būtų verčiamas į įvairias kalbas. Jei vadovausimės šituo principu ir ieškosime būtent tokio teksto, kuris yra Daugumos tekstas, Dievo išsaugotas tekstas, tuomet mes turėsime Dievo įkvėptus žodžius, išsaugotus per visą istoriją. Būtent nuo šio principo viskas ir prasideda. Tai – pagrindinis, pamatinis principas, kurio mes turime laikytis kaip Biblijos tikintieji. Nes pats Dievo Žodis to moko.

2. Senasis testamentas buvo išsaugotas per Izraelio tautą. Dievas buvo paskyręs Izraelio tautą, levitų giminę, kad jie išsaugotų Dievo tekstą ir jį platintų.

3. Nupuolus Izraelio tautai (Apaštalų darbų 7 skyrius), Dievo Žodžio išsaugojimas ir plėtimas buvo patikėtas Kristaus Kūnui – bažnyčiai, kuri skelbė ir platino Dievo Žodį. Naujasis testamentas yra išsaugotas per Kristaus Kūną, per bažnyčios tikinčiuosius.

4. Bibliją sudaro 66 knygos: 39 Senojo testamento ir 27 Naujojo testamento. Tai yra tikrasis Daugumos tekstas, Dievo išsaugotas per visą istoriją, nes jis buvo suformuotas per Dievo padiktuotą procesą, atskleistą Rašte. Mes pripažįstame 66 knygas, kurios yra Dievo išsaugotos per visą istoriją.

5. Pirmasis išspausdintas graikiškas Naujasis testamentas parodo, kad Dievas išsaugo Savąjį tekstą. Jis buvo sukomplektuotas iš tūkstančių atsargiai atrinktų įvairių rankraščių kopijų, jis buvo be jokių klaidų ir yra vadinamas Priimtuuju tekstu (Textus Receptus). Tai yra pats tyriausias, pats švariausias išspausdintas tekstas, sukomplektuotas XV-XVI a.

6. 1611 m. Karaliaus Jokūbo (King James) Biblija yra tikslus Priimtojo teksto (Textus Receptus) vertimas į anglų kalbą iš graikų kalbos. Dievas patvirtino šį tekstą, nes jis atnešė daug palaiminimų tikintiesiems per visą istoriją. Jis atnešė didžiulę šviesą ir didelį aiškumą. Šitame tekste nėra klaidų, nes jis yra išverstas iš graikiško Priimtojo teksto (Textus Receptus), kuriame nėra klaidų. Visi šio teksto žodžiai turi Dievo galią, todėl tai pakeitė tikinčiųjų gyvenimus. Karaliaus Jokūbo (King James) Biblija anglų kalba yra Dievo išsaugotasis tekstas, išverstas į anglų kalbą ir skirtas anglų kalbantiems tikintiesiems. Todėl šis tekstas turi būti anglakalbių tikinčiųjų naudojamas ir ginamas.

7. Dievo tikslas – kad Jo Žodis būtų išverstas į gimtąsias žmonių kalbas. Kad įvairių pasaulio tautybių žmonės turėtų Dievo Žodį savo gimtąja kalba. Biblijoje yra nemažai eilučių, sakančių, kad Dievas nori, jog Jo Žodis būtų išverstas į įvairias kalbas.

Nagrinėjome, kaip iškraipytojo teksto šalininkai priešinosi išsaugotam Dievo Žodžio tekstui (Textus Receptus). Jie sukūrė įvairių metodu, kaip pasiekti, kad išsaugotasis Dievo tekstas būtų sunaikintas, o iškraipytasis tekstas būtų išaukštintas ir taptu populiarius visame pasaulyje. Tai vyksta ir šiandien. Šiandien yra daug iškraipytų Biblijų. Žmonės jas skaito ir nėra tikri, kad tai yra Dievo Žodis, nes visos jos skiriasi tekstu. Žmogus praranda tikėjimą Dievo Žodžiu. Žmogus nebetiki, kad surašyti žodžiai yra įkvėpti Dievo žodžiai. Kai kurie fundamentalistai ir teologai sako, kad nėra svarbu, jog yra skirtingos Biblijos, nesvarbu, kad yra skirtingi tekstai, kurie neatitinka

vienas kito. Svarbiausia, kad tuose tekstuose yra mokslas. Visi tekstais yra vienodai svarbūs. Tačiau tuomet pasidaro nebesvarbus pažodinis Dievo Žodžio tekstas. Dievo žodžiai pasidaro nebesvarbūs. Jėzus Kristus sakė, kad žmogus yra gyvas ne vien duona, bet **kiekvienu Dievo žodžiu**, kuris išeina iš Jo burnos. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad kiekvienas žodis Biblijoje yra labai svarbus, nes tai Dievas pasakė, tai Dievo įkvėpti žodžiai. Todėl yra labai svarbu, kokį tekstą jūs skaitote: ar tai iškraipytas tekstas, ar neiškraipytas. Nors daugeliui žmonių tai nėra svarbu, bet Dievui tai labai svarbu. Jis nori, kad mes skaitytume Jo pasakytus ir išsaugotus žodžius, o ne žmogaus iškraipytus žodžius.

Labai svarbu, kad mūsų tikėjimas remtųsi tuo, ką sako Dievo Žodis apie Žodžio įkvėpimą ir išsaugojimą. Kad mes, atpažinę neiškraipytą tekstą, tikėjimu žinotume, jog savo rankose turime Dievo Žodį.

Dievo Žodžio vertimas į kitas kalbas.

Iki mūsų dienų yra išsaugotas Priimtasis tekstas: hebrajiškas Senojo testamento tekstas ir graikiškas Naujojo testamento tekstas. Dievas jį išsaugojo, ir jis mums yra prieinamas. Tačiau mes nei vienas nekalbame nei graikiškai, nei hebrajiškai. Todėl Dievo tikslas – kad Jo Žodis būtų išverstas. Dievo Žodžio vertimas į kitas kalbas yra Dievo Žodžio išsaugojimo procesas. Kaip Dievas galėjo išsaugoti Savąjį Žodį lietuviškai kalbantiems žmonėms? Ar graikiškame ir hebrajiškame tekste? Ne. Jis mums išsaugo Savąjį Žodį lietuviškame tekste. Na, o tam, kad turėtume tekstą lietuvių kalba, reikalinga, kad kažkas išverstų hebrajišką Senojo testamento tekstą ir graikišką Naujojo testamento tekstą į lietuvių kalbą. Dievas išsaugo savo įkvėptus žodžius lietuvių kalba kalbantiems žmonėms, kai hebrajiškas ir graikiškas tekstai yra išverčiami į lietuvių kalbą. Taip Dievo Žodžio išsaugojimas pasklido įvairiose pasaulio kalbose: vokiečių, rusų, anglų, lietuvių, estų, latvių, olandų, prancūzų, italų, sirų, ispanų ir kitose kalbose. Dievas išsaugo savo Žodį per tikinčiuosius, kai jie skaito ir studijuoja Bibliją, kai jie žino koku būdu Dievas išsaugo Savąjį Žodį ir, žinodami, kur yra tikrasis Dievo tekstas, jį išverčia į kitas kalbas, kad kiti žmonės galėtų jį skaityti gimtąja kalba.

Jau yra išverstas Dievo Žodis iš anglų kalbos Karaliaus Jokūbo (King James) Biblijos į lietuvių kalbą.

Jei šiandien kas atsistojes atsiverstų graikišką NT tekstą ir jums pradėtų kalbėti ir aiškinti graikiškai, ar jūs tai suprastumėte? Ne. Ko jums reikėtų? Reikėtų išmokti graikų kalbą. Tačiau retas lietuvis šiandien moka kalbėti graikiškai, o dar ne klasikine šiandienine, bet senąja graikų kalba. Todėl yra būtina, kad Dievo Žodis būtų išverstas į gimtąją žmonių kalbą.

29 PAMOKA

EILUTĖS, IŠMESTOS IŠ IŠSAUGOTOJO TEKSTO

Pažiūrėkime į kai kurias Biblijos eilutes, kurios buvo išmestos ar sutrumpintos. Sugretinę su tikruoju tekstu pamatysime, kad tos eilutės neturi būti nei išmestos, nei sutrumpintos. Pats Biblijos tekstas tai įrodo.

Mt 6, 13.

Iškraipytasis tekstas: „Ir nevesk mūsų į pagundą, bet išvaduok mus nuo pikto“.

Išsaugotasis tekstas: „Ir nevesk mūsų į pagundą, bet išvaduok mus nuo pikto; nes tavo yra karalystė ir galia, ir šlovė per amžius. Amen“.

Iškraipytame tekste nėra šitos eilutės dalies: „...nes tavo yra karalystė ir galia, ir šlovė per amžius. Amen“.

Kritikai sako, kad šios eilutės neturėtų būti. Tą eilutės dalį išmeta tik 3 rankraščiai. O visi kiti, virš 5 200 rankraščių, sako, jog ši eilutė turi būti, nes juose ši eilutė yra. Mes mokėmės, kad Dievas neišsaugo Savojo Žodžio tik keliuose rankraščiuose, Mažumos tekste, kurie nesutinka su Daugumos tekstu. Norint rasti Dievo Žodį, reikia jo ieškoti tose kopijose, kurios turi tūkstančius kitų, toje vietoje tą patį sakančių rankraščių. Ši Mt 6, 13 eilutė yra pilnai pacituota ir III a. pabaigoje Bažnyčios tėvų citavimuose. Jie nesutrumpino šios eilutės. Jie citavo tą patį, ką ir tūkstančiai Daugumos teksto rankraščių.

Mato 6, 13 eilutės dalis nėra dingusi tūkstančiuose rankraščių, taip pat nėra „nukąsta“ ir Bažnyčios tėvų citavimuose. Tėvų citavimai yra labai seni, III a., daug senesni už bet kuriuos rankraščius, kurie yra prieinami šiandien. Tai parodo, kad ši eilutė turi būti tokia, kokia ji yra tuose kituose tūkstančiuose rankraščių, sutinkančių vieni su kitais. Taip ši eilutė skamba visuose Daugumos teksto rankraščiuose, Bažnyčios tėvų citavimuose.

Pažiūrėję į Senąjį testamentą, galime nesunkiai įrodyti, kad ši eilutė turi būti visa. Tai yra hebrajiška malda. Jėzus Kristus mokė taip melstis žydus. Senajame testamente žydai meldėsi labai panašiai.

1 Krn 29, 10-11: „Todėl Dovydas laimino VIEŠPATĮ viso susirinkimo akivaizdoje; ir Dovydas tarė: ‘Būk palaimintas, VIEŠPATIE, mūsų tėvo Izraelio Dieve, per amžius amžius. Tavo, o VIEŠPATIE, yra didybė, jėga, šlovė, pergalė ir didenybė; nes viskas, kas yra danguje ir žemėje, yra tavo; tavo yra karalystė, o VIEŠPATIE, ir tu esi išaukštintas kaip galva viršum visko“.

Matome, kad žydai meldėsi panašiai, kaip Jėzus Kristus mokė melstis savo mokinius: „Nes tavo yra karalystė ir galia, ir šlovė per amžius. Amen“. Ši galūnė teologi-

joje kitaip dar vadinama toksologija – Dievo pašlovinimas. Taip žydai maldos pabai-
goje kalbėdavo Dievui.

Pačios eilutės turi liudijimą, jos atitinka viena kitą. Senojo Testamento eilutės
įrodo, kad tokia turi būti Mato evangelijoje parašyta eilutė. Matant, kaip meldžiasi
Senojo testamento žydai, galima nesunkiai padaryti išvada, kad taip turėjo melstis
ir žydai, kuriuos mokė Jėzus: užbaigti savo maldą šlovinant Viešpatį už tai, kas Jis
yra. Taip melstis Dievas juos buvo išmokęs Įstatyme. Matome, kad Mato evangelijoje
ši eilutė turi būti visa ne vien dėl to, kad tai liudija tūkstančiai rankraščių ir pirmieji
Bažnyčios tėvai, bet ir todėl, kad tai liudija Senojo testamento kontekstas.

Jn 5, 3-5.

Iškraipytasis tekstas: „Juose guli didžiulė minia žmonių, aklų, šlubių, sudžiūvu-
sių. Ir ten buvo vienas žmogus, kuris trisdešimt aštuonerius metus turėjo negalia“.

Išsaugotas tekstas: „Juose guli didžiulė minia bejėgių, aklų, šlubių, sudžiūvusių,
laukiančių vandens sujudėjimo. Nes angelas tam tikru metu nusileisdavo į tvenkinį ir
sujudindavo vandenį; tad kas pirmas po vandens sujudėjimo ėlipdavo, pasveikdavo
nuo bet kokios ligos, kokia besirgdavo. Ir ten buvo vienas žmogus, kuris trisdešimt
aštuonerius metus turėjo negalia“.

3 eilutės pabaiga ir 4 eilutę iškraipytasis tekstas išmeta. Šitos eilutės yra išmestos
tik keliuose rankraščiuose. O kiti, daugiau nei 5200 rankraščių šitas eilutes cituoja.
Iškraipytuose tekstuose išmetami šie žodžiai: „...laukiančių vandens sujudėjimo. Nes
angelas tam tikru metu nusileisdavo į tvenkinį ir sujudindavo vandenį; tad kas pirmas
po vandens sujudėjimo ėlipdavo, pasveikdavo nuo bet kokios ligos, kokia besirgda-
vo“. Šitas eilutes išmeta tik 5 rankraščiai, o visi kiti tūkstančiai rankraščių, II a. Baž-
nyčios tėvų citatos bei II a. Biblijos šias eilutes turi. Daugumos tekstas sako, kad šios
eilutės turi būti. Tik Mažumos tekstas, keli rankraščiai, jas išmeta lauk.

Pažiūrėkime į Evangelijos pagal Joną 5 skyriaus kontekstą, kaip pačios eilutės
liudija, kad jos turi būti.

Jn 5, 1-7: „Po to buvo žydu šventė; ir Jėzus nuėjo aukštyn į Jeruzalę. Na, o Jeruza-
lėje prie avių turgaus yra tvenkinys, kuris hebrajų kalboje yra vadinamas Betezda, tu-
rintis penkis prieangius. Juose guli didžiulė minia bejėgių, aklų, šlubių, sudžiūvusių,
laukiančių vandens sujudėjimo. Nes angelas tam tikru metu nusileisdavo į tvenkinį ir
sujudindavo vandenį; tad kas pirmas po vandens sujudėjimo ėlipdavo, pasveikdavo
nuo bet kokios ligos, kokia besirgdavo. Ir ten buvo vienas žmogus, kuris trisdešimt
aštuonerius metus turėjo negalia. Kai Jėzus pamatė jį gulintį ir žinojo, kad jis jau ilgą
laiką serga, jis jam sako: ‘Ar tu nori tapti sveikas?’ Bejėgis jam atsakė: ‘Pone, aš netu-
riu žmogaus, kuris vandeniui sujudėjus mane įneštų į tvenkinį; bet kol aš einu, kitas
pirma manęs įžengia“.

Jeigu būtų išmestos 3 ir 4 eilutės, ką gi reikštų ši 7 eilutė, kurioje rašoma: „Pone,
aš neturiu žmogaus, kuris vandeniui sujudėjus mane įneštų į tvenkinį“. Ką reiškia tas
sujudėjęs vanduo, jei nebūtų tos 3 ir 4 eilutės, kur rašoma, kad angelas nusileisdavo

ir sujudindavo tą vandenį? Ši, 7 eilutė, visiškai prarastų prasmę. Nebūtų aišku iš konteksto, ką reiškia „sujudintas vanduo“, ką reiškia „sujudinti tą vandenį“. 3 ir 4 eilutės puikiai paaiškina 7 eilutę. Jos yra susijusios, susipynusios viena su kita. Išmetus 3 ir 4 eilutes atsiranda spraga, ir 7 eilutė tampa visiškai neaiški. Neaišku, ką reiškia „sujudintas vanduo“, kokia jo prasmė, kas tą vandenį sujudina, koku tikslu tie žmonės laukia, kad tas vanduo būtų sujudintas.

Antroje eilutėje yra duotos visos detalės, kad „Jeruzalėje prie avių turgaus yra tvenkinys, kuris hebrajų kalboje yra vadinamas Betezda, turintis penkis prieangius“. Šitoje eilutėje nusakoma priežastis, kodėl visi tie žmonės 3 eilutėje turi kažko laukti, kad tvenkinyje kažkas vyktų. Septintoje eilutėje aprašytas silpnas žmogus. Jis laukė, kad būtų sujudintas vanduo.

Pažiūrėkime į 3 eilutę. Joje aprašomas Izraelio tautos paveikslas. Izraelio tauta buvo didžiulė minia silpnų žmonių, aklų, šlubių, sudžiūvusių, laukiančių vandens sujudėjimo, stebuklo iš Dievo, kad Jis juos pagydytų. Čia puikiai parodyta, kokia galimybė suteikta Izraelio tautai ir kaip Dievas gali tai parūpinti. Tuo metu Izraelis buvo tauta, kuri negalėjo vaikščioti taip, kaip Dievas norėjo, kad ji vaikščiotų. Jie buvo akli, šlubi, negalėjo vaikščioti, sudžiūvę, neturėjo sielose mokslo iš Dievo. Tad ką jie darė? Jie laukė. Laukė vandens sujudėjimo. Laukė gailėstingumo iš Dievo. Jie laukė, kol Dievas sutaikys juos su Savimi. Lygiai taip pat, kaip Izraelio tauta lauks antrojo Kristaus atėjimo, kai Jis ateis ir įkurs Savo karalystę žemėje, žadėtają Izraelio tautai. Ketvirtoje eilutėje parodoma, kad Dievas parūpino angelus. Per angelus Dievas parūpino Izraelio tautai Įstatymą ir visus pažadus. Izraelio tautai tereikėjo įeiti į tą sujudintą vandenį. Jiems reikėjo patiems į jį ilipti. Tačiau jie negalėjo gyventi pagal Įstatymą, jie nepajėgė. Puikus pavyzdys pateiktas 5 eilutėje. Ten buvo vienas žmogus, kuris trisdešimt aštuonerius metus turėjo negalia. Septintoje eilutėje jis sako: „Pone, aš neturiu žmogaus, kuris vandeniui sujudėjus mane įneštų į tvenkinį, bet kol aš einu, kitas pirma manęs įžengia“.

Pastebėkime, kiek metų tas žmogus turėjo negalia? Trisdešimt aštuonerius metus. Ką reiškia tie trisdešimt aštuoneri metai?

Ist 2, 14: „O laiko tarpas, kuriuo atėjome iš Kadeš-Barnėjos, iki perėjome Zeredo upelį, buvo trisdešimt aštuoneri metai; iki visa karo vyrų karta buvo išgaišusi iš kariuomenės tarpo, kaip VIEŠPATS jiems prisiekė.“

Trisdešimt aštuonerius metus Izraelio tauta praleido dykumoje po to, kai Mozė davė jiems Įstatymą, po to, kai jie pradėjo gyventi pagal jį. Trisdešimt aštuonerius metus jie praleido dykumoje, gyvendami pagal Įstatymą. Ir kokie jie buvo? Silpni, bejėgiai, nepajėgūs vaikščioti, kaip ir tas žmogus Jono evangelijoje. Ką šis palyginimas reiškia? Tai reiškia, kad pagal Įstatymą nei vienas žmogus negalėjo gyventi ir patikti Dievui. Kodėl? Todėl, kad žmogus yra nusidėjęs. Jis nepajėgus vykdyti Įstatymo. Jono evangelijoje, 5 skyriuje, puikiai parodoma, kad tas žmogus trisdešimt aštuonerius metus negalėjo nieko padaryti, bet pasirodė Jėzus Kristus ir juo pasirūpino.

Rom 8, 1.

Iškraipytasis tekstas: „Taigi dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje“.

Išsaugotas tekstas: „Todėl dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje, kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią“.

Iškraipytame tekste nėra šios eilutės pabaigos. Nuo vidurio eilutės yra išmesti žodžiai, t. y.: „...kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią.“

Mažumos tekstas, Vakarietiškas tekstas, Vatikano tekstas ir dar kiti keli rankraščiai išmeta pusę šios eilutės. Tačiau Daugumos tekstas, kiti 5200 su viršum tekstai ir netgi Aleksandriečių tekstas, kuris žymus kaip Mažumos, iškraipytasis tekstas, irgi turi visą šią eilutę. Priežastis, kodėl išmetama ši pusė eilutės yra ta, kad žmonės nori naudoti šią eilutę kaip amžinojo saugumo Kristuje garantą. „Todėl dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje“. Teologai ir kiti žmonės sako, kad ši eilutė yra nuostabi eilutė, kuri pabrėžia, kad tikintysis turi amžinąjį saugumą Kristuje. Šitai eilutei patvirtinti teologai ima Evangelijos pagal Joną 5 skyriaus 24 eilutę: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas klauso mano žodžio ir tiki mane siuntusiuoju, turi amžinąjį gyvenimą ir neateis į pasmerkimą; bet yra perėjęs iš mirties į gyvenimą“. Ir teologai sako, matote, ši eilutė atitinka Laiško romiečiams 8 skyriaus 1 eilutę: „Todėl dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje“. Tačiau jie išmeta antrąją dalį: „kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią.“

Iš tiesų ši Laiško romiečiams eilutė nekalba apie amžinąjį gyvenimą Kristuje Jėzuje, apie tai, kad žmogus yra perėjęs iš mirties į gyvenimą, kad žmogus turi amžinąjį saugumą Kristuje. Ši eilutė kalba apie tikinčiojo tarnystę. Jei tikintysis vaikšto pagal kūną, jis yra smerktinas, o jei tikintysis vaikšto pagal Dvasią, tai jam nėra pasmerkimo. Tikinčiojo amžinąjį saugumą puikiai pateikia Laiško romiečiams 5 skyriaus 1-11 eilutės. Jose yra rašoma apie tikinčiojo amžinąjį saugumą, taiką su Dievu, išteisinimą, viską, ką žmogus yra gavęs dovanai iš Dievo. Tačiau Laiško romiečiams 8 skyriuje Paulius kalba jau visiškai apie kitus dalykus, jis kalba apie tikinčiojo tarnystę, kokia ji turi būti. Pirmoje eilutėje jis rašo, kad tie, kurie vaikšto pagal kūną, o ne pagal Dvasią, tie yra smerktini. Jų tarnystė yra smerktina. Dievui nepatinka tokia tarnystė, kai tikintysis vaikšto pagal kūną.

Rom 8, 7-8: „Nes kūniškas nusiteikimas yra priešiškusmas Dievui, nes jis nėra paklusnus Dievo įstatymui nei negali būti. Todėl tie, kurie yra kūne, negali patikti Dievui“. Dievui nepatinka tikintieji, kurie vaikšto pagal kūną. Jie yra smerktini Dievo akyse, jų tarnystė yra smerktina.

Rom 7, 19-25; 8, 1 Paulius, rašo apie konfliktą, kurį turi tikintysis viduje. Tikintysis turi vidinį žmogų, tą atnaujintą dvasią, ir taip pat turi kūniškąjį žmogų, tą nuodėmingąją prigimtį, kurios viena su kita kovoja. Naujasis žmogus nori daryti tai, ką Dievas sako, o nuodėmingoji prigimtis nori tarnauti nuodėmei: „Nes gero, kurio noriu, nedarau, o pikta, kurio nenoriu, tą darau. Na, o jei darau tai, ko nenoriu, tai nebe aš tai darau, bet nuodėmė, gyvenanti manyje. Tuomet aš randu įstatymą, kad, kai noriu daryti gera, pikta yra šalia manęs. Nes aš žaviuosi Dievo įstatymu pagal vidinį

žmogų, bet savo nariuose matau kitą įstatymą, kovojantį prieš mano proto įstatymą ir atvedantį mane į nelaisvę nuodėmės įstatymui, kuris yra mano nariuose. Vargšas aš žmogus! Kas mane išvaduos iš šitos mirties kūno? Aš dėkoju Dievui per Jėzų Kristų, mūsų Viešpatį. Taigi aš pats protu tarnauju Dievo įstatymui; bet kūnu – nuodėmės įstatymui. Todėl dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje, kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią“.

Tikintysis, kuris vaikšto pagal Dvasią, atsižvelgdamas į naują žmogų, vidini žmogų, slopina savo nuodėmingąją prigimtį. Tuomet tokiam tikinčiajam nėra pasmerkimo, nes jis vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią. Tikinčiojo viduje yra kova tarp vidinio žmogaus ir kūniškos prigimties, tačiau jis slopina savo kūniškąją prigimtį, nedaro to, ką diktuoja jam nuodėmingoji prigimtis, bet vaikšto pagal Dvasią, pagal tai, ką sako Dievo Žodis kaip jis turi gyventi Kristuje. Tokiam žmogui pasmerkimo nėra. Jo vaikščiojimas, krikščioniškas gyvenimas yra pavyzdingas, nesmerktinas. Jo tarnystė nėra smerktina, nes jis gyvena pagal Dvasią.

Rom 8, 1-8: „Todėl dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje, kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią. Nes gyvenimo Kristuje Jėzuje Dvasios įstatymas (*Šv. Dvasios įstatymas, kuris nori, kad Kristus gyventų mumyse*) išlaisvino mane iš nuodėmės ir mirties įstatymo. Nes ko įstatymas negalėjo padaryti, kadangi buvo silpnas per kūną, Dievas, atsiuntęs savo Sūnų nuodėmingo kūno panašumu ir už nuodėmę, pasmerkė nuodėmę kūne: kad įstatymo teisumas išsipildytų mumyse, vaikstančiuose ne pagal kūną, bet pagal Dvasią. Nes tie, kurie pagal kūną, rūpinasi kūno dalykais; bet tie, kurie pagal Dvasią – Dvasios dalykais. Nes būti kūniškai nusiteikusiam yra mirtis; bet būti dvasiškai nusiteikusiam yra gyvenimas ir ramybė. Nes kūniškas nusiteikimas yra priešiškus Dievui, nes jis nėra paklusnus Dievo įstatymui nei negali būti. Todėl tie, kurie yra kūne, negali patikti Dievui“.

Čia kalbama apie tikinčiojo tarnystę: ar tikintysis vaikšto pagal kūną, ar pagal Dvasią. Jei jis gyvena pagal kūną, jo tarnystė yra smerktina. Dievas smerkia tokią tarnystę. Jei jis gyvena pagal Dvasią, jis patinka Dievui, nes jis daro tai, ką Dievo Žodis sako. Dvasia mus moko per Savąjį Žodį, kad mes gyventume taip, kaip moko Raštas. Tiek Laiško romiečiams 7 skyrius, tiek 8 skyrius kalba apie tikinčiojo vaikščiojimą, gyvenimą, tarnystę: ar jis gyvena pagal kūną, ar pagal Dvasią. Tokia yra šių skyrių esmė. Čia nekalbama apie tikinčiojo išgelbėjimą, apie tikinčiojo amžinąjį saugumą Kristuje. Apie tai Paulius kalbėjo Romiečiams 4 ir 5 skyriuose.

Rom 8, 13: „Nes jeigu jūs gyvenate pagal kūną, jūs mirsite, bet jeigu jūs per Dvasią marinate kūno darbus, jūs gyvensite“. Jei gyvenate pagal kūną, mirsi. Jei tu vaikštai pagal kūną, tavo tarnystė yra mirtis, ji nieko verta. Tai yra pasmerkimas. Bet jei gyvensi pagal Dvasią, pagal tai, ko Dievas moko Savo Žodyje, tu gyvensi, tavo tarnystė klestės. Dievo Žodis yra gyvas ir gyvens tavyje, Kristus gyvens per Žodį.

Štai keletas pavyzdžių, kad yra pasmerkimas tikinčiajam, kuris gyvena pagal kūną. Dievas smerkia tokią tikintįjį. Jo tarnystė yra smerktina.

1 Kor 5, 1-5: „Visur yra kalbama, kad jūsų tarpe yra paleistuvystė, ir tokia paleistuvystė, kokia nėra minima net tarp pagonių, jog kažkas turi savo tėvo žmoną. Ir jūs esate pasipūtę, užuot nuliūdę, kad tas, kuris padarė šitą darbą, būtų pašalintas iš jūsų tarpo. Nes aš iš tiesų nebūdamas pas jus kūnu, bet būdamas dvasia, jau nusprendžiau, tarsi būdamas su jumis, dėl to, kuris padarė šitą darbą, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu, kai esate susirinkę jūs bei mano dvasia, su mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus jėga, atiduoti tokį šėtonui kūno sunaikinimui, kad dvasia būtų išgelbėta Viešpaties Jėzaus diena“.

1 Kor 11, 29: „Nes tas, kuris valgo ir geria nevertai, valgo ir geria sau pasmerkimą, neatskirdamas Viešpaties kūno“.

Matome, kad to, kuris vaikšto pagal kūną, o nevaikšto pagal Dvasią, tarnystė yra smerktina.

1 Kor 11, 33-34: „Todėl, mano broliai, kai susirenkate valgyti, palaukite vienas kito. Ir jei kuris išalkęs, tepavalgo namie; kad nesusirinktumėte pasmerkimui. O visa kita sutvarkysiu kai atvyksiu“.

Gyvenimas pagal kūną yra smerktinas, gyvenimas pagal kūną yra mirtis, kaip rašoma Laiško romiečiams 8 skyriuje.

1 Tim 5, 4. 11-12 (čia kalbama apie našles): „Bet ta, kuri gyvena malonumais, yra mirusi dar būdama gyva. Bet jaunesnių našlių atsisakyk, nes tapusios gašliomis prieš Kristų, jos nori ištekėti; turėdamos pasmerkimą, nes jos atmetė savo pirmąjį tikėjimą“.

Matome, kad ta našlė, kuri gyvena malonumais, yra smerktina, mirusi, dar būdama gyva. Tas, kuris gyvena pagal kūną, miršta, jo tarnystė yra bevaisė, negyva, jame nepasireiškia Dievo gyvybė, Žodžio gyvybė.

Jei sakysime, kad Rom 8, 1 turi būti rašoma: „Nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje“, vadinasi visiems, kurie yra Kristuje Jėzuje, nėra pasmerkimo. Tuomet, ką reiškia tos kitos eilutės Pauliaus laiškuose, kur sakoma, kad yra pasmerkimas tam tikinčiajam, kuris vaikšto pagal kūną? 1 Kor 11, 29 rašoma, kad tas, kuris neatskiria Viešpaties kūno, užsitraukia sau pasmerkimą. 1 Laiške Timotiejui rašoma, kad ta našlė, kuri gyvena malonumais, yra mirusi dar būdama gyva ir yra smerktina, nes atmetė pirmąjį tikėjimą. Ką reikštų šitos eilutės, jei nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje? Reiškia, yra pasmerkimas tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje. Būtent tiems, kurie vaikšto pagal kūną, o ne pagal Dvasią. Tie, kurie gyvena kūniškai, yra smerktini Dievo akyse. Jų tarnystė yra negyva, bevaisė.

Gal 6, 6-8: „Kas yra mokomas žodžio, tegul dalijasi visomis gėrybėmis su tuo, kuris moko. Neapsigaukite; iš Dievo nepasišaipysi; nes ką žmogus sėja, tai ir pjaus. Nes kas sėja savo kūnui, iš kūno pjaus sugedimą; bet kas sėja Dvasiai, iš Dvasios pjaus amžinąjį gyvenimą“.

1 Tim 3, 6 – čia kalbama apie tuos, kurie nori būti vyskupais, pastoriais. Toks žmogus turi būti: „Ne naujaticis, kad pasididžiavęs neįpultų į velnio pasmerkimą“.

Neseniai įtikėjusiam ir norinčiam būti pastoriumi, vyskupu, yra didelė tikimybė įpulti į velnio pasmerkimą. Jis gali tapti išdidus ir jam tai taps pasmerkimu. Jo tarnystė bus smerktina.

Visose šitose eilutėse, kur kalbama apie pasmerkimą, apie mirtį, kalbama apie vaisius, apie derlių, kuri žmogus pjauna, jei jis gyvena pagal kūną. Jis miršta. Jo krikščioniškoji tarnystė, krikščioniškas gyvenimas yra bevaisis. Jis pjauna mirtį, neduoda jokių gerų vaisių. Šiose eilutėse nekalbama apie amžinąjį pasmerkimą ir imetimą į pragarą, jose kalbama apie smerktiną tarnystę. Nuodėmė visada atneša blogus vaisius. Žmogus, kuris gyvena nuodėmėje, vėliau pjauna kartu derlių. Tokio tikinčiojo gyvenimas yra bevertis, bevaisis, tai yra mirtis. Visos šios Pauliaus laiškų eilutės puikiai įrodo, kad Laiško romiečiams 8 skyriaus 1 eilutė turi būti pilna, negali būti išmesta pusė eilutės, kaip kai kurios Biblijos išmeta. Pauliaus laiskai įrodo, kad yra pasmerkimas tiems, kurie vaikšto pagal kūną, o ne pagal Dvasią.

Rom 8, 1: „Todėl dabar nėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje, kurie vaikšto ne pagal kūną, bet pagal Dvasią“.

1 Tim 3, 16.

Išsaugotasis tekstas: „Ir neginčijamai didelė yra dievotumo paslaptis: Dievas buvo apreikštas kūne, išteisintas Dvasioje, regėtas angelų, paskelbtas pagonims, įtikėtas pasaulyje, paimtas aukštyn į šlovę“.

Iškraipytasis tekstas: „Jis, kuris buvo apreikštas kūne ir išteisintas dvasioje, regėtas angelų“. Šioje eilutėje, priešingai nuo eilutės išsaugotame tekste, nėra aišku, kas tas „jis, kuris buvo apreikštas kūne“. Tuo tarpu išsaugotame tekste aišku, kad tai – Dievas.

Pasižiūrėkime į keletą eilučių prieš tai:

1 Tim 3, 14-16: „Tai tau rašau tikėdamasis netrukus ateiti pas tave; bet jei ilgai užtruksiu, kad žinotum, kaip turi elgtis Dievo namuose, kurie yra gyvojo Dievo bažnyčia, tiesos stulpas ir pagrindas. Ir neginčijamai didelė yra dievotumo paslaptis: Dievas buvo apreikštas kūne“.

Čia kalba apie dievotumo paslaptį. Kokia ta dievotumo paslaptis? Kai Dievas buvo apreikštas kūne, toje Dievo bažnyčioje – „kurie yra gyvojo Dievo bažnyčia“ (15 eil.). Mes esame gyvojo Dievo bažnyčia. Ir mūsų gyvenimas, kai mes gyvename pagal Dievo Žodį, yra neginčijamai didelė dievotumo paslaptis. Paslaptis – tai paslaptinga informacija, kurią skelbė Paulius, kuri anksčiau niekuomet nebuvo skelbta, ji buvo laikoma paslapyje. „Didelė yra dievotumo paslaptis: Dievas buvo apreikštas kūne“. Daugelis šių eilutės dali, sakančią, kad „Dievas buvo apreikštas kūne“, aiškina taip, tarsi čia būtų kalbama apie Jėzaus Kristaus kūnišką tarnystę žemėje, kai Jis buvo atėjęs į žemę, apsireiškęs kūne. Tačiau čia nekalbama apie tai, kad Jėzus Kristus buvo žemėje. „Dievas buvo apreikštas kūne“ – tai kalba apie mus. Pastebėkite: „Ir neginčijamai

didelė yra dievotumo paslaptis: Dievas buvo apreikštas kūne“, t.y. mūsų kūne. Kai Dievas apsireiškia mūsų kūne, mes gyvename dievotai. Kuris tikintysis vaikšto dievotai? Tas, kurio kūne Dievas gyvena. O kaip Dievas apsireiškia mūsų kūne?

2 Kor 4, 10-11: „Visuomet nešiodamiesi kūne Viešpaties Jėzaus mirimą, kad ir Jėzaus gyvybė apsireikštų mūsų kūne. Nes mes, kurie gyvename, nuolat esame atiduodami mirčiai dėl Jėzaus, kad ir Jėzaus gyvybė pasirodytų mūsų mirtingame kūne“.

Matome, kad Dievas apsireiškia tikinčiųjų kūnuose. Mūsų kūnuose apsireiškia Dievas. Kai Jis apsireiškia mumyse, gyvena mumyse, tada ir mūsų gyvenimas yra dievotumo paslaptis. Tada mes gyvename dievotai, turėdami Dievą, gyvenantį mumyse. Kristus gyvena mumyse.

Paulius rašo: „Aš esu nukryžiuotas su Kristumi. Tačiau aš gyvenu. Bet ne aš gyvenu, o Kristus gyvena manyje“. Ir kaip gi Dievas apsireiškia mumyse? Per dievotumą, kai mes gyvename dievotai, kai mes tinkamai šloviname Dievą, kai gyvename pagal Dievo Žodį, pagal tai, ko Dievas moko, kaip mes turime gyventi. Kai mes gyvename tikėjimu pagal Dievo Žodį, tuomet Dievas apsireiškia mumyse. Mumyse Dievas gyvena savo gyvenimą per Žodį. Kai mes aukojame savo kūnus kaip Dievui patinkančią auką, kai mes gyvename pagal Dievo Žodį, kai darome, ką Dievas sako, mes demonstruojame Kristaus gyvenimą, apsireiškiantį mumyse, mūsų mirtingame kūne.

Pauliaus laiško eilutės liudija apie tai, kad mumyse apsireiškia Dievas, mumyse apsireiškia Jėzus Kristus, kai mes gyvename dievotai.

30 PAMOKA

SKIRTUMAI TARP DAUGUMOS TEKSTO IR TEXTUS RECEPTUS

Karaliaus Jokūbo (King James) Biblijos vertėjai naudojo ne tik graikiškąjį tekstą, bet ir lotynų bei sirų Biblijas, kurios atsirado II-III a. Jos buvo išverstos tiesiogiai iš originaliųjų rankraščių, kurie tuo metu dar buvo prieinami. Todėl šios Biblijos yra labai svarbios. Jose yra Dievo išsaugotasis, Priimtasis tekstas (Textus Receptus). Visi vertėjai, kurie vertė Biblijas į įvairias kalbas, naudojo tas Biblijas lygiagrečiai su graikiškais rankraščiais. Priimtasis tekstas, kuris buvo sukomplektuotas iš įvairių kalbų Biblijų ir graikiško teksto, skiriasi nuo Daugumos teksto penkiomis eilutėmis.

Viena iš jų yra **1 Jn 5, 7-8**.

Priimtasis tekstas (Textus Receptus) turi šią eilutę, o Daugumos tekstas neturi.

Daugumos tekstas: „Mat yra trys liudytojai: Dvasia, vanduo ir kraujas, ir šitie trys sutaria“.

Priimtasis, išsaugotas tekstas: „Nes yra trys, liudijantys danguje: Tėvas, Žodis ir Šventoji Dvasia, ir šitie trys yra viena. Ir yra trys, liudijantys žemėje: Dvasia ir vanduo, ir kraujas, ir šitie trys sutaria kaip viena“. Šią eilutę, kuri kalba apie trejybę – Dievą Tėvą, Sūnų ir Šv. Dvasią – daugelis iškraipytų tekstų yra išmetę.

Neiškraipytoji versija yra Priimtajame tekste (Textus Receptus). Daugybė kitų tekstų šią 1 Jono 5, 7 eilutę pakeičia, išmeta. Tačiau II-III a. senojoje lotynų Biblijoje, kurią studijavo tikintieji bei ją skelbė, taip pat yra 1 Jono 5, 7 eilutė, kaip ir Priimtajame tekste. Kai buvo verčiamas graikiškas tekstas, buvo naudojami ne tik graikiškieji rankraščiai, bet ir kitų kalbų rankraščiai: senieji lotynų, sirų, atsiradę II-III a.

Kita eilutė, kurios neturi Daugumos tekstas, yra **Mt 27, 35**.

Daugumos tekstas: „Ir jie nukryžiavo jį ir pasidalino jo drabužius, mesdami burtus; kad išsipildytų, kas buvo kalbėta per pranašą“. Kitos dalies Daugumos tekste nėra: „Jie tarpusavyje dalinosi mano drabužius ir dėl mano apdaro jie metė burtus“. Tie žodžiai yra tose svarbiose II a. Biblijose: senojoje lotynų ir sirų. Priimtasis tekstas (Textus Receptus) įtraukė šias eilutes, nes jos buvo tose senose lotynų ir sirų Biblijose, kurios buvo išverstos iš originaliųjų apaštalu ranka parašytų rankraščių. Kai Erazmas formavo graikišką tekstą, jis naudojo ne tik graikiškais rankraščiais, bet ir tomis senomis lotynų ir sirų Biblijomis. Jei graikiškame tekste nebuvo šitų eilučių, ar jos buvo „nukąstos“, tai Erazmas po ranka turėjo tas senąsias Biblijas, kuriose buvo visos eilutės ir visi žodžiai išversti tiesiai iš originaliųjų rankraščių. Priimtasis tekstas (Textus Receptus) buvo formuojamas ne tik iš graikiško Daugumos teksto, bet taip pat ir iš senųjų I-II a. Biblijų.

Apd 8, 37.

Šios eilutės taip pat nėra daugelyje rankraščių, tačiau ši eilutė yra senosiose lotynų ir sirų Biblijose: „Ir Pilypas tarė: ‘Jei tiki visa širdimi, gali’. Ir jis atsakydamas tarė: ‘Aš tikiu, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus’“.

Apd 9, 5-7.

Daugumos tekstas: „Ir jis tarė: ‘Kas tu esi, Viešpatie?’ Ir Viešpats tarė: ‘Aš esu Jėzus Kristus, kurį tu persekioji’; Ir vyrai, kurie su juo keliavo, stovėjo nebylūs, girdėdami balsą, bet nematydami nei vieno žmogaus“.

Priimtasis tekstas (Textus Receptus): „Ir jis tarė: ‘Kas tu esi, Viešpatie?’ Ir Viešpats tarė: ‘Aš esu Jėzus, kurį tu persekioji; sunku tau spyriotis prieš dyglius’. Ir jis drebėdamas bei apstulbęs tarė: ‘Viešpatie, ką tu nori, kad aš padaryčiau?’ Ir Viešpats jam tarė: ‘Kelkis ir eik į miestą, ir tau bus pasakyta, ką turi daryti’. Ir vyrai, kurie su juo keliavo, stovėjo nebylūs, girdėdami balsą, bet nei vieno nematydami“.

1 Jn 2, 23

Daugumos tekstas: „Kas neigia Sūnų, tas neturi Tėvo“.

Priimtasis tekstas (Textus Receptus): „Kas neigia Sūnų, tas neturi Tėvo; bet kas išpažįsta Sūnų, turi ir Tėvą“.

Paskutinė eilutės dalis, „bet kas išpažįsta Sūnų, turi ir Tėvą“, buvo rasta senosiose lotynų ir sirų Biblijose. Kaip bebūtų keista, iškraipytieji Mažumos graikų tekstai taip pat turi šitą galūnę. Kai rankraščiai buvo iškraipomi, ne viskas buvo iškraipyta.

Visos šios paminėtos eilutės yra senosiose Biblijose: senojoje sirų Pešitoje, senojoje sirų Biblijoje ir senojoje lotynų Biblijoje. Visos jos buvo verstos tiesiogiai iš apaštalių ranka parašytų rankraščių, tiesiogiai iš originalų, todėl jose nėra jokių klaidų. Dauguma graikiškų rankraščių šių išvardintų eilučių neturėjo, todėl Erazmas, ruošdamas graikiškąjį tekstą spausdinimui, rėmėsi tomis senomis I-II a. Biblijomis. Kai Erazmas formavo Priimtąjį tekstą (Textus Receptus) ir kai Daugumos tekste nerasdavo kai kurių eilučių, jis pažiūrėdavo į senąsias Biblijas, ir jei jose būdavo tos eilutės, jis tas eilutes įrašydavo į Priimtąjį tekstą (Textus Receptus).

Visame likusiame tekste graikiškas Daugumos tekstas ir Priimtasis tekstas (Textus Receptus) sutinka vienas su kitu žodis į žodį. Tuo tarpu Mažumos, iškraipytasis tekstas, skiriasi nuo Priimtojo ir Daugumos teksto šimtais eilučių, jis yra labai iškraipytas.

Kiti nežymūs skirtumai tarp Daugumos ir Priimtojo tekstų:

Jn 3, 25

Daugumos tekstas: „Tada iškilo klausimas tarp kai kurių Jono mokinių ir žydu dėl apsisvalymo“.

Priimtajame tekste (Textus Receptus) sakoma: „žydu“, daugiskaita, o Daugumos tekste – „žydo“, vienaskaita.

Mt 23, 13-14

Textus Receptus: „Bet vargas jums, raštininkai ir fariziejai, veidmainiai! Nes jūs uždarote žmonėms dangaus karalystę; nes nei jūs patys neįeiniate, nei į ją įeinantiems neleidžiate įeiti. Vargas jums, raštininkai ir fariziejai, veidmainiai! Nes jūs suryjate našlių namus ir apsimėsdami kalbate ilgą malda; todėl jūs gausite didesnę pasmerkimą“.

Daugumos tekste pirma eina 14 eilutės žodžiai, o paskui 13 eilutės žodžiai. Sukeistos eilutės.

Rom 16, 25-26

Textus Receptus: „Na, o tam, kuris turi galią jus įtvirtinti pagal mano evangeliją ir Jėzaus Kristaus skelbimą pagal apreiškimą paslapties, kuri buvo nutylėta nuo pasaulio pradžios, bet dabar atskleista ir pranašų Raštais pagal amžinojo Dievo įsakymą apreiškta visoms tautoms tikėjimo klusnumui“.

Daugumos tekste šios eilutės yra Romiečiams 14 skyriaus 24-25 eilutėse. Rusiškoje Biblijoje yra taip pat kaip Daugumos tekste.

Apd 20, 28

Textus Receptus: „Todėl žiūrėkite savęs ir visos kaimenės, kuriai Šventoji Dvasia paskyrė jus prižiūrėtojais, ganyti Dievo bažnyčią, kurią jis nusipirko savo krauju“.

Daugumos tekste parašyta: „ganyti Viešpaties ir Dievo bažnyčią, kurią jis nusipirko savo krauju“. Šiame tekste yra papildomas žodis „Viešpaties“.

Ef 1, 18

Textus Receptus: „Apšvietus jūsų pažinimo akis; kad jūs pažintumėte, kokia yra jo pašaukimo viltis ir kokie jo paveldo šlovės turtai šventuosiuose“.

Daugumos tekstas: „Apšvietus jūsų širdies akis“. Vietoje „pažinimo akis“ yra parašyta „širdies akis“.

Apr 22, 19

Textus Receptus: „Ir jei kas atims nuo šios pranašystės knygos žodžių, Dievas atims jo dalį iš gyvenimo knygos ir iš šventojo miesto, ir iš to, kas surašyta šioje knygoje“.

Daugumos tekstas: „Dievas atims jo dalį nuo gyvenimo medžio“.

Skirtumų tarp Priimtojo teksto (Textus Receptus) ir Daugumos teksto yra todėl, kad Priimtasis tekstas buvo verčiamas iš senųjų Biblijų versijų, įvairių leksikonų, pirmųjų Bažnyčios tėvų citatų, iš ankstyvųjų Raštų. Formuojant Priimtąjį tekstą buvo remiamasi ne vien Daugumos tekstu. Vertėjai turėjo gausiai ir rankraščių, ir vertimų, kurios buvo iš įvairiausių geografinių vietovių.

Kai Erazmas formavo Priimtąjį tekstą, jis turėjo ne tik graikiškus rankraščius, bet taip pat turėjo ir daugybę senųjų Biblijų, kurios pirmame ir antrame šimtmečiuose buvo išverstos iš originaliųjų rankraščių. Misionieriai, kurie keliavo į Siriją, Italiją ir

kitas šalis, išvertė graikišą NT tiesiogiai iš originalių rankraščių, parašytų apaštalu ranka. Tuo metu atsirado pirmosios Biblijos: Senoji lotynų, Senoji sirų ir sirų Pešita. Šios Biblijos ir pirmųjų Bažnyčios tėvų citatos turėjo originalų apaštalu ranka surašytų rankraščių tekstą. Senoji lotynų Biblija, senoji sirų Biblija ir sirų Pešita buvo visiškai be klaidų. Kai Erazmas formavo graikišką tekstą, kurį vėliau išspausdino, tose vietose, kur Daugumos tekstas nesutapdavo su senųjų Biblijų tekstu, **jis pasirinkdavo senųjų Biblijų variantą**. Priimtasis tekstas (Textus Receptus) turi visas tų senųjų Biblijų eilutes, tuos pačius teksto žodžius.

Taip pat buvo skirtumai tarp graikiško NT teksto leidimų, kuriuos išleido Erazmas, vėliau – Teodoras Byza, Stefanas, Elzeviro broliai (apie tai buvo kalbėta 24 pamokoje). Jų leidiniai nesutiko visu šimtu procentu, buvo kažkokių nesutapimų.

Lk 17, 36 Erazmo tekste nėra. Tačiau T. Byzos, Stefano ir Elzeviro brolių leidiniuose ši eilutė yra.

1 Tim 1, 4: „Nei nekreiptų dėmesio į pasakas ir begalines genealogijas, kurios greičiau sukelia klausimus, negu kad dievotą statydinimą, kuris yra tikėjime, taip daryk“. Ši eilutė taip skamba Elzeviro brolių, Erazmo ir T. Byzos tekstuose, o Stefano tekste skamba kitaip. T. Byza, Elzeviro broliai, Stefanas ir Erazmas – jie visi išleido Priimtuosius tekstus (Textus Receptus) graikiškai. Tačiau vietomis T. Byza nesutinka su Erazmu, vietomis Stefanas nesutinka su T. Byza, vietomis Stefanas nesutinka su Erazmo tekstu. Tačiau tai yra labai maži skirtumai ir jų yra labai nedaug.

Iškyla klausimas, o kodėl Dievas leido, kad būtų skirtumai? Kodėl Dievas nepasirūpino, kad jų nebūtų? Kodėl Daugumos tekstas ir Priimtasis tekstas (Textus Receptus) keliose vietose skiriasi? Kodėl Dievas nepadarė, kad būtų vienas tekstas, atitinkantis šimtu procentu, ir per visą istoriją jis būtų vienas ir tas pats?

Trys priežastys, kodėl Dievas leido atsirasti skirtumams tarp tekstų:

1. Kad studijuotumėme Bibliją, išsiaiškintume, kaip iš tikrųjų yra, kodėl viename tekste viena eilutė skamba taip, o kitoje – truputį kitaip. Kad tikintieji neužmigtu, studijuotu, išsiaiškintu ir išsaugotu tikrąjį tekstą. Tam, kad viską išsiaiškintum, reikia studijuoti Dievo Žodį. Kadangi yra skirtumų, tikintieji studijuoja ir žiūri, kodėl taip yra. Tai skatina tikintįjį būti budriu ir išsaugoti Dievo tekstą.

2. Kad būtume nusižeminę ir nesipūstume. Mes niekada nebūsime visažiniaus. Daug yra dalykų, kurių niekada ir neišmoksime, ir tai skatina mus būti nusižeminusiais, nesipūsti. Yra dalykų, kurių negalime išsiaiškinti. Tačiau vieną dalyką mes žinome: tai, kas parašyta Biblijoje, yra Dievo žodžiai, ir mes galime jais pasitikėti. Paulius rašo korintiečiams, kad pažinimas išpučia, bet geraširdiškumas statydina.

3. Kad vaikščiotume tikėjimu, pasitikėdami Dievo Žodžiu. Jei nevaikščiotume tikėjimu (kaip žinia, tikėjimas ateina iš klausymo, klausymas – iš Dievo Žodžio), jei mūsų tikėjimas nesiremtų Dievo Žodžiu, mes nebūtume užtikrinti. Jei gyventume ne tikėjimu, bet regėjimu, mes būtume nežinioje. Tačiau kadangi mūsų tikėjimas remiasi Dievo Žodžiu, mes vaikštome tikėjimu ir esame užtikrinti, kad Biblijos eilutės, kuriomis mes tikime, yra Dievo Žodis. Dievo Žodžio išsaugojimas nėra stebuklingas. Dievas pasirūpina mumis, pasirūpina, kad mes vaikščiotume tikėjimu ir išsaugotume Jo Žodį. Dievas parūpino mokslą Savo Žodyje, kad per jį išsaugotų Savąją knygą. Dievas neįkvėpė nei vieno žmogaus: nei apaštalo, nei pranašo, rašiusio Jo Žodį. Dievas neįkvėpė žmonių, bet įkvėpė žodžius, kuriuos žmonės užrašė. Taip pat ir vertėjai, kurie vertė Bibliją, jie nebuvo įkvėpti. Jie vertė įkvėptus Dievo žodžius. Tie įkvėpti Dievo žodžiai skatino nenuklysti nuo Dievo žodžių, bet išversti juos taip, kaip reikia, kad visi įkvėpti žodžiai būtų išsaugoti įvairiomis kalbomis. Verčiant Karaliaus Jokūbo (King James) Bibliją, vertėjai naudojo T. Byzos, Stefano, Elzeviro brolių ir Erazmo tekstus, nors jie labai nežymiai skyrėsi vienas nuo kito. Jie vadovavosi visais keturiais teksta ir išvertė savąją versiją. Taip pat jie naudojami ir senosiomis sirų ir lotynų Biblijomis, išverstomis I-II a. iš originalių rankraščių.

Kai buvo formuojamas tekstas, vertėjai nebeturėjo originalių rankraščių, jie jau buvo seniai išnykę. Tačiau jie turėjo senąsias Biblijas, kurios buvo išverstos II a. iš originalių rankraščių, todėl savo tekstu niekuo nesiskyrė nuo originalų. Pirmosios Biblijos buvo išverstos į kitas kalbas tam, kad įvairių kalbų žmonės turėtų Dievo Žodį gimtąja kalba. Tai padarė misionieriai, keliavę į svetimą žemę ir vertę rankraščius į įvairias kalbas. Vėliau tas senąsias Biblijas naudojo vertėjai, versdami Raštą į kitas kalbas.

Tarp mokslininkų, teologų, Biblijos kritikų yra paplitęs naujausių atradimų vaikymasis. Tačiau nagrinėdami Dievo Žodį mes sužinome, kad Dievas įkvėpė Savo Žodį ir išsaugo jį ne kažkur užkastą smėlyje, kur jo niekas nematė kelis tūkstantmečius metų, o tik dabar, antrame tūkstantmetyje kažkas atrado. Dievas taip neišsaugo Savojo Žodžio. Dievas pasirūpino, kad Jo Žodis būtų surašytas į vieną knygą ir išplatintas tikinčiųjų tarpe. Dievas Savo žodžiu iškiepijo, kad būtų daromos Jo Žodžio kopijos, platinamos tarp tikinčiųjų, kad jie skaitytų Dievo Žodį ir jis gyvuotų per visą istoriją nenutrūkstama linija, nuo pradžios iki pabaigos. Jau du tūkstantmečius Dievas formuoja Kristaus Kūno bažnyčia. Jis tai daro per Savo Žodį. Žmonės yra išgelbėjami išgirde ir įtikėję Dievo Žodžiu. Paskui pradeda formotis tikinčiųjų grupės, vietinės Kristaus Kūno bažnyčios. Tose bažnyčiose mokoma Dievo Žodžio, kad tikintieji tobulėtų ir būtų pasiruošę tarnystės darbui. Šitoks procesas vyksta nenutrūkstamai. Dievas pasirūpino, kad Jo Žodis būtų išsaugotas ir kad jis pastoviai atlikinėtų darbą tikinčiuosiuose.

Naujausiems atradimams šiandien galime priskirti Judo evangeliją, Tomo evangeliją, Marijos Magdalietės evangeliją ir kitus panašius veikalus. Tačiau tai tėra netikinčių žmonių išsigalvojimai ir siekimas paneigti Dievo Žodį. Naujų atradimų siekia tie, kurie netiki Biblija, bet ieško visokiausių sensacijų, neturinčių nieko bendra su Dievo Žodžio išsaugojimu.

Mūsų tikėjimas remiasi ne naujais atradimais, bet tuo mokslu, kurį skelbia Dievo Žodis, kad Dievas Savąjį Žodį išsaugo ne per naujai atsiradusius rankraščius, bet per nenutrūkstamą Dievo Žodžio tekstą, kuris niekada niekur nebuvo dingęs. Koki Dievo Žodžio tekstą tikintieji turėjo prieš du tūkstančius metų, lygiai tokį patį tekstą tikintieji turi ir šiandien, jis niekur nebuvo dingęs ir po tūkstančio metų tarsi iš kažkur vėl atsiradęs. Jis per visą istoriją buvo nuosekliai išsaugotas. Jis nebuvo palaidotas kažkur Egipto smėlynuose ir tik dabar, neseniai atrastas, tarsi per du tūkstantmečius tikintieji būtų neturėję Dievo Žodžio. Todėl mūsų tikėjimas turi remtis Dievo Žodžiu, o ne naujais atradimais.

31 PAMOKA

DIEVO ŽODŽIO VERTIMAS Į KITAS KALBAS

Visagalis Dievas per visus laikus naudojo vertimus. Versti į kitas kalbas – tai Dievo iniciatyva. Dievas skatina, kad Jo Žodis būtų išverstas į kitas kalbas.

Iš 5, 1-2 skaitome: „Ir paskui Mozė ir Aaronas įėję tarė faraonui: ‘Taip sako VIEŠPATS, Izraelio Dievas: Išleisk mano tautą, kad jie švęstų man šventę dykumoje’. Ir faraonas tarė: ‘Kas yra VIEŠPATS, kad aš turėčiau klausyti jo balso ir išleisti Izraelį? Aš nepažįstu VIEŠPATIES nei neišleisiu Izraelio’“. Kai Mozė ėjo kalbėti su Dievu, kai Dievas jį pasišaukė ir su juo kalbėjo, Dievas kalbėjo hebrajiškai. Dievo Žodyje rašoma, kad Mozė buvo hebrajas. Todėl Dievas kalbėjo su Moze hebrajiškai. Dievas pasakė Mozei, kad jis eitų pas faraoną ir jam perduotų Dievo žodžius. Mozė nuėjo pas faraoną ir jam kalbėjo ne hebrajiškai, bet egiptietišškai – faraonas buvo Egipto karalius, o su karaliumi kalbama jo paties kalba. Taigi Dievas pasakė Mozei Savo žodžius hebrajų kalba, o Mozė tuos pačius žodžius perdavė faraonui ne hebrajų, bet jau egiptiečių kalba. Mozė iš hebrajų kalbos išvertė visus tuos žodžius į egiptiečių kalbą. Taip pat ir mes, jei norėtume kalbėti su rusakalbiu žmogumi, turėtume kalbėti rusiškai, nes jis nesupranta lietuviškai. Mes turėtume išversti tai, ką norime pasakyti, į tą kalbą, kurią tas žmogus supranta. Tokiu būdu Mozė perdavė Egipto faraonui Viešpaties žodžius. Mozė perdavė faraonui tuos žodžius, kuriuos jam norėjo perduoti Dievas. Jis turėjo išversti juos į egiptiečių kalbą, jei norėjo susikalbėti su faraonu.

Taigi Dievas nori, kad Jo žodžiai būtų išversti. Dievas žinojo, kad Mozė turės išversti tuos žodžius. Tie patys, Viešpaties ištarti žodžiai, nesvarbu kokia kalba jie būtų, jie vis tiek tebėra Dievo pasakyti žodžiai.

Apd 22, 1-3 Paulius kreipiasi į žydus: „Vyrai, broliai ir tėvai, išklausykite dabar mano apsigynimo prieš jus (ir išgirde jį kalbant jiems hebrajų kalba, jie dar labiau nutilo, ir jis sako): ‘Aš iš tiesų esu vyras, žydas, gimęs Kilikijos mieste Tarse, dar užaugintas šiame mieste prie Gamalielio koju’“. Ši apaštalo Pauliaus kalba tęsiasi iki 21

eilutės. Paulius į savo auditoriją, į žydus, kreipiasi ir kalba jiems hebrajiškai. Na, o Lukas, kuris surašė Apaštalų darbų knygą, visus tuos Pauliaus kalbėtus žodžius užrašė ne hebrajiškai, bet graikiškai. Visas Naujasis testamentas, tame tarpe ir Apaštalų darbų knygą, yra parašyti konei graikų kalba. Lukas, rašydamas Apaštalų darbų 22 skyrių, 3-21 eilutes, išvertė Pauliaus hebrajiškai kalbėtus žodžius į graikų kalbą.

Iš 9, 13-19: „Ir VIEŠPATS tarė Mozei: ‘Atsikelk anksti rytą, stokis faraono aki-vaizdon ir jam sakyk: Taip sako VIEŠPATS, hebrajų Dievas (*matome, kad Dievas buvo hebrajų Dievas, Jis su hebrajais kalbėjo hebrajiškai*): Išleisk mano tautą, kad ji man tarnautų. Nes šįkart aš siūsiu visas savo rykštes ant tavo širdies, ant tavo tarnų ir ant tavo tautos; kad žinotum, jog nėra nei vieno man lygaus visoje žemėje. Nes dabar aš ištiesiu savo ranką, kad ištikčiau maru tave ir tavo tautą; ir tu būsi iškirstas nuo žemės. Bet iš tikrųjų dėl tos priežasties tave iškėliau, kad tavyje parodyčiau savo galybę; ir kad mano vardas būtų skelbiamas po visą žemę. Kaip tu vis dar išaukštini save prieš mano tautą, kad jos neišleistum. Štai aš rytoj apie šitą laiką duosiu lyti labai didelei krušai, kokios nėra buvę Egipte nuo jo isikūrimo iki dabar. Taigi dabar siusk, surink savo galvijus ir visa, ką turi ant lauko; nes visi žmonės ir gyvuliai, kurie bus rasti ant lauko ir nebus parvesti namo, išmirs krušai krintant ant jų“.

Matome, kad hebrajų Dievas Mozei perdavė šituos žodžius, jog jis juos perduotų faraonui. Mozė ėjo ir kalbėjo tuos hebrajiškus žodžius faraonui, Egipto karaliui, egiptiečių kalba. Jis nekalbėjo jam hebrajiškai – jis visa tai faraonui kalbėjo egiptietišškai. Jis juos išvertė į egiptiečių kalbą. Nors jis juos išvertė į egiptiečių kalbą ir kalbėjo egiptietišškai, tie žodžiai buvo tie patys Dievo žodžiai.

Rom 9, 17: „Nes Raštas sako faraonui: ‘Kaip tik šitam tikslui aš tave iškėliau, kad tavyje parodyčiau savo jėgą ir kad mano vardas būtų skelbiamas po visą žemę“.

Paulius rašo, kad tai, kas buvo parašyta Senajame testamente, Išėjimo knygoje, tai sako Raštas. Tai, ką Mozė kalbėjo faraonui, visa tai buvo Rašto žodžiai, Viešpaties pasakyti žodžiai, užrašyti Rašte. Mozė Viešpaties pasakytus žodžius kalbėjo faraonui egiptiečių kalba. Kai Mozė išvertė Dievo žodžius į egiptiečių kalbą, tai buvo tie patys Dievo įkvėpti žodžiai, kuriuos Dievas kalbėjo Mozei hebrajiškai. Ir visa tai Paulius rašo vėliau graikiškai. Taip Dievas patvirtina ir skatina Savo Žodžio vertimą į kitas kalbas.

Biblijos vertimas yra būtinas tam, kad būtų išsaugotas Dievo Žodis, Dievo įkvėpti žodžiai kiekvieno žmogaus gimtąja kalba. Vertimas į kitas kalbas yra ne tik pagrįstas, bet ir būtinas tam, kad žmogus galėtų savo gimtąja kalba jį skaityti. Nei vienas iš mūsų nesuprantame hebrajiškai ar graikiškai. Tačiau Dievo žodžiai, kuriuos Dievas davė užrašyti Biblijos autoriams, yra užrašyti hebrajiškai Senajame testamente ir konei graikų kalba Naujajame testamente. Kad mes žinotume, ką Dievas sako, būtina, kad tie žodžiai būtų išversti į mums suprantamą kalbą. Kaip išgelbėjimo evangelija būtų pasiekusi mus, jei Dievo Žodis nebūtų išverstas į mūsų kalbą? Nei vienas iš mūsų nebūtume išgelbėti. Išgelbėjimo žinia yra Naujajame testamente, kurią surašė

apaštalas Paulius, tačiau ji užrašyta graikų kalba. Todėl Rašto vertimas į kitas kalbas yra būtinybė – Dievas nori išgelbėti visus žmones, todėl būtina išversti Jo žodžius į įvairias kalbas. Mes evangeliją išgirdome lietuvių kalba, kažkas turėjo lietuvišką Bibliją ir paskelbė mums joje parašytus Dievo žodžius. Vertėjai išvertė Raštą į lietuvių kalbą, kad ir lietuviai būtų išgelbėti. Be to, turi būti išverstas Priimtas tekstas (Textus Receptus), mums išsaugotas per visą istoriją. Ne visos Biblijos yra geros Biblijos. Daugelis iš jų yra išverstos iš iškraipytų tekstų. Todėl labai svarbu, kokią Bibliją mes turime. Reikia turėti tokią Bibliją, kuri išversta iš Priimtojo teksto (Textus Receptus).

Vertimo metodai

Vertimas – kai teksto žodžių perkėlimas iš vienos kalbos į kitą. Vienas vertimo būdas yra pažodinis ekvivalentas – kai iš vienos kalbos yra išverčiamas žodis, ir tas žodis kita kalba nepraranda savo prasmės. Tokiu metodu buvo išversta Karaliaus Jokūbo (King James) Bibliją – pažodžiui, žodis į žodį. Tokiu būdu Senasis testamentas iš hebrajų kalbos, o Naujasis testamentas iš graikų kalbos buvo išversti iš Priimtojo teksto (Textus Receptus).

Kitas vertimo metodas, kuris iš tikrųjų nėra vertimas, yra perfrazavimas. Perfrazavimas yra tuomet, kai tekstas išverčiamas į kitą kalbą ne tais pačiais žodžiais, o vartojant kitus žodžius, kai pasakoma kitais žodžiais, skirtinga forma. Tai jau nėra pažodinis vertimas, pažodinis ekvivalentas. Tai yra tik idėjos išsakymas. Šis metodas netinka verčiant Dievo Žodį. Kiekvienas Dievo žodis yra be galo svarbus. Iš Dievo Žodžio negalima nieko nei atimti, nei pridėti. Kiekvienas Dievo žodis yra įkvėptas ir svarbus. Verčiant originalius rankraščius, Priimtąjį tekstą (Textus Receptus), yra būtina tekstą išversti į kitą kalbą pažodžiui.

Verčiant į kitą kalbą, pirmiausia ir svarbiausia yra turėti tikrąjį tekstą. Gerai žinant kalbą galima sėkmingai išversti žodžius į gimtąją kalbą, neprarandant nei vieno žodžio.

Koks žmogus yra tinkamas versti Dievo Žodį?

Vertėjas turi būti išgelbėtas – tikintysis, susipažinęs su Biblijos skelbiamu mokslu. Vertėjas turi žinoti fundamentalias Biblijos tiesas, kad versdamas tekstą nesivadovautų savo filosofija, o pasitikėtų Dievo Žodžiu. Vertėjas turi tikėti tuo, ką sako Dievo Žodis. Turi savo sieloje turėti sveiką mokslą, kurį skelbia Dievo Žodis. Tikintysis turi žinoti apie Dievo Žodžio įkvėpimą ir jo išsaugojimą per visą istoriją. Jis turi būti ištikimas Biblijos skelbiamam mokslui, pasitikėti Dievu, Jo darbu. Vertėjas turi žinoti, kad kiekvienas Dievo žodis yra įkvėptas, kad yra paraidinis Rašto įkvėpimas. Versdamas į kitą kalbą jis turi išversti tą patį paraidinį įkvėpimą, tuos pačius Dievo įkvėptus žodžius. Vertėjas, kuris Priimtąjį tekstą išverčia ne pažodžiui, o tik paima teksto mintį ir ją išverčia į savo kalbą, yra netikęs. Dievo Žodį reikia versti pažodžiui, žodis į žodį.

Tačiau kiekviena kalba yra savitai ribota. Todėl vertėjai įvairiais atvejais vienoje ar kitoje vietoje neišvengiamai turi vartoti **dinamiškąjį ekvivalentą** – minties perteikimą. Dinamiško ekvivalento pavyzdys:

Rom 6, 1-2: „Tad ką gi mes sakysime? Ar mums pasilikti nuodėmėje, kad pagausėtų malonė? Apsaugok Dieve! Kaipgi mes, kurie esame mirę nuodėmei, toliau joje gyvensime?“ Graikiškame, originaliame tekste nėra išsireiškimo „apsaugok Dieve“. Ten parašyta: „To negali būti, jokių būdu!“ Tačiau anglų kalba nebūtų imanoma išreikšti to, kas buvo išreikšta graikų kalboje. Todėl yra išversta: „Apsaugok Dieve!“, nes šis išsireiškimas yra pats didžiausias sudraudimas, tos ribos peržengti negalima. Graikų kalboje šis sudraudimas, kurio negalima peržengti, yra išreikštas kitais žodžiais, bet yra lygiai ta pati mintis. Tokių dinaminių ekvivalentų – idėjos perdavimų – yra kiekvienoje kalboje, nes visos kalbos yra ribotos. Būna atveju, kai iš kitos kalbos vieno ar kito žodžio neišversi pažodžiui, todėl būtina tai išreikšti kitais žodžiais. Tačiau tai yra tik ypatingi atvejai, tuo tarpu visas likęs Dievo Žodžio tekstas turi būti verčiamas pažodžiui, žodis į žodį.

32 PAMOKA

BIBLIJA ANGLŲ KALBA. KJV BIBLIJOS ATSIKADIMAS

Dievo Žodžio vertimas į kitas kalbas – tai Dievo Žodžio išsaugojimo procesas. Dievas išsaugo Savąjį Žodį per istoriją tiek per originalo kopijų dauginimą, tiek per tu rankraščių kopijų vertimus į įvairias pasaulio kalbas.

Pirmoji Biblija, dalimis, Anglijos žmonėms buvo išversta 738 m. Tai padarė **Kadmanas**. Jis išvertė ne visą Bibliją, bet jos dalis. Anuo metu anglų kalba, kuri nėra sena kalba, buvo visiškai kitokia nei šiandieninė, tai buvo anglo-saksų kalba, be to, ji turėjo įvairių dialektų.

Pati pirmoji **visa** Biblija, buvo išversta į anglų kalbą **Džono Viklifo** (John Wycliff), 1384 m. Dž. Viklifas troško, kad Dievo Žodis patektų į paprastų žmonių rankas. Kad visi žmonės, nesvarbu, kas jie bebūtų: ar paprasti, ar aukštesnės kilmės žmonės, turėtų Bibliją savo rankose ir galėtų skaityti Dievo žodžius. Jis buvo labai aktyvus tikintysis. Jis skelbė Dievo Žodį, platino jį, parašė daug knygų. Po jo mirties, praėjus daugeliui metų, religingi žmonės sudegino jo veikalus. Taip pat jie iškasė jo kaulus ir sudegino. Katalikai labai nekenė Dž. Viklifo už tai, kad jis išvertė Bibliją į anglų kalbą ir skelbė Dievo Žodį. Dž. Viklifo išverstos Biblijos tiražas buvo labai nedidelis, nes XIV a. pradžioje dar nebuvo išrasta spauda, tekstą reikėdavo perrašyti ranka. Nepamirškime, kad J. Gutenbergas tik po gero šimtmečio išrado spaudos presą. Pirmasis spausdintojas buvo **Viljamas Kekstonas** (William Kekstone). Jis išspausdino savo pirmąją knygą 1477 m. Toje knygoje buvo dalis Biblijos teksto.

Anglas **Viljamas Tyndeilas** (William Tyndale) XVI a. pradžioje paėmė Erazmo sukomplektuotą tekstą, graikišką Priimtąjį tekstą (Textus Receptus), ir išvertė jį į anglų

kalbą. Šis V. Tyndeilo išverstas Naujasis testamentas buvo išspausdintas ir išplatintas Anglijoje. V. Tyndeilas buvo labai persekiojamas, jis buvo priverstas bėgti iš vienos šalies į kitą – katalikai jį persekiojo dėl to, kad jis vertė Dievo Žodį į anglų kalbą.

Tuo pat metu ir Martynas Liuteris (Martin Luther) išvertė Erazmo tekstą į vokiečių kalbą.

Neužilgo katalikai priešpastatė savąją Bibliją. Jie išvertė iškraipytą tekstą ir platino jį kaip Dievo išsaugotą tekstą, siekdami sumenkinti Išsaugotąjį tekstą (Textus Receptus) ir iš to teksto išverstas Biblijas.

Tuo metu Anglija tapo reformacijos sostine, kuri prieš tai buvo Vokietijoje. M. Liuteris išvertė Bibliją į vokiečių kalbą, jis pradėjo skelbti evangeliją apie išteisinimą dovanai. Dievas išteisina žmogų dovanai, ir jam nereikia daryti jokių darbų, kad jis būtų išteisintas, o vien tik tikėti Jėzaus Kristaus atlikta auka ant kryžiaus. M. Liuteris netgi Laiške romiečiams pridėjo žodį „vien“, kad žmogus „išteisinamas vien tikėjimu be įstatymo darbų“. Iš tiesų, žmogus nieko negali padaryti savo išteisinimui, jam belieka pasitikėti vien tik tuo, ką Kristus už jį padarė.

Taip pat reformacija vyko ir Ženevoje, Šveicarijoje. Ten irgi buvo išversta Biblija iš Priimtojo teksto (Textus Receptus). Reformacijos banga pamažu nuslinko į Angliją. Tai pasireiškė ne tik verčiant Bibliją – visur jautėsi atgimimas, švietimo pakilimas, žinių siekimas. Buvo mokoma įvairių mokslų, žmonės iš ilgo tamsybės periodo išlindo į šviesą. Toji pakilimo dvasia buvo labai palanki versti Biblijas į anglų ir į kitas kalbas.

Karaliaus Jokūbo (King James) Biblijos atsiradimas

Tuo laiku buvo verčiamos Biblijos ir į vokiečių bei šveicarų kalbas. Kai buvo darbuojamasi prie Karaliaus Jokūbo Biblijos vertimo, tuo metu bažnyčia buvo labai aktyvi, gyvybinga. Tikintieji troško mokslo iš Dievo Žodžio, troško jį skaityti. Karaliaus Jokūbo Biblijos vertėjai buvo tikintieji, atstovaujantys tikinčiųjų bažnyčioms. Jiems svarbiausia buvo tai, ką sako Dievo Žodis, jie vadovavosi Dievo Žodžiu. Anuo metu buvo labai geras laikotarpis versti Bibliją į kitas kalbas, nes tikintieji pasitikėjo Dievo Žodžiu ir siekė, kad jis būtų prieinamas visiems.

Šeši pagrindiniai vertimai, kuriais vadovavosi Karaliaus Jokūbo (King James) Biblijos vertėjai.

1. V. Tyndeilo 1525 m. Naujojo testamento vertimas iš graikų kalbos, iš Erazmo Priimtojo teksto (Textus Receptus). V. Tyndeilo Naujasis testamentas buvo pati pirmoji anglų kalba išleista knyga, pats pirmasis Naujasis testamentas, išspausdintas anglų kalba.

V. Tyndeilas gimė 1494 m. Dar būdamas jaunas susidomėjo protestantų tikėjimu, tuo, kuo tikėjo tikintieji – Dievo Žodžiu. Tyndeilas buvo išgelbėtas žmogus, jis tikėjo evangelija. Itikėjęs jis labai susidomėjo Biblija. Dievo Žodis užkariavo jo širdį. V. Tyndeilas buvo ne tik vertėjas, bet ir pamokslautojas. Jis ieškojo progų paskelbti Dievo Žodį ir neužilgo užsimezgė ryšiai, atsirado žmoniu, kurie jam sudarė galimybes skelbti Dievo Žodį. Tuomet jis buvo persekiojamas ir įgijo daug priešų. V. Tyndeilas buvo vienas pirmųjų Anglijos protestantų kankinių. Jis buvo nužudytas katalikų dėl to, kad vertė Dievo Žodį į anglų kalbą.

Katalikai vyskupai paskelbė jį eretiku, nes jis skelbė Dievo Žodį. Vienas iš jo priešininkų, religingas lyderis, pasakė, kad geriau būti be Dievo įstatymų nei be popiežiaus įstatymų. O V. Tyndeilas atsakė jam: „Aš niekinu popiežiaus įstatymus, ir jei Dievas išsaugos mano gyvenimą, aš padarysiu, kad paprastas žmogus, ariantis žemę, žinotų Raštą geriau, nei kad tu žinai“. Tokiais žodžiais jis kreipėsi į katalikų lyderį.

Pamokslaudamas Dievo Žodį V. Tyndeilas pamatė, kad yra Dievo Žodžio stygius. Jis suprato, kad tikintiesiems yra būtina turėti Dievo Žodį savo gimtąja kalba, kad jie galėtų jį skaityti namuose. Tik taip tikintysis gali tvirtai stovėti Dievo Žodyje, tvirtai stovėti tikėjime. Tai paskatino V. Tyndeilą išversti Naujajį testamentą į anglų kalbą. V. Tyndeilo vertimas rėmėsi Erazmo suformuotu graikišku Priimtuuju tekstu. Erazmas irgi sakė: „Aš noriu, kad net pati silpniausia moteris skaitytų evangeliją, skaitytų Pauliaus laiškus, ir kad šitas tekstas būtų išverstas į įvairias kalbas, kad žmonės galėtų jį skaityti savo gimtąja kalba. Aš noriu, kad žemdirbys ardamas žemę, eidamas paskui plūgą, giedotų Dievo žodžius“. Erazmo širdies troškimas taip pat buvo, kad žmonės turėtų Raštą savo gimtąja kalba, kad jie galėtų Bibliją skaityti, studijuoti ir ja gyventi. Kad Dievo Žodis gyventų jų širdyse, jų mintyse, jų sieloje. Kad žmonės giedotų Dievo žodžius, kalbėtų apie juos, juos studijuotų, tikėtų jais ir būtų Dievo Žodžio sutvirtinti. Kitaip tariant, V. Tyndeilas ir Erazmas turėjo širdies troškimą, kad visi pasaulio žmonės turėtų Bibliją savo gimtąja kalba.

V. Tyndeilas versdamas rankraščius į anglų kalbą, naudojosi ne tik Erazmo graikišku tekstu, bet ir lotynišku tekstu, kurį Erazmas išvertė iš graikų kalbos. Taip pat jis naudojosi M. Liuterio vokiškąja Biblija. V. Tyndeilas laisvai kalbėjo šešiomis kalbomis: graikų, ispanų, prancūzų, italų ir lotynų. Taip pat jis gerai mokėjo hebrajų kalbą. Pradžioje jis vertė Bibliją būdamas Anglijoje, tačiau, prasidėjus katalikų persekiojimams, jis turėjo bėgti. Jis pabėgo iš Anglijos ir atvyko į Vokietiją. Vokietijoje, ko gero Gutenberge, jis išvertė Naujajį testamentą į anglų kalbą. Vienas katalikų vyskupas valdžios įsakymu buvo pavestas nupirkti iš V. Tyndeilo jo išverstas Biblijas ir jas sudeginti. Žinoma, Tyndeilui jis melavo sakydamas, kad nori jas iš jo nupirkti tam, kad išdalintų. Taigi jis nupirko iš V. Tyndeilo visas Biblijas ir jas sudegino. Tačiau V. Tyndeilo tai nenustebino. Įvertindamas katalikų priešišumą jis iš anksto suprato, kad jo Biblijos bus sudegintos. Tačiau Tyndeilas iš to tik išlošė. Jis gavo už tas Biblijas pinigų ir turėjo lėšų išleisti kitą Naujojo testamento knygų leidimą. Mat Tyndeilas nelabai buvo patenkintas savo išverstomis Biblijomis, kurias jis pardavė. Jos dar nebuvo tobulai išverstos, jos dar nebuvo išbaigtos. Taigi gauti pinigai už parduotas Biblijas jam padengė sekančios, patobulintos Biblijos vertimo ir spausdinimo išlaidas. V. Tyndeilo pagrindinis tiks-

las buvo išversti Biblija, kad Dievo Žodis pasiektų anglų kalba kalbančius žmones. V. Tyndeilas yra tas žmogus, kuriam anglakalbiai yra skolingi, nes jo išversta Biblija buvo vadovaujama verčiant Karaliaus Jokūbo Biblija. V. Tyndeilas iš viso išleido 18 000 Biblijos kopijų.

Vieną dieną vienas iš jo draugų, kuris buvo jam skolingas pinigų, pasikvietė V. Tyndeilą pietų, sakydamas: „Viljamai, aš kviečiu tave pietums ir užpirksiu tau vakarienę“. Tačiau jis pakvietė jį vakarienės, kad jį išduotų. Jis išdavė Tyndeilą katalikų lyderiams. Jie jį sučiupo ir pasodino į kalėjimą, o vėliau nužudė, sudegindami ant laužo. Kol liepsnos jį rijo, V. Tyndeilas meldėsi Dievui sakydamas: „Viešpatie, atverk Anglijos karaliaus akis“.

2. Po V. Tyndeilo buvo kitas labai svarbus žmogus – **Mailsas Koverdeilas** (Myles Coverdale). Iš vokiškosios Martyno Liuterio Biblijos 1535 m. jis išvertė Bibliją į anglų kalbą, pagrinde remdamasis V. Tyndeilo Biblijos vertimu. M. Koverdeilo Biblija praktiškai buvo tokia pati kaip ir V. Tyndeilo Biblija, tik kažkiek pataisyta, pagerinta. V. Tyndeilas išvertė 1525 m., o M. Koverdeilas – po dešimties metų, 1535 m. Per tuos dešimt metų vyko vertimo išgryninimo, išstobulinimo procesas. M. Koverdeilas puikiai žinojo anglų kalbą, šios kalbos gramatiką ir visus niuansus, jis buvo labai išsimokslinęs.

3. Po M. Koverdeilo buvo išleista **Mato** (Matthew's) Biblija. Ji buvo išleista 1537 m. Ją išleido Džonas Rodžeris (John Roger). Jis buvo labai artimas M. Koverdeilui. Dž. Rodžeris, išleisdamas Mato Bibliją, pagrinde rėmėsi V. Tyndeilo išverstą Bibliją. Tose vietose, kur jis nesirėmė V. Tyndeilo Biblija, jis rėmėsi M. Koverdeilo Biblija. O M. Koverdeilas, kaip jau buvo minėta, rėmėsi V. Tyndeilo Biblija. Visų šių Biblijų ištakos siekia V. Tyndeilo vertimą.

4. 1539 m. atsirado **Didžioji** Biblija. Ji buvo išversta M. Koverdeilo. Šią Bibliją M. Koverdeilas išvertė iš hebrajų ir graikų kalbų. Ji buvo vadinama Didžiąja Biblija todėl, kad ji buvo didelio formato.

1539-1558 m. laikotarpiu Anglijoje nebuvo išversta ar išleista daugiau jokių Biblijų. 1553-1558 m. Angliją valdė moteris, kuri buvo vadinama Kruvinąja Meri. Jos tikrasis vardas ir pavardė Meri Tudor (Mary Tudor). Priežastis, kodėl ją vadino Kruvinąja Meri, buvo ta, kad ji buvo arši protestantų persekiotoja. Ji persekiavo visus, kurie skelbė Dievo Žodį. Ji valdė trumpai, tačiau nužudė labai daug tikinčiųjų, kurie tikėjo ir skelbė Bibliją. Jos valdymo metu Anglijoje nebuvo išleista nei viena Biblija.

Nuo 1524 m. iki 1961 m. Anglijoje buvo išleisti 2524 Biblijos leidimai. Vieną leidimą sudarė 3000 egzempliorių tiražas.

5. Kadangi nebuvo leista spausdinti Bibliją Anglijoje, 1557 m. **Viljamas Vitinemas** (William Whittingham) išleido angiškąją Bibliją Ženevoje, dėl ko ji buvo ir vadinama **Ženevos Biblija**. Tai buvo jo paties versta Biblija, kurią versdamas jis naudojo T. Byzos graikišku tekstu ir Mato (Matthew's) Biblija. Ženevos Biblija buvo ypatinga tuo, kad tai buvo pati pirmoji Biblija spausdintinėmis raidėmis, tokiomis, kokias mes turime mūsų Biblijose šiandien. Anksčiau Biblijos buvo spausdinamos rašytinėmis raidėmis. Taip pat svarbu tai, kad Vitinhemas sunumeravo Rašto eilutes. Prieš tai nei viena Biblija neturėjo sunumeruotų eilučių. Jis pirmasis išleido Bibliją, kurioje visos eilutės buvo sunumeruotos. Jo išleistoje Biblijoje pirmą kartą tekste buvo kai kurie žodžiai pakreiptu šriftu. Pakreiptu šriftu buvo rašomi tie žodžiai, kurių nebuvo graikiškuose rankraščiuose. Versdamas į anglų kalbą, Viljamas susidūrė su anglų kalbos limitu, kas būdinga visoms kalboms. Verčiant į anglų kalbą buvo būtina vietomis pridėti papildomų žodžių, kurie padėtų suprasti graikiško teksto reikšmę. Kiekviena kalba turi tokius vertimo iš kitos kalbos niuansus.

6. Po „Kruvinosios Meri“ valdžios Anglijoje valdė karalienė Elžbieta (Elizabeth). Jos valdymo metu buvo išleisti du labai svarbūs vertimai. Tai buvo 1560 m. Ženevos Biblija, išversta Ženevoje, kur tuo metu buvo labai paplitęs Biblijos mokslas. Vienas iš didžiausių Biblijos tyrinėtojų, mokslininkų, buvo T. Byza. Jis gyveno Ženevoje ir buvo vienas iš patarėjų, verčiant Ženevos Bibliją. Ši Ženevos Biblija buvo paremta T. Byzos graikiškuoju tekstu, Didžiąja Biblija ir M. Koverdeilo Biblija. Visos tos išvardintos angliškos Biblijos rėmėsi pirmąja, V. Tyndeilo, Biblija. Ženevos Biblija anuo metu tapo Anglijos žmonių Biblija. Ši Biblija buvo naudojama puritonų. Ji buvo pati populiariausia ir labiausiai naudojama Biblija tarp tikinčiųjų iki tol, kol 1611 m. buvo išversta Karaliaus Jokūbo Biblija. Ženevos Bibliją naudojo labai garsūs žmonės, tame tarpe ir Viljamas Šekspyras (William Shakespeare). Ženevos Biblija buvo liaudies, tautos Biblija.

7. Karalienė Elžbieta (Elizabeth) suorganizavo prelatų grupę, kurie išvertė ir pristatė anglakalbams dar vieną – **Vyskupų Bibliją**. Ši Biblija buvo paremta Didžiąja Biblija.

1560-1644 m. laikotarpiu buvo išleista 140 Biblijos leidimų. Buvo išspausdintos V. Tyndeilo, M. Koverdeilo, Mato, Didžioji, V. Vitinhemo, Ženevos, Vyskupų Biblijos. Anglijoje buvo išleista gausybė įvairių Biblijų, kurios rėmėsi Priimtuoju tekstu (Textus Receptus). Visos jos rėmėsi V. Tyndeilo Biblija, kuri buvo visų vertimų pagrindas. Visos kitos, po to leidžiamos Biblijos atliko išgryninimo procesą, per kurį Dievo Žodžio vertimas į anglų kalbą buvo išgrynintas ir išstobulintas. Visas šis procesas vyko iki 1603 metų.

33 PAMOKA

KJV BIBLIJOS VERTIMO PROCESAS

1603 m., Škotijos karalius Jokūbas VI tapo Anglijos karaliumi Jokūbu I. Jis ir buvo tas gerai žinomas Karalius Jokūbas (King James).

1603 metais Karaliui Jokūbui buvo pateiktas prašymas, kurį pasirašė tūkstantis puritonų. Tame prašyme buvo pateikta įvairių klausimų, kuriems išspręsti jis sušaukė pasitarimą – konferenciją, kuri vyko Champtono teisme. Ši konferencija prasidėjo 1604 sausio 14 d. Pasitarime visą puritonų grupę atstovavo Džonas Reinoldsas (John Reynolds), kuris buvo Oksfordo koledžo prezidentas. Sausio 15 d. Dž. Reinoldsas pasitarime pasiūlė, kad būtų padarytas naujas Biblijos vertimas į anglų kalbą – kad anglų kalboje būtų viena tobula Biblijos versija, o ne daugybė versijų (buvo išversta apie dešimt Biblijos versijų anglų kalba). Kad šitame vertime būtų sudėta viskas, kas geriausia. Kad nereikėtų vieniems naudoti V. Tyndeilo, kitiems – M. Koverdeilo, tretiems – Mato Biblijos ir t.t., kad visi naudotų vieną ir tą pačią Biblijos versiją. Karaliui Jokūbui labai patiko ta idėja, jis labai apsidžiaugė šiuo Dž. Reinoldso pasiūlymu. Jokūbas troško, kad būtų padaryta viena Biblija anglų kalba, prieinama visiems žmonėms ir lengvai suprantama. Vienas vyskupas pasakė, kad Karalius Jokūbas buvo daug laimingesnis dėl šio vertimo, dėl to, kad bus daroma viena bendra Biblijos versija, nei dėl to, kad jie sudarė taiką su Ispanija. Karalius Jokūbas labai norėjo, kad paprasti Anglijos žmonės turėtų vieną Bibliją, kuri būtų pati geriausia iš visų prieš tai turėtų. Tai nebuvo siekis padaryti naują versiją, kuri neturėtų nieko bendra su kitais, prieš tai buvusiais vertimais, tačiau padaryti vieną naują versiją, kuri būtų susijusi su prieš tai buvusiomis, jas sujungiant ir padarant vieną, autoritetingą, pačią geriausią angliškąją versiją. Nėgana to, jie buvo labai atsidavę Dievui, maldai ir Dievo Žodžiui. Jie pasitikėjo Dievo Žodžiu, tuo, ką sako Dievas.

Karalius Jokūbas įkūrė komisiją, kuri atliktų šį vertimą. 1604 m. liepos 22 d. jis paskyrė 54 mokslininkus, graikų ir hebrajų kalbų vertėjus, kad jie užsiimtų Biblijos vertimu. Visi jie buvo suskirstyti į šešias skirtingas grupes, kad atliktų Biblijos vertimą. Vėliau išliko 47 vyrai, kurie dirbo prieš šio vertimo iki galo. Karaliaus Jokūbo versija buvo verčiama iš hebrajiško išsaugotojo Senojo testamento teksto ir iš T. Byzoz graikiško NT teksto. Taip pat jie rėmėsi visomis angliškomis Biblijomis: V. Tyndeilo, M. Koverdeilo, Mato, Didžiaja, V. Vitinhemo, Ženevos ir Vyskupų Biblijomis. Per tuos visus dešimtmečius, pradedant nuo V. Tyndeilo, anglakalbiamis tikintiesiems buvo suformuota galutinė Biblija. Visas šis laikotarpis buvo Dievo Žodžio išgryninimo ir išstobulinimo procesas anglų kalba.

Karalius Jokūbas buvo labai neišvaizdus, groteskiškų bruožų vyras. Tačiau jo protas buvo aštrus. Jis buvo labai išprusęs, išsilavinęs žmogus. Būdamas šešerių jis galėjo laisvai vertėjauti. Iš lotynų kalbos jis galėjo rašydamas versti į prancūzų kalbą, iš prancūzų kalbos laisvai galėjo versti į anglų kalbą. Ir jis tai darė taip tobulai, jog nei

vienas išsimokslinęs kalbininkas negalėjo nieko pridėti. Anuo metu, reformacijos laikotarpiu, daugelis žmonių mokėjo nemažai kalbų. Anuo metu žmonės neturėjo televizorių, videomagnetofonų, kompiuterių, tačiau nuo pat vaikystės studijuodavo kalbas, todėl Anglijoje ir kitose Europos šalyse buvo gausu kalbų žinovų.

Iki pat savo gyvenimo pabaigos Karalius Jokūbas labiausiai mėgo knygas. Knygos jam buvo geriausi draugai. Taip pat jis buvo labai gerai išmokytas Biblijos mokslo. Galėjo laisvai diskutuoti įvairiomis teologinėmis temomis.

Buvo trys pagrindinės vertėjų kompanijos:

Pirmoji kompanija buvo **Vestminsteryje**.

Antroji kompanija – **Kembridže**.

Trečioji kompanija – **Oksforde**.

Jie susitikinėdavo šiose trijose vietovėse. Kiekvienoje kompanijoje buvo po dvi grupes. Iš viso buvo 47 vertėjai, iš kurių 17 rinkdavosi Vestminsteryje, 15 – Oksforde ir 15 – Kembridže. Kiekviena iš trijų kompanijų buvo pasidalinusi į dvi grupes: Vestminsterio kompanijoje buvo dvi grupės, Kembridžo – dvi grupės ir Oksfordo – dvi grupės.

Pirmosios Vestminsterio kompanijos grupės vadovas buvo **Lancelotas Endrius** (Lancelot Andrewes), labai geras Karaliaus Jokūbo draugas, mokslininkas, labai gerai įvaldęs 15 kalbų. Taip pat jis gerai nusimanė Biblijos moksle. Šiai Vestminsterio grupei buvo patikėta versti Senojo testamento knygas nuo Pradžios knygos iki Antrosios Karaliaus knygos.

Pirmosios Kembridžo grupės vadovas buvo **Edvardas Laivli** (Edward Lively). Šiai grupei buvo patikėta versti nuo Pirmosios Kronikų knygos iki Giesmių giesmės knygos. Kembridžas garsus tuo, kad jame gimė patys pirmieji reformatoriai. Kembridže yra reformacijos ištakos.

Pirmajai Oksfordo grupei vadovavo **Džonas Hardingas** (John Harding). Šiai grupei buvo patikėta versti nuo Izaijo iki Malachijo knygos – visas pranašų knygas.

Antroji Kembridžo kompanijos grupė vertė Apokrifos knygas. Šios grupės vadovas buvo **Džonas Diuportas** (John Duport).

Antroji Oksfordo kompanijos grupė vertė keturias Evangelijas, Apaštalu darbu ir Apreiškimo knygas. Jos lyderis buvo **Tomas Reivis** (Thomas Ravis).

Antroji Vestminsterio kompanijos grupė vertė knygas esančiais nuo Laiško Romiečiams iki Judo laiško. Šios kompanijos grupės vadovas buvo **Viljamas Barlou** (William Barlow).

Ir taip visos grupės, susumavus, vertė visą Bibliją. Visoms šioms kompanijoms buvo duota 15 taisyklių, kuriomis jos turėjo vadovautis. Pati pagrindinė Biblija, kuria jie vadovavosi versdami, buvo V. Tyndeilo Biblija. Antra, pagal įtakingumą Biblija buvo M. Koverdeilo Biblija. Trečioji – Ženevos Biblijos versija, ketvirtoji – Vyskupu Biblijos versija.

Versdami Biblijos tekstą jie nekeitė vardu, miestų pavadinimų. Jie vartojo tokius vardus, kokius žmonės plačiai vartojo tomis dienomis. Versdami jie nesukūrė ir neužrašė vardu, kurie visiškai nėra girdėti. Savo vertime jie vengė vartoti komentarus. Jie darė vieno ar kito žodžio vertimo paaiškinimus, įdėdavo į išnašas, bet eilučių komentarų jie privengė. Vietoje to, jie pažymėdavo kitas paralelines eilutes iš Biblijos. Jie pažymėjo 8422 išnašas. Visos tos išnašos paaiškina vertimą, kaip tas žodis yra išverstas. Didelis kiekis išnašų, susijusių su vertimu, parodo, kad šie vyrai, kurie vertė, labai svarstė kiekvieną imanomą pasirinkimą, kaip geriau būtų išversti, ir pažymėdavo paaiškinimą išnašose. Vertimo išnašose ir išnašose, susijusiose su vertimo plonybėmis, vertėjai pažymėjo 9000 paralelinių citatų iš Biblijos. Jie įdėjo tas paralelines citas su tikslu, kad ši Biblija, kurią jie išverčia, turi būti studijuojančio žmogaus Biblija – kad žmonės, kurie skaito, pažiūrėtų tas pažymėtas eilutes, citatas iš Biblijos, susidomėtų ir studijuotą Bibliją, gretindami vienas Biblijos eilutes su kitomis.

Kaip vyko Biblijos vertimas?

Kiekvienas grupės narys pasiimdavo ar tai skyrių, ar tai atkarpą iš Biblijos ir savo namuose kiekvienas iš jų ją išversdavo. Vėliau susitikę jie viską peržiūrėdavo ir susitkrindavo bei nusprendavo, kaip turėtų būti išversta. Tai padariusi, kiekviena grupė turėdavo pristatyti savąją versiją kitoms grupėms, o iš jų gaudavo jų išverstą dalį. Pavyzdžiui, Oksfordo grupė vertė nuo Izaijo iki Malachijo. Išvertę savo dalį ir galutinai sutarę dėl neaiškių vietų, jie išsiuntinėdavo kitoms penkioms grupėms tai, ką jie išvertė. Lygiai tą patį padarydavo ir kitos grupės – pabaigę versti savąją dalį, išdailindavo kitoms grupėms. Kiekviena grupė pertikrindavo, ką kitos grupės yra padarę. Kaip kitos grupės yra išvertę savo skirtas Biblijos dalis. Jei pas kurią iš jų būdavo rasta klaida ar abejonė, jie pasižymėdavo tą vietą Biblijoje, kur turėtų būti kitaip išversta, pažymėdavo priežastis, kodėl turėtų būti kitaip išversta. Vėliau jie suorganizavo vieną bendrą visų šešių grupių susitikimą, susirinko visi kartu vienoje vietoje ir peržiūrėjo kiekvienos grupės išverstas versijas. Jei rasdavo klaidą, jie visi peržiūrėdavo, pertikrindavo ir nusprendavo, kaip turėtų būti galutinai išversta ta ar kita vieta. Susumavęs visus rezultatus, visas versijas, susirinkimas galiausiai pataisė, ką reikėjo pataisyti, ir išleido vieną galutinę versiją. Taip Biblijos dalys, kurios buvo duotos išversti, buvo tarsi perfiltruotos. Vieni išvertė, kiti peržiūrėjo, išvertė, tretį peržiūrėjo ir išvertė tą pačią Biblijos dalį. Taigi ta Biblijos dalis keliavo per rankas kaip per filtrus, kol išėjo tyra, gera, tiksli versija. Jei būdavo neaiškių vietų, nežinoma kaip tiksliai išversti, tie grupių žmonės galėdavo kreiptis ir į kitus Anglijos gyventojus, tikinčiuosius. To dėka visas tas Biblijos vertimas nebuvo vien uždaro rato darbas. Visas vertimas vyko atvirai. Prie vertėjų rato galėjo prisijungti bet kuris tikintysis, gyvenantis Anglijoje. Karalius Jokūbas išleido įsaką į visas bažnyčias, kuris skambėjo taip: „Jei žmogus iš

jūsų bendruomenės yra išmintingas ir žino, kaip versti Bibliją, žino gerai kalbas, tegul jis atvyksta pas mus ir padeda versti“. Kiekvienas galėjo įnešti savo indėlį, jei jis buvo gabus versti. Biblijos vertimas užtruko ganėtinai ilgai.

Tuo tarpu kai buvo verčiam iškraipytoji Biblija, išleista 1881 m., visas darbas buvo atliekamas slaptomis. Niekas nežinojo, kas buvo tie vertėjai, ką jie daro, kokių metodų, taisyklių laikosi, kaip jie verčia, kol pasirodė ši Biblija. Visas jų darbas užtruko 10 metų. Karaliaus Jokūbo versiją vertė ir ruošė vertėjai, kurie viską darė atvirai. Visi žinojo jų pavardes, kiekvienas galėjo prisijungti, pasisiūlyti, pakritikuoti.

1605-1606 m., Biblijos dalys buvo verčiamos asmeniškai. Kiekvienas grupės narys vertė savo Biblijos dalį namuose. 1607-1609 m. tą pačią Biblijos dalį versdavo pati grupė, suėjusi į vieną vietą. Visa tai buvo išsiuntinėjama likusioms kitoms penkioms grupėms. 1609 m. kiekviena grupė turėjo galutinę versiją, kuri buvo peržiūrėta ir kitų grupių. Šitie, šešių grupių vyrai, kurie atliko vertimo darbą, nei vienas negavo už tai mokesčio. Jie dirbo už dyką, savo noru, savo entuziazmu, savo pastangomis.

O galutinė grupė, kurią sudarė iš kiekvienos grupės po du narius, 1610 m. pradėjo savo darbą. Buvo peržiūrimos visos versijos ir taip buvo prieita prie galutinės versijos. Šitiems vyrams šis darbas buvo apmokėtas.

Kaip galutinė komisija atliko savo darbą? Kiekvienam iš narių buvo duodama Biblijos dalis, ir kiekvienas iš jų atliko savo vertimą. Paskui jie susirinkdavo ir vienas iš jų skaitydavo, ką jis yra išvertęs. Kiti klausydavo. Jie turėdavo atsivertę įvairias versijas, įvairiomis kalbomis, nes šie vyrai kalbėjo daugeliu kalbų. Jei skaitantysis paskaitydavo ir būdavo kokia klaida, kitas išgirdęs, skaitydamas kitą versiją, pakeldavo ranką ir sustabdydavo, norėdamas išsakyti savo mintį, kad yra klaidingai išversta. Šie vyrai atliko labai didelį darbą. Jie nagrinėjo kiekvieną galimybę, kaip galėtų būti išversta. Jie viską tiksliai ir atsargiai peržiūrėjo ir pakeitė, kas buvo būtina pakeisti.

Taip 1611 m. galiausiai buvo užbaigta Karaliaus Jokūbo versija anglų kalba.

34 PAMOKA

ŽMONĖS, PRISIDĖJĘ PRIE KJV VERTIMO IR PERSEKIOJĘ JI

Kai Karaliaus Jokūbo versija buvo paruošta, vertėjas **Mailsas Smitas** (Miles Smith) paruošė šios Biblijos išangą „Nuo vertėjų – skaitytojams“. Šiame pranešime yra išdėstyti Karaliaus Jokūbo versijos vertėjų motyvai, jų siekiai, koku tikslu jie vertė šią Bibliją, kuo jie vadovavosi ir panašiai.

KJV vertėjų motyvai ir tikslai:

1. Visi vertėjai tikėjo, jog Jėzus Kristus yra vienintelis kelias į dangų. Tikėjo, kad išgelbėjimas yra tik per Viešpatį Jėzų Kristų. Visi vertėjai buvo išgelbėti žmonės.

2. Jų troškimas buvo paimti Dievo Žodį ir paruošti, kad jis būtų pasiekiamas visiems žmonėms. Kad žmonės savo gimtąja kalba galėtų skaityti Dievo Žodį.

Anksčiau žiūrėjome į Dž. Viklifo, V. Tyndeilo, Erazmo ir Karaliaus Jokūbo bei kitų tikinčiųjų vertimo motyvus ir požiūrius. Visi jie siekė, kad Dievo Žodis būtų priimamas visiems žmonėms. Kad pats paprasčiausias žmogus, einantis paskui plūgą, ardamas žemę, turėtų Dievo Žodį savo rankose. Galėtų jį skaityti, studijuoti ir giedoti giesmes savo širdyje iš Dievo Žodžio.

3. Jie visi kaip vienas išpažino, kad jie yra beverčiai mokslininkai, jei jie atlieka savo darbą be Dievo pagalbos. Jie pripažino, kad be Dievo pagalbos nieko negali padaryti.

4. Jie buvo paklusnūs visoms valdžioms. Nes visos valdžios, kurios tik yra, jos yra sukurtos Dievo. Taip parašyta Laiško romiečiams 13 skyriuje.

5. Jie nekenė pagoniškosios Romos moralės, visko, kas ėjo iš kataliku, iš Vatikano.

6. Jie buvo atsargūs dėl pasipūtusių, išpuikusių brolių, kurie nepriėmė jų vertimo. Dėl tokių brolių, kurie sakė, kad tik „mano vertimas yra geras, o ne tavo“.

7. Jie pripažino, kad tai, su kuo jie susiduria, yra pats Gyvasis Dievo Žodis. Kad savo rankose turi ir verčia paties Gyvojo Dievo apreikštus žodžius. Jie priėmė tai kaip Dievo knygą, o ne kaip paprastą knygą, ir tai, kad su ja reikia elgtis atsargiai, nes tai yra Dievo pasakyti žodžiai.

Šie septyni punktai bendrais bruožais nusako, kokie tai buvo vyrai, kokie buvo jų motyvai, kuo jie tikėjo ir ką jie darė. Ką jie patys galvojo apie savo daromą darbą. Šitie vyrai nežinojo tos šviesos, kuri šiandien yra iškelta į paviršių per daugelio metų studijavimą, kai Bibliją yra studijuojama šimtmečiais. Tačiau tai, ką jie žinojo, jie brangino. Jie vaikščiojo pagal tą pažinimą, kurį turėjo iš Dievo. Pagal tą šviesą, kurią jie buvo gavę iš Dievo Žodžio, jie ir gyveno. Nesvarbu, kad jie nedaug žinojo, bet svar-

biausia, kad jie laikėsi to, ką jie žinojo. Jie buvo ištikimi Dievo Žodžiui. O tai labai daug ką pasako apie jų motyvus.

Karaliaus Jokūbo versija yra labai svarbi tuo, kad tai yra vertimas būtent į anglų kalbą. Kokia kalba šiandien pasaulyje laikoma tarptautine? Anglų kalba. Ir taip bus iki antrojo Jėzaus Kristaus atėjimo į žemę. Ši Biblija svarbi tuo, kad yra išversta į anglų kalbą, o ši kalba yra pasaulinė kalba. Ji siekia vis didesnę ir didesnę pasaulio plotą, vis daugiau ir daugiau žmonių kalba anglų kalba.

Dievas nuostabiai pasirūpino, kad Biblija būtų išversta į anglų kalbą. Taip pat Dievas pasirūpino, kad Biblija būtų išversta toje geografinėje vietoje, nuo kurios prasideda laiko skaičiavimas. Ar žinote, nuo kur žemėje pradedamas skaičiuoti laikas? Kur yra nulinis laiko taškas? Anglijoje. Tiesiog į krūvą susideda daugybė įdomių detalių. Dievas pasirūpino, kad ši Anglijoje išversta Biblija pasiektų visą pasaulį.

Karaliaus Jokūbo versija yra plačiai žinoma ir naudojama visame pasaulyje. Karaliaus Jokūbo versija niekada nebuvo oficialiai paskelbta pasaulyje kaip oficialioji pasaulio Biblija, tačiau visais laikais ji buvo labai populiari tikinčiųjų tarpe. Ji atnešė daug šviesos ir didelių palaiminimų. Tikintieji atrado daug tiesos studijuodami Karaliaus Jokūbo versiją.

Kai Jėzus Kristus atėjo į žemę, pirmiausia jis pasirodė tikintiesiems. Taip rašoma Evangelijose pagal Matą, Luką ir Morkų. Jis niekam kitam nepasirodė, tik tikintiesiems. Tikintieji priėmė jį, kai jis buvo dar mažas. Paskui, po daugelio metų, kai Jis buvo suaugęs, Jis pasirodė viešai, pradedant Jono Krikštytojo tarnystę. Kai Jėzus Kristus ateis antrą kartą, Jis ateis išskirtinai pas tikinčiuosius, pagaus mus į orą. O paskui Jis ateis į žemę viešai, apsireikšdamas visam pasauliui. Kai Jėzus Kristus pirmą kartą atėjo į žemę, Jonas Krikštytojas prieš tai skelbė. Jis taip skelbė turėdamas Elijo dvasią. Lygiai taip pat, prieš Kristui ateinant antrą kartą į žemę, Elijas pranašaus Jeruzalėje. Kai pirmą kartą Jėzus Kristus atėjo į žemę, Roma valdė pasaulį. Buvo Romos imperija. Kai antrą kartą Kristus ateis į žemę, Roma valdys. Taip rašoma Danieliaus 9 skyriuje. Kai pirmą kartą Jėzus Kristus atėjo į žemę, pasaulinė kalba buvo graikų kalba, kuri tuo metu buvo plačiai naudojama visame pasaulyje. Kai antrą kartą Jėzus Kristus ateis į žemę, žemėje taip pat bus pasaulinė kalba. Didelė tikimybė, kad tai bus anglų kalba.

Karaliaus Jokūbo versijos persekiotojai

Hbr 4, 12-13 rašoma: „Nes Dievo žodis gyvas ir galingas, ir aštresnis už bet koki dviašmenį kalaviją, prasiskverbiantis iki ten, kur atsiskiria siela ir dvasia, ir sąnariai bei kaulų smegenys, ir išvelgiantis mintis bei širdies ketinimus. Ir nėra nei vieno sutvėrimo neaiškaus jo akyse, bet visa yra nuoga ir atidengta akims to, kuriam turėsime atsiskaityti“.

Dievo Žodis skaito mūsų širdis. Nuo šio momento, ką mes dabar nagrinėsime, pasirodys jūsų širdies ketinimai, motyvai ir tai, kaip jūs žiūrite į Karaliaus Jokūbo versiją.

Karaliaus Jokūbo versija yra išversta iš *Textus Receptus* rankraščių, išsaugotu per visą istoriją. Joje yra Dievo įkvėpti žodžiai, išversti į anglų kalbą. Daugeliui žmonių ji atnešė palaiminimą. Atnešė šviesą ir tiesą. Tačiau daugelis žmonių persekiojo Karaliaus Jokūbo versiją. Nesvarbu, kokios buvo persekiojimo priežastys. Visa tai parodo, kas yra jų širdyje. Dievo Žodis atveria jūsų širdies motyvus, jūsų mintis. Kodėl jūs darote tai, ką jūs darote, kodėl jūs galvojate tai, ką jūs galvojate. Didžiausias XX-XXI a. krikščionybės minusas yra tas, kad ji prarado Bibliją. Yra tiek daug Biblijos versijų, tiek įvairiausių skirtingų tekstų, kurie skiriasi vienas nuo kito, ir nei vienas iš jų nėra Dievo išsaugotasis Žodis. Bet kuris krikščionis paėmęs kelias Biblijos versijas, gali pasakyti: „Šita Biblija sako tą, šita Biblija sako aną“. Tačiau kas nuspręs, kurioje iš tų Biblijų yra Dievo Žodis? Tokiu atveju sprendimas yra žmogaus rankose. O kai žmogus daro sprendimą, tuomet Dievo Žodis yra išmetamas pro langą. Daugumoje šiandienų Biblijos mokyklų, Biblijos koledžų moko nepasitikėti Biblija. Daug kas yra linkę sakyti, kad šiandien nėra grynojo Dievo Žodžio. Jie moko Biblijos mokslo, įvairių fundamentalių tiesų, Evangelijos tiesų, tačiau sako, kad Biblija sunku pasitikėti, nes šiandien nėra Biblijos, nėra Dievo Žodžio mūsų rankose. Yra tik tam tikras mokslas iš Biblijos, kurio mes galime mokytis. Šiandien Biblijos mokyklose, bažnyčiose pilna žmogiškosios išminties, bet nėra Dievo galios, nes jie nepasitiki Dievo Žodžiu. Šiandien tikintysis eidamas į Biblijos mokyklą kažkiek išmano Bibliją, kažkiek pasitiki Dievo Žodžiu, bet kai jis pabaigia tą mokyklą, jis niekuo nebepasitiki.

Dėl ko Biblijos kritikai persekioja Karaliaus Jokūbo versiją.

1. Karaliaus Jokūbo versija buvo išversta iš tų naujesniųjų, IX-XV a. rankraščių, kuriuos kritikai puola sakydami, jog tai yra blogas tekstas, nes nėra išverstas iš senųjų, IV-V a., rankraščių. Mes tuo tarpu žinome, kad Dievo išsaugotasis Žodis buvo kopijuojamas, kopijoms susidėvėjus jos būdavo išmetamos lauk, būdavo padaromos naujos kopijos, ir taip jos tapo IX-XV a. kopijomis. Tai buvo per aibę kopijų išsaugotas Dievo Žodis. Tuo tarpu IV-V a. rankraščiai buvo smėlynuose. Tikintieji atmetė tas iškraipytas kopijas, iškraipytus rankraščius. Tik praėjus daugybei šimtmečių jos buvo atrastos ir iš jų buvo išverstos iškraipytos Biblijos.

2. Karaliaus Jokūbo versijos kritikai nenori, kad ji būtų autoritetinga Biblija ir sako, kad šios Biblijos kalba yra sena, joje daug senų, archajiškų žodžių, kas iš tiesų nėra tiesa, nes tų žodžių yra tikrai nedaug.

3. Kritikai sako, kad Karaliaus Jokūbo versijos vertimas yra labai prastas.

4. Kritikai sako: „Kuria jūs Karaliaus Jokūbo versija tikite – ar ta, kuri buvo išleista 1611 m., ar ta, kuri buvo išleista po kelių dešimtmečių. 1611 m. išleistoje Kara-

liaus Jokūbo Biblijoje buvo padaryta spaustuvės klaidų. Todėl per eilę metų jos buvo pakeistos. Be to, tuo laiku pasikeitė anglų kalbos rašyba, kuri turėjo būti pakeista.

Šie keturi išvardinti punktai – tai keturi argumentai, kurių laikosi Karaliaus Jokūbo versijos kritikai, kritikuodami KJV Bibliją.

Pakeitimai, padaryti nuo to laiko, kai 1611 m. buvo išleista Karaliaus Jokūbo versija.

Žmonės, kurie išleido Karaliaus Jokūbo versiją, po kelių dešimtmečių nuo pirminės laidos išleido ją pataisytą. Jie sako, kad 1611 m. Karaliaus Jokūbo versija buvo tyra Biblija, joje nebuvo klaidų, išskyrus tipografines – spausdinimo klaidas, įsivėlusias dėl techninių kliūčių, bet ne dėl vertimo klaidų. Ji buvo išversta puikiai, teisingai ir tiksliai.

1611 m. Karaliaus Jokūbo versijoje buvo anglišku žodžių, kurie skyrėsi nuo šiandieninės anglų kalbos žodžių. Skyrėsi raidės, galūnės, įvairūs gramatiniai niuansai. Bet vertimas buvo padarytas puikus. Tobulas vertimas, be jokių klaidų. Bet tie žmonės, kurie po kelių dešimtmečių pataisė Karaliaus Jokūbo versiją, jie pataisė tik spaustuvėje padarytas klaidas ir anglišku žodžių pasikeitimus. 1611 m. išverstasis Biblijos tekstas nepasikeitė, kai buvo keičiama Karaliaus Jokūbo versija. 1611 m. Karaliaus Jokūbo versijos tekste buvo ne taip parašyti kai kurie žodžiai: trūko raidės, ar galūnės raidė buvo prirašyta prie kito žodžio pradžios. Kai kuriose vietose vardai ne taip užrašyti. Ne tokios raidės buvo užrašytos: vietoje „a“ – „e“, vietoje „e“ – „i“ ir panašiai. Buvo įvelta tokių klaidelių. Tačiau per keletą dešimtmečių tos klaidos buvo ištaisytos.

Šeši pagrindiniai Karaliaus Jokūbo 1611 m. versijos pataisymai.

Pirmasis, 1611 m., Karaliaus Jokūbo versijos pataisymas buvo atliktas 1629 metais Kembridže.

Antrasis pataisymas buvo padarytas 1631 m., taip pat Kembridže. Buvo išleista nauja pataisyta 1631 m. Karaliaus Jokūbo Biblijos versija. Kai buvo daromi pataisymai, visi vertėjai, kurie vertė Karaliaus Jokūbo versiją 1600 m. pradžioje, dar buvo gyvi ir dalyvavo šiuose pataisymuose.

Trečias pataisymas buvo atliktas 1762 metais. Doktoras Tomas Peras, Kembridžo Trejybės koledžo doktoras, pridėjo 382 Karaliaus Jokūbo versijos išnašas.

Ketvirtas pataisymas buvo atliktas 1769 m. Doktoras Benjaminas Bliny iš Oxfordo 72 žodžiams pakeitė tarmes, kurios per laiką pasikeitė. Tuos pakeitimus jis padarė tuose žodžiuose, kurie buvo susiję su monetomis ir svorio vienetais.

Penktasis pataisymas įvyko 1803-1813 m. laikotarpyje. Tame pataisyje buvo taip pat pakeista angliškų žodžių tarmė.

Paskutinis Karaliaus Jokūbo versijos pataisymas įvyko 1852 m.

Tokia Biblija yra šiandien anglų kalba kalbančių žmonių rankose. Per visus tuos pataisymus buvo pataisyta rašyba, buvo pridėta išnašu, pridėtos paralelinės citatos iš Biblijos. Tačiau išverstas tekstas nepakito. Išliko 1611 m. išverstas tekstas.

35 PAMOKA

NEPAGRISTI KJV KRITIKŲ ARGUMENTAI

Vienas pagrindinių KJV Biblijos kritikų argumentų yra tas, neva ši Biblija yra parašyta senąja anglų kalba ir yra daug senų žodžių, taip pat stilius yra pasenęs. Sakoma, kad ją sunku skaityti. Kritikai sako, kad šiandien Karaliaus Jokūbo versija yra sunkiai suprantama. O dabartinės Biblijos, kurias naudoja anglų kalba kalbantys žmonės, yra parašytos suprantama anglų kalba, lengvesniu stiliumi, todėl jos yra geresnės už Karaliaus Jokūbo versiją. Taip sako kritikai. Tačiau tos geriau suprantamos Biblijos, vėlesnės, yra išverstos iš iškraipytojo teksto. Kritikai sako, kad dabartinė anglų kalba lengviau suprantama, jos stilius lengvesnis. Tačiau tai netiesa. Dabartinė anglų kalba yra degradavusi. Nebe tokia, kokia buvo anksčiau, prieš kelis šimtus metų. Šiandieninė anglų kalba nėra logiškai, gramatiškai rišli kalba. Ji nėra tokia, kokia buvo, kai buvo verčiama Karaliaus Jokūbo versija. Daugelis mokslininkų, nusimanančių apie kalbą, tai pripažįsta. Todėl kritikų argumentai, jog senąja anglų kalba išversta Karaliaus Jokūbo versija yra sunkiai suprantama, yra paviršutiniški. Tai daugiau kvepia antipatija Karaliaus Jokūbo versijai nei kad kalbai. Yra aiškus noras atsikratyti Karaliaus Jokūbo versija. Karaliaus Jokūbo versija, tos Biblijos tekstas, pati kalba, kalbos stilius, faktiškai atspindi ne tuometinę anglų kalbą, bet hebrajų ir graikų kalbą, iš kurių buvo išversta Biblija. Ši Biblija buvo išversta iš hebrajų ir graikų kalbų pažodžiui, todėl ji daugiau atspindi patį Biblijos originalių rankraščių tekstą nei tuometinę anglų kalbą. Todėl Biblija yra amžina. Jos stilius nesikeičia. Ji visais laikais bus suprantama. Todėl, kad ji buvo parašyta tokiu kalbos stiliumi, kad žmonės ją suprastų. Kad suprastume senus, archajiškus anglų kalbos žodžius Karaliaus Jokūbo versijoje, tam yra žodynai. Pačiame Biblijos tekste tie archajiški, senieji žodžiai yra paaiškinami. Žodyne yra visi žodžiai, todėl nėra sunku paimti ir paskaityti, ką reiškia vienas ar kitas žodis. Kalbant apie senus žodžius, anglų kalboje seniau buvo galima pasakyti „tu“ ir „jūs“, kaip ir lietuvių kalboje. Mes galime žinoti, kur yra vienaskaita „tu“ ir daugiskaita „jūs“. O dabar anglų kalboje yra tik vienas žodis – „you“, kuris reiškia tiek „tu“, tiek „jūs“. Kai angliškai pasakoma „you“, nežinai, ar tai kreipiamasi į daug žmonių, ar į vieną žmogų. Senojoje anglų kalboje buvo keli žodžiai, kurie galėjo nusakyti, ar tai vienaskaita, ar daugiskaita.

Kitas argumentas, kurį pateikia kritikai, jog Karaliaus Jokūbo versijos yra prastas vertimas. Skaitydami Karaliaus Jokūbo versiją jie sako, kad šitas žodis galėtų būti taip išverstas, šitas žodis turėtų būti kitaip išverstas. Tačiau tai yra tik argumentas, kai žmonės neturi ką pasakyti. Tuo metu, XVI a. pabaigoje, XVII a. pradžioje mokslininkai, kurie mokėsi daug kalbų, kurie vertė Karaliaus Jokūbo versiją, kalbėjo įvairiomis kalbomis, tame tarpe hebrajų ir graikų kalbomis, nuo pat mažens. Šiandien nerasite nei vieno vertėjo, nebent ant pirštų suskaičiuotume tokius vertėjus, kokie jie anksčiau būdavo. Anuo metu Anglijoje, kai buvo verčiama Karaliaus Jokūbo versija, knibždėte knibždėjo gerų vertėjų todėl, kad žmonės buvo išprusę, jie mokėjo kalbas nuo pat vaikystės. Todėl šis argumentas, kad vertėjai prastai išvertė, yra nieko vertas. Kai žmogus sako, kad Karaliaus Jokūbo versija prastai išversta, tai tik pasako, kad tas vertimas nesutinka su to žmogaus asmeniniu požiūriu. Kai Biblijos tekstas nesutinka su žmogumi, ką tuomet žmogus daro? Žmogus sako: „Aj, tai blogas vertimas“. Nes tai neatitinka jo doktrinos.

Karaliaus Jokūbo versija yra labai gerai išversta Biblija. Ji yra išversta iš Dievo išsaugoto teksto hebrajų ir graikų kalba į anglų kalbą pažodžiui, žodis į žodį. Tai nuostabus vertimas. Visiškai atitinkantis išsaugotą Dievo Žodį be jokių klaidų. Keista yra klausyti pastorių, kurie atsistoja prie sakyklos, atsiverčia Bibliją, paskaito eilutę, išsirenka kokį nors žodį ir sako, kad tas žodis gali būti arba turi būti išverstas kitaip. Jis atsiverčia graikišką žodyną ir duoda savo pasirinktą reikšmę. Šiais laikais pastoriai, kurie mokosi Biblijos mokyklose, kai kurie, bet toli gražu ne visi, baigia graikų kalbos kursą. Kai jie baigia šį graikų kalbos kursą, jų žinios prilygsta penkiamečio vaiko gramatikos žinioms. Tai žodžiai profesoriaus, kuris dėsto graikų kalbą. Jis aiškiai pasakė: „Vyrai, jūs mokėtės du metus graikų kalbos, bet jūsų žinios yra kaip penkių metų graikų kalba kalbančio vaiko. Todėl nekelkite savo galvų aukštai ir netaisykite graikų kalbos, nes jūsų žinios yra labai siauros“. Lygiai taip yra ir su tuo pastoriumi, kuris atsistojęs atsiverčia Bibliją ir sako: „Graikų kalboje šis žodis reiškia ką kita“. Kiekvieną žodį galima išversti kitaip. Be jokių abejonių. Tačiau tie vertėjai, kurie nuo pat vaikystės kalbėjo graikiškai ir hebrajiškai, jie gerai žinojo, kaip ir kodėl reikia išversti šituos žodžius būtent taip, kaip jie išvertė. Jie žinojo visus niuansus, visas galimybes ir pasirinko pačią geriausią, kuri tinka būtent toje situacijoje, kurią padiktuoja graikų gramatika ir kiti graikų kalbos niuansai. Tie pastoriai, kurie atsistoja ir sako, kad vienas ar kitas žodis turėtų būti kitaip išverstas, nieko kito nedaro, kaip sako, kad tai neatitinka jo paties suvokimo ir jo paties nusistatymo. Tie žmonės ieško būdų kaip Bibliją priderinti prie savo paties nusistatymo. Ne patys derinasi prie Biblijos, bandydami suprasti, ką norima tais žodžiais pasakyti, bet stengiasi Dievo Žodį palenksti savo paties filosofijai.

PABAIGAI

Apžvelgėme didelę Rašto dalį, kurioje kalbama, kaip Dievas išsaugojo Savąjį Žodį, apie tai, kaip Dievo Žodis yra įkvėptas. Mums, kaip tikintiesiems, reikia turėti savo formuluotę apie Biblijos tekstą ir į tą formuluotę įtraukti tiek Dievo Žodžio įkvėpimą, tiek Dievo Žodžio išsaugojimą.

Vienas iš pavyzdžių, kokia gali būti tikinčiojo formuluotė apie Dievo Žodį:

„Dievas, Šventoji Dvasia įkvėpė 66 Šventojo Rašto knygas: 39 Senojo ir 27 Naujojo testamento. Visas tas 66 knygas Jis išsaugojo per istoriją, kaip Jis ir pažadėjo Šv. Rašte. Šitas Dievo išsaugotasis tekstas buvo išverstas į anglų kalbą. Jį galime rasti 1611 m. Karaliaus Jokūbo versijoje“.

Taip nusako savo tikėjimą anglakalbis žmogus, tikintis, kad Dievo Žodis yra išsaugotas ir išverstas į anglų kalbą bei kad Dievo Žodis yra Karaliaus Jokūbo versijoje.

Šių pamokų tikslas – kad Dievo Žodis paveiktų mus. Kad Jo Žodis kalbėtų į mūsų širdis, kad keltų mūsų širdyse motyvus priimti kažkokius sprendimus. Kad mes būtume visiškai aprūpinti Dievo Žodžiu. Tvirtai jame stovėtume ir galėtume daryti sprendimus, pasisėmę išminties ir tiesų iš Dievo Žodžio. Gerai, jei tos tiesos pakeičia mūsų nusiteikimą apie Dievo Žodį, apie tai, ką Dievas daro, ką Dievas sako. Būtų gera žinoti, kad šis mokslas, esantis Biblijoje, pakeitė mūsų požiūrį į Dievo Žodį.

Trys patarimai:

1. Kalbėkite aiškiai, tiksliai, ką jūs norite pasakyti. Nenaudokite gražių žodžių, frazių, pareiškimų. Svarbiausia – žinokite tiksliai, ką Dievo Žodis sako apie Dievo Žodžio išsaugojimą, įkvėpimą. Kalbėkite žmonėms paprastais žodžiais, ką Dievo Žodis sako. Stenkitės savo mintyse suformuluoti tiksliai, ką jūs norite pasakyti. Nebijokite pastovėti už Dievo Žodį. Už išsaugotąjį Dievo Žodį, ne už iškraipytąją Bibliją. Vienintelis būdas kaip atstovauti Dievo išsaugotąjį tekstą, kaip jį ginti, tai duoti žmonėms šviesą. Parodyti, kad yra skirtingos eilutės, skirtingos Biblijos. Kad žmonės susimąstytų.

2. Būkite pastovūs. Jei tvirtai stovėsite tame moksle, kurį skelbia Dievo Žodis, kai ateis laikas apginti savo poziciją, išstovėsite, nes visą laiką prieš tai stovėjote. Stovėkite Dievo Žodyje tvirtai.

3. Atsargiai naudokite Dievo Žodį, nenaudokite jo savanaudiškiems tikslams, bet mokydami save ir kitus. Mokslas, kurį išmokote iš Dievo Žodžio, padės mums gyventi, teikiant Dievui šlovę.

MALONĖS ŽINIA

www.maloneszinia.lt